KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1977

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.
FONSNYLAAN 59

1978

KONINKRIJK BELGIE

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIEN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1972

BRUSSEL
DRUKKERIJ ANC. ETABL. AUG. PUYPEZ N.V.
RONSDYLAAN 39
1973

VOORBERICHT

De bedoeling van dit verslag is een ruim overzicht te geven van de ontwikkeling der verschillende sektoren van de Belgische economie in 1977.

's Lands economische toestand wordt er in geanalyseerd en gecommentarieerd aan de hand van een schema dat sedert verscheidene jaren onveranderd is gebleven. In het algemeen overzicht worden de macro-economische gegevens en de bestaande conjunctuurindicatoren toegelicht. Bovendien wordt het verband gelegd met de internationale economische ontwikkeling. Vervolgens wordt elke sektor, elke bedrijfstak, elk economisch aspect van de activiteit in het land behandeld in een korte uiteenzetting die door statistische tabellen en grafieken wordt aangevuld.

In een overzicht van de economische ontwikkeling in de Belgische gewesten wordt commentaar verstrekt op de terzake beschikbare informatie.

Aan het eind van dit werk volgt een repertorium van de belangrijkste feiten.

Als gevolg van de vertraging bij de publikatie van sommige statistieken was het niet mogelijk deze op te nemen in een bijlage bij het voorgaande verslag, zoals in het vooruitzicht was gesteld. Deze gegevens worden in het onderhavige rapport behandeld.

Brussel, 20 juni 1978.

ALGEMEEN OVERZICHT

Groeivertraging

De oliecrisis eind 1973 en de daarop volgende ernstige recessie betekenen ongetwijfeld een breuk in de naoorlogse economische ontwikkeling. Na de recessie trad weliswaar vanaf medio 1975 een vrij vlug herstel op, doch wat aanvankelijk door velen voor de aanloop naar een nieuwe conjunctuurcyclus van hetzelfde type als die in de jaren zestig en het begin van de jaren zeventig werd gehouden, was slechts een soort strovuur dat snel was uitgebrand. Sedertdien wordt de economische conjunctuur in de industrielanden, behalve in de Verenigde Staten en Japan, gekenmerkt door een veeleer vlak verloop, waarin slechts korte golfbewegingen met geringe aplitude kunnen worden gevonden. Bovendien was de gemiddelde groei in deze landen aanmerkelijk kleiner dan vóór 1973 : blijkens door de O.E.S.O. verzamelde gegevens bedroeg de reële groei in alle lidstaten samen in de jaren 1960-1967 en 1968-1973 respectievelijk 4,9 % en 4,7 % per jaar, maar in de jaren 1974-1977 viel het tempo naar raming iets beneden 2 %. Voor de Europese Gemeenschap wordt de groei in deze laatste periode op ongeveer 1,6 % per jaar geschat, tegen eveneens 4,7 % in de voorafgaande periode. De afzwakking van de economische groei in de industrielanden vanaf 1974 is duidelijk.

Diverse verklaringen

Deze aanzienlijke vertraging wordt aan uiteenlopende oorzaken toegeschreven. Een eerste verklaring ligt in de vorming van een kartel van olieproducerende landen en de enorme verhoging van aardolieprijs eind 1973. Wellicht doordat de olieprijsverhoging in de geïndustrialiseerde landen werd beantwoord met een forse nieuwe inflatiestoot, had ze aanvankelijk nauwelijks invloed op de gevraagde kwantiteit; ze staat gelijk met een eenzijdige transfer van de olie-importerende naar de olieproducerende landen ten belope van ongeveer 2 % van het jaarlijks bruto nationaal produkt van de industrielanden. Als gevolg van allerlei mechanismen wordt de last van deze transfers tot nog toe overwegend gedragen door de bedrijven, die hun investeringen verminderen. De conjunctuuropleving na de recessie van 1974-1975 bloedde dood omdat de particuliere investeringen, nadat de eerste fase van de opleving voorbij was, niet toenamen. Op langere termijn remmen deze transfers de groeikansen en de noodzakelijke herstructurering van de industrie.

Groei van het bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen

In prijzen van 1970

LAND	In % t.o.v. het voorgaande jaar										Jaar-gemiddelden in %		
	68/67	69/68	70/69	71/70	72/71	73/72	74/73	75/74	76/75	77/76	65/60	70/65	75/70
België	4,3	6,6	6,3	4,2	5,7	6,6	4,8	—2,2	5,3	2,0	5,0	4,8	3,8
Nederland	6,7	6,8	6,9	4,4	3,9	5,9	4,2	—1,2	4,6	2,7	..	5,7	3,4
Duitse Bondsrepubliek	6,3	7,8	6,0	3,2	3,7	4,9	0,5	—2,6	5,6	2,6	5,0	4,4	1,9
Frankrijk	4,3	7,2	5,9	5,3	6,1	5,4	2,8	0,7	5,4	3,0	5,7	5,5	4,0
Italië	6,3	5,7	5,0	1,6	3,1	6,9	3,9	—3,5	5,6	1,7	5,1	6,0	2,3
Verenigd Koninkrijk	3,4	1,4	2,5	2,8	2,4	6,6	—0,6	—1,6	2,6	0,6	3,2	2,3	1,9
Ierland	..	..	..	4,0	5,4	4,4	1,4	0,3	3,2	5,6	..	..	2,9
Denemarken	3,8	8,6	2,7	3,6	4,3	2,8	0,2	—1,1	5,3	1,2	5,3	4,4	1,9
E.E.G. - 9	5,1	5,9	5,1	3,5	4,0	5,7	1,7	—1,6	4,8	..	4,7	4,5	2,6
Verenigde Staten	4,5	2,6	—0,1	2,9	5,8	5,4	—1,4	—1,0	6,0	4,9	4,6	3,1	2,3
Japan	13,5	10,7	10,9	7,3	8,9	9,7	—1,2	2,4	6,3	5,0	10,0	11,5	2,5

Bronnen : Bureau voor de Statistiek en de Commissie der Europese Gemeenschappen.
Voor België : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Voorlopige raming voor 1977.

De olieprijsverhoging alleen kan de groeivertraging en de inflatie blijkbaar niet verklaren, omdat beide verschijnselen reeds vóór de oliecrisis optraden. Wanneer men de economische ontwikkeling over een langere periode overschouwt, wordt het duidelijk dat een gemiddelde economische groei van om de 5 % per jaar over een vrij lange periode hoogst uitzonderlijk is, waarbij de vraag dient te worden gesteld aan welke veeleer zeldzame samenloop van omstandigheden het ongewoon hoge groeitempo van de zestiger jaren in de westerse industrielanden te danken was. Drie factoren komen dan duidelijk naar voren : de demografische ontwikkeling, de technologische vernieuwing en bepaalde institutionele factoren, met name de stabiele internationale muntorde en de uitbouw van de Europese Gemeenschap. Deze drie factoren zijn thans ofwel weggevallen ofwel is hun effect aanzienlijk verzwakt.

Na de tweede wereldoorlog steeg het geboortencijfer ver boven het niveau van de jaren dertig en het bleef hoog tot omstreeks het midden van de jaren zestig; terzelfdertijd liep het sterftecijfer terug en het gevolg van dit alles was een vernieuwde demografische groei en een reële toeneming van de vraag, een essentiële voorwaarde voor een groeiversnelling.

De demografische factor valt thans als groeistimulans vrijwel helemaal weg; bovendien veroudert de bevolking thans vrij snel en in enkele landen is het natuurlijk accres van de bevolking reeds negatief, o.m. in de Duitse Bondsrepubliek. Voorlopig neemt het aandeel van de bevolkingsklassen op beroepsleeftijd toe, hetgeen alleen, ook afgezien van conjuncturele omstandigheden, oorzaak is van een werkgelegenheidsprobleem.

Een tweede factor ter verklaring van de groeiversnelling na de oorlog in Europa en in Japan was het inlopen van een zekere technologische achterstand, vooral ten opzichte van de Verenigde Staten. De aldaar nieuw ontwikkelde technologie werd geleidelijk in de massa-produktie aangewend, waardoor de toenemende vraag van de eigen bevolking en van de derde landen kon worden beantwoord. Naarmate de nieuwe technieken werden geassimileerd zwakte ook deze factor af. De vraag naar de nieuwe produkten is thans in de industrielanden grotendeels verzadigd en de technologische ontwikkeling gaat om verschillende redenen veeleer de richting uit van de automatisering van de produktie, hetgeen wellicht ook in verband staat met de toenemende vraag naar vrije tijd vanwege een bevolking, waarvan het reële inkomen per hoofd in minder dan twintig jaar verdubbelde.

De derde factor was van institutionele aard : door de akkoorden van Bretton Woods werd een gedurende ruim twintig jaar stabiele monetaire orde opgezet, die nauwelijks werd verstoord door enkele pariteitsaanpassingen. In Europa werd bovendien de economische versnippering doorbroken door het samengaan van zes en later van negen landen in de Europese Gemeenschap. Binnen elk van de lidstaten werden als gevolg van de verruiming van de markt de meest produktieve bedrijfstakken uitgebreid en daarentegen de minder rendabele ingekrompen, hetgeen een aanzienlijke produktiviteitsstijging meebracht. Van de snelle groei in de Gemeenschap gingen ongetwijfeld impulsen uit op de economische ontwikkeling in de rest van de wereld. Het effect van de oprichting en de latere uitbreiding van de Gemeenschap lijkt echter grotendeels uitgewerkt en van de monetaire orde van Bretton Woods schiet niet veel meer over.

Een andere verklaring voor de vertraging van de economische groei bestaat erin te verwijzen naar een aantal verschuivingen, o.m. in de inkomensverdeling en dus ook in de relatieve prijzen en in de internationale arbeidsverdeling en naar de neiging tot verstarring die op velerlei gebieden optreedt. Geen van deze verschuivingen trad plots op, maar de gevolgen ervan werden sedert de jongste recessie veel scherper aangevoeld dan voordien. De industrialisering van een aantal ontwikkelingslanden, met hulp uit de industrielanden, leidt thans, nu de totale produktiecapaciteit in de wereld voor verschillende types van goederen de vraag overtreft, tot verscherpte prijsconcurrentie. Daarbij blijkt dat voor een aantal technologisch vrij eenvoudige goederen (o.m. staal, textiel, schoenen) de kostprijs in de industriële kernlanden te hoog ligt. De afbouw van de overtollige produktiecapaciteit in deze landen — dit zijn de minst-rendabele bedrijven — is nauwelijks begonnen, evenals trouwens de uitbouw van de vervaardiging van nieuwe, technologische hoog ontwikkelde produkten.

Beleids-dilemma

Belangrijk is ongetwijfeld de verschuiving, binnen de industrielanden, van de inkomensverdeling ten gunste van de loontrekkenden en ten nadele van de bedrijven. Hiermede hangt samen de stijging van het aandeel van het gezinsverbruik in de binnenlandse bestedingen ten nadele van dat van de produktieve investeringen. De particuliere consumptie ontvangt bovendien impulsen via de toegenomen transferinkomens, terwijl de bedrijven die de concurrentie niet meer aankunnen bij de overheid aankloppen om subsidie. Transfers en subsidies betekenen

momenteel een niet te verwaarlozen impuls op de particuliere consumptie, dit is de grootste component van de bestedingen, waarvan de groei veruit de belangrijkste steun voor de economische conjunctuur is, maar zij zijn tegelijkertijd voor de overheid in nagenoeg alle landen oorzaak van aanzienlijke financiële tekorten. Voor het beleid houdt deze situatie een moeilijk probleem in : een herstel van het aandeel van de ondernemingen bij de inkomensverdeling, nodig om een hoger volume investeringen te financieren, kan het gezinsverbruik remmen, tenzij de thans zeer hoge spaarquote daalt.

De hoge begrotingstekorten zijn oorzaak van het feit dat de overheid een overgroot deel van het spaarvolume absorbeert om daarmee in grote mate de consumptie (particuliere en overheidsconsumptie) te financieren en slechts bijkomend haar eigen investeringen.

Al deze verschuivingen werken remmend op de investeringen en dus indirect op de economische groei. Sommige ervan werken bovendien de werkloosheid in de hand : de relatieve kosten van arbeid en kapitaal werden als gevolg van de forse looninflatie gewijzigd, waarbij de arbeidskosten ten opzichte van de kapitaalkosten toenamen en bovendien ongeschoolde arbeid duurder werd ten opzichte van geschoolde arbeid. De substituties die hieruit volgen leiden tot het uitstoten van vooral ongeschoolde arbeidskrachten uit de bedrijven. Samen met de concurrentie uit enkele zogenaamde lage-loonlanden en de demografische ontwikkeling verklaren zij voor een goed deel de hoge werkloosheid in de industrielanden.

*
* *

Huidige problemen

Alle industrielanden kampen thans met dezelfde problemen, waarvan de intensiteit echter niet overal gelijk is : geringe groei, hoge werkloosheid, betalingsbalanstekorten, hoge inflatie en een aanzienlijk financieel overheidstekort.

De opleving na de recessie van 1975 was, zoals reeds gezegd, in Europa van korte duur : ze vertraagde in de loop van 1976 en vanaf het tweede kwartaal van 1977 viel de groei ongeveer stil, zodat de reële groei van het B.N.P., die in de Europese

Gemeenschap in 1976 op ruim 4,5 % wordt geschat, in 1977 tot minder dan 2 % vertraagde. In de Verenigde Staten en in Japan lag het groeitempo in 1976 en vooral in 1977 aanzienlijk hoger dan in de Gemeenschap, ofschoon in de Verenigde Staten een geleidelijke vertraging duidelijk is. Voor een deel wordt het verschil in groeitempo tussen de Verenigde Staten en Europa verklaard door het restrictieve effect van de dollardepreciatie op de produktie in de landen met relatief sterke munt.

De groeistimulerende maatregelen die werden getroffen hadden meestal de vorm ofwel van investeringssteun voor de bedrijven, ofwel van een opvoeren van de overheidsinvesteringen of nog van belastingverlaging. De bedrijven maakten doorgaans slechts een beperkt gebruik van de geboden subsidies, omdat overcapaciteit, financiële moeilijkheden en pessimistische verwachtingen de investeringsneiging beperkten.

In de Verenigde Staten nam de werkloosheid in 1977 enigszins af; in Europa vertraagde de toeneming van de werkloosheid doorgaans en waar de werkloosheid afnam was dit veeleer een gevolg van maatregelen om de beroepsbevolking in te krimpen of tijdelijk supplementaire werkgelegenheid te scheppen, veelal ten laste van de overheid, dan wel van een toeneming van het arbeidsvolume in de bedrijven. Het uitstoten van arbeidskrachten uit de industrie gaat blijkbaar verder en in de dienstverlenende bedrijven is de groei van de werkgelegenheid uiterst gering. Het ergst door de werkloosheid getroffen zijn de landen rond de Middellandse Zee, dit zijn de landen van waar de gastarbeiders in de industrielanden afkomstig zijn en waar de werkgelegenheid in de eigen bedrijven eveneens afneemt.

Vele landen hadden als gevolg van de oliecrisis met ernstige betalingsbalansproblemen af te rekenen en in 1977 waren de moeilijkheden niet opgelost maar toch minder groot dan in de voorgaande jaren. In de Verenigde Staten nam het deficit op de lopende rekening in 1977 opnieuw toe, grotendeels als gevolg van de stijgende olie-invoer. Alleen in Japan, in de Duitste Bondsrepubliek en in Zwitserland gaf de lopende rekening voortdurend een aanzienlijk overschot te zien, terwijl het saldo in de Beneluxlanden gering was. De grote betalingsoverschotten, resp.-tekorten in de wereld waren de belangrijkste aanleiding tot de blijvende onrust op de deviezenmarkt, waarbij vooral de zwakke positie van de dollar de aandacht gaande hield. Voor de O.E.S.O. waren de betalingsoverschotten aanleiding om bij de Japanse regering en vooral bij de Bondsregering aan te dringen op een forse stimulering van de groei, waardoor, naar de experten van de

O.E.S.O. verwachtten, deze overschotten zouden afnemen of verdwijnen en de overige landen hun export en dus hun produktie zouden zien toenemen.

De onrust op de valutamarkt bleef een factor van onzekerheid, die de investeringen afremde. Vlottende koersen houden geen automatische correctie van scheefgetrokken situaties in; blijkbaar gaan muntdepreciatie en inflatie hand in hand, zelfs in de Verenigde Staten.

De prijsstijgingen bereikten een hoogtepunt in 1974 en 1975, waarna het inflatietempo in de meeste landen geleidelijk afnam. Aanvankelijk leek de vertraging vrij snel te zullen verlopen, maar in 1977 was de vooruitgang op dit terrein in vele landen gering en in enkele, waaronder de Verenigde Staten, trad een nieuwe versnelling van het inflatietempo op. Het inflatietempo was gering in Zwitserland en in de Duitse Bondsrepubliek, maar nog ver boven 10 % in Italië en in Groot-Brittannië. De oorzaak van de aanhoudende prijsstijgingen ligt klaarblijkelijk al lang niet meer in de oververhitte vraag en nauwelijks in de looninflatie. Hier en daar, onder meer in Groot-Brittannië, daalde de koopkracht van de lonen. Als oorzaak blijft thans overal dezelfde factor : de enorme financieringsbehoeften van de overheid en de geldcreatie waartoe deze financiering aanleiding is.

In de recessie nam in alle landen het tekort van de overheidsfinanciën aanzienlijk toe, veel minder als gevolg van doelgerichte maatregelen tot stimulering van de vraag dan wel door de ingebouwde automatismen. Het financiële evenwicht van de sociale zekerheid werd grondig verstoord, de overheid onderging de forse looninflatie zoals de bedrijven en in de meeste landen subsidieert zij een groeiend aantal deficitaire bedrijven, zoniet alle bedrijven o.m. via de sociale zekerheid. Hiertegenover staat dat de recessie de belastingontvangsten negatief beïnvloedt. De krappe financiële positie van de overheid beperkt in hoge mate haar beleidskeuze : sommige regeringen hebben getracht de gevolgen van de recessie weg te werken via dure maatregelen, maar deze politiek op korte termijn loopt vast op het onhoudbaar hoge financieringstekort dat in deze landen reeds oorzaak is van een nieuwe versnelling van het inflatietempo in 1977, o.m. in Zweden.

Het overheidsbeleid was tot nog toe in de meeste industrielanden overwegend defensief en blijkbaar gesteund op de verwachting dat op een niet al te langdurige recessie een nieuwe periode van snelle groei zou volgen, die de oplossing van vele problemen

gemakkelijker zou maken. Een dergelijk beleid is verdedigbaar op korte termijn, maar onhoudbaar op langere termijn. Het sterkste argument voor een defensief beleid is het behoud van de werkgelegenheid, vaak ten koste van de herstructurering van de bedrijven, zodat een defensief beleid op lange termijn een averechts resultaat krijgt. Bovendien vertoont het gevoerde beleid doorgaans protectionistische trekken; het is dus een beleid dat volkomen tegengesteld is aan datgene dat in de jaren zestig werd gevoerd en waaraan de snelle groei te danken was. Protectionisme houdt steeds het gevaar in dat elders retorsiemaatregelen worden getroffen, wat dan tot een ware escalatie leidt.

*
* *

De conjunctuur in België

In België verloopt de conjunctuur in de jongste jaren nagenoeg parallel met die in de buurlanden. De laatste top lag in het tweede kwartaal 1974, waarop een zware inzinking volgde. Het dieptepunt van de recessie lag vijf kwartalen later, dit is in het derde kwartaal van 1975, toen het indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid en voor het seizoen gecorrigeerd) (1) 13 % lager was dan de conjunctuurtop.

In het najaar 1975 sloeg de conjunctuur om en de meeste indicatoren vatten een steile klim aan, die echter niet de inzet van een duurzaam herstel was. Het indexcijfer van de produktie (1) steeg ten opzichte van het laagste niveau in 1975 met 11 % tot een top in het laatste kwartaal van 1976, maar bleef toch 3 % lager dan in de laatste hoogconjunctuur. In feite bleef het indexcijfer gedurende een vol jaar (tweede kwartaal 1976 — eerste kwartaal 1977) nagenoeg onveranderd. Nadien volgde een daling en in het laatste kwartaal van 1977 een geringe toeneming.

Te oordelen naar de synthetische curve van de Nationale Bank sloeg de conjunctuurbeoordeling door de bedrijfsleiders reeds vrij vroeg in 1976, met name in april-mei, om; de curve daalde met enige onderbreking tot augustus 1977, waarna een lichte verbetering optrad. De synthetische indicator van het departement van Economische Zaken kenterde in 1976 iets later, maar geeft voor het overige ongeveer hetzelfde verloop te zien als die van de Bank.

(1) Seizoencorrectie door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken.

Conjunctuurindicator

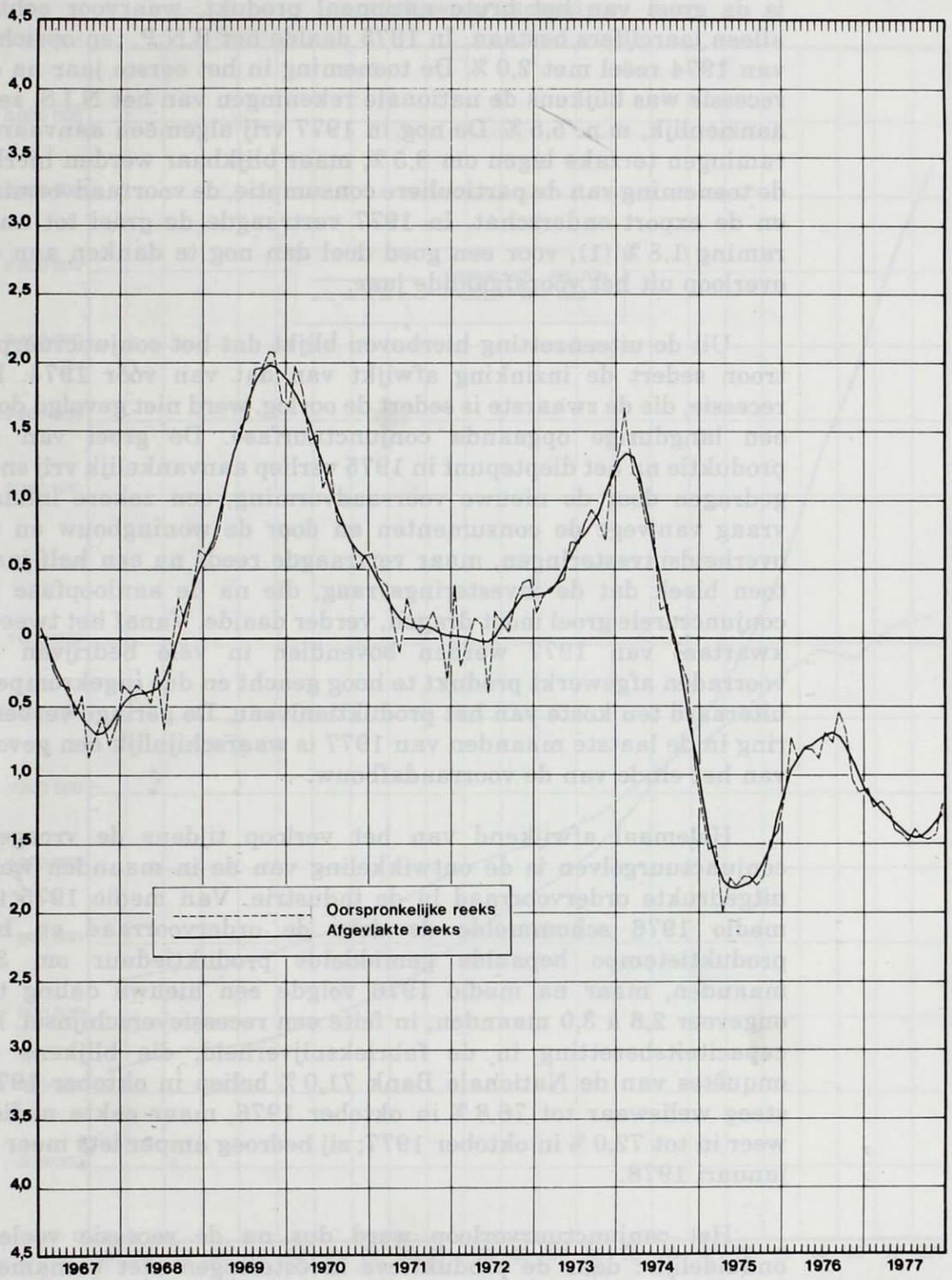

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Een andere factor ter beoordeling van het conjunctuurverloop is de groei van het bruto nationaal produkt, waarvoor echter alleen jaarcijfers bestaan. In 1975 daalde het B.N.P. ten opzichte van 1974 reëel met 2,0 %. De toeneming in het eerste jaar na de recessie was blijkens de nationale rekeningen van het N.I.S. zeer aanzienlijk, m.n. 5,5 %. De nog in 1977 vrij algemeen aanvaarde ramingen terzake lagen om 3,5 %, maar blijkbaar werden hierbij de toeneming van de particuliere consumptie, de voorraadvorming en de export onderschat. In 1977 vertraagde de groei tot naar raming 1,8 % (1), voor een goed deel dan nog te danken aan de overloop uit het voorafgaande jaar.

Uit de uiteenzetting hierboven blijkt dat het conjunctuurpatroon sedert de inzinking afwijkt van dat van vóór 1974. De recessie, die de zwaarste is sedert de oorlog, werd niet gevolgd door een langdurige opgaande conjunctuurfase. De groei van de produktie na het dieptepunt in 1975 verliep aanvankelijk vrij snel, gedragen door de nieuwe voorraadvorming, een zekere inhaalvraag vanwege de consumenten en door de woningbouw en de overheidsinvesteringen, maar vertraagde reeds na een half jaar, toen bleek dat de investeringsvraag, die na de aanloopfase de conjuncturele groei moet dragen, verder daalde. Vanaf het tweede kwartaal van 1977 werden bovendien in vele bedrijven de voorraden afgewerkt produkt te hoog geacht en dus ingekrompen, uiteraard ten koste van het produktieniveau. De geringe verbetering in de laatste maanden van 1977 is waarschijnlijk een gevolg van het einde van de voorraadafbouw.

Helemaal afwijkend van het verloop tijdens de vroegere conjunctuurgolven is de ontwikkeling van de in maanden werk uitgedrukte ordervoorraad in de industrie. Van medio 1975 tot medio 1976 schommelde de door de ordervoorraad en het produktietempo bepaalde gemiddelde produktieduur om 3,2 maanden, maar na medio 1976 volgde een nieuwe daling tot ongeveer 2,8 à 3,0 maanden, in feite een recessieverschijnsel. De capaciteitsbezetting in de fabrieksnijverheid, die blijkens de enquêtes van de Nationale Bank 71,0 % beliep in oktober 1975, steeg weliswaar tot 76,8 % in oktober 1976, maar zakte nadien weer in tot 72,0 % in oktober 1977; zij bedroeg amper iets meer in januari 1978.

Het conjunctuurverloop werd dus na de recessie veeleer onduidelijk : daar de produktieve investeringen niet toenamen, werd de opleving vroegtijdig afgebroken en in de ontwikkeling sedert medio 1976 vallen hoogstens enkele lichte golvingen te herkennen zonder duidelijke tendens. De groei was, zoals gezegd,

(1) Alle in deze tekst aangehaalde macro-economische gegevens over 1977 zijn afkomstig van een door het N.I.S. uitgewerkte voorlopige raming.

Ontwikkeling van het bruto nationaal produkt (a)

(miljoenen franken)

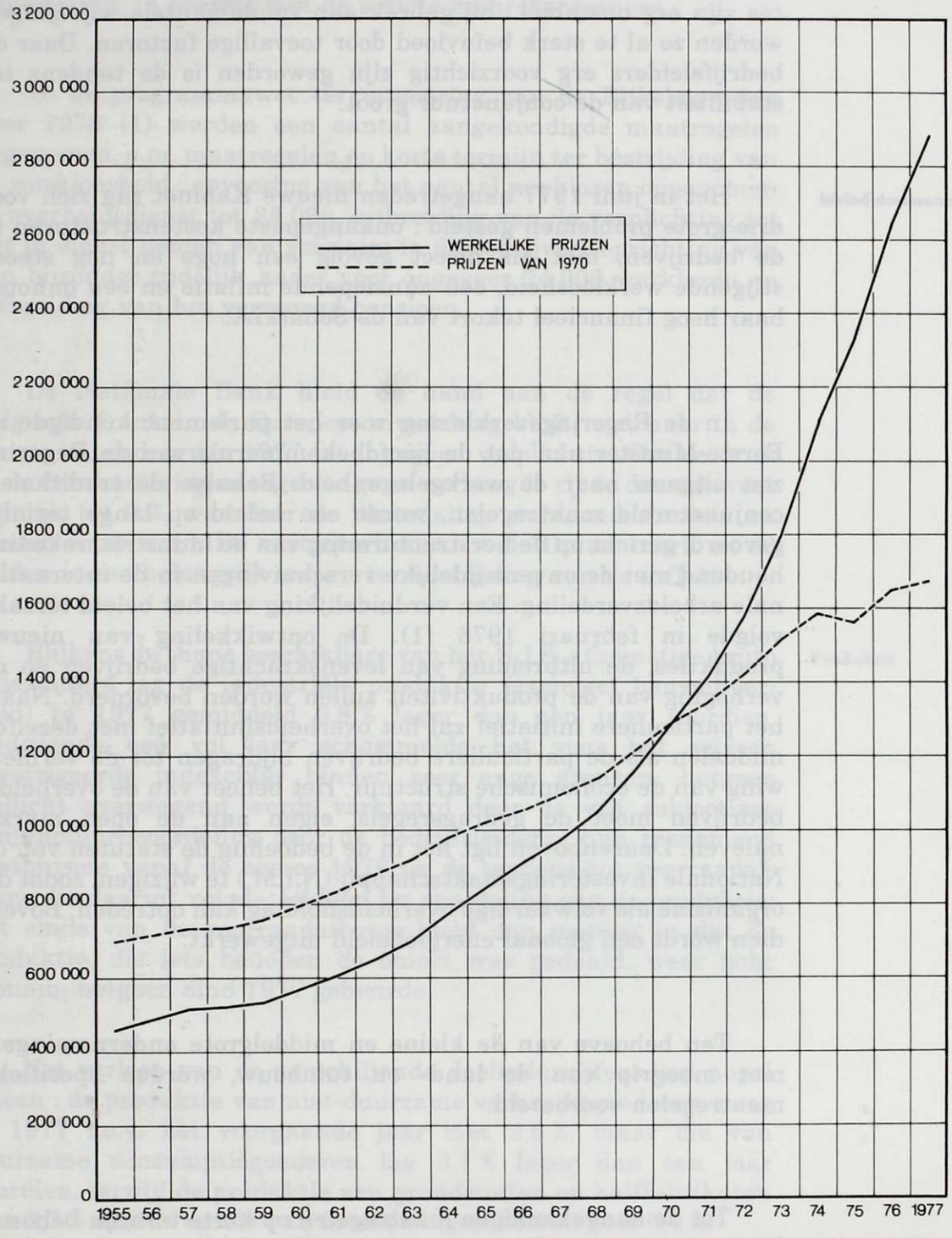

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige raming voor 1977.

in 1977 gering en in de eerste maanden van 1978 kwam hierin nauwelijks verandering. De antwoorden op de conjunctuurenquêtes zijn erg onstabiel : bij gebrek aan fundamentele wijzigingen worden ze al te sterk beïnvloed door toevallige factoren. Daar de bedrijfsleiders erg voorzichtig zijn geworden is de tendens tot stabiliteit van de conjunctuur groot.

Economisch beleid

Het in juni 1977 aangetreden nieuwe Kabinet zag zich voor drie grote problemen gesteld : onaangepaste kostenstructuren in de bedrijven, met als direct gevolg een hoge en nog steeds stijgende werkloosheid, een aanslepende inflatie en een onhoudbaar hoog financieel tekort van de Schatkist.

In de Regeringsverklaring voor het parlement kondigde de Eerste-Minister aan dat de hoofdbekommernis van de Regering zou uitgaan naar de werkgelegenheid. Behalve de traditionele conjuncturele maatregelen, wordt een beleid op lange termijn gevoerd, gericht op de herstructurering van de industrie, rekening houdend met de onvermijdelijke verschuivingen in de internationale arbeidsverdeling. Een verduidelijking van het beleid terzake volgde in februari 1978 (1). De ontwikkeling van nieuwe produkties, de uitbreiding van levenskrachtige bedrijven en de verhoging van de produktiviteit zullen worden bevorderd. Naast het particuliere initiatief zal het overheidsinitiatief met dezelfde middelen als de particuliere bedrijven bijdragen tot de vernieuwing van de economische structuur. Het beheer van de overheidsbedrijven moet de gedragsregels, eigen aan de open markt, naleven. Daarenboven ligt het in de bedoeling de statuten van de Nationale Investeringsmaatschappij (N.I.M.) te wijzigen, zodat dit organisme als volwaardige overheidsholding kan optreden. Bovendien wordt een globaal energiebeleid uitgewerkt.

Ten behoeve van de kleine en middelgrote ondernemingen, met inbegrip van de land- en tuinbouw, worden specifieke maatregelen voorbereid.

Tot de aangekondigde maatregelen op korte termijn behoren het opvoeren van de overheidsinvesteringen met voorrang voor collectieve voorzieningen en de hulpverlening aan bedrijven in moeilijkheden.

(1) Mededeling van de Regering betreffende « een nieuw industrieel beleid » (*Parl. Besch.*, Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1977-1978, 22 februari 1978, n^{r} 301).

Bovendien wordt een gecoördineerd beleid tot beheersing van kosten en prijzen gevoerd, wordt een evenwichtige inkomensgroei nagestreefd, in overleg met de sociale gesprekspartners.

In de programmawet ter uitvoering van de Rijksbegroting voor 1978 (1) werden een aantal aangekondigde maatregelen opgenomen, o.m. maatregelen op korte termijn ter bestrijding van de werkloosheid : opvoering van het aantal werklozen opgenomen in overheidsdienst tot 25 000, uitbreiding van de verplichting tot het in dienst nemen van stagiairs in de bedrijven, oprichting van een bijzonder tijdelijk kader voor ongeveer 24 000 werklozen en uitbreiding van het vervroegd pensioen.

De Nationale Bank hield de hand aan de regel dat de Belgische frank in de Europese muntslang blijft, wat haar in de laatste maanden van 1977 tot ingrijpen verplichtte. Om de druk op de franknoteringen tegen te gaan verhoogde zij de discontovoet tijdelijk tot 9 %, waardoor de rentedaling werd onderbroken en krediet krap werd. De vaste pariteit t.o.v. de Duitse mark en de gulden is een belangrijk wapen ter bestrijding van de inflatie.

Produktie

Blijkens de thans beschikbare van het N.I.S. afkomstige bruto indexcijfers lag de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid) in 1977 gemiddeld 0,8 % lager dan een jaar voordien. Gedurende een vol jaar schommelde het voor het seizoen gecorrigeerde indexcijfer binnen zeer enge grenzen, hetgeen wellicht overwegend wordt verklaard door de vrij subjectieve conjunctuurbeoordeling door de bedrijfsleiders : hun toenemend pessimisme vanaf de zomer 1976 en de tendens tot voorraadafbouw die daaruit volgde, leidden tot een daling van de produktie; het einde van de voorraadafbouw hield dan meteen in dat de produktie, die iets beneden de omzet was gedaald, weer licht toenam, hetgeen eind 1977 gebeurde.

Het verloop van de verschillende deelindexcijfers liep nogal uiteen : de produktie van niet-duurzame verbruiksgoederen steeg in 1977 t.o.v. het voorgaande jaar met 2,6 %, maar die van duurzame consumptiegoederen lag 3,1 % lager dan een jaar voordien, terwijl de produktie van grondstoffen en halffabrikaten met 0,7 % daalde en die van investeringsgoederen met 0,4 %.

In drie takken van de fabrieksnijverheid ging het overwegend slecht : de staalindustrie, de textielnijverheid en de produktie van

(1) Wet van 22 december 1977 (*Belgisch Staatsblad* van 24 december 1977).

kleding en schoenen. In deze drie bedrijfstakken daalde de produktie t.o.v. 1976 met respectievelijk 7,0 %, 12,0 % en 19,8 %; zij hebben met zware structurele problemen af te rekenen, sommige bedrijven zelfs van lang vóór de recessie in 1975, en hun produktie ligt aanzienlijk lager dan tijdens de hoogconjunctuur van 1974. De capaciteitsbezetting is er bijzonder laag.

De vrij aanzienlijke toeneming van de produktie van de olieraffinaderijen, van de glasfabrieken en van de industrie der non-ferrometalen wordt mede door toevallige factoren verklaard. De produktie van de chemische industrie daalde weliswaar relatief sterk in de loop van het jaar, maar lag toch 5,4 % hoger dan een jaar voordien. In de metaalverwerkende industrie nam de produktie eveneens af in de loop van het jaar, maar uiteindelijk ligt het jaargemiddelde van het deelindexcijfer slechts onbeduidend lager dan dat over het voorgaande jaar. Tegenover een lichte daling van de produktie van elektrotechnische machines en apparaten en van vervoermaterieel staat een toeneming in de andere takken.

Het verloop van de produktie in de verschillende bedrijfstakken weerspiegelt enigszins hun concurrentiecapaciteit. Van de met zware structurele overcapaciteit kampende sectoren gaat echter een deprimerende invloed uit op het gehele bedrijfsleven.

Als gevolg van de uiteenlopende industriële structuur van de gewesten liepen de regionale produktieindexcijfers evenmin parallel : in Vlaanderen steeg de industrieproduktie in 1977 met 1,2 %, maar in Wallonië daalde ze met 3,7 % en in Brussel met 3,0 %.

Het totale elektriciteitsverbruik, waarvan ongeveer 60 % voor rekening van de industrie komt, nam met 4,2 % toe in 1977, terwijl het zichtbare verbruik van primaire energie met 0,6 % steeg.

Naar raming steeg de bruto toegevoegde waarde in de gehele fabrieksnijverheid reëel met 1,2 % t.o.v. 1976, na een toeneming met 7,7 % in dat jaar. Van 1974 op 1977 bedraagt de toeneming naar volume ongeveer 1,5 %.

Het bruto indexcijfer van de bouwproduktie, dat in feite het aantal arbeidsuren in de grote bedrijven weergeeft, lag 1,7 % beneden het niveau van 1976. Als gevolg van de produktiviteitsstijging nam de bruto toegevoegde waarde in de bouwnijverheid tegen vaste prijzen met 0,4 % toe; de reële groei sedert 1974 wordt op ruim 7 % geraamd.

De groei van de bruto toegevoegde waarde van de dienstverlenende bedrijven, die minder conjunctuurgevoelig is dan die van de fabrieksnijverheid, wordt voor 1977 reëel op 2,3 % geraamd, na een toeneming met 4,3 % in 1976. De vertraging lijkt nogal algemeen, met als uitzondering de financiële diensten en verzekeringen, waar integendeel in 1977 een versnelling optrad.

Na een daling met telkens bijna 13 % in 1975 en 1976, nam de bruto toegevoegde waarde van de landbouw naar raming reëel met 8,5 % toe in 1977, maar bleef dus aanmerkelijk lager dan in 1974.

Het bruto binnenlands produkt lag naar raming tegen vaste prijzen 2,0 % hoger dan in 1976, toen de toeneming 5,3 % beliep. De totale groei sedert 1974 wordt voorlopig op 5,1 % geraamd.

In 1976 lag de arbeidsproduktiviteit in alle bedrijfstakken aanmerkelijk hoger dan een jaar voordien, als gevolg van de toeneming van de produktie, die niet gepaard ging met een stijging van het arbeidsvolume. In 1977 was de produktiviteitsverbetering ongetwijfeld gering in de meeste bedrijfstakken; zij was nog vrij aanzienlijk in de chemische industrie, de metaalverwerkende nijverheid en de produktie van non-ferrometalen.

Arbeidsmarkt

De werkloosheid nam in 1977 verder toe. Nadat het aantal arbeidsgeschikte volledig werkloze mannen in de loop van 1976 nagenoeg niet steeg, trad in 1977 een nieuwe toeneming op. In dit opzicht werd de situatie op de arbeidsmarkt duidelijk slechter dan een jaar voordien, wellicht als gevolg van de vertraging van de groei en de minder optimistische verwachtingen van de bedrijfsleiders. De stijging van het aantal werkloze vrouwen ging verder, zij het iets trager dan in 1976. De toeneming van de werkloosheid werd afgeremd door een aantal regeringsmaatregelen, waaronder de stages voor jonge werklozen, het vrijwillig vervroegd pensioen voor oudere werknemers en het verruimen van de aanvullende werkgelegenheid in overheidsdienst.

De verslechtering van de arbeidsmarkt blijkt ook, behalve uit de toeneming van het aantal volledig werklozen ondanks de maatregelen terzake, uit het stijgend aantal partiële werklozen.

Particuliere consumptie

De groei van de binnenlandse bestedingen zwakte duidelijk af in 1977; de vertraging trof alle componenten van de binnenlandse vraag, maar vooral de particuliere consumptie.

Reële ontwikkeling van de componenten van het bruto nationaal produkt (a)

(in % t.o.v. het voorafgaande jaar)

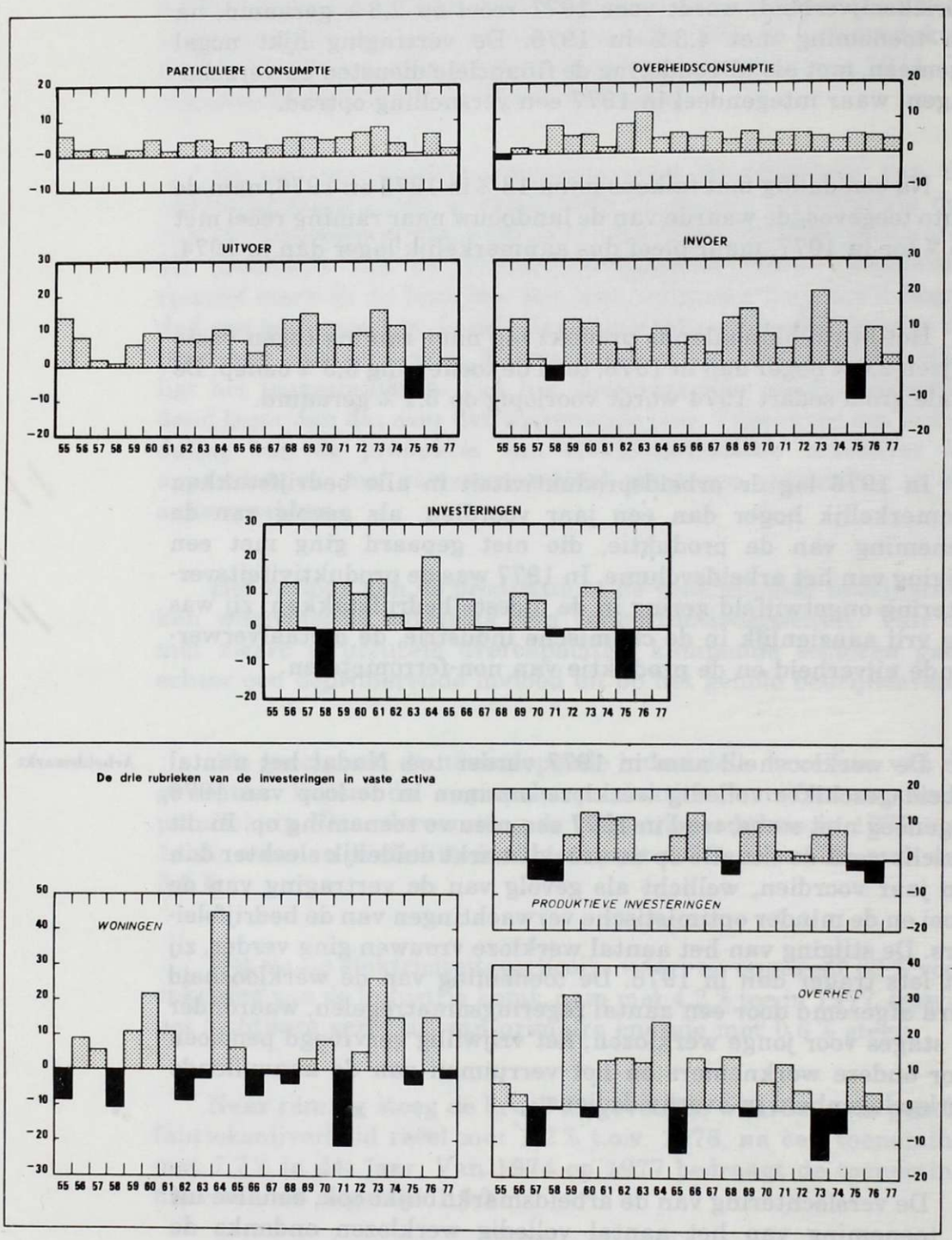

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige raming voor 1977.

Blijkens de maandelijkse steekproef van het N.I.S. verzwakte de toeneming van de omzet in de detailhandel naar volume in de loop van het jaar : de stijging t.o.v. de overeenkomstige periode in het voorafgaande jaar liep terug van 3,6 % in het eerste kwartaal tot 2,3 % in het laatste. De geringe toeneming in het zomerkwartaal is misschien een gevolg van de uitzonderlijke weersomstandigheden in de zomer 1976. De verkoop van textiel en kleding steeg nagenoeg niet, maar die van diverse artikelen, die o.m. in verband staan met de vrijetijdsbesteding, nam reëel met 4,1 % toe. Het verloop van de aan de hand van de B.T.W.-aangiften berekende omzet geeft ongeveer hetzelfde beeld te zien.

De verkoop van nieuwe wagens, die in 1976 naar aantal met 15,4 % steeg, lag in 1977 slechts 1,6 % hoger dan een jaar voordien. In het tweede halfjaar lag de verkoop aanmerkelijk lager dan in het tweede halfjaar van 1976.

Het hierboven geschetste beeld van het verloop van het gezinsverbruik vindt men terug in de ontwikkeling van de leningen, overwegend met het oog op de aankoop van duurzame goederen door particulieren opgenomen bij financiële instellingen in België : het stijgingstempo van de uitstaande leningen verzwakte duidelijk in de loop van het jaar.

De verklaring van de geringe toeneming van de particuliere consumptie ligt in de voorzichtige houding van de consumenten — de spaarquote nam opnieuw toe — en in de vrij kleine toeneming van de koopkracht van het beschikbaar inkomen.

Blijkens een voorlopige raming van het N.I.S. gaf de particuliere consumptie een reële groei met slechts 2,1 % te zien (6,1 % in 1976 en 0,6 % in het recessiejaar 1975). De prijsstijging vertraagde van 7,7 % in 1976 tot 6,6 % een jaar nadien. Vrij algemeen was de toeneming naar volume van het gezinsverbruik in 1976 lange tijd onderschat geweest, terwijl de prijsstijging overschat werd.

Overheids-consumptie

De reële groei van de overheidsconsumptie vertraagde van 4,6 % in 1976 tot naar raming 3,8 % een jaar nadien. Nominaal vertraagde de stijging van 13,3 % tot 12,4 %. De aankopen van goederen en diensten lagen naar volume nauwelijks hoger dan een jaar voordien als gevolg van de wegens de krappe financiële toestand van de Schatkist opgelegde bezuinigingen.

Overheids-investeringen

De toeneming naar volume van de overheidsinvesteringen wordt voorlopig op iets meer dan 5 % geraamd. Tegenover een vrij

aanzienlijke verhoging van de investeringen door het Rijk staat een onbeduidende toeneming aan de kant van de gemeenten, die hun investeringen in het jaar van de gemeenteraadverkiezingen en juist vóór de samenvoegingsoperatie op 1 januari 1977 aanmerkelijk hadden opgevoerd.

Woningbouw

De forse prijsstijgingen in de voorbije jaren, zowel die van de bouwgrond als de bouwkosten, de hoog gebleven rente op hypotheekleningen, de onzekerheid van de particulieren omtrent de toekomstige ontwikkeling van hun inkomen en wellicht ook de afnemende inflatieverwachting droegen bij tot een inkrimping van de vraag naar nieuwe woningen. De gevolgen hiervan op de woningproduktie waren gering in 1977, maar zullen geleidelijk aan scherper optreden in de loop van 1978.

In 1977 vertoonden de langlopende schulden van particulieren bij Belgische financiële instellingen een toeneming die ongeveer even groot was als een jaar voordien. Nominaal nam de woningbouwproduktie, naar een voorlopige raming van het N.I.S., nog met 7,4 % toe in 1977 (26,3 % in 1976). Naar volume gaf de woningbouw een daling met 1,9 % te zien, na een toeneming met 15,5 % in 1976, dat het na-oorlogse topjaar is.

Produktieve investeringen

De produktieve investeringen daalden niet verder in 1977, maar dit is een gevolg van de toeneming van de investeringen in handel en diensten, in feite overwegend beschermde bedrijfstakken die de kostenstijgingen veelal zonder grote moeilijkheden op hun klanten konden afwentelen, terwijl de investeringen in de industrie (inclusief bouwnijverheid) opnieuw afnamen. Reëel wordt de achteruitgang in de nijverheid op 6,8 % geraamd, na 15,6 % in 1976 en 3,1 % in 1975. Naar volume lagen de investeringen in de industrie 23,7 % lager dan de top van 1974, toen het investeringsvolume echter abnormaal hoog kon worden genoemd, maar ook 12 à 13 % lager dan het niveau van 1972 en 1973.

De geringe capaciteitsbezetting in de industrie en de onzekere vooruitzichten verklaren mede de nieuwe daling van de investeringen in 1977, die bijna uitsluitend op rationalisering van de produktie waren gericht. Vooral in de staalindustrie, de machinebouw, de chemische industrie en de olieraffinaderijen liepen de investeringen terug. Dit neemt niet weg dat in enkele takken van de metaalverwerkende nijverheid een toeneming optrad.

Voorraden

In tegenstelling tot 1976, toen van de voorraadinvesteringen in de bedrijven een positieve impuls ten belope van 1 % van het B.N.P. op de groei uitging, had de voorraadvorming in 1977

nauwelijks invloed. Tegenover de voorraadgroei in de eerste maanden van het jaar stond de voorraadintering nadien, toen zowel de voorraden grondstoffen als de voorraden afgewerkt produkt overwegend als te hoog werden beoordeeld.

Prijzen

De stijging van de producenten- en importprijzen van de industrieprodukten vertraagde in de loop van 1977 en zij sloeg voor vele goederen in een prijsdaling om. De daling van de dollarkoers droeg tot deze ontwikkeling bij. Het prijsverloop van de industriële produkten volgde vrij goed het klassieke patroon in de zwakke conjunctuur : de grondstoffenprijzen en de prijzen van de halffabrikaten daalden na het eerste kwartaal, maar de prijzen van de afgewerkte produkten pas aan het eind van het jaar en dan nog nauwelijks. Deze prijsontwikkeling staat klaarblijkelijk in verband met de tendens tot voorraadintering in de zomer en het najaar. Dat de jaargemiddelden van de indexcijfers over 1977 hoger liggen dan die over 1976 is dus vooral aan de overloop uit dat jaar te wijten. Het deelindexcijfer van de grondstoffenprijzen lag gemiddeld slechts 0,6 % hoger dan in 1976 en dat van de halffabrikaten 1,2 %. Het indexcijfer van de afgewerkte produkten steeg echter met 3,2 %.

De landbouwprijzen liepen sterk uiteen : vanaf de zomer trad een scherpe daling van de prijzen van de akkerbouwprodukten op, maar die van de veehouderijprodukten bleven toenemen.

Het stijgingstempo van de consumptieprijzen zwakte geleidelijk af in de loop van het jaar : het jaargemiddelde van het indexcijfer ligt 7,1 % hoger dan een jaar voordien, maar van december 1976 op december 1977 bedraagt de stijging slechts 6,3 %. De vertraging was het grootst voor de levensmiddelenprijzen. De prijsstijging van de diensten ging echter onverminderd door.

Invoer, uitvoer, lopende rekening

Blijkens de voor het seizoen gecorrigeerde importstatistiek van de B.L.E.U. steeg de goedereninvoer vanaf medio 1975 gestadig tot een top in het eerste kwartaal van 1977. Nadien volgde een lichte inzinking en na de zomer een nieuwe opleving tot ongeveer de top van het voorjaar. Over het gehele jaar 1977 lag de invoerwaarde 5,4 % hoger dan een jaar voordien, toen de toeneming 21,1 % beliep.

De invoer uit de landen van de Europese Gemeenschap lag nauwelijks hoger dan in 1976, behalve die uit het Verenigd Koninkrijk en uit Italië. Ook de import uit de ontwikkelingslanden en uit de landen met staatshandel gaf een toeneming te zien. Bij de uitsplitsing naar goederencategorieën blijkt dat vooral de

invoer van diamant en van transportmaterieel een vrij aanzienlijke stijging te zien gaf.

Blijkens de voorlopige macro-economische ramingen van het N.I.S. nam de totale Belgische invoer (goederen, diensten, factorinkomsten) in 1977 naar volume met 2,5 % toe (10,4 % in 1976). De prijsstijging wordt op 3,8 % geraamd (7,3 % in 1976).

De opleving van de goederenexport uit de B.L.E.U. in 1975 trad iets later op dan die van de invoer en de top in 1977 ligt ook enkele maanden later dan die van de import. In de loop van dit jaar verloopt de exportcurve bijna vlak. Over het gehele jaar ligt de uitvoerwaarde, blijkens de douanestatistiek, 6,2 % hoger dan in 1976, toen de export met 19,8 % steeg. De prijsstijging was gering (1,8 % in 1977 tegen 5,7 % in 1976), maar de toeneming naar volume was toch aanzienlijk kleiner dan in 1976.

De goederenexport naar de landen van de Gemeenschap lag nominaal slechts 2,6 % hoger dan een jaar voordien : het vlakke conjunctuurverloop in de partnerlanden en de koersstijging van de Belgische frank ten opzichte van verschillende andere munten, waardoor de binnenlandse producenten in de betrokken landen bevoordeeld worden, verklaren deze geringe toeneming. De uitvoer naar de Verenigde Staten, waar de conjuncturele groei aanzienlijk was, nam met 25,0 % toe. Bovendien steeg de uitvoer naar de ontwikkelingslanden (daarin begrepen de O.P.E.C.-landen) met 27,5 %.

De uitvoer van diamant, van minerale produkten (waaronder olieraffinaderijprodukten) en van plastics gaf de grootste toeneming te zien; die van onedele metalen en werken daarvan daalde aanzienlijk. In de overige categorieën waren de mutaties t.o.v. 1976 veeleer beperkt.

Blijkens de voorlopige nationale rekeningen van het N.I.S. nam de totale Belgische uitvoer (goederen, diensten, factorinkomsten) reëel met 2,2 % toe, na een groei met 9,3 % een jaar voordien. De prijsstijging vertraagde van 6,1 % in 1976 tot 4,5 % in 1977.

Het positieve saldo van de lopende rekening van de betalingsbalans (definities van de nationale rekeningen), dat 11,4 miljard frank bedroeg in 1976, steeg tot 17,3 miljard frank in 1977, blijkbaar vooral als gevolg van de inkrimping van het negatieve saldo op goederen en diensten.

Inkomens

De stijging van de loonsom, die in 1976 procentueel bijna even groot was als in 1975 (respectievelijk 14,6 % en 14,8 %), vertraagde

in 1977 tot 10,6 %, als gevolg vooral van de aanmerkelijke vertraging van de loonsomstijging in de bedrijven. Bij de overheid was de vertraging gering. De verklaring van deze uiteenlopende ontwikkeling ligt in het feit dat de werkgelegenheid in de bedrijven daalde, terwijl de toeneming bij de overheid aanzienlijk was. Het feit dat de loonsverhogingen buiten het effekt van de indexeringsclausules in de bedrijven groter waren dan bij de overheid, weegt hier niet tegen op. Ondanks de toepassing van enigszins uiteenlopende systemen is het effekt van de indexering in de overheidsdiensten en in de bedrijven ongeveer gelijk. In de overheidsdiensten beliep de invloed van de glijdende loonschaal in 1976 en 1977 respectievelijk 9,8 % en 7,7 %.

Het aandeel van de loonsom in het nationaal inkomen neemt na de forse sprong in 1974 en 1975 verder gestadig toe : met name van 69,9 % in 1975 over 70,8 % in 1976 tot 71,9 % in 1977.

Het inkomen van zelfstandigen nam minder toe dan in 1976, m.n. met 4,5 % tegen 8,7 %, maar de ontwikkeling van het inkomen van de verschillende categorieën van zelfstandigen loopt sterk uiteen.

De stijging van de overige inkomens vertraagde in 1977. Het inkomen uit bezit gaf dezelfde toeneming te zien als in 1976, maar de toeneming van de gereserveerde winsten van vennootschappen en van de directe belastingen van vennootschappen vertraagde als gevolg van de economische conjunctuur.

Rekening overheid

De intrestlast van de overheidsschuld (Rijk, R.S.Z. en ondergeschikte besturen) nam opnieuw fors toe als gevolg van de aanzienlijke toeneming van de schuld en van de rentestijging in de voorbije jaren, m.n. van 98,8 miljard frank in 1976 tot 121,8 miljard frank in 1977. De stijging van de totale overheidsschuld bedroeg naar raming ruim 168 miljard frank, d.i. 5,8 % van het B.N.P. tegen marktprijzen (5,2 % in 1976 en 4,4 % in 1975). Deze toeneming ligt bijna geheel bij het Rijk. Het tekort op de lopende verrichtingen van de overheid, met inbegrip van de rente op de overheidsschuld, beliep 49 miljard frank tegen 29 miljard een jaar voordien; de oorzaak van deze toeneming ligt in de afzwakking van de economische conjunctuur, waardoor de lopende ontvangsten (m.n. vooral de indirecte belastingen en de R.S.Z.-bijdragen) aanzienlijk minder toenamen dan in 1976.

De totale belastingdruk (bijdragen tot de sociale zekerheid inbegrepen) in verhouding tot het B.N.P. nam toe van 40,0 % in 1976 tot 40,9 % in 1977.

Geld en krediet

De vorming van financiële activa door bedrijven en particulieren lag in 1977 nauwelijks hoger dan in het voorafgaande jaar, hetgeen blijkbaar een daling van de bruto financiële spaarquote inhoudt. De rentedaling, die gering was voor beleggingen op lange termijn, maar aanzienlijk voor kortlopende beleggingen, verklaart de forse aangroei van de gevormde monetaire kasmiddelen en van de activa op meer dan een jaar, waartegenover staat een minder grote toeneming van de niet-monetaire activa op ten hoogste een jaar. De verwachting dat de rente op langlopende beleggingen verder zou dalen versterkte bovendien de aantrekkingskracht van dit soort beleggingen. De daling van de rente op lange termijn werd tegengewerkt door de toenemende leningbehoeften van de overheid.

Wegens de monetaire onrust tijdens de laatste twee maanden van het jaar werd de rentedaling tijdelijk onderbroken door het ingrijpen van de Nationale Bank ter ondersteuning van de koers van de Belgische frank.

De hierboven geschetste ontwikkeling was oorzaak van een aanzienlijke aangroei van de geldvoorraad in handen van ondernemingen en particulieren, waarbij de omloopsnelheid afnam, althans in de eerste drie kwartalen van 1977.

De schulden van bedrijven en particulieren gaven een iets grotere groei te zien dan in 1976. Ondanks een verbetering van de rendabiliteit van een aantal bedrijven in dat jaar, het teruglopen van de investeringen in andere en de neiging tot voorraadintering namen de schulden van de bedrijven tegen sneller tempo toe dan in 1976. Vooral in het eerste halfjaar vertraagde echter de vraag naar langlopend krediet als gevolg van het aanzienlijke renteverschil t.o.v. kortlopend krediet. De schulden op korte termijn van particulieren namen trager toe dan een jaar voordien, blijkbaar in verband met het verloop van de vraag naar duurzame goederen, maar die op lange termijn bleven stijgen zoals in het voorgaande jaar, ofschoon de woningbouw ook nominaal aanmerkelijk minder toenam.

Besluit

Sedert de zware recessie in 1975 werden een aantal in het verleden geleidelijk gegroeide problemen duidelijk : de inflatie, de kwetsbaarheid van de energietoelevering, verouderde industriële structuren, onhoudbare toeneming van de overheidsbestedingen. Deze moeilijkheden zijn niet specifiek Belgisch, zij treffen alle industrielanden in uiteenlopende mate. Als gevolg van de inflatie en van hun verouderde structuur raakten een aantal bedrijven, soms de meerderheid in bepaalde bedrijfstakken, in grote moeilijkheden : een vernieuwd industrieel beleid, gericht op de

herstructurering van een deel van de industrie door het produceren van goederen met een hoge toegevoegde waarde en een vrij geringe input is de enig mogelijke uitweg uit de huidige situatie, waarbij de hoge levensstandaard van de bevolking kan worden behouden, en tevens het uitgangspunt voor een nieuwe groei, waardoor de werkloosheid kan worden teruggedrongen. Terzelfdertijd moet er op worden toegezien dat de energie-intensiteit van de industrie afneemt.

Een tweede probleem is de groei van de overheidsbestedingen en meer bepaald van de overheidsconsumptie. In zekere mate werd deze groei reeds afgeremd door de maatregelen die de Rijksbegroting vergezelden, maar een grondiger aanpak lijkt noodzakelijk. Dit probleem en het voorgaande kunnen ongetwijfeld slechts over een vrij lange termijn worden weggewerkt.

De inflatiebestrijding, waarvan het succes in 1977 nog veeleer beperkt leek, lijkt in 1978 aanmerkelijk te vorderen. Een sneller succes had ongetwijfeld slechts kunnen worden behaald door een al te strakke deflatiepolitiek. Een volgehouden discipline is zeker nog noodzakelijk.

*
* *

EERSTE DEEL

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK EEN

BEVOLKING

Op 1 januari 1978 telde België 9 837 413 inwoners, dit is 14 111 meer dan een jaar voordien (1) (2). De totale aangroei bedroeg 1,44‰, wat iets meer is dan het nauwelijks positieve 0,99‰ van 1976, maar toch minder dan het 5,42‰in 1975.

Voor deze aangroei zorgde voornamelijk het natuurlijk accres. Na de nulgroei van 1975 — het aantal geboorten was identiek aan het aantal sterfgevallen — werd voor de tweede achtereenvolgende maal een stijging van de natuurlijke aangroei waargenomen. In 1977 werden 121 523 geboorten geregistreerd, tegen 120 472 eind 1976. De lichte stijging van het aantal geboorten tijdens de jongste twee jaren dient evenwel niet overdreven te worden, aangezien niet eens het geboortenaantal van eind 1975 werd gehaald (123 155), laat staan dat van eind 1970, toen er 141 119 babies ter wereld kwamen. Zoveel geboorten zijn er ongeveer nodig opdat de vervangingscoëfficiënt (3) gelijk zou zijn aan één en de ontvolking op lange termijn zou worden voorkomen.

Het aantal sterfgevallen lag in 1977 beduidend lager dan in 1976 (112 208 tegen 118 765), wat resulteert in een natuurlijk accres van 9 315, tegen 1 707 vorig jaar.

Aangezien het migratiesaldo beduidend lager was dan het jaar voordien (4 796 in 1977, tegen 7 994 in 1976), nam het aandeel van de natuurlijke aangroei in het totaal accres opnieuw toe. De natuurlijke aangroei vertegenwoordigde meteen 66 % en het migratiesaldo 34 % van de totale aanwas van de bevolking.

---

(1) Op 1 januari 1977 werden wegens de fusies van gemeenten grenscorrecties doorgevoerd in de meeste gemeenten en arrondissementen. Aldus ontstond in deze territoria een verschil tussen het bevolkingsverloop op 31 december 1976 en dat op 1 januari 1977. Voor laatstgenoemde datum werden de gegevens over geboorten en sterften herberekend; de gegevens over de migraties werden daarentegen wegens de praktische onmogelijkheid slechts gedeeltelijk aangepast, waardoor een vergelijking van de migratiebeweging op 1 januari 1978 met die op 1 januari 1977 voor de gemeenten en arrondissementen niet volledig opgaat. Wanneer verder in de tekst wordt gehandeld over de loop van de bevolking in 1977, betreft dit de periode 1 januari 1977 - 1 januari 1978.

(2) De berekende cijfers over de loop van de bevolking op 31 december 1976, 1 januari 1977 (na de fusies) en 1 januari 1978 zijn verschenen in de *Belgische Staatsbladen* van 20 september 1977, 10 november 1977 en 9 mei 1978.

(3) Het bruto-vervangingscijfer van Kuczynski geeft het aantal vrouwelijke geboorten per 1 000 vrouwen weer, indien deze vrouwen gedurende hun hele vruchtbare periode onderworpen zijn aan de vruchtbaarheidsintensiteit zoals ze naar de leeftijd is gedifferentieerd overeenkomstig de vruchtbaarheid in het beschouwde jaar. Het bruto-vervangingscijfer houdt geen rekening met de eventuele mortaliteit van de pasgeborenen tot hun 15de levensjaar en evenmin met de mortaliteit van de vrouwen tussen 15 en 49 jaar.
De netto-vervangingscoëfficiënt is het totale aantal geboorten van meisjes binnen een fictieve generatie van vrouwen die alle vruchtbaarheidsjaren doorlopen (15 tot 49 jaar) en die gedurende die hele periode onderworpen zijn aan de mortaliteit. Zie ook « Statistisch Tijdschrift », Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek, Brussel, nr 10, oktober 1975.

De invloed van de respectieve bevolkingscomponenten in de recente ontwikkeling verschilt uiteraard van het ene taalgebied tot het andere.

Op 1 januari 1978 had het Vlaamse gewest, in vergelijking met 31 december 1976, opnieuw het grootste bevolkingsaccres, zowel in absolute als in relatieve cijfers (3,39‰). De totale aangroei was zelfs hoger dan het jaar voordien, hetgeen eveneens voornamelijk voortvloeit uit het verhoogd geboortencijfer.

Dit geboortencijfer steeg er in lichte mate; het bereikte 12,65‰, d.i. 70 627 kinderen in 1977, tegen 12,40‰ of 69 047 kinderen in 1976. Het overtreft niet alleen het geboortencijfer van de twee andere landstreken, maar komt ook boven dat van het landsgemiddelde (12,35‰). Hoewel de nataliteitscijfers in de drie gewesten niet zo sterk van elkaar verschillen, dient toch aangestipt dat de bevolkingsstructuur in Vlaanderen jonger is, hetgeen tot uiting komt in een hoger geboortencijfer en een lager sterftecijfer dan in de twee andere gewesten van het land.

Het hoogste nataliteitscijfer in het Vlaamse landsgedeelte werd traditioneel genoteerd in de vier arrondissementen in het Noord-Oosten van het land, met name in Hasselt, Maaseik, Tongeren en Turnhout. In 1977 hadden de arrondissementen Hasselt en Maaseik opnieuw een geboortencijfer boven de 15‰ (respectievelijk 15,63‰ en 15,86‰); in de arrondissementen Tongeren en Turnhout bleef het geboortencijfer even beneden dat van Hasselt en Maaseik, maar lag eveneens hoger dan het voorgaande jaar.

Het sterftecijfer nam in het Vlaamse land in lichte mate af, met name van 10,83‰ tot 10,24‰ en bleef hiermede het laagste promillage van het land. Het natuurlijk accres (verschil tussen het geboorten- en sterftecijfer) bereikte 13 452, wat toch ruim 4 000 meer was dan het jaar voordien. Bovendien was het Vlaamse landsgedeelte het enige gewest met een natuurlijke aangroei.

Hoewel er zich in diverse arrondissementen meer personen vestigden dan er vertrokken, liep het migratiesaldo verder terug en bereikte nog 5 404 op 1 januari 1978, tegen 8 243 eind december 1976. Dank zij het verhoogde natuurlijk accres werd in Vlaanderen aldus een lichte stijging van de totale bevolkingsaangroei genoteerd : 18 856 of 3,39‰; het jaar voordien bedroeg dit aantal 17 024 personen of 3,07‰.

Zoals bij de laatste berekende loop van de bevolking bleef het resultaat van het natuurlijk verloop in alle Vlaamse provincies positief. In Oost-Vlaanderen was de natuurlijke aangroei zeer miniem : 0,42‰, tegen 0,27‰ in 1976. Ook in de andere Vlaamse provincies werd een hogere natuurlijke aangroei waargenomen : in Limburg bedroeg het promillage 8,15‰, tegen 7,29‰ in 1976; in West-Vlaanderen 2,28‰, tegen 1,46‰; in Vlaams-Brabant 1,79‰, tegen 0,82‰ en in Antwerpen 1,74‰, tegen 0,67‰.

Twee arrondissementen noteerden meer sterfgevallen dan geboorten en hadden een negatief migratiesaldo met name Oudenaarde (—107) en Oostende (—14), terwijl een nulgroei werd waargenomen in het arrondissement Eeklo. De arrondissementen Antwerpen, Mechelen, Gent en Veurne, die een negatief natuurlijk verloop hadden in 1976, vertoonden in 1977 een licht geboortenoverschot.

In bepaalde Vlaamse arrondissementen, zoals Aalst, Ieper, Kortrijk en Tielt, waar sinds verscheidene jaren een negatief migratiesaldo wordt genoteerd, vertrokken opnieuw meer personen dan er zich kwamen vestigen. Opvallend is dat het arrondissement Antwerpen, een der grootste industriecentra van het land, op 1 januari 1978 geen migratieoverschot had; het saldo beliep zelfs —2 227, tegen een aangroei van 1 392 eind 1976.

Globaal genomen waren de migratie-overschotten niet enkel in Vlaanderen, maar in het ganse land veel geringer dan het jaar voordien. Wellicht houdt de stagnerende economische toestand met deze ontwikkeling enig verband. In de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven werden niettemin nog migratieoverschotten van respectievelijk 3 927 en 1 427 genoteerd.

Naast de arrondissementen Aalst, Oudenaarde, Ieper, Tielt, Veurne en Diksmuide, waar de bevolking het jongste decennium stelselmatig vermindert of stagneert, werden begin 1978 ook minder inwoners geteld in het arrondissement Antwerpen. De bevolkingsachteruitgang is er voornamelijk toe te schrijven aan het negatief migratiesaldo.

De provincie Limburg groeide in 1977 aan met 6 392 inwoners of 9,24‰, Vlaams-Brabant met 7 042 of 7,76‰, de procincie Antwerpen met 1 520 of 0,97 %, West-Vlaanderen met 2 401 of 2,24‰ en Oost-Vlaanderen met 1 501 of 1,13‰.

Door de negatieve balans van het verloop geboorten-sterften kan Wallonië de jongste jaren slechts steunen op de inwijking om zijn bevolking te zien aangroeien. Ook op 1 januari 1978 was de bevolkingstoename van 8 335 uitsluitend te danken aan het migratie-overschot. Dit laatste bedroeg ruim het dubbele van dat in Vlaanderen en overtrof het eigen migratie-overschot van eind december 1976 (11 510, tegen 6 416). Deze ontwikkeling, samen met een minder negatief natuurlijk accres dan in 1976, leidde ertoe dat de totale bevolkingsaangroei in het Zuiden van het land groter was dan bij de laatste berekening.

In tegenstelling met hetgeen in het Vlaamse landsgedeelte het geval was, liep het geboortencijfer in Wallonië verder terug en bedroeg 38 553 of 11,96‰, tegen 39 216 of 12,20‰ ultimo 1976.

Niettegenstaande de nataliteit in Wallonië tijdens de afgelopen periode op een lager peil lag dan in Vlaanderen, werd in de provincies Namen (12,81‰) en Luxemburg (13,24‰) toch een gunstiger geboortencijfer genoteerd dan in de provincies Antwerpen (12,14‰), Oost-Vlaanderen (12,35‰) en West-Vlaanderen (12,72‰). Het geboortencijfer van Wallonië wordt dus voornamelijk gedrukt door de lage nataliteit in de provincies Luik, Henegouwen en Waals-Brabant.

Belangrijk is dat de invloed van de vreemdelingen op het geboortenpatroon in Wallonië vermindert. De gastarbeiders die grotendeels tot de jonge bevolking behoren zijn meestal geconcentreerd in de stedelijke en industriële agglomeraties. Het zijn deze laatste echter die niet alleen een laag maar ook een dalend nataliteitscijfer vertonen. Dit was o.m. het geval voor de arrondissementen Charleroi, Zinnik, Thuin en Doornik in Henegouwen, voor Nijvel in Brabant en voor de vier arrondissementen in Luik.

Het sterftecijfer lag in Wallonië net zoals in Vlaanderen en Brussel, lager dan het voorgaande jaar (12,94‰, tegen 13,75‰), maar overtrof nog ruimschoots het landsgemiddelde alsmede het gemiddelde voor de Vlaamse provincies. De oudere leeftijdsstructuur van de bevolking in het Zuiden van het land beïnvloedt er uiteraard het sterftecijfer in negatieve zin. Slechts in twee Waalse arrondissementen bleef het mortaliteitscijfer beneden het landsgemiddelde van 11,41‰, met name in Nijvel en Aarlen, waar de verhouding respectievelijk 10,70‰ en 11,33‰ bedroeg.

Zoals op 1 januari 1977 werd per 1 januari 1978 in Wallonië een negatief saldo van de natuurlijke bevolkingsbeweging genoteerd : 3 175 meer sterfgevallen dan geboorten, wat toch minder is dan de 5 004 bij de voorgaande berekening. Enkel in Waals-Brabant (arrondissement Nijvel) en in Luxemburg werd een natuurlijke aangroei geboekt. Benevens Nijvel (+ 280) werd een natuurlijke aangroei genoteerd in de arrondissementen Aarlen (+ 39), Bastenaken (+ 17), Neufchâteau (+ 37), Virton (+ 20) en Namen (+ 75). Het meest negatieve cijfer werd waargenomen in de provincie Luik met de arrondissementen Luik, Hoei en Borgworm, waar de resultante van de geboorten/sterftebeweging een daling van de bevolking met respectievelijk 1 306, 444 en 295 eenheden betekende.

Het belang van het migratiesaldo vergroot in niet geringe mate, wanneer de natuurlijke aangroei vermindert of negatief wordt. De bestendige achteruitgang van het natuurlijk bevolkingsverloop in Wallonië versterkte uiteraard het belang van de migratie in dat deel van het land. Na een daling van het migratie-overschot eind 1976 — het bereikte 6 416, tegen 11 845 eind 1975 — werd per 1 januari 1978 opnieuw een lichte toeneming waargenomen : het vestigingsoverschot bereikte immers 11 510.

De arrondissementen Aarlen, Moeskroen en Charleroi vertoonden een negatief migratiesaldo. In dit laatste arrondissement waar reeds verscheidene jaren meer personen vertrekken dan er zich komen vestigen, beliep op 1 januari 1978 het negatief vestigingsoverschot zelfs 1 618 eenheden. Daartegenover stond het grootste migratiesaldo op naam van de arrondissementen Nijvel (+ 6 473) en Bergen (+ 1 624).

Het hoogste totaal accres (geboorten-+migratieoverschot) van Wallonië en eveneens van het ganse land werd, zoals de voorgaande jaren, te Nijvel genoteerd (25,10‰ of 6 753 personen); dit promillage werd voornamelijk bereikt door het aanzienlijk migratie-overschot, daar de natuurlijke ontwikkeling slechts voor een aangroei zorgde van 280 personen.

Dank zij het migratie-overschot vermeerderde de totale bevolking in de meeste Waalse arrondissementen. Daarentegen liep in de arrondissementen Moeskroen (—175), Thuin (—96) en Doornik (—7) het bevolkingsaantal een weinig terug, terwijl in de arrondissementen Charleroi (—1 821) en Luik (—975) deze daling reeds voor de tweede achtereenvolgende maal vrij groot was.

De tendens tot ontvolking van de Belgische hoofdstad ging in 1977 verder. Op 1 januari 1978 bedroeg het verlies aan inwoners 13 080 of 12,55‰, hetgeen voornamelijk resulteert uit een negatief migratiesaldo (—12 118), dat bovendien nog groter was dan eind 1976 (—6 665).

Niettegenstaande een negatief natuurlijk verloop, werden in 1977, evenals in het Noorden van het land, meer geboorten dan in 1976 opgetekend : 12 343 of 12,0‰, tegen 12 209 of 11,72‰; het geboortencijfer in Brussel-hoofdstad overtrof hiermede dat van Wallonië, maar bleef niettemin beneden het landsgemiddelde.

De sterke concentratie van vreemdelingen in de Belgische hoofdstad — één op vijf inwoners is van vreemde nationaliteit — is er bepalend voor het verloop van de bevolking. De bevolkingsvermindering die zich in Brussel-hoofdstad sedert 1968 voordoet, wordt inderdaad afgeremd door de aanwezigheid van het grote aantal vreemdelingen. Een groot gedeelte onder hen zijn jonge mensen in actieve leeftijd die een lager sterftecijfer en tevens een hoger geboortencijfer hebben dan de autochtonen. Dat de invloed die de vreemdelingen uitoefenen op de globale bevolkingsontwikkeling van Brussel nu en in de meest nabije toekomst nog zal versterken, wordt bovendien aangetoond in een studie van de Gewestelijke Economische Raad voor Brabant (1). Volgens de hierin gemaakte bevolkingsprognoses zou het aandeel van de vreemdelingen in de totale Brusselse bevolking evolueren van 16 % in 1970 naar ongeveer 36 % in 2025.

*
* *

(1) Eco-Brabant. Driemaandelijks tijdschrift, Gewestelijke Economische Raad voor Brabant, nr 17, maart 1978.

Loop van de bevolking in 1977

LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 1 januari 1978
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebeweging.	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	‰ (c)	Absolute cijfers
Antwerpen	10 682	11,52	10 515	11,34	+ 167	— 2 227	— 2 060	— 2,22	927 177
Mechelen	3 287	11,28	3 154	10,82	+ 133	+ 322	+ 455	+ 1,56	291 459
Turnhout	5 078	14,50	2 653	7,57	+ 2 425	+ 700	+ 3 125	+ 9,00	350 313
Antwerpen	19 047	12,14	16 322	10,40	+ 2 725	— 1 205	+ 1 520	+ 0,97	1 568 949
Brussel-Hoofdstad	12 343	12,00	13 305	12,93	— 962	—12 118	—13 080	—12,55	1 028 972
Halle-Vilvoorde	5 855	11,55	5 154	10,17	+ 701	+ 3 927	+ 4 628	+ 9,21	507 004
Leuven	4 984	12,01	4 042	9,74	+ 942	+ 1 472	+ 2 414	+ 5,95	407 845
Nijvel	3 222	11,72	2 942	10,70	+ 280	+ 6 473	+ 6 753	+25,10	274 828
Brabant	26 404	11,90	25 443	11,47	+ 961	— 246	+ 715	+ 0,32	2 218 649
Aat	871	11,15	1 121	14,35	— 250	+ 419	+ 169	+ 2,17	78 107
Charleroi	5 458	12,13	5 661	12,58	— 203	— 1 618	— 1 821	— 4,03	450 120
Bergen	3 273	12,47	3 468	13,22	— 195	+ 1 624	+ 1 429	+ 5,48	262 388
Moeskroen	953	13,05	935	12,81	+ 18	— 193	— 175	— 2,39	73 006
Zinnik	2 028	12,11	2 204	13,17	— 176	+ 920	+ 744	+ 4,46	167 403
Thuin	1 552	11,00	1 818	12,88	— 266	+ 170	— 96	— 0,68	141 139
Doornik	1 668	11,44	1 961	13,45	— 293	+ 286	— 7	— 0,05	145 852
Henegouwen	15 803	11,99	17 168	13,03	— 1 365	+ 1 608	+ 243	+ 0,18	1 318 015
Hoei	966	10,99	1 410	16,04	— 444	+ 722	+ 278	+ 3,17	87 880
Luik	6 957	11,26	8 263	13,38	— 1 306	+ 331	— 975	— 1,58	617 590
Verviers	2 911	11,92	2 998	12,28	— 87	+ 165	+ 78	+ 0,32	244 223
Borgworm	642	10,70	937	15,62	— 295	+ 358	+ 63	+ 1,05	59 988
[illegible]	[illegible]	[illegible]	13 608	13,48	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Hasselt	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Maaseik	2 862	15,86	1 104	6,12	+ 1 758	+ 308	+ 2 066	+ 11,36	180 410
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	8,56	+ 945	— 1	+ 944	+ 5,47	173 447

Tongeren	2 430	14,01	1 485	8,56	+ 945	— 1	+ 944	+ 5,47	173 447
Limburg	10 678	15,29	4 986	7,14	+ 5 692	+ 700	+ 6 392	+ 9,24	698 519
Aarlen	591	12,14	552	11,33	+ 39	— 24	+ 15	+ 0,31	48 700
Bastenaken	509	14,25	492	13,78	+ 17	+ 8	+ 25	+ 0,70	35 709
Marche-en-Famenne	531	13,09	549	13,54	— 18	+ 392	+ 374	+ 9,31	40 552
Neufchâteau	718	13,92	681	13,20	+ 37	+ 2	+ 39	+ 0,76	51 596
Virton	574	12,99	554	12,53	+ 20	+ 27	+ 47	+ 1,06	44 202
Luxemburg	2 923	13,24	2 828	12,81	+ 95	+ 405	+ 500	+ 2,27	220 759
Dinant	1 069	12,19	1 166	13,30	— 97	+ 289	+ 192	+ 2,19	87 687
Namen	3 386	13,23	3 311	12,93	+ 75	+ 854	+ 929	+ 3,64	256 016
Philippeville	674	11,91	705	12,45	— 31	+ 305	+ 274	+ 4,86	56 608
Namen	5 129	12,81	5 182	12,94	— 53	+ 1 448	+ 1 395	+ 3,50	400 311
Aalst	3 072	11,66	2 927	11,11	+ 145	— 387	— 242	— 0,92	263 571
Dendermonde	2 235	12,52	1 991	11,15	+ 244	+ 107	+ 351	+ 1,97	178 496
Eeklo	948	11,94	948	11,94	—	+ 4	+ 4	+ 0,05	79 416
Gent	5 960	12,26	5 881	12,10	+ 79	+ 93	+ 172	+ 0,35	485 954
Oudenaarde	1 386	12,32	1 493	13,27	— 107	+ 83	— 24	— 0,21	112 523
Sint-Niklaas	2 782	13,46	2 209	10,68	+ 573	+ 667	+ 1 240	+ 6,03	206 763
Oost-Vlaanderen	16 383	12,35	15 449	11,64	+ 934	+ 567	+ 1 501	+ 1,13	1 326 723
Brugge	3 217	12,74	2 552	10,11	+ 665	+ 502	+ 1 167	+ 4,64	252 430
Diksmuide	549	11,52	540	11,33	+ 9	+ 26	+ 35	+ 0,73	47 662
Ieper	1 286	12,34	1 200	11,51	+ 86	— 597	— 511	— 4,88	104 230
Kortrijk	3 730	13,77	2 813	10,38	+ 917	— 269	+ 648	+ 2,40	270 888
Oostende	1 435	10,77	1 449	10,88	— 14	+ 231	+ 217	+ 1,63	133 189
Roeselare	1 813	13,37	1 252	9,23	+ 561	+ 227	+ 788	+ 5,84	135 650
Tielt	1 088	12,89	865	10,25	+ 223	— 252	— 29	— 0,34	84 424
Veurne	562	11,87	551	11,64	+ 11	+ 75	+ 86	+ 1,82	47 334
West-Vlaanderen	13 680	12,72	11 222	10,43	+ 2 458	— 57	+ 2 401	+ 2,24	1 075 807
Brussel-Hoofdstad	12 343	12,00	13 305	12,93	— 962	—12 118	—13 080	—12,55	1 028 972
Vlaamse streek	70 627	12,65	57 175	10,24	+13 452	+ 5 404	+18 856	+ 3,39	5 584 847
Waalse streek	38 553	11,96	41 728	12,94	— 3 175	+11 510	+ 8 335	+ 2,59	3 223 594
w.o. : Duitse taalstreek	(725)	(11,22)	(728)	(11,27)	(— 3)	(— 61)	(— 64)	(— 0,99)	(64 613)
Het Rijk	**121 523**	**12,35**	**112 208**	**11,41**	**+ 9 315**	**+ 4 796**	**+14 111**	**+ 1,44**	**9 837 413**

(a) Exclusief de doodgeboren en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking per 1 januari 1978 per streek.
(c) Verhouding tot de totale bevolking van elke streek geteld op 1 januari 1977.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Totaal bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1968	141 242	121 275	19 967	6 342	26 309	9 631 910 (b)
1969	140 834	119 375	21 459	6 785	28 244	9 660 154 (b)
1970	141 119	118 888	22 231	8 606	30 837	9 690 991 (b) 9 650 944 (c)
1971	139 104	118 853	20 251	24 184	44 435	9 695 379 (d)
1972	134 437	116 743	17 694	13 777	31 471	9 726 850 (d)
1973	129 425	118 313	11 112	18 628	29 740	9 756 590 (d)
1974	123 155	116 039	7 116	24 542	31 658	9 788 248 (d)
1975	119 273	119 273	—	24 904	24 904	9 813 152 (d)
1976	120 472	118 765	1 707	8 443 (e)	10 150 (e)	9 823 302(d)(e)
1977	121 523	112 208	9 315	4 796	14 111	9 837 413(d) (f)

(a) Op 31 december tot 1976; op 1 januari vanaf 1977.
(b) Berekende bevolking op basis van de telling van 1961.
(c) Getelde bevolking op 31 december 1970.
(d) Berekende bevolking op basis van de telling van 1970.
(e) Verbeterde gegevens.
(f) Op 1 januari 1978.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

AFDELING I. — WERKGELEGENHEID

Uit de cijfergegevens over de werkgelegenheid per bedrijfstak (1) kan worden afgeleid dat, in de periode van midden 1975 tot midden 1976, het totaal aantal werknemers met niet minder dan 11 353 eenheden is afgenomen. Het jaar voordien daalde de werkgelegenheid zelfs met ruim 36 000 eenheden.

Dat de tewerkstelling in mindere mate is afgenomen dan het jaar voordien is vooral toe te schrijven aan de nog vrij hoge bedrijvigheid in drie sectoren, met name de bouwnijverheid, de handel en de hotelbedrijven en het bank-, krediet- en verzekeringswezen. In deze drie sectoren groeide immers het personeelsbestand nog verder aan met respectievelijk 4 000, 2 000 en 4 000 eenheden. De overheidsdiensten zorgden bovendien voor een aangroei van het aantal werknemers met nagenoeg 25 000. De maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid en tot bevordering van de werkgelegenheid, onder meer door het tewerkstellen van arbeidskrachten door de openbare besturen (2), beïnvloedden zeker de verhoogde tewerkstelling bij de overheidsdiensten en verhinderden een grotere achteruitgang van de tewerkstelling in het algemeen.

Globaal genomen is het aantal werkgevers, eind juni 1976 in vergelijking met eind juni 1975, in Vlaanderen met 1 618 en in Wallonië met 361 toegenomen, alhoewel in het zuiden van het land het aantal werknemers met meer dan 6 000 afnam. In Brussel daarentegen verminderde het aantal werkgevers met 95.

De afneming van de werkgelegenheid in de periode medio 1975-medio 1976 deed zich, zoals reeds enkele jaren kan worden vastgesteld, uitsluitend voor bij de handarbeiders : het aantal daalde immers met nagenoeg 33 000 of 2,5 %, wat toch minder is dan het jaar voordien toen een daling van 71 000 eenheden of 4,4 % werd opgetekend. Bij de bedienden daarentegen nam de werkgelegenheid toe met 21 635 eenheden of 1,5 % in de periode midden 1975-midden 1976.

---

(1) Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Jaarverslag dienstjaar 1976. De jaargegevens van de R.S.Z. voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

(2) Zie Afdeling II — Werkloosheid.

In deze ontwikkeling dient echter rekening te worden gehouden met de stelselmatige verschuiving van handenarbeid naar intellectuele arbeid waardoor steeds meer arbeiders in een bestaand bedrijf een bediendenstatuut verkrijgen. Aldus zijn bijvoorbeeld, tijdens het derde trimester van 1976, ongeveer 10 500 handarbeiders uit de sector gas-elektriciteit, van het sociaal statuut van arbeider naar dat van bediende overgegaan.

De daling van het aantal arbeiders en de toeneming van het aantal bedienden deed zich voor in Vlaanderen en Wallonië, maar niet in Brussel. In het centrum van het land daalde het totaal aantal aan de sociale zekerheid onderworpen werknemers in één jaar met meer dan 11 000 eenheden. De dalende tendens in de tewerkstelling in Brussel, die zich reeds manifesteerde van het begin van het huidig decennium, wordt meteen verder doorgezet.

De teruggang van de tewerkstelling in 1976 bracht mede dat op 30 juni van dat jaar 25,3 % van het totaal aantal bij de sociale zekerheid aangesloten arbeiders tot het vrouwelijk geslacht behoorden, tegen 25,6 % het jaar voordien; een dergelijke verhouding kwam bij de categorie bedienden op 39,3 %, tegen 39,0 % het jaar voordien. De grote werkloosheidstoeneming in 1976 verklaart waarom de aangroei van het aantal vrouwelijke bedienden veeleer gering was en het aandeel van de arbeidsters zelfs verminderde.

Uit de driemaandelijkse globale gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid over het aantal bij de sociale zekerheid ingeschreven werknemers kan bovendien de ontwikkeling van de werkgelegenheid in 1976 en tijdens het eerste kwartaal van 1977 worden afgeleid.

Vanaf 30 september 1976 tot 31 maart 1977 liep de werkgelegenheid nog verder terug : tijdens deze periode verminderde het aantal werknemers met 25 000. Op laatstgenoemde datum lag het werkgelegenheidspeil echter niet lager dan op hetzelfde tijdstip het jaar voordien, waaruit mag blijken dat de sterkste teruggang van de werkgelegenheid zich voordeed in 1974 en 1975, terwijl vanaf 1976, mede door het toepassen van regeringsmaatregelen een nog ergere aftakeling van de arbeidsmarkt kon worden belet.

Benevens de statistieken van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid wordt voor de beoordeling van de numerieke ontwikkeling van de totale actieve bevolking (werknemers + zelfstandigen + helpers) een beroep gedaan op de gegevens gepubliceerd door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Uit deze gegevens blijkt dat de totale actieve bevolking tussen 30 juni 1975 en 30 juni 1976 aangroeide met ongeveer 28 000 eenheden, tegen 18 000 in 1975 en 58 000 in 1974.

De beroepsbevolking in de landbouw slonk verder en zelfs in een iets sneller tempo dan de voorgaande jaren; in het totaal maakten ze nog 3,2 % van de totale actieve bevolking uit, tegen 3,4 % het voorgaande jaar, 3,5 % in 1974 en 3,7 % in 1973.

Zoals reeds uit de gegevens van de bij de R.S.Z. ingeschreven werknemers kon worden afgeleid, werd in de periode medio 1975-medio 1976 nog een toeneming van de beroepsbevolking waargenomen in de bouw, de handel, de horeca, de reparatiebedrijven, het bank- en verzekeringswezen en in de andere diensten. Zelfs in de periode van ter plaatse trappelende conjunctuur, slaagde de dienstensector er dus toch nog in zijn personeelsbestand uit te breiden, wat meebracht dat op 30 juni 1976 reeds 24,8 % van het totaal der werknemers, zelfstandigen en helpers in de dienstensector werkzaam was, tegen 24,3 % in 1975 en 23,8 % in 1974.

Dat de totale actieve bevolking toch nog toenam is uitsluitend toe te schrijven aan de opneming van twee categorieën werklozen (1) in deze statistiek van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid. In een jaar tijd verhoogde immers dit aantal werklozen met 66 000 eenheden.

Bij gebrek aan gegevens over de werkgelegenheid midden en einde 1977, noch van de R.S.Z., noch van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, kan een statistiek over de sluiting van ondernemingen als randinformatie worden vermeld. Bovendien dient aangestipt dat de in onderstaande tabel opgenomen sluitingen enkel de bedrijven, die minstens 20 personen tewerkstellen, omvatten.

Sluiting van ondernemingen
Verdeling per gewest

GEWEST	Aantal sluitingen			Aantal getroffen werknemers		
	1975	1976	1977	1975	1976	1977
Vlaanderen	365	409	568	11 730	15 880	15 975
Wallonië	146	229	299	5 640	10 682	11 263
Brussel	160	242	260	3 753	5 732	5 660
Het Rijk...	**671**	**880**	**1 127**	**21 123**	**32 294**	**32 898**

Bron : Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Uit deze gegevens kan worden afgeleid dat in 1977 het aantal sluitingen verder is toegenomen met 247 of 28 %, maar dat het aantal getroffen werknemers naar verhouding nauwelijks hoger lag dan het jaar voordien : + 604 of 1,9 %.

Deze ontwikkeling komt in Vlaanderen en Brussel zeer scherp tot uiting : in Vlaanderen lag het aantal sluitingen 38,9 % hoger dan in 1976, terwijl het aantal getroffen werknemers nauwelijks 0,6 % meer bedroeg. In Brussel werden 7,4 % meer sluitingen gemeld, maar het aantal getroffen werknemers bedroeg 1,3 % of 72

(1) Uitkeringtrekkende volledig werklozen en vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden.

minder. Deze resultaten doen veronderstellen dat in 1977 wellicht meer kleine en middelgrote ondernemingen hun deuren hebben moeten sluiten dan het jaar voordien. Deze hebben dus, net zoals de andere ondernemingen, geen weerstand kunnen bieden aan de nefaste invloed veroorzaakt door de vraagdaling.

AFDELING II. — WERKLOOSHEID

Het uitblijven van een forse stimulans vanwege de sterke industriestaten, waarop in 1977 werd gehoopt, bracht mede dat de meeste conjunctuurindicatoren ook in België vrijwel geen gunstiger resultaten ten opzichte van het voorgaande jaar konden optekenen. Dit was eveneens het geval voor de werkloosheid. Tijdens het eerste halfjaar werd wel een geleidelijke daling waargenomen (—19 000 volledig werklozen), vooral onder seizoeninvloed, maar na de vakantiemaanden groeide het aantal werklozen, vooral jongeren, opnieuw massaal aan, zodat in vergelijking met 1976, gemiddeld 35 747 meer volledig werklozen werden opgetekend.

Eind december 1977 bereikte de werkloosheid een nieuwe rekordhoogte : 296 359 uitkeringtrekkende volledig werklozen, tegen 260 590 eind december van het jaar voordien. Wanneer bij de categorie volledig werklozen nog de andere werkzoekenden (1) worden gevoegd, komt het aantal op 358 391.

Deze uit sociaal, economisch-budgettair en psychologisch oogpunt onaanvaardbaar hoge werkloosheid vertoont echter enkele wezenlijke kenmerken. De invloed van de conjunctuurontwikkeling op de werkloosheid is zeker aanzienlijk, maar er zijn ook de diverse structurele aspecten die de jongste jaren de arbeidsmarkt op een intense wijze hebben beïnvloed en dit ook in de volgende jaren nog zullen blijven doen.

Twee fenomenen die hierbij zeker niet uit het oog mogen worden verloren zijn de demografische explosie van de bevolking op beroepsleeftijd enerzijds en de sociologische gedragswijziging inzake vrouwelijke beroepsactiviteit anderzijds. Het hoger geboortecijfer in de naoorlogse jaren brengt immers nog steeds grote aantallen jongeren in beroepsleeftijd op de arbeidsmarkt, terwijl bovendien steeds meer vrouwen zich in het arbeidsproces inschakelen. Deze verschijnselen zijn echter niet enkel Belgisch, maar Europees en vergen specifieke maatregelen die het best op internationaal niveau worden aangepakt.

Hoe kompleks deze werkloosheidsproblematiek wordt, blijkt bij nadere beschouwing uit de diverse definities, werkloosheidsreglementeringen en statistische verzameling en verwerking van de werkloosheidsgegevens in de verschillende landen. Bij een vergelijking van de stelsels in de naburige landen leidt bijvoorbeeld de ruime reglementering in België, tot een vrij hoge werkloosheid. Een dergelijke vergelijking dient aldus met de nodige omzichtigheid te gebeuren en vergt een dieper

(1) Door de overheid tewerkgestelde werklozen, andere verplicht ingeschreven werklozen en vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden.

inzicht in de diverse specifieke elementen die de werkloosheid in de verschillende landen bepalen. Tot op heden is er, omwille van deze redenen, nog geen volledige vergelijking mogelijk.

In België steeg, in tegenstelling tot vorig jaar, de *gedeeltelijke werkloosheid;* het daggemiddelde ervan kwam op 69 058, tegen ca 58 000 in 1976. Waarschijnlijk hebben de bedrijven er de voorkeur aangegeven niet alle overtollige werkkrachten definitief af te stoten.

De vermeerdering van de *volledige werkloosheid,* waarvan reeds sprake, had vooral betrekking op de normaal arbeidsgeschikte volledig werklozen. De jongste drie jaren was dit telkens het geval; in 1977 bestond 98,8 % van de aangroei uit werklozen van deze categorie. De toeneming manifesteerde zich vooral bij de vrouwen, wat ook blijkt uit het voor seizoenschommelingen gecorrigeerd werkloosheidscijfer in 1977 (+ 21 000 eenheden voor de vrouwen en + 19 000 eenheden voor de mannen). De sterke structuurgebondenheid van de werkloosheid, inzonderheid bij de vrouwen, zoals reeds hiervoor aangestipt, bleef ook in 1977 niet zonder belang op de werkloosheidsontwikkeling. Een fundamenteel gemis aan evenwicht tussen vraag en aanbod brengt aldus mede dat het aantal werkzoekenden dat der beschikbare arbeidsposten ver overtreft.

Het aantal openstaande werkaanbiedingen bereikte gemiddeld nauwelijke 3 416 eenheden, tegen 4 071 het jaar voordien wat een daling van 16,1 % vertegenwoordigt. Van dit uiterst gering aantal werkaanbiedingen waren slechts 24 % aan de vrouwen voorbehouden. Hierbij dient meteen te worden opgemerkt dat de voor de vrouw toegankelijke arbeidsmarkt in grote mate beperkt blijft tot sommige beroepen en bepaalde bedrijfstakken. Sommige bedrijfstakken, zoals kleding- en schoennijverheid, waarvan 85 % van het personeel uit vrouwen bestaat, hebben bovendien sinds verschillende jaren af te rekenen met een groeiende concurrentie waardoor de tewerkstelling er steeds vermindert.

Uitgedrukt in procent van het aantal tegen werkloosheid verzekerden, nam in 1977 het aantal normaal arbeidsgeschikte volledig werklozen toe in de drie landsdelen. De stijging was sterker in Vlaanderen dan in Wallonië en Brussel, maar toch blijft de werkloosheidsgraad (1) het hoogst in het zuiden van het land, waar een gemiddelde van 9,8 % werd genoteerd, tegen 8,4 % in Brussel-hoofdstad en 7,7 % in Vlaanderen.

Bij een onderscheid naar geslacht valt het op dat in Brussel-hoofdstad de vrouwenwerkloosheid het laagst lag : de werkloosheidsgraad bedroeg er in 1977 gemiddeld 11,4 %, tegen 16,6 % in Vlaanderen en 18,8 % in Wallonië. Daarentegen was de mannenwerkloosheid er het hoogst, met 6,7 %, tegen 5,7 % in Wallonië en 3,5 % in Vlaanderen.

De natuurlijke rijkdommen, de nijverheidsuitrusting, het aantal en de grootteklasse der ondernemingen, de beroepsbevolking naar geslacht, naar leeftijd en

---

(1) Verhouding tussen het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid en het aantal tegen werkloosheid verzekerden, dit zijn de verzekerden bij R.I.Z.I.V. + de volledig werklozen van meer dan drie maanden + de grensarbeiders (stand op 30 juni 1976).

beroepsbekwaamheid zijn zovele factoren die de economische ontwikkeling en de arbeidsmarkt van een gewest beïnvloeden. Dit is eveneens het geval voor de subregio's.

De werkloosheidsgraad (1) bij de gewestelijke bureau's van Bergen, Hoei-Luik, Turnhout, Hasselt-Tongeren en Oostende waren eind december 1977 de hoogste van het land met respectievelijk 15,9 %, 12,4 %, 13,5 %, 13,2 % en 12,4 %. Deze hoge werkloosheidspercentages werden vooral beïnvloed door de hoge vrouwenwerkloosheid, aangezien de werkloosheidsgraad voor de vrouwen in Bergen, bijvoorbeeld, 26,8 % en in Turnhout 31,7 % bedroeg.

De jongerenwerkloosheid (—25 jarigen) bleef ook in 1977 op een hoog peil. Gemiddeld waren 89 618 of 1 op 3 uitkeringtrekkende volledig werklozen minder dan 25 jaar. Hun aantal nam verder toe t.o.v. het voorgaande jaar (+ 13,4 %), maar toch niet in dezelfde mate als in 1976, toen hun aantal aangroeide met 29,3 %.

De minder snelle toeneming van de jeugdwerkloosheid is zeker voor een groot deel te danken aan de toepassing van maatregelen waartoe in 1976 werd besloten in het raam van de wet betreffende de economische herstelmaatregelen (2) : instelling van stages voor jongeren van minder dan 30 jaar, die nog geen beroepsactiviteit hebben uitgeoefend en een brugpensioen op aanvraag voor werknemers die minstens 60 jaar en werkneemsters die minstens 55 jaar oud zijn. De bruggepensioneerden moeten worden vervangen door een jonge werkzoekende van minder dan 30 jaar.

Eind 1977 maakten nagenoeg 17 000 jongeren een stage door in toepassing van de herstelwet en waren bijgevolg niet meer opgetekend bij de werkzoekenden; eind 1976 bedroeg het aantal 9 500. Het aantal brugpensioenen toegestaan krachtens de genoemde wet bereikte eind december 1977 ongeveer 18 000, tegen 5 198 een jaar voordien.

Door de Regering werden in december 1977 ook nog nieuwe maatregelen genomen ter bestrijding en opslorping van de werkloosheid (3). Zo wordt de tussenkomst van de Staat inzake de tewerkstelling van werklozen door de overheid verhoogd en wordt de verplichting tot het opnemen van stagiairs uitgebreid tot de werkgevers die minstens 50 werknemers tewerkstellen en wordt het aanwervingspercentage van 1 % op 2 % gebracht.

Door dezelfde wet (3) wordt het wettelijk stelsel inzake brugpensioen uitgebreid en kunnen bejaarde werklozen die reeds meer dan één jaar worden vergoed, vervroegd pensioen aanvragen. Bovendien wordt een bijzonder tijdelijk kader opgericht : onder de uitkeringtrekkende volledig werklozen worden werknemers aangeworven die worden tewerkgesteld voor taken van collectief belang welke worden voorgesteld en uitgevoerd door de Staat, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten, de verenigingen van gemeenten, de gemeenten, de

(1) Verhouding tussen het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen met normale arbeidsgeschiktheid en het aantal tegen werkloosheid verzekerden per regionaal bureau : verzekerden bij R.I.Z.I.V. + volledig werklozen van meer dan 3 maanden + grensarbeiders (stand op 30 juni 1976).

(2) Wet van 30 maart 1976 (*Belgisch Staatsblad* van 1 april 1976).

(3) Wet betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 van 22 december 1977 (*Belgisch Staatsblad* van 24 december 1977).

daaronder ressorterende overheidsinstellingen en de instellingen van openbaar nut. De Staat neemt de lonen en de desbetreffende sociale lasten op zich.

Steeds in het raam van dezelfde wet werden ook nog maatregelen genomen tot humanisering van de arbeid. Een « Fonds tot humanisering van de arbeidsvoorwaarden » wordt daartoe opgericht bij het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Wat de ontwikkeling van de werkloosheid per nijverheidstak betreft, dient vermeld dat tijdens het afgelopen jaar de volledige werkloosheid is toegenomen in de meeste nijverheidstakken. De sterkste stijgingen werden echter vastgesteld in de textiel- en kledingnijverheid, de constructie van elektrische machines, de bouwnijverheid, de handel en in de diensten, en dit zowel in absoluut aantal als in procent uitgedrukt.

De hoogste werkloosheidsgraad (1) werd genoteerd in de tabaksnijverheid (21,1 %), de kledingnijverheid (25,9 %), de schoennijverheid (28,3 %), leder- en vellennijverheid (19,8 %) en in de horecasector (14,7 %). Het is opmerkelijk dat de meeste nijverheidstakken met een hoog werkloosheidspercentage, ook diegene zijn die een belangrijk aantal werkneemsters tewerkstellen, wat overigens sinds het begin van de economische teruggang werd vastgesteld.

Uit de gegevens die de werkloosheid naar leeftijdsgroep, duur en taalstreek weergeven, blijkt dat op 30 juni 1977 bij de mannen voor alle leeftijdsgroepen en in de drie gewesten voornamelijk het aantal werkzoekenden die meer dan twee jaar zonder werk waren, sterk is toegenomen. Bij de vrouwen was de aangroei het meest uitgesproken bij diegenen die één tot twee jaar en meer dan twee jaar zonder werk waren. Het gevolg hiervan is dat het aandeel van de meer dan twee jaar werkloze mannen opklom tot 26,7 % van het totaal, tegen 21,6 % het jaar voordien; bij de vrouwen groeide deze verhouding aan van 21,8 % tot 24,3 %. Het toenemend aantal personen die langdurig werkloos zijn benadrukt nogmaals de sterke structuurgebondenheid van de werkloosheidsontwikkeling.

De werkloosheid bij de vreemdelingen onderging in 1977, zoals de jongste jaren, nagenoeg dezelfde ontwikkeling als die der Belgen. In het totaal vertegenwoordigen de werklozen van vreemde nationaliteit gemiddeld 14,6 %, wat proportioneel evenveel is als het jaar voordien. Opmerkelijk is dat het aantal mannelijke werklozen van vreemde nationaliteit het afgelopen jaar meer is toegenomen dan het totaal der mannelijke werklozen, zodat in 1977 gemiddeld 19 % van het totaal der werkloze mannen vreemdelingen waren.

Bij de vrouwelijke werklozen van vreemde nationaliteit deed zich een omgekeerde beweging voor : in verhouding tot het totaal der werkloze vrouwen daalde hun aantal van 11,6 % tot 11,4 %.

*
* *

(1) Verhouding tussen het aantal volledig werklozen en het aantal tegen werkloosheid verzekerden per nijverheidstak, dit zijn de verzekerden bij R.S.Z. + de volledig werklozen + de grensarbeiders (stand op 30 juni 1976).

Bezoldigde burgerlijke actieve bevolking werkzaam in België

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Primaire sector :								
Land- en bosbouw, visvangst	17 130	14 181	13 730	13 349	12 780	11 983	12 108	11 987
Secundaire sector	1 387 532	1 370 609	1 363 507	1 378 508	1 389 282	1 319 089	1 273 015	1 247 024
Nijverheid (garagen uitgezonderd)	*1 143 882*	*1 124 706*	*1 119 887*	*1 132 414*	*1 140 961*	*1 078 483*	*1 035 713*	*1 014 121*
Bouwbedrijf	*243 650*	*245 903*	*243 620*	*246 094*	*248 321*	*240 606*	*237 302*	*232 903*
Tertiaire sector :								
Handel, bank en verzekering Transportbedrijf Diensten	1 535 641	1 596 236	1 635 211	1 686 383	1 733 246	1 759 203	1 784 332	1 816 502
Vergoede volledig werklozen	64 935	62 838	78 538	82 370	89 858	162 000	215 149	246 660
Algemeen totaal ...	**3 005 238**	**3 043 864**	**3 090 986**	**3 160 610**	**3 225 166**	**3 252 275**	**3 284 604**	**3 322 173**
Overheid (exclusief beroepsmilitairen)	*484 186*	*508 553*	*502 438*	*514 487*	*528 252*	*547 247*	*578 667*	*610 837*
Gedeeltelijke werklozen (a)	*31 507*	*37 030*	*34 187*	*33 509*	*41 950*	*80 940*	*58 489*	*65 000*

(a) Reeds begrepen in de verschillende sectoren (maandgemiddelde).

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Diensten van de Eerste Minister : Openbaar Ambt.
Ministerie van Landbouw, Landbouweconomisch Instituut.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1974	1975	1976	1977	1974	1975	1976	1977
Steenkolenmijnen (b)	20,4	20,0	18,3	17,4	40 510	39 229	36 407	33 300
Cokesfabrieken	3,2	3,2	3,0	2,8	5 811	5 296	5 091	4 840
IJzer- en staalnijverheid (c)	50,2	47,3	44,9	41,8	92 079	73 851	73 776	65 105
Industrie der non-ferrometalen	16,2	15,2	14,4	13,3	28 087	24 299	23 504	21 443
Metaalverwerkende nijverheid	266,7	253,6	245,4	236,2	442 012	397 332	390 879	372 602
Rubbernijverheid	6,4	6,0	5,5	5,3	10 818	9 228	8 917	8 711
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	8,3	7,8	6,5	6,2	14 309	12 161	11 034	10 218
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	12,2	11,0	10,7	10,1	20 941	17 288	17 501	16 372
Steengroeven	4,3	3,7	3,5	3,3	7 305	6 173	5 567	5 348
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	3,9	3,7	3,5	3,4	7 252	6 294	5 797	5 551
Aardewerkindustrie	5,1	4,7	4,3	4,3	9 113	8 127	7 423	7 386
Cementnijverheid	2,6	2,5	2,5	2,5	4 458	4 147	4 097	4 151
Glasnijverheid	19,5	16,9	16,1	15,7	33 255	25 889	26 156	23 302
Houtnijverheid	37,2	33,9	33,0	32,2	65 550	55 386	55 394	52 248
Keramieknijverheid	6,0	5,6	4,9	4,7	10 238	8 829	7 691	7 266
Bouwbedrijf	119,0	121,2	120,7	118,5	216 761	213 986	210 130	205 328
Spinnerijen : katoen, vlas en hennep (d)	9,1	7,9	7,2	6,4	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	13,7	11,8	11,1	10,3	20 659	11 597	17 053	14 883
Weverijen	30,5	28,1	26,5	24,8	49 852	40 864	41 392	36 691
Andere textielbedrijven	3,0	2,6	2,5	2,5	4 448	3 487	3 826	3 411
Tricotagenijverheid	14,2	12,6	11,5	10,4	21 832	17 609	16 790	14 760
Dierlijke en plantaardige oliën	1,0	0,9	0,9	0,9	1 770	1 637	1 727	1 519
Tabaksnijverheid	7,0	6,5	6,1	5,9	10 887	9 977	9 256	8 735
Ledernijverheid	1,7	1,4	1,4	1,4	2 872	2 215	2 366	2 073
Schoennijverheid	4,7	4,0	3,2	2,7	7 393	5 711	4 476	3 681
Pantoffelindustrie	0,6	0,5	0,5	0,4	1 040	798	708	619
Watervoorziening	4,9	4,8	4,7	4,7	9 612	9 240	8 643	8 676
Haven van Antwerpen	12,0	12,5	12,0	11,5	..	..	..	..

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Gemiddeld aantal aanwezige ondergrondse arbeiders per dag waarop werd gewerkt.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1974 tot 1977 : 4 374, 2 649, 3 243 en 2 491 miljoen.

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

Actieve bevolking (a)

Indeling per bedrijfstak

BEDRIJFSTAK	30 juni 1974		30 juni 1975		30 juni 1976	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Werkzaam in België	**2 596 460**	**98,7**	**2 595 463**	**98,8**	**2 592 700**	**98,8**
Landbouw, bosbouw en visserij	109 957	4,2	106 009	4,0	100 600	3,8
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten; chemische nijverheid	238 502	9,1	229 275	8,7	220 482	8,4
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	617 130	23,5	584 121	22,2	566 838	21,6
Bouwnijverheid	282 200	10,7	282 738	10,8	286 459	10,9
Energie- en waterhuishouding	67 067	2,5	66 385	2,5	64 285	2,4
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	525 661	20,0	523 710	19,9	527 337	20,1
Vervoer en verkeer	233 847	8,9	236 131	9,0	232 547	8,9
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	435 410	16,5	450 607	17,2	464 536	17,7
Werkzoekenden (b)	44 413	1,7	81 113	3,1	96 053	3,7
Miliciens	40 731	1,5	32 973	1,3	31 110	1,2
Stagiairs in beroepsopleiding	1 542	0,1	2 401	0,1	2 453	0,1
Werkzaam in het buitenland (c)	**35 092**	**1,3**	**32 329**	**1,2**	**30 221**	**1,2**
Totaal	**2 631 552**	**100,0**	**2 627 792**	**100,0**	**2 622 921**	**100,0**
	VROUWEN					
Werkzaam in België	**1 336 516**	**98,7**	**1 360 575**	**98,9**	**1 394 739**	**99,0**
Landbouw, bosbouw en visserij	29 430	2,2	29 688	2,2	27 023	1,9
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten; chemische nijverheid	30 169	2,2	28 476	2,1	26 722	1,9
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	278 011	20,5	254 430	18,5	238 401	16,9
Bouwnijverheid	9 619	0,7	9 785	0,7	9 985	0,7
Energie- en waterhuishouding	2 562	0,2	2 584	0,2	2 613	0,2
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	389 906	28,8	391 297	28,4	393 448	27,9
Vervoer en verkeer	31 853	2,4	32 073	2,3	31 993	2,3
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	514 818	38,0	523 689	38,1	535 191	38,0
Werkzoekenden (b)	49 106	3,6	87 254	6,3	128 224	9,1
Stagiaires in beroepsopleiding	1 042	0,1	1 299	0,1	1 139	0,1
Werkzaam in het buitenland (c)	**17 010**	**1,3**	**14 767**	**1,1**	**13 823**	**1,0**
Totaal	**1 353 526**	**100,0**	**1 375 342**	**100,0**	**1 408 562**	**100,0**

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Loontrekkenden en gelijkgestelden, zelfstandigen en helpers inbegrepen.
De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volledige vergoede werklozen en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.
(c) Grensarbeiders en het Belgisch personeel van de internationale organismen.

Actieve bevolking (a)

Indeling per bedrijfstak
(mannen en vrouwen)

BEDRIJFSTAK	30 juni 1974		30 juni 1975		30 juni 1976	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
Werkzaam in België	**3 932 976**	**98,7**	**3 956 038**	**98,8**	**3 987 439**	**98,9**
Landbouw, bosbouw en visserij	139 387	3,5	135 697	3,4	127 623	3,2
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten; chemische nijverheid	268 671	6,7	257 751	6,4	247 204	6,1
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	895 141	22,5	838 551	21,0	805 239	20,0
Bouwnijverheid	291 819	7,3	292 523	7,3	296 444	7,3
Energie- en waterhuishouding	69 629	1,8	68 969	1,7	66 898	1,6
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	915 567	23,0	915 007	22,9	920 785	22,8
Vervoer en verkeer	265 700	6,7	268 204	6,7	264 540	6,6
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	950 228	23,8	974 296	24,3	999 727	24,8
Werkzoekenden (b)	93 519	2,3	168 367	4,2	224 277	5,6
Miliciens	40 731	1,0	32 973	0,8	31 110	0,8
Stagiairs in beroepsopleiding	2 584	0,1	3 700	0,1	3 592	0,1
Werkzaam in het buitenland (c)	**52 102**	**1,3**	**47 096**	**1,2**	**44 044**	**1,1**
Totaal	**3 985 078**	**100,0**	**4 003 134**	**100,0**	**4 031 483**	**100,0**

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Loontrekkenden en gelijkgestelden, zelfstandigen en helpers inbegrepen.
De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volledige vergoede werklozen en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.
(c) Grensarbeiders en het Belgisch personeel van de internationale organismen.

Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid

OMSCHRIJVING	Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
31 maart 1976	1 111 154	378 744	1 489 898	893 155	579 564	1 472 719	2 962 617
30 juni 1976	1 120 760	378 638	1 499 398	893 018	578 969	1 471 987	2 971 385
30 september 1976	1 120 093	379 138	1 499 231	903 442	585 836	1 489 278	2 988 509
31 december 1976	1 102 285	372 641	1 474 926	909 571	595 204	1 504 775	2 979 701
31 maart 1977	1 087 824	366 538	1 454 362	911 033	598 101	1 509 134	2 963 496

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Indeling (N.A.C.E.) naar activiteitsklasse van de op 30 juni in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers (a)

(arbeiders en bedienden)

BEDRIJFSTAK	1973	1974	1975	1976
Land- en bosbouw, visserij	11 975	12 158	12 234	12 381
Energie en waterhuishouding (b)	73 317	69 403	68 747	66 674
Niet-energetische delfstoffen en derivaten, chemische nijverheid	254 943	264 225	253 359	242 844
Metaalverwerkende-, fijnmechanische en optische nijverheid	349 297	357 535	340 323	330 162
Andere be- en verwerkende industrieën :	485 192	479 373	440 392	418 565
— voeding	*81 612*	*82 013*	*78 699*	*77 102*
— drank	*23 478*	*21 733*	*20 591*	*19 901*
— tabak	*8 733*	*8 758*	*8 147*	*7 596*
— textiel	*107 792*	*104 497*	*94 685*	*89 994*
— leder	*6 160*	*5.820*	*5 347*	*4 986*
— schoenen en kleding	*93 865*	*90 713*	*81 549*	*74 334*
— hout en houten meubelen	*53 387*	*54 317*	*49 289*	*48 476*
— papier en artikelen in papier	*26 708*	*27 076*	*24 789*	*23 055*
— drukkerij en uitgeverij	*40 776*	*41 092*	*38 151*	*34 758*
— rubber en plastiek	*24 369*	*25 158*	*22 961*	*22 950*
— diversen	*18 312*	*18 196*	*16 184*	*15 413*
Bouwnijverheid	238 347	245 856	246 589	250 340
Handel, hotel- en reparatiebedrijven	405 892	414 421	416 246	418 131
Vervoer en verkeer (c)	186 382	191 950	193 805	191 620
Bank-, krediet- en verzekeringswezen, verhuur	178 248	188 636	187 880	191 229
Overheid, onderwijs en overige dienstverlening	770 783	795 330	823 163	849 439
Algemeen totaal ...	**2 954 376**	**3 018 887**	**2 982 738**	**2 971 385**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Met inbegrip der onder het N.P.M. ressorterende mijnwerkers en gelijkgestelden.
(c) Met inbegrip der onder de D.M.V.Z.K. ressorterende zeelieden ter koopvaardij, de tijdelijke beambten van de N.M.B.S. en de beambten van de N.M.V.B.

Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1976 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers (a)

OMSCHRIJVING	Inrichtingen		Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Totaal der werknemers	
	Aantal	%	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Aantal	%
Inrichtingen met :										
min dan 5 werknemers	138 283	67,02	97 229	47 931	145 160	45 479	49 918	95 397	240 557	8,11
van 5 tot 9 werknemers	28 456	13,79	84 433	24 632	109 065	41 745	35 408	77 153	186 218	6,27
van 10 tot 19 werknemers	17 612	8,54	102 948	32 156	135 104	58 773	44 673	103 446	238 550	8,04
van 20 tot 49 werknemers	12 935	6,27	161 151	55 093	216 244	101 577	76 281	177 858	394 102	13,28
van 50 tot 99 werknemers	4 539	2,20	111 558	43 959	155 517	91 676	67 422	159 098	314 615	10,60
van 100 tot 199 werknemers	2 427	1,18	107 648	47 786	155 434	103 446	76 013	179 459	334 893	11,28
van 200 tot 499 werknemers	1 428	0,69	137 008	57 771	194 779	142 797	96 331	239 128	433 907	14,62
van 500 tot 999 werknemers	424	0,20	94 706	30 932	125 638	108 664	52 450	161 114	286 752	9,66
1 000 en meer werknemers	222	0,11	220 956	38 233	259 189	198 861	80 473	279 334	538 523	18,14
Totaal ...	**206 326**	**100,00**	**1 117 637**	**378 493**	**1 496 130**	**893 018**	**578 969**	**1 471 987**	**2 968 117**	**100,00**

(a) De leerlingen, de dienstboden, de ambtenaren en de binnenschippers inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij niet inbegrepen. De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1976 (a)

PROVINCIE OF STREEK	Inrich-tingen	Werklieden			Bedienden			Totaal der arbei-ders
		Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen	31 022	212 504	59 127	271 631	149 442	86 382	235 824	507 455
Brabant	52 598	234 091	88 214	322 305	332 290	212 347	544 637	866 942
West-Vlaanderen	25 451	128 804	52 613	181 417	72 273	45 603	117 876	299 293
Oost-Vlaanderen	24 998	134 829	60 625	195 454	80 349	55 721	136 070	331 524
Henegouwen	23 115	146 858	42 765	189 623	85 550	65 007	150 557	340 180
Luik	22 164	121 974	34 887	156 861	85 261	60 499	145 760	302 621
Limburg	11 756	85 768	25 769	111 537	45 149	25 113	70 262	181 799
Luxemburg	5 457	15 751	4 745	20 496	14 211	8 719	22 930	43 426
Namen	9 415	34 914	9 480	44 394	28 493	19 578	48 071	92 465
Vlaamse streek	*107 763*	*643 544*	*224 337*	*867 881*	*415 733*	*251 860*	*667 593*	*1 535 474*
Waalse streek	*65 550*	*346 915*	*97 790*	*444 705*	*230 356*	*166 179*	*396 535*	*841 240*
Brussel-Hoofdstad	*32 663*	*125 034*	*56 098*	*181 132*	*246 929*	*160 930*	*407 859*	*588 991*
Het Rijk ...	**205 976**	**1 115 493**	**378 225**	**1 493 718**	**893 018**	**578 969**	**1 471 987**	**2 965 705**

(a) De leerlingen, de dienstboden en de ambtenaren inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij en de binnenschippers niet inbegrepen. De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b) (c)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1966	43 306	18 192	61 498	28 090	7 639	35 729
1967	58 354	26 964	85 318	32 507	13 363	45 870
1968	68 664	34 066	102 730	31 854	9 478	41 332
1969	53 115	32 228	85 343	30 645	7 072	37 717
1970	42 387	28 874	71 261	24 997	8 715	33 712
1971	42 368	28 508	70 876	31 830	7 792	39 622
1972	51 855	34 967	86 822	27 405	9 175	36 580
1973	48 608	43 094	91 702	25 511	8 774	34 285
1974	49 841	54 879	104 720	28 790	13 160	41 950
1975	85 158	92 209	177 367	59 499	23 036	82 541
1976	98 304	130 233	228 537	42 934	15 554	58 488
1977	106 286	157 998	264 284	47 875	21 183	69 058

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Toestand op het einde van de maand en maandgemiddelde van het jaar.
(b) Daggemiddelden.
(c) Het ministerieel besluit van 14 februari 1975 (*Belgisch Staatsblad* van 8 april 1975) stelt de gedeeltelijke werklozen vrij (vanaf 1 maart 1975) van de gemeentelijke controle.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1973	1974	1975	1976	1977
Antwerpen	12 240	13 858	26 918	34 711	39 670
Brabant	15 709	18 462	33 983	47 130	53 363
West-Vlaanderen	6 860	7 338	14 387	18 481	22 258
Oost-Vlaanderen	10 886	12 270	22 685	28 108	33 052
Henegouwen	13 418	15 628	25 997	34 123	39 237
Luik	19 896	21 467	28 864	34 327	38 784
Limburg	8 435	10 675	17 075	21 881	26 390
Luxemburg	1 039	1 248	1 945	2 352	2 904
Namen	3 219	3 774	5 513	7 424	8 626
Vlaamse streek	*44 671*	*51 494*	*94 168*	*120 898*	*141 837*
Waalse streek	*39 007*	*43 909*	*65 334*	*82 450*	*94 206*
Brussel (b)	*8 024*	*9 317*	*17 865*	*25 189*	*28 241*
Het Rijk ...	91 702	104 720	177 367	228 537	264 284

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1973	1974	1975	1976	1977
	MANNEN				
Antwerpen	6 938	7 151	13 251	14 027	14 563
Brabant	7 861	8 383	16 494	21 333	22 715
West-Vlaanderen	4 381	4 317	7 880	8 743	9 351
Oost-Vlaanderen	6 048	6 171	11 186	12 157	13 502
Henegouwen	6 338	6 346	11 622	14 794	16 341
Luik	10 637	10 571	14 269	15 596	16 761
Limburg	4 376	4 701	6 994	7 118	7 718
Luxemburg	541	572	898	1 006	1 371
Namen	1 488	1 629	2 564	3 530	3 965
Vlaamse streek	*24 945*	*25 626*	*45 060*	*48 974*	*52 423*
Waalse streek	*19 691*	*19 908*	*30 726*	*36 705*	*40 280*
Brussel (b)	*3 972*	*4 307*	*9 372*	*12 625*	*13 584*
Het Rijk ...	**48 608**	**49 841**	**85 158**	**98 304**	**106 287**
	VROUWEN				
Antwerpen	5 302	6 707	13 667	20 684	25 107
Brabant	7 848	10 079	17 489	25 797	30 648
West-Vlaanderen	2 479	3 021	6 507	9 738	12 907
Oost-Vlaanderen	4 838	6 099	11 499	15 951	19 550
Henegouwen	7 080	9 282	14 375	19 329	22 896
Luik	9 259	10 896	14 596	18 731	22 023
Limburg	4 059	5 974	10 081	14 763	18 672
Luxemburg	498	676	1 046	1 346	1 533
Namen	1 731	2 145	2 949	3 894	4 661
Vlaamse streek	*19 726*	*25 868*	*49 108*	*71 924*	*89 414*
Waalse streek	*19 316*	*24 001*	*34 608*	*45 746*	*53 926*
Brussel (b)	*4 052*	*5 010*	*8 493*	*12 563*	*14 657*
Het Rijk ...	**43 094**	**54 879**	**92 209**	**130 233**	**157 997**

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1973	1974	1975	1976	1977
	MANNEN				
Antwerpen	2 110	2 345	7 706	8 635	9 558
Brabant	3 798	4 283	12 036	16 947	18 569
West-Vlaanderen	1 471	1 530	4 486	5 224	5 908
Oost-Vlaanderen	1 471	1 676	5 816	6 885	8 247
Henegouwen	2 691	2 812	7 936	11 278	13 013
Luik	2 716	2 648	6 391	8 757	10 319
Limburg	1 371	1 701	3 900	4 071	4 786
Luxemburg	250	283	602	720	1 076
Namen	564	652	1 514	2 518	2 949
Vlaamse streek	*7 556*	*8 565*	*25 556*	*29 753*	*33 907*
Waalse streek	*6 562*	*2 551*	*17 402*	*24 628*	*28 807*
Brussel (b)	*2 324*	*6 814*	*7 429*	*10 654*	*11 711*
Het Rijk ...	**16 442**	**17 930**	**50 387**	**65 035**	**74 425**
	VROUWEN				
Antwerpen	3 049	4 211	10 622	17 206	21 470
Brabant	5 102	7 116	14 061	21 912	26 630
West-Vlaanderen	1 627	2 120	5 181	7 974	10 780
Oost-Vlaanderen	2 528	3 550	8 393	12 125	15 175
Henegouwen	5 072	7 088	11 880	16 512	19 883
Luik	5 430	6 713	10 022	13 778	16 737
Limburg	2 689	4 356	8 213	12 665	16 529
Luxemburg	410	572	920	1 173	1 341
Namen	1 189	1 535	2 213	3 092	3 832
Vlaamse streek	*11 869*	*15 127*	*38 351*	*59 141*	*75 461*
Waalse streek	*12 585*	*16 612*	*26 332*	*36 607*	*44 195*
Brussel (b)	*2 642*	*3 522*	*6 822*	*10 689*	*12 721*
Het Rijk ...	**27 096**	**37 261**	**71 505**	**105 437**	**132 377**

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1973	1974	1975	1976	1977
Antwerpen	5 159	6 556	18 328	25 841	31 028
Brabant	8 900	11 399	26 097	38 859	45 199
West-Vlaanderen	3 098	3 650	4 667	13 198	16 688
Oost-Vlaanderen	3 999	5 226	14 200	19 010	23 422
Henegouwen	7 763	9 900	19 816	27 790	32 896
Luik	8 146	9 361	16 413	22 535	27 056
Limburg	4 060	6 057	12 113	16 736	21 315
Luxemburg	660	855	1 522	1 893	2 417
Namen	1 753	2 187	3 727	5 610	6 781
Vlaamse streek	*19 425*	*25 692*	*63 907*	*88 894*	*109 368*
Waalse streek	*19 147*	*23 426*	*43 734*	*61 235*	*73 002*
Brussel (b)	*4 966*	*6 073*	*14 251*	*21 343*	*24 432*
Het Rijk	**43 538**	**55 191**	**121 892**	**171 472**	**206 802**

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en taalstreek in 1977 (a)

BEDRIJFSTAK	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal
Landbouw	586	305	36	927	214	79	5	298	800	384	41	1 225
Bosbouw - Jacht	36	83	7	126	6	11	3	20	42	94	10	146
Visserij	187	2	—	189	2	2	—	4	189	4	—	193
Mijnen	1 197	1 739	49	2 985	20	79	6	105	1 217	1 818	55	3 090
Steen	86	385	6	477	25	48	2	75	111	433	8	552
Voeding	3 130	1 589	673	5 392	6 437	2 672	761	9 870	9 567	4 261	1 434	15 262
Tabak	61	19	14	94	1 882	202	61	2 145	1 943	221	75	2 239
Textiel	2 685	1 057	154	3 896	6 924	2 775	324	10 023	9 609	3 832	478	13 919
Kleding	528	225	221	974	15 239	5 294	1 159	21 692	15 767	5 519	1 380	22 666
Schoenen	217	33	22	272	1 539	116	32	1 687	1 756	149	54	1 959
Hout	2 045	480	244	2 769	1 863	230	52	2 145	3 908	710	296	4 914
Papier	468	393	159	1 020	1 133	786	273	2 192	1 601	1 179	432	3 212
Boek	921	386	496	1 803	1 003	740	416	2 159	1 924	1 126	912	3 962
Leder, vellen	180	81	102	363	580	182	212	974	760	263	314	1 337
Rubber	190	208	39	437	319	241	23	583	509	449	62	1 020
Scheikunde	1 415	871	394	2 680	2 290	1 281	872	4 443	3 705	2 152	1 266	7 123
Aardewerk, steenbakkerijen, cement	667	576	72	1 315	686	566	52	1 304	1 353	1 142	124	2 619
Glas	221	545	14	780	225	1 112	18	1 355	446	1 657	32	2 135
Basismetaalnijverheid	626	2 331	72	3 029	223	368	28	619	849	2 699	100	3 648
Metaalbewerkende nijverheid	3 813	5 122	1 088	10 023	2 231	2 852	449	5 532	6 044	7 974	1 537	15 555
Fabrikatie van machines	556	515	118	1 189	349	268	33	650	905	783	151	1 839
Constructie van elektrische machines	1 034	886	253	2 173	5 683	2 253	394	8 330	6 717	3 139	647	10 503
Constructie van transportmaterieel	2 654	859	496	4 009	1 278	266	48	1 592	3 932	1 125	544	5 601
Diamant	585	5	4	594	373	5	4	382	958	10	8	976
Andere fabrieksnijverheden	311	278	140	729	761	560	249	1 570	1 072	838	389	2 299
Bouw	11 659	9 931	2 918	24 508	740	536	179	1 455	12 399	10 467	3 097	25 963
Elektriciteit, water, gas	69	120	19	208	26	32	9	67	95	152	28	275
Handel	2 936	2 803	1 813	7 552	9 427	11 032	3 045	23 504	12 363	13 835	4 858	31 056
Banken, verzekeringen	338	230	191	759	835	558	289	1 682	1 173	788	480	2 441
Vervoer en verkeer	2 130	1 381	696	4 207	1 042	506	183	1 731	3 172	1 887	879	5 938
Hotels, spijshuizen	1 200	649	579	2 428	2 867	1 637	693	5 197	4 067	2 286	1 272	7 625
Diensten	4 735	3 177	1 956	9 868	14 832	11 087	4 177	30 096	19 567	14 264	6 133	39 964
Onnauwk. bepaalde en ongeken. activiteit. (c)	4 957	3 016	539	8 512	8 360	5 550	606	14 516	13 317	8 566	1 145	23 028
Algemeen totaal	**52 423**	**40 280**	**13 584**	**106 287**	**89 414**	**53 926**	**14 657**	**157 997**	**141 837**	**94 206**	**28 241**	**264 284**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
De op deze tabel vermelde werklozen zijn verdeeld volgens de nijverheidstak waarin zij laatst tewerkgesteld waren, welke ook hun beroep is.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Hierin zijn voornamelijk begrepen de jonge werklozen die nog niet gewerkt hebben.

Indeling van de volledig werklozen volgens

LEEFTIJDSGROEP	WERKLOZ									
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van tot jaa
	VLAAMSE STREEK						WAAL			
	M									
Minder dan 25 jaar :										
1974	1 216	359	344	71	25	2 065	1 035	344	359	
1975	4 925	2 510	2 233	214	46	9 928	3 421	1 821	1 542	
1976	4 078	1 901	3 300	1 089	92	10 460	3 199	1 856	2 959	1
1977	5 134	1 965	2 667	862	279	10 907	3 529	2 035	2 741	1
Van 25 tot —40 jaar :										
1974	989	278	330	244	426	2 267	850	324	344	
1975	3 376	1 821	1 353	452	492	7 494	2 387	1 289	1 143	
1976	3 209	1 549	2 043	1 656	673	9 130	2 756	1 485	2 008	1
1977	3 712	1 759	2 059	1 571	1 281	10 382	2 830	1 640	1 948	1
Van 40 tot —50 jaar :										
1974	540	221	278	373	1 270	2 682	731	236	331	
1975	1 465	897	789	426	1 341	4 918	1 089	711	733	
1976	1 534	852	1 219	1 318	1 456	6 379	1 474	652	1 114	1
1977	1 570	845	1 221	1 430	2 099	7 165	1 135	644	972	1
Van 50 tot 65 jaar :										
1974	1 163	893	1 487	2 579	7 829	13 951	969	580	1 136	2
1975	2 541	1 974	2 543	2 504	8 392	17 954	1 175	1 097	1 338	1
1976	1 816	1 494	2 709	4 087	8 197	18 303	1 275	740	1 349	2
1977	1 652	1 227	2 053	3 710	9 616	18 258	962	691	1 248	2
Totaal in 1974 ...	**3 908**	**1 751**	**2 489**	**3 267**	**9 550**	**20 965**	**3 585**	**1 484**	**2 170**	**2 8**
Totaal in 1975 ...	**12 307**	**7 202**	**6 918**	**3 596**	**10 271**	**40 294**	**8 072**	**4 918**	**4 756**	**2 9**
Totaal in 1976 ...	**10 637**	**5 796**	**9 271**	**8 150**	**10 418**	**44 272**	**8 704**	**4 733**	**7 430**	**6 3**
Totaal in 1977 ...	**12 608**	**5 796**	**8 000**	**7 573**	**13 275**	**46 712**	**8 456**	**5 010**	**6 909**	**6 8**
	VR									
Minder dan 25 jaar :										
1974	2 963	1 207	1 568	734	203	6 675	2 080	1 290	1 725	1 2
1975	6 340	4 057	5 648	1 961	486	18 492	2 921	2 189	3 419	2 1
1976	5 886	4 324	9 102	6 576	1 405	27 293	3 029	2 324	4 820	4 1
1977	4 246	4 469	8 907	8 202	4 467	32 291	2 949	2 399	4 900	4 8
Van 25 tot —40 jaar :										
1974	1 665	865	1 112	1 230	998	5 870	1 302	770	1 125	1 4
1975	3 582	2 661	3 246	2 249	1 932	13 570	1 766	1 405	1 922	2 0
1976	3 821	3 661	6 102	6 597	3 720	23 901	2 181	1 523	2 660	3 6
1977	3 929	3 265	5 973	10 441	8 834	32 442	1 975	1 580	2 655	4 5
Van 40 tot 60 jaar :										
1974	1 037	732	1 206	1 586	3 514	8 075	832	609	934	1 4
1975	1 679	1 626	2 045	2 041	4 429	11 820	995	892	1 329	1 7
1976	1 622	1 479	2 687	4 115	5 821	15 724	1 250	887	1 579	2 5
1977	1 420	1 284	2 497	4 772	9 123	19 096	935	738	1 469	2 8
Totaal in 1974 ...	**5 665**	**2 804**	**3 886**	**3 550**	**4 715**	**20 620**	**4 214**	**2 669**	**3 784**	**4 1**
Totaal in 1975 ...	**11 501**	**8 344**	**10 939**	**6 251**	**6 847**	**43 882**	**5 682**	**4 486**	**6 670**	**5 8**
Totaal in 1976 ...	**11 329**	**9 464**	**17 891**	**17 288**	**10 946**	**66 918**	**6 460**	**4 734**	**9 059**	**10 3**
Totaal in 1977 ...	**11 595**	**9 018**	**17 377**	**23 415**	**22 424**	**83 829**	**5 859**	**4 717**	**9 024**	**12 2**

(a) Telling van 30 juni.
(b) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

tidsgroep, duur en taalstreek (a)

...SDUUR													
...ar ...en ...ee...	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
...REK		BRUSSEL (b)						HET RIJK					
...J													
...36	1 878	240	63	50	15	2	370	2 491	766	803	190	63	4 313
...51	7 063	1 009	530	317	46	3	1 905	9 355	4 861	4 092	478	110	18 896
...32	9 411	1 041	622	702	339	24	2 728	8 318	4 379	6 961	2 693	248	22 599
...00	10 162	1 041	571	581	296	92	2 581	9 704	4 571	5 989	2 515	871	23 650
...41	2 126	401	129	164	86	55	835	2 240	731	838	597	822	5 228
...29	5 678	1 162	746	558	193	82	2 741	6 925	3 856	3 054	1 075	1 003	15 913
...74	8 523	1 247	765	971	771	195	3 949	7 212	3 799	5 022	4 027	1 542	21 602
...77	9 716	1 243	833	913	809	466	4 264	7 785	4 232	4 920	4 301	3 124	24 362
...35	3 161	221	98	114	103	138	674	1 492	555	723	904	2 843	6 517
...05	4 409	576	390	356	160	166	1 648	3 130	1 998	1 878	1 057	2 912	10 975
...73	5 947	561	364	540	562	258	2 285	3 569	1 868	2 873	3 114	3 187	14 611
...08	6 103	546	367	462	568	571	2 514	3 251	1 856	2 655	3 322	4 698	15 782
...23	10 796	267	188	261	365	764	1 845	2 399	1 661	2 884	5 032	14 616	26 592
...52	11 605	500	415	419	409	875	2 618	4 216	3 486	4 300	4 746	15 429	32 177
...31	11 277	506	413	659	839	1 007	3 424	3 597	2 647	4 717	7 208	14 835	33 004
...00	11 490	415	380	557	949	1 414	3 715	3 029	2 298	3 858	6 948	17 330	33 463
...35	**17 961**	**1 129**	**478**	**589**	**569**	**959**	**3 724**	**8 622**	**3 713**	**5 248**	**6 723**	**18 344**	**42 650**
...57	**28 755**	**3 247**	**2 081**	**1 650**	**808**	**1 126**	**8 912**	**23 626**	**14 201**	**13 324**	**7 356**	**19 454**	**77 961**
...10	**35 158**	**3 355**	**2 164**	**2 872**	**2 511**	**1 484**	**12 386**	**22 696**	**12 693**	**19 573**	**17 042**	**19 812**	**91 816**
...05	**37 471**	**3 245**	**2 151**	**2 513**	**2 622**	**2 543**	**13 074**	**23 769**	**12 957**	**17 422**	**17 086**	**26 023**	**97 257**
...N													
...37	6 921	290	140	143	66	16	655	5 333	2 637	3 436	2 039	806	14 251
...26	11 718	707	489	462	183	40	1 881	9 968	6 735	9 529	4 307	1 552	32 091
...02	16 454	872	646	894	668	143	3 223	9 787	7 294	14 816	11 423	3 650	46 970
...08	19 000	823	518	798	816	380	3 335	10 018	7 386	14 605	13 862	8 755	54 626
...07	6 671	387	223	279	242	122	1 253	3 354	1 858	2 516	2 879	3 187	13 794
...38	10 196	719	539	624	414	285	2 581	5 967	4 605	5 792	4 678	5 305	26 347
...46	14 818	801	681	1 032	1 175	595	4 344	6 863	5 865	9 794	11 380	9 161	43 063
...22	18 236	817	619	945	1 475	1 340	5 196	6 721	5 464	9 573	16 420	17 696	55 874
...90	8 464	435	295	378	558	958	2 624	2 304	1 636	2 518	3 643	9 062	19 163
...92	10 315	553	424	617	666	1 206	3 466	3 227	2 942	3 991	4 414	11 027	25 601
...11	12 844	599	530	803	1 112	1 688	4 732	3 471	2 896	5 069	7 744	14 120	32 300
...62	14 279	514	421	748	1 367	2 478	5 528	2 869	2 443	4 714	9 014	19 863	38 903
...44	**22 056**	**1 112**	**658**	**800**	**866**	**1 096**	**4 532**	**10 991**	**6 131**	**8 470**	**8 561**	**13 055**	**47 208**
...06	**32 229**	**1 979**	**1 452**	**1 703**	**1 263**	**1 531**	**7 928**	**19 162**	**14 282**	**19 312**	**13 399**	**17 884**	**84 039**
...59	**44 116**	**2 332**	**1 857**	**2 729**	**2 955**	**2 426**	**12 299**	**20 121**	**16 055**	**29 679**	**30 547**	**26 931**	**123 333**
...92	**51 515**	**2 154**	**1 558**	**2 491**	**3 658**	**4 198**	**14 059**	**19 608**	**15 293**	**28 892**	**39 296**	**36 314**	**149 403**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Volledig werklozen (alle categorieën) op 31 december 1977 (a)

Per leeftijdsgroep, geslacht en taalstreek

OMSCHRIJVING	Vlaamse streek				Waalse streek				Brussel (b)				Het Rijk			
	Absolute cijfers	Belang rijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1976	Werkloosheidsgraad (c)	Absolute cijfers	Belang rijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1976	Werkloosheidsgraad (c)	Absolute cijfers	Belang rijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1976	Werkloosheidsgraad (c)	Absolute cijfers	Belang rijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1976	Werkloosheidsgraad (c)
Minder dan 25 j.																
Mannen	26 805	34,2	+25,5	..	20 172	35,4	+21,6	..	4 578	25,5	+12,3	..	51 555	33,6	+22,7	..
Vrouwen	51 437	44,8	+15,0	..	31 106	43,5	+17,1	..	5 653	30,5	+10,1	..	88 196	43,0	+15,4	..
Totaal ...	*78 242*	*40,5*	*+ 18,4*	..	*51 278*	*39,9*	*+ 18,8*	..	*10 231*	*28,1*	*+ 11,1*	..	*139 751*	*39,0*	*+ 18,0*	..
Van 25 tot 50 j.																
Mannen	28 316	36,1	+22,8	..	22 937	40,2	+21,5	..	8 799	49,1	+13,8	..	60 052	39,2	+20,9	..
Vrouwen	53 497	46,5	+24,3	..	32 816	45,9	+16,5	..	9 562	51,6	+13,3	..	95 875	46,8	+20,4	..
Totaal ...	*81 813*	*42,3*	*+ 23,8*	..	*55 753*	*43,4*	*+ 18,5*	..	*18 361*	*50,4*	*+ 13,5*	..	*155 927*	*43,5*	*+ 20,6*	..
Meer dan 50 jaar																
Mannen	23 301	29,7	+ 1,1	..	13 940	24,4	+ 7,9	..	4 545	25,4	+ 2,8	..	41 786	27,2	+ 3,4	..
Vrouwen	10 007	8,7	+14,5	..	7 611	10,6	+12,0	..	3 309	17,9	+12,6	..	20 927	10,2	+13,2	..
Totaal ...	*33 308*	*17,2*	*+ 4,8*	..	*21 551*	*16,7*	*+ 9,3*	..	*7 854*	*21,5*	*+ 6,7*	..	*62 713*	*17,5*	*+ 6,5*	..
Totaal (mannen)	78 422	40,6	+16,3	8,2	57 049	44,4	+17,9	11,1	17 922	19,2	+10,4	10,5	153 393	12,8	+16,1	9,4
Totaal (vrouwen)	114 941	59,4	+19,1	24,1	71 533	55,6	+16,2	29,3	18 524	50,8	+12,2	15,9	204 998	57,2	+17,5	24,5
Algem. totaal ...	193 363	100,0	+17,9	13,5	128 582	100,0	+17,0	17,2	36 446	100,0	+11,3	12,7	358 391	100,0	+16,9	14,5

(a) Uitkeringtrekkende volledig werklozen, die door de openbare besturen tewerkgesteld zijn, andere verplicht ingeschreven werklozen en vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden.
(b) Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Op basis van het aantal verzekerden tegen werkloosheid (R.Z.I.) op 30 juni 1976.

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen, door de openbare besturen tewerkgesteld in 1976 en 1977

Per provincie en taalstreek

(mannen en vrouwen)

PROVINCIE OF STREEK	1976		1977		Evolutie van 1976 op 1977 in %	Uitkeringtrekkende volledig werklozen op 31 dec. 1977	
	Toestand op 31 dec. 1976	In % van het totaal	Toestand op 31 dec. 1977	In % van het totaal		Totaal	Door de openbare besturen tewerk-gesteld (in % totaal)
Antwerpen	2 527	15,0	3 351	13,8	32,6	44 445	7,5
Brabant	4 238	25,1	5 630	23,3	32,8	58 746	9,6
West-Vlaanderen	1 356	8,0	1 882	7,8	38,8	27 079	6,9
Oost-Vlaanderen	2 414	14,3	3 626	15,0	50,2	38 142	9,5
Henegouwen (a)	2 181	12,9	3 763	15,5	72,5	44 710	8,4
Luik	1 905	11,3	2 714	11,2	42,5	41 844	6,5
Limburg	1 519	9,0	1 929	8,0	27,0	29 066	6,6
Luxemburg	244	1,4	404	1,7	65,6	4 364	9,3
Namen (a)	511	3,0	902	3,7	76,5	7 963	11,3
Vlaamse streek	*9 423*	*55,8*	*13 035*	*53,8*	*38,3*	*162 194*	*8,0*
Waalse streek	*5 308*	*31,4*	*8 513*	*35,2*	*60,4*	*104 230*	*8,2*
Brussel (b)	*2 164*	*12,8*	*2 653*	*11,0*	*22,6*	*29 935*	*8,9*
Het Rijk ...	**16 895**	**100,0**	**24 201**	**100,0**	**43,2**	**296 359**	**8,2**

(a) Stemt overeen met alle gewestelijke bureaus van de R.V.A. samen en niet met de provincie.
(b) Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Alle categorieën

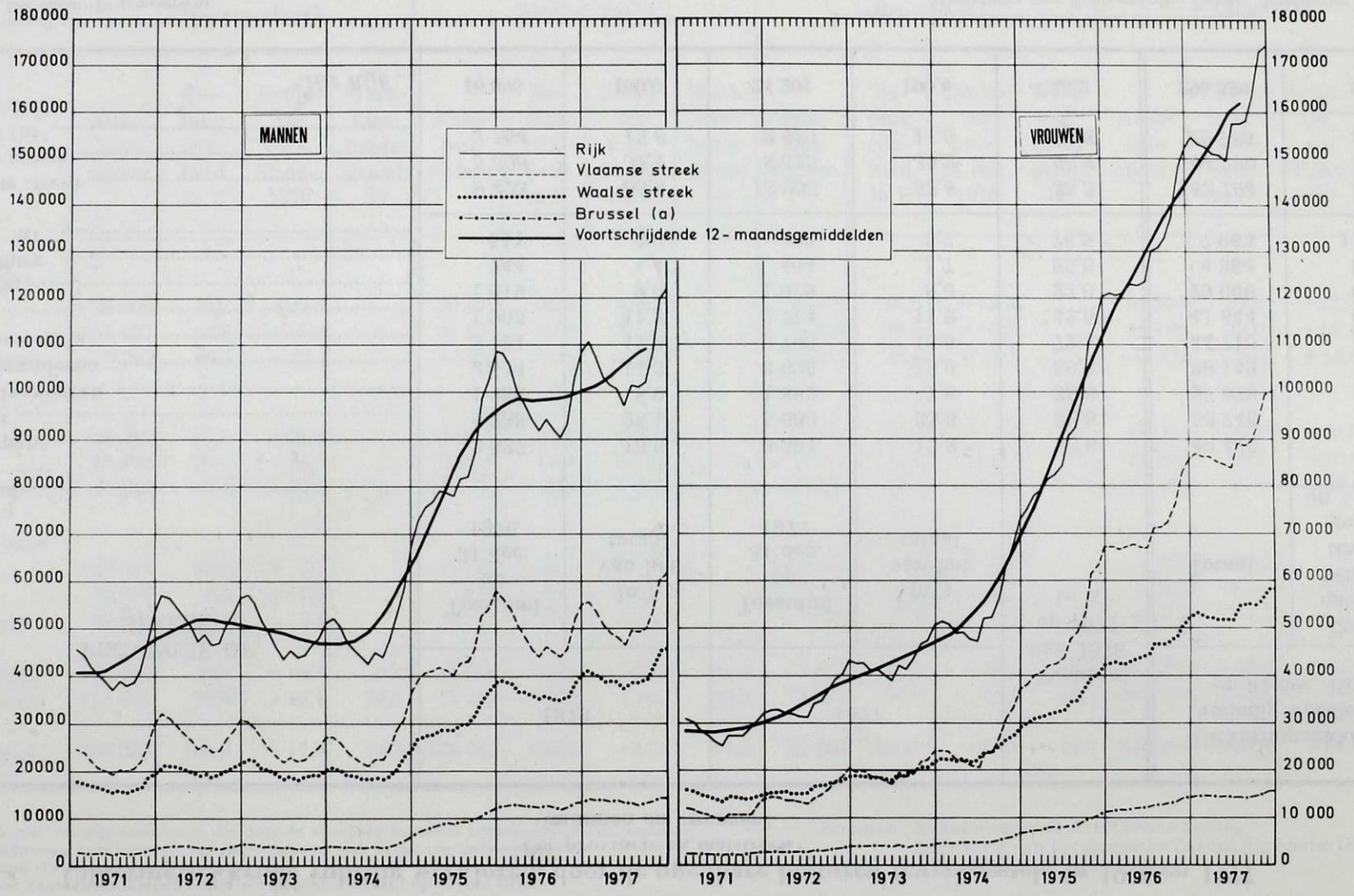

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Alle categorieën

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks)

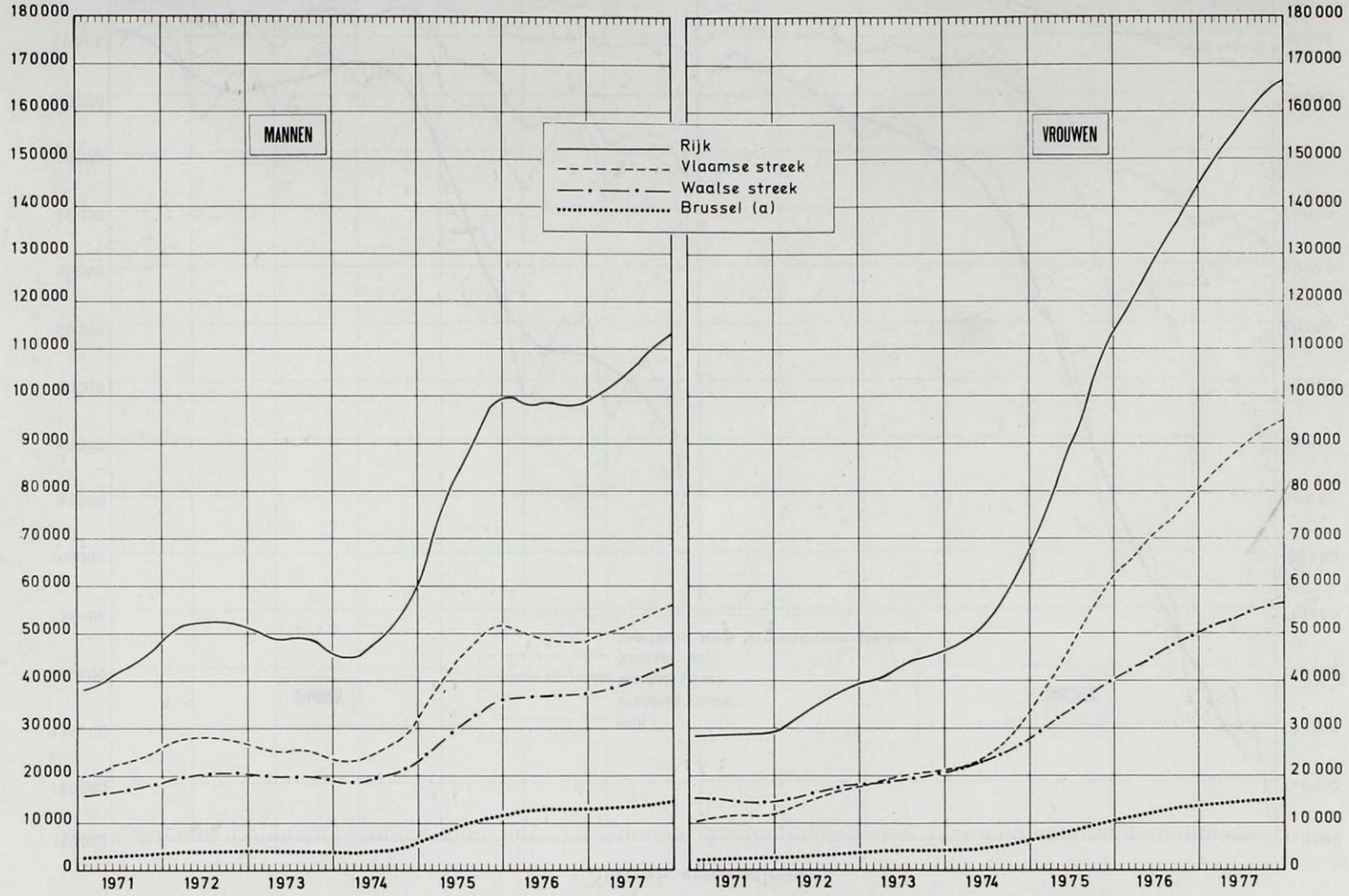

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Normale geschiktheid

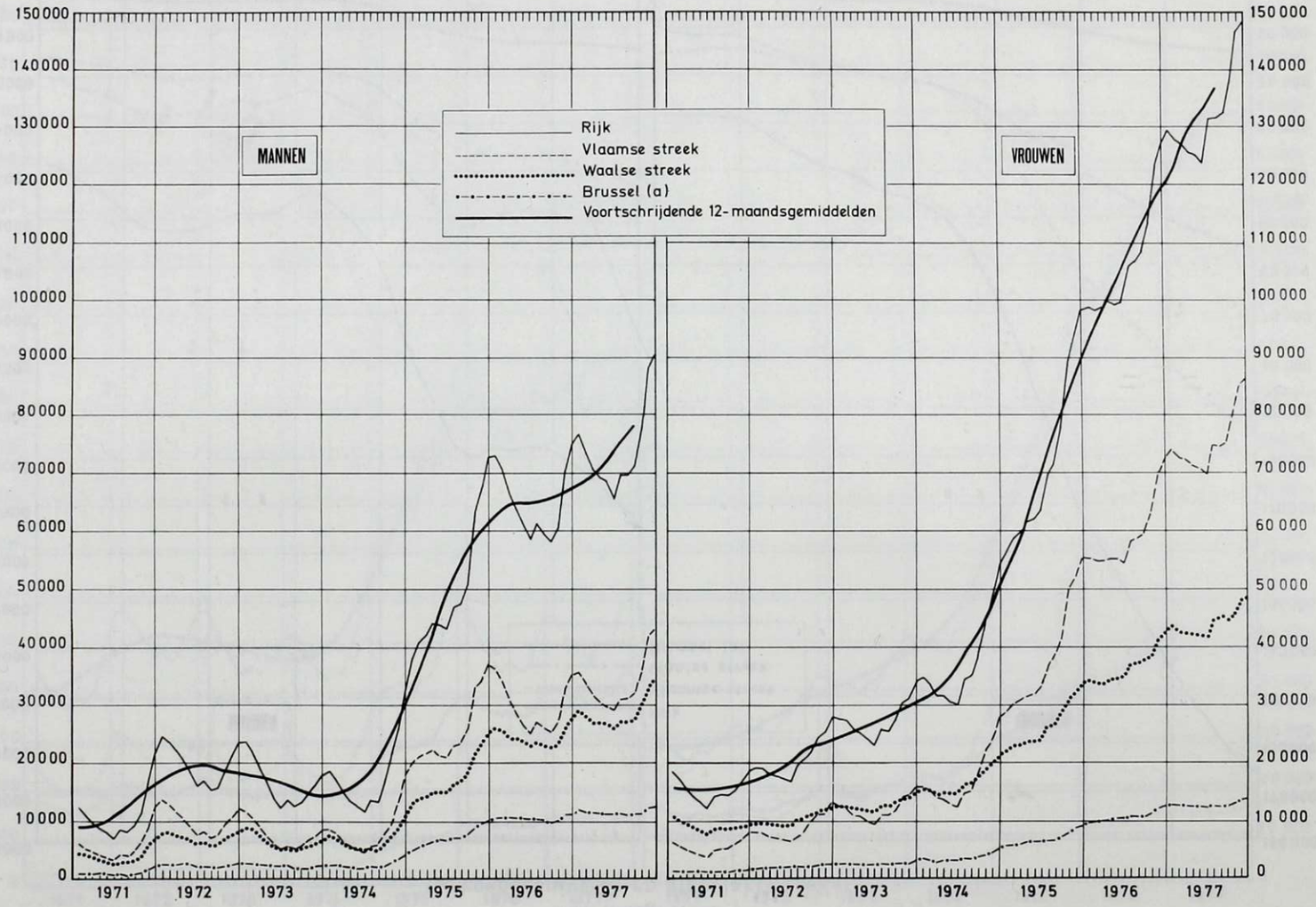

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Normale geschiktheid

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks)

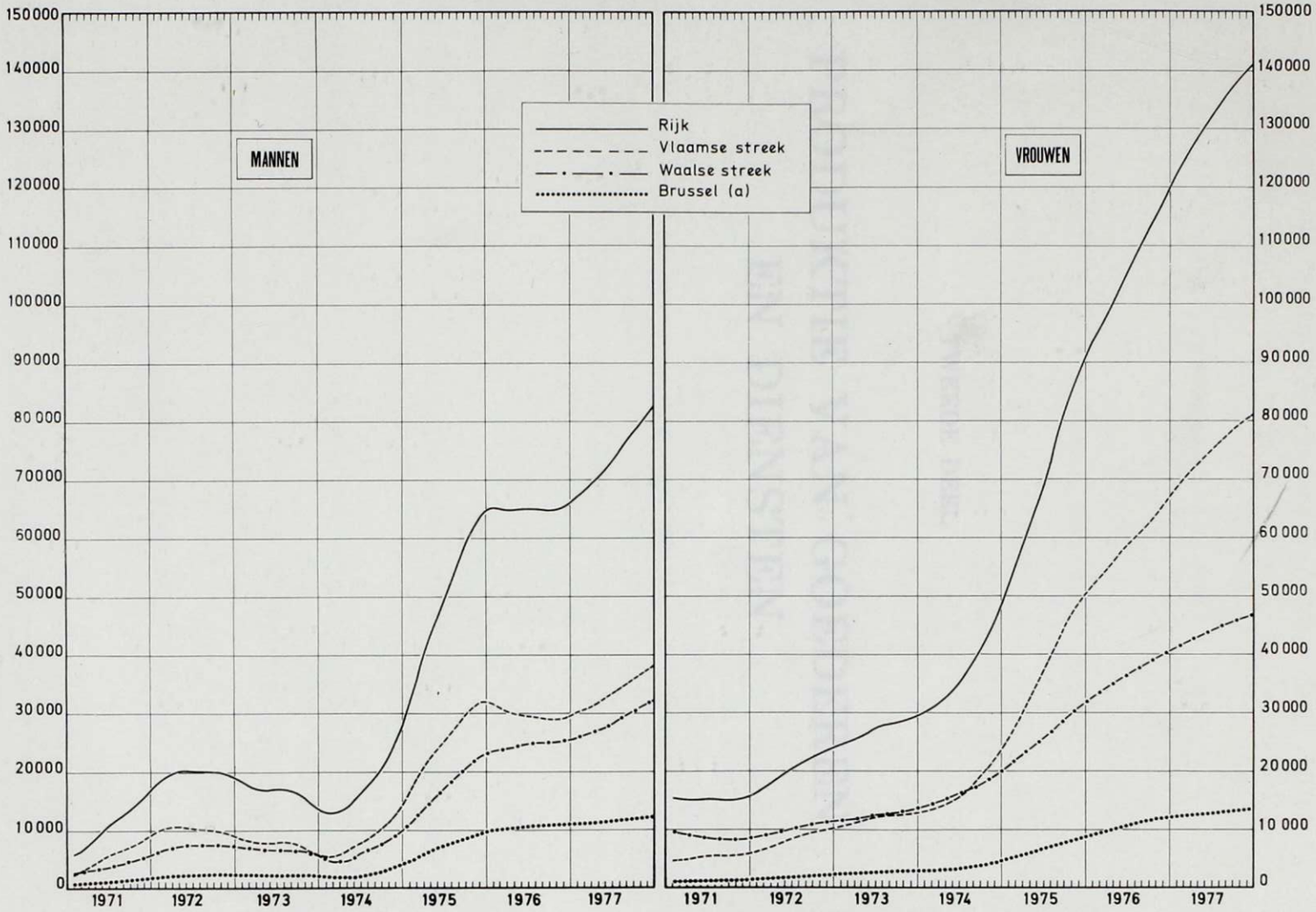

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

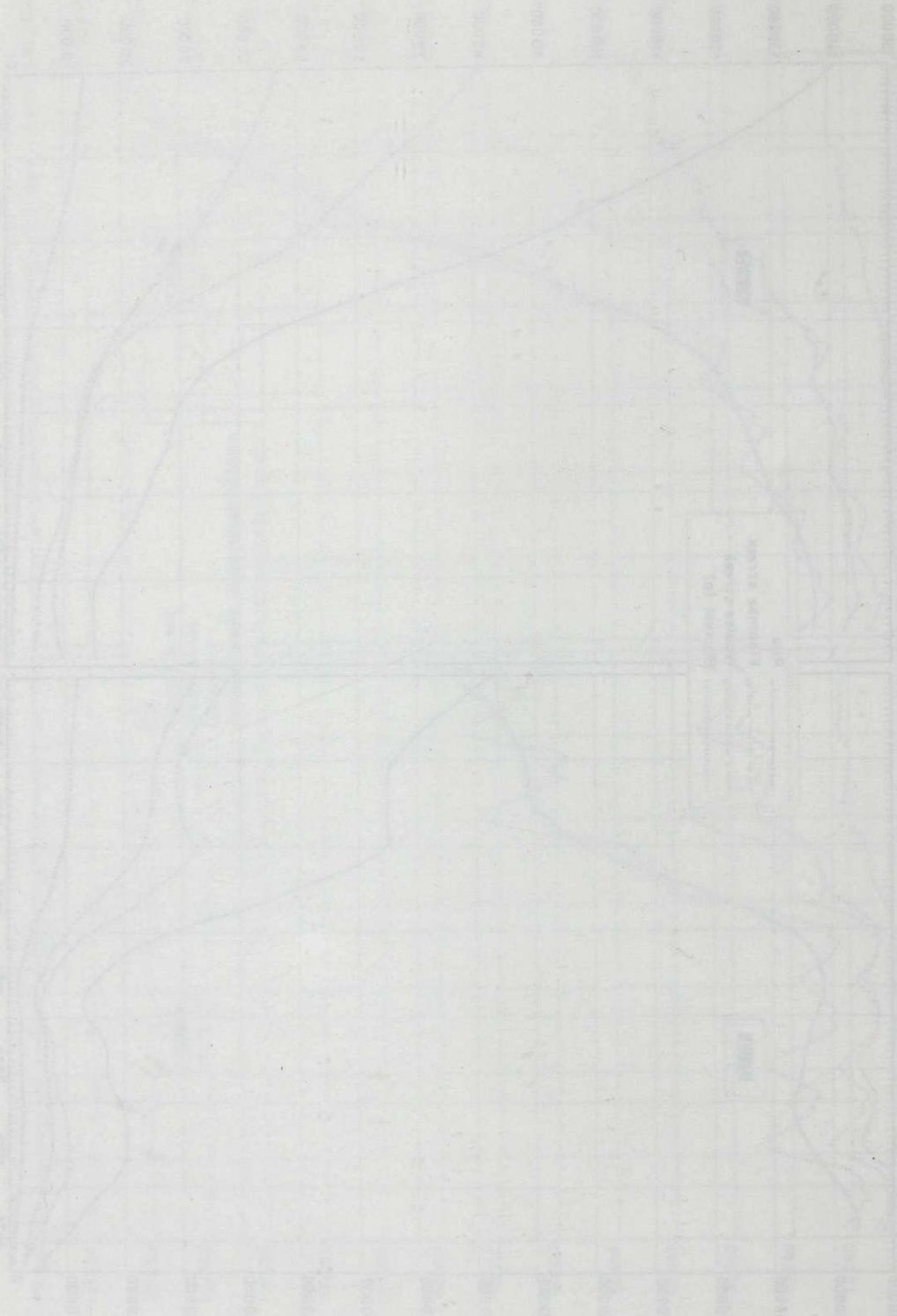

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK EEN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. — LANDBOUW

§ 1. — TEELTOMSTANDIGHEDEN

1. — *Weersomstandigheden.*

Na twee abnormale jaren (1975 met een abnormaal natte winter en een droge voorzomer, en 1976 met een uiterst droge zomer) bezorgde het weer in 1977 geen belangrijke problemen aan de landbouw. Wel lag de gemiddelde temperatuur tijdens de zomermaanden iets lager dan normaal, wat een ongunstige weerslag had op de opbrengst van warmteminnende gewassen als suikerbieten en maïs; ook het rendement van de wintertarwe viel lager uit dan normaal, o.m. doordat slechts laat kon gezaaid worden tengevolge van de droogte tot in oktober 1976 en van de zware regens in november van datzelfde jaar. Ook het abnormaal lage aantal uren zonneschijn heeft een ongunstige invloed uitgeoefend op het rendement van heel wat teelten.

2. — *Landbouwoppervlakte.*

Het verlies aan kultuurgrond bedroeg in 1977 10 372 ha of 0,7 %, wat ongeveer evenveel is als tijdens het voorgaande jaar.

Het aandeel van de weiden en het grasland daalde met 1,0 % tot 727 837 ha; het aandeel ervan in het totale areaal liep hiermede terug tot 49,9 %. Ook de meeste andere kulturen verminderden in oppervlakte, met uitzondering van de groenvoeders, de aardappelen en de groenteteelt in openlucht.

§ 2. — TOESTAND PER SECTOR

1. — *Akkerbouw.*

a) *Graangewassen.*

Niettegenstaande de meer normale weersomstandigheden bleven de resultaten van de graanteelt in 1977, wat de opbrengst per hectare betreft, voor de meeste graangewassen duidelijk lager dan de beste prestaties van de voorgaande jaren.

Vooral de opbrengst per hectare van de wintertarwe was heelwat minder dan het gemiddelde van de voorgaande jaren; hierbij speelden, zoals hoger werd aangestipt, de slechte weersomstandigheden een belangrijke rol. De opbrengst per hectare van de meeste zomergranen (tarwe, gerst, haver) was in 1976 sterk teruggevallen tengevolge van de droogte; de verbetering in 1977 bracht deze evenwel niet terug op het recordpeil van 1973 en 1974. Het rendement van de rogge en de wintergerst blijft relatief stabiel tijdens de laatste vijf jaar en week ook in 1977 niet ver af van het gemiddelde van deze periode.

De oppervlakte bezaaid met graangewassen liep in 1977 terug met 3,3 %, tengevolge van een vermindering met 7,0 % bij de broodgranen en een toeneming van 0,7 % bij de voedergranen. De teruggang bij de broodgranen was procentsgewijze het grootst bij de zomertarwe, die omwille van haar lagere opbrengst per hectare nog slechts een zeer secundaire rol speelt; in absolute cijfers was de vermindering het belangrijkst voor de wintertarwe. De traditionele en beter aan ongunstige klimaatomstandigheden aangepaste teelten van rogge en spelt lijken daarentegen terug aan belang te winnen. Wat de voedergranen betreft, nam slechts de oppervlakte bezaaid met wintergerst toe, omwille van de hoge en regelmatige opbrengsten van deze teelt; met uitzondering van de in absolute cijfers weinig belangrijke maïs nam de inzaai van de andere voedergranen duidelijk af.

Tengevolge van een eerder matig rendement per hectare en de vermindering van de bezaaide oppervlakte nam de totale opbrengst af van de meeste graangewassen; de uitzonderingen op deze regel vormden de drie graangewassen waarvan de oppervlakte toenam en die weinig lijden onder rendementsschommelingen, te weten wintergerst, rogge en spelt.

b) *Droog geoogste peulvruchten, nijverheidsgewassen, wortel- en knolgewassen.*

De oppervlakte bezaaid met peulvruchten om droog te oogsten verminderde in 1977 voor de tweede opeenvolgende maal in belangrijke mate. De opbrengsten per hectare waren evenwel heelwat hoger dan in het droogtejaar 1976, zodat de totale produktie iets hoger was dan in dat jaar.

Het areaal van de nijverheidsteelten vertoonde in 1977 een lichte teruggang in vergelijking met het voorgaande jaar, voornamelijk door de vermindering van de belangrijkste teelt, met name deze van suikerbieten. De toeneming van het vlasareaal kon het verlies van deze achteruitgang, zoals ook deze van de meeste kleinere nijverheidsteelten, niet goedmaken.

Het rendement van de suikerbieten was abnormaal laag wegens het gebrek aan zonneschijn en de lage temperaturen tijdens de groeiperiode, samen met het iets kleinere areaal leidde dit tot een vermindering van de totale opbrengst met ruim 13 %. De opbrengst per hectare van het vlas was heelwat hoger dan tijdens de twee voorgaande jaren; daar ook de uitzaai beduidend was toegenomen nam de totale produktie toe met meer dan een derde.

De oppervlakte bezaaid met wortel- en knolgewassen bestemd voor de veevoeding, dit zijn bijna uitsluitend voederbieten, daalde met 6,1 %. De opbrengst per

hectare nam evenwel toe met ongeveer hetzelfde percentage, zodat de totale produktie nagenoeg gelijk was aan deze van het voorgaande jaar.

De aardappelteelt nam toe met 8,8 % in oppervlakte onder invloed van de zeer hoge prijzen van het voorgaande jaar, die het gevolg waren van de zeer grote produktievermindering die veroorzaakt was door de droogte. Daar ook de opbrengsten per hectare terug toenamen tot het normale peil — wat vooral gevolgen had voor de halfvroege en late aardappelen — verdubbelde de totale produktie bijna (+ 91,9 %), zodat de door de landbouwers ontvangen prijzen katastrofaal daalden.

c) *Grasland en groenvoeder.*

De oppervlakte grasland daalde in 1977 met 1,0 %. De toeneming van het areaal van de groenvoedergewassen was opvallend hoog : + 14,6 %; zoals tijdens de voorgaande jaren was ze ook nu vooral het gevolg van de aangroei van de teelt van kuilmaïs, die zich op enkele jaren ontwikkeld heeft van een secundaire teelt tot een van de voornaamste ruwvoederbronnen voor de veeteelt.

De opbrengsten per hectare, zowel van de kuilmaïs als van de traditionele groenvoedergewassen kon, in tegenstelling met de bijna katastrofale vermindering tengevolge van de droogte in 1976, terug normaal genoemd worden, zodat de bevoorradingsproblemen die zich tijdens het voorgaande jaar hadden gesteld voor de veehouders grotendeels opgelost werden in 1977.

2. — *Veeteelt.*

a) *Omvang van de veestapel.*

De gegevens van de telling op 1 december 1977 waren nog niet beschikbaar bij het opstellen van dit overzicht.

De resultaten van de telling op 15 mei 1977 laten o.m. zien dat het aantal landbouwpaarden verder blijft dalen en zowel het aantal runderen als het aantal varkens nagenoeg gelijk was aan dat van 15 mei 1976.

Wat de runderen betreft, was het aantal melkkoeien licht gedaald (—0,8 %) maar het aantal vaarzen bestemd voor de melkproduktie fors toegenomen met 8,3 %. Ook het aantal zoogkoeien bleef verder trendmatig stijgen, met 14,6 %, zodat een uitbreiding van de rundveestapel lijkt te worden opgebouwd. Bij de varkens vertoonde de fokstapel geen dergelijke aangroei.

b) *Vleesproduktie en -verbruik.*

De slachtingen van runderen (enkel grootvee) liepen in 1977 in vergelijking met het voorgaande jaar voor de tweede opeenvolgende maal terug met 6,0 % in aantal en met 4,3 % in geslacht gewicht. De vermindering was vooral groot bij de ossen en

vaarzen; de slachtingen van koeien en stieren bleef nagenoeg gehandhaafd op het peil van het voorgaande jaar. Bij de kalveren daarentegen namen de slachtingen toe met 8,9 % in aantal en 11,0 % in geslacht gewicht.

De slachtingen van varkens namen toe met 1,8 % in aantal; het recordpeil van 1974 werd evenwel niet opnieuw bereikt.

De totale slachtingen (met inbegrip van schapen, geiten en paarden) namen toe in geslacht gewicht met 0,6 % tot 842 318 t.

De gegevens van de netto vleesproduktie in 1977 waren nog niet beschikbaar bij het opstellen van dit overzicht. Uit ramingen zou evenwel blijken dat er zich geen belangrijke wijzigingen dienaangaande hadden voorgedaan.

c) *Zuivelproduktie.*

De leveringen van melk aan de zuivelfabrieken bereikten in 1977 2 663 miljoen liter, wat 2,0 % meer is dan in 1976. Zoals ook tijdens de voorgaande jaren was de aangroei slechts beperkt voor de gewone melk (+ 0,4 %) maar zeer groot voor de kwaliteitsmelk (AA-melk en A-melk, samen + 10,6 %). Het aandeel van deze laatste groep in de totale leveringen is hierdoor gestegen tot 17 %. De leveringen van room blijven verder trendmatig teruglopen.

3. — *Tuinbouw.*

De slechte resultaten tengevolge van de droogte in 1976 hebben de afbouw van de minder rendabele fruitteelten in 1977 duidelijk doen versnellen. Volgens de telling van 15 mei verminderde de oppervlakte van de voor de verkoop bestemde fruitteelt in openlucht immers met 13,1 %, waar tijdens de vijf voorgaande jaren de vermindering per jaar beperkt bleef tot ongeveer 5 %.

De grootste afbouw (—31,4 %) deed zich voor bij de hoogstamboomgaarden en bij de — eveneens grotendeels uit hoogstammen bestaande — fruitaanplantingen voor eigen verbruik, die beide sinds vele jaren systematisch teruglopen. Ook de aanplant van aardbeien in open lucht nam gevoelig af, terwijl de achteruitgang beperkt bleef bij het laagstamfruit en het klein fruit.

Wat de fruitteelt onder glas betreft, deed zich een kleine toeneming voor bij de aardbeien; de druiventeelt liep opnieuw terug met 9,1 %.

De groenteteelt in open lucht bestemd voor de verkoop lag in oppervlakte 6,1 % hoger dan in 1976, vooral tengevolge van de teeltuitbreiding van de drie belangrijkste gewassen bestemd voor de conservennijverheid : erwten, bonen en schorseneren. Dit is gedeeltelijk het gevolg van de grotere behoeften van deze verwerkende nijverheid, die in 1976 tengevolge van de droogte heelwat minder produceerde dan normaal waardoor een belangrijk deel van de voorraden konden worden afgezet, die in 1977 opnieuw dienden aangevuld te worden. De met witloof bezaaide oppervlakte nam eveneens licht toe, terwijl een aantal andere traditionele teelten (tomaten, asperges, bloemkool) verminderden.

Ook de groenteteelt onder glas blijft verder afbrokkelen, door de hoge investerings- en stookkosten en de lage afzetprijzen van de laatste jaren. De tomatenteelt bleef nagenoeg op peil — de vermindering van de koude teelt werd immers nagenoeg gecompenseerd door een toeneming van de stookteelt. Met uitzondering van de komkommers liepen de andere glasteelten allemaal terug, gemiddeld met bijna 7 %.

§ 3. — GLOBALE LANDBOUWECONOMISCHE ASPECTEN

1. — *Werkgelegenheid.*

Volgens de telling van 15 mei 1977 was het aantal bestendig tewerkgestelden in de landbouw in vergelijking met 1976 gedaald met 4,2 % tot 117 496 eenheden, waarvan 87 302 bedrijfsleiders. Het aantal bedrijfshoofden vertoonde een veel lagere daling dan tijdens de voorgaande jaren (—1,9 %); de achteruitgang was vooral groot bij de niet-bezoldigde helpers, die met 13,2 % terugliepen. Een en ander wijst op het steeds belangrijker worden van het eenmansbedrijf.

Het aantal niet-permanente tewerkgestelden daalde veel sterker nl. met 8,0 % tot 83 040 eenheden. Ook in deze groep was de vermindering het sterkst bij de helpers (—11,2 %), maar ook het aantal bedrijfsleiders liep duidelijk terug, met 6,4 % tot 44 057 eenheden.

2. — *Buitenlandse handel.*

In 1977 nam de invoer van landbouwprodukten naar waarde toe met 3,9 % en de uitvoer met 6,3 %, zodat in tegenstelling met de tendens van de voorgaande jaren het invoersaldo met 2,8 % verminderde tot 22 416,1 miljoen frank. Vooral de belangrijke teruggang van de invoer van akkerbouwprodukten heeft dit algemeen resultaat beïnvloed. De oorzaak hiervan ligt ongetwijfeld in de grote teruggang van de vraag naar buitenlandse aardappelen en voedergranen die tengevolge van de droogte in 1976 heelwat hoger was geweest dan normaal.

3. — *Prijsverloop.*

De abnormale stijging in 1976 van de aardappelprijs tengevolge van de schaarste veroorzaakt door de droogte had het indexcijfer van de akkerbouwprodukten in dat jaar abnormaal beïnvloed. Deze invloed bleef nog doorwegen in 1977, vermits de prijzen tijdens de eerste helft van het jaar nog bepaald waren door de oogstresultaten van het voorgaande jaar. Tijdens het tweede halfjaar stortten de aardappelprijzen, tengevolge van de overvloedige oogst, evenwel ineen (in december bedroegen ze nog 55 % van het peil van 1962-1964), zodat ook het algemeen indexcijfer sterk terugliep. Het jaargemiddelde van de akkerbouwprijzen lag zo 31,7 % lager dan in 1976. Het prijsindexcijfer van de veeteeltprodukten nam slechts toe met 2,5 %. Het algemeen indexcijfer van de door de landbouwers ontvangen prijzen daalde zo met 7,1 %. De door de landbouwers betaalde prijzen nam slechts toe met 5,4 % in vergelijking met het definitieve gegeven van 1976, dat 10,2 % hoger was dan dat van 1975. Het

definitieve cijfer van 1977 zal veel minder sterk dan in het verleden afwijken van het vorige, omdat slechts voor 2 minder belangrijke posten (pachtprijzen en zaai- en plantgoed) de waarden van het voorgaande jaar gebruikt worden, terwijl voor de lonen nu een raming gehanteerd wordt, gebaseerd op de collectieve arbeidsovereenkomsten, die weinig afwijkt van de definitieve gegevens. Volgens deze raming zou de loonstijging met 10,7 % de belangrijkste invloed hebben uitgeoefend op de kostenstijging in 1977. Ook de algemene kosten en de prijzen van het materieel namen vrij sterk toe (respectievelijk met 6,2 % en 6,5 %); deze van de meststoffen namen daarentegen af met 2,2 %, tengevolge van de moeilijkheden in de scheikundige nijverheid.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

De vermindering van de visaanvoer bleef in 1977 beperkt tot 1,4 % in volume, wat de kleinste daling is sinds 1972. De aanvoer van bodemvis nam zelfs toe met 6,5 %, maar deze van pelagische vis droogde bijna helemaal op, tengevolge van de strenge vangstbeperkingen van haring binnen de E.E.G. Ook wat schaal- en schelpdieren betreft, liep de aanvoer terug met 25 % in volume.

Door de eerder ongunstige prijsontwikkeling nam de aanvoer naar waarde van de bodemvis minder snel toe dan in volume; bij de schaal- en schelpdieren werd het tegenovergestelde verschijnsel vastgesteld. De waarde van de totale vangst lag aldus 3,0 % hoger dan in 1976.

Zowel in- als uitvoer van vissen en schaal- en schelpdieren verminderden enigszins in volume. Naar waarde nam de invoer evenwel toe met ongeveer 6 %, terwijl de uitvoer terugliep met 3,5 %.

*
* *

Bebouwde oppervlakte

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Graangewassen	447,7	435,8	401,5	420,6	406,6	— 3,3
Droog geoogste peulvruchten	2,9	3,9	4,5	3,5	2,6	—25,7
Nijverheidsgewassen	114,6	117,2	132,5	108,6	106,8	— 1,7
Wortelplanten en knolgewassen	70,2	67,1	63,2	62,3	64,1	+ 2,9
Groenvoeder	55,7	63,1	78,0	84,4	96,7	+14,6
Grasland	761,1	752,2	742,0	734,8	727,8	— 1,0
Groenteteelt	28,3	30,2	30,7	28,3	30,0	+ 6,0
Fruitteelt	17,8	16,9	16,4	15,6	13,6	—12,8
Andere teelten	11,9	10,3	11,0	10,9	10,5	— 3,7
Algemeen totaal	**1 510,2**	**1 496,7**	**1 479,7**	**1 469,0**	**1 458,7**	**— 0,7**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Graangewassen

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Broodgranen	**217,3**	**211,7**	**190,7**	**218,5**	**203,1**	**— 7,0**
Tarwe	193,3	190,4	176,4	195,4	177,0	— 9,4
w.o. : Winter- en wisseltarwe	*161,6*	*166,6*	*98,6*	*175,4*	*164,0*	*— 6,5*
Zomertarwe	*31,7*	*23,8*	*77,8*	*20,0*	*13,0*	*— 35,0*
Rogge	16,2	13,2	9,0	15,5	17,5	+ 12,9
Spelt	7,8	8,1	5,3	7,6	8,6	+ 13,2
Andere graangewassen	**230,4**	**224,1**	**210,8**	**202,2**	**203,6**	**+ 0,7**
Gerst	155,7	149,3	122,6	139,4	151,7	+ 8,8
w.o. : Wintergerst	*97,3*	*101,4*	*36,0*	*100,7*	*116,6*	*+ 15,7*
Zomergerst	*58,4*	*48,0*	*86,6*	*38,7*	*35,1*	*— 9,3*
Haver	61,0	59,7	70,5	48,4	38,7	— 20,0
Korrelmaïs	4,2	4,8	6,4	5,8	5,8	0,0
Andere	9,5	10,3	11,3	8,6	7,4	— 14,0
Totaal graangewassen	**447,7**	**435,8**	**401,5**	**420,6**	**406,6**	**— 3,3**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheidsgewassen
Totale getelde oppervlakte

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Grote teelten :	Duizenden hectaren					
Suikerbieten	104,4	105,0	119,7	96,2	93,6	— 2,7
Vlas	6,7	9,2	9,3	9,0	9,9	+10,0
Kleinere teelten :	Hectaren					
Cichorei voor koffie	754	818	1 518	1 569	1 592	— 1,4
Tabak	560	495	489	462	469	+ 1,5
Hop	1 183	1 158	1 061	1 012	957	— 5,4
Koolzaad	897	458	331	281	242	—13,9
Andere industriële gewassen	74	83	100	93	62	—33,3

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Wortelplanten en knolgewassen
Totale getelde oppervlakte
(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Vroege aardappelen	4,5	4,0	3,6	3,6	4,1	+13,9
Halfvroege aardappelen	25,2	23,2	21,3	20,7	22,2	+ 7,2
Late aardappelen	12,9	13,0	11,2	13,3	14,7	+10,5
Voeder- en halfsuikerbieten	27,2	26,6	26,8	24,3	22,8	— 6,2
Andere	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Totaal ...	**70,2**	**67,1**	**63,2**	**62,3**	**64,1**	+ 2,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Fruitteelt

Totale getelde oppervlakte
(hectaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976 (a)	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Fruitteelt in open lucht	17 802	16 891	16 435	15 710	13 650	— 13,1
Voor de verkoop	*16 868*	*16 207*	*15 848*	*15 211*	*13 220*	— *13,1*
Hoogstammige boomgaarden	6 215	5 666	5 233	4 536	3 113	— 31,4
Laagstammige boomgaarden	9 604	9 620	9 691	9 785	9 360	— 4,3
Aardbeien	912	787	788	763	623	— 18,3
Besvruchten en frambozen	137	134	136	127	124	— 2,4
Fruitteelt voor eigen verbruik	*934*	*684*	*587*	*499*	*430*	— *13,8*
Fruitteelt onder glas voor verkoop	495	499	389	370	354	— 4,3
Perziken	2	2	1	2	1	
Aardbeien	182	202	139	138	144	+ 4,3
Druiven	301	284	249	230	209	— 9,1

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Groenteteelt

Totale getelde oppervlakte
(hectaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976 (a)	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Groenteteelt in open lucht	28 272	30 173	30 700	28 525	30 124	+ 5,6
Voor de verkoop	*26 858*	*29 014*	*29 591*	*27 440*	*29 123*	+ *6,1*
Groen geoogste erwten	11 845	13 194	12 824	11 389	11 949	+ 4,9
Groen geoogste bonen	2 824	2 871	4 167	2 362	2 941	+ 24,5
Tomaten	129	118	110	89	73	— 18,0
Witloof (wortelen)	3 682	3 609	3 439	3 506	3 573	+ 1,9
Asperges	191	180	171	148	134	— 9,5
Bloemkolen	696	673	697	702	677	— 3,5
Schorseneer	2 396	2 773	2 613	2 928	3 331	+ 13,8
Andere groenten	5 095	5 596	5 570	6 316	6 445	+ 2,0
Moestuinen (huishoudelijk verbruik)	*1 414*	*1 159*	*1 109*	*1 085*	*1 001*	— *7,7*
Groenteteelt onder glas voor verkoop	965	961	931	923	904	— 2,1
Tomaten	713	707	705	729	723	— 0,8
Andere groenten	252	254	226	194	181	— 6,7

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verloop van de opbrengst van sommige teelten

Gemiddelde produktie per hectare

(centenaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977	Verschil van 1976 op 1977 in %
Wintertarwe	52,2	54,5	41,7	47,3	42,6	— 9,9
Zomertarwe	41,6	40,4	34,1	30,8	33,3	+ 8,1
Rogge	36,6	35,0	31,3	30,5	34,8	+14,1
Wintergerst	49,7	51,8	40,2	48,8	48,1	— 1,4
Zomergerst	39,7	36,3	32,4	30,6	32,7	+ 6,9
Haver	40,4	37,4	32,4	26,6	29,7	+11,7
Korrelmaïs	62,9	50,1	58,8	52,3	51,4	— 1,7
Droge erwten	32,0	35,7	36,8	27,5	35,2	+28,0
Suikerbieten	491,8	424,9	410,7	520,8	464,0	—10,9
Vlas (stro)	69,9	69,0	58,1	52,8	65,1	+23,3
Cichorei voor koffie	408,1	387,5	407,5	358,2	279,0	+ 5,8
Late aardappelen	304,5	367,8	317,4	214,8	367,5	+71,1
Halfvroege aardappelen	283,7	390,2	298,7	185,7	345,8	+86,2
Vroege aardappelen	209,4	200,0	161,8	118,8	152,5	+28,4
Voederbieten	925,6	873,6	929,8	903,3	969,7	+ 7,4
Gewone klaver (hooi)	53,9	47,1	41,8	36,5	53,0	+45,2
Luzerne (hooi)	62,3	56,3	48,3	47,8	55,5	+16,1
Hooi (blijvend hooiland)	57,1	49,4	45,6	35,8	55,5	+55,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Landbouwopbrengst

(duizenden centenaren)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977
Wintertarwe	8 437,7	9 090,2	4 125,4	8 295,7	6 985,0
Zomertarwe	1 318,8	951,0	2 641,1	616,4	432,1
Rogge	591,6	463,0	285,5	472,3	608,5
Wintergerst	4 836,6	5 246,1	1 456,6	4 911,7	5 608,6
Zomergerst	2 318,0	1 744,2	2 804,7	1 183,5	1 147,0
Haver	2 463,3	2 223,7	2 277,6	1 288,0	1 148,5
Korrelmaïs	265,6	244,5	374,5	301,6	297,4
Droge erwten	44,6	67,1	90,9	46,8	46,8
Suikerbieten	51 356,5	44 653,2	49 131,9	50 100,0	43 431,8
Vlas (stro)	464,4	625,5	539,9	475,2	641,6
Cichorei voor koffie	309,6	317,9	615,3	562,0	603,4
Late aardappelen	3 905,7	4 727,2	3 548,7	2 863,5	5 398,2
Halfvroege aardappelen	7 152,8	9 029,7	6 356,2	3 849,9	7 679,2
Vroege aardappelen	946,7	841,4	587,1	428,8	626,2
Voederbieten	25 210,0	23 252,3	24 934,6	21 952,9	22 116,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (a)

Gewone verrichtingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1972	1973	1974	1975	1976
Aankoop van gronden en hofsteden	452,0	674,3	481,6	424,9	759,7
Aankoop van materiaal	315,4	394,2	202,3	258,6	296,3
Overneming van landbouwbedrijven	396,3	500,7	447,0	388,3	604,6
Bouw van hoevegebouwen	461,4	775,2	640,7	440,4	644,7
Verbeterings- en uitrustingswerken	87,4	104,9	60,9	31,6	36,6
Draineringskosten	15,0	14,7	24,7	14,0	6,1
Diversen	1 099,5	1 711,7	1 742,8	4 480,3	7 118,8
Totaal ...	**2 826,5**	**4 175,7**	**3 600,0**	**6 038,1**	**9 466,8**

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.

Veestapel

(duizenden eenheden)

OMSCHRIJVING	1 december 1974 Totaal	1 december 1975 Totaal	1 december 1976 Totaal	1 december 1977(a) Totaal
Paarden	**53,5**	**52,0**	**49,5**	**48,0**
Runderen :				
Melkkoeien	1 064,6	1 052,4	1 063,4	1 065,0
Andere runderen	1 824,4	1 752,7	1 759,3	1 754,8
Totaal aantal runderen ...	**2 889,0**	**2 805,1**	**2 822,8**	**2 819,8**
Varkens	**4 666,3**	**4 678,5**	**4 813,3**	**4 982,4**

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nettoproduktie van inlands vlees (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie van vlees							Eetbaar slachtafval (b)	Algemeen totaal
	Rundvlees	Kalfvlees	Varkensvlees (b)	Paardevlees	Schape- en geitevlees (b)	Andervlees (c)	Totaal		
1971	221,5	26,0	483,9	4,2	3,2	122,8	861,6	55,9	917,5
1972	188,1	24,6	519,8	2,6	0,4	116,0	851,5	53,3	904,8
1973	199,0	21,4	566,7	2,5	0,9	115,4	905,9	55,7	961,6
1974	260,8	26,1	604,2	2,3	0,5	110,3	1 004,2	64,9	1 069,1
1975	250,0	24,1	552,4	2,6	—3,0	106,0	932,1	60,7	992,8
1976	235,2	23,2	550,3	3,4	—2,9	109,3	919,1	59,2	978,3
1977	228,7	24,7	560,8	3,6	—3,6	107,2	921,4	58,6	980,0

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw waardoor de gegevens van de voorgaande jaren worden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Vleesverbruik (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vleesverbruik							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1971 .	237,0	26,4	336,6	32,2	10,8	104,5	747,5	67,5	815,0
1972 .	239,0	22,9	350,0	34,3	10,2	104,1	760,5	68,1	828,6
1973 .	242,5	17,8	377,8	35,3	10,7	109,9	800,0	63,3	863,3
1974 .	277,6	24,3	384,9	34,1	11,5	108,9	841,3	71,4	912,7
1975 .	274,1	26,0	363,3	35,4	13,3	115,1	827,2	68,1	895,3
1976 .	258,8	27,3	369,7	32,9	15,4	123,0	834,1	68,8	902,9
1977 .	254,3	30,2	369,8	40,1	17,2	123,1	834,7	73,3	908,0

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren werden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

In- en uitvoersaldi van vlees (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vlees							Eetbaar slacht-afval	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees	Ander vlees (b)	Totaal		
1971 .	—15,5	—0,4	+147,3	—28,0	— 7,6	+18,3	+114,1	—11,6	+102,5
1972 .	—50,9	+1,7	+169,8	—31,7	— 9,8	+11,9	+ 91,0	—14,8	+ 76,2
1973 .	—49,5	+3,6	+188,9	—32,8	— 9,8	+ 5,5	+105,9	— 7,6	+ 98,3
1974 .	—16,8	+1,8	+219,3	—31,8	—11,0	+ 1,4	+162,9	— 6,5	+156,4
1975 .	—24,1	—1,9	+189,1	—32,8	—16,3	— 9,1	+104,9	— 7,4	+ 97,5
1976 .	—23,6	—3,5	+180,6	—36,5	—18,3	—13,7	+85,0	— 9,6	+ 75,4
1977 .	—25,6	—5,5	+191,0	—36,5	—20,8	—15,9	+ 86,7	—14,7	+ 72,0

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Institut.

(a) Inclusief de levende dieren, die in geslacht gewicht werden omgerekend.
invoer (—); uitvoer (+).
(b) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Boter
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Produktie	84,7	91,6	87,9	91,6	93,0	90,5	83,6
Melkerijboter	62,3	72,2	67,2	70,2	72,2	70,1	64,3
Hoeveboter	22,4	19,4	20,7	21,4	20,8	20,4	19,3
In- of uitvoersaldo (B.L.E.U.) (a)	+13,7	+ 2,1	+ 2,7	—3,0	—5,9	—20,1	—12,8

(a) Invoer (—); Uitvoer (+).

Bronnen : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van landbouwprodukten (a)

JAARTAL	Veehouderij-produkten		Akkerbouw-produkten		Tuinbouw-produkten		Totaal	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER							
1971	346,7	13 703,0	4 374,3	20 377,1	934,7	8 103,3	5 655,7	42 183,4
1972	456,5	17 586,3	4 548,6	21 228,5	1 115,9	9 011,3	6 120,5	47 826,1
1973	559,6	22 281,5	4 847,8	25 685,2	1 106,9	10 288,2	6 514,3	58 254,9
1974	465,5	21 471,2	5 083,2	31 066,7	1 219,8	11 671,8	6 768,5	64 209,7
1975	491,9	25 662,4	5 596,0	35 374,6	1 286,1	13 923,4	7 374,0	74 960,4
1976	551,2	32 304,5	6 047,2	39 579,7	1 548,6	16 637,2	8 147,0	88 521,4
1977	588,7	36 871,4	5 909,6	34 627,0	1 784,5	20 488,0	8 282,8	91 986,4
	UITVOER							
1971	622,3	23 057,3	816,7	4 199,3	391,7	6 115,0	1 830,7	33 371,6
1972	695,9	26 908,1	1 354,4	6 562,9	444,1	6 627,7	2 494,4	40 098,7
1973	859,5	34 655,8	1 104,1	5 928,4	491,8	8 032,7	2 455,4	48 616,9
1974	831,3	35 066,9	1 063,6	7 019,0	491,7	8 837,9	2 386,6	50 923,8
1975	782,1	35 268,6	2 267,3	14 553,0	510,7	9 680,5	3 560,1	59 502,1
1976	823,0	39 275,6	2 097,1	15 027,0	585,0	11 157,7	3 505,1	65 460,3
1977	893,0	42 742,0	1 936,5	14 695,7	723,2	12 132,6	3 552,7	69 570,3

(a) Deze tabel omvat de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de afdeling I en de hoofdstukken 6, 7, 8, 10 alsmede een gedeelte van het hoofdstuk 12 van de afdeling II van de Beneluxdouanelijst. Ze omvat bovendien het n^{r} 5401.102+5401.109 (ruw vlas). In deze tabel is de vis dus niet opgenomen, evenmin als de exotische produkten welke niet in mededinging staan met een gelijkaardige Belgische produktie.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van tuinbouwprodukten

JAARTAL	Groenten (a)		Fruit		Levende planten en produkten van de bloementeelt	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER					
1970	397,7	2 164,0	464,7	4 386,7	15,1	425,8
1971	444,6	2 376,5	475,1	5 221,4	15,0	505,3
1972	541,5	2 569,5	555,7	5 823,9	18,7	617,9
1973	498,3	2 797,3	586,9	6 744,5	21,6	746,4
1974	673,4	3 962,5	524,1	6 789,1	22,3	920,2
1975	713,2	4 654,4	546,7	8 166,8	26,2	1 102,2
1976	938,2	6 604,4	577,7	8 583,6	32,7	1 449,1
1977	1 136,2	7 775,6	608,9	10 868,1	39,4	1 844,3
	UITVOER					
1970	209,5	2 560,5	106,4	1 231,6	40,0	1 391,4
1971	244,5	3 063,7	106,7	1 566,3	40,5	1 485,0
1972	267,3	3 054,7	131,2	1 812,3	45,6	1 760,7
1973	314,5	4 058,1	128,3	2 010,5	49,0	1 964,1
1974	307,4	4 578,8	134,5	2 174,9	49,8	2 084,2
1975	340,5	4 997,9	117,0	2 267,1	53,2	2 415,5
1976	402,0	6 029,3	129,1	2 419,2	54,0	2 709,2
1977	553,7	6 597,1	118,0	2 722,1	51,5	2 813,4

(a) Exclusief droge peulvruchten.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer
Hoeveelheid
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Bodem-vissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1971	47,3	0,9	2,0	50,2
1972	43,6	1,5	2,1	47,2
1973	37,0	2,3	2,9	42,2
1974	34,5	0,8	2,9	38,2
1975	30,4	2,3	3,4	36,1
1976	29,3	1,5	3,6	34,5
1977	31,2	—	2,7	34,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer
Waarde
(miljoenen franken)

JAARTAL	Bodem-vissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1971	919,1	7,0	73,6	999,7
1972	926,9	11,9	77,7	1 016,4
1973	1 043,0	22,7	116,5	1 182,2
1974	1 066,2	10,6	123,2	1 200,0
1975	1 013,4	22,8	152,1	1 188,3
1976	1 209,8	16,2	147,7	1 373,7
1977	1 356,7	1,0	157,8	1 415,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren (a)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
1971	84,6	2 262	30,8	966
1972	85,9	2 611	27,8	987
1973	79,0	2 880	24,5	1 091
1974	85,0	3 535	20,5	1 072
1975	78,3	3 545	18,4	985
1976	85,1	4 948	19,1	1 235
1977	83,9	5 238	18,7	1 192

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In deze tabel is hoofdstuk 3 van afdeling I van de Beneluxdouanelijst opgenomen.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

AFDELING I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID

Waar de industriële conjunctuur tijdens het eerste halfjaar van 1976 gekenmerkt was door een relatief krachtig herstel van de diepe inzinking die zich in 1975 had voorgedaan, en tijdens de tweede helft van het jaar door een zekere stagnatie, werd in 1977 een omgekeerde beweging waargenomen. Tijdens het eerste kwartaal bleef de produktie zich nog min of meer handhaven op het peil van eind 1976, om daarna tijdens de volgende zes maanden langzaam af te brokkelen. Tijdens het vierde kwartaal zou volgens het voorlopig indexcijfer, dat steunt op zeer onvolledige gegevens, een einde gekomen zijn aan deze achteruitgang.

Wel moet worden aangestipt dat de produktieverzwakking in 1977 lang niet zo groot was als in 1975. Dit blijkt onder meer uit het jaargemiddelde van het brutoindexcijfer van de industriële produktie, dat slechts 0,6 % lager uitviel dan dat van het voorgaande jaar, waar in 1975 een teruggang werd geregistreerd van bijna 10 %.

Dat betekent evenwel niet dat de industriële conjunctuur ook maar bij benadering als bevredigend kan beschouwd worden. Immers, tussen 1958 en 1975 bleef de economie slechts gezond doordat er zich jaarlijks een belangrijke produktiegroei voordeed; perioden van laagconjunctuur werden er gekenmerkt door een verzwakking van die groei, niet door een achteruitgang van de produktie. In tegenstelling met die voorgaande periode ligt de produktie nu al gedurende drie opeenvolgende jaren onder het peil van 1974, daar de verbetering in 1976 niet voldoende was om de achteruitgang van 1975 terug goed te maken en er zich daarenboven nu ook in 1977 een verdere, zij het dan lichte, afzwakking heeft voorgedaan.

De algemene conjunctuurindicator van de Nationale Bank van België illustreert eveneens het verloop van de industriële conjunctuur tijdens de besproken periode. De verzwakking tijdens de tweede helft van 1976 werd reeds aangekondigd door een omslag in mei, waarmee een daling werd ingezet die duurde tot in november. Vanaf december 1976 tot juni 1977 schommelde deze conjunctuurindicator onregelmatig rond een vrijwel vlakke trend, daalde nadien sterk tijdens de maanden juli, augustus en september en tijdens de laatste drie maanden van het jaar deed zich een licht herstel voor.

Het is vrij moeilijk om aan te wijzen welke deelindicatoren de beweging van de algemene conjunctuurindicator vooral beïnvloedden, daar de meeste ervan tamelijk onregelmatig verliepen.

Een van de weinige die een duidelijke lijn vertoonde was de beoordeling van de voorraadvorming. Deze was al vanaf het begin van het jaar duidelijk ongunstiger dan in 1976; ze werd plots opvallend slechter in mei, bleef dan gedurende vijf maanden nagenoeg onveranderd en verbeterde slechts heel licht vanaf oktober. Dit wijst erop dat de vraag nog altijd zo zwak bleef, dat de stagnatie in de produktie tijdens het tweede halfjaar van 1976 en het eerste van 1977 nog aanleiding was tot een zekere overproduktie en te grote voorraadvorming, die dan de oorzaak zou geweest zijn van de nieuwe recessie tijdens de tweede helft van het jaar.

De verzekerde activiteitsduur vertoonde, over het gehele jaar genomen, weinig verandering, zij het dan dat hij zich op een zeer laag peil bevond.

Het uitblijven van een fundamentele heropleving in 1977 kan grotendeels toegeschreven worden aan de smalle basis waarop de heropleving van 1976 berustte. Deze was slechts het gevolg van een reconstitutie van de voorraden, die evenwel niet gevolgd werd door een herneming van de investeringen, wat het fundamenteel element is in een normaal conjunctuurherstel. Daardoor werd de heropleving al afgesneden in 1976 en gevolgd door een stagnerende produktie, tijdens een twaalftal maanden, waarin nog aanleiding gegeven werd tot overdreven geachte voorraadvorming, zodat de produktie nog verder moest teruglopen tijdens de tweede helft van 1977.

Het weinige animo voor investeringen kan gedeeltelijk verklaard worden door de blijvend lage bezettingsgraad van de produktiecapaciteit. Deze bedroeg volgens de viermaandelijkse enquêtes van de Nationale Bank van België, in januari slechts 73,5 %, en in mei 73,7 %. Ze daalde enigszins tijdens de zomermaanden, onder invloed van de algemene verzwakking van de industriële conjunctuur, en bedroeg in oktober nog slechts 72,0 %. Tijdens de laatste maanden van het jaar bleef dit gegeven vrijwel onveranderd, zoals blijkt uit de enquête van januari 1978.

Zoals te verwachten was de bezettingsgraad van de produktiekapaciteit vooral in de meest getroffen sectoren (textiel, ijzer en staal) zeer laag. In vergelijking met het voorgaande jaar deed zich echter een lichte verbetering van de benuttingsgraad voor bij de bouwmaterialen en de consumptiegoederen van de metaalverwerkende nijverheid. De te kleine vraag is vrijwel de enige oorzaak die aangegeven werd voor de lage benuttingsgraad.

Uit de indexcijfers naar bestemming van de goederen blijkt dat slechts één goederengroep, met name deze van de niet-duurzame consumptiegoederen, een produktieverhoging vertoonde in vergelijking met het voorgaande jaar en deze bleef dan nog beperkt tot ongeveer 3 %. Blijkbaar heeft de nijverheid zich, voor dit soort produkten, na de afbouw van de voorraden aangepast aan de reële en vrij stabiele vraag. De produktie van de duurzame consumptiegoederen, die zich duidelijk hersteld had in 1976, liep in 1977 met een paar procent terug, o.m. tengevolge van de moeilijkheden bij de textielprodukten en de zwakke resultaten van de metaalverwer-

king. Bij de investeringsgoederen zonder bouwnijverheid bleef het indexcijfer nagenoeg op het peil van het vorige jaar, terwijl dat van de grondstoffen en halffabrikaten slechts daalde met 0,9 %. Voor deze laatste goederengroep werd het resultaat bepaald door zeer uiteenlopende evoluties per sector, met een sterke teruggang o.m. in de basismetaalnijverheid en de textielnijverheid, maar met een duidelijke verbetering in de scheikundige nijverheid en in de niet-metaalhoudende mineralen.

Regionaal waren er ook duidelijke verschillen te bemerken. Immers, in Vlaanderen werd nog een groei bereikt van 1,5 % van de industriële produktie (zonder bouwnijverheid). In Brussel daarentegen liep de produktie terug met 2,7 % en in Wallonië zelfs met 3,4 %. Dit minder gunstig resultaat in Wallonië is vooral het gevolg van het grote aandeel van de ijzer- en staalnijverheid in het produktiepakket van deze regio, in tegenstelling met de meer gevarieerde produkten in Vlaanderen.

*
* *

Per sector beschouwd stelt men vast dat in de energiesector de steenkoolontginning verder blijft teruglopen. De daling in 1977 (bijna 8 %) was iets groter dan tijdens het voorgaande jaar, maar veel minder belangrijk dan in 1974 en 1975. De petroleumproduktie was bijna 25 % hoger dan in 1976; het belangrijke produktieverlies door stakingen in het eerste trimester van dat jaar biedt hiervoor enige verklaring. De elektriciteitsproduktie verminderde met 0,6 %, terwijl het brutoverbruik toenam met ruim 4 %. De toeneming van het verbruik is bijna uitsluitend het gevolg van de trendmatige stijging van het huishoudelijk verbruik, terwijl de vermindering van de produktie kan worden verklaard door de vermindering van de uitvoer. Deze laatste was immers abnormaal groot in de tweede helft van 1976, toen de Belgische thermische centrales een groot deel van het produktieverlies moesten opvangen van de Franse hydraulische centrales die wegens de abnormale droogte ver onder hun normale capaciteit werkten.

In de bouwnijverheid lag het activiteitsindexcijfer volgens het N.I.S. dat slechts het aantal gepresteerde arbeidsuren registreert in de grotere bedrijven (met samen iets meer dan de helft van de totale tewerkstelling) een paar procent lager dan in 1976. Rekening gehouden met de produktiviteitsstijging zou dit in volume een kleine verbetering betekenen t.o.v. het voorgaande jaar. Tijdens het laatste kwartaal lag dit indexcijfer, na seizoenverbetering, heel wat lager dan tijdens de eerste negen maanden. De aktiviteit bleef hoog bij de openbare werken, maar de niet-woningbouw bleef gedrukt wegens de geringe investeringsactiviteit van de bedrijven. In de woningbouw lag het aantal begonnen woningen beduidend lager dan in 1976, maar de activiteit werd nog in stand gehouden door de afwerking van woningen begonnen in 1976.

De produktie van de groeven (met inbegrip van kalksteen) lag ongeveer 4 % hoger dan in 1976. Een teruggang werd vastgesteld bij de groeven die vooral bouwsteen leveren (hardsteen, marmer; van de produktie van leien worden geen gegevens meer gepubliceerd wegens het te kleine aantal producenten), evenals bij de porfiergroeven. De zandontginning lijkt eerder te stagneren, terwijl de produktie van zandsteen en kalksteen belangrijk toenam.

De nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen verhoogde haar produktie met ruim 5 % in vergelijking met het voorgaande jaar. Toch kon het jaar niet als onverdeeld gunstig beschouwd worden vermits de produktie weliswaar bleef stijgen tijdens de eerste negen maanden van het jaar, maar tijdens het laatste kwartaal een belangrijke inzinking vertoonde. Er deed zich een belangrijke verbetering voor in de vlakglasnijverheid en in de kleinijverheid. In de holglasnijverheid en de cementproduktie was de produktieverhoging van de eerste negen maanden eerder beperkt, en de verzwakking tijdens het laatste kwartaal veel meer uitgesproken, terwijl de produktie van keramiek en kalk voor het derde opeenvolgende jaar verder lijkt terug te lopen.

De produktie en eerste verwerking van metalen (basismetaalnijverheid) liep in 1977 met ongeveer 3 % terug. Dit was het gevolg van een zeer uiteenlopende ontwikkeling in, enerzijds, de produktie en eerste verwerking van ijzer en staal en, anderzijds, de produktie van non-ferrometalen.

De ijzer- en staalnijverheid moest immers afrekenen met een zware krisis op wereldvlak, die voor de Belgische nijverheid veel zwaarder aankomt dan deze van de meeste andere landen, omdat ze voor een belangrijk deel van de afzet van haar produktie aangewezen is op het buitenland, waar in de andere landen (Japan en Luxemburg uitgezonderd) slechts een marginaal deel van de produktie voor het buitenland bestemd is. Daarenboven rijzen strukturele problemen m.b.t. de veroudering van heel wat belangrijke Belgische installaties.

Het indexcijfer van de ijzernijverheid was dan ook 8,0 % lager dan in 1976 en overtreft ternauwernood het krisispeil van 1975. Bij de eerste verwerking bleef de vermindering beperkt tot een paar procent.

De produktie van non-ferrometalen daarentegen nam, met 19 % bijna even sterk toe als tijdens het voorgaande jaar. De aangroei was vooral sterk bij de ruwe metalen (naar raming ongeveer 25 %), alhoewel ze ook bij de halffabrikaten meer dan 10 % bedroeg, wat uitzonderlijk veel is in vergelijking met de zwakke resultaten in zo goed als alle andere sectoren.

In de metaalverwerkende nijverheid nam de produktie tijdens het eerste halfjaar van 1977 nog met ruim 4 % toe in vergelijking met de overeenkomstige periode van het voorgaande jaar, maar in de tweede helft van het jaar deed zich een achteruitgang voor met bijna 5 %. Het jaar werd afgesloten nagenoeg op het peil van het voorgaande (—0,2 %). Wel dient aangestipt dat het hier voorlopige indexcijfers betreft, die nog in belangrijke mate kunnen worden aangepast, vooral op het niveau van de subsectoren.

Wat de belangrijkste takken betreft van de sector, werd nog een lichte produktiewinst geboekt bij de niet-mechanische werken uit metaal en in de machinebouw (niet-elektrische machines). De sterkste subsectoren hierbij waren plaatbewerking, wapens en munitie, hef- en weegtoestellen en fijnmechaniek; een belangrijke teruggang deed zich voor bij de werktuigmachines, terwijl in de andere subsectoren het verschil met het voorgaande jaar beperkt bleef tot een stijging of een daling met 1 tot 2 %. Bij de elektrische konstruktie verminderde de produktie met ongeveer 2 %, evenals bij de produktie van transportmaterieel. De achteruitgang van deze laatste groep was vooral te wijten aan de verdere vermindering in de scheepsbouw en aan de problemen in de vliegtuigbouw; de produktie van spoormaterieel verminderde slechts weinig, terwijl deze van motorvoertuigen nagenoeg niet verschilde van deze in 1976.

In de voedingsmiddelen- en dranknijverheid blijven de fluctuaties van jaar tot jaar beperkt : in 1975 deed zich een daling voor en in 1977 zoals ook in 1976 een produktiestijging, telkens met ongeveer 2 %. In 1977 was deze stijging het gevolg van een produktietoename met ongeveer 4 % in de voedingsmiddelennijverheid, terwijl de drankenfabricage met 3 % terugliep. Deze percentages werden evenwel beïnvloed door het produktieverloop van vorig jaar toen de activiteit in sommige subsectoren van de voedingsnijverheid afgeremd werd en deze van de brouwerijen gestimuleerd door de droogte.

De sector die het sterkst getroffen werd door de recessie van 1977 was ongetwijfeld de textielnijverheid, waarvan het indexcijfer met bijna 13 % verminderde in vergelijking met het voorgaande jaar en zelfs nog lager uitviel dan het dieptepunt van 1975. De meest getroffen subsectoren zijn deze welke moeten afrekenen met een sterke konkurrentie uit landen met lager loonpeil zoals de katoenspinnerij en -weverij, de jutenijverheid en de breigoednijverheid, maar ook subsectoren die totnogtoe relatief goed standhielden, zoals de wolspinnerij en -weverij geraakten in moeilijkheden. Slechts het weven van synthetische stoffen bleef, voor zover de gegevens beschikbaar zijn, gespaard van een sterke produktiedaling.

Ook in de konfektie- en schoeiselnijverheid liep de produktie verder terug met ongeveer 4 %, mede onder invloed van hetzelfde soort buitenlandse konkurrentie als reeds werd vermeld voor de textielnijverheid. De schoeiselnijverheid is een vlug uitstervende bedrijfstak, met een derde opeenvolgende daling van ongeveer 20 %, waardoor de produktie herleid werd tot nog slechts 30 % van deze van 1970. In de konfektienijverheid bedroeg de achteruitgang weliswaar ook 5,4 %, maar tijdens de laatste maanden van het jaar leek er zich een zekere verbetering af te tekenen.

De scheikundige- en rubbernijverheid vertoonde een belangrijke produktieverbetering tijdens het eerste halfjaar, maar in het tweede semester bleef het indexcijfer stagneren op het peil van de overeenkomstige periode van het voorgaande jaar, zodat 1977 werd afgesloten met een toeneming van ongeveer 5 %. De resultaten vielen lager uit dan in 1976 in de produktie van stikstof, rayonne en rubber, terwijl die van de basisscheikunde, de plastiekverwerking en de zeepfabricage duidelijk verbeterden.

Wat de andere sectoren betreft, verminderde het indexcijfer van de papier- en kartonnijverheid met 1 %; de achteruitgang was iets groter bij de verwerking dan bij de produktie. In de houtnijverheid bleef de stijging van het indexcijfer beperkt tot een drietal procent. De ledernijverheid kende een sterke inzinking (—12,3 %), en de tabaksnijverheid een uiterst kleine verbetering met 0,6 %.

*

* *

Kwartaalgemiddelden van het seizoenverbeterd maandelijks indexcijfer van de industriële produktie

(1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1976 (a)				1977 (a)							
	Indexcijfer				Indexcijfer				Procentuele wijziging in vergelijking met voorgaand kwartaal			
	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Algemeen indexcijfer *(exclusief bouwnijverheid)*	**114,1**	**118,1**	**118,3**	**118,8**	**118,6**	**117,8**	**116,1**	**116,2**	**— 0,2**	**— 0,6**	**— 1,5**	**+ 0,1**
Algemeen indexcijfer *(inclusief bouwnijverheid)*	**109,4**	**114,1**	**114,1**	**114,7**	**114,3**	**113,6**	**112,3**	**111,0**	**— 0,3**	**— 0,6**	**— 1,1**	**— 1,2**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :												
Grondstoffen en intermediaire goederen	110,1	115,0	115,8	115,1	115,5	114,2	112,5	112,5	+ 0,4	— 1,1	— 1,5	0,0
Niet-duurzame consumptiegoederen	114,6	117,5	118,0	120,8	120,8	121,2	120,1	123,7	0,0	+ 0,4	— 0,9	+ 3,0
Duurzame consumptiegoederen	122,9	126,1	122,5	123,0	122,1	120,5	120,7	120,2	— 0,7	— 1,3	+ 0,2	— 0,4
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	122,8	122,6	124,9	126,5	126,6	127,2	120,3	122,6	+ 0,1	+ 0,4	— 5,4	+ 1,9
Bouwnijverheid	**87,4**	**96,6**	**93,5**	**96,4**	**94,9**	**94,6**	**96,2**	**87,5**	**— 1,6**	**— 0,3**	**+ 1,7**	**— 9,0**
Extractieve nijverheid	66,8	68,7	65,1	67,6	66,4	64,3	65,4	64,1	— 1,8	— 3,1	+ 1,7	— 1,5
Steenkoolmijnen	55,5	55,5	52,5	53,1	52,0	50,9	49,9	47,7	— 2,0	— 2,2	— 2,0	— 4,3
Groeven en graverijen (incl. kalksteen)	109,7	119,2	113,8	126,1	124,6	116,3	129,0	123,4	— 1,2	— 6,6	+10,9	— 4,4
Fabrieksnijverheid (algemeen indexcijfer)	**117,2**	**121,1**	**121,6**	**121,9**	**122,1**	**121,3**	**119,1**	**119,5**	**+ 0,2**	**— 0,7**	**— 1,8**	**+ 0,3**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	118,6	122,5	119,3	123,5	123,7	121,3	124,0	126,2	+ 0,1	— 1,9	+ 2,2	+ 1,8
Tabaksnijverheid	121,1	120,2	120,7	122,8	120,3	120,5	122,3	123,3	— 2,0	+ 0,2	+ 1,5	+ 0,8
Textielnijverheid	96,5	98,4	95,6	92,8	89,1	83,9	79,7	83,6	— 4,0	— 5,9	— 5,0	+ 4,9
Konfektie- en schoeiselnijverheid	109,7	109,0	102,0	99,4	97,8	97,8	100,1	103,3	— 1,6	0,0	+ 2,3	+ 3,3
Houtnijverheid	164,7	178,2	169,3	179,3	178,5	174,9	182,5	177,5	— 0,4	— 2,0	+ 4,3	— 2,8
Papier- en kartonnijverheid	111,7	115,7	113,3	113,2	111,8	110,9	112,9	113,8	— 1,2	— 0,7	+ 1,7	+ 0,8
Scheikundige- en rubbernijverheid	130,6	136,1	140,4	143,9	145,5	148,1	145,2	144,2	+ 1,1	+ 1,8	— 2,0	— 0,7
Petroleumraffinaderijen	59,1	103,6	104,7	104,4	144,6	110,6	115,7	110,5	(b)	(b)	+ 4,6	— 4,5
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	94,1	105,3	106,5	109,3	112,7	111,5	113,2	101,5	+ 3,0	— 1,0	+ 1,5	—10,3
Basis-metaalnijverheid	95,3	99,6	102,7	100,0	98,6	98,1	95,8	96,2	— 1,4	— 0,5	— 2,3	+ 0,4
Metaalverwerkende nijverheid	120,1	120,5	123,3	124,7	124,8	125,6	118,4	120,6	+ 0,1	+ 0,6	— 5,8	+ 1,9
Niet-mechanische werken uit metaal	*115,2*	*117,1*	*119,7*	*121,1*	*122,5*	*124,5*	*119,6*	*120,5*	*+ 1,2*	*+ 1,6*	*— 4,0*	*+ 0,8*
Niet-elektrische machines en fijnmechaniek	*119,7*	*116,2*	*120,9*	*121,5*	*122,1*	*128,4*	*114,4*	*120,9*	*+ 0,5*	*+ 5,2*	*—10,9*	*+ 5,7*
Elektrische machines en toestellen	*123,2*	*126,7*	*126,7*	*130,6*	*130,4*	*126,9*	*120,4*	*123,4*	*— 0,2*	*— 2,7*	*— 5,1*	*+ 2,5*
Transportmaterieel	*137,1*	*137,4*	*140,5*	*142,5*	*141,6*	*140,6*	*133,3*	*134,4*	*— 0,6*	*— 0,7*	*— 5,2*	*+ 0,8*
Elektriciteit	155,0	154,7	161,1	148,7	153,2	155,7	148,5	160,9	+ 3,0	+ 1,6	— 4,6	+ 8,3
Waterdistributie	125,0	130,8	128,8	128,0	129,6	126,7	129,6	133,7	+ 1,2	— 2,2	+ 2,3	+ 3,2

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Niet vergelijkbaar wegens staking in 1976.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Synthetische curve van de voornaamste gegevens van de maandelijkse conjunctuurtest van de Nationale Bank en de gemiddelde verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid

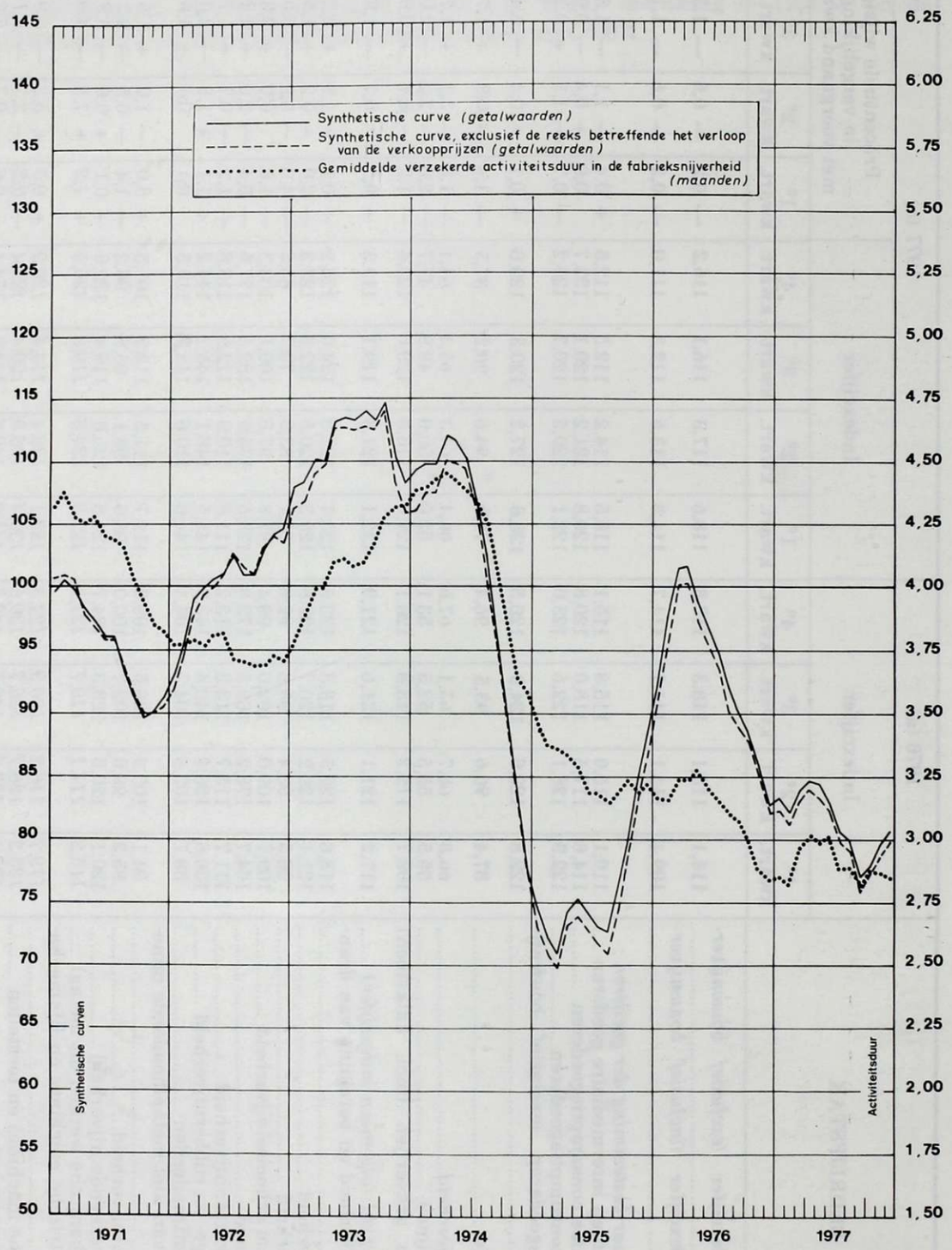

Bron : Nationale Bank van België.

Internationale vergelijking van het verloop der industriële produktie

(1970 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	Verenigd Koninkrijk	E.E.G.	Verenigde Staten	O.E.S.O. (totaal)
	INDEXCIJFERS									
1974	120	111	123	119	119	125	109	115	120	120
1975	109	105	114	108	93	119	103	108	109	110
1976	118	113	124	121	99	126	104	115	120	120
1977	118	116	..	121	99	126	106	118	127	125
1976 (a) 1e kwartaal	114	111	122	117	97	124	103	113	118	117
2e kwartaal	119	113	123	121	104	126	104	115	120	120
3e kwartaal	118	114	125	123	97	127	104	116	121	121
4e kwartaal	119	115	125	128	98	129	106	118	122	122
1977 (a) 1e kwartaal	120	117	129	131	100	127	107	120	124	124
2e kwartaal	119	116	125	122	103	128	105	117	127	125
3e kwartaal	114	116	125	120	94	124	106	117	128	125
4e kwartaal	116	117	..	118	99	126	104	117	129	126
	PROCENTUELE WIJZIGING (b)									
1974	+ 3	— 2	+ 3	+ 3	+ 3	+ 5	— 2	—	—	+ 1
1975	— 9	— 5	— 7	— 9	—22	— 5	— 6	— 6	— 9	— 8
1976	+ 8	+ 8	+ 9	+12	+ 6	+ 6	+ 1	+ 6	+10	+ 9
1977	—	+ 3	..	—	—	—	+ 2	+ 3	+ 6	+ 4
1976 (a) 1e kwartaal	+ 4	+ 3	+ 7	+ 5	+ 3	+ 2	+ 1	+ 4	+ 4	+ 4
2e kwartaal	+ 4	+ 2	+ 1	+ 3	+ 7	+ 2	+ 1	+ 2	+ 2	+ 3
3e kwartaal	— 1	+ 1	+ 2	+ 2	— 7	+ 1	—	+ 1	+ 1	+ 1
4e kwartaal	+ 1	+ 1	—	+ 4	+ 1	+ 2	+ 2	+ 2	+ 1	+ 1
1977 (a) 1e kwartaal	+ 1	+ 2	+ 3	+ 2	+ 2	— 2	+ 1	+ 2	+ 2	+ 2
2e kwartaal	— 1	— 1	— 3	— 7	+ 3	+ 1	— 2	— 2	+ 2	+ 1
3e kwartaal	— 4	—	—	— 2	— 9	— 3	+ 1	—	+ 1	—
4e kwartaal	+ 2	+ 1	..	— 2	+ 5	+ 2	— 2	—	+ 1	+ 1

Bron : Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

(a) Voor seizoenverbeterde gegevens.
(b) Voor de jaren : in vergelijking met het voorgaande jaar.
voor de kwartalen : in vergelijking met het voorgaande kwartaal.

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie

(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (a)	1977 (a)			
								1er kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	**102,6**	**108,9**	**115,7**	**120,0**	**108,5**	**118,0**	**117,1**	**122,4**	**121,0**	**106,1**	**118,9**
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (inclusief bouwnijverheid)	**102,2** (a)	**107,2** (a)	**111,3** (a)	**115,9** (a)	**106,5** (a)	**113,7** (a)	**112,7**	**115,8**	**118,4**	**103,1**	**113,6**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :											
Grondstoffen en intermediaire goederen	102,1	108,4	114,7	118,7	103,5	114,5	113,7	119,0	117,7	102,2	115,8
Niet duurzame consumptiegoederen	103,4	108,3	116,5	119,4	112,4	118,4	121,5	120,5	124,3	116,0	125,3
Duurzame consumptiegoederen	107,1	115,3	120,4	122,7	116,4	124,7	120,8	130,9	123,0	109,0	120,5
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	97,5	104,0	113,3	122,5	118,5	124,9	124,4	131,1	127,8	111,4	127,2
Investeringsgoederen (inclusief bouwnijverheid)	99,8 (a)	100,5 (a)	98,7 (a)	105,6 (a)	102,9 (a)	103,1 (a)	101,7	99,7	112,1	95,0	100,1
Bouwnijverheid	**100,7** (a)	**98,9** (a)	**93,2** (a)	**98,6** (a)	**97,0** (a)	**94,9** (a)	**93,3**	**88,3**	**106,1**	**88,9**	**89,8**

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1976						1977					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen) (a)	**100,0**	**111,4**	**118,6**	**106,2**	**118,7**	**113,7**	**100,0**	**115,8**	**118,4**	**103,1**	**113,6**	**112,7**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegr.) (b) ...	**82,2**	**118,1**	**120,9**	**110,1**	**122,9**	**118,0**	**82,2**	**122,4**	**121,0**	**106,1**	**118,9**	**117,1**
Delfstoffennijverheid	**3,0**	**70,3**	**72,4**	**56,4**	**71,0**	**67,5**	**3,0**	**68,9**	**68,2**	**54,3**	**63,7**	**63,5**
Steenkolenmijnen	*2,1*	*62,0*	*57,4*	*42,2*	*56,2*	*54,4*	*2,1*	*57,4*	*53,1*	*39,6*	*50,6*	*49,9*
Andere extractieve industrieën	*0,9*	*100,9*	*131,4*	*113,5*	*129,7*	*118,9*	*0,9*	*112,6*	*128,6*	*114,9*	*115,2*	*117,8*
Groeven		101,8	134,5	114,8	135,4	121,5		104,5	124,6	119,6	118,3	116,8
Porfiergroeven		65,3	92,0	77,3	101,8	84,1		45,2	80,9	85,9	94,2	76,5
Hardsteengroeven		145,9	173,0	163,0	183,0	166,3		170,8	144,0	155,2	144,9	153,7
Marmergroeven		57,4	61,0	40,6	53,4	53,5		57,9	53,3	38,6	55,4	51,4
Zandsteengroeven		82,4	159,1	133,9	133,4	127,3		84,3	174,2	152,3	146,1	139,1
Zandgroeven		116,6	131,8	114,4	132,1	123,7		108,4	131,7	130,5	102,5	118,3
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		99,9	125,8	111,7	118,4	114,0		128,9	136,8	106,0	109,3	120,3
Fabrieksnijverheid (b)	**79,2**	**121,1**	**123,9**	**113,5**	**126,2**	**121,2**	**79,2**	**125,8**	**124,4**	**109,3**	**122,4**	**120,5**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*7,5*	*112,2*	*123,0*	*119,3*	*132,7*	*121,9*	*7,5*	*117,1*	*122,1*	*122,3*	*136,8*	*124,6*
Voedingsnijverheid	5,1	116,9	121,3	116,0	145,1	124,8	5,1	121,3	120,6	127,9	152,1	130,4
Jam en dergelijke		109,3	121,9	174,7	103,2	127,3		91,6	97,2	139,3	117,1	111,3
Maalderijen		101,8	102,7	95,6	115,5	103,9		109,5	98,0	103,8	119,7	107,7
Suiker		33,0	23,6	21,8	372,8	112,9		35,8	28,9	20,6	388,7	118,5
Plantaardige en dierlijke oliën		216,4	197,8	174,5	206,6	198,9		211,2	184,7	147,8	209,3	188,2
Margarine		110,3	105,2	98,2	114,5	107,0		106,5	104,4	94,1	113,0	104,4
Bereiding van dranken	2,4	102,7	125,5	124,6	108,5	115,4	2,4	108,2	124,3	110,3	105,5	112,2
Brouwerijen		99,8	125,7	126,9	106,9	114,9		105,4	122,6	111,0	102,1	110,3
Alcoholstokerijen		135,3	122,8	97,6	125,7	120,3		139,0	143,4	102,0	144,2	132,2
Tabaksnijverheid	*0,6*	*129,5*	*126,2*	*108,6*	*123,6*	*122,0*	*0,6*	*128,9*	*126,9*	*112,5*	*124,0*	*123,1*
Textielnijverheid	*6,0*	*104,9*	*104,6*	*81,1*	*95,6*	*96,8*	*6,0*	*97,0*	*89,1*	*68,4*	*85,9*	*85,1*
Spinnerijen en weverijen		108,9	107,0	84,1	101,3	100,5		100,9	91,6	70,5	91,1	88,5
Bereiding van textielvezels		101,0	103,1	87,0	95,9	96,7		102,3	98,8	68,3	84,6	88,6
Spinnerijen		85,9	88,1	70,1	79,0	80,8		81,1	71,9	54,8	70,8	69,6
Fijnspinnerijen		74,1	81,7	66,1	67,2	72,3		67,6	53,2	43,5	55,0	54,9
Kaardspinnerijen		100,9	101,3	90,0	101,3	98,4		113,8	85,9	51,5	82,7	83,4
Coconspinnerijen		63,5	41,9	26,0	32,2	40,9		52,4	30,4	35,2	34,9	38,2
Kaardwolspinnerijen		140,0	139,1	101,5	130,5	128,0		132,4	131,3	97,6	130,1	122,8
Kamwolspinnerijen		95,4	93,4	75,1	89,3	88,3		94,5	87,7	64,7	85,5	83,1
Vlas- en hennepspinnerijen		89,6	93,4	74,9	92,9	87,7		85,3	84,3	58,8	71,6	75,0
Jutespinnerijen		53,1	52,8	41,8	45,4	48,2		44,8	40,0	30,9	38,3	38,5
Weverijen		131,2	125,0	95,9	122,5	118,8		119,2	109,2	85,6	111,1	106,3
Weefsels van katoen		97,6	98,2	73,7	89,3	89,7		83,4	69,1	54,4	69,9	69,2
Weefsels van vlas		72,5	64,1	53,7	67,4	64,5		62,4	62,4	41,3	56,3	55,6
Weefsels van wol		94,3	91,8	67,5	93,9	86,9		74,8	72,3	55,3	77,5	70,0
Weefsels van rayonnegaren en -vezel		322,8	291,5	227,4	288,9	282,6		326,7	302,7	247,4	312,3	297,3
Weefsels van jute		21,2	17,6	13,8	15,6	17,0		17,4	16,1	12,0	15,1	15,1
Breigoednijverheid		92,8	94,3	71,6	76,5	83,9		83,9	79,2	62,0	70,5	73,9
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		73,7	87,6	52,9	54,6	67,2		57,7	72,4	33,6	32,9	49,2
Fabricatie van artikelen n.e.g.		116,0	113,5	82,4	112,0	106,0		107,5	103,3	73,2	94,4	94,7

(vervolg op blz. 68)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100) *(vervolg)*

BEDRIJFSTAK	1976						1977					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*4,0*	*120,9*	*109,1*	*98,6*	*97,1*	*106,4*	*4,0*	*108,2*	*97,8*	*94,9*	*97,5*	*99,6*
Kledingstukken		143,7	130,0	117,8	114,9	126,6		128,6	117,5	115,9	117,0	119,7
Andere artikelen in weefsel		36,3	36,2	30,2	36,0	34,7		36,1	35,8	29,1	32,7	33,4
Schoenen en pantoffels		46,1	38,5	34,7	35,7	38,8		39,4	31,0	27,1	26,8	31,1
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*4,4*	*173,6*	*185,1*	*151,4*	*190,4*	*175,3*	*4,4*	*187,5*	*181,3*	*155,6*	*183,9*	*177,1*
Papier- en kartonnijverheid	*2,0*	*116,8*	*120,3*	*105,2*	*114,5*	*114,3*	*2,0*	*116,3*	*116,0*	*103,7*	*111,2*	*111,8*
Produktie		103,2	102,5	93,8	97,5	99,3		101,8	98,2	98,2	96,7	98,7
Verwerking		127,8	135,1	114,2	128,5	126,5		128,2	130,5	108,0	127,2	123,5
Lederindustrie	*0,2*	*83,7*	*81,2*	*64,8*	*77,7*	*76,5*	*0,2*	*72,0*	*72,8*	*57,6*	*64,3*	*66,7*
Zwaar leder		109,8	112,1	80,0	110,5	103,0		105,9	101,9	95,8	95,5	99,8
Licht leder		81,2	78,4	61,8	74,7	74,0		69,0	72,1	54,3	61,6	64,2
Scheikundige- en rubbernijverheid	*10,7*	*136,3*	*140,8*	*131,2*	*145,2*	*138,0*	*10,7*	*151,7*	*152,5*	*131,8*	*145,9*	*145,5*
Scheikundige nijverheid	10,0	133,2	138,2	130,0	141,9	135,7	10,0	149,1	150,6	131,4	143,9	143,8
Basischemie		119,1	122,9	121,8	131,5	123,8		136,1	139,9	122,8	133,6	133,1
Plastiekverwerking		215,2	227,6	196,6	221,4	215,2		241,1	240,2	200,0	215,0	224,1
Zeep		139,1	159,9	147,5	149,5	149,0		163,8	172,2	148,0	162,7	161,7
Stikstof		114,6	107,6	98,2	104,0	106,1		117,3	111,8	103,9	107,5	110,1
Rubbernijverheid	0,7	170,5	171,3	134,7	180,9	164,2	0,7	181,9	170,7	127,1	165,3	161,6
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*0,6*	*40,7*	*70,1*	*73,4*	*73,1*	*64,3*	*0,6*	*80,5*	*71,4*	*78,9*	*65,7*	*74,1*
Petroleumraffinaderijen		54,3	105,3	112,6	109,6	95,5		124,6	111,0	125,3	111,3	118,1
Steenkoolagglomeraten		29,3	23,3	11,7	25,3	22,4		22,0	16,1	10,2	19,8	17,0
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	*4,7*	*91,2*	*115,5*	*103,2*	*108,1*	*104,5*	*4,7*	*107,8*	*121,0*	*109,7*	*111,2*	*112,4*
Kleinijverheid		74,3	98,4	100,0	110,2	95,8		99,3	110,1	101,0	111,5	105,5
Glasnijverheid		98,9	114,1	102,3	106,8	105,5		120,5	123,8	118,0	119,6	120,5
Vlakglas		86,1	104,1	93,2	92,0	93,8		113,6	110,2	109,4	116,8	112,5
Holglas		119,5	122,7	110,7	131,7	121,2		122,6	141,9	124,5	111,5	125,1
Cement		84,1	129,5	113,9	117,1	111,4		102,6	131,9	116,6	109,9	115,3
Keramische produkten		87,6	87,8	74,5	84,7	83,7		83,8	86,5	69,0	80,1	79,9
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		122,8	132,4	114,1	108,1	119,3		121,5	128,3	111,2	134,3	123,8
Basis-metaalnijverheid (c)	*10,5*	*98,3*	*104,3*	*94,9*	*101,8*	*99,8*	*10,5*	*100,7*	*103,2*	*87,0*	*97,6*	*97,1*
IJzernijverheid		95,7	102,4	93,0	92,7	95,9		91,1	94,4	83,2	88,1	89,2
Gietijzer		87,5	97,7	92,6	86,4	91,1		87,3	84,1	77,3	80,4	82,3
Ruw staal		94,4	102,6	97,6	92,4	96,7		95,3	92,8	84,2	86,6	89,7
Afgewerkte produkten		102,8	105,7	87,7	97,8	98,9		91,3	103,4	87,3	93,7	93,9

(vervolg op blz. 69)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100) *(vervolg)*

BEDRIJFSTAK	1976						1977					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (c)		93,3	90,4	82,2	94,2	90,0		95,5	91,3	82,0	87,9	89,2
Vormstaalgieterijen (c)		98,5	82,8	77,1	89,3	87,0		87,1	89,3	78,4	80,1	83,7
Ijzergieterijen (c)		68,3	71,1	63,8	75,3	69,6		83,0	82,6	77,3	80,3	80,8
Draad- en metaaltrekker., koudwalser. (c)		99,2	96,8	88,0	99,7	96,0		98,5	91,0	80,5	90,5	90,1
Nijverheid van non-ferrometalen		114,4	130,1	119,1	154,9	129,5		155,0	166,3	128,5	146,2	149,0
Ruwe produkten		99,3	118,6	119,6	155,9	123,2		160,4	156,6	131,5	134,5	145,8
Koper		98,7	122,6	124,3	173,8	129,9		185,8	176,7	142,2	147,4	163,0
Zink		93,6	95,4	102,6	106,8	99,6		102,8	111,2	111,8	104,2	107,5
Lood		83,6	128,5	111,5	129,3	113,3		126,4	118,4	88,7	125,6	114,8
Tin		100,9	111,3	97,3	113,0	105,6		95,1	102,6	86,2	69,3	88,3
Halfprodukten		131,4	144,1	121,8	158,2	138,8		153,6	179,8	128,8	161,1	155,8
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		99,5	116,7	108,1	102,6	106,7		99,9	102,4	93,0	..	..
Metaalverwerkende nijverheid (b)	*22,0*	*124,8*	*121,1*	*114,6*	*131,0*	*122,9*	*22,0*	*129,6*	*126,2*	*109,2*	*124,5*	*122,4*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	5,1	119,9	118,4	111,9	125,5	119,0	5,1	127,6	120,6	116,0	122,5	121,7
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		128,3	131,2	117,7	129,0	126,7		140,2	129,1	107,4	115,8	123,1
Plaatbewerking		111,4	110,1	104,3	115,4	110,3		119,2	117,6	112,2	129,3	119,6
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf		103,3	98,6	100,8	112,5	103,9		113,8	102,7	98,3	102,9	104,4
Bruggen, vakwerk, enz.		108,7	109,0	100,6	105,3	105,9		105,3	105,5	101,3	103,6	103,9
Wapens en munitie		173,8	177,9	143,4	194,0	172,6		192,4	172,5	156,0	171,7	173,2
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	5,3	123,1	120,4	116,2	128,5	122,1	5,3	123,5	128,6	109,8	125,2	121,8
Drijfkrachtmachines, enz.		136,0	138,2	144,8	157,5	144,1		148,4	144,3	125,5	146,5	141,2
Werktuigmachines, enz.		118,4	119,6	108,3	119,1	116,3		104,2	99,3	103,0	112,4	104,7
Verscheidene mekaniekbouwwerken		123,8	125,9	115,4	130,1	123,7		127,6	124,8	110,1	127,2	122,4
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		123,5	121,8	112,7	121,0	119,8		121,3	142,9	132,6	130,2	131,7
Toestellen voor verscheidene industrieën		126,0	114,6	111,5	123,5	119,0		119,4	116,2	115,7	124,8	119,1
Textielmachines en bijhorigheden		97,7	97,1	99,3	116,5	102,7		115,4	99,5	88,4	99,0	100,6
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	6,3	127,1	124,0	118,9	140,5	127,6	6,3	135,4	121,9	113,8	130,8	125,5
Roterende en statische machines		83,2	80,2	84,2	84,4	83,2		79,1	88,4	..	..	..
Apparaten voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		60,8	50,9	55,4	63,6	57,7		61,0	55,1	..	..	..
Andere produkten		147,0	145,7	136,9	164,6	148,6		159,3	140,3	..	..	..
Constructie van transportmaterieel	5,1	146,0	138,1	128,6	148,2	140,2	5,1	150,2	144,6	120,6	137,8	138,3
Scheepsbouw		111,3	103,0	87,4	108,1	102,5		103,7	88,4	95,1	99,6	96,7
Auto's, rijwielen, enz.		151,4	143,4	135,2	155,2	146,3		159,6	144,8	131,4	144,5	145,1
Spoorweg- en trammaterieel		116,6	109,5	101,4	106,7	108,5		105,2	108,9	92,6	110,2	104,2
Vliegtuigbouw		164,7	163,9	158,6	180,0	166,7		189,5	173,0	110,4	147,1	155,0
Meet-, laboratoriumapparaten, enz.	0,2	98,7	91,4	79,0	86,1	88,9	0,2	90,5	92,2	97,5	98,5	94,7
Elektriciteit	*5,0*	*163,9*	*150,2*	*148,2*	*159,7*	*155,5*	*5,0*	*161,6*	*151,9*	*135,0*	*170,1*	*154,6*
Waterdistributie	*1,0*	*124,8*	*134,7*	*131,3*	*125,0*	*128,9*	*1,0*	*129,3*	*130,6*	*129,6*	*128,1*	*129,4*
Bouwnijverheid (a)	**17,8**	**82,8**	**107,9**	**88,8**	**100,0**	**94,9**	**17,8**	**88,3**	**106,1**	**88,9**	**89,8**	**93,3**

(a) De gegevens voor 1976 en 1977 zijn voorlopig.
(b) Vanaf het tweede kwartaal van 1977 zijn de gegevens voorlopig.
(c) De gegevens van het vierde kwartaal van 1977 zijn voorlopig.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode

(bruto-indexcijfers 1970 = 100)

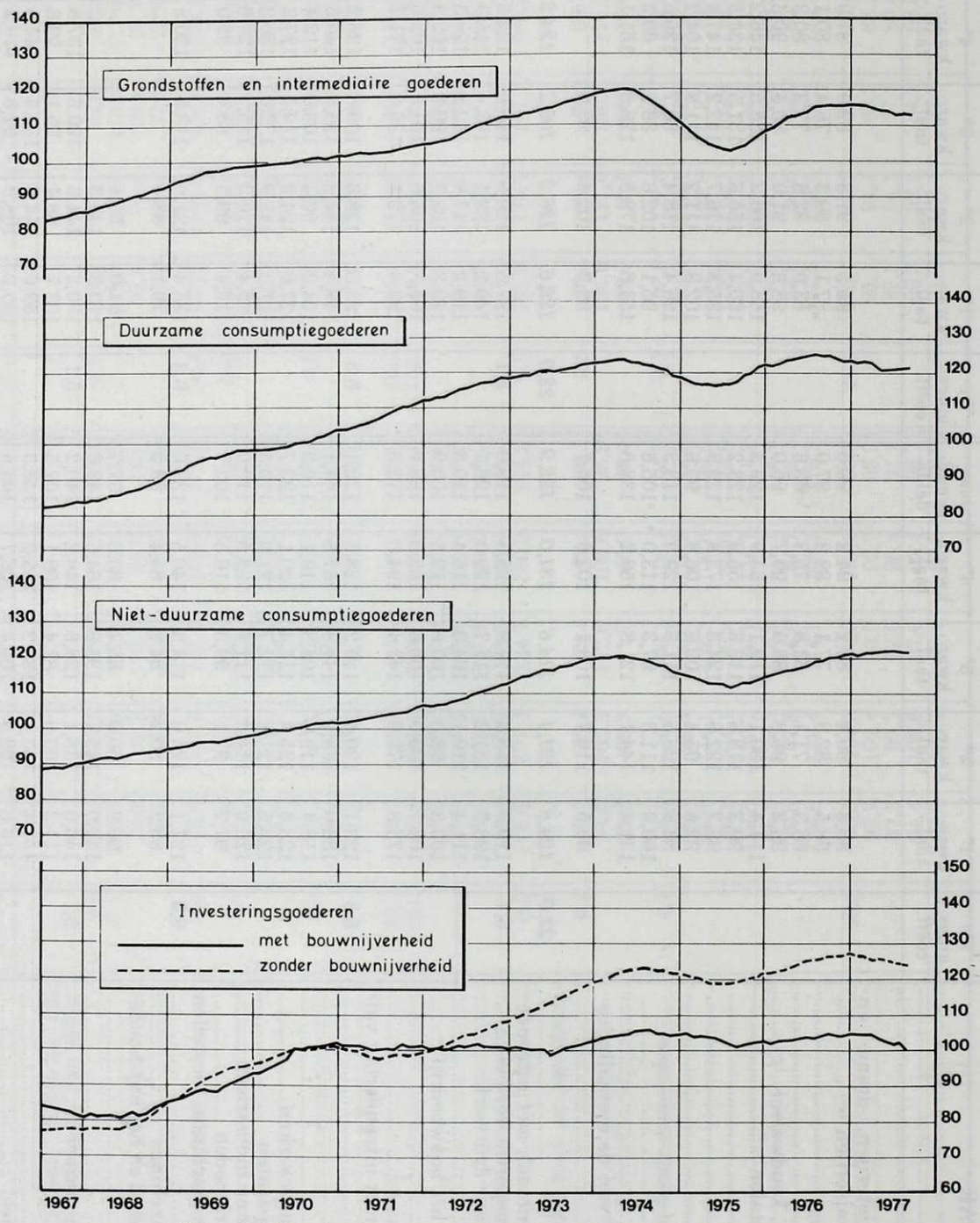

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de industriële produktie van 1966 tot 1977

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd in het midden van de periode
(bruto-indexcijfers 1970 = 100)

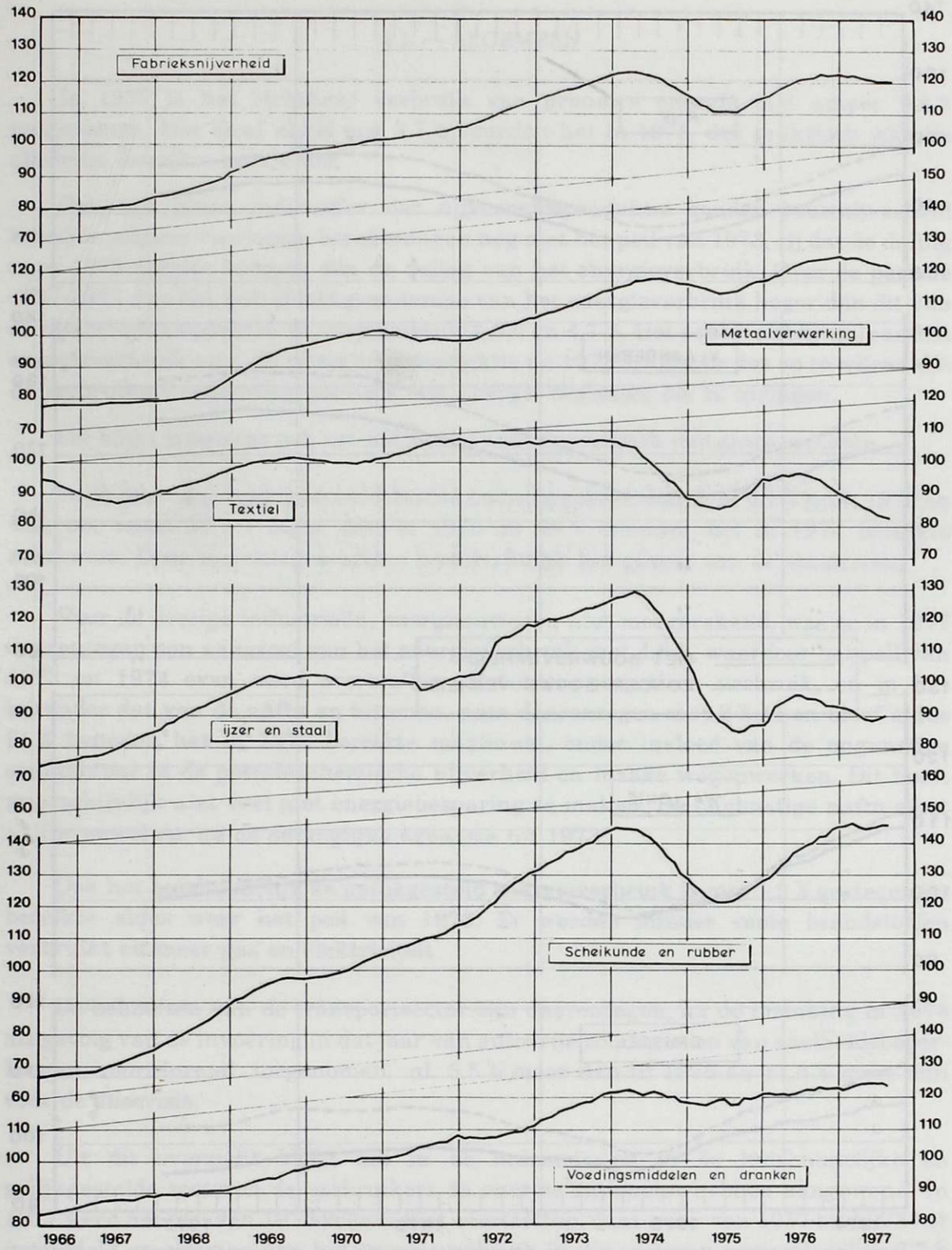

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de industriële produktie per taalstreek

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode
(bruto-indexcijfers 1970 = 100)

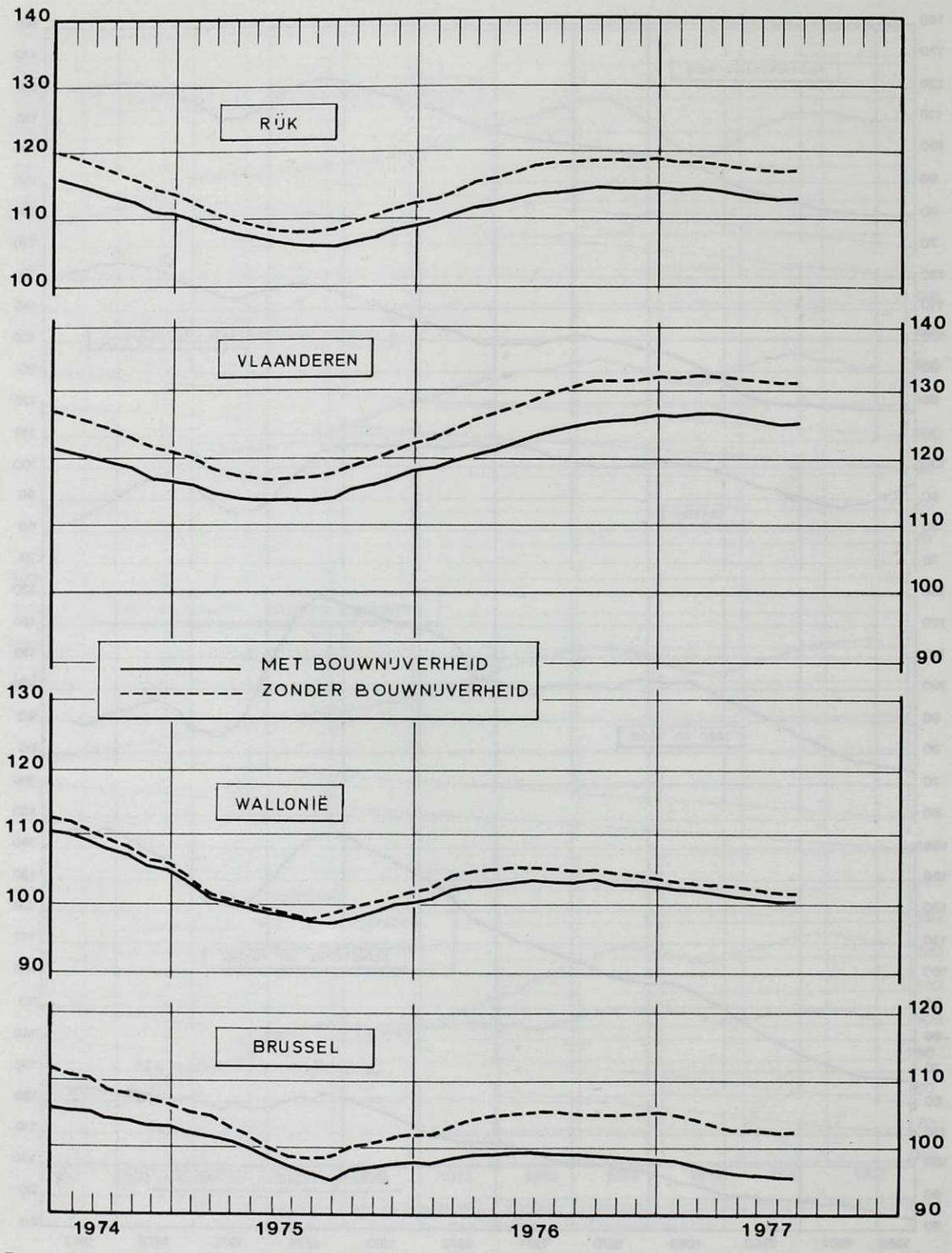

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

AFDELING II. — ONTWIKKELING IN DE SECTOR ENERGIE

§ 1. — ALGEMEEN

In 1977 is het zichtbaar verbruik van primaire energie met amper 0,6 % toegenomen. Het bleef aldus nog 3,7 % beneden het in 1973, dus praktisch vóór de oliecrisis, bereikte maximum.

Ook het bruto indexcijfer der nijverheidsproduktie zonder bouwnijverheid bereikte volgens voorlopige berekeningen nog niet het peil van 1973, zij dat de daling t.o.v. 1973 minder bedroeg dan de daling van het energieverbruik. Over de periode 1957-1973 was het gemiddeld groeitempo van het energieverbruik hoger dan dit van de nijverheidsproduktie, nl. respectievelijk 5,0 en 4,7 %. Het achteruitblijven van het energieverbruik t.o.v. de nijverheidsproduktie na 1973 schijnt er dus op te wijzen dat de verbruikers sedertdien zuiniger met energie beginnen om te springen.

Dit blijkt trouwens ook uit het finaal energieverbruik per grote sectoren.

In de ijzer- en staalnijverheid daalde het energieverbruik met 9,2 % t.o.v. 1976 en was het reeds 27,1 % lager dan in 1973 en 29 % beneden het in 1974 bereikte maximum. Deze inzinking is echter hoofdzakelijk het gevolg van de staalcrisis.

Voor de overige industrieën, energiesectoren niet meegerekend, was er in 1977 daarentegen een aangroei van het energieverbruik met 4,6 %, waardoor het peil van 1973 en 1974 even werd overtroffen. Het niet-energetisch verbruik, en in het bijzonder dat van de nafta en bitumen, nam daarentegen met 2 % af en bleef aldus 21 % beneden het in 1973 bereikte maximum, onder invloed van de ongunstige conjunctuur in de petroleochemische nijverheid en inzake wegenwerken. Dit heeft waarschijnlijk niet veel met energiebesparing te maken. De ongunstige nafta-afzet valt evenwel op, na de ontzaglijke expansie tot 1973.

Ook het huishoudelijk en gelijkgesteld energieverbruik is met 1,9 % gestegen en bereikte aldus weer het peil van 1973. Er werden minder vaste brandstoffen verbruikt en meer gas en elektriciteit.

De behoeften van de transportsector zijn daarentegen, na de inzinking in 1974 als gevolg van de invoering in dat jaar van autovrije zondagen en van snelheidsbeperkingen, voortdurend toegenomen, nl. 5,5 % meer dan in 1976 en 11,3 % meer dan vóór de oliecrisis.

Uit dit overzicht blijkt dat in de industrie en in de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren de verbruikers de energie rationeler hebben aangewend. In 1977 werd het peil van 1973 vrijwel niet overtroffen, daar waar van 1957 tot 1973 het gemiddeld groeitempo van het energieverbruik in die sectoren respectievelijk 6,7 % en 4,5 % per jaar bedroeg. In de transportsector duurde de expansie van het energieverslindend wegverkeer voort en lijkt de inspanning tot zuiniger energieverbruik na de afremming in 1974 vergeten te zijn, ondanks het behoud der snelheidsbeperkingen. Enkel voor vliegtuigbrandstoffen werd op verre na het peil van 1973 niet gehaald, maar hier kunnen andere factoren een rol hebben gespeeld.

De beschikbare statistische documentatie en berekeningsmethoden laten evenwel nog niet toe een nauwkeuriger raming te maken van de reële energiebesparingen voor gelijke activiteit en welzijn. Onderzoekingen zijn aan de gang.

Per energiebron bekeken, moet de lichte aangroei van het zichtbaar verbruik van primaire energie enkel op rekening van de primaire elektriciteit worden geschreven, waarvan het aandeel in de totale energiebalans dan ook van 3,4 tot 5,4 % toenam.

De produktie van kernenergie steeg met 19,3 % tot 25,3 % van de totale elektriciteitsproduktie en de produktie van hydraulische elektriciteit, pompcentrales niet inbegrepen, was meer dan verdubbeld na het zeer droge jaar 1976. Het uitvoersaldo van elektriciteit nam o.m. als gevolg van de betere hydrauliciteit in nabuurlanden aanzienlijk af.

Het verbruik van aardolieprodukten bleef daarentegen onveranderd. Wel was er meer verlies bij omzetting daar de raffinage met 24 % toenam als gevolg van het in bedrijf stellen van een nieuwe raffinaderij en van compensatie, daar in 1976 een staking de produktie geruime tijd ten dele had lamgelegd.

Het verbruik van aardgas was iets lager dan in 1976. De elektriciteitscentrales namen veel minder aardgas op. Die vermindering werd niet helemaal gecompenseerd door een ruimer verbruik in de industrie, ijzer- en staalnijverheid niet inbegrepen, en vooral in de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren, waar het met 10 % toenam.

Het verbruik van vaste brandstoffen bleef globaal dalen. De aanzienlijke vermindering van de vraag vanwege de ijzer- en staalnijverheid en, in mindere mate, van de huishoudelijke sector werd slechts ten dele gecompenseerd door de stijging, voor het tweede achtereenvolgende jaar, van het verbruik in de elektriciteitscentrales, nl. met 18 %, en, nieuw feit, door de krachtige verhoging van het verbruik der cementnijverheid, die 275 636 t, dit is 123 % meer vaste brandstoffen, vooral ingevoerde, hebben opgenomen.

Het netto-invoersaldo op de B.L.E.U.-handelsbalans voor energie, elektriciteit en nucleaire splijtstoffen niet inbegrepen, is verminderd van 134,1 miljard frank in 1976 tot 129,8 in 1977; in 1973 bedroeg het evenwel slechts 49,5 miljard frank. De hoeveelheden ingevoerde vaste brandstoffen en aardgas zijn afgenomen. Er werd meer ruwe olie ingevoerd maar het netto-uitvoersaldo voor geraffineerde produkten steeg nog meer onder invloed van de toeneming van de produktie en de onveranderde binnenlandse afzet. De waardedaling van de U.S.-dollar drukte de netto-invoerprijzen voor vaste brandstoffen en voor aardolie, waardoor de in dollars uitgedrukte prijsverhoging, die begin-1977 voor aardolie werd doorgevoerd, vrijwel gecompenseerd werd. De invoerprijs voor aardgas werd daarentegen op 1 oktober 1977 weer verhoogd; ook begon vanaf september de invoer van duurder Noordzeegas; dit had voor gevolg dat de gemiddelde prijs, volgens de douanestatistieken, van 1,57 F/m³ in 1976 tot 1,89 in 1977 toenam en dat de waarde van de BLEU-invoer ondanks de lichte vermindering van de hoeveelheid steeg van 18,8 tot 22,3 miljard frank, waarvan 21,4 voor België alleen.

§ 2. — ONTWIKKELING PER ENERGIESECTOR

1. — *Vaste brandstoffen.*

De totale kolenproduktie is verder gedaald als gevolg van sluitingen in het Zuiderbekken. In het Kempens bekken is ze voor het tweede achtereenvolgende jaar licht gestegen tot 6,3 miljoen ton. Die tegengestelde evoluties liggen in de lijn van het kolenprogramma 1975/1985, dat beoogt de geleidelijke afbouw der Waalse mijnen vóór 1982 en het opvoeren van de produktie in de Kempen van 6 tot 7 miljoen ton.

De gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider is in het Zuiderbekken verder afgenomen en in de Kempen voor het tweede achtereenvolgende jaar gestegen, zij het dat het hier nog niet weer het peil van 1970/1972 werd gehaald. Het aantal mijnwerkers bleef in beide bekkens afnemen; voor onder- en bovengrond samen waren er nog slechts 22 700, tegen 154 000 in 1956.

De totale binnenlandse afzet is terug gedaald na de lichte stijging in 1976, door de aanzienlijke inkrimping van de leveringen aan de kooksfabrieken als gevolg van de staalcrisis en de onophoudelijke afneming van de verkoop aan de huishoudelijke sector, die slechts ten dele gecompenseerd werden door het toenemend kolenverbruik der elektriciteitscentrales en der cementfabrieken die sedert de oliecrisis ingaan op de wens van de Regering en de internationale organismen, zoals de Europese Gemeenschappen en het Internationaal Energie-Agentschap, zoveel mogelijk terug te schakelen op vaste brandstoffen. Voor de centrales en voor de « andere industrietakken » werd aldus het hoogste peil bereikt sedert 1970.

Door de staalcrisis nam de koleninvoer, die voor 56 % uit kookskolen bestaat, met 10 % af.

In tegenstelling tot wat in de meeste andere landen van de Europese Gemeenschap het geval was, werden ook de kolenvoorraden bij de mijnen aanzienlijk verminderd.

Als gevolg van de ongunstige staalconjunctuur met haar weerslag op de in dollar aangerekende kookskolenprijzen en de daling van de dollarkoers daalde de nettoprijs van de ingevoerde kookskolen en dus ook van de Belgische, waarvan de prijs aan die der ingevoerde semestrieel wordt aangepast. Ondertussen bleven in de Kempen de produktiekosten toenemen, ondanks de verbetering van de produktiviteit. Bijgevolg steeg er het verlies van 4,4 tot 6,0 miljard frank, d.i. van 714 tot 963 F/t. In de Zuiderbekkens kon daarentegen een hogere prijs worden bedongen. De produktiekosten stegen er echter nog meer, zodat hier het verlies opliep van 2 529 tot 3 090 F/t, namelijk 4 980 F/t produktiekost tegenover 1 890 F/t nettowaarde der produktie; als gevolg van de mijnsluitingen is hier echter het totale verlies teruggebracht van 2,8 tot 2,5 miljard frank. Uiteindelijk steeg het totale bedrijfsverlies dat door toelagen moet worden gedekt van 7,2 tot 8,5 miljard frank. Die voortdurende stijging van de toelagen wordt een zo zware last dat de vraag wordt gesteld of het behoud van de Kempense kolenwinning in die omstandigheden nog zin heeft, ondanks de voordelen die er uit voortvloeien, zoals het behoud van werkgelegenheid en de vermindering van de afhankelijkheid van ingevoerde kolen en van andere brandstoffen voor de

ijzer- en staalnijverheid en de elektriciteitscentrales. Het energieprogramma voor 1990 dat thans wordt opgesteld zal ter zake uitsluitsel moeten geven : bevestiging van het Kolenprogramma voor 1985, dat in 1975 werd vastgelegd waarbij de winning van kookskolen in de Kempen van 6 tot 7 miljoen ton wordt opgevoerd om ongeveer de helft der Belgische kookskolenbehoeften te dekken; of uitbreiding van de Kempense kolenwinning in kolenlagen met vlamkolen, gepaard met de bouw van een kolencentrale bestaande uit een produktieëenheid van 600 MW of twee eenheden van 300 MW elk; of afbouw van de Kempense produktie omdat de kosten niet opwegen tegen de voordelen. Veel hangt hierbij af van de herstructurering van de staalsector en van het kernenergieprogramma.

*
* *

De kooksproduktie is met 9 % teruggelopen tot 5,7 miljoen ton; dit is het laagste peil sedert 1950. Ook de invoer en de uitvoer namen af. Die ongunstige evolutie is het gevolg van de staalcrisis die de weerslag van de strukturele vermindering van het kooksverbruik per ton voortgebracht ruw ijzer heeft versterkt, terwijl ook het overige kooksverbruik struktureel blijft afnemen.

De helft van de 7,2 miljoen ton verbruikte kookskolen kwam uit het buitenland, in degressieve volgorde uit de Duitse Bondsrepubliek, de U.S.A., Polen, Australië, Zuid-Afrika en Canada. Behalve in de Duitse Bondsrepubliek wordt in genoemde landen de winning van kookskolen, evenals die van vlamkolen, krachtig opgevoerd om de afhankelijkheid van ingevoerde aardolie af te remmen en de vermindering van de west-Europese kookskolenproduktie te compenseren.

2. — *Gas.*

De produktie van kooksoven- en hoogovengas is door de staalcrisis afgenomen. Er werd echter meer vloeibaar petroleumgas voortgebracht.

Het gasverbruik nam af in de ijzer- en staalnijverheid. Er was daarentegen een lichte aangroei van het ander industrieel verbruik, dat echter na de vertienvoudiging tussen 1967 en 1974 rond het in laatstgenoemd jaar bereikte peil blijft schommelen. De krachtige stijging van het huishoudelijk en gelijkgesteld verbruik bleef echter voortduren en wel met 11 % in 1977.

De elektriciteitscentrales hadden tot voor kort hun aardgasverbruik, aangekocht middels onderbreekbare kontrakten, aanzienlijk opgevoerd. Het was immers goedkoop en milieuvriendelijk. Tevens kwamen de centrales aldus tegemoet aan de wens de kontraktueel-vastgelegde minimuminvoer, beneden dewelke een meerprijs moet worden betaald, te bereiken en de gasleidingen optimaal te benutten. Einde 1973 en in 1974 werd bovendien hun gasverbruik opgevoerd ter vervanging van zware stookolie. Aangezien de invoermogelijkheden beperkt zijn en de prioritaire behoeften der openbare distributie toenemen, hebben de centrales hun aardgasverbruik met 22 % verminderd t.o.v. 1976 en 35 % t.o.v. 1974.

Uiteindelijk is de netto-invoer van aardgas, uitgedrukt in Joules, in 1977 met 1 % afgenomen. De krachtige stijging van 1966 tot 1974 is sedertdien vrijwel tot stilstand gekomen.

Sedert september wordt rijkgas uit de Noordzee doorheen Nederland ingevoerd. De verbrandingswaarde van dit gas is ongeveer 12 % groter dan dit van het Slochterengas en het bevat in tegenstelling tot laatstgenoemd gas geen stikstof. Dit stelt trouwens aanpassingsproblemen. In december kwam reeds 8,9 % van de totale netto-invoer van aardgas, in Joules omgerekend, uit het EKOFISK-veld; voor gans het jaar was het 5,9 %.

De aanvoer van vloeibaar aardgas uit Algerije werd met twee jaren tot in 1982 uitgesteld omdat hier eerder de aardgasterminal te Zeebrugge en de installaties voor het vloeibaar maken in Algerije klaarkomen.

De grensprijs voor Nederlands aardgas werd per 1 oktober 1977 verhoogd in het raam van een geleidelijke aanpassing aan de hogere olieprijzen. Het EKOFISK-gas is nog duurder. Distrigaz heeft die gestegen grensprijzen geleidelijk doorberekend aan de industriële verbruikers aan wie rechtstreeks geleverd wordt. De gasdistributiemaatschappijen daarentegen bleven de oude prijs betalen in toepassing van de prijsindexeringsformule die geen automatische aanpassing aan gewijzigde invoerprijzen behelst, zodat ze thans niet meer betalen dan de grensprijs en Distrigaz hen het gas met verlies verkoopt. De prijzen betaald door de verbruikers die langs de openbare distributie hun gas betrekken, werden daarentegen aan de gestegen distributiekosten in toepassing van de prijsindexeringsformules aangepast en liggen thans niet langer meer beneden de overeenkomstige netto-prijzen voor stookoliën voor gelijk nuttig verwarmingsvermogen.

3. — *Aardolie.*

De petroleumraffinage maakt in Europa zware moeilijkheden door. Sedert de oliecrisis van einde 1973 wordt het verbruik van aardolieprodukten afgeremd, hetzij als een spontane reactie op de prijsverhogingen, hetzij door de actie van de Overheid om de afhankelijkheid van OPEC-olie te verminderen middels omschakeling op veiliger geachte energiedragers of al dan niet opgelegde energiebesparingen. In geheel West-Europa is er een overtollige raffinagecapaciteit omdat het verbruik gestabiliseerd is op een peil dat heel wat lager ligt dan in 1973, terwijl de capaciteit sedertdien nog aanzienlijk werd uitgebreid in uitvoering van beslissingen die dateren van vóór de oliecrisis, toen het verbruik nog snel toenam.

Door die overtollige produktiecapaciteit zijn de prijzen voor geraffineerde produkten zeer laag t.o.v. de prijzen voor ruwe olie, wat weegt op de financiële resultaten van de Europese aardoliemaatschappijen en van de Europese filialen van multinationals en de financiering van de afschrijvingen der vroegere investeringen in raffinaderijen bemoeilijkt, evenals het aantrekken van de enorme kapitalen die nodig zijn voor de exploratie en exploitatie van Noordzee-olie en -gas. In de U.S.A., daarentegen, ligt de toestand gunstiger, daar het olieverbruik en vooral de invoer van ruwe olie er aanmerkelijk blijven toenemen.

Het totaal verbruik van aardolieprodukten bleef in België in 1977 onveranderd t.o.v. 1976, nl. 22,2 miljoen ton, op een peil dat evenwel 13,6 % lager lag dan dat van 1973, toen het 25,7 miljoen ton bedroeg, daar waar over de periode 1948/1973 het verbruik met gemiddeld 12,5 % per jaar was aangegroeid.

De produktie is in 1977 daarentegen met 22,9 % tot 34,7 miljoen ton toegenomen, o.m. als gevolg van het in bedrijf brengen van een nieuwe raffinaderij. Ze haalde nochtans niet terug het peil van 1973, dat 33,5 miljoen ton bedroeg. Inmiddels is echter de raffinagecapaciteit uitgebreid van 42,3 tot 55,9 miljoen ton, zodat ze in 1977 slechts voor 62 % ingezet werd, tegen 88 % in 1973; voor de Europese Gemeenschappen bedroegen die percentages respectievelijk 74 en 92 %. Op het vlak der Europese Gemeenschappen wordt gezocht naar een middel om die overtollige raffinagecapaciteit in te krimpen, o.m. door er zich toe te verbinden ze in de eerstkomende jaren niet te verhogen.

In België wordt sedert 1968 een netto-uitvoeroverschot geboekt dat in 1977 door de hogere produktie tegenover een onveranderde binnenlandse afzet opklom van 3,7 tot 9,5 miljoen ton, wat overeenkomt met 27,5 % van de produktie en 43 % van het binnenlands verbruik, bunkeroliën niet inbegrepen. De leveringen aan de zeescheepvaart schommelen sedert vele jaren rond 2,7 miljoen ton.

De evolutie van de struktuur van het binnenlands verbruik is na de petroleumcrisis omgeslagen. Vóór de crisis stegen het verbruik van stookoliën en, sedert 1968, van nafta voor de petroleochemie veel meer dan dit van motorbrandstoffen.

Na de crisis, daarentegen, is de vraag naar stookoliën aanzienlijk verminderd; in 1977 bedroeg het nog slechts 83,4 % van het toen bereikte maximum, onder invloed van energiebesparing die vooral inzake industriële en huishoudelijke warmtebehoeften aan bod lijkt te komen, van de minder gunstige conjunctuur, van de concurrentie van het aardgas, van de ontwikkeling van de kernenergie en van de terugschakeling van de traditionele thermische elektriciteitscentrales en van de cementfabrieken op steenkool.

Het verbruik van motorbrandstoffen, daarentegen, dat in 1974 als gevolg van de autoloze zondagen en de snelheidsbeperkingen gedaald was, heeft sedertdien zijn opgaand verloop hervat en was in 1977 reeds 4,7 % hoger dan in 1973. De energiebesparing lijkt dus in die sector vrijwel geen effect te hebben.

Het niet-energetisch verbruik van aardolieprodukten vooral nafta, bitumen, smeeroliën, is om conjuncturele redenen weer gedaald. Opvallend is hierbij dat het verbruik van nafta, dat door de uitbouw van een petroleochemische nijverheid tot 1973 zo sterk gestegen was, nog slechts 81 % bedroeg van het in 1973 en 1974 bereikte peil. Er bestaat onbetwistbaar in geheel Europa een overcapaciteit in deze « speerpuntindustrie », waarvan de afzetmogelijkheden blijkbaar overschat werden.

4. — *Elektriciteit.*

Tijdens de 10 à 15 jaar vóór 1975 steeg het totaal elektriciteitsverbruik met ongeveer 7,7 % per jaar, d.i. een verdubbeling over 10 jaar. Het laagspanningsverbruik nam zelf met meer dan 10 % per jaar toe.

In 1975 was voor de eerste keer sedert de oorlog het totaal elektriciteitsverbruik gedaald, en wel met 5,7 %, als gevolg van de conjunctuurinzinking die het industrieel verbruik naar beneden haalde. Sedertdien steeg het verbruik weer, met 9,6 % in 1976 en 4,2 % in 1977.

In de sector van het huishoudelijk en gelijkgesteld verbruik bedroeg de aangroei 8,5 % in 1977. In de dienstensector, die sedert vele jaren een spectaculaire vooruitgang boekte, werd de weerslag van de economische crisis gevoeld en bleef de stijging beperkt tot 6,6 %. In 1957 bedroeg het aandeel van de huishoudelijke en tertiaire sector in het totaal energieverbruik slechts 18 %; in 1977 was dat reeds tot 38,2 % gestegen. Voor beide sectoren dient te worden gewezen op de toenemende thermische toepassingen van elektriciteit (verwarming, klimaatregeling, bepaalde huishoudapparaten en analoge apparatuur in de dienstensector).

Het industrieel verbruik is onder invloed van de ongunstige conjunctuur slechts met 1,9 % gestegen; de aangroei in het eerste halfjaar werd vrijwel te niet gedaan in het tweede halfjaar. Over gans het jaar werd een daling opgetekend voor de stikstofnijverheid, de ijzer- en staalnijverheid, de textiel- en kledingsector, de papierfabrieken en de mijnen.

In de vervoersector bedroeg de stijging 4,4 % door de omkeer in de trend van het elektriciteitsverbruik voor het stedelijk vervoer, die tot 1971 neerwaarts was gericht als gevolg van omschakeling van trams op autobussen en sedertdien toeneemt, en wel met 13,1 % in 1977, door de ontwikkeling van het ondergronds elektrisch vervoer (premetro en metro).

In tegenstelling tot het verbruik is de produktie van elektriciteit in 1977 met 0,5 % gedaald als gevolg van de vermindering van het uitvoersaldo dat door de droogte in 1976 abnormaal hoog lag. De weerslag van de ongunstige conjunctuur in de nijverheid wordt weerspiegeld door de daling van de produktie der industriële zelfproducenten met 6,3 %.

De kerncentrales namen reeds 25,3 % van de binnenlandse produktie voor hun rekening; dat is misschien het hoogste aandeel dat ergens ter wereld wordt opgetekend. Hierdoor werden 2,6 miljoen ton olie-equivalent andere brandstoffen uitgespaard.

In de klassieke thermische centrales duurt de terugschakeling op vaste brandstoffen sedert de oliecrisis van 1973 voort. In 1977 steeg de aldus bekomen produktie met 19,8 % tot 27,8 % van de in die centrales voortgebrachte elektriciteit, tegen slechts 13,2 % in 1973. De elektriciteitsproduktie uit gasvormige brandstoffen daalde met 15,9 % en zelfs met 20,8 % voor aardgas dat in toenemende mate vrijgegeven wordt voor de openbare distributie na de enorme expansie van de aanwending van aardgas tot 1974. Het aandeel van alle gasvormige brandstof in de totale klassieke thermische produktie nam af van 35,2 % in 1974, toen de moeilijkheden der olievoorziening de centrales noopten zoveel mogelijk op aardgas om te schakelen, tot 29,0 % in 1977. Sedert de oliecrisis liep het beroep op aardolieprodukten aanzienlijk achteruit, zowel om industrieel-economische redenen, nl. prijsstijging en, in 1974, voorzieningsmogelijkheden, als om tegemoet te komen

aan de nationale en internationale doelstellingen van het energiebeleid die o.m. een vermindering van de afhankelijkheid van aardolie beogen. Ten opzichte van 1973 daalde de elektriciteitsproduktie uit vloeibare brandstoffen met 30,2 % en kromp hun aandeel in de totale klassieke thermische produktie in van 52,8 tot 43,0 %; ten opzichte van de totale elektriciteitsproduktie, kernenergie inbegrepen, liep het aandeel der vloeibare brandstoffen zelf terug van 52,0 % in 1973 tot 31,7 % in 1977.

Hieruit blijken het belang en de mogelijkheden van de marktregelende functie van de elektriciteitssector in het raam van het algemeen energiebeleid. Die sector verbruikte in 1977 nog 4,4 miljoen ton vaste brandstoffen, waarvan de verbrandingswaarde echter nogal verschillend is, 3,4 miljoen ton vloeibare brandstoffen, 2,1 miljard m^3 aardgas en een grote hoeveelheid andere gassen. De gemiddelde effectieve kostprijs van de fossiele calorie steeg met 10 %.

De investeringen namen met 12,8 % toe tot 26,4 miljard frank, waaronder 60 % in produktie-installaties.

*
* *

Personeelsbezetting in de steenkoolmijnen

JAARTAL	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)			Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)					
				Zuiden		Kempen		Het Rijk	
	Zuiden	Kempen	Het Rijk	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1967	29,9	25,4	55,4	18,4	25,9	16,8	21,8	35,1	47,6
1968	25,5	23,6	49,2	14,9	20,7	15,2	20,1	30,1	40,8
1969	19,5	21,5	41,0	11,9	17,1	13,4	18,0	25,3	35,1
1970	17,4	20,0	37,4	9,4	13,7	12,1	16,5	21,5	30,2
1971	14,9	20,1	35,0	8,0	11,8	11,6	16,0	19,6	27,8
1972	13,6	19,1	32,8	7,2	10,5	11,5	15,7	18,7	26,2
1973	10,9	17,5	28,5	6,1	8,8	10,2	14,2	16,3	23,0
1974	9,0	18,8	27,9	4,6	6,8	9,9	13,7	14,6	20,5
1975	7,7	19,0	26,7	3,6	5,3	11,0	14,6	14,6	19,9
1976	5,8	18,9	24,7	2,7	4,1	10,7	14,2	13,4	18,3
1977 (b)	4,1	18,6	22,7	1,8	2,7	10,1	14,0	11,9	16,7

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Rendement in de steenkoolmijnen

JAARTAL	Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (maandgemiddelde, kilogrammen) (a)					
	Zuiden		Kempen		Het Rijk	
	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1968	1 704	1 164	2 243	1 693	1 976	1 418
1969	1 743	1 188	2 447	1 822	2 112	1 506
1970	1 811	1 220	2 710	1 966	2 284	1 599
1971	1 820	1 214	2 612	1 883	2 282	1 591
1972	1 767	1 187	2 643	1 917	2 298	1 616
1973	1 715	1 162	2 522	1 806	2 219	1 555
1974	1 736	1 168	2 505	1 809	2 254	1 590
1975	1 696	1 122	2 254	1 677	2 114	1 525
1976	1 641	1 069	2 335	1 747	2 191	1 590
1977 (b) ..	1 589	1 010	2 465	1 858	2 321	1 697

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Kader- en bewakingspersoneel inbegrepen.
(b) Voorlopige gegevens.

Steenkoolbalans
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (f)
Nettoproduktie	10 956	10 500	8 842	8 111	7 479	7 238	7 068
Kempen	*7 309*	*7 323*	*6 272*	*6 073*	*5 972*	*6 112*	*6 272*
Zuiden	*3 647*	*3 176*	*2 570*	*2 038*	*1 507*	*1 126*	*796*
Invoer (a)	5 283	6 204	7 179	9 486	6 229	7 274	6 468
Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari	241	410	508	189	261	806	1 120
Beschikbare hoeveelheid steenkool	**16 480**	**17 114**	**16 529**	**17 786**	**13 969**	**15 318**	**14 656**
Eigen verbruik der mijnen (b)	133	126	103	75	32	16	12
Agglomeraatfabrieken	530	417	383	346	240	153	116
Cokes- en gasfabrieken	8 495	9 363	9 875	10 468	7 401	8 468	7 251
Elektriciteitscentrales (c)	2 821	2 772	2 431	3 049	2 714	3 037	4 014
IJzer- en staalnijverheid (d)	217	213	208	195	152	194	146
Andere industrietakken	402	301	241	226	147	289	555
Huisbrandsector en gelijkgestelden	3 114	3 042	2 756	2 785	2 027	1 703	1 611
Binnenlandse afzet	**15 712**	**16 233**	**15 997**	**17 144**	**12 713**	**13 860**	**13 705**
Uitvoer (e)	378	372	359	450	398	351	330
Totale afzet	**16 090**	**16 605**	**16 356**	**17 594**	**13 111**	**14 211**	**14 035**
Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 31 december	410	508	189	244	830	1 120	719
Vergissingen en weglatingen	— 20	+ 1	— 16	— 52	+ 28	— 13	— 98

(a) De invoer uit het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Uitsluitend het eigen verbruik der mijnen. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht in de post « Elektriciteitscentrales ». Verbeterde gegevens.
(c) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen. De mijncentrales inbegrepen.
(d) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(e) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Steenkoolbalans
(duizenden tonnen)

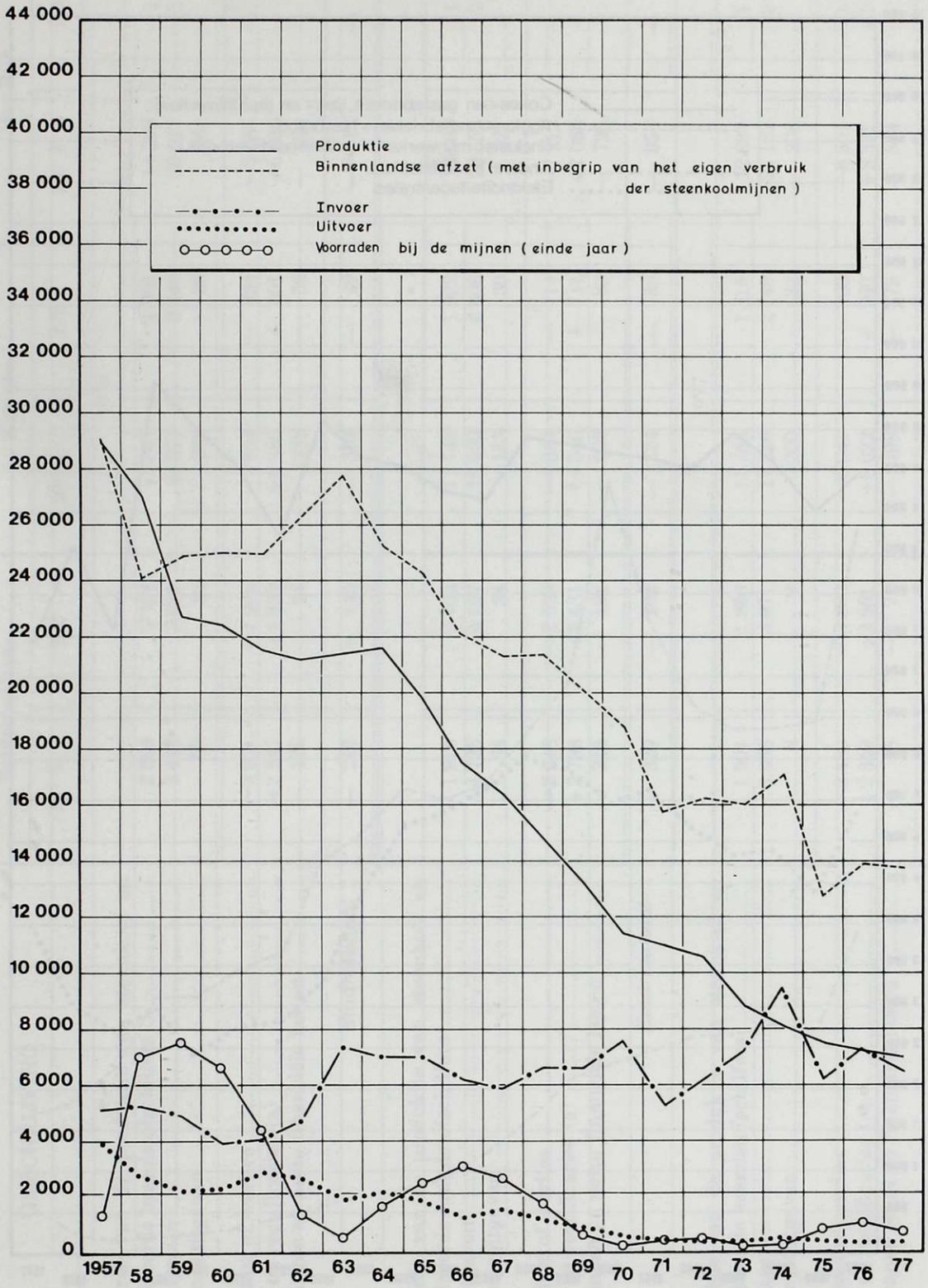

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren

(duizenden tonnen)

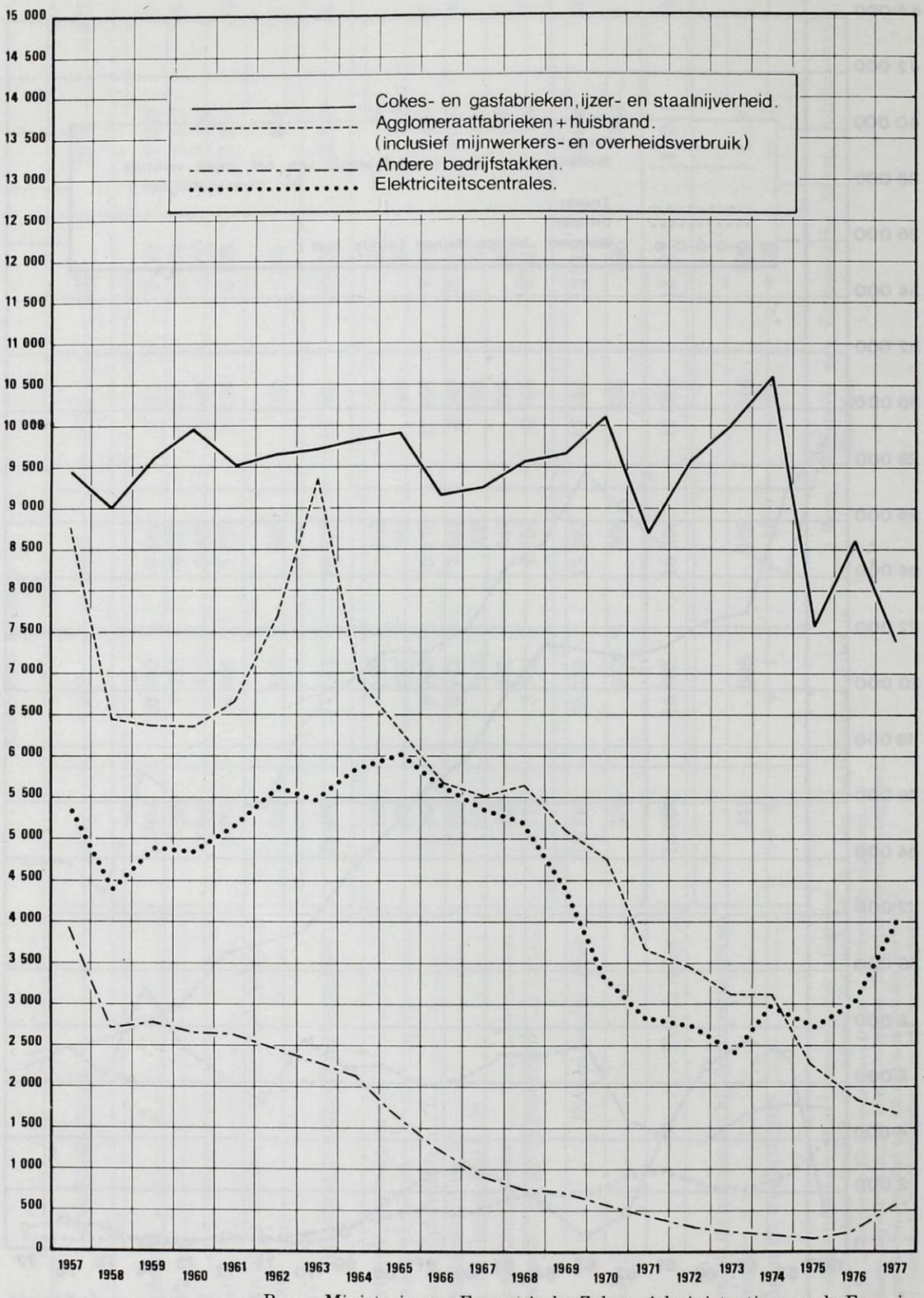

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkoolmijnen van 1975 tot 1977

OMSCHRIJVING	Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
	1975					
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschilfers	2 566	1 702	11 827	1 981	14 393	1 924
Bedrijfsuitgaven	5 442	3 611	14 575	2 440	20 017	2 676
Vastleggingsuitgaven	55	36	206	35	261	35
Bedrijfswinst of -verlies	—2 931	—1 945	—2 954	— 494	—5 885	— 787
Subsidies en rectificaties (a)	+2 847	+1 889	+2 989	+ 501	+5 836	+ 780
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 126	— 84	— 338	— 56	— 464	— 62
Eindresultaat ...	**— 210**	**— 140**	**— 303**	**— 49**	**— 513**	**— 69**
	1976					
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschilfers	1 915	1 702	11 749	1 922	13 664	1 888
Bedrijfsuitgaven	4 725	4 197	15 930	2 606	20 655	2 854
Vastleggingsuitgaven	38	34	183	30	221	31
Bedrijfswinst of -verlies	—2 848	—2 529	—4 364	— 714	—7 212	— 997
Subsidies en rectificaties (a)	+2 738	+2 431	+4 346	+ 711	+7 084	+ 978
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 219	— 194	— 506	— 83	— 725	— 100
Eindresultaat ...	**— 329**	**— 292**	**— 524**	**— 86**	**— 853**	**— 119**
	1977					
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschilfers	1 504	1 890	11 385	1 815	12 889	1 824
Bedrijfsuitgaven	3 956	4 971	17 226	2 746	21 182	2 997
Vastleggingsuitgaven	8	9	200	32	208	29
Bedrijfswinst of -verlies	—2 460	—3 090	—6 041	— 963	—8 501	—1 202
Subsidies en rectificaties (a)	+2 349	+2 951	+6 022	+ 960	+8 371	+1 184
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 56	— 71	— 498	— 79	— 554	— 78
Eindresultaat ...	**— 167**	**— 210**	**— 517**	**— 82**	**— 684**	**— 96**

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds, de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Hoogovencokes
(duizenden tonnen)

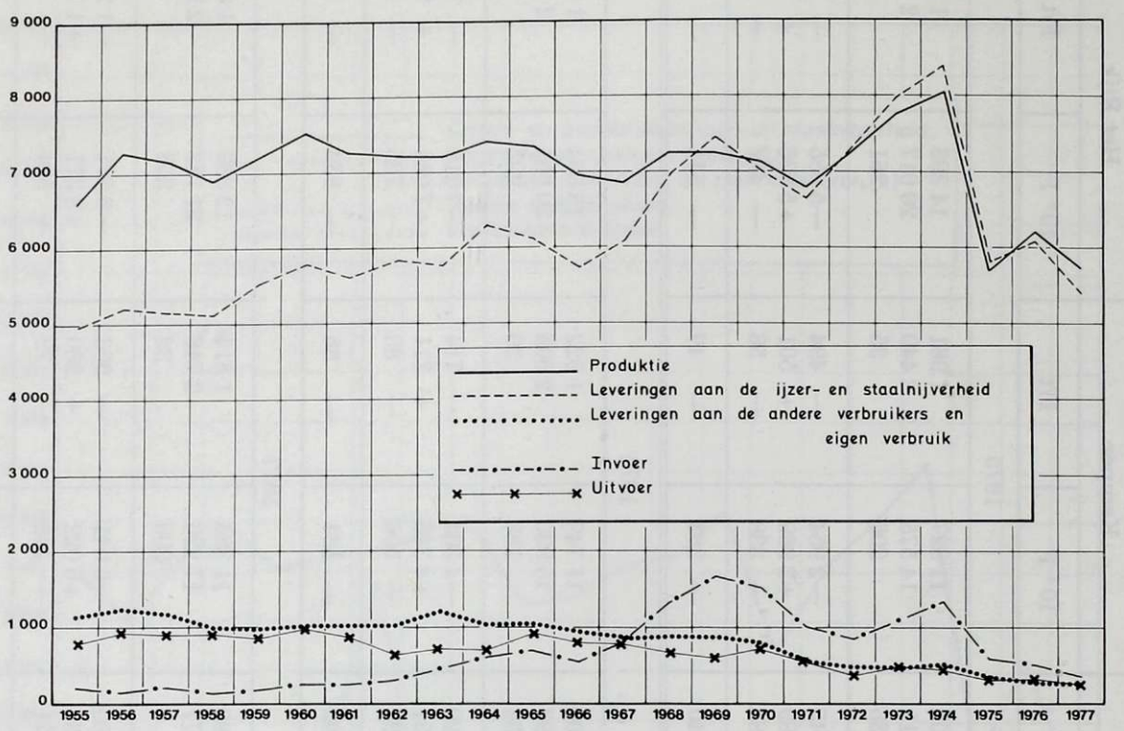

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Cokesbalans (a)
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (c)
Produktie	6 783	7 239	7 774	8 050	5 728	6 216	5 569
Invoer	1 007	864	1 111	1 354	601	521	312
Totale aanvoer ...	**7 790**	**8 103**	**8 885**	**9 404**	**6 329**	**6 737**	**5 881**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	6 657	7 294	7 993	8 405	5 820	6 108	5 360
Andere binnenlandse afzet (b)	567	478	470	507	331	306	254
Binnenlandse afzet ...	**7 224**	**7 772**	**8 478**	**8 912**	**6 151**	**6 414**	**5 614**
Uitvoer	530	375	484	464	320	344	245
Totale afzet ...	**7 754**	**8 147**	**8 962**	**9 376**	**6 471**	**6 758**	**5 859**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Beschikbare elektrische energie

(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (f)
Nettoproduktie	**31 597,4**	**35 663,6**	**39 121,0**	**40 764,3**	**39 019,9**	**45 000,6**	**44 773,8**
Conventionele thermische produktie	31 442,9	35 080,0	38 438,2	39 948,1	32 185,8	35 184,8	33 012,2
op basis van : Vaste brandstoffen (a)	*6 019,0*	*5 726,5*	*5 083,9*	*7 142,3*	*6 268,9*	*7 732,6*	*9 241,6*
Vloeibare brandstoffen (b)	*16 663,7*	*18 298,6*	*20 345,4*	*18 754,0*	*14 946,1*	*16 096,7*	*14 197,6*
Gasvormige brandstoffen (c)	*8 760,2*	*11 054,9*	*13 008,9*	*14 051,8*	*10 970,8*	*11 355,5*	*9 573,0*
Kernenergie (d)	— 1,2	8,7	68,1	136,8	6 408,4	9 485,1	11 313,5
Waterkracht	131,8	177,4	167,2	236,8	180,1	107,7	221,8
Spaarbekkencentrales	23,9	397,5	447,5	442,6	245,6	223,0	226,3
Invoer (e)	1 069,6	1 360,2	1 649,8	2 557,5	4 215,4	3 240,2	5 202,9
Uitvoer	—1 563,7	—2 095,8	—2 404,5	—2 882,2	—5 067,5	—6 602,5	—6 587,0
Energieverbruik voor het pompen in de spaarbekkencentrales	— 36,6	— 562,3	— 639,5	— 631,4	— 355,3	— 317,4	— 305,5
Gevraagde energie in België	**31 066,7**	**34 565,7**	**37 726,8**	**39 808,2**	**37 812,5**	**41 320,9**	**43 084,2**
Verliezen op het net	—1 671,7	—1 829,3	—1 914,7	—2 035,3	—2 199,9	—2 284,5	—2 410,7
Nettoverbruik	**29 395,0**	**32 736,4**	**35 812,1**	**37 772,9**	**35 612,6**	**39 036,4**	**40 673,5**
w.v. : Hoogspanning	22 863,2	25 428,5	27 752,7	28 976,9	25 832,2	28 339,9	29 066,7
Laagspanning	6 531,8	7 307,9	8 059,4	8 796,0	9 780,4	10 696,5	11 606,8

Bronnen : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.
Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Elektriciteit voortgebracht door gekochte stoom en warmterecuperaties inbegrepen.
(b) Produktie uit raffinaderijgas inbegrepen.
(c) Produktie uit raffinaderijgas niet inbegrepen.
(d) Niet inbegrepen het Belgisch aandeel van de produktie van de Frans-Belgische kernenergiecentrale te Chooz (Frankrijk).
(e) Het Belgisch aandeel in de nettoproduktie van de centrale te Chooz inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.

Netto produktie van elektriciteit per energiedrager
(miljoenen kWh)

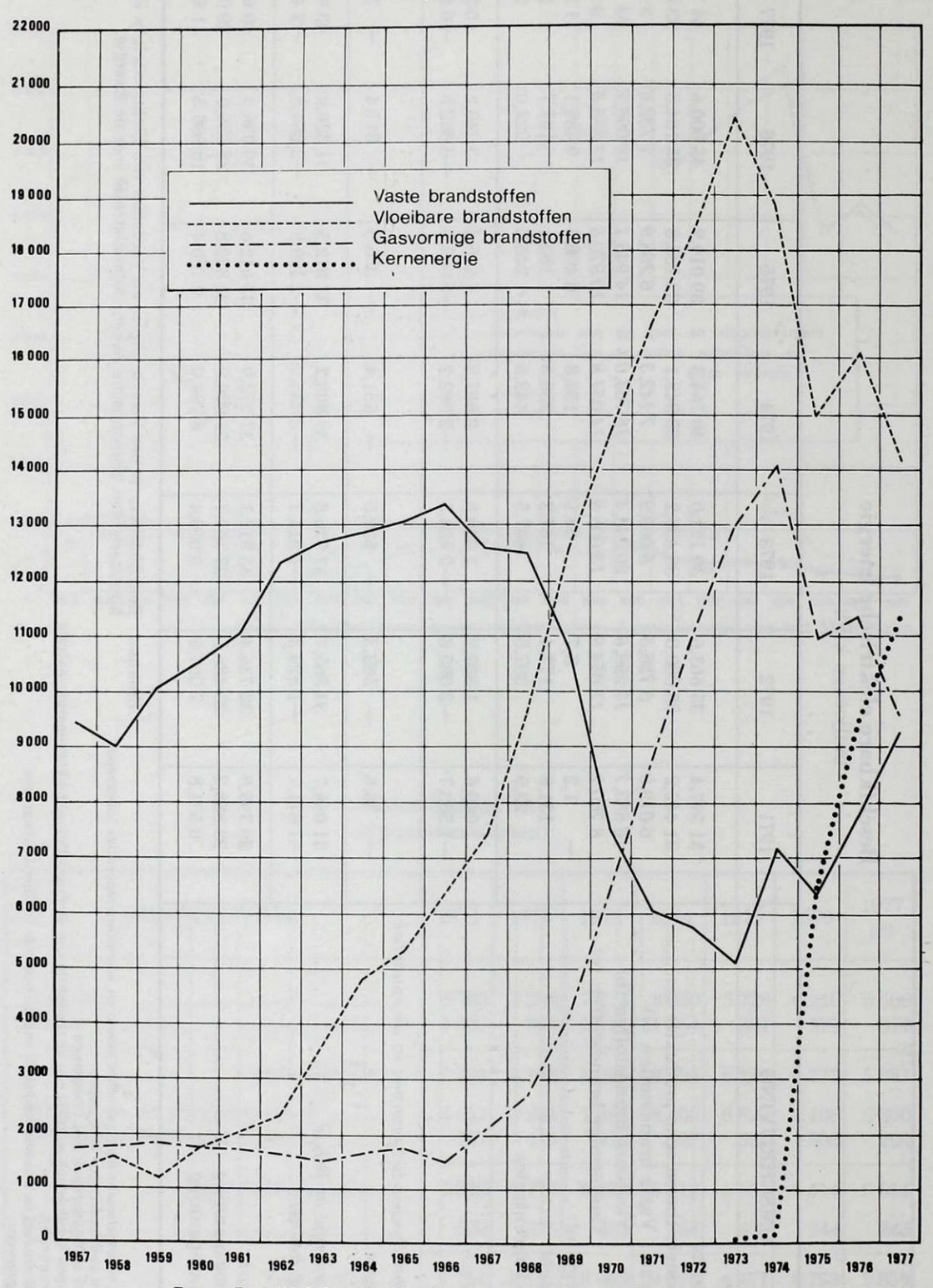

Bron : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit van België.

Elektriciteitsverbruik

(miljoenen kWh)

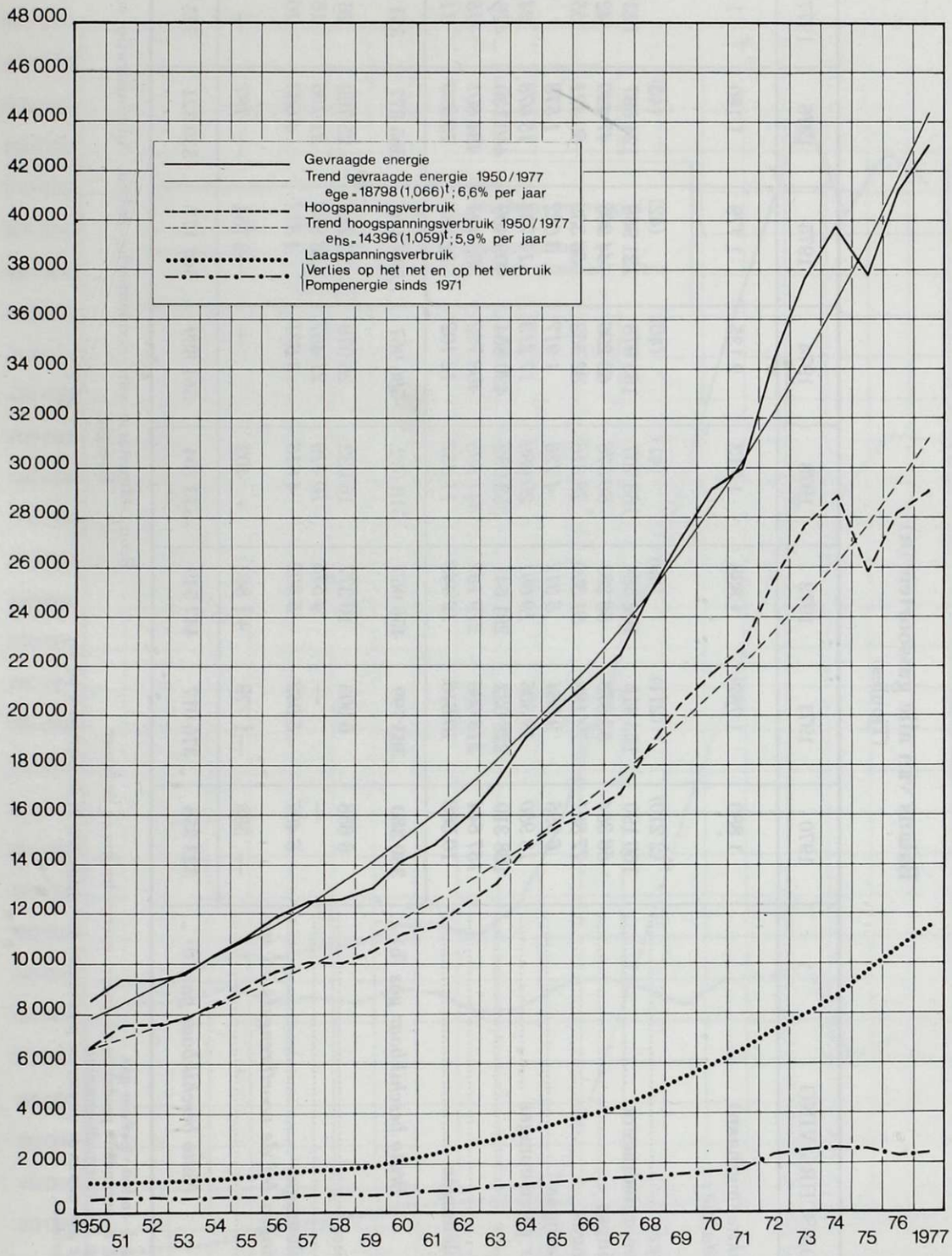

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Balans van alle gassoorten (a)

(Tjoules)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (e)
1. *Primaire produktie* (methaan)	1 880	1 762	1 838	1 913	2 135	1 779	1 180	1 344
2. *Secundaire produktie :*								
a) Uit gas :								
— Fabrieksgas	(2 210)	(211)	(39)	(41)	(40)	(42)	(45)	(50)
b) Uit andere energiedragers :	160 190	153 415	162 584	163 707	163 978	121 988	124 567	123 634
— Cokesovengas	*56 364*	*53 873*	*56 281*	*60 576*	*62 296*	*44 903*	*47 490*	*42 760*
— Hoogovengas	*77 881*	*72 183*	*81 300*	*78 316*	*82 552*	*56 339*	*60 421*	*55 134*
— Raffinaderijgas	*6 995*	*9 054*	*5 312*	*4 726*	*1 917*	*3 022*	*1 578*	*875*
— Vloeibaar petroleumgas	*18 950*	*18 305*	*19 691*	*20 089*	*17 213*	*17 724*	*15 078*	*24 865*
3. *Invoer*	168 310	228 622	291 641	353 052	420 854	409 409	440 130	426 916
Aardgas	*157 644*	*218 006*	*279 192*	*341 595*	*408 752*	*396 424*	*424 801*	*415 798*
Vloeibaar petroleumgas	*10 666*	*10 616*	*12 449*	*11 457*	*12 102*	*12 985*	*15 329*	*11 118*
Bruto beschikbaar gas (b)	**330 380**	**383 799**	**456 063**	**518 672**	**586 967**	**533 176**	**565 877**	**551 894**
4. *Uitvoer*	6 656	6 003	10 377	15 032	25 078	23 245	25 769	26 175
Aardgas	—	—	*4 575*	*10 419*	*21 457*	*18 933*	*21 106*	*16 170*
Vloeibaar petroleumgas	*6 497*	*5 952*	*5 802*	*4 613*	*3 621*	*4 312*	*4 663*	*10 005*
5. *Voorraadwijzigingen bij de voortbrengers en importeurs* (c)	— 368	—1 779	+1 863	+ 402	—	—2 754	— 787	— 192
Netto beschikbaar gas (d)	**323 356**	**376 017**	**447 549**	**533 704**	**561 889**	**507 177**	**539 321**	**525 527**

(a) Inclusief het raffinaderij- en het vloeibaar gas.
(b) De primaire produktie, de secundaire produktie uit andere energiedragers en de invoer.
(c) (+) Voorraadafneming; (—) voorraadtoeneming.
(d) Het bruto beschikbaar gas, minus de uitvoer en plus/minus de wijzigingen in de voorraden bij de voortbrengers en importeurs.
(e) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Beschikbaar gas

(Tjoules)

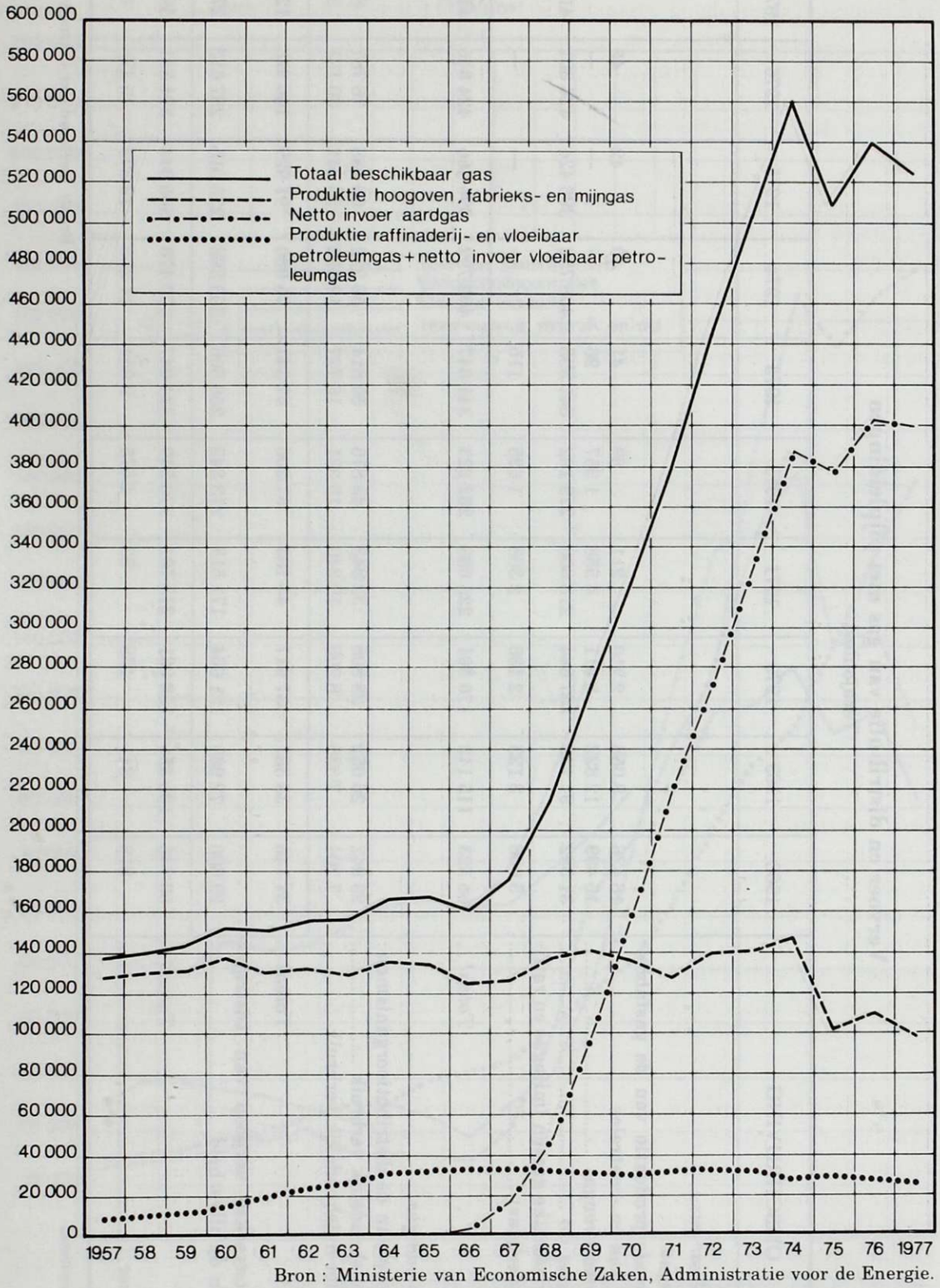

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen

(Térajoules)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (a)
A. *Beschikbaar gas :*										
1. Stadsgas :										
— Totale produktie van de gasfabrieken en -centrales	16 426	8 058	2 210	211	39	41	40	42	45	50
— Cokesovengas	15 499	12 822	8 311	4 558	1 357	96	—	—	—	—
2. Aardgas (b)	31 592	91 139	157 644	218 006	279 192	341 595	408 752	396 424	424 801	415 798
3. Calorieënrijke gassen (mijngas en raffinaderijgas)	3 006	3 123	2 136	2 308	1 635	115	—	—	—	—
Totaal ...	**66 523**	**115 142**	**170 301**	**225 083**	**282 223**	**341 847**	**408 792**	**396 466**	**424 846**	**415 848**
B. *Verkoop van gas :*										
1. Verkoop van de distributieorganismen :										
— Huishoudelijk verbruik	23 942	26 052	28 808	33 843	43 875	50 814	56 222	66 588	76 787	85 109
— Niet-huishoudelijk verbruik	7 204	7 335	8 209	10 340	13 331	16 727	19 858	25 341	30 131	35 169
Totaal ...	**31 146**	**33 387**	**37 017**	**44 183**	**57 206**	**67 541**	**76 080**	**91 929**	**106 918**	**120 278**
2. Rechtstreekse verkoop van Distrigas aan de nijverheid	29 600	72 969	121 064	171 518	213 343	256 506	303 398	275 015	287 613	271 117
Totaal ...	**60 746**	**106 356**	**158 081**	**215 701**	**270 549**	**324 047**	**379 478**	**366 944**	**394 531**	**391 395**
3. Uitvoer	518	341	158	52	4 575	9 054	11 255	13 375	15 478	16 170

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

Netto gasverbruik

Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas

(Tjoules)

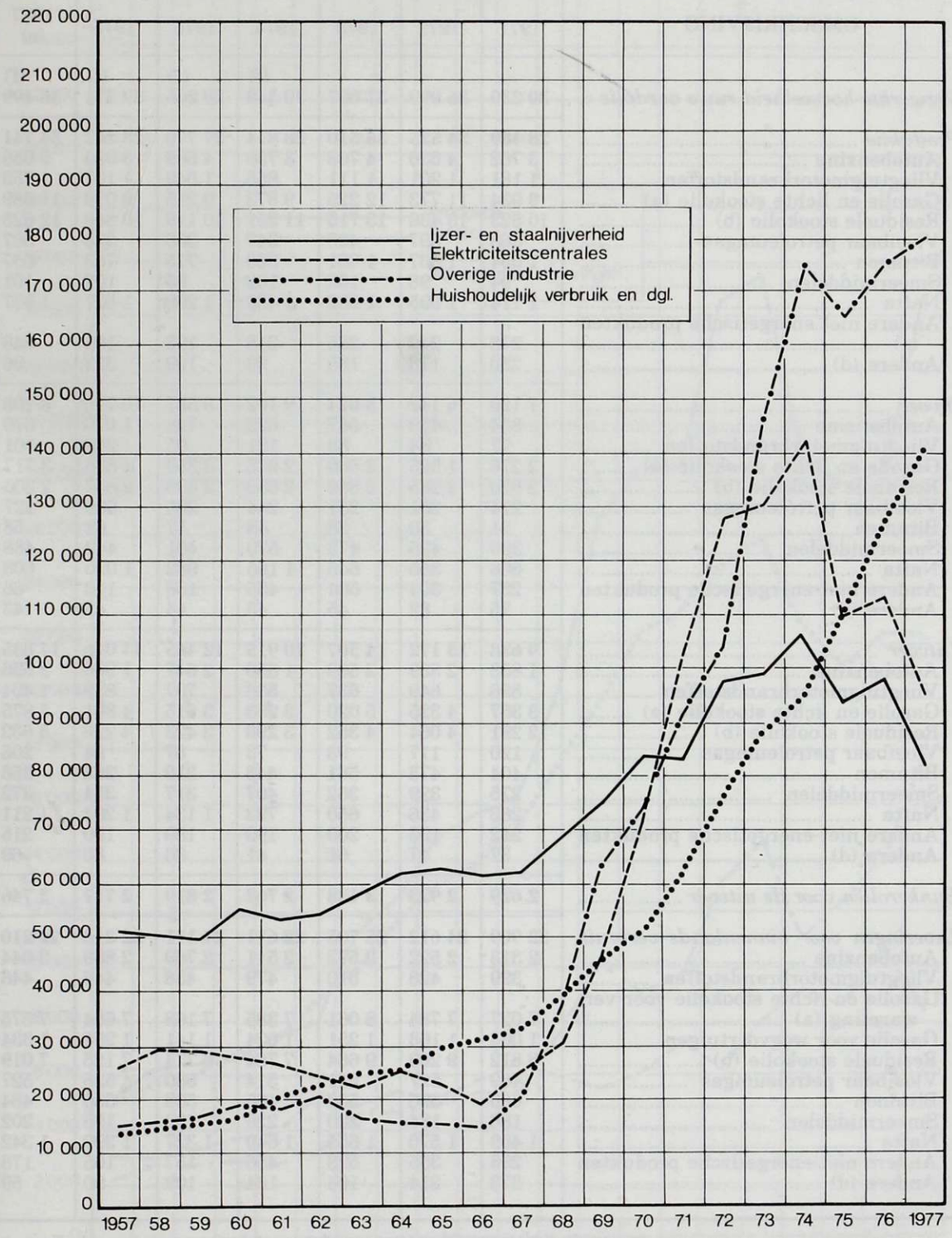

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Produktie en verbruik van aardolieprodukten

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (e)
Verwerkte hoeveelheid ruwe aardolie ..	30 239	36 099	37 007	(f) 30 348	(f) 29 266	(f) 29 371	(f) 36 499
Produktie	28 489	34 525	35 510	28 814	27 770	28 262	34 741
Autobenzine	3 762	4 536	4 768	3 756	4 609	3 934	5 058
Vliegtuigmotorbrandstoffen	1 131	1 201	1 111	855	1 040	1 107	1 753
Gasolie en lichte stookolie (a)	9 934	11 773	12 225	9 873	9 215	9 072	11 689
Residuele stookolie (b)	10 523	13 436	13 715	11 251	10 119	10 648	12 625
Vloeibaar petroleumgas	368	397	405	347	356	328	507
Bitumen	1 054	1 067	1 081	880	775	763	657
Smeermiddelen	94	98	103	102	85	102	101
Nafta	1 114	1 595	1 682	1 433	1 269	1 827	1 907
Andere niet-energetische produkten (c)	278	249	235	218	193	169	348
Andere (d)	230	173	185	99	109	312	96
Invoer	7 120	6 142	8 024	9 102	8 587	10 716	8 288
Autobenzine	354	419	567	622	728	1 010	679
Vliegtuigmotorbrandstoffen	77	84	83	191	95	216	101
Gasolie en lichte stookolie (a)	2 276	1 926	2 560	2 925	3 359	4 645	3 717
Residuele stookolie (b)	2 870	2 265	2 882	2 859	2 499	2 847	2 306
Vloeibaar petroleumgas	214	251	231	244	266	309	227
Bitumen	21	30	33	48	47	62	58
Smeermiddelen	390	426	473	570	401	449	488
Nafta	606	355	646	1 165	982	1 020	603
Andere niet-energetische produkten	237	304	504	435	166	110	66
Andere (d)	75	82	45	43	44	48	43
Uitvoer	9 638	13 172	14 507	10 915	12 465	14 046	17 835
Autobenzine	1 853	2 339	2 560	1 856	2 647	1 906	2 596
Vliegtuigmotorbrandstoffen	826	849	637	536	707	838	1 404
Gasolie en lichte stookolie (a)	3 357	4 325	5 020	3 283	3 615	4 891	5 875
Residuele stookolie (b)	2 291	4 064	4 352	3 293	3 423	4 226	5 632
Vloeibaar petroleumgas	120	117	93	73	87	94	205
Bitumen	404	473	561	443	310	263	256
Smeermiddelen	275	329	362	407	317	354	372
Nafta	263	436	650	793	1 134	1 204	1 211
Andere niet-energetische produkten	212	193	209	190	189	190	215
Andere (d)	37	47	61	41	36	80	69
Bunkeroliën voor de uitvoer	2 629	2 923	3 138	2 762	2 819	2 717	2 746
Leveringen voor binnenlands verbruik	22 909	24 612	25 705	22 611	21 111	22 210	22 210
Autobenzine	2 313	2 522	2 573	2 511	2 769	2 869	3 044
Vliegtuigmotorbrandstoffen	399	428	510	479	438	442	446
Gasolie en lichte stookolie voor verwarming (a)	7 027	7 784	8 061	7 385	7 168	7 654	7 575
Gasolie voor wegvoertuigen	1 063	1 163	1 251	1 024	1 141	1 255	1 334
Residuele stookolie (b)	8 812	9 269	9 664	7 784	6 774	7 125	7 019
Vloeibaar petroleumgas	469	527	541	514	530	525	527
Bitumen	660	596	538	485	508	550	484
Smeermiddelen	186	184	220	220	190	196	202
Nafta	1 409	1 570	1 655	1 649	1 327	1 399	1 342
Andere niet-energetische produkten	298	355	528	456	157	105	178
Andere (d)	273	214	164	104	109	90	59

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Met inbegrip van lampolie en tractorpetroleum.
(b) Het pek van residuele aardolie inbegrepen.
(c) Hoofdzakelijk white-spirit en speciale benzines.
(d) Het onverdichtbaar gas inbegrepen.
(e) Voorlopige gegevens.
(f) De verwerkte hoeveelheid tussenprodukten inbegrepen.

Produktie, invoer, uitvoer en binnenlandse leveringen voor aardolieprodukten
(duizenden tonnen)

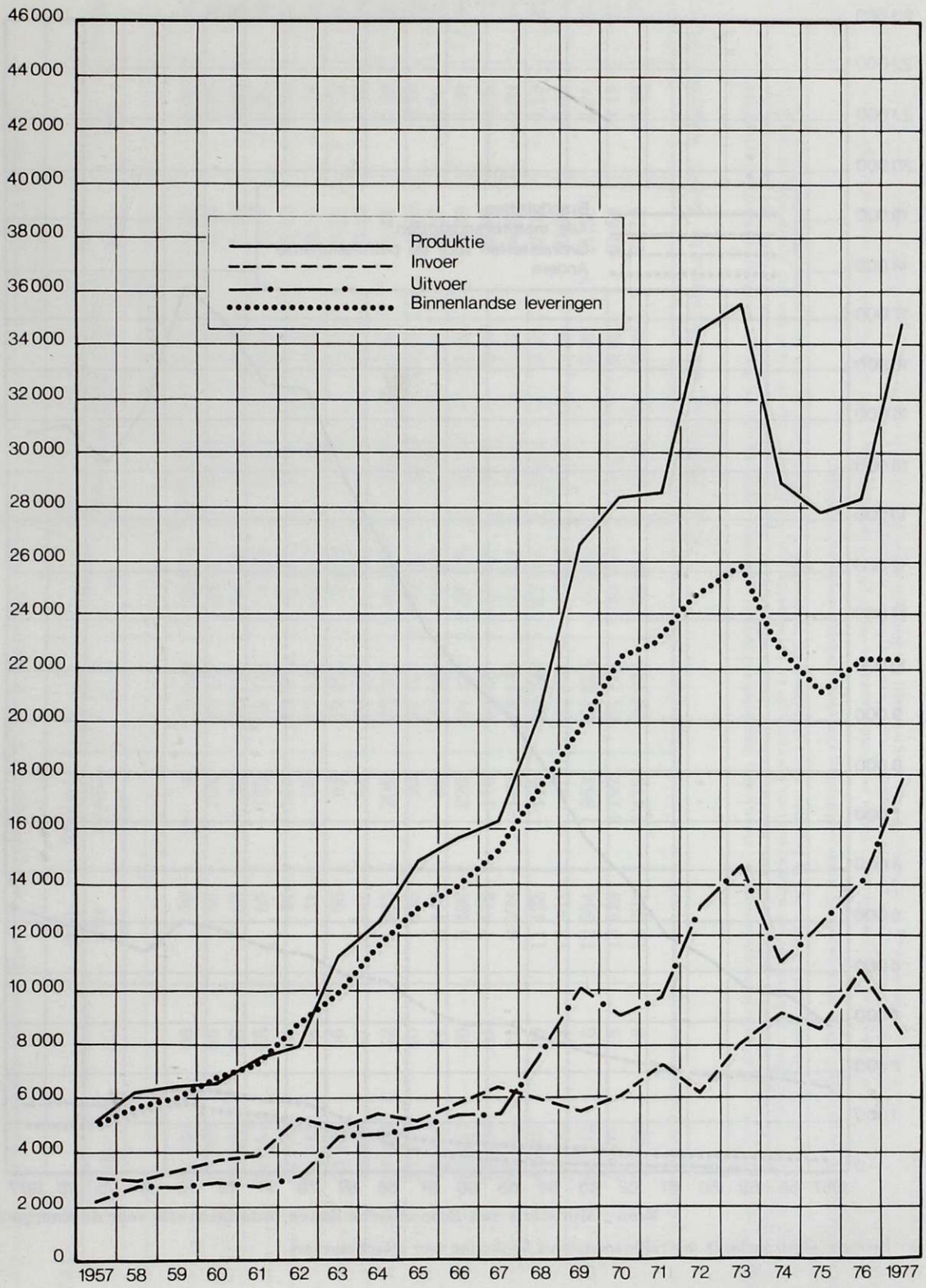

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten (a)

(duizenden tonnen)

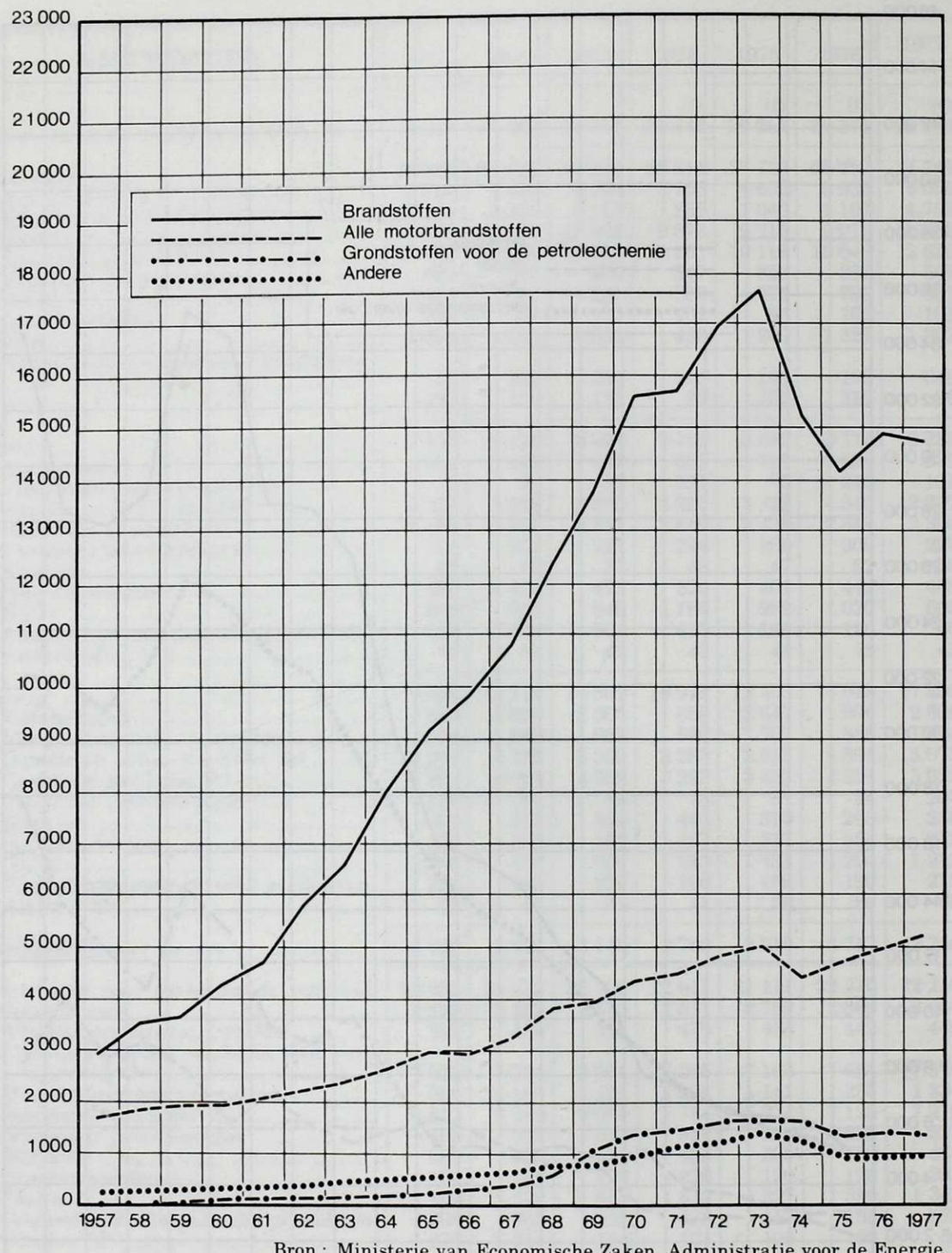

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Exclusief eigen verbruik der raffinaderijen en bunkering voor zeescheepvaart.

Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie

JAARTAL	In duizenden tonnen steenkoolequivalent (29 300 kjoules/kg) (a)						In % van het totaal				
	Steenkool (b)	Bruinkool (c)	Netgas (d)	Elektriciteit (e)	Petroleum (f)	Totaal (g)	Steenkool	Bruinkool	Netgas	Elektriciteit	Petroleum
1959	22 796	66	70	— 4	9 045	31 973	71,29	0,21	0,22	—0,01	28,28
1960	23 299	65	50	102	10 137	33 653	69,23	0,19	0,15	0,30	30,12
1961	22 926	66	53	— 22	11 135	34 158	67,12	0,19	0,16	—0,06	32,60
1962	24 454	68	55	—135	13 156	37 598	65,04	0,18	0,15	—0,36	34,99
1963	25 479	74	54	—144	15 062	40 525	62,87	0,18	0,13	—0,36	37,17
1964	23 240	54	51	— 78	17 450	40 717	57,08	0,13	0,12	—0,19	42,86
1965	23 121	56	66	92	19 293	42 628	54,23	0,13	0,16	0,22	45,25
1966	20 997	47	141	84	20 689	41 958	50,04	0,11	0,34	0,20	49,31
1967	20 395	42	643	206	23 092	44 377	45,96	0,09	1,45	0,46	52,04
1968	21 347	40	1 655	95	27 124	50 261	42,47	0,08	3,29	0,19	53,97
1969	20 856	34	3 448	— 36	30 659	54 961	37,95	0,06	6,27	—0,06	55,78
1970	18 927	30	5 456	225	34 133	58 771	32,14	0,05	9,29	0,38	58,14
1971	16 124	24	7 572	—116	35 263	58 867	27,40	0,04	12,86	—0,21	59,91
1972	16 395	21	9 378	—129	38 156	63 821	25,69	0,03	14,69	—0,20	59,79
1973	16 554	20	11 423	—119	39 240	67 118	24,66	0,03	17,02	—0,18	58,47
1974	17 653	24	13 301	21	34 527	65 526	26,94	0,04	20,30	0,03	52,69
1975	13 119	16	12 954	1 953	32 218	60 260	21,77	0,03	21,50	3,24	53,46
1976	14 050	15	13 829	2 192	34 171	64 255	21,87	0,02	21,52	3,41	53,18
1977 (h)	13 155	16	13 691	3 475	34 274	64 611	20,36	0,02	21,19	5,38	53,05

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Omrekeningscoëfficienten op basis van de calorische onderwaarde : steenkolen (handelskwaliteiten), steenkoolagglomeraten en cokes : 29.300 kjoules/kg; laagwaardige kolen : 20.930 kjoules/kg; brandstofschilfers : naar gelang van hun calorieëninhoud; bruinkoolbriketten : 20.930 kjoules/kg; netgas : aan de hand van de vooraf tot 35.169 kjoules/m³ omgerekende statistieken; elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit : aan de hand van het gemiddelde aantal kcal, ingezet door alle klassieke thermische centrales om 1 kWh voort te brengen; ruwe petroleum en invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten : 41.860 kjoules/kg.

(b) Verbruik van steenkolen en brandstofschilfers, invoersaldo en voorraadintering van steenkoolagglomeraten en cokes.

(c) Invoer van bruinkoolbriketten.

(d) Verbruik van het in België opgevangen mijngas en invoersaldo van netgas, waaronder aardgas vanaf 10 oktober 1966. Voor 1967 is de hoeveelheid ingevoerd Nederlands aardgas opgenomen uit de Energiestatistieken van het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen.

(e) Produktie van elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit; het Belgisch aandeel in de produktie van de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer geteld.

(f) Hoeveelheid in de raffinaderijen verwerkte ruwe petroleum, invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten en positief verschil tussen de binnenlandse leveringen van geraffineerde produkten, enerzijds, de som van de voortgebrachte hoeveelheid en het invoersaldo van die produkten, anderzijds.

(g) Het totaal moet overeenkomen met de som van de posten « Verbruik der producenten primaire energie, verlies, omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » (rekening gehouden met de schommelingen der gekende voorraden) in de tabel « Balans van de totale Energie ».

(h) Voorlopige gegevens.

Zichtbaar verbruik van primaire energie

(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

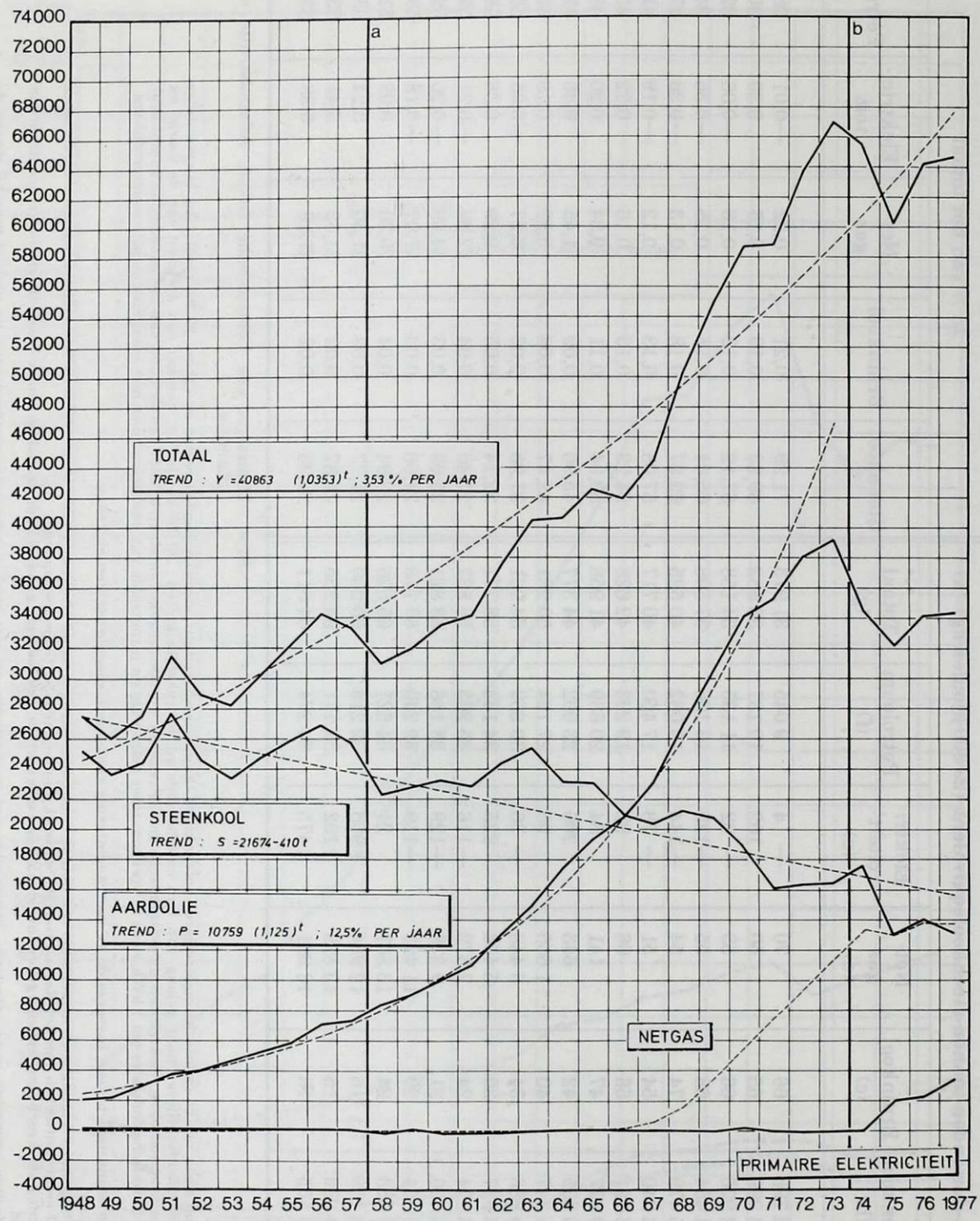

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) 1956-1957 : eerste sluiting Suez-kanaal.
1958 : Europese Economische Gemeenschap.
(b) Einde 1973 : petroleumcrisis — nieuw energiebeleid.

Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie
(1963 = 100)

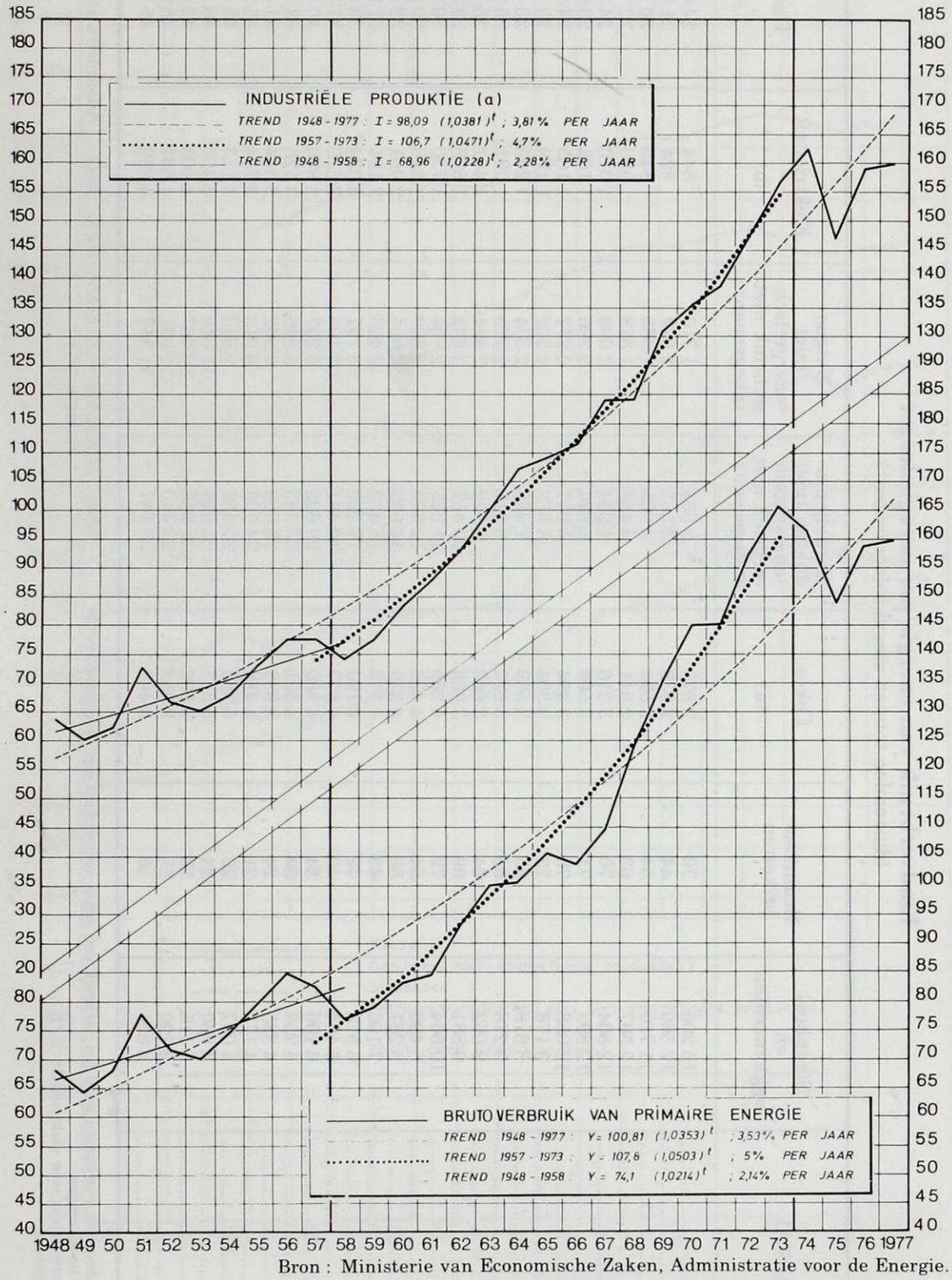

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1949 tot 1953, op basis van het indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1963 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Eindverbruik van energie per energiedrager

(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

JAARTAL	Steenkool en -agglomeraten	Bruinkool-briketten	Cokes (a)	Aardolieprodukten (niet (energetisch verbruik niet inbegrepen)	Netgas (niet (energetisch verbruik niet inbegrepen)	Elektriciteit (b)	Totaal
1951	15 206	70	2 875	3 364	1 710	844	24 069
1952	12 360	44	2 838	3 537	2 079	824	21 672
1953	11 710	54	2 594	3 905	1 685	849	20 797
1954	12 587	63	2 841	4 458	1 828	930	22 707
1955	12 804	70	3 316	4 954	2 098	1 010	24 252
1956	12 893	71	3 599	5 964	2 306	1 105	25 938
1957	12 058	76	3 494	5 917	2 272	1 163	24 980
1958	9 178	73	3 304	6 852	2 262	1 179	22 848
1959	8 818	65	3 588	7 366	2 334	1 265	23 436
1960	9 278	68	3 692	8 211	2 573	1 391	25 213
1961	9 062	64	3 663	8 722	2 494	1 451	25 516
1962	9 881	69	3 863	10 462	2 642	1 588	28 505
1963	10 664	72	4 265	11 325	2 754	1 730	30 810
1964	8 490	54	4 423	12 872	2 889	1 946	30 674
1965	8 287	56	4 339	14 683	3 004	2 061	32 430
1966	7 156	48	4 113	15 433	3 048	2 191	31 989
1967	6 575	42	4 193	17 290	3 197	2 334	33 631
1968	6 484	40	4 627	19 431	4 166	2 618	37 366
1969	6 196	34	4 880	20 822	5 207	2 893	40 032
1970	5 958	30	4 591	23 293	5 846	3 126	42 844
1971	4 325	24	3 982	23 056	6 852	3 334	41 573
1972	4 171	21	4 454	24 703	8 213	3 734	45 296
1973	4 097	20	5 285	25 432	9 546	4 113	48 493
1974	3 830	24	5 537	21 924	11 048	4 356	46 719
1975	3 115	16	3 892	21 955	10 587	4 103	43 668
1976	2 790	15	3 953	23 140	11 691	4 507	46 096
1977 (c)	2 824	16	3 462	23 867	11 957	4 699	46 825

(a) Om dubbel gebruik te voorkomen werd het verbruik van cokes verminderd met de geproduceerde hoeveelheden hoogovengas.
(b) Omrekeningscoëfficient voor elektriciteit : 0,12.
(c) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Eindverbruik van energie (a) per energiedrager

(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

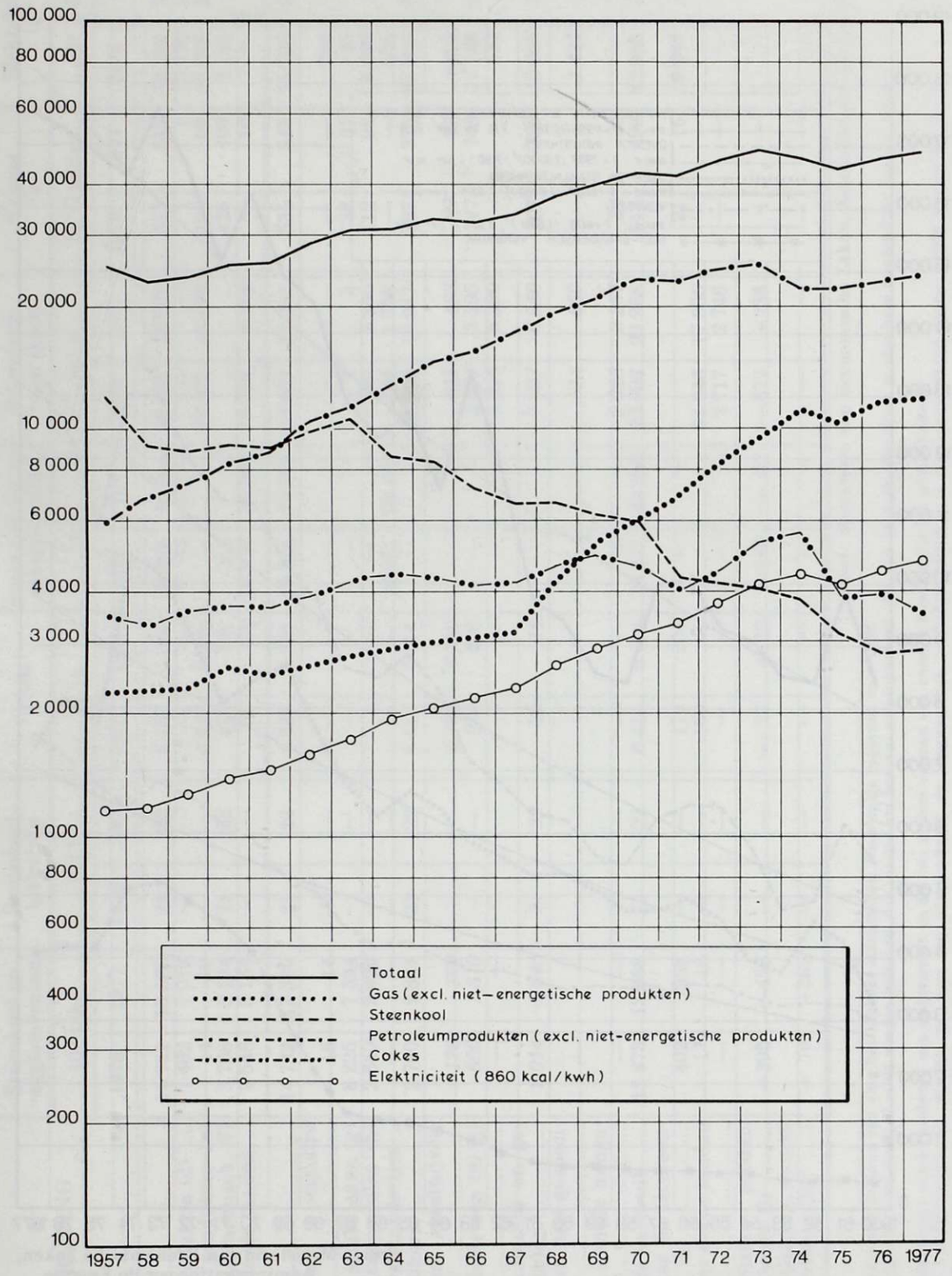

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Energie die niet aangewend werd voor de voortbrenging van een andere vorm van energie; exclusief de aanwending voor niet energetische doeleinden en het verlies bij verdeling.
Voor 1977 : voorlopige gegevens.

Eindverbruik van energie per sector

(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

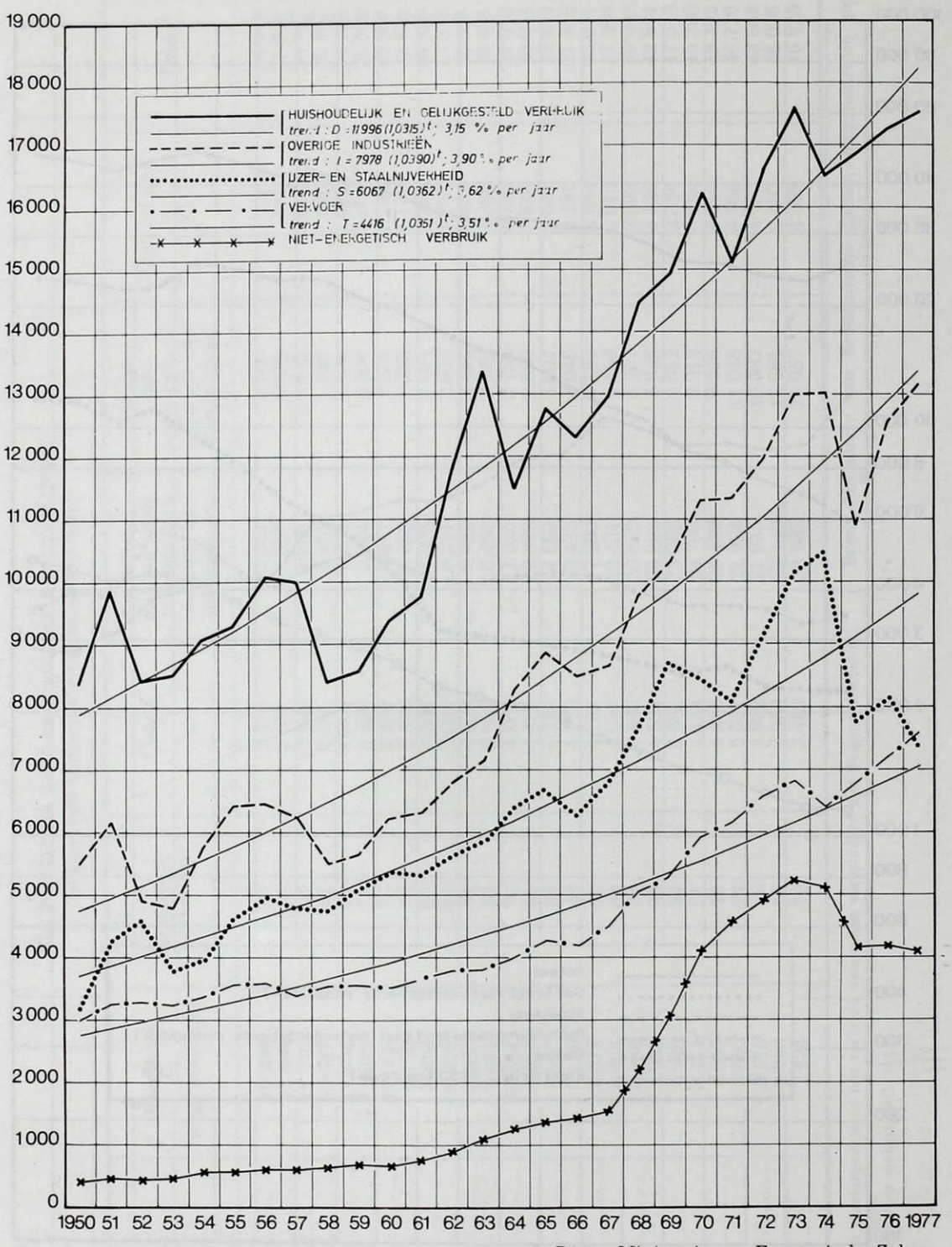

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Samengevatte energiebalans naar vorm van energie (a)

OMSCHRIJVING	Steenkool en -agglomeraten		Bruinkool-briketten		Cokes		Ruwe petroleum +interm. prod.		Petroleum-produkten		Netgas (b)		Elektriciteit (c)	
	10^3 tske		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 Tjoules		10^6 kWh	
	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977
Middelen	**14 732**	**13 380**	**21**	**22**	**6 737**	**5 881**	**29 226**	**36 566**	**40 087**	**44 787**	**535**	**515**	**50 588**	**52 298**
Primaire produktie (d)	7 462	7 019	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	10 370	12 392
Secundaire produktie (e)	14	10	—	—	6 216	5 569	—	—	29 371	36 499	108	98	36 978	34 703
Inv. uit de Gemeensch. (f)	3 708	3 194	21	22	470	301	252	..	..	..	426	406	3 240	5 203
Invoer uit derde landen	3 548	3 157	—	—	51	11	28 974	36 566	10 716	8 288	—	10	—	—
Aanwending	**14 732**	**13 380**	**21**	**22**	**6 737**	**5 881**	**29 226**	**36 566**	**40 087**	**44 787**	**535**	**515**	**50 588**	**52 298**
Producenten primaire energie	18	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	739	664
Cokes- en gasfabrieken (g)	8 225	7 324	—	—	—	—	—	—	3	3	34	31	155	140
Elektriciteitscentrales (h)	2 840	2 926	—	—	1	—	—	—	3 697	3 260	112	93	4 950	5 042
Petroleumraffinaderijen	—	—	—	—	—	—	29 371	36 499	1 686	1 758	—	—	578	706
Eindverbruikers	2 790	2 824	21	22	6 413	5 614	—	—	18 510	18 947	367	375	37 563	39 159
IJzer- en staalnijverheid (i)	*176*	*169*	—	—	*6 108*	*5 360*	—	—	*511*	*465*	*89*	*82*	*4 604*	*4 506*
Over. industrieën (d) (j)	*600*	*810*	—	—	*280*	*236*	—	—	*3 194*	*3 395*	*147*	*148*	*17 744*	*18 247*
Vervoer	—	—	—	—	—	—	—	—	*4 956*	*5 230*	—	—	*832*	*869*
Huisbrandsector en gelijkgestelde	*2 014*	*1 845*	*21*	*22*	*25*	*18*	—	—	*7 007*	*6 950*	*107*	*120*	*12 966*	*14 074*
Overige en niet-gespecifieerd	—	—	—	—	—	—	—	—	*514*	*650*	—	—	*1 417*	*1 463*
Niet als energie aangewend	—	—	—	—	—	—	—	—	*2 328*	*2 257*	*24*	*25*	—	—
Binnenlands verbruik	13 873	13 088	21	22	6 414	5 614	29 371	36 499	23 896	23 968	513	499	43 985	45 711
Uitvoer naar de Gemeenschap (f) (k)	402	328	—	—	175	204	—	—			21	16	6 603	6 587
Uitvoer naar derde landen	17	16	—	—	169	41	—	—	14 046	17 835	—	—	—	—
Bunker	—	—	—	—	—	—	—	—	2 717	2 746	—	—	—	—
Voorraadwijzig., produc. en importeurs (l)	+395	—456	—	—	— 23	+ 22	—145	+ 67	—572	+238	+ 1	—	—	—
Voorraadwijziging, handel en verbruikers (m)	+ 70	+362	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Balans opgemaakt aan de hand van vlug beschikbare statistieken. Voorlopige gegevens voor 1976.
(b) Alle gas dat in gastoestand wordt of moet worden geleverd, dus zonder het butaan- en propaangas, dat aan de eindverbruikers in vloeibare toestand (in flessen) wordt bezorgd.
(c) Niet alle dubbeltellingen inzake verbruik van elektriciteit en dit van andere vormen van energie konden worden uitgeschakeld.
(d) Steenkool : de handelskwaliteiten worden ton voor ton aangerekend; de laagwaardige produkten worden in ske omgerekend tegen 20.930 kjoules/kg en de brandstofschiefers op grond van hun caloriëninhoud.
Elektriciteit : inclusief kernenergie. Het Belgisch aandeel in de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer geteld.
(e) Steenkool en -agglomeraten : pekverbruik van de agglomeratenfabrieken. Netgas : produktie van de gas- en cokesfabrieken, aankopen van gas bij de petroleumnijverheid en totaal verbruik van hoogovengas.
(f) Exclusief de doorvoer van aardgas naar Frankrijk. Vanaf 1973 telt de Gemeenschap negen leden.
(g) Netgas : eigen verbruik van de cokes- en gasfabrieken en verlies bij de distributie.
(h) Inclusief het verbruik van de zelfvoortbrengers. Elektriciteit : inclusief het verschil tussen de bruto- en nettoproduktie, alsook het verlies bij vervoer en distributie en energie gebruikt voor oppompen van water in de pompcentrales.
(i) Netgas : inclusief het hoogovengas.
(j) Niet inbegrepen het verbruik voor de produktie van elektriciteit.
(k) Inclusief de brandstofschiefers omgerekend tegen 15.110 kjoules/kg.
(l) Ruwe petroleum : verschil tussen invoer en de hoeveelheid verwerkte petroleum in de raffinaderijen; petroleumprodukten : verschil tussen de produktie en de invoer, enerzijds, de leveringen anderzijds.
(m) Handel, cokesfabrieken, spoorwegen, elektriciteitscentrales der voortbrengers-verdelers en gemeenschappelijke centrales.

Balans van de totale energie
(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekenings-coëfficient	1971	1972	1973	1974	1975	1976 (a)	1977 (b)
Middelen		**78 279**	**87 904**	**94 328**	**90 351**	**86 232**	**91 268**	**97 476**
Primaire produktie		*10 670*	*10 241*	*8 769*	*8 130*	*9 949*	*10 777*	*10 838*
— Steenkool	*1,00*	10 558	10 118	8 622	7 928	7 663	7 462	7 019
— Mijngas		60	62	65	73	61	40	46
— Hydro-elektriciteit	(i)	52	57	57	80	58	35	70
— Kernenergie (c)	(i)	—	4	25	49	2 167	3 240	3 703
Invoer		*68 609*	*77 663*	*85 559*	*82 221*	*76 283*	*80 491*	*86 638*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	5 459	6 384	7 341	9 441	6 269	7 256	6 351
— Cokes	*1,00*	1 006	864	1 110	1 351	601	521	312
— Bruinkoolbriketten	*0,71*	24	21	20	24	22	15	16
— Ruwe petroleum	*1,43*	44 062	51 607	53 411	43 575	42 132	41 793	52 289
— Petroleumprodukten	*1,43*	10 182	8 783	11 474	13 016	12 279	15 324	11 852
— Netgas (d)		7 514	9 472	11 653	13 961	13 634	14 536	14 204
— Elektriciteit (c)	(i)	362	532	550	853	1 346	1 046	1 614
Aanwending binnenland (e)		**59 118**	**63 660**	**67 217**	**67 795**	**60 391**	**63 489**	**65 192**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie (f)		*12 674*	*13 441*	*13 376*	*13 609*	*12 562*	*13 974*	*13 548*
Voorraadwijziging in omvormingsbe-								

— IJzer- en staalnijverheid		8 055	9 195	10 129	10 407	7 771	8 135	7 386
— Overige industrieën		11 351	11 969	12 997	13 017	10 908	12 587	13 168
— Vervoer		6 126	6 551	6 814	6 422	6 807	7 187	7 583
— Huishoudsectoren en gelijkgest.		15 120	16 633	17 593	16 539	16 886	17 282	17 615
— Niet als energie aangewend		4 573	4 917	5 231	5 126	4 155	4 167	4 085
— Niet gespecifieerd		920	948	959	334	1 296	905	1 105
Voorraadwijziging verbruikers (h)		*— 36*	*— 15*	*— 170*	*+ 143*	*— 52*	*— 50*	*— 14*
Verkoop buitenland		**19 154**	**24 790**	**27 333**	**22 256**	**25 035**	**27 587**	**32 615**
Uitvoer		*15 395*	*20 610*	*22 846*	*18 306*	*21 004*	*23 702*	*28 688*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	481	528	521	524	500	419	344
— Cokes	*1,00*	530	375	469	480	329	344	245
— Petroleumprodukten	*1,43*	13 852	18 836	20 745	15 608	17 909	20 086	25 504
— Netgas		2	156	309	733	647	721	552
— Elektriciteit	(i)	530	715	802	961	1 619	2 132	2 043
Bunker		*3 759*	*4 180*	*4 487*	*3 950*	*4 031*	*3 885*	*3 927*
— Steenkool	*1,00*	—	—	—	—	—	—	—
— Petroleumprodukten	*1,43*	3 759	4 180	4 487	3 950	4 031	3 885	3 927
Voorraadwijziging producenten en importeurs		**+ 1 007**	**— 546**	**— 222**	**+ 300**	**+ 806**	**+ 192**	**— 331**
— Steenkool en cokes	*1,00*	*+ 257*	*+ 43*	*— 325*	*+ 123*	*+ 516*	*+ 372*	*— 434*
— Ruwe petroleum	*1,43*	*+ 750*	*— 589*	*+ 103*	*+ 177*	*+ 196*	*— 207*	*+ 96*
— Netgas		—	—	—	—	*+ 94*	*+ 27*	*+ 7*

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) De elektrische energie, aan België geleverd door de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer van elektriciteit geteld.
(d) Inclusief het aardgas vanaf 10 oktober 1966.
(e) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(f) Verschilberekening.
(g) Elektriciteitscentrales (kolen), cokesfabrieken (kolen), petroleumraffinaderijen (verschil tussen, enerzijds, de voortbrenging en de invoer en, anderzijds de leveringen).
(h) IJzer- en staalnijverheid, spoorwegen, handel.
(i) Raming op basis van het specifiek verbruik van alle centrales van thermische energie samen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Buitenlandse handel van de B.L.E.U. betr
(voor de waarde, ir

OMSCHRIJVING (a)	Eenheid van de hoeveelheid	1974						
		Invoer		Uitvoer		Saldo	Invoer	
		Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Waarde	Gewicht	Waar de
Vaste brandstoffen	10^3t	14 684	29 119	997	1 846	—27 273	10 014	25 67
— steenkool en bruinkool	10^3t	9 977	17 650	527	719	—16 931	6 792	15 7(
— cokes	10^3t	4 533	11 170	409	1 040	—10 130	3 000	9 4(
— agglomeraten van steenkool en bruinkool	10^3t	174	299	61	87	— 212	222	5
Petroleum en petroleumprodukten	10^3t	38 451	120 355	11 236	28 016	—92 339	34 881	113 8
— ruwe en half-geraffineerde petroleum	10^3t	*29 302*	*89 516*	*59*	*148*	*—89 368*	*26 168*	*83 6*
— petroleumderivaten	10^3t	*9 149*	*30 839*	*11 177*	*27 868*	*— 2 971*	*8 713*	*30 2*
— lichte oliën	10^3t	1 708	8 209	2 793	11 002	+ 2 793	2 151	9 2
	10^6l	6 728		3 851			3 000	
— halfzware oliën	10^3t	222	886	310	952	+ 66	60	2
	10^6l	10 208		392			76	
— zware gas-oil oliën	10^3t	2 377	8 875	3 213	6 731	— 2 144	2 564	9 2(
	10^6l	2 885		3 600			3 752	
— zware fuel-oil oliën	10^3t	4 619	12 029	4 799	8 964	— 3 065	3 691	10 4
— vloeibare petroleumgas	10^3t	223	840	62	219	— 621	247	1 0
Netgas, ander dan aardgas	10^6m^3	20	26	—	—	— 26	12	
Aardgas	10^6m^3	11 486	8 275	..	8	— 8 267	17 813	13 3
Totaal ...			157 775		29 870	—127 905		152 8

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Steenkool en bruinkool : D.T. 2701.110 + D.T. 2701.190; cokes : D.T. 2704.110 + D.T. 2704.190; agglomeraten van steenkool en bruinkool : D.T. 2701.900 + D.T. 2702.300; ruwe en halfgeraffineerde petroleum : D.T. 2709.000; lichte oliën : D.T. 2710.110 + D.T. 2710.130 + D.T. 2710.150 + D.T. 2710.170 + D.T. 2710.210 + D.T. 2710.250 + D.T. 2710.290; halfzware oliën : D.T. 2710.310 + D.T. 2710.330 + D.T. 2710.340 + D.T. 2710.380 + D.T. 2710.390; zware gas-oil oliën : D.T. 2710.510 + D.T. 2710.530 + D.T. 2710.590; zware fuel-oil oliën : D.T. 2710.610 + D.T. 2710.630 + D.T. 2710.690; vloeibaar petroleumgas : D.T. 2711.030 + D.T. 2711.050 + D.T. 2711.110 + D.T. 2711.130 + D.T. 2711.190; net-gas (exclusief aardgas) : D.T. 2718.000; aardgas : D.T. 2711.910. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

fde de voornaamste vormen van energie
m joenen franken)

9			1976					1977				
Uitvoer		Saldo	Invoer		Uitvoer		Saldo	Invoer		Uitvoer		Saldo
Ge-icht	Waarde	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Waarde
880	**2 082**	**—23 592**	**10 720**	**26 619**	**702**	**1 753**	**—24 866**	**9 234**	**22 125**	**512**	**1 309**	**—20 816**
542	959	—14 742	7 850	17 194	378	826	—16 368	6 935	14 310	357	753	—13 557
318	1 067	— 8 396	2 713	9 050	311	881	— 8 169	2 101	7 346	145	530	— 6 816
20	56	— 454	157	375	13	46	— 329	198	469	10	26	— 443
045	**43 104**	**—70 733**	**38 534**	**141 933**	**13 037**	**51 553**	**—90 380**	**41 284**	**150 007**	**16 323**	**63 366**	**—86 641**
82	*229*	*—83 371*	*28 811*	*102 602*	—	*1*	*—102 601*	*34 998*	*125 447*	*1*	—	*—125 447*
2 963	*42 875*	*+ 12 638*	*9 723*	*39 331*	*13 037*	*51 552*	*+ 12 221*	*6 286*	*24 560*	*16 322*	*63 366*	*+ 38 806*
3 921	17 090	+ 7 856	2 256	12 536	3 307	17 881	+ 5 345	1 664	8 342	4 154	20 400	+12 058
5 457			3 059		4 557			2 413		6 031		
651	2 571	+ 2 315	101	494	752	3 405	+ 2 911	96	465	1 451	6 770	+ 6 305
816			122		954			121		1 830		
3 064	10 800	+ 1 594	3 529	14 910	3 499	14 783	— 127	1 652	7 022	3 454	14 725	+ 7 703
3 689			4 075		4 195			1 979		4 138		
5 252	12 098	+ 1 640	3 520	9 750	5 394	15 083	+ 5 333	2 642	7 571	7 073	20 554	+12 983
75	316	— 767	317	1 641	85	400	— 1 241	232	1 160	190	917	— 243
—	—	— 12	7	16	—	—	— 16	22	57	—	—	— 57
12	**8**	**—13 365**	**12 034**	**18 876**	**10**	**42**	**—18 834**	**11 875**	**22 453**	**2 467**	**191**	**—22 262**
..	**45 194**	**—107 702**	..	**187 444**	..	**53 348**	**—134 096**	..	**194 642**	..	**64 866**	**—129 776**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie voor de Energie.

AFDELING III. — PRODUKTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID

§ 1. — METAALNIJVERHEID

1. — *IJzer- en Staalnijverheid.*

Onder de sectoren van de industriële bedrijvigheid werd in 1975 de ijzer- en staalnijverheid het meest getroffen door de economische recessie : het produktie-indexcijfer liep met 31 % terug. Het herstel in 1976 was er zeer zwak vermits de produktieverbetering over het gehele jaar beperkt bleef tot ongeveer 10 %, en daarenboven werd de sector getroffen door een nieuwe vermindering van de produktie in 1977, ditmaal met 7,0 %.

De diepe inzinking van 1975, die zich in alle Westerse industrielanden voordeed, zij het niet overal in dezelfde mate, was vooral het gevolg van de zeer grote conjunctuurgevoeligheid van deze sector omdat deze aan het begin staat van de produktieketen, waardoor de vraag er beïnvloed wordt door het gecumuleerd effect van de voorraadwijzigingen in de verschillende volgende produktiefasen.

De zwakte van de heropleving in 1976 en de nieuwe produktievermindering van 1977 in België, kan verklaard worden door de blijvende crisissituatie op de wereldmarkt, die in België sterker gevoeld werd dan in de meeste andere landen, omdat een zeer groot gedeelte van de produktie moet afgezet worden in het buitenland. Daarenboven staat de Belgische ijzer- en staalnijverheid voor structurele problemen gezien de veroudering van heelwat belangrijke installaties.

In vergelijking met het voorgaande jaar daalde het indexcijfer van de gietijzerproduktie met 9,6 %, dat van de ruwstaalproduktie met 7,3 % en dat van de afgewerkte produkten met 4,6 %.

De vermindering van de ruwstaalproduktie was groter dan in de meeste andere EEG-landen, met uitzondering evenwel van de Duitse Bondsrepubliek en het Verenigd Koninkrijk, waar de achteruitgang opliep tot respectievelijk 8,1 % en 9,0 %. Ook in nagenoeg alle andere Westerse industrielanden verminderde dit gegeven, zo o.m. in de Verenigde Staten van Amerika met 2,7 % en in Japan met 4,0 %. Belangrijke toenemingen ervan deden zich evenwel voor in de meeste staalproducerende ontwikkelingslanden.

In de buitenlandse handel weerspiegelen de dalingen naar waarde in de in- en uitvoercijfers veeleer de prijsdalingen dan een vermindering van de afgezette hoeveelheden. Wat de uitvoer in volume betreft werd slechts voor de ingots een belangrijke achteruitgang genoteerd (—9,1 %). Bij de twee belangrijkste uitvoerprodukten, staven en profielen en plaatijzer en -staal deed zich een lichte vooruitgang voor en verbeterde de uitvoer enigszins in vergelijking met de invoer. Globaal genomen stagneerde de buitenlandse handel in deze sector, onder invloed van de reeds vermelde uiterst zwakke vraag op de wereldmarkt.

2. — *Nijverheid van de non-ferrometalen.*

De zeer sterke produktietoeneming die zich tijdens de tweede helft van 1976 voordeed in de sector van de non-ferrometalen werd nog verder gezet tijdens het eerste semester van 1977. De produktiegroei verzwakte evenwel aanzienlijk tijdens het derde kwartaal en er werd zelfs een daling geregistreerd met 5,6 % tijdens het laatste trimester van het jaar. Toch lag het gemiddeld produktie-indexcijfer van 1977 nog 14,9 % hoger dan dat van het voorgaande jaar.

De toeneming van de produktie was volgens de indexcijfers groter bij de ruwe metalen (+ 18,2 %) dan bij de halffabrikaten (+ 12,2 %).

Uit de produktie in absolute cijfers blijkt dat bij de ruwe metalen het gunstig resultaat vooral het gevolg was van de verhoging van de koperproduktie met 16,9 %. Daar het produkt meer dan de helft uitmaakt van de totale produktie, volstond deze aangroei om de zwakkere resultaten van de andere metalen goed te maken.

Ook bij de halffabrikaten werd de relatief gunstige ontwikkeling nagenoeg uitsluitend bepaald door een toeneming met 23,5 % van de koperprodukten, die ook in deze subsector iets meer dan de helft van de totale produktie vertegenwoordigen. De fabricage van aluminiumprodukten, die nagenoeg 40 % van het totaal uitmaken, veranderde weinig in vergelijking met het voorgaande jaar (—0,3 %); de andere minder belangrijke produkten hadden weinig invloed op het totale resultaat.

De resultaten naar waarde van de buitenlandse handel werden in belangrijke mate bepaald door prijsdalingen in de loop van 1977, vooral bij de ertsen, het schroot en het ruw koper. Zo nam zowel de invoer als de uitvoer van ruw koper, die veruit de belangrijkste post uitmaakt in deze statistiek toe in gewicht maar daalde in waarde. Een gunstig element in de buitenlandse handel in non-ferrometalen is, dat het herstel in de uitvoer van halffabrikaten in aluminium en koper dat in 1976 werd ingezet, ook in 1977 werd verder gezet.

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

Reeds in 1975 was de metaalverwerkende nijverheid met minder moeilijkheden door de crisis gekomen dan de meeste andere nijverheidstakken, vermits de vermindering van de produktie (zonder de eerste verwerking) beperkt was gebleven tot 4,0 %. Ook in 1976 waren de resultaten er gunstiger dan in de andere sectoren, zoals blijkt uit de stijging van het produktie-indexcijfer met 8,3 %. In 1977 werd er evenwel geen verdere verbetering meer genoteerd; het voorlopig produktie-indexcijfer nam nog slechts toe met 0,9 %. Daar dit gegeven meestal 1 tot 2 % hoger ligt dan het definitieve cijfer, betekent dit een stagnatie of mogelijk zelfs een zekere regressie van de produktie.

De beste resultaten werden bereikt in de niet-mechanische constructie (+2,7 %); daar vertoonde de plaatbewerking een verbetering met 8,4 %, terwijl onder de andere subsectoren de toebehoren voor de bouwnijverheid en wapens en munitie een zeer kleine produktieverhoging bereikten, en het smeedwerk en ook de bouw van bruggen, vakwerk en ketels een achteruitgang van ongeveer 2 % opliepen. Bij de niet-

elektrische machines bleef de produktie nagenoeg ongewijzigd (—0,2 %). Dit geldt ook voor de meeste subsectoren behalve voor de werktuigmachines die een daling met 10 % opliep en de hef- en weegtoestellen waar het indexcijfer met hetzelfde percentage toenam. Het produktie-indexcijfer van het transportmaterieel liep terug met ongeveer 2 %, door een lichte daling in de belangrijkste subsector, deze van de autovoertuigen (—0,8 %) en een vermindering met ongeveer 5 % in de scheepsbouw en het spoorwegmaterieel. Ook de constructie van elektrische machines en toestellen verminderde met nagenoeg 2 %; hierbij zijn evenwel geen details per subsector beschikbaar.

Het indexcijfer van de eerste verwerking, dat niet inbegrepen is in dat van de metaalverwerkende nijverheid, bleef nagenoeg op het peil van 1976 (—0,9 %). Dit was een gevolg van een vrij uiteenlopende ontwikkeling per subsector, vermits in de ijzergieterijen de produktie toenam met 16,1 %, maar in de vormstaalgieterijen verminderde met 3,7 % en in de draadtrekkerij en koudwalserij zelfs met 6,1 %.

De totale bestellingen van de sector, met inbegrip van de eerste verwerking, groeiden volgens de voorlopige gegevens in waarde aan met 1,6 % tot ongeveer 548 miljard frank. Daar de prijsstijging ongeveer 3,5 % bereikte, houdt dit in dat ze in volume een paar procent lager waren dan in 1977. Ook bij de leveringen deed zich een analoog verloop voor. In waarde namen ze toe met 2,7 % tot 537 miljard frank en daalden in volume met ongeveer 1 %.

Wat de bestellingen betreft, waren de resultaten het minst gunstig voor de produkten van de eerste verwerking. Met uitzondering van de ijzergieterijen namen ze af in waarde in alle subsectoren; globaal betekende dit een teruggang van 3,5 % in waarde. Ook bij de uitrustingsgoederen was het verloop van de bestellingen eerder onbevredigend: de toeneming met 1 % naar waarde impliceert immers een achteruitgang van meer dan 2 % in volume. Weliswaar kenden een paar subsectoren een belangrijke aangroei naar waarde zowel als naar volume, zo o.m. de diverse mechanische constructies, het hefmaterieel, de nijverheidsuitrusting en de landbouwmachines, maar deze werd tenietgedaan door een vermindering van de bestellingen in waarde en, a fortiori, naar volume in de metaalbouw en bij de werktuigmachines, de textielmachines en vooral de elektrische uitrustingsgoederen. De bestellingen van transportmaterieel namen toe met 7,4 % vooral door de sterke toeneming ervan in de scheepsbouw en het spoormaterieel; voor de autonijverheid namen ze slechts toe met 3,5 % in waarde, wat nagenoeg een statu-quo betekent naar volume. Ook bij de duurzame consumptiegoederen namen ze belangrijk toe (+ 5,8 %); deze van elektrische huishoudtoestellen, radio's en t.v.-toestellen verhoogden slechts matig naar waarde en daalden enigszins in volume, terwijl de bestellingen van de andere produkten van deze groep duidelijk verbeterden.

Ook voor de leveringen was het jaar 1977 globaal genomen het minst bevredigend voor de produkten van de eerste verwerking, waar ze licht daalden naar waarde. Ook hier vormden de ijzergieterijen een uitzondering, vermits de leveringen er toenamen met 10,8 %, terwijl ze in de andere sectoren daalden, bij de vormstaalgieterijen zelfs met 7,4 %. Bij de uitrustingsgoederen werd een globale toeneming van 2,5 % vastgesteld.

De verschillen per subsector waren niet zo groot als bij de bestellingen : slechts voor de industriële uitrustingsgoederen, de landbouwmachines en de kleine bedrijfstak van meetinstrumenten lag de aangroei van de leveringen duidelijk boven het gemiddelde en slechts bij de werktuigmachines werd een belangrijke daling geregistreerd. Wat het transportmaterieel betreft, daalden de leveringen naar waarde bij het spoormaterieel en in de scheepsbouw; deze van autovoertuigen namen licht toe in waarde, maar daalden nog enigszins in volume. De belangrijkste groei van de leveringen deed zich voor bij de verbruiksgoederen (+ 7,2 % in waarde), vooral dan bij de goederen uit plaatstaal en de metalen toebehoren voor het bouwbedrijf. Bij de elektrische huishoudapparaten was de groei naar waarde zeer beperkt en in volume deed er zich een lichte daling voor.

Wat de buitenlandse handel betreft, groeide de invoer iets vlugger aan dan de uitvoer, zodat het deficit op de handelsbalans verder toenam. De aangroei naar waarde van de uitvoer was veel beperkter dan tijdens de voorgaande jaren; dit was evenwel in belangrijke mate het gevolg van de minder grote prijsstijgingen. Dit is vooral het geval bij de produkten van de eerste verwerking, waar de prijzen van de belangrijkste produkten zelfs daalden. Ook bij de elektrische uitrustingsgoederen verzwakte de uitvoer en de aangroei was slechts zeer beperkt in de mechanische constructie. Het gunstigst verliep de uitvoer van niet-mechanische metalen constructies, elektrische verbruiksgoederen en auto's.

*
* *

Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld

LAND	Ruwstaalproduktie (duizenden tonnen)								Aandeel van de wereldproduktie (%)							
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (a)	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977 (a)
Duitse Bondsrep. ...	45 041	40 313	43 705	49 521	53 232	40 415	42 415	38 980	7,8	7,2	7,2	7,4	7,8	6,5	6,5	..
Frankrijk	23 774	22 843	24 054	25 270	27 020	21 530	23 221	22 103	4,1	4,1	4,0	3,8	4,0	3,5	3,5	..
Italië	17 277	17 452	19 813	20 995	23 798	21 837	23 446	23 336	3,0	3,1	3,3	3,1	3,5	3,5	3,6	..
Nederland	5 042	5 083	5 585	5 623	5 840	4 826	5 186	4 927	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	..
België	12 607	12 445	14 532	15 522	16 225	11 584	12 145	11 257	2,2	2,2	2,4	2,3	2,4	1,9	1,9	..
Luxemburg	5 462	5 241	5 457	5 924	6 448	4 624	4 566	4 329	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,7	0,6	..
Europa-6	**109 203**	**103 376**	**113 147**	**122 855**	**132 563**	**104 816**	**110 980**	**104 933**	**18,9**	**18,4**	**18,7**	**18,3**	**19,4**	**16,9**	**16,9**	**..**
Veren. Koninkrijk .	28 314	24 209	25 387	26 649	22 379	19 780	22 396	20 474	4,9	4,3	4,2	4,0	3,3	3,2	3,4	..
Ierland	80	80	77	116	110	81	58	48	—	—	—	—	—	—	—	—
Denemarken	473	471	498	453	535	558	722	685	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	..
Europa-9	**138 070**	**128 136**	**139 109**	**150 073**	**155 587**	**125 235**	**134 156**	**126 140**	**23,9**	**22,8**	**23,0**	**22,4**	**22,8**	**20,1**	**20,4**	**..**
U.S.A.	122 120	111 780	123 770	139 870	135 290	109 120	118 960	..	21,1	19,9	20,4	20,9	19,8	17,6	18,1	..
U.S.S.R.	115 873	120 637	125 589	131 459	136 206	141 325	145 200	..	20,0	21,5	20,7	19,6	20,0	22,7	22,1	..
Japan	93 322	88 558	96 900	119 322	117 131	102 210	107 383	102 401	16,1	15,8	16,0	17,8	17,1	16,4	16,4	..
Andere landen (b) .	109 715	112 889	123 232	131 076	139 486	143 710	150 101	..	18,9	20,0	19,9	19,4	20,3	23,2	23,0	..
WERELD (b)	**579 100**	**562 000**	**608 600**	**671 800**	**683 700**	**621 600**	**655 800**	**..**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**..**

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Raming; de Volksrepubliek China niet inbegrepen.

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land

JAARTAL	Ruwijzer (a)							Ruwstaal (b)						
	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U.		E.G.K.S.	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U.		E.G.K.S.
					België	Luxemburg						België	Luxemburg	
	A. — Hoogst mogelijke produktie in de loop van het jaar (in 1 000 t)													
1973	44 310	22 750	13 920	5 500	14 100	5 500	106 080	58 800	28 080	28 040	6 110	16 850	6 490	144 370
1974	46 095	25 160	13 755	5 000	14 390	5 730	110 130	60 415	30 525	28 860	6 105	17 795	6 720	150 420
1975	47 313	27 484	16 793	5 000	15 530	6 280	118 400	62 859	33 632	32 780	6 339	19 024	7 520	162 154
1976 (c)	49 765	27 665	17 133	6 250	16 070	6 830	123 713	66 177	34 056	34 360	7 739	19 169	8 220	169 721
1977	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	B. — Werkelijke jaarlijkse produktie (in 1 000 t)													
1973	36 828	20 302	10 098	4 707	12 767	5 089	89 792	49 521	25 270	20 995	5 623	15 522	5 924	122 855
1974	40 221	22 517	11 761	4 804	13 152	5 468	97 924	53 232	27 020	23 798	5 840	16 225	6 448	132 563
1975	30 074	17 921	11 412	3 970	9 180	3 889	76 444	40 415	21 530	21 837	4 826	11 584	4 624	104 816
1976	31 849	19 024	11 696	4 265	9 961	3 756	80 551	42 415	23 221	23 446	5 186	12 145	4 566	110 954
1977 (d)	28 963	18 250	11 480	3 922	8 977	3 568	75 160	38 980	22 103	23 336	4 927	11 257	4 329	104 933
	C. — Verhouding van de werkelijke produktie tot hoogst mogelijke produktie													
1973	83,1	89,2	72,5	85,6	90,5	92,5	84,6	84,2	90,0	74,9	92,0	92,1	91,3	85,1
1974	87,3	89,5	85,5	96,1	91,4	95,4	88,9	88,1	88,5	82,5	95,7	91,2	96,0	88,1
1975	63,6	65,2	68,0	79,4	59,1	61,9	64,6	64,3	64,0	66,6	76,1	60,9	61,5	64,5
1976 (d)	64,0	68,8	68,3	68,2	62,0	55,0	65,1	64,1	68,2	68,1	67,0	63,4	55,5	65,4
1977	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..

(a) Met inbegrip van spiegelijzer en hoogoven-ferromangaan.
(b) Blokken en vloeibaar staal voor staalgietwerk, met inbegrip van de produktie van de onafhankelijke staalgieterijen.
(c) Ramingen, aangegeven in het begin van het jaar. Voor de overige jaren werden de cijfers herzien op basis van de jaarlijkse investeringsenquête, teneinde met het juiste tijdstip van de inbedrijfstelling van nieuwe installaties of het stilleggen van oude installaties rekening te houden.
(d) Voorlopige gegevens.

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

Produktie van ruwijzer in de landen van de E.E.G. (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	België	Luxemburg	Duitse Bondsrepubl.	Frankrijk	Italië	Nederland	EUR.-6	EUR.—9 (b)
1967	8 994	3 960	27 366	15 692	7 312	2 579	65 902	..
1968	10 448	4 308	30 305	16 414	7 842	2 821	72 139	..
1969	11 313	4 865	33 764	18 128	7 795	3 461	79 326	..
1970	10 955	4 810	33 627	19 128	8 354	3 594	80 467	..
1971	10 525	4 588	29 990	18 323	8 554	3 759	75 740	91 388
1972	11 895	4 670	32 003	18 988	9 446	4 289	81 293	96 861
1973	12 767	5 089	36 828	20 302	10 098	4 707	89 792	106 858
1974	13 152	5 468	40 221	22 517	11 761	4 804	97 924	112 079
1975	9 180	3 889	30 074	17 921	11 412	3 970	76 444	88 582
1976	9 961	3 756	31 849	19 024	11 696	4 265	80 551	94 650
1977 (c)	8 977	3 568	28 963	18 250	11 480	3 922	75 160	87 501

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Nettoproduktie. Inclusief spiegelijzer en koolstofrijk ferromangaan, ook uit elektrische ruwijzerovens, en voor de Duitse Bondsrepubliek inclusief hoogovens-ferrosilicium; exclusief omgesmolten ruwijzer.
(b) Verbeterde gegevens per maand en per kalenderjaar voor het Verenigd Koninkrijk.
(c) Voorlopige gegevens.

Enkele elementen van de ijzer- en staaleconomie

(duizenden tonnen)

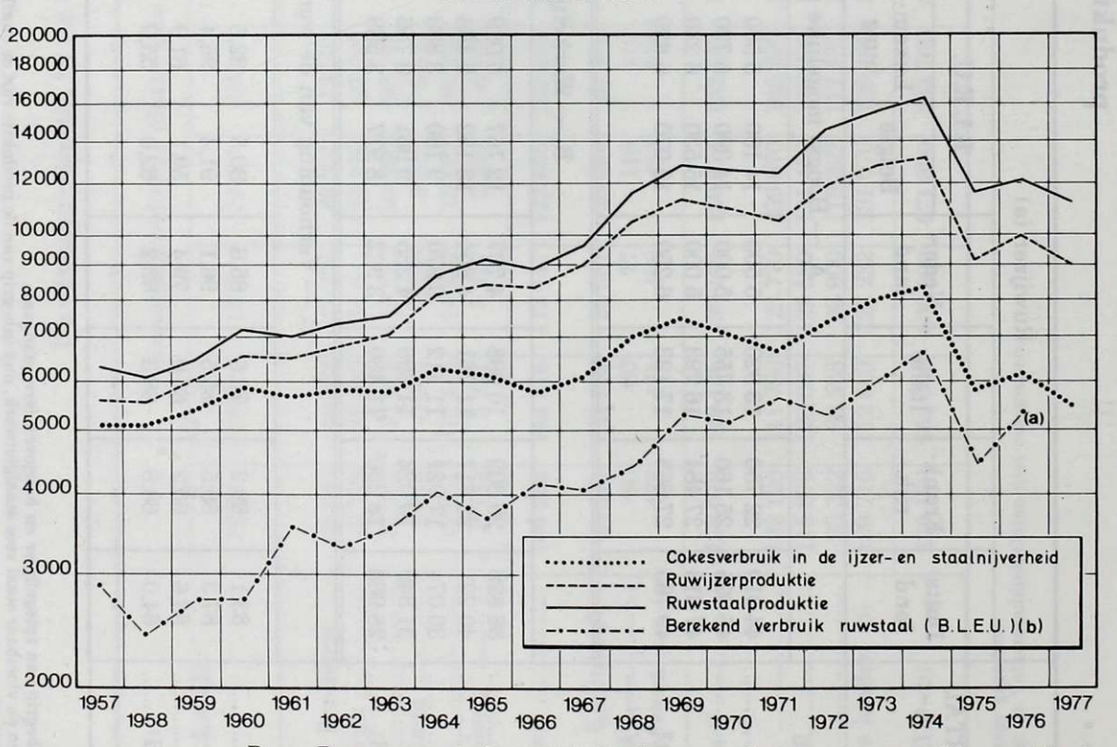

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Niet beschikbaar voor 1977.
(b) Alleen rekening houdend met de produkten die vallen onder het Verdrag van Parijs, waarbij de E.G.K.S. werd opgericht.

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
	WAARDE (miljoenen franken)									
IJzererts	9 925	13 065	10 549	13 208	8 928	28	36	71	16	42
Schroot	1 980	4 325	2 702	2 817	1 953	1 532	3 527	1 934	1 815	1 354
Ruwijzer	799	1 390	1 098	1 198	863	79	78	85	205	303
IJzerlegeringen	2 069	3 433	3 473	3 747	2 604	1 736	3 270	2 277	3 438	3 257
Ingots en andere halffabrikaten	6 997	10 035	6 664	9 221	7 702	13 755	19 656	19 297	18 440	16 736
Staven en profielen van ijzer of staal	6 929	10 863	8 685	10 529	10 254	48 347	69 110	44 420	45 186	37 348
w.o. : walsdraad	(1 863)	(4 246)	(1 568)	(3 219)	(2 582)	(3 769)	(5 919)	(4 536)	(4 766)	(4 186)
staven	(2 118)	(3 406)	(3 347)	(3 002)	(3 258)	(17 346)	(25 725)	(12 645)	(12 460)	(8 514)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	7 037	9 734	7 578	11 447	10 296	50 285	74 574	52 894	56 861	56 511
Bandijzer en bandstaal	1 530	1 920	1 479	1 853	2 275	8 459	10 648	7 664	9 268	9 069
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	693	1 231	911	1 132	1 151	7 006	10 321	8 574	9 933	9 121
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	97	357	225	440	514	791	1 313	1 459	928	845
	GEWICHT (tonnen)									
IJzererts	32 416 546	33 427 241	25 520 025	26 981 243	21 522 153	76 730	69 154	70 731	26 710	148 185
Schroot	697 836	871 331	708 232	587 583	493 421	559 078	747 264	531 826	528 761	501 336
Ruwijzer	234 630	233 091	161 584	203 482	167 291	18 560	11 640	12 816	33 036	56 878
IJzerlegeringen	201 617	223 670	153 907	198 836	155 382	88 178	75 921	58 753	94 975	86 983
Ingots en andere halffabrikaten	1 232 143	1 271 404	825 511	1 151 755	1 036 928	2 423 243	2 569 437	2 407 338	2 259 034	2 074 904
Staven en profielen van ijzer of staal	764 215	858 434	738 789	926 154	939 893	6 466 049	6 519 816	4 532 335	4 407 569	4 518 639
w.o. : walsdraad	(237 987)	(383 399)	(148 207)	(321 771)	(264 360)	(507 545)	(542 973)	(500 484)	(474 101)	(481 049)
staven	(252 428)	(267 901)	(325 067)	(276 562)	(332 039)	(2 314 399)	(2 375 632)	(1 313 821)	(1 262 662)	(932 571)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	669 147	709 764	605 930	911 505	755 806	5 334 967	5 906 852	4 375 188	4 601 226	4 762 224
Bandijzer en bandstaal	126 811	116 978	100 770	114 819	150 983	921 684	849 156	597 638	672 534	675 021
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	44 975	60 043	41 320	55 636	58 071	450 075	449 750	343 635	436 909	420 566
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	6 725	32 547	12 042	30 642	31 522	102 168	119 188	95 467	63 688	67 136

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — IJzererts : T.C.I.H. 281.3; schroot : T.C.I.H. 282; ruwijzer : T.C.I.H. 671.1 + 671.2; ijzerlegeringen : T.C.I.H. 671.4 + 671.5; ingots en...; — T.C.I.H. 671.3 + 672; staven en profielen... : T.C.I.H. 673; walsdraad : T.C.I.H. 673.11 + 673.13; staven : T.C.I.H. 673.21 + 673.22; universaalplaten... : T.C.I.H. 674; bandijzer en bandstaal : T.C.I.H. 675; ijzer- en staaldraad... : T.C.I.H. 677; rails... : T.C.I.H. 676. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koppererts	593	766	613	416	268	2	50	49	32	53
— looderts	803	1 197	1 155	2 102	790	—	25	—	—	—
— zinkerts	3 190	4 889	5 393	5 131	3 827	328	683	235	247	238
— mangaanerts	513	742	663	780	467	9	36	62	71	40
— tinerts	696	930	1 175	1 134	1 519	29	169	103	2	—
— andere ertsen	881	2 432	1 229	1 192	839	272	204	330	576	887
Schroot	7 049	13 025	7 625	8 483	7 523	2 612	3 808	2 085	2 962	2 985
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	5 553	7 569	5 546	8 920	9 684	490	659	287	456	465
— koper	25 020	32 758	19 797	28 054	26 750	21 458	25 718	12 051	17 296	16 365
— tin	282	934	444	733	804	350	557	484	973	987
— lood	235	618	358	726	1 384	1 218	1 413	1 059	1 332	1 822
— zink	1 437	2 352	680	807	661	4 673	6 622	5 477	5 669	4 784
— andere	5 862	6 404	1 309	1 445	1 093	4 889	5 559	505	586	736
Halffabrikaten :										
— in aluminium	2 827	3 928	3 179	4 612	5 035	6 952	8 988	7 656	10 682	12 968
— in koper	1 980	2 921	2 066	2 825	2 948	11 338	14 711	8 598	13 257	16 050
— in tin	44	66	69	62	88	37	30	21	24	9
— in lood	60	130	122	107	130	114	171	130	146	189
— in zink	275	409	346	382	359	241	330	232	284	264
— andere	533	980	978	1 281	1 054	75	260	504	363	404

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Koppererts : T.C.I.H. 283.11; looderts : T.C.I.H. 283.4; zinkerts : T.C.I.H. 283.5; mangaanerts : T.C.I.H. 283.7; tinerts : T.C.I.H. 283.6; andere ertsen : T.C.I.H. 283.22 + 283.3 + 283.91 + 283.92 + 283.99 + 285.02 + 286.0; schroot : T.C.I.H. 284. Ruwe metalen : aluminium : T.C.I.H. 684.1; koper : T.C.I.H. 682.12 + 682.13 + 682.19; tin : T.C.I.H. 687.1; lood : T.C.I.H. 685.1; zink : T.C.I.H. 686.1; andere : T.C.I.H. 683.1 + 688 + 689.31 + 689.5. Halffabrikaten : in aluminium : T.C.I.H. 684.21 + 684.22 + 684.23 + 684.24 + 684.25 + 684.26; in koper : T.C.I.H. 682.21 + 682.22 + 682.23 + 682.24 + 682.25 + 682.26; in tin : T.C.I.H. 687.21 + 687.22 + 687.23 + 687.24; in lood : T.C.I.H. 685.21 + 685.22 + 685.23 + 685.24; in zink : T.C.I.H. 686.21 + 686.22 + 686.23 + 691.3; andere : T.C.I.H. 683.21 + 683.22 + 683.23 + 683.24 + 689.32 + 689.33 + 689.41 + 689.42. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koperertS	30 990	32 406	46 651	24 053	21 283	42	1 004	4 399	772	1 539
— looderts	105 161	88 030	90 268	131 149	52 912	526	4 866	2	7	15
— zinkerts	636 923	644 850	610 984	594 982	544 917	50 579	68 950	22 669	28 200	27 585
— mangaanerts	423 991	400 246	313 263	328 969	206 726	2 846	7 634	8 886	9 507	9 888
— tinerts	5 688	5 281	7 210	5 173	5 299	224	749	632	11	—
— andere ertsen (b)	34 109	45 343	30 354	34 735	33 932	1 340	1 440	907	1 022	1 735
Schroot	346 325	387 070	310 578	311 238	292 593	180 892	176 091	154 517	177 837	188 100
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	234 740	253 005	188 175	258 378	238 410	20 220	20 297	9 972	14 247	13 076
— koper	443 098	393 191	405 126	537 720	585 081	328 376	301 230	255 891	317 443	328 734
— tin	1 568	2 960	1 755	2 507	2 152	1 941	1 849	1 906	3 355	2 615
— lood	13 614	24 786	20 336	33 382	54 700	68 016	52 868	60 488	73 197	76 930
— zink	67 021	69 592	23 885	29 177	28 854	221 678	193 632	180 211	188 138	188 824
— andere	28 241	29 145	8 464	8 845	5 981	19 680	18 860	1 951	1 825	1 689
Halffabrikaten :										
— in aluminium	60 939	70 110	52 139	76 458	73 259	182 045	195 969	164 884	206 556	216 391
— in koper	22 913	25 468	25 767	36 649	38 621	158 076	151 188	146 003	202 878	271 052
— in tin	280	259	299	243	343	377	511	118	137	39
— in lood	1 631	2 936	2 074	1 548	1 679	4 915	4 406	4 368	4 971	5 893
— in zink	10 482	10 903	9 755	10 754	11 049	8 797	7 879	5 973	6 793	6 670
— andere	2 262	3 912	3 775	5 359	3 280	165	245	301	193	345

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 116.
(b) Exclusief schuim, resten en afvallen van zilver, platina en platinametalen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Produktie van non-ferrometalen

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	234,8	212,7	259,7	281,1	293,6	225,0	241,2	258,2
Koper	353,1	328,1	325,8	378,0	388,3	357,0	481,8	563,3
Lood	104,1	93,9	106,6	113,7	109,6	114,9	121,5	122,8
Tin	5,7	6,2	5,8	5,4	4,2	5,5	6,1	5,0
Cadmium	1,1	0,9	1,2	1,1	1,0	1,0	1,2	1,4
Aluminium en diversen	5,9	4,9	5,9	11,8	11,1	8,2	8,6	7,0
Zinkstof	44,5	46,3	44,6	44,8	54,0	46,3	42,4	43,6
Totaal...	**749,1**	**693,0**	**749,6**	**835,9**	**861,9**	**757,9**	**902,8**	**1001,4**
Halffabrikaten :								
Koper	190,2	191,4	200,7	212,0	226,4	217,7	274,2	338,5
Lood	19,6	20,2	20,7	19,7	17,9	15,7	15,8	18,1
Aluminium	181,8	202,5	222,8	267,4	255,8	208,1	262,5	261,8
Zink	43,4	37,9	41,1	47,6	50,4	29,6	36,7	34,1
Diversen	1,0	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1	1,5	0,7
Totaal ...	**436,0**	**453,0**	**486,6**	**548,0**	**551,7**	**472,3**	**590,7**	**653,2**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheid der non-ferrometalen

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

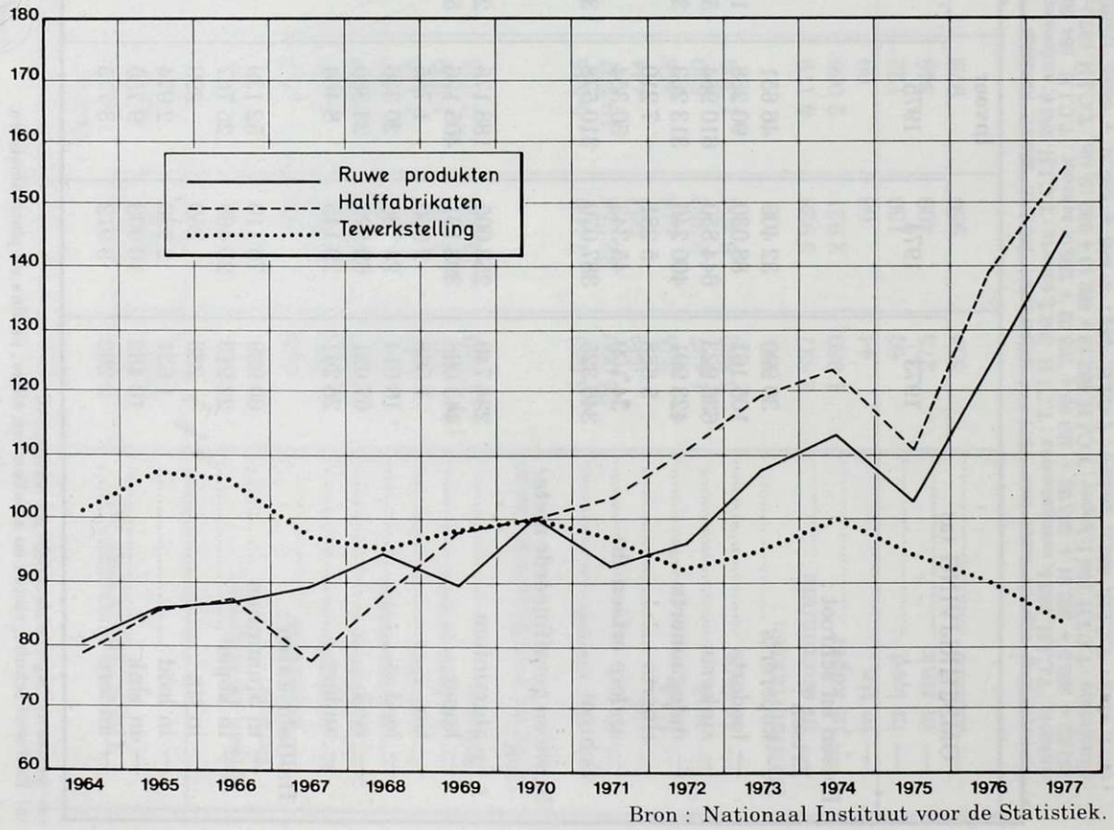

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheid der non-ferrometalen

Ruwe produkten

Voortschrijdende driemaandsgemiddelden

(1970 = 100)

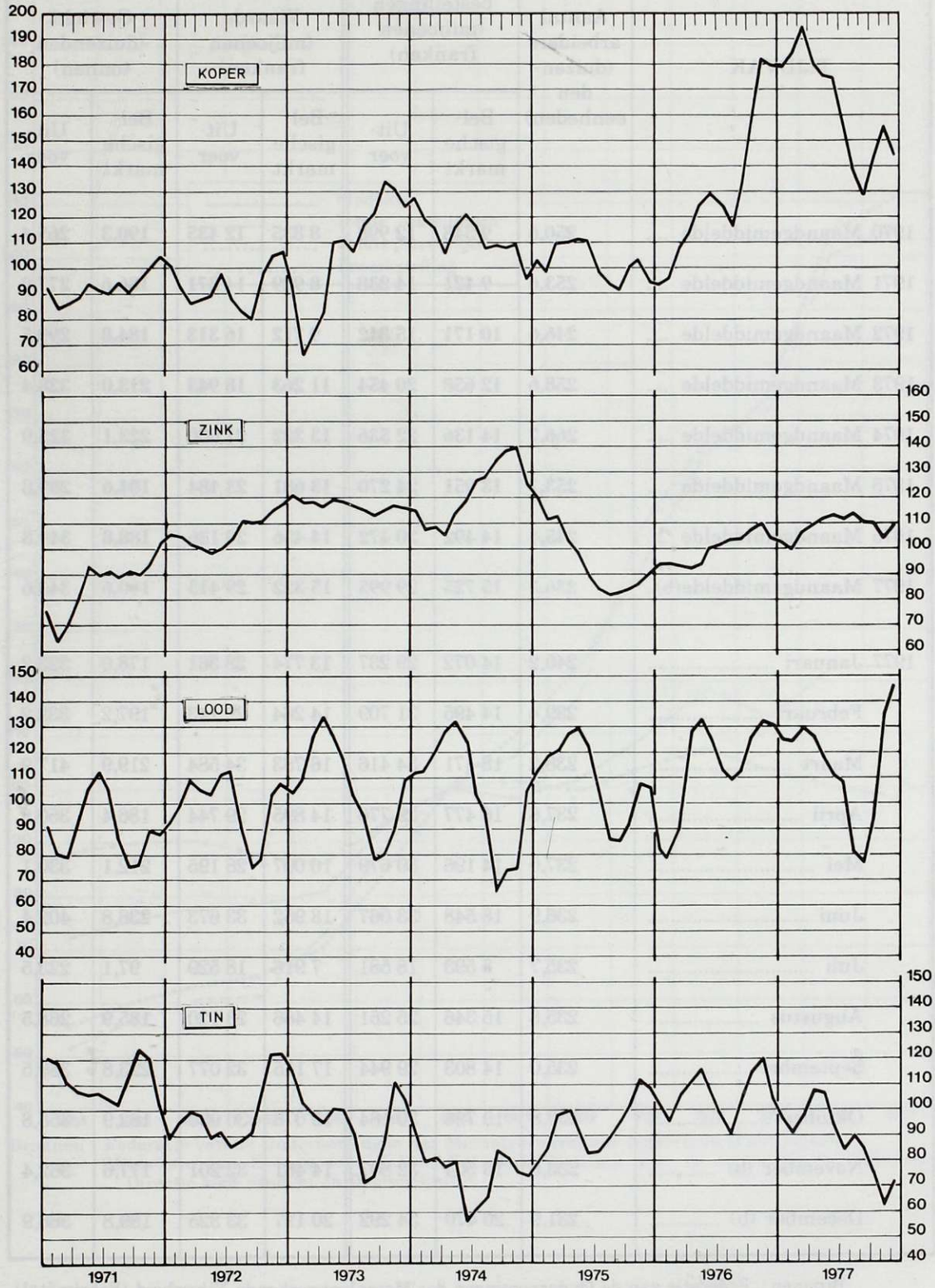

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid (a)

Bestellingen en leveringen

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden eenheden)	Geboekte bestellingen (miljoenen franken)		Leveringen			
				Waarde (miljoenen franken)		Gewicht (duizenden tonnen)	
		Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer
1970 Maandgemiddelde	**250,6**	**9 348**	**12 998**	**8 835**	**12 435**	**190,3**	**265,4**
1971 Maandgemiddelde	**253,6**	**9 421**	**14 238**	**8 929**	**14 371**	**186,6**	**277,0**
1972 Maandgemiddelde	**246,6**	**10 171**	**15 842**	**9 712**	**16 313**	**184,8**	**299,5**
1973 Maandgemiddelde	**258,6**	**12 658**	**20 454**	**11 263**	**18 943**	**213,0**	**328,4**
1974 Maandgemiddelde	**266,7**	**14 136**	**22 536**	**13 322**	**21 080**	**223,1**	**325,9**
1975 Maandgemiddelde	**253,7**	**13 951**	**24 270**	**13 681**	**23 484**	**184,6**	**289,8**
1976 Maandgemiddelde	**245,4**	**14 492**	**30 472**	**14 456**	**29 136**	**188,8**	**349,8**
1977 Maandgemiddelde(b).	**236,3**	**15 725**	**29 995**	**15 322**	**29 415**	**190,6**	**343,6**
1977 Januari	240,2	14 072	29 237	13 774	28 361	178,0	323,3
Februari	239,4	14 495	31 709	14 264	29 143	197,2	332,2
Maart	238,2	18 471	34 416	16 783	34 584	219,9	417,9
April	237,6	16 477	29 776	14 895	29 744	186,4	350,8
Mei	237,0	14 196	30 679	16 007	28 195	212,1	330,1
Juni	236,9	18 548	33 067	18 952	33 673	236,8	402,4
Juli	235,7	8 593	18 581	7 916	18 529	97,1	223,5
Augustus	235,8	15 346	25 251	14 466	23 120	185,9	268,5
September	235,0	14 803	29 944	17 115	32 077	223,8	389,5
Oktober	233,8	19 726	30 184	15 078	30 030	182,9	355,8
November (b)	233,8	13 504	32 807	14 481	32 201	177,6	362,4
December (b)	231,9	20 470	34 292	20 127	33 325	189,8	366,9

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ondernemingen met ten minste 5 arbeiders.
(b) Voorlopige gegevens.

Metaalverwerkende nijverheid

Produktie, bestellingen, totale leveringen en tewerkstelling

(1970 = 100)

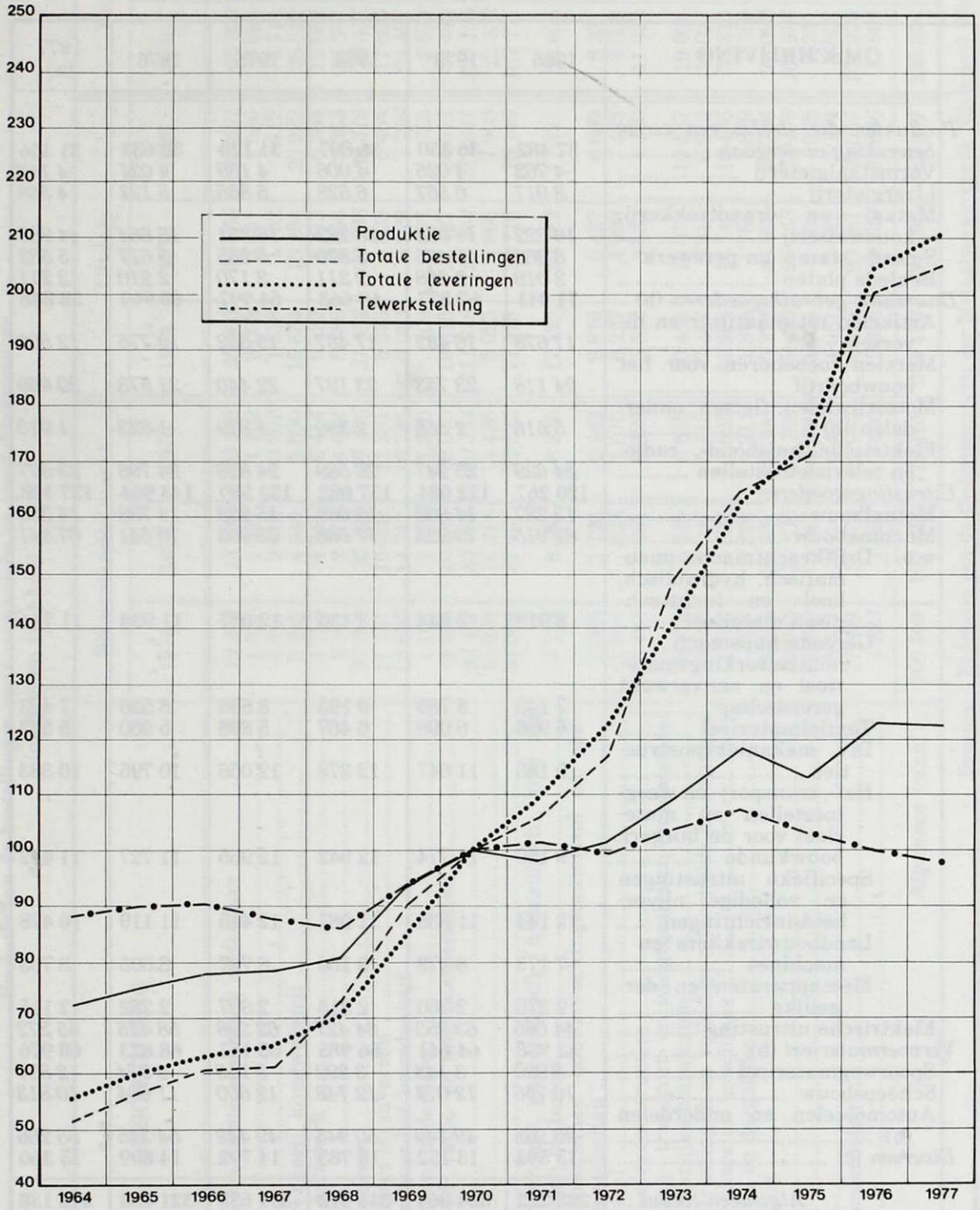

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren
(maandgemiddelden in eenheden)

OMSCHRIJVING	1965	1973	1974	1975	1976	1977 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**37 482**	**36 350**	**36 897**	**34 120**	**32 633**	**31 456**
Vormstaalgieterij	*4 762*	*4 025*	*4 006*	*4 169*	*4 021*	*4 157*
IJzergieterij	*8 017*	*6 567*	*6 528*	*5 865*	*5 121*	*4 568*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*16 322*	*18 084*	*18 282*	*16 351*	*15 664*	*14 988*
Smeed-, stamp- en perswerk	*6 362*	*5 466*	*5 870*	*5 565*	*5 617*	*5 532*
Beklede platen	*2 019*	*2 208*	*2 211*	*2 170*	*2 210*	*2 211*
Duurzame gebruiksgoederen (b)	**71 941**	**67 837**	**69 663**	**64 997**	**60 969**	**58 848**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*17 678*	*16 482*	*17 487*	*15 852*	*12 775*	*12 502*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*24 118*	*23 753*	*23 197*	*22 440*	*21 573*	*20 859*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen (b)	*5 516*	*2 355*	*2 390*	*1 879*	*1 823*	*1 910*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*24 629*	*25 247*	*26 589*	*24 826*	*24 798*	*23 577*
Uitrustingsgoederen	**120 267**	**152 084**	**157 082**	**152 589**	**143 904**	**137 498**
Metaalbouw	*13 287*	*14 909*	*15 089*	*15 288*	*14 788*	*14 385*
Machinebouw	*62 915*	*73 922*	*77 566*	*75 003*	*70 641*	*67 841*
w.o. : Drijfkrachtmach., pneumatisch, hydraulisch, koel- en luchttechnisch materieel	8 913	12 944	13 130	12 047	11 933	11 714
Gereedschapsmach., houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	7 140	8 785	9 193	8 598	8 520	7 423
Textielmaterieel	6 986	6 098	6 467	5 898	5 660	5 523
Div. mekaniekconstructies	9 133	11 647	12 378	12 056	10 795	10 383
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerl. bouwkunde	9 150	11 774	12 942	12 955	11 727	11 442
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	12 144	11 835	11 987	12 415	11 119	10 478
Landbouwtrekkers en -machines	7 173	8 479	9 156	8 727	8 605	8 763
Meetapparaten en dergelijke	2 276	2 360	2 313	2 307	2 282	2 115
Elektrische uitrusting	*44 065*	*63 253*	*64 427*	*62 298*	*58 475*	*55 272*
Vervoermaterieel (b)	**42 938**	**64 641**	**66 985**	**65 157**	**68 823**	**68 976**
Spoorwegmaterieel	*5 920*	*3 148*	*3 292*	*3 115*	*2 874*	*2 897*
Scheepsbouw	*10 756*	*12 074*	*12 748*	*12 600*	*11 604*	*10 813*
Automobielen en onderdelen (b)	*26 262*	*49 149*	*50 945*	*49 442*	*54 345*	*55 266*
Diversen (c)	**15 594**	**13 152**	**13 785**	**14 792**	**14 809**	**15 360**
Algemeen totaal	**288 222**	**334 064**	**344 412**	**331 655**	**321 138**	**312 138**
w.o. : *Arbeiders*	**229 556**	**258 639**	**266 698**	**253 703**	**245 428**	**236 995**
Bedienden	**58 666**	**75 425**	**77 714**	**77 952**	**75 710**	**75 143**

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Wegens herziening van de definitie in de subsectoren motorfietsen, fietsen en onderdelen en auto's en onderdelen zijn de gegevens van deze reeksen tot en met 1972 niet vergelijkbaar met deze van 1973, 1974 en 1975.
(c) Vanaf 1977 zijn de gieterijen van non-ferrometalen inbegrepen.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt			Uitvoer			Totaal	
	1974	1975	1976	1974	1975	1976	1976	1977 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*19 245*	*15 743*	*20 342*	*35 003*	*32 658*	*40 651*	*60 993*	*58 850*
Vormstaalgieterij	1 521	1 361	1 102	3 003	3 441	2 596	3 698	3 495
IJzergieterij	3 441	2 419	3 202	1 538	1 152	1 512	4 714	4 912
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	5 343	4 540	5 590	15 654	15 254	20 922	26 512	25 827
Smeed-, stamp- en perswerk	5 759	4 648	6 414	6 422	4 773	6 268	12 682	12 039
Beklede platen	3 181	2 775	4 034	8 386	8 038	9 353	13 387	12 577
Duurzame gebruiksgoederen	*37 360*	*36 128*	*39 356*	*31 652*	*33 786*	*39 315*	*78 671*	*83 219*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	11 737	10 029	11 231	5 575	4 503	6 464	17 695	19 160
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	14 650	14 747	16 735	6 053	6 229	7 726	24 461	26 368
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	1 167	1 122	1 320	709	627	753	2 073	2 332
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	9 806	10 230	10 070	19 315	22 427	24 372	34 442	35 359
Uitrustingsgoederen	*82 487*	*83 062*	*80 354*	*111 816*	*120 544*	*127 841*	*208 195*	*210 288*
Metaalbouw	15 928	15 214	14 426	5 025	5 966	7 906	22 332	21 631
Machinebouw	33 044	31 451	32 622	71 519	70 716	75 149	107 771	115 835
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	7 725	8 566	8 275	17 122	20 282	17 421	25 696	27 111
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	2 068	1 726	2 242	6 876	5 427	6 089	8 331	8 078
Textielmaterieel	1 096	823	1 070	6 227	4 999	7 433	8 503	7 738
Diverse mekaniekconstructies	6 483	6 364	6 629	5 512	3 524	4 400	11 029	12 368
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	6 715	6 540	6 555	10 456	13 070	12 537	19 092	20 427
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	6 334	5 087	5 115	7 487	6 918	6 912	12 027	14 873
Landbouwtrekkers en -machines	1 784	1 521	1 825	15 994	14 740	18 488	20 313	22 371
Meetapparaten en dergelijke	839	824	911	1 845	1 756	1 869	2 780	2 869
Elektrische uitrusting	33 515	36 397	33 306	35 272	43 862	44 786	78 092	72 822
Vervoermaterieel	*22 445*	*30 835*	*30 708*	*79 433*	*95 158*	*133 176*	*163 884*	*176 067*
Spoorwegmaterieel	2 529	5 347	2 336	1 024	1 069	925	3 261	6 616
Scheepsbouw	8 517	8 118	6 409	4 081	3 522	3 194	9 603	13 213
Automobielen en onderdelen	17 399	17 370	21 963	74 328	90 567	129 057	151 020	156 238
Diversen (b)	*1 823*	*1 657*	*2 405*	*12 566*	*9 149*	*24 686*	*27 091*	*19 204*
Algemeen totaal ...	**169 360**	**167 425**	**173 165**	**270 470**	**291 295**	**365 669**	**538 834**	**547 628**

(a) Voorlopige gegevens.

(b) Vanaf 1977 zijn de gieterijen van non-ferrometalen inbegrepen.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt			Uitvoer			Totaal	
	1974	1975	1976	1974	1975	1976	1976	1977 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*19 994*	*16 915*	*19 811*	*40 579*	*33 663*	*39 758*	*59 569*	*59 332*
Vormstaalgieterij	1 417	1 613	1 381	2 379	3 286	3 405	4 786	4 433
IJzergieterij	3 343	2 884	2 770	1 322	1 310	1 221	3 991	4 423
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	6 174	4 580	5 357	21 857	15 920	20 057	25 414	25 192
Smeed-, stamp- en perswerk	5 540	4 745	6 121	6 056	5 030	5 942	12 063	12 027
Beklede platen	3 520	3 093	4 182	8 965	8 117	9 133	13 315	13 257
Duurzame gebruiksgoederen	*37 933*	*37 162*	*39 832*	*31 924*	*32 204*	*38 644*	*78 476*	*84 164*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	11 063	10 363	11 102	5 183	4 797	5 853	16 955	19 039
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	15 285	15 345	16 948	6 115	6 310	7 988	24 936	27 497
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	1 365	1 330	1 549	911	668	820	2 369	2 486
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	10 220	10 124	10 233	19 715	20 429	23 983	34 216	35 142
Uitrustingsgoederen	*76 610*	*78 902*	*78 256*	*93 676*	*108 052*	*123 398*	*201 654*	*206 620*
Metaalbouw	13 820	14 575	13 747	3 239	4 574	6 636	20 383	20 265
Machinebouw	31 723	31 884	32 244	60 913	71 202	77 062	109 306	113 801
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	7 540	7 015	7 878	13 496	15 852	18 426	26 304	27 268
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	2 127	1 914	2 366	6 274	6 615	7 022	9 388	8 776
Textielmaterieel	1 119	866	928	5 266	5 949	5 910	6 838	7 084
Diverse mekaniekconstructies	6 298	7 028	6 888	4 081	4 830	5 201	12 089	12 575
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	6 668	6 863	6 604	10 130	13 458	13 101	19 705	20 038
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	5 584	5 710	4 835	6 764	7 052	6 801	11 636	13 188
Landbouwtrekkers en -machines	1 674	1 699	1 890	13 442	16 069	19 239	21 129	22 473
Meetapparaten en dergelijke	713	789	855	1 460	1 377	1 326	2 217	2 399
Elektrische uitrusting	31 067	32 443	32 265	29 524	32 276	39 700	71 965	72 554
Vervoermaterieel	*25 874*	*29 380*	*33 542*	*80 014*	*97 868*	*136 095*	*169 637*	*170 670*
Spoorwegmaterieel	2 787	3 715	4 387	855	1 061	696	5 083	5 001
Scheepsbouw	5 657	7 836	7 046	4 536	5 307	5 793	12 839	9 754
Automobielen en onderdelen	17 430	17 829	22 109	74 623	91 500	129 606	151 715	155 915
Diversen (b)	*1 387*	*1 830*	*2 035*	*6 768*	*10 076*	*11 738*	*13 773*	*16 437*
Algemeen totaal ...	**161 798**	**164 189**	**173 476**	**252 961**	**281 863**	**349 633**	**523 109**	**537 223**

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Vanaf 1977 zijn de gieterijen van non-ferrometalen inbegrepen.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor

(eenheden)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Auto's voor personenvervoer :										
— voor gemeenschappelijk vervoer	192	174	137	213	396	1 599	1 789	1 910	2 535	5 021
— overige	271 338	276 870	311 826	385 109	377 291	838 582	689 802	740 636	954 472	969 512
Auto's voor goederenvervoer	20 633	24 719	23 869	27 646	32 559	79 878	79 400	62 219	88 990	89 103
Motorrijwielen	25 181	30 332	20 176	25 024	21 866	6 136	2 874	473	568	565
Rijwielen met hulpmotor	60 670	72 744	56 971	46 523	47 875	52 301	48 544	49 989	52 677	72 263
Motorscooters	191	244	229	334	237	10	7	148	2	3
Rijwielen zonder motor	106 568	137 834	126 414	158 852	186 842	101 382	97 940	42 293	31 541	31 110

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Gemeenschappelijk vervoer : D.T. 8702.030 + 8702.120; overige : D.T. 8702.210 + 8702.230 + 8702.250; auto's voor goederenvervoer : D.T. 8702.600 + 8702.720 + 8702.760 + 8702.810 + 8702.850 + 8702.860; motorrijwielen : D.T. 8709.590; rijwielen met hulpmotor : D.T. 8709.100; motorscooters : D.T. 8709.510; rijwielen zonder motor : D.T. 8710.000. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Niet-mechanische produkten	**25 271**	**37 219**	**36 082**	**38 499**	**42 572**	**29 222**	**38 172**	**37 913**	**43 960**	**43 371**
Werken van metaaldraad	2 517	3 635	3 288	3 653	4 271	8 332	11 406	9 464	10 981	7 520
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	3 474	4 080	4 366	5 237	5 465	1 498	1 773	1 557	1 557	1 699
Metalen constructiewerken	2 962	4 671	5 503	5 014	5 052	3 552	4 281	4 952	6 848	7 837
Buizen en recipiënten	5 351	7 955	8 741	7 632	8 420	6 057	8 819	8 992	9 222	9 879
Gereedschap	2 824	3 647	3 597	3 768	4 503	1 814	2 256	2 430	2 710	3 200
Andere metaalwaren	8 143	13 231	10 587	13 195	14 861	7 969	9 637	10 518	12 642	13 236
Elektrische machines en apparaten	**46 299**	**56 750**	**60 799**	**69 496**	**71 436**	**37 468**	**45 889**	**51 999**	**62 920**	**64 501**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	2 356	3 142	2 362	2 645	2 844	1 666	2 514	2 858	3 394	3 202
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	446	597	140	600	716	181	189	196	156	147
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	4 437	5 338	5 828	5 795	5 882	4 052	4 841	5 794	6 743	5 855
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	1 001	1 166	1 094	1 671	1 786	1 460	1 755	1 739	2 374	2 495
Lampen en buizen voor verlichting	1 195	1 330	1 417	2 028	1 932	1 332	1 643	1 738	1 884	2 493
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	4 586	5 678	7 102	6 652	6 791	2 608	3 126	2 474	3 026	3 548
Elektrische apparaten voor voertuigen	1 299	1 664	1 836	2 349	2 753	607	824	1 313	2 131	2 343
Elektrische huishoudapparaten	7 072	9 902	10 085	11 645	11 425	1 032	1 272	1 426	1 850	2 143
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	3 212	4 355	5 060	6 553	7 128	6 828	8 978	10 119	10 401	11 616
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	7 850	7 714	8 771	9 842	9 564	9 692	10 537	13 067	17 837	16 037
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	2 196	3 131	3 396	4 171	4 033	638	960	1 234	1 837	1 834
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	895	1 091	1 146	2 013	2 640	835	1 030	1 397	1 823	2 295
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	5 898	7 796	7 744	8 235	8 341	4 576	5 291	5 178	5 837	6 686
Apparaten voor verwarming										

Apparaten voor verwarming	960	1 286	1 138	1 313	1 383	534	630	1 067	1 211	1 228
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	2 909	3 591	3 549	2 668	2 741	2 251	2 796	3 465	3 827	3 299
Landbouwmachines en -tractoren	2 852	3 572	4 133	5 129	6 315	6 242	9 473	11 194	14 244	15 201
Kantoormachines	7 597	8 684	9 711	10 186	12 375	4 098	4 898	5 426	5 403	5 388
Machines voor metaalbewerking	2 132	3 261	3 864	3 477	2 214	1 760	1 429	1 943	1 776	1 598
Machines voor textiel- en ledernijverheid	3 861	4 947	3 836	4 324	4 010	4 343	5 636	6 367	6 660	7 088
Naaimachines	659	829	799	856	918	187	217	248	271	336
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	2 590	2 921	2 481	3 027	3 108	923	1 236	1 153	1 454	1 307
Delf- en graafmachines voor grondwerken	4 424	6 720	7 130	5 691	6 055	5 611	7 666	12 240	12 341	13 774
Machines voor andere industrieën	2 378	2 858	2 784	2 675	3 140	2 189	2 466	2 840	4 031	3 852
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	4 726	6 517	7 449	8 046	7 232	3 740	4 543	6 002	6 442	7 846
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	5 674	7 023	7 448	7 921	8 752	3 893	4 468	4 735	6 071	6 670
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	6 511	8 555	8 860	8 908	9 090	3 387	4 991	5 098	4 555	4 982
Andere gereedschapswerktuigen	2 421	3 069	2 833	2 690	3 194	1 650	2 077	2 292	2 325	2 486
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	3 583	4 556	4 433	4 585	4 849	1 330	1 606	1 768	1 925	2 206
Lagers	1 212	1 524	1 560	1 581	2 031	139	190	170	165	355
Andere delen en toebehoren van machines	3 453	4 341	4 694	5 279	5 118	2 860	4 402	5 025	4 788	4 977
Andere niet-elektrische machines en toestellen	8 780	10 597	9 623	10 871	11 375	4 497	5 844	6 288	8 138	8 529

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Werken van metaaldraad : T.C.I.H. 693 + 694 + 698.51 + 698.52 + 698.53; metaalwaren... : T.C.I.H. 696 + 697.11 + 697.12 + 697.21 + 697.22 + 697.23 + 812.3; metalen constructiewerken : T.C.I.H. 691.1 + 691.2; buizen... : T.C.I.H. 678 + 692; gereedschap : T.C.I.H. 695; andere metaalwaren : T.C.I.H. 679 + 697.91 + 697.92 + 697.93 + 698 — 698.51 — 698.52 — 698.53 + 812.1 + 821.02; geïsoleerde kabels... : T.C.I.H. 723.1; isolatoren : T.C.I.H. 723.21 + 723.22 + 723.23; generatoren... : T.C.I.H. 722.1; elektrische elementen... : T.C.I.H. 729.11 + 729.12; lampen... : T.C.I.H. 729.2; elektronenbuizen... : T.C.I.H. 729.3; elektrische apparaten... : T.C.I.H. 729.41 + 729.42; elektrische huishoudapparaten : T.C.I.H. 725; ontvangtoestellen... : T.C.I.H. 724.1 + 724.2; toestellen voor telegrafie... : T.C.I.H. 724.91 + 724.92 + 724.99 elektrische meet... : T.C.I.H. 729.51 + 729.52; elektrische toestellen voor medisch... : T.C.I.H. 726; toestellen voor het in- of uitschakelen... : T.C.I.H. 722.2; andere elektrische... : T.C.I.H. 729.6 + 729.7 + 729.91 + 729.92 + 729.93 + 729.94 + 729.95 + 729.96 + 729.98 + 729.99; apparaten voor verwarming : T.C.I.H. 711.1 + 711.2 + 711.31 + 711.32; gereedschapswerktuigen... : T.C.I.H. 715.1; landbouwmachines : T.C.I.H. 712; kantoormachines : T.C.I.H. 714; machines voor metaalbewerking : T.C.I.H. 715.21 + 715.22 + 715.23; machines voor textiel... : T.C.I.H. 717.11 + 717.12 + 717.13 + 717.14 + 717.15 + 717.2; naaimachines : T.C.I.H. 717.3; machines voor de vervaardiging... : T.C.I.H. 718.11 + 718.12 + 718.21 + 718.22 + 718.29; delf- en graafmachines... : T.C.I.H. 718.41 + 718.42; machines voor andere industriën : T.C.I.H. 718.31 + 718.39 + 718.51 + 718.52; machines en toestellen voor... : T.C.I.H. 719.11 + 719.12 + 719.13 + 719.14 + 719.15 + 719.19; pompen en... : T.C.I.H. 719.21 + 719.22 + 719.23; machines, toestellen en motorvoertuigen... : T.C.I.H. 719.31 + 719.32; andere gereedschapswerktuigen : T.C.I.H. 719.51 + 719.52 + 719.53 + 719.54; kranen... : T.C.I.H. 719.92; lagers : T.C.I.H. 719.7; andere delen... : T.C.I.H. 719.91 + 719.93 + 719.94 + 719.99; andere niet-elektrische... : T.C.I.H. 711.7 + 711.81 + 711.89 + 719.41 + 719.43 + 719.61 + 719.62 + 719.63 + 719.64 + 719.65 + 719.66 + 719.8. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

(vervolg op blz. 130)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Niet-mechanische produkten	**592 175**	**707 404**	**659 669**	**676 820**	**756 138**	**1 155 489**	**1 161 245**	**976 797**	**1 079 085**	**1 070 687**
Werken van metaaldraad	55 709	67 819	60 147	73 540	95 442	378 843	354 378	256 181	278 618	225 745
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	38 366	42 263	37 986	42 768	44 598	25 708	27 329	17 586	15 694	15 649
Metalen constructiewerken	108 142	146 168	146 523	121 520	126 411	119 678	120 504	113 651	140 075	176 842
Buizen en recipiënten	223 494	263 860	249 432	231 758	263 865	396 413	416 676	356 937	378 507	390 045
Gereedschap	14 401	16 263	14 756	15 405	17 917	4 096	5 163	6 114	6 566	6 965
Andere metaalwaren	152 063	171 031	150 825	191 829	207 905	230 751	237 195	226 328	259 625	255 441
Elektrische machines en apparaten	**238 326**	**276 343**	**251 983**	**269 236**	**269 550**	**156 698**	**179 291**	**187 950**	**216 652**	**206 942**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	30 227	32 248	26 097	27 508	31 597	19 126	24 035	33 836	40 310	33 620
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	4 187	4 584	1 337	4 097	4 873	1 598	1 790	1 645	1 197	1 141
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	30 892	34 434	31 631	29 163	28 855	32 487	36 281	33 812	39 112	34 905
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	17 914	17 450	15 262	21 321	21 506	22 839	24 148	23 056	29 752	27 241
Lampen en buizen voor verlichting	5 599	5 946	9 453	8 805	6 985	3 746	4 381	4 337	3 833	4 472
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	16 525	14 008	16 142	15 891	15 401	6 733	7 672	6 657	8 288	8 877
Elektrische apparaten voor voertuigen	5 470	6 950	7 136	9 469	11 003	3 379	4 808	6 151	9 460	10 300
Elektrische huishoudapparaten	66 458	88 797	79 500	85 686	81 970	8 437	9 980	10 316	12 702	12 750
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	7 159	8 935	10 740	12 805	13 725	20 654	23 033	21 554	21 065	22 520
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	19 984	19 964	19 043	18 596	18 268	23 811	21 703	21 401	23 678	23 268
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	1 618	2 187	1 936	2 000	2 079	487	760	820	1 128	863
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	873	961	975	1 562	1 591	988	1 124	1 448	1 936	2 062
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	15 668	18 220	16 102	16 297	16 630	7 270	7 347	7 849	6 503	7 459

Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	19 123	20 412	17 084	12 732	12 723	13 844	16 618	17 351	19 598	15 291
Landbouwmachines en -tractoren	37 840	41 916	43 928	49 937	59 404	83 983	111 094	111 866	129 699	132 472
Kantoormachines	5 832	6 426	6 165	6 453	7 534	3 436	3 960	4 273	3 778	3 496
Machines voor metaalbewerking	151 775	199 204	137 850	102 439	59 117	42 065	38 076	37 169	37 093	28 921
Machines voor textiel- en ledernijverheid	20 408	23 790	17 405	19 690	16 969	36 001	43 193	39 778	38 305	35 225
Naaimachines	1 944	2 153	1 751	2 002	2 021	437	457	562	604	665
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	12 595	13 719	8 834	10 873	10 864	6 371	7 826	5 695	8 772	6 901
Delf- en graafmachines voor grondwerken	66 628	97 824	88 895	58 828	64 082	69 488	92 419	104 604	99 509	110 185
Machines voor andere industrieën	17 359	22 312	18 216	15 931	19 489	21 626	20 464	22 055	30 919	27 672
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	37 101	51 065	50 136	40 278	40 573	32 139	30 906	38 157	36 279	48 162
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	37 404	42 834	37 362	39 387	43 256	24 015	25 213	20 741	24 079	26 153
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	83 434	98 021	90 286	81 400	85 406	50 010	49 640	47 722	41 147	45 451
Andere gereedschapswerktuigen	13 203	16 118	13 330	11 860	13 805	11 681	13 478	13 149	12 258	10 939
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	17 317	20 795	18 205	16 834	17 137	7 370	8 277	8 227	8 109	8 482
Lagers	6 785	7 724	6 659	6 474	8 833	3 230	3 509	1 547	946	2 464
Andere delen en toebehoren van machines	30 033	34 700	34 712	32 297	31 268	25 568	30 189	28 700	24 818	24 316
Andere niet-elektrische machines en toestellen	43 116	47 510	41 181	43 754	45 562	20 663	24 172	23 677	22 498	30 417

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 127.

(vervolg op blz. 131)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 127)*

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Vervoermaterieel	118 499	116 767	140 187	185 557	199 695	97 722	95 124	116 519	162 506	169 526
Niet-elektrische motoren	13 750	13 997	17 051	21 285	22 547	2 569	2 916	3 520	3 250	2 845
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	31 453	34 463	39 125	55 442	61 034	75 136	70 144	85 423	124 562	135 156
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	60 434	53 875	65 381	94 905	98 434	10 298	12 652	15 565	18 818	20 835
Motorfietsen en rijwielen met motor	811	1 034	1 044	1 393	1 599	419	372	391	460	679
Rijwielen zonder motor	703	845	753	1 060	1 284	475	533	330	389	455
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	2 462	3 237	3 119	4 126	4 131	2 050	2 333	3 013	3 924	3 814
Luchtvaartuigen	6 181	6 711	10 228	5 030	6 688	2 175	2 191	3 362	3 779	2 820
Schepen en boten	1 352	783	1 493	1 013	2 774	3 751	2 754	3 288	6 003	1 925
Rollend materieel voor spoorwegen	1 353	1 822	1 993	1 303	1 204	849	1 229	1 623	1 321	997
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	8 023	8 339	10 848	13 135	14 655	2 743	3 765	5 035	9 705	11 244
Wetenschappelijke toestellen	6 604	6 599	8 944	10 907	12 355	2 560	3 523	4 778	5 677	6 523
w.o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(2 504)	(3 155)	(3 239)	(3 503)	(3 696)	(817)	(1 024)	(1 656)	(1 626)	(1 909)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(2 109)	(2 667)	(2 820)	(3 758)	(4 193)	(581)	(790)	(1 089)	(1 547)	(1 636)
optische instrumenten	(890)	(1 126)	(1 245)	(1 485)	(1 805)	(244)	(354)	(445)	(489)	(778)
Uurwerken	1 419	1 740	1 904	2 228	2 300	183	242	257	366	398
Totaal ...	264 814	303 926	334 241	395 914	422 258	216 789	247 518	288 787	364 718	379 764

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* —Niet-elektrische motoren : T.C.I.H. 711.41 + 711.42 + 711.5 + 711.6 — D.T. 8408.710; auto's... : T.C.I.H. 732.1 + 732.2 + 732.3 + 732.4 + 732.5; delen van auto's... : T.C.I.H. 732.6 + 732.7 + 732.81 + 732.89; motorfietsen... : T.C.I.H. 732.91 + 732.92; rijwielen... : T.C.I.H. 733.11 + 733.12; andere wegvoertuigen... : T.C.I.H. 733.31 + 733.32 + 733.33 + 733.4; luchtvaartuigen : T.C.I.H. 734; schepen en boten : T.C.I.H. 735; rollend materiaal... : T.C.I.H. 731; wetenschappelijke toestellen : T.C.I.H. 861; wetenschappelijke toestellen voor meting... : T.C.I.H. 861.91 + 861.92 + 861.93 + 861.94 + 861.95 + 861.96 + 861.97 + 861.98 + 861.99; apparaten en materiaal... : T.C.I.H. 861.4 + 861.51 + 861.52 + 861.61 + 861.69; optische instrumenten : T.C.I.H. 861.11 + 861.12 + 861.21 + 861.22 + 861.31 + 861.32 + 861.33 + 861.34 + 861.39; uurwerk : T.C.I.H. 864. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 129)*

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Vervoermaterieel	1 750 848	1 479 997	1 582 077	1 926 223	1 548 818	1 186 756	1 023 022	1 105 903	1 391 816	1 389 303
Niet-elektrische motoren	118 262	106 742	108 693	135 444	140 749	14 194	15 936	18 345	15 967	13 044
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	363 234	368 270	377 755	467 942	48 596	843 590	713 099	780 382	1 018 875	1 048 516
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	1 087 688	822 110	896 673	1 155 709	1 186 377	155 577	171 184	173 731	200 523	229 021
Motorfietsen en rijwielen met motor	5 885	6 470	5 598	6 911	7 222	3 332	2 738	2 568	2 757	4 098
Rijwielen zonder motor	6 599	7 410	5 614	7 070	7 727	4 628	4 834	2 784	3 030	3 090
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	47 519	57 131	48 395	60 203	56 406	32 573	33 856	36 347	43 440	40 371
Luchtvaartuigen	2 041	1 662	2 474	1 491	1 672	759	992	1 171	1 321	1 271
Schepen en boten	82 727	63 383	99 679	68 175	78 479	110 120	57 790	64 069	85 076	36 145
Rollend materieel voor spoorwegen	36 893	46 819	37 196	23 278	21 590	21 983	22 593	26 506	20 827	13 747
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	12 602	15 415	13 678	15 208	16 142	7 041	10 438	10 371	12 376	13 287
Wetenschappelijke toestellen	11 183	13 840	12 224	13 635	14 548	6 858	10 144	10 101	12 000	12 924
w.o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(4 577)	(5 037)	(4 233)	(4 393)	(4 356)	(3 476)	(4 151)	(3 838)	(4 086)	(4 198)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(3 797)	(4 587)	(4 144)	(5 088)	(5 502)	(1 033)	(2 280)	(2 702)	(3 028)	(3 160)
optische instrumenten	(631)	(792)	(1 038)	(755)	(830)	(475)	(522)	(458)	(556)	(556)
Uurwerken	1 419	1 575	1 454	1 573	1 594	183	294	270	376	363
Totaal ...	3 203 500	3 232 701	3 146 025	3 445 726	3 135 249	2 963 078	2 898 909	2 773 944	3 246 604	3 245 316

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 130.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 2. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

De verbetering van de activiteit in de scheikundige nijverheid die in 1976 optrad, heeft zich in de eerste maanden van 1977 doorgezet. In het tweede halfjaar van 1977 is een verzwakking opgetreden. Toch kon in 1977 nog een gemiddelde produktiestijging van 6 % worden bereikt in de scheikundige nijverheid, met uitsluiting van de rubbernijverheid. De activiteit in deze laatste bedrijfstak ontwikkelde gunstig tijdens het recessiejaar 1975 doch verzwakte in 1976 en 1977.

De chemische nijverheid blijkt een zekere maturiteit te hebben bereikt, met als voornaamste kenmerken een meer gematigde groei, een grotere gevoeligheid aan de algemene economische conjunctuurontwikkeling en een versterkte concurrentie, waardoor de verkoopprijzen laag worden gehouden.

De tewerkstelling in de scheikundige nijverheid neemt nog nauwelijks toe. Volgens de enquête die per 30 juni 1977 door de Federatie van de Chemische Nijverheid bij haar aangesloten leden werd uitgevoerd nam het aantal werknemers met 500 toe t.o.v. 30 juni 1976 en beloopt 91 700 eenheden (50 232 arbeiders en 41 468 bedienden).

Hoewel de buitenlandse handel in scheikundige produkten in 1977 verder toenam, werd een duidelijke verzwakking in de tweede helft van het jaar waargenomen. De uitvoerwaarde steeg in 1977 met 7,5 % tot 193 miljard frank, terwijl de invoerwaarde toenam met 2,5 % tot 146 miljard. Daar de uitvoerprijzen sterker verhoogden dan de invoerprijzen is de uitvoer in volume slechts met 2,5 % gestegen, terwijl de invoer een groei van 8 % in volume bereikte. Het aandeel van de chemische sector bedraagt 12,3 % van het gehele uitvoerpakket en 8,3 % van de totale invoerwaarde.

De uitvoer van organische chemische produkten nam in waarde in lichte mate toe, doch door de sterke stijging van de uitvoerprijzen wordt een daling van de uitgevoerde hoeveelheid met 5 % genoteerd. De invoerprijzen van deze belangrijke produktengroep (ruim 20 % van de invoerwaarde) daalden daarentegen, terwijl de ingevoerde hoeveelheid met 5 % vermeerderde.

De uitvoer van kunstmeststoffen nam in 1977 zowel in waarde als in hoeveelheid nog toe, doch de invoer is in vier jaar tijd verdubbeld. In 1977 nam de invoer van kunstmeststoffen met 22 % in volume toe. De concurrentie komt de jongste jaren voornamelijk uit de Oostbloklanden, het Midden-Oosten en Mexico.

De uitvoer van farmaceutische produkten kende in 1977 een betrekkelijk gunstige ontwikkeling, terwijl de invoer van geneesmiddelen licht verminderde. Deze speciale tak van de scheikundige nijverheid, die steunt op hoogstaand wetenschappelijk onderzoek, ondervindt de jongste jaren enige psychologische weerstand i.v.m. de zgn. overconsumptie van geneesmiddelen en is voor zijn prijszetting afhankelijk geworden van het Ministerie van Economische Zaken.

*
* *

Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid

(duizenden tonnen)

TIJDVAK	Stikstofnijverheid		Zwavelzuur en oleum (c)	Ruwe teer	Rubber (d)
	Primaire stikstof (a)	Samengestelde meststoff. (b)			
1970 Maandgemiddelde	**43,8**	**128,0**	**149,5**	**19,4**	**5,9**
1971 Maandgemiddelde	**46,0**	**136,7**	**161,0**	**20,1**	**6,9**
1972 Maandgemiddelde	**48,0**	**133,1**	**205,0**	**21,3**	**7,5**
1973 Maandgemiddelde	**45,5**	**137,5**	**216,3**	**22,7**	**7,9**
1974 Maandgemiddelde	**48,5**	**140,8**	**215,8**	**23,7**	**8,4**
1975 Maandgemiddelde	**43,9**	**120,3**	**153,7**	**18,1**	**12,8**
1976 Maandgemiddelde	**44,9**	**105,0**	**157,6**	**19,2**	**10,9**
1977 Maandgemiddelde	**48,6**	**117,0**	**167,5**	**17,4**	**10,0**
1977 Januari	52,6	115,3	191,6	16,8	10,7
Februari	46,3	113,0	171,5	17,4	10,6
Maart	54,9	124,4	188,8	17,9	12,6
April	51,5	113,2	158,8	18,0	10,0
Mei	43,8	120,4	185,3	19,4	9,9
Juni	52,7	118,3	150,6	18,1	11,3
Juli	55,6	69,0	140,9	17,0	3,2
Augustus	51,4	111,9	157,3	16,8	9,0
September	27,6	121,7	140,6	16,7	11,1
Oktober	41,6	132,2	171,7	16,4	10,5
November	50,5	128,5	180,9	16,7	10,5
December	55,0	136,0	172,6	18,0	10,2

(a) In 1 000 t N.
(b) In 1 000 t goederen.
(c) Teruggebracht op 100 % monogehydrateerd.
(d) Exclusief de produktie van schoenen, inclusief de produktie van fietsbanden.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.

Scheikundige nijverheid en rubbernijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

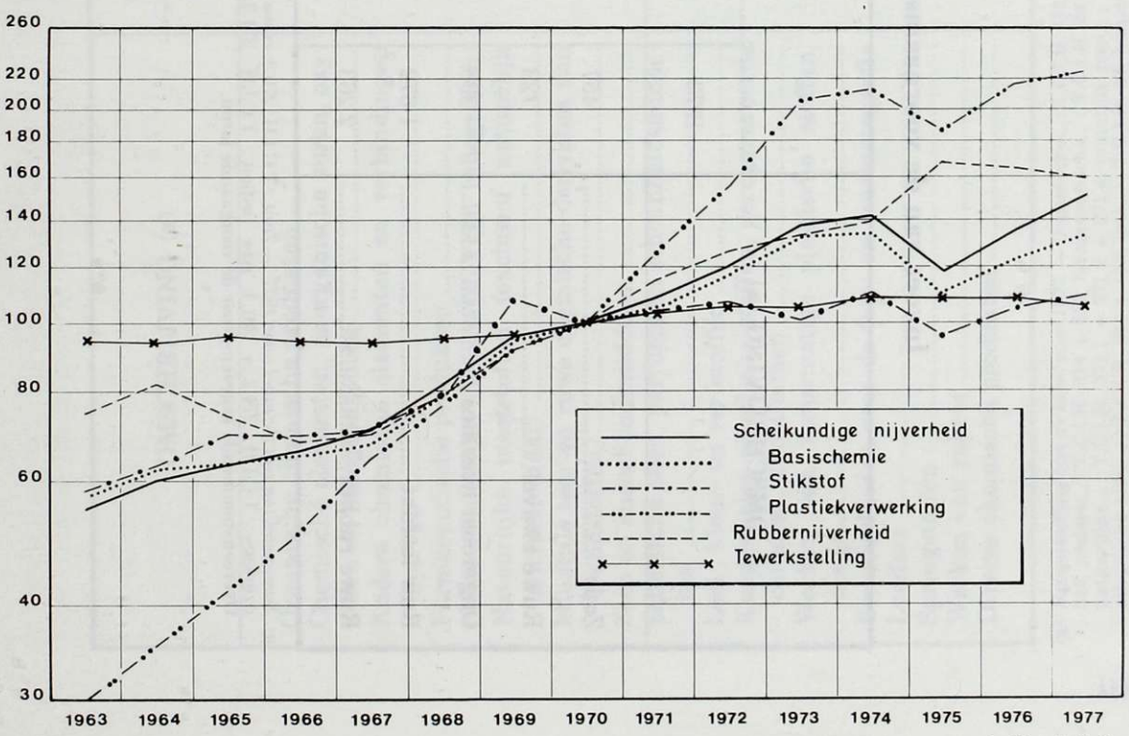

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen

OMSCHRIJVING (a)	Waarde (miljoenen franken)					Gewicht (tonnen)				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Zout	457	565	568	727	776	865 906	1 144 021	796 035	992 366	906 665
Ruwe zwavel	723	1 142	1 188	1 209	1 006	673 436	936 170	440 100	458 776	451 692
Ongeroost ijzerkies	308	379	265	282	264	816 242	754 655	421 444	453 899	464 847
Ruw fosfaat	1 672	4 944	4 597	3 137	2 974	2 286 695	2 406 599	1 771 440	1 583 148	1 926 116
Ruwe rubber	2 263	3 571	2 861	3 360	3 457	140 545	143 932	120 287	145 348	150 239

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Zout : T.C.I.H. 276.3; ruwe zwavel : T.C.I.H. 274.1; ongeroost ijzerkies : T.C.I.H. 274.2 + 281.4; ruw fosfaat : T.C.I.H. 271.3; ruwe rubber : T.C.I.H. 23. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Organische chemische produkten	15 089	37 320	27 181	35 529	35 414	21 039	38 045	31 407	32 750	33 458
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	3 174	3 961	3 367	4 061	3 973	9 025	13 011	11 107	12 900	13 308
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	2 795	5 031	4 637	6 206	7 107	2 204	3 212	2 618	2 792	2 822
Farmaceutische produkten	9 708	12 835	12 798	14 688	14 299	7 787	11 000	11 493	12 711	14 502
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	3 154	4 357	4 758	5 106	6 395	10 279	16 812	16 784	15 181	16 817
Natuurlijke meststoffen (exclusief natuurlijk calciumfosfaat)	139	172	193	213	243	15	18	22	48	114
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	144	477	364	420	484	390	889	880	1 211	1 121
Zeep en onderhoudsmiddelen	2 131	3 354	3 032	3 711	3 713	2 258	3 384	3 463	4 377	4 817
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	2 059	2 576	2 512	3 226	3 524	1 555	1 851	2 035	2 345	2 533
Looi-, kleur- en verfstoffen	4 857	5 863	4 924	6 733	6 648	3 699	5 264	4 352	6 238	7 192
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	14 257	21 731	18 508	25 892	25 935	23 088	35 623	30 534	41 809	45 108
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	6 059	8 191	7 579	9 860	11 035	4 910	6 620	6 319	7 639	8 343
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	1 927	2 559	2 621	2 972	3 286	9 113	11 030	10 502	13 203	14 320
Lucifers	6	18	14	16	18	155	151	145	162	176
Springstoffen	179	314	332	369	430	399	444	702	722	862
Werken van rubber	7 054	9 270	10 098	10 950	11 247	6 718	9 277	10 199	10 799	12 126
Diverse chemische produkten	7 440	10 419	9 914	11 765	12 445	8 419	12 796	11 579	14 437	15 264

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* —Organische... : T.C.I.H. 512; chemische elementen... : T.C.I.H. 513; andere... : T.C.I.H. 514 + 515; farmaceutische... : T.C.I.H. 54; kunstmeststoffen... : T.C.I.H. 56; natuurlijke... : T.C.I.H. 271.1 + 271.2 + 271.4; minerale teer... : T.C.I.H. 52; zeep... : T.C.I.H. 554; etherische oliën... : T.C.I.H. 551 + 553; looi-... : T.C.I.H. 53; kunstmatige plastische... : T.C.I.H. 581; werken van... : T.C.I.H. 893 + D.T. 4202.120 + 4202.140 + 4202.160 + 4202.170 + 4202.180; benodigdheden... : T.C.I.H. 862; lucifers : T.C.I.H. 899.32; springstoffen : T.C.I.H. 571; werken van rubber : T.C.I.H. 62 + 841.6; diverse... : T.C.I.H. 599. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Organische chemische produkten	1 670 916	2 340 686	1 710 448	2 100 224	2 203 294	2 009 517	1 925 912	1 646 574	1 517 038	1 440 958
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	638 308	683 693	591 022	571 125	623 764	1 993 568	2 235 174	1 615 017	1 695 352	1 776 538
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	282 726	319 306	231 520	286 690	268 330	496 755	521 107	467 267	466 445	422 798
Farmaceutische produkten	13 467	16 554	14 396	16 748	17 138	9 401	11 662	10 807	11 914	12 849
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	1 588 722	1 608 092	1 443 563	1 657 668	2 028 409	5 310 974	5 548 825	4 588 438	4 756 710	5 070 195
Natuurlijke meststoffen (exclusief calciumfosfaat)	105 179	102 374	114 569	145 939	150 403	10 787	8 625	14 835	22 814	35 760
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	81 540	125 165	112 800	96 744	113 365	223 997	229 724	211 204	253 820	228 135
Zeep en onderhoudsmiddelen	101 169	121 327	106 542	125 656	128 128	111 515	130 542	125 650	169 483	184 103
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	17 274	19 741	19 650	22 113	23 368	18 401	22 276	19 510	22 567	23 366
Looi-, kleur- en verfstoffen	90 203	99 213	80 766	97 990	135 038	98 228	113 968	89 589	120 996	143 107
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	672 528	718 254	664 933	872 118	853 943	1 026 976	1 033 357	948 041	1 178 369	1 410 380
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	76 280	86 405	75 001	96 049	109 525	68 052	73 229	65 109	79 723	87 153
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	10 238	12 594	10 680	12 635	13 805	41 354	46 618	41 423	49 968	52 433
Lucifers	72	216	78	111	186	3 960	3 279	2 640	2 896	2 912
Springstoffen	2 505	3 415	3 317	3 472	4 263	3 864	3 647	4 237	4 407	5 434
Werken van rubber	133 408	142 014	146 768	148 144	155 566	107 997	126 076	137 993	135 754	146 918
Diverse chemische produkten	482 840	476 110	444 995	514 581	505 112	1 304 013	1 160 854	1 185 958	1 569 228	1 371 110

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 135.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 3. — TEXTIELINDUSTRIE

De produktie in de *textielnijverheid* nam t.o.v. 1976 met 13 % af en viel hierdoor terug op het lage produktiepeil van het crisisjaar 1975. De verzwakking van de bedrijvigheid die, na de kortstondige opleving tijdens het laatste kwartaal van 1975 en het eerste halfjaar van 1976 werd waargenomen, zette zich in 1977 verder door. De meeste subsectoren vertoonden een achteruitgang; enkel de tapijtsector en de meubelbekleding boekten nog vooruitgang. De *confectienijverheid,* waarvan de bedrijvigheid begin 1976 nauwelijks verbeterde, kon evenwel in het tweede halfjaar van 1977 een licht herstel verwezenlijken.

De binnenlandse vraag naar textielprodukten nam in 1977 slechts in lichte mate toe. De verkoop van textiel en kleding in de detailhandel steeg in 1977 met 6,4 %, terwijl de kleinhandelsprijzen van de textielartikelen met ongeveer 5 % toenamen. De groothandelsprijzen werden volgens I.R.E.S. in 1977 gemiddeld met 1,5 % verhoogd. De stijgende tendens van de groothandelsprijzen in 1976 en begin 1977 is vanaf april 1977 volledig omgeslagen. De daling van de textielgrondstoffenprijzen heeft daartoe bijgedragen.

Het stijgingstempo van de buitenlandse handel in textielprodukten vertraagde gevoelig in 1977. De uitvoerwaarde nam in 1977 gemiddeld met 2,3 % toe, terwijl de invoerwaarde met 1,3 % vermeerderde t.o.v. 1976. In tonnen uitgedrukt is de uitvoer met 1,5 % en de invoer met 8,1 % afgenomen. Het batig saldo van de textielhandelsbalans kon licht worden verbeterd : nl. van 11 miljard frank in 1976 tot 13,1 miljard frank in 1977. Het aandeel « textiel » beloopt in 1977 nog 9 % van de totale exportwaarde en 7,6 % van de totale importwaarde.

De lichte toeneming van het batig saldo van de handelsbalans is het resultaat van uiteenlopende ontwikkelingen. Zowel voor de grondstoffen als voor de garens verminderde het negatief saldo door een sterkere afneming van de invoer dan van de uitvoer. Daarentegen nam de invoer van weefsels verder toe, terwijl de uitvoer stagneerde. Bij de breigoedartikelen vergrootte het tekort op de handelsbalans nog verder, terwijl het positief saldo voor de tapijten en tapisserieën nog sterk aangroeide.

De tewerkstelling in de textielnijverheid vertoont sinds vele jaren een dalende trend. De ongunstige economische conjunctuur heeft deze ontwikkeling nog doen versnellen. Van 1974 tot 1977 verminderde het aantal werknemers met één vierde. Ook in de kleding- en confectienijverheid liep de tewerkstelling sterk terug. Om de tewerkstelling en het produktieapparaat te behouden, werd bij het koninklijk besluit van 20 december 1977 een regeling getroffen tot toekenning van kredieten, waarvan de interesten door de Staat worden gedragen, ten gunste van de ondernemingen uit de textielsector, van bepaalde ondernemingen uit de kleding- en confectiesector alsook uit de breigoedsector, evenals ten gunste van de ondernemingen uit de sector die onder het Paritair Comité van de vlasvezel vallen. De ondernemingen van deze sectoren, waarvan de leefbaarheid niet onherroepelijk is aangetast, kunnen een krediet van maximum 20 000 F per tewerkgestelde werknemer, te rekenen vanaf de

negende ingeschrevene, verkrijgen op voorwaarde dat minimum 90 % van de tewerkstelling gedurende een jaar wordt gehandhaafd. Het krediet is terugbetaalbaar in acht gelijke driemaandelijkse stortingen, waarvan de eerste storting plaats zal hebben een jaar na de datum van de toekenning van het krediet.

*
* *

Produktie van gebreide goederen

Stand op 31 december
(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Katoen	12 508	13 321	12 052	13 111	13 676	13 885	15 208
Vlas	1 372	1 201	1 137	1 163	1 031	880	813
Wol	7 727	7 401	8 302	6 630	6 187	6 498	6 113
Rayonne en rayonnevezels	3 203	4 032	4 342	4 505	4 863	4 610	4 732
Synthetische vezels	9 344	10 381	15 051	16 664	17 624	19 493	22 546
Jute	3 033	2 711	2 260	1 638	1 068	637	567
Tapijten van harde vezels	685	677	616	552	585	580	812

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voorraden weefsels

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Gebreide stoffen (tonnen) :							
Ondergoed	5 223	4 858	4 840	4 690	4 211	3 800	3 414
Bovengoed en andere	8 418	8 598	9 355	8 286	7 891	8 563	5 914
Afgewerkte produkten :							
Ondergoed (1.000 doz.)	3 281	2 881	3 050	2 939	2 349	2 312	2 165
Dameskousen in synthetische garens (1.000 doz. par.)	892	533	471	506	293	296	243
Broekkousen (panty-kousen) (1.000 doz. stuks)	2 504	2 275	2 495	1 977	1 628	1 184	1 141
Sokken, 3/4 kousen, sokjes (1.000 doz. paren)	2 401	2 306	2 179	2 234	1 837	1 964	1 666
Bovengoed produkten (1.000 st.)	22 689	22 735	21 040	20 158	18 119	18 510	16 237

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	14 986	15 066	13 226	10 493	9 840	12 852	10 256
Kammen van de wol (a)	31 711	27 638	30 258	28 495	24 586	37 639	35 913
Spinnerijen :							
Katoen	92 490	90 760	90 703	86 671	54 947	68 810	52 980
w.o. : fijn katoen en mixte garens	(60 857)	(58 285)	(57 127)	(56 632)	(38 476)	(47 142)	(35 080)
rayonnevezels	(22 758)	(23 944)	(25 323)	(21 946)	(10 642)	(15 263)	(12 277)
Kaardwol	27 287	30 471	30 480	27 728	25 474	30 850	29 599
Kamwol	62 999	58 640	53 472	50 959	45 682	50 278	47 319
Vlas	11 455	10 338	10 334	11 033	8 980	10 560	8 964
Jute	69 557	64 074	58 011	51 130	37 068	37 188	29 692
Harde vezels	56 299	60 221	55 512	54 564	41 539	38 561	27 215
w.o. : enkel garens	(47 801)	(51 438)	(47 545)	(48 747)	(36 981)	(33 697)	(22 535)
touwwerk	(8 498)	(8 783)	(7 967)	(5 818)	(4 558)	(4 864)	(4 680)
Kunstmatige garens en vezels	39 748	..	..	..	..	..	..
w.o. : viscose garens	(4 246)	(4 673)	(4 614)	(4 923)	(3 055)	(4 043)	(3 210)
acetaatgarens	(9 043)	..		..	..	..	..
vezels	(26 459)	(28 282)	(27 650)	(24 114)	(10 308)	(21 402)	(23 025)
Weverijen :							
Katoen (b)	71 712	73 836	72 473	67 685	55 050	63 073	48 670
Vlas	6 523	7 562	7 019	6 855	4 631	5 033	4 338
Wol (b)	41 662	43 887	37 302	30 518	30 140	33 972	27 367
Rayonne en rayonnevezels (b)	29 442	32 923	34 321	32 622	27 640	30 823	32 017
Synthetische vezels (b)	57 934	67 048	101 126	117 174	125 301	160 720	169 450
Jute (c)	30 335	26 753	19 324	14 991	8 343	5 826	5 171
Tapijten :							
Katoen	5 711	4 776	4 265	2 873	2 384	2 736	1 921
Wol	30 552	32 544	28 382	22 086	23 044	26 894	22 841
Jute	4 916	5 727	3 914	2 947	2 263	1 536	2 391
Dekens (katoen en wol) (d)	5 436	5 345	4 805	5 052	3 616	4 020	3 098
Weefsels voor stoffering (e)	37 533	42 096	42 864	40 870	35 550	43 107	39 343
w.o. : katoen	(14 947)	(17 589)	(16 890)	(15 881)	(13 292)	(15 284)	(9 324)

(a) Nieuwe reeks : wol en haar, synthetische en kunstmatige vezels en wolkammeling inbegrepen.
(b) Tapijten en dekens inbegrepen.
(c) Tapijten inbegrepen.
(d) Dekens in rayonnevezels en synthetische vezels inbegrepen.
(e) Weefsels voor stoffering in rayonnevezels en synthetische vezels inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

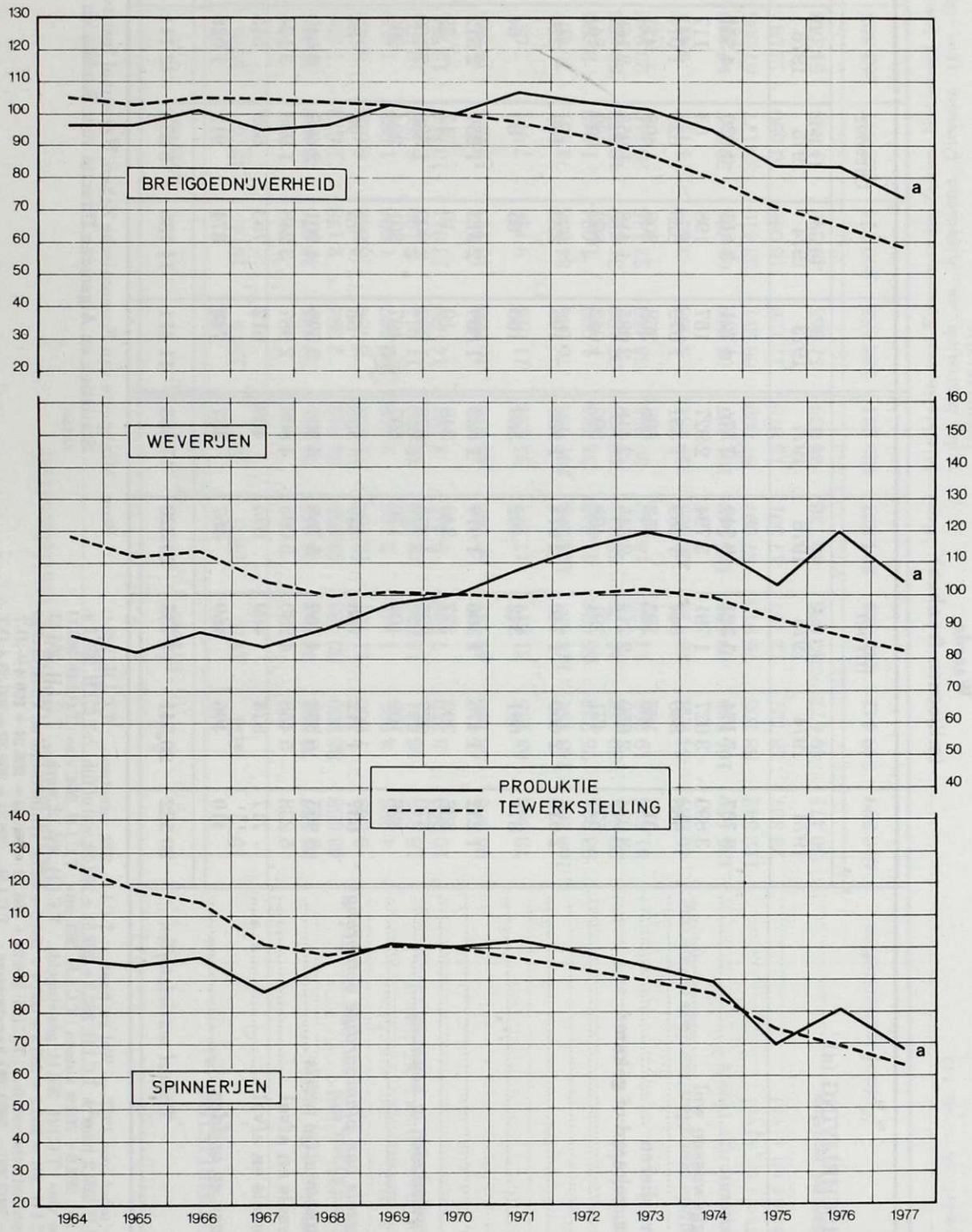

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Voorlopige gegevens voor 1977.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Wol en haar van dieren	**8 787**	**7 174**	**5 321**	**8 549**	**7 576**	**4 721**	**3 615**	**3 030**	**4 551**	**4 205**
Zweetwol of ruggewassen wol	3 899	3 027	1 791	3 794	2 927	157	198	63	117	123
Gewassen wol	965	840	844	1 289	1 331	1 079	829	625	1 014	847
Haar van andere dieren	318	186	183	353	508	358	308	498	411	537
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	3 034	2 650	2 212	2 645	2 418	2 085	1 418	1 255	2 168	1 930
Rafelwol, afval	571	471	291	468	392	1 042	862	589	841	768
Katoen	**2 630**	**2 660**	**1 740**	**2 674**	**1 986**	**196**	**223**	**189**	**226**	**196**
Jute	**871**	**691**	**342**	**492**	**369**	**100**	**85**	**80**	**64**	**77**
Vlas	**1 232**	**1 476**	**1 306**	**1 919**	**1 623**	**1 889**	**2 313**	**1 859**	**2 512**	**2 795**
Ruw vlas	336	390	377	348	348	10	10	17	59	64
Gezwingeld en gehekeld	570	977	825	1 395	678	1 382	2 002	1 538	2 160	1 801
Werk en afval	326	109	104	176	597	497	301	304	293	930
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**637**	**1 712**	**788**	**459**	**335**	**58**	**75**	**98**	**84**	**74**
Synthetische en kunstmatige vezels	**5 955**	**6 332**	**4 769**	**5 768**	**5 307**	**3 599**	**4 001**	**2 685**	**3 649**	**3 533**
Synthetische vezels en afval	5 238	5 458	4 280	5 093	4 808	2 987	3 248	1 996	3 134	2 809
Kunstmatige vezels en afval	717	874	489	675	499	612	753	689	515	724
Oude kleren, lompen en vodden	**410**	**496**	**469**	**467**	**487**	**748**	**874**	**912**	**1 028**	**1 049**
Totaal textielstoffen ...	**20 522**	**20 541**	**14 735**	**20 328**	**17 683**	**11 311**	**11 186**	**8 853**	**12 111**	**11 929**

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Wol en haar... : T.C.I.H. 262; zweetwol... : T.C.I.H. 262.1; gewassen wol... : T.C.I.H. 262.2; haar... : T.C.I.H. 262.3 + 262.51 + 262.59; wol of fijn... : T.C.I.H. 262.7 + 262.8; rafelwol... : T.C.I.H. 262.6 + 262.9; katoen : T.C.I.H. 263; jute : T.C.I.H. 264; vlas : T.C.I.H. 265.11 + 265.12 + 265.13; ruw vlas : T.C.I.H. 265.11; gezwingeld... : T.C.I.H. 265.12; werk... : T.C.I.H. 265.13; zijde en andere... : T.C.I.H. 261 + 265.2 + 265.3 + 265.4 + 265.5 + 265.8; synthetische en kunstmatige vezels : T.C.I.H. 266; synthetische vezels... : T.C.I.H. 266.21 + 266.22 + 266.23 + 266.24 + 266.4 — D.T. 5603.210 — 5603.230 — 5603.250 — 5603.290; kunstmatige... : T.C.I.H. : 266.31 + 266.32 + 266.33 + D.T. 5603.210 + 5603.230 + 5603.250 + 5603.290; oude kleren... : T.C.I.H. 267. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Wol en haar van dieren	85 557	72 382	72 763	93 215	74 216	39 445	30 876	28 904	37 207	33 017
Zweetwol of ruggewassen wol	43 668	35 260	33 493	49 995	34 842	2 394	2 178	1 073	1 598	1 607
Gewassen wol	9 309	7 860	11 797	12 954	11 822	8 784	6 652	6 620	8 858	6 567
Haar van andere dieren	4 088	4 021	1 845	2 163	2 752	2 567	1 906	1 985	1 229	1 575
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	18 223	16 531	18 619	18 656	16 039	11 011	7 129	8 360	12 771	11 012
Rafelwol, afval	10 269	8 710	7 009	9 447	8 761	14 689	13 011	10 866	12 751	12 256
Katoen	83 060	58 206	49 731	60 302	43 470	16 036	13 711	12 324	14 325	15 065
Jute	78 342	63 155	31 811	47 217	35 134	11 015	9 126	7 911	7 051	8 602
Vlas	160 801	145 157	124 665	123 266	107 954	76 646	84 638	72 931	76 707	66 587
Ruw vlas	98 324	75 736	65 028	51 843	54 765	1 060	1 024	1 048	2 099	1 953
Gezwingeld en gehekeld	20 841	50 116	45 179	53 311	13 803	37 130	51 429	42 573	50 666	28 300
Werk en afval	41 636	19 305	14 458	18 112	39 386	38 456	32 185	29 310	23 942	36 334
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	46 689	54 035	30 724	28 535	19 131	3 808	3 629	4 117	4 413	3 950
Synthetische en kunstmatige vezels	135 679	106 830	89 685	105 548	101 487	83 340	69 496	50 767	69 443	68 353
Synthetische vezels en afval	112 342	88 103	76 918	87 997	87 609	66 211	53 410	37 177	57 396	50 696
Kunstmatige vezels en afval	23 337	18 727	12 767	17 551	13 878	17 129	16 086	13 590	12 047	17 657
Oude kleren, lompen en vodden	50 471	49 677	47 085	46 738	44 839	51 865	49 298	51 893	54 158	54 090
Totaal textielstoffen	640 599	549 442	446 464	504 821	426 231	282 155	260 774	228 847	263 305	249 664

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 142.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in textielwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Garens	**15 403**	**18 358**	**16 811**	**21 485**	**20 130**	**15 651**	**17 086**	**14 930**	**18 525**	**18 494**
— van wol en haar	1 354	1 430	1 538	2 334	2 829	4 223	3 937	3 482	4 395	4 926
— van katoen	2 763	3 849	3 021	4 207	3 737	1 640	2 425	1 636	2 460	2 455
— van vlas	200	214	150	205	183	374	504	419	492	511
— van zijde	25	27	27	17	17	18	12	11	16	19
— van jute	121	114	122	233	384	586	516	484	481	492
— van synthetische vezels	8 507	9 843	9 582	11 341	10 332	7 412	8 144	7 597	9 216	8 730
— van kunstmatige vezels	2 348	2 805	2 297	3 100	2 592	1 355	1 500	1 242	1 370	1 277
— van andere garens n.e.g.	85	76	74	48	56	43	48	59	95	84
Weefsels van het standaardtype	**13 056**	**15 925**	**15 033**	**16 993**	**17 901**	**21 843**	**24 660**	**22 548**	**24 614**	**24 504**
— van wol en haar	1 700	1 495	1 591	1 707	1 411	1 282	1 171	1 035	1 045	900
— van katoen	4 132	5 914	5 146	6 898	7 912	4 524	5 692	4 671	6 483	6 942
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(524)	(780)	(504)	(676)	(793)	(701)	(840)	(581)	(750)	(685)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(3 608)	(5 134)	(4 641)	(6 222)	(7 119)	(3 823)	(4 852)	(4 095)	(5 733)	(6 257)
— van vlas, hennep en ramee	92	76	89	120	106	692	765	686	830	841
— van zijde	124	110	101	93	103	18	68	16	30	16
— van jute	291	196	207	257	321	363	340	253	244	329
— van synthetische vezels	5 448	6 371	6 324	6 374	6 508	7 466	8 158	8 308	7 545	7 576
— van kunstmatige vezels	1 208	1 697	1 517	1 496	1 473	7 021	7 911	7 114	7 860	7 441
— andere weefsels n.e.g.	61	66	58	48	67	477	555	465	577	459
Andere textielwaren	**31 430**	**38 636**	**40 804**	**49 292**	**53 834**	**48 438**	**56 756**	**56 407**	**62 848**	**65 713**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	2 944	3 093	2 857	3 225	2 904	2 221	2 631	2 235	2 268	1 814
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	5 239	6 626	7 541	9 693	11 053	8 373	10 359	9 789	11 342	13 489
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	5 358	6 531	7 771	9 695	10 552	5 605	6 739	7 247	7 416	6 101

Niet-gebreide onderkleding	977	1 325	1 491	1 856	2 025	819	787	783	935	1 018
Kledingtoebehoren (excl., brei of haakwerk)	1 132	1 339	1 458	1 725	1 711	1 072	1 196	1 039	983	771
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	7 740	9 086	10 416	12 113	13 017	4 915	4 869	4 462	4 422	4 102
Hoedenvormen en hoofddeksels	199	282	255	385	326	166	189	158	162	131
Dekens	150	239	301	284	285	364	411	311	341	323
— van wol	(23)	(32)	(32)	(39)	(36)	(164)	(225)	(138)	(144)	(131)
— van katoen	(9)	(14)	(14)	(13)	(8)	(37)	(14)	(26)	(66)	(73)
— andere	(118)	(193)	(255)	(232)	(241)	(163)	(172)	(147)	(131)	(119)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	2 278	3 243	2 261	3 261	3 645	15 040	17 227	17 262	20 386	22 682
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(884)	(1 152)	(635)	(1 487)	(1 703)	(5 349)	(5 288)	(5 341)	(6 319)	(6 428)
tapijten in andere textielwaren	(79)	(67)	(39)	(93)	(91)	(709)	(560)	(512)	(464)	(348)
andere	(1 315)	(2 024)	(1 586)	(1 681)	(1 851)	(8 982)	(11 379)	(11 410)	(13 603)	(15 906)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	356	468	403	425	574	359	385	329	403	374
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	650	1 035	1 124	1 459	1 652	1 904	2 363	2 557	3 075	3 020
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	666	770	615	629	664	532	621	593	752	759
Touwwerk en bindgaren	146	247	209	254	379	976	1 782	1 595	953	867
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	418	524	524	697	962	709	746	670	677	901
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	597	833	694	782	799	537	763	724	701	831
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	1 557	2 081	1 916	2 072	2 385	3 126	4 046	4 428	6 003	6 389
Andere textielwaren	1 023	914	968	757	901	1 720	1 642	2 225	2 029	2 141
Totaal textielwaren ...	**59 889**	**72 919**	**72 648**	**87 770**	**91 865**	**85 932**	**98 502**	**93 885**	**105 987**	**108 711**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Garens : T.C.I.H. 651 — 651.8; garen van wol... : T.C.I.H. 651.21 + 651.22 + 651.23 + 651.24 + 651.25; van katoen : T.C.I.H. 651.3 + 651.41 + 651.42; van vlas : T.C.I.H. 651.51 + 651.52 + 651.53; van zijde : T.C.I.H. 651.11 + 651.12 + 651.13 + 651.14 + 651.15; van jute : T.C.I.H. 651.92; van synthetische... : T.C.I.H. 651.61 + 651.62 + 651.63 + 651.64 + 651.65; van kunstmatige... : T.C.I.H. 651.71 + 651.72 + 651.73 + 651.74 + 651.75; van andere garens : T.C.I.H. 651.91 + 651.93 + 651.94; weefsels van het standaardtype : T.C.I.H. 652 + 653 — 653.7 — 653.8; van wol : T.C.I.H. 653.21 + 653.22; van katoen : T.C.I.H. 652; ongebleekt... : T.C.I.H. 652.11 + 652.12 + 652.13; gebleekt... : T.C.I.H. 652.21 + 652.22 + 652.23 + 652.29; van vlas... : T.C.I.H. 653.31 + 653.32; van zijde : T.C.I.H. 653.11 + 653.12 + 653.13; van jute : T.C.I.H. 653.4; van synthetische vezels : T.C.I.H. 653.51 + 653.52 + 653.53; van kunstmatige vezels : T.C.I.H. 653.61 + 653.62 + 653.63; andere... : T.C.I.H. 653.91 + 653.92 + 653.93 + 653.94 + 653.95 + 653.96; niet elastisch... : T.C.I.H. 653.7; niet gebreide bovenkleding voor mannen... : T.C.I.H. 841.11; niet gebreide bovenkleding voor dames... : T.C.I.H. 841.12; niet gebreide onderkleding : T.C.I.H. 841.13 + 841.14; kledingtoebehoren : T.C.I.H. 841.21 + 841.22 + 841.23 + 841.24 + 841.25 + 841.26 + 841.29; kleding... : T.C.I.H. 841.41 + 841.42 + 841.43 + 841.44 + 841.45; hoedenvormen... : T.C.I.H. 655.71 + 655.72 + 841.51 + 841.53 + 851.54 + 841.59; dekens : T.C.I.H. 656.6; van wol : T.C.I.H. 656.61; van katoen : T.C.I.H. 656.62; andere : T.C.I.H. 656.69; vloerbedekking... : T.C.I.H. 657.51 + 657.52 + 657.6 + 657.7; tapijten van wol... : T.C.I.H. 657.51 + D.T. 5802.120 + 5802.180 + 5802.190; tapijten in... : T.C.I.H. 657.52 + D.T. 5802.200 + 5802.300 + 5802.500; andere : T.C.I.H. 657.6 + 657.7 — D.T. 5802.120 — 5802.180 — 5802.190 — 5802.200 — 5802.300 — 5802.500; linoleum... : T.C.I.H. 657.41 + 657.42; tafel... : T.C.I.H. 656.91; tule, kant... : T.C.I.H. 654; touwwerk... : T.C.I.H. 655.61 + 655.62 + 655.63; zakken... : T.C.I.H. 656.1 + 656.2; watten... : T.C.I.H. 655.81 + 655.82 + 655.83 + 655.91 + 655.92; weefsels... : T.C.I.H. 655.41 + 655.42 + 655.43 + 655.44 + 655.45 + 655.46; andere... : T.C.I.H. 655.1 + 655.5 + D.T. 4202.250 + 4202.510 + 4202.590 + 4202.890. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielwaren

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Garens	**176 774**	**165 670**	**168 254**	**205 675**	**187 874**	**130 909**	**121 095**	**110 045**	**129 157**	**122 711**
— van wol en haar	7 846	7 102	8 402	11 190	12 875	19 386	16 171	17 166	19 395	19 693
— van katoen	38 171	36 045	37 564	46 714	35 599	16 335	17 598	13 380	18 772	15 615
— van vlas	1 739	1 293	1 079	1 382	1 216	5 770	6 140	4 394	5 003	4 558
— van zijde	27	45	41	25	36	58	28	19	39	75
— van jute	4 765	4 209	4 085	8 542	12 649	19 313	16 269	13 696	13 127	12 765
— van synthetische vezels	90 209	82 926	88 200	101 834	96 597	55 908	51 299	51 152	61 397	59 767
— van kunstmatige vezels	31 565	32 346	27 099	35 025	28 000	13 599	13 052	9 870	10 843	9 745
— van andere garens n.e.g.	2 452	1 704	1 784	963	902	540	538	368	581	493
Weefsels van het standaardtype	**78 879**	**78 811**	**75 673**	**86 562**	**88 128**	**126 831**	**121 742**	**102 452**	**104 753**	**99 645**
— van wol en haar	5 147	4 381	4 413	4 557	3 479	3 537	3 002	2 398	2 404	1 932
— van katoen	24 650	29 956	27 305	34 701	35 634	27 513	28 222	22 850	30 891	29 909
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(4 920)	(5 611)	(4 089)	(5 183)	(5 664)	(6 155)	(5 564)	(3 895)	(5 034)	(4 034)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(19 730)	(24 345)	(23 216)	(29 518)	(29 970)	(21 358)	(22 658)	(18 954)	(25 857)	(25 875)
— van vlas, hennep en ramee	908	587	607	782	631	4 602	4 297	3 465	4 037	3 592
— van zijde	68	59	46	40	39	56	282	55	95	38
— van jute	12 159	6 983	6 141	8 816	9 834	8 485	7 296	4 859	4 679	5 171
— van synthetische vezels	29 036	27 892	29 809	29 900	30 603	38 978	36 093	34 652	26 113	25 531
— van kunstmatige vezels	6 700	8 753	7 169	7 607	7 711	41 915	40 493	32 968	34 961	31 959
— andere weefsels n.e.g.	211	200	183	159	197	1 745	2 057	1 205	1 573	1 513
Andere textielwaren	**129 581**	**143 725**	**128 894**	**151 647**	**169 969**	**363 860**	**365 242**	**356 168**	**409 928**	**420 806**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	13 561	13 141	10 852	14 356	12 740	11 002	11 348	9 336	9 743	7 738
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	11 325	13 026	13 035	17 632	20 491	20 180	21 241	19 648	22 709	25 937
Niet-gebreide bovenkleding voor	7 508	8 500	8 563	10 139	9 686	9 991	10 467	10 276	9 780	7 177

Niet-gebreide onderkleding										
Kledingtoebehoren (slot.)										
haakwerk)	1 711	1 789	1 561	1 745	1 650	1 541	1 450	1 172	1 037	770
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	13 958	15 042	15 670	18 002	17 287	9 219	8 427	6 711	6 402	5 586
Hoedenvormen en hoofddeksels	417	578	465	796	564	258	353	217	194	149
Dekens	1 024	1 418	1 721	1 610	1 536	2 606	2 368	1 598	2 025	1 997
— van wol	(100)	(103)	(101)	(120)	(96)	(702)	(1 122)	(484)	(438)	(417)
— van katoen	(72)	(97)	(81)	(73)	(40)	(628)	(186)	(250)	(817)	(863)
— andere	(852)	(1 218)	(1 539)	(1 417)	(1 400)	(1 276)	(1 060)	(864)	(770)	(717)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	18 055	24 482	18 562	21 745	25 652	157 093	164 616	171 702	207 439	222 547
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(2 516)	(2 433)	(2 694)	(4 135)	(4 059)	(27 659)	(25 012)	(26 863)	(29 914)	(27 492)
tapijten in andere textielwaren	(504)	(182)	(102)	(151)	(130)	(7 815)	(5 363)	(4 622)	(3 867)	(2 770)
andere	(15 035)	(21 867)	(15 767)	(17 459)	(21 463)	(121 619)	(134 241)	(140 217)	(173 658)	(192 285)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	12 497	12 097	8 983	8 642	10 461	15 385	13 763	11 457	14 199	10 832
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	2 615	3 471	3 765	4 673	5 270	8 715	8 734	9 054	10 812	10 080
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	1 876	2 134	1 450	1 364	1 343	2 450	2 208	2 028	2 444	2 398
Touwwerk en bindgaren	3 809	3 811	3 765	6 530	8 617	44 907	43 944	35 142	29 656	23 430
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	10 120	11 252	10 385	14 687	21 628	19 957	17 889	14 143	16 252	21 239
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	3 241	3 964	3 025	3 311	3 485	2 729	3 128	2 982	2 637	3 348
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	14 483	17 489	15 604	16 388	18 598	26 444	27 326	30 188	44 130	47 716
Andere textielwaren	11 220	9 280	8 606	6 851	7 681	29 910	26 766	29 461	29 191	28 572
Totaal textielwaren ...	**385 234**	**388 206**	**372 821**	**443 884**	**445 971**	**621 600**	**608 079**	**568 665**	**643 838**	**643 162**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 145.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 4. — VOEDINGSMIDDELENNIJVERHEID EN AANVERWANTE BEDRIJFSTAKKEN

Het produktie-indexcijfer van de voedingsmiddelen- en dranknijverheid, dat in 1976 met 2,0 % was gestegen, nam ook in 1977 toe in ongeveer dezelfde verhouding (+ 1,7 %). Weliswaar deed zich een zekere teruggang voor in de drankproduktie (—3,7 %) ten gevolge van een daling bij de bierbrouwerijen, maar in de voedingsmiddelennijverheid zelf steeg het indexcijfer met 4,0 %.

Dit laatste verloop was het gevolg van een vrij uiteenlopende ontwikkeling naargelang van de bedrijfstak. Immers, als men de jaarcijfers per subsector bekijkt, krijgt men een beeld van een beperkte produktiedaling in de meeste subsectoren, gecompenseerd door een duidelijke verbetering in sommige andere.

De meest opvallende groei werd genoteerd bij de groenteconserven waar de produktie in 1976 sterk was afgeremd door bevoorradingsproblemen, ten gevolge van de zeer lage opbrengsten van verse groenten door de droogte. De verbetering met 25,4 % in 1977 volstond evenwel nog niet om de achteruitgang van het voorgaande jaar uit te wissen; in vergelijking met 1975 blijft er nog een achterstand van 11,5 % in deze subsector.

Bij de koekjes, beschuiten en peperkoek staat de opvallende toename van de produktie (+ 12,5 %) in gunstig kontrast met de dalingen die zich tijdens de voorgaande twee jaren hadden voorgedaan. Bij de maalderijen werd de verbetering van het voorgaande jaar verder gezet, zij het dat de groei iets minder groot was (+ 3,7 %). Ook de suikerfabrieken zagen hun produktie toenemen met 5,1 %.

Nagenoeg alle andere subsectoren van de voedingsmiddelennijverheid zagen hun produktie in zekere mate teruglopen. Deze vermindering was zeer belangrijk voor het suikergoed (—14,9 %), een subsector in duidelijke regressie. Ook de activiteit van de koffiebranderijen was erg laag (—26,1 %), onder invloed o.m. van de grote prijsschommelingen van dit genotsmiddel op de wereldmarkt.

Wat de zuivelnijverheid betreft, namen de melkleveringen toe met 2,0 %. De bereiding van melk voor de consumptie liep in totaal terug met 0,6 %. Een lager verbruik van gewone volle melk en van karnemelk was hiervan de oorzaak. Ook de fabricage van de meeste melkprodukten (boter, room, ijs, yogourt) verminderde in min of meer belangrijke mate; slechts de fabricage van kaas en van melkpoeder — dat in belangrijke mate slechts een afvalprodukt is van de boterbereiding — kenden een sterke aangroei.

De vermindering van het indexcijfer van de drankproduktie was het gevolg van een teruggang met 4,0 % bij de bierbrouwerijen. Deze was evenwel gedeeltelijk nog het gevolg van de abnormale stimulans die de produktie in 1976 ondergaan had door het droge en warme zomerweer. De alcoholproduktie, die evenwel slechts een klein aandeel heeft in het totaal, nam toe met bijna 10 %.

De invoer van bereide voedingsmiddelen en dranken nam, voor wat de produkten betreft opgenomen in de hier volgende tabel, naar waarde iets minder snel toe dan de

uitvoer (resp. + 13,5 % en + 14,7 %). Daarenboven werd de invoerwaarde nog in belangrijke mate beïnvloed door de zeer sterke prijsstijging van de cacao.

De uitvoer nam veel sterker toe dan de invoer voor de melkprodukten, de veevoeders, de suiker, de chocolade en de visconserven. Bij de meeste andere voedingsmiddelen evolueerden invoer en uitvoer ongeveer in een gelijklopende zin; slechts bij de vleesconserven en de dierlijke vetten werd de uitvoerpositie duidelijk ongunstiger ter vergelijking met de invoer. Wat de dranken betreft, liep de invoer van bier duidelijk terug terwijl de uitvoer licht verbeterde. Ook bij de fruitsappen waren de resultaten vrij gunstig vermits de uitvoer er opnieuw veel sterker aangroeide dan de invoer.

*

* *

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Meelproduktie	10^3 t	705,0	688,1	777,0	795,2	701,2	748,9	776,4
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen (a)	10^6 hl.	58,5	59,2	63,9	63,4	62,8	66,4	63,7
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15 °C)	10^6 lit.	41,8	43,3	47,7	49,5	45,3	48,8	53,7
Suikerproduktie :								
a) in de fabrieken	10^3 t	798,3	628,8	733,9	501,2	752,8	674,0	707,3
b) na verwerking in de raffinaderijen	10^3 t	232,4	245,8	238,9	234,0	204,3	214,9	226,5
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3 t	141,9	150,3	146,7	154,3	147,8	145,3	141,9
Produktie van plantaardige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3 t	15,8	15,7	9,6	7,5	6,0	4,1	3,5
b) andere ruwe olie	10^3 t	77,9	85,7	94,8	140,8	133,9	181,3	154,7
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3 t	264,5	282,5	296,5	276,7	280,4	312,4	307,9
d) veekoeken en schroot	10^3 t	309,4	302,6	383,0	603,3	562,4	754,0	703,0
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3 t	47,4	50,7	66,7	62,9	53,9	54,3	50,0
Groentenconserven	10^3 t	144,4	144,5	174,4	210,3	206,4	145,6	182,6
Vleesconserven	10^3 t	18,3	18,6	20,5	19,6	19,2	19,1	19,5
Produktie van koekjes, beschuiten en peperkoek	10^3 t	106,0	113,4	123,7	128,1	120,5	113,2	127,3
Produktie van chocolade en andere produkten op basis van chocolade	10^3 t	83,2	87,1	88,6	96,3	93,0	103,5	99,9
Produktie van suikergoedprodukten, zonder chocolade	10^3 t	45,7	46,1	44,2	50,1	39,6	39,2	33,4
Produktie van deegwaren	10^3 t	18,1	17,6	18,1	19,4	19,4	20,9	19,5
Produktie van cichorei	10^3 t	11,5	11,0	10,5	11,2	9,7	9,2	9,0
Produktie van gebrande koffie	10^3 t	40,6	40,8	43,0	58,8	59,6	61,1	45,2
Azijnproduktie (teruggebracht op 8°)	10^6 lit.	13,4	13,7	15,0	14,8	15,0	14,6	13,6

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens hebben betrekking op het totaal aantal aangegeven hectolitergraden.

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid (a)	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	2 338 730	2 509 911	2 479 715	2 580 621	2 579 364	2 610 873	2 663 267
Room	ton	21 150	20 504	17 174	16 177	12 499	10 649	9 783
Bereiding voor de consumptie :								
Melk :								
a) Melkerijmelk met controlemerk (b)	10^3 lit.	39 544	39 676	41 454	45 510	52 949	63 770	73 447
b) Gewone melk	10^3 lit.	457 240	448 253	470 155	454 088	449 132	460 370	434 480
c) Gedeeltelijk afgeroomde melk	10^3 lit.	15 401	34 344	66 433	53 080	52 416	61 896	74 255
d) Afgeroomde melk	10^3 lit.	27 656	34 995	52 091	51 210	59 395	71 606	76 645
e) Karnemelk	10^3 lit	31 424	29 552	30 338	27 811	28 199	30 989	25 810
Room	10^3 lit.	8 424	8 689	8 460	9 181	10 019	9 888	11 114
Fabricage :								
Boter	ton	62 299	72 213	67 183	70 163	72 158	70 129	63 990
Kaas :								
a) Verse	ton	16 721	17 982	17 733	18 337	18 443	19 908	22 880
b) Andere (c)	ton	22 904	21 229	18 933	22 603	19 923	19 423	21 060
Melkpoeder	ton	126 325	140 355	135 082	141 712	137 866	136 292	146 142
Consumptie-ijs	10^3 lit.	44 296	48 762	60 007	55 780	59 170	65 797	65 515
w.o. : Roomijs	10^3 lit.	23 318	24 495	29 336	34 392	34 659	34 097	33 213
Yoghurt	10^3 lit.	31 020	39 344	36 276	34 550	35 606	34 944	33 303

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.
(b) Melk met 32 g/l vetstofgehalte.
(c) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Alcoholvrije dranken	1 301	1 415	1 712	2 288	2 340	789	981	1 377	1 621	1 776
w.o. : vruchten- en groentensappen	(584)	(600)	(712)	(950)	(1 071)	(462)	(593)	(713)	(836)	(997)
Alcoholhoudende dranken	7 040	7 622	9 337	9 614	11 231	1 787	2 048	2 208	2 408	2 509
w.o. : bier	(797)	(935)	(1 105)	(1 335)	(1 203)	(1 228)	(1 439)	(1 630)	(1 791)	(1 677)
wijn	(4 644)	(4 795)	(6 083)	(6 094)	(7 471)	(419)	(414)	(386)	(410)	(608)
Vleesbereidingen en vleesconserven	934	1 213	1 326	1 649	1 865	4 295	4 578	5 216	5 358	5 226
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	2 011	2 483	2 236	2 864	3 071	215	267	269	288	428
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	3 318	4 299	4 449	5 912	5 728	3 027	3 774	4 268	4 669	4 407
Suiker en honig	635	670	1 384	2 379	2 556	3 512	4 362	4 139	5 833	7 460
Suikerwerk en -preparaten	706	861	1 091	1 302	1 273	774	949	1 033	991	966
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	1 498	2 894	2 606	2 808	4 549	31	20	115	133	115
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	1 124	1 404	1 737	2 209	2 552	1 955	2 557	2 854	3 289	4 283
Margarine en andere spijsvetten	572	875	879	673	995	884	1 744	1 855	1 496	2 259
Veevoeder	11 241	10 560	10 029	13 889	15 176	3 682	4 416	3 806	6 010	7 182
Zuivelprodukten	9 949	11 357	12 262	16 561	19 562	8 233	10 256	9 354	9 890	13 355
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	2 597	3 260	3 806	3 995	4 378	6 199	8 086	3 268	9 925	10 302
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	1 066	1 849	1 372	1 506	1 691	477	834	843	847	656
Oliën van plantaardige oorsprong	3 087	4 989	4 071	4 023	4 516	2 089	4 336	4 049	3 611	3 902
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n.e.g.	2 639	3 292	3 623	4 227	4 681	1 829	2 166	2 240	2 570	2 775

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Alcoholvrije dranken : T.C.I.H. 053.5 + 111; vruchten... : T.C.I.H. 053.5; alcoholhoudende... : T.C.I.H. 112; bier : T.C.I.H. 112.3; wijn : T.C.I.H. 112.11 + 112.12 + 112.13; vleesbereidingen... : T.C.I.H. 013; bereidingen en conserven... : T.C.I.H. 032; bereidingen en conserven van fruit... : T.C.I.H. 053 — 053.5 + 055; suiker en honig : T.C.I.H. 061; suikerwerk... : T.C.I.H. 062; cacao... : T.C.I.H. 072; chocolade : T.C.I.H. 073; margarine... : T.C.I.H. 091; veevoeder : T.C.I.H. 08 — 081.11 — 081.12 — 081.19; zuivelprodukten : T.C.I.H. 02 — 025; bereidingen van granen... : T.C.I.H. 046 + 047 + 048; oliën en vetten... : T.C.I.H. 411 — 411.31; oliën van... : T.C.I.H. 42; koffie-extracten... : T.C.I.H. 071.3 + 099. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Alcoholvrije dranken	550 603	790 787	343 763	376 655	294 523	80 656	96 454	142 088	238 897	232 647
w.o. : vruchten- en groentensappen	(33 858)	(31 444)	(39 035)	(50 545)	(52 754)	(37 705)	(47 138)	(59 608)	(71 767)	(78 178)
Alcoholhoudende dranken	277 833	296 410	322 468	313 004	323 515	195 031	228 894	235 733	243 635	230 721
w.o. : bier	(100 783)	(111 785)	(120 089)	(128 015)	(104 453)	(178 944)	(212 743)	(221 014)	(229 748)	(207 275)
wijn	(150 755)	(154 285)	(170 743)	(153 805)	(184 255)	(12 229)	(11 070)	(10 444)	(9 701)	(19 053)
Vleesbereidingen en vleesconserven	15 900	18 324	18 406	22 170	23 253	52 981	58 756	62 124	59 153	59 834
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	26 690	27 889	23 275	29 423	28 257	3 938	3 136	3 078	2 932	3 633
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	148 451	159 513	160 494	209 653	183 831	203 916	221 749	237 723	247 707	202 369
Suiker en honig	161 781	132 098	246 480	427 913	444 125	310 508	336 986	229 680	487 631	687 379
Suikerwerk en -preparaten	17 552	19 062	19 534	22 712	21 571	21 682	23 757	22 467	18 744	16 695
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	32 651	33 037	33 615	34 971	32 493	908	351	2 415	1 847	950
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	22 519	23 632	25 685	33 097	33 710	43 759	44 095	42 866	47 948	49 251
Margarine en andere spijsvetten	37 106	42 382	48 739	34 704	49 328	59 717	69 180	83 125	73 048	99 842
Veevoeder	1 824 324	1 674 827	1 179 410	2 237 874	2 340 708	575 151	538 450	530 834	757 478	856 742
Zuivelprodukten	308 360	252 917	226 300	270 627	305 303	356 199	315 348	282 274	314 314	387 015
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	196 560	190 607	229 320	196 260	220 484	557 262	591 084	518 542	684 278	672 757
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	101 002	107 043	104 948	105 148	110 526	37 422	45 398	55 746	53 783	39 211
Oliën van plantaardige oorsprong	187 550	157 905	158 638	192 420	188 853	108 991	128 391	133 301	161 053	154 151
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n.e.g.	92 730	102 936	106 986	120 809	128 189	63 942	63 432	53 554	61 069	65 460

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 152.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 5. — BOUWBEDRIJF, BOUWSTOFFENNIJVERHEID EN AANVERWANTE SECTOREN

1. — *Bouwbedrijf.*

In tegenstelling met de meeste andere industrielanden, waar de recessie in de bouwnijverheid vroeger begon en sterker was dan in de andere sectoren van de nijverheid, kende België geen belangrijke teruggang van de hoogconjunctuur in de bouwnijverheid tussen 1974 en 1976. Pas vanaf 1977 werd er een zekere, zij het dan nog heel beperkte, teruggang geregistreerd in de bouwconjunctuur.

Zo liep het indexcijfer van het N.I.S. verder terug met 1,7 %, maar dit gegeven onderschat enigzins het reële verloop, omdat het geen rekening houdt met de produktiviteitsgroei daar het een indexcijfer is van de gepresteerde arbeidsuren. In volume uitgedrukt zou het wijzen op een kleine aangroei van de produktie.

De vermindering van het aantal gepresteerde arbeidsuren was het grootst bij de openbare werken (—3,4 %), en vrij beperkt voor de private werken (—1,5 %). In beide gevallen deed de teruggang zich vooral voor tengevolge van een minder grote activiteit in de ruwbouw; de afwerking van vroeger aangevatte projekten kende daarentegen een zekere versnelling, zowel bij de openbare als de private werken. Een en ander wijst duidelijk op de verslapping van de conjunctuur, die de bedrijven verplicht de lopende projekten versneld af te werken bij gebrek aan nieuwe.

Ook in de woningbouw, die voor een groot gedeelte niet is opgenomen in de hoger vermelde N.I.S.-statistiek die slechts betrekking heeft op de grotere bedrijven, begon de bedrijvigheid enigszins terug te lopen, zoals blijkt uit de statistieken van de begonnen woningen. Het aantal ervan lag weliswaar nog altijd ver boven het gemiddelde van de jaren 1969 tot 1975, dat nauwelijks hoger was dan 50 000, maar daalde toch in vergelijking met het voorgaande jaar met 5,0 % tot 72 382 eenheden. In Vlaanderen bleef de teruggang beperkt tot 3,9 % en in Wallonië tot 5,8 %, maar in Brussel werden 10,7 % minder woningen gebouwd dan tijdens het voorgaande jaar. In absolute cijfers kwam dat neer op 47 505 woningen in Vlaanderen, 19 337 in Wallonië en 5 540 in Brussel.

De prijsstijging in de woningbouwsector was in 1977, volgens de raming van ABEX (Association Belge des Experts) iets lager dan tijdens het voorgaande jaar. Ze bedroeg 10,5 % t.o.v. 13,5 % in 1976, waardoor ze onder het gemiddelde van de laatste vijf jaar blijft, en ver onder de explosieve toeneming met 27,0 % in 1974.

In de niet-woningbouw was de vermindering in de activiteit veel groter dan in de woningbouw. Het aantal begonnen gebouwen nam weliswaar toe met 1,8 %, maar het betrof hier vooral kleinere werken, vermits de begonnen niet-woongebouwen in volume (m^3) 12,5 % achterbleven op het reeds lage peil van het voorgaande jaar. Daar het volume in onderhavige sector een veel beter criterium is dan het aantal gebouwen zal, wat de volgende regionale spreiding betreft, uitsluitend dit laatste gegeven gebruikt worden. De achteruitgang was vooral opvallend in Brussel, waar in 1976 het bouwvolume al met 1/3 was verminderd, om in 1977 met niet minder dan 57,2 % verder terug te lopen, door het nagenoeg stilvallen van de investeringen in

kantoorgebouwen. Ook in Wallonië daalde de niet-woningbouw met 21,5 %, grotendeels door het lage peil van de investeringen in de industriële sector. Slechts in Vlaanderen bleef de activiteit van deze subsector nagenoeg op hetzelfde peil als in 1976, vermits de achteruitgang er beperkt bleef tot 3,4 %.

2. — *Bouwmaterialen.*

In de twee sectoren die voornamelijk bouwmaterialen leveren, met name de groeven en graverijen en de nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen, was de activiteit in 1977 in vergelijking met de meeste andere sectoren globaal genomen vrij hoog.

Het produktie-indexcijfer van de groeven (met inbegrip van kalksteen) nam in 1977 voor de derde opeenvolgende maal toe, zij het dan dat de verbetering eerder bescheiden was (ongeveer 3 %). Slechts voor zandsteen en kalksteen nam de produktie sterk toe; deze van zand en marmer liep terug met een paar procent, terwijl deze van porfier en hardsteen belangrijk verminderde. Zowel de invoer als de uitvoer van produkten van de groeven bleef naar waarde globaal nagenoeg ongewijzigd, zodat van de buitenlandse handel weinig invloed uitging op de produktie van de sector in zijn geheel genomen.

Bij de niet-metaalhoudende mineralen nam de produktie in 1977 toe met 6,0 %, wat iets minder is dan de verbetering met 9,7 % die in 1976 werd geregistreerd. Een krachtige verbetering in de kleinijverheid en de vlakglasnijverheid, een lichte verbetering van de cementproduktie en de holglasnijverheid en een produktievermindering in de keramieknijverheid verklaren dit resultaat.

De kleinijverheid, die in tegenstelling met de meeste andere sectoren in 1975 haar produktie op peil had kunnen houden maar in 1976 een teruggang vertoonde (—4,2 %) was ook in 1977 een buitenbeentje, met een verhoging van het indexcijfer met ruim 10 %. Slechts de produktie van draineerbuizen en kabelbeschermers kende opnieuw een zeer grote teruggang, dit mede door de sterke concurrentie van de gemakkelijker te plaatsen vervangingsprodukten uit plastiek. Ook de produktie van volle baksteen voor gewoon metselwerk verminderde licht (—2,7 %), maar deze van geperforeerde en holle steen nam toe met ongeveer 14 %. Ook de produktie van gevelsteen verhoogde met ongeveer hetzelfde percentage, waarbij vooral de handgevormde steen meer in trek leek te zijn.

In de glasnijverheid zette het herstel dat zich reeds in 1976 aftekende zich krachtig door in 1977. Het activiteitsindexcijfer nam er toe met 14,1 %, wat wel iets minder is dan de 18,8 % in 1976. De verbetering was het sterkst in de vlakglasnijverheid, waar ze 19,9 % bereikte. In de holglasnijverheid bleef ze beperkt tot 3,3 %, vooral ten gevolge van de zeer zwakke resultaten tijdens het vierde kwartaal. De belangrijke toename van de uitvoer van spiegelglas en de lichte teruggang in de uitvoer van flessen verklaren gedeeltelijk het verschillend verloop in de twee subsectoren van de glasnijverheid.

De cementproduktie nam in 1977 toe met 3,5 %, maar de totale leveringen verminderden met 0,7 %. De leveringen naar het buitenland namen weliswaar toe

met 7,4 % tot 1,36 miljoen ton, vooral door de toenemende uitvoer naar Nederland. De binnenlandse leveringen daarentegen die meer dan vier vijfden van het totaal bedragen, verminderden met 144 000 t of 2,4 %.

In de keramieknijverheid, die in 1975 een sterke teruggang had vertoond en ook nog in 1976 verder terugliep, werd in 1977 eveneens een lichte vermindering van de produktie geregistreerd. Op grond van de resultaten van de eerste elf maanden kan men bij enkele produkten een belangrijke groei vaststellen (zo o.m. vaatwerk en porcelein, tegels en bouwkeramiek), maar bij de meeste andere deed zich een duidelijke achteruitgang voor.

In de kalknijverheid verminderde de produktie van dolomiet (ruw zowel als gegloeid) en van pleisterkalk in belangrijke mate. De produktie van kalk bleef nagenoeg ongewijzigd, terwijl deze van kalksteen, pleisterkalkagglomeraten en natuurlijke calciumcarbonaten belangrijk toenam. Het indexcijfer van de sector als geheel lag daarmee 3,8 % hoger dan in 1976.

De uitvoer van produkten van de nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen vermeerderde in 1977 naar waarde met 11,1 %. Vooral de uitvoer van baksteen en pannen, cement, onbewerkt spiegelglas en artikelen in keramieke stoffen nam belangrijk toe; deze van vensterglas daarentegen verminderde met 12,5 % en deze van flessen met 1,5 %. De invoer nam globaal genomen iets sneller toe, met 14,2 % naar waarde. Dit was vooral het gevolg van een snellere aangroei ervan in de belangrijkste sector, de glasnijverheid, vooral dan voor het bewerkt en speciaal glas en het holglas.

*
* *

Cementproduktie
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie
1965	5 904,9
1966	5 794,4
1967	5 820,3
1968	5 740,3
1969	6 269,4
1970	6 729,5
1971	6 931,2
1972	7 093,1
1973	7 042,7
1974	7 466,7
1975	6 883,7
1976	7 503,7
1977	7 764,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen
Produktie en tewerkstelling
(1970=100)

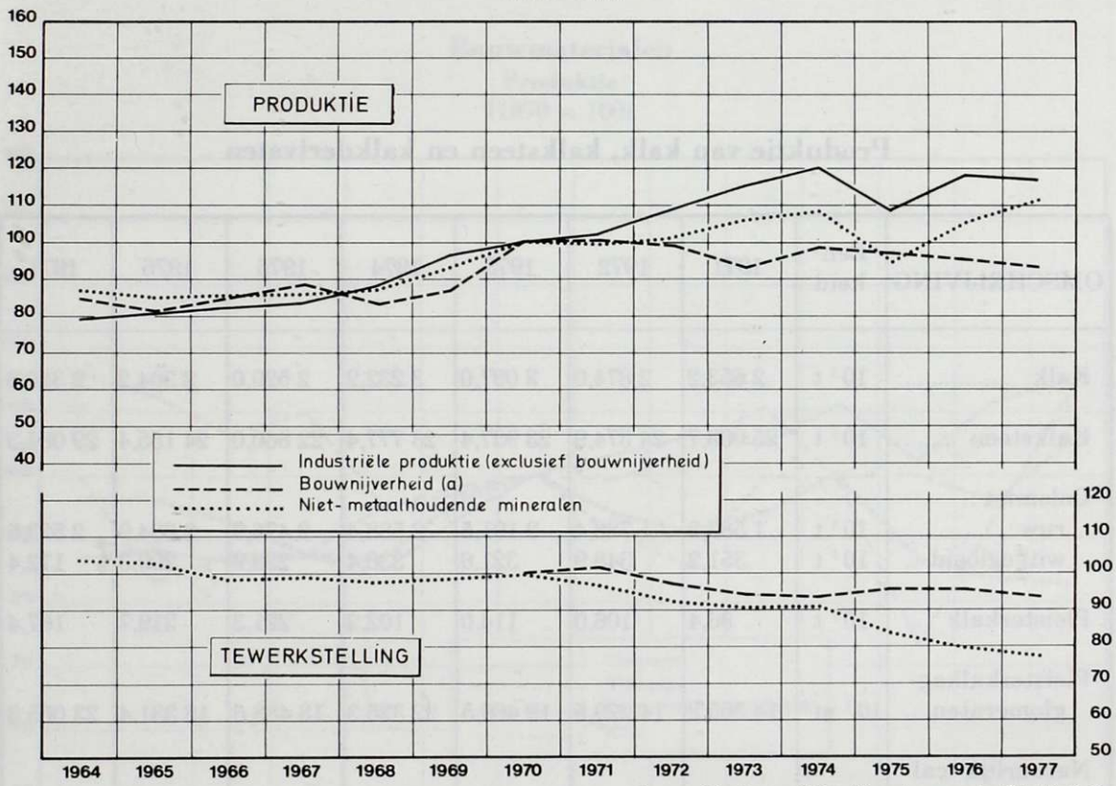

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voor de werken van burgerlijke bouwkunde, wegenbouw en gebouwen (ruwbouw) gaat het over de ondernemingen welke 20 of meer werklieden tewerkstellen. Voor de voltooiingswerken betreft het ondernemingen die 10 of meer werklieden tewerkstellen.
Het indexcijfer van de tewerkstelling is beschikbaar vanaf 1970.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Baksteen voor gewoon metselwerk	m^3	1 912 799	2 332 307	2 342 006	2 187 250	2 057 667	2 239 135
Gevelsteen	m^3	319 495	393 847	414 933	458 591	500 245	568 756
Draineerbuizen en kabelbeschermer	t	35 105	28 673	30 271	24 394	13 782	9 081
Holle steen voor vloeren	m^2	1 116 990	1 221 210	1 442 930	1 684 517	1 527 851	1 838 160
Andere kleiprodukten (a)	t	11 669	12 401	12 194	12 109	7 771	8 470

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Andere dan pannen, bouwkeramiek, bloempotten, duivenkwekers, huishoudelijk- en kunstaardewerk.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Kalk	10^3 t	2 653,2	2 874,0	3 097,0	3 232,2	2 520,0	2 304,2	2 310,8
Kalksteen	10^3 t	25 003,7	24 374,9	23 937,4	23 777,4	22 860,0	24 155,4	29 084,3
Dolomiet :								
ruw	10^3 t	1 583,2	1 788,4	2 191,5	2 588,4	2 476,9	2 684,9	2 523,5
witgegloeid ..	10^3 t	351,2	348,9	321,6	330,4	233,9	209,3	172,4
Pleisterkalk	10^3 t	96,4	106,0	114,0	102,2	221,3	219,7	167,4
Pleisterkalkagglomeraten ..	10^3 m^2	14 505,2	14 229,5	19 469,5	22 325,3	18 488,6	18 331,4	23 065,3
Natuurlijk calciumcarbonaat	10^3 t	456,6	432,9	398,7	359,1	367,0	351,5	441,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de keramieknijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1975	1976	1977
Plateel- en porceleinen vaatwerk, elektrotechnisch porcelein, kunstzandsteen en diverse	t	9 875	9 412	10 058
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen, bevloeringstegels in halve zandsteen	m^2	1 441 588	1 431 617	1 702 807
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere	t	166 477	167 692	149 796
Fabriekstegels	t	3 470	3 456	3 811
Pannen en bijbehoren	t	70 352	72 318	69 377
Slijpstenen	t	1 654	1 391	1 248
Bouwkeramiek	t	23 904	18 993	20 771
Potten	t	34 097	30 593	30 378
Klei	t	115 540	105 745	108 758
Kwarts en kwartsiet	t	372 294	312 442	283 744
Vuursteen (gestampt en straatsteen)	t	2 549	1 891	2 237

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwmaterialen

Produktie

(1970 = 100)

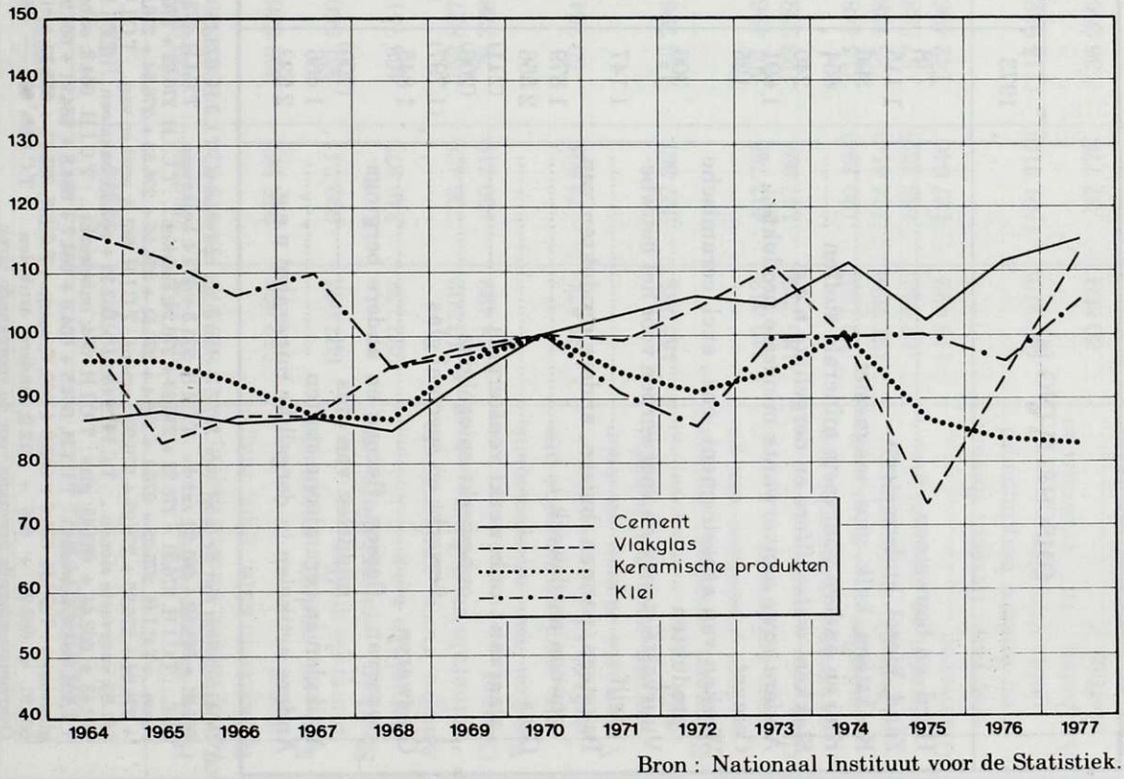

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Hard- en bouwsteen	778	1 075	1 046	1 141	1 385	444	479	437	449	520
Zand, kiezel, andere steen	1 115	1 413	1 467	1 818	1 793	1 649	1 980	1 994	2 298	2 352
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	396	491	409	585	453	618	714	846	851	882
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	854	1 183	1 059	1 103	1 139	459	621	591	656	585
Slakken, walschilfers en dergelijke n.e.g.	240	320	213	259	216	321	517	570	414	370
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	1 691	1 897	1 840	2 455	2 226	367	444	386	488	468
Cement	125	207	160	190	278	1 334	1 656	1 329	1 716	2 585
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	306	443	458	528	622	2 305	2 551	2 514	3 020	3 108
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	1 147	2 174	1 801	1 677	1 638	502	626	622	764	739
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	1 879	2 954	2 786	3 554	4 165	861	894	933	1 188	1 440
Glas	2 556	2 727	2 702	3 350	4 065	11 448	11 342	8 960	11 771	12 700
waarvan : onbewerkt vensterglas	(211)	(211)	(186)	(238)	(219)	(2 787)	(2 838)	(1 542)	(1 800)	(1 575)
onbewerkt spiegelglas	(206)	(247)	(227)	(326)	(448)	(1 971)	(1 865)	(1 615)	(2 931)	(3 740)
bewerkt en speciaal glas	(1 797)	(1 884)	(1 968)	(2 430)	(3 041)	(6 465)	(6 443)	(5 593)	(6 816)	(7 120)
Glaswaren	1 845	2 173	2 595	3 349	3 785	3 081	3 190	4 069	5 353	5 644
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(709)	(913)	(1 085)	(1 403)	(1 626)	(1 683)	(2 140)	(2 093)	(2 610)	(2 578)
Artikelen in ceramische stoffen	1 466	2 004	2 048	2 347	2 752	854	955	992	1 079	1 654
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	2 533	3 575	3 489	3 864	4 237	3 077	3 524	3 472	3 894	4 156

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Hard- en bouwsteen : T.C.I.H. 273.11 + 273.12 + 273.13 + 661.31 + 661.32 + 661.33; zand... : T.C.I.H. 273.3 + 273.4; kalksteen... : T.C.I.H. 273.21 + 273.22 + 661.1; klei... : T.C.I.H. 276.21 + 276.22 + 276.23 + 276.24; slakken... : T.C.I.H. 276.62 + 276.68 + 276.69; andere ruwe... : T.C.I.H. 275.22 + 276.1 + 276.4 + 276.51 + 276.52 + 276.53 + 276.54 + 276.91 + 276.92 + 276.93 + 276.94 + 276.95 + 276.97 + 276.99; cement : T.C.I.H. 661.2; werken van.. : T.C.I.H. 661.81 + 661.82 + 661.83; vuurvaste stenen... : T.C.I.H. 662.31 + 662.32 + 662.33; baksteen... : T.C.I.H. 662.41 + 662.42 + 662.43 + 662.44 + 662.45; glas : T.C.I.H. 664; onbewerkt... : T.C.I.H. 664.3, onbewerkt spiegelglas : T.C.I.H. 664.4; bewerkt... : T.C.I.H. 664.5 + 664.6 + 664.7 + 664.8 + 664.91 + 664.92 + 664.93 + 664.94; glaswaren : T.C.I.H. 651.8 + 653.8 + 665; flessen... : T.C.I.H. 665.11 + 665.12; artikelen in... : T.C.I.H. 663.91 + 663.92 + 666 + 812.2; andere artikelen... : T.C.I.H. 663 — 663.91 — 663.92. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Hard- en bouwsteen	237 225	264 262	222 949	242 917	233 582	1 114 412	1 142 742	934 530	893 747	777 303
Zand, kiezel, andere steen	13 889 575	14 479 325	14 207 309	17 372 843	16 260 793	11 826 840	12 976 529	12 655 902	13 869 409	14 194 406
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	852 868	955 862	859 836	993 685	870 124	1 292 792	1 344 898	1 403 086	1 305 964	1 305 600
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	627 062	692 741	561 560	630 404	601 612	1 568 455	1 852 476	1 664 731	1 602 979	1 491 093
Slakken, walsschilfers en dergelijke n.e.g.	222 133	346 879	468 751	732 752	1 100 090	2 903 454	2 846 649	2 903 266	2 547 521	2 068 331
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	713 502	736 428	752 827	845 982	1 151 396	1 680 475	910 751	448 555	269 253	370 691
Cement	78 499	150 319	76 328	95 413	164 667	1 652 458	1 593 111	1 232 106	1 585 078	2 398 626
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	61 471	72 838	60 764	70 534	75 911	344 685	339 800	276 401	292 833	272 931
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	155 762	227 361	153 796	140 002	138 167	102 130	99 458	82 084	100 628	86 306
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	340 043	497 785	501 496	581 201	606 054	236 467	178 411	160 676	186 356	269 856
Glas	185 225	147 994	123 289	167 693	179 465	701 328	653 626	481 370	653 645	693 391
waarvan : onbewerkt vensterglas	(20 193)	(20 394)	(15 448)	(19 218)	(17 274)	(270 991)	(252 280)	(132 185)	(138 344)	(109 952)
onbewerkt spiegelglas	(21 250)	(24 614)	(25 738)	(42 262)	(56 285)	(175 968)	(148 276)	(133 511)	(263 418)	(346 800)
bewerkt en speciaal glas	(57 946)	(55 252)	(57 338)	(70 484)	(80 296)	(246 002)	(235 704)	(181 327)	(209 038)	(201 257)
Glaswaren	119 422	127 640	142 496	183 781	204 027	183 537	194 465	189 642	259 295	250 430
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(96 210)	(101 310)	(115 932)	(147 062)	(166 820)	(161 004)	(176 525)	(155 855)	(213 374)	(200 360)
Artikelen in ceramische stoffen	30 869	37 778	36 206	39 635	42 102	27 398	28 728	29 678	29 764	32 786
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	608 403	819 003	822 088	899 281	937 432	915 629	800 522	684 671	734 250	831 446

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 160.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 6. — DIVERSE INDUSTRIEEN

1. — *Papier- en kartonnijverheid.*

In 1975 was de papier- en kartonnijverheid één van de sectoren die zeer zwaar getroffen werden door de recessie : het produktie-indexcijfer ervan daalde immers met ruim 15 %. Het herstel in 1976 volstond niet om terug het peil van 1974 te bereiken, daar het indexcijfer slechts met 10,5 % toenam in vergelijking met het voorgaande jaar. In 1977 werd deze bedrijfstak opnieuw geconfronteerd met een produktievermindering, die evenwel beperkt bleef tot 1,5 %.

Uit de seizoenverbeterde indexcijfers blijkt dat de teruggang in het eerste halfjaar moet gesitueerd worden. Toen deed zich immers een produktiedaling voor van ongeveer 2 % in vergelijking met het tweede halfjaar van 1976. Tijdens het tweede semester van 1977 werd daarentegen een lichte verbetering vastgesteld in vergelijking met het voorgaande.

Zoals in 1976 waren ook in 1977 de resultaten gunstiger in de papierproduktie dan in de verwerking. De eerstgenoemde subsector kende immers globaal een vooruitgang met 1,5 %, terwijl de verwerking met 8,5 % verminderde. Bij de gespecialiseerde verwerkingsbedrijven bleef deze achteruitgang beperkt tot iets meer dan 7 %, maar bij de papierproducenten liep ze op tot meer dan 15 %. Vooral de produktie van geïmpregneerd papier en karton werd getroffen : deze liep immers terug met nagenoeg een vierde in vergelijking met het voorgaande jaar.

Wat de buitenlandse handel betreft, was er weinig verandering in de invoer en de uitvoer van papier en karton, zowel in volume als naar waarde, vermits de stijging in vergelijking met het voorgaande jaar voor elk van deze variabelen beperkt bleef tot 1 à 2 %. De buitenlandse handel in verwerkte produkten nam sterker toe, waarbij zowel in- als uitvoer in gelijke mate stegen naar waarde (respectievelijk met 6,2 % en 6,9 %).

2. — *Ledernijverheid.*

De produktie van de ledernijverheid, die al sinds jaren systematisch afbrokkelt, vertoonde in 1975 en 1976 een analoog verloop met deze van de papier- en kartonnijverheid : een sterke daling in 1975 (—11,5 %), die niet kon goedgemaakt worden door de verbetering met 7,5 % in 1976. De trend van de voorgaande jaren werd versneld verder gezet in 1977, vermits het indexcijfer opnieuw daalde met bijna 13 %. Weliswaar verminderde de produktie van zwaar leder slechts met ongeveer 3 %, maar deze van licht leder, die het overgrote deel van het totaal uitmaakt, liep terug met nagenoeg 15 %.

De schoen- en pantoffelnijverheid is een bedrijfstak die sinds enkele jaren systematisch wordt afgebouwd. De achteruitgang in vergelijking met het voorgaande jaar bedroeg 23,8 % in 1975, 19,2 % in 1976 en bijna 20 % in 1977. De produktie van deze bedrijfstak was in 1977 al gedaald tot minder dan een derde van deze van 1970. De schoenproduktie liep in 1977 terug met 18,5 % en deze van pantoffels met 11,2 %.

De in- en uitvoer van bereid leder en van lederen schoeisel ontwikkelde zich ongeveer in dezelfde zin. Bij de andere lederwaren, schoeisel uit rubber en plastiek en bereide pelterijen daarentegen daalde de uitvoer naar waarde in min of meer belangrijke mate, terwijl de invoer nog een lichte stijging vertoonde.

3. — *Houtverwerkende nijverheid.*

In de houtverwerkende nijverheid bleef de produktiedaling in 1975 beperkt tot 5,1 %, terwijl het herstel in 1976 er veel krachtiger was dan in de meeste andere sectoren (+ 13,7 %). In 1977 deed zich nog slechts een zeer zwakke groei voor (+ 1,1 %), waarbij de produktie vooral tijdens de zomermaanden verzwakte.

Uit de statistische gegevens betreffende de gefactureerde verkopen (die slechts betrekking hebben op de eerste elf maanden), blijkt dat er zich een duidelijke vermindering in volume heeft voorgedaan bij het geplakt hout, de blok- en lamellenplaten, de zetelfabricage en, in mindere mate, het vaatwerk.

De stijging in volume kan slechts onbeduidend geweest zijn in de meubelnijverheid (die ongeveer de helft van de totale produktie naar waarde van de sector uitmaakt), de geperste panelen en de kaders en schaafwerk. Slechts in een aantal subsectoren van secundair belang werd in 1977 een toeneming van de verkopen genoteerd die duidelijk hoger lag dan de prijsstijging.

Bij de buitenlandse handel zijn vooral twee posten van belang, met name meubels en geplakte of geperste platen. Bij dit laatste produkt namen in- en uitvoer naar waarde matig toe — de uitvoer iets meer dan de invoer. De invoer van meubels daarentegen nam in waarde toe met bijna 1/3 (+ 32,5 %), terwijl de uitvoer, eveneens naar waarde, verminderde met 1,6 %, wat wijst op de snel verzwakkende positie van de Belgische meubelnijverheid op haar traditionele markten.

4. — *Tabaksnijverheid.*

Het produktie-indexcijfer van de tabaksnijverheid vertoonde minder grote veranderingen dan dat van de meeste andere bedrijfstakken. In 1975 bleef het nagenoeg onveranderd (+0,2 %), in 1976 deed er zich een lichte daling voor met 2,1 % en in 1977 een minieme toeneming met 0,6 %.

Het verloop van de produktie in 1977 werd bepaald door een hogere activiteit in de produktie van sigaren (+ 8,2 %) en rooktabak (+ 16,8 %), nagenoeg een *status quo* bij de sigarettenfabricage (— 0,3 %) en een vrij sterke vermindering bij de produktie van cigarillos.

De uitvoer van sigaretten steeg naar waarde veel sneller dan de invoer (respectievelijk + 29,2 % en + 19,2 %). Bij de andere tabaksprodukten was het verloop van de uitvoer ongunstiger dan dat van de invoer, vooral dan bij de sigaren. Opvallend is wel de snelle aangroei van de invoer (evenals van de produktie) van rooktabak, die ongetwijfeld samenhangt met de snel stijgende fiscale druk op de sigaretten.

5. — *Diamantnijverheid.*

In 1977 was de activiteit zeer hoog in de diamantnijverheid, zoals blijkt uit de gegevens betreffende de buitenlandse handel. Immers, zowel in- als uitvoer namen naar waarde toe met nagenoeg 40 % tot respectievelijk 72,7 en 71,0 miljard frank. Dit was gedeeltelijk het gevolg van de prijsstijging op de internationale markt, die grotendeels voortkomt uit de speculatieve vraag. Daar deze speculatie zich niet alleen meer richt op bewerkte stenen maar ook op ruwe diamant stelden zich evenwel soms problemen van bevoorrading in deze sector.

*

* *

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en verwerking

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977
Produktie :					
Dagbladpapier	96,9	91,1	77,1	84,8	82,6
Schrijf- en drukpapier (a)	378,3	411,5	309,3	375,4	(c)
Kraft-, verpakkings-, perkament- en imitatieperkamentpapier (a)	161,6	154,5	124,9	124,6	(c)
Andere papiersoorten (a, b)	104,0	105,9	76,4	87,4	(c)
Karton	87,9	91,7	67,9	79,0	(c)
Totaal ...	**828,6**	**854,8**	**655,7**	**751,1**	**762,0**
Verwerking :					
Door de voortbrengers	150,4	168,4	144,1	130,0	109,9
Door de verwerkende nijverheid	646,3	707,3	604,4	664,9	617,6
w.o. : Verpakkingsmiddelen	(427,1)	(453,7)	(385,4)	(401,1)	(378,5)
Geïmpregneerd papier en karton	(208,7)	(252,7)	(214,7)	(242,8)	(183,4)
Totaal ...	**796,7**	**875,6**	**748,5**	**795,0**	**727,5**

(a) Inclusief karton vanaf januari 1973.
(b) De rubriek « andere papiersoorten » bevat het wit papier (exclusief schrijf- en drukpapier), het cellulose- en speciaal papier.
(c) Volgens wijziging van de definities zijn de takken van de produktie niet meer vergelijkbaar met deze van de voorgaande jaren.

Produktie, verwerking en tewerkstelling

(1970 = 100)

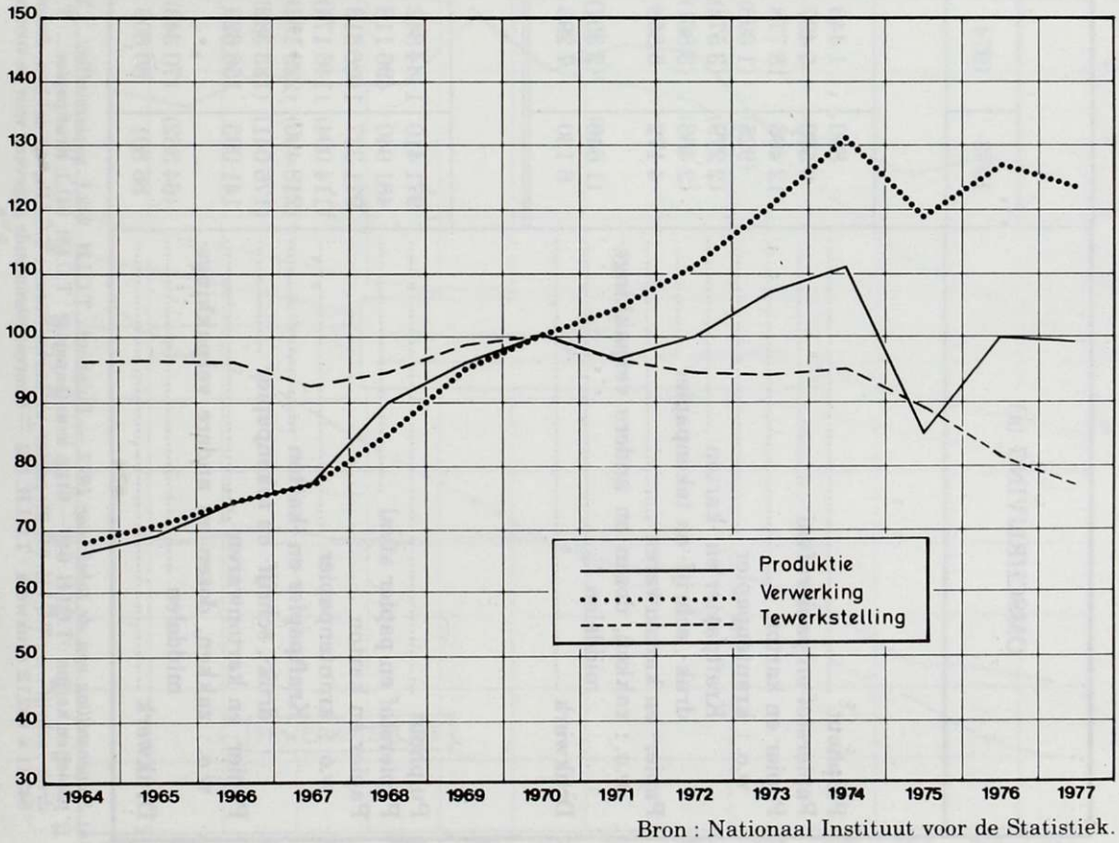

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van de papiernijverheid

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
	WAARDE (miljoenen franken)									
Pulphout	890	1 443	862	1 048	1 033	15	17	37	26	16
Papierstof en papierafval	3 500	5 497	4 927	5 924	5 132	1 988	3 232	1 714	2 803	2 474
Papier en karton	12 496	18 778	13 700	17 637	17 914	10 934	12 371	10 437	11 963	12 135
w.o. : krantenpapier	(925)	(1 698)	(1 570)	(1 652)	(2 004)	(211)	(269)	(315)	(391)	(345)
Kraftpapier en -karton	(2 279)	(3 574)	(2 363)	(2 872)	(2 557)	(472)	(708)	(418)	(408)	(403)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(2 466)	(3 861)	(2 239)	(2 998)	(3 039)	(1 434)	(2 204)	(1 675)	(2 063)	(2 251)
Papier- en kartonwaren	4 172	5 858	5 666	7 145	7 591	3 661	4 857	5 009	6 337	6 786
w.o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(1 646)	(2 307)	(2 087)	(2 721)	(2 741)	(990)	(1 356)	(1 283)	(1 610)	(1 776)
Drukwerk	6 130	7 296	7 771	9 014	10 158	5 429	6 709	7 278	8 166	8 439
	GEWICHT (tonnen)									
Pulphout	971 410	1 144 842	726 309	728 486	805 368	10 705	9 907	18 527	12 290	7 602
Papierstof en papier afval	481 040	496 118	361 519	426 955	418 151	418 187	432 464	281 760	424 632	420 131
Papier en karton	971 337	1 036 818	678 054	910 654	926 998	538 933	478 437	381 823	465 894	467 522
w.o. : krantenpapier	(114 094)	(146 174)	(105 357)	(110 785)	(129 066)	(26 913)	(21 445)	(20 502)	(26 591)	(22 890)
Kraftpapier en -karton	(218 430)	(229 132)	(133 748)	(181 482)	(174 841)	(38 969)	(35 458)	(20 767)	(22 367)	(26 055)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(176 041)	(183 382)	(99 070)	(141 489)	(150 348)	(130 959)	(123 368)	(91 605)	(117 803)	(123 785)
Papier- en kartonwaren	141 093	156 629	136 306	177 611	191 828	121 700	126 373	116 392	149 122	157 958
w.o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(64 362)	(70 343)	(58 701)	(80 845)	(85 280)	(51 486)	(49 651)	(43 706)	(57 952)	(62 054)
Drukwerk	86 801	80 608	74 435	83 424	91 878	96 130	93 859	86 578	93 024	92 503

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Pulphout : T.C.I.H. 242.1; papierstoffen... : T.C.I.H. 251; papier en karton : T.C.I.H. 641 — 641.6; krantenpapier : T.C.I.H. 641.1; Kraftpapier... : T.C.I.H. 641.3; druk-, schrijf-, ... : T.C.I.H. 641.21; papier- en kartonwaren : T.C.I.H. 642; zakken, dozen... : T.C.I.H. 642.11 + 642.12; drukwerk : T.C.I.H. 892. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Produktie van leder, schoenen en pantoffels

JAARTAL	Zwaar leder van runderen (tonnen)	Licht leder (duizenden vierkante voet)	Schoenen (duizenden paren)	Pantoffels (duizenden paren)
1968	2 283	59 952	13 074	8 860
1969	2 472	64 750	12 664	7 527
1970	2 172	56 101	11 035	6 003
1971	2 086	60 515	10 556	6 483
1972	1 857	59 736	9 914	6 707
1973	1 862	46 758	8 686	5 294
1974	1 788	44 820	8 324	5 036
1975	1 807	39 158	6 300	4 065
1976	2 014	41 716	5 064	3 485
1977	1 956	35 687	4 125	3 094

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

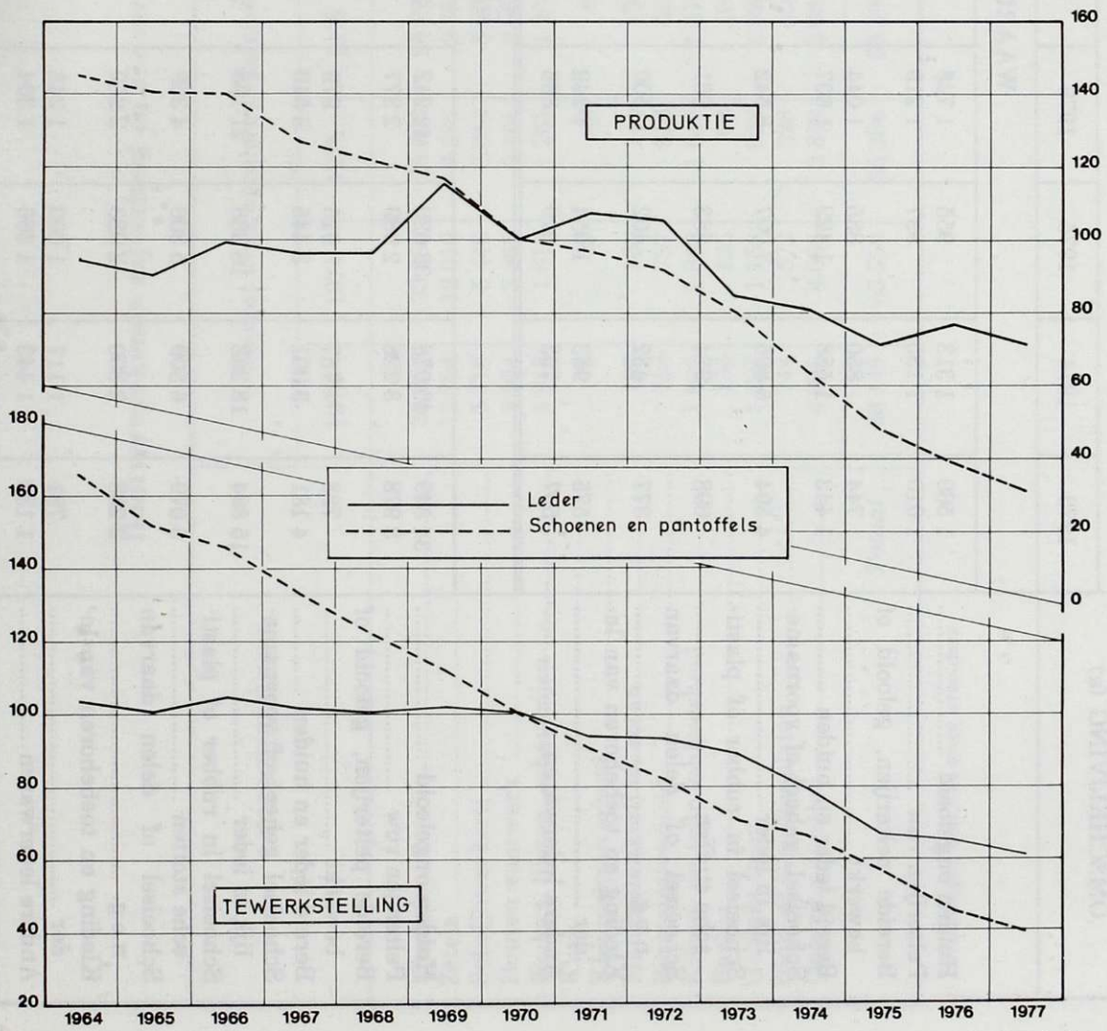

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
	WAARDE (miljoenen franken)									
Huiden ongelooid	1 560	1 313	955	1 728	1 798	1 264	1 010	896	1 669	1 747
Pelterijen ruw	1 010	1 135	997	1 219	1 272	104	191	147	301	329
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	744	850	835	1 044	1 277	1 211	1 232	1 199	1 420	1 372
Bereid leder en huiden	1 442	1 588	1 422	1 607	1 566	1 536	1 649	1 587	1 996	1 969
Schoeisel, geheel of voornamelijk in leder	4 594	5 895	7 007	8 542	10 346	1 210	1 509	1 022	1 000	1 191
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	698	984	883	661	666	85	100	104	52	82
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	377	432	402	500	511	445	418	416	388	358
Kleding en toebehoren van leder	575	963	1 054	1 249	1 310	1 059	1 238	957	769	600
Andere lederwaren	597	793	919	886	989	216	252	192	194	172
	GEWICHT (tonnen)									
Huiden ongelooid	34 849	40 078	38 620	42 242	38 965	33 595	37 002	42 484	44 850	42 527
Pelterijen ruw	3 978	3 228	2 989	2 377	3 421	920	1 222	862	1 384	1 602
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	788	737	915	979	1 125	1 078	901	1 038	1 124	1 009
Bereid leder en huiden	4 181	3 901	3 445	3 549	3 735	5 160	6 718	5 756	5 052	4 522
Schoeisel geheel of voornamelijk in leder	15 894	18 268	18 388	21 168	23 037	3 881	4 670	2 834	2 865	3 080
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	5 079	6 509	5 306	4 358	4 450	783	696	722	383	681
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	2 238	2 800	2 023	2 250	2 165	2 610	2 977	2 711	2 367	2 353
Kleding en toebehoren van leder	781	1 117	1 000	1 248	1 277	758	871	479	455	340
Andere lederwaren	1 138	1 443	1 366	1 304	1 330	566	547	419	290	236

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Huiden ongelooid : T.C.I.H. 211; pelterijen ruw : T.C.I.H. 212; bereide pelterijen... : T.C.I.H. 613 + 842; bereid leder... : T.C.I.H. 611 — D.T. 4102.412 — 4102.419; schoeisel geheel... : T.C.I.H. 851.02; schoeisel in... : T.C.I.H. 851.01; schoeisel of... : T.C.I.H. 851 + 612.3 - T.C.I.H. 851.01 — 851.02; kleding... : T.C.I.H. 841.3 + D.T. 6506.100 + 6506.900; andere... : T.C.I.H. 612.1 + 612.2 + 612.9 + D.T. 4202.210 + 4202.310 + 4202.410. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Waarde van de gefactureerde verkopen (miljoenen franken)				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
Meubels	33 822	33 268	28 666	28 877	27 401	17 533	20 754	19 532	23 578	24 535
Zetels	12 784	12 019	9 580	9 784	8 718	6 944	7 735	7 128	8 862	8 507
Schrijnwerkerij	5 716	5 440	5 014	5 207	5 774	3 309	3 925	4 017	5 142	6 058
Houten vaatwerk	3 964	3 865	3 161	2 664	2 336	1 608	1 901	1 786	1 728	1 714
Kaders, lijsten, schaverijen	1 845	1 618	1 263	1 204	1 098	741	861	770	863	905
Kurk	76	59	49	49	45	66	68	55	58	63
Klompennijverheid	189	160	141	134	195	105	128	126	203	271
Mandenmakerij en rotan	758	737	619	585	538	432	504	468	489	536
Borstelnijverheid	1 822	1 862	1 645	1 675	1 494	945	1 347	1 182	1 584	1 766
Kisten- en tonnennijverheid	136	125	98	104	96	78	85	87	93	110
Parket	1 297	1 158	923	1 022	562	792	832	761	914	706
Geplakt hout	744	572	328	404	395	560	512	324	439	428
Blok- of lamellenplaten	4 996	4 668	3 899	3 681	3 596	6 387	6 994	6 690	8 009	8 204
Geperste panelen										
Totaal ...	**68 149**	**65 550**	**55 386**	**55 390**	**52 248**	**39 500**	**45 646**	**42 927**	**51 961**	**53 802**

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
	WAARDE (miljoenen franken)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	2 126	2 446	1 918	2 484	2 711	711	787	837	884	1 151
Gezaagd, gesneden, geschild of eenvoudig bewerkt hout	6 264	7 530	5 988	9 091	10 034	795	678	906	1 198	1 313
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n.e.g.	2 559	3 091	2 604	3 544	3 618	4 856	6 083	5 231	6 503	6 784
Werken van hout n.e.g.	1 654	2 378	2 596	3 415	4 368	1 228	1 283	1 123	1 429	1 453
Ruwe kurk en afval	6	10	9	11	13	1	—	—	1	1
Werken van kurk	119	167	128	139	157	6	8	7	8	10
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	118	161	100	134	143	117	133	86	82	100
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	608	788	800	986	1 133	266	288	292	291	335
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	4 334	6 053	6 871	8 980	11 107	10 867	12 057	11 484	13 668	13 444
	GEWICHT (tonnen)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	847 310	845 976	671 806	802 365	813 655	303 763	288 806	308 516	301 788	366 820
Gezaagd, gesneden, geschild, of eenvoudig bewerkt hout	901 132	814 303	665 937	973 822	1 076 653	99 106	70 660	99 692	109 145	105 952
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n.e.g.	303 450	301 680	283 890	338 288	346 278	750 114	709 386	709 106	786 125	760 656
Werken van hout n.e.g.	66 750	84 126	79 111	99 942	124 902	46 543	39 504	28 571	37 696	37 558
Ruwe kurk en afval	426	418	462	518	581	6	3	2	2	2
Werken van kurk	2 377	2 454	1 720	1 798	1 746	79	93	55	51	45
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	6 203	5 845	3 627	3 830	3 855	4 794	4 970	3 073	3 644	3 954
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	6 218	6 852	7 648	8 990	8 858	11 313	10 465	2 899	2 887	3 063
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	69 966	86 121	95 982	118 970	130 938	131 629	130 114	112 205	133 312	110 328

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* — Rondhout... : T.C.I.H. 242 — 242.1; gezaagd... : T.C.I.H. 243; fineer... : T.C.I.H. 631 + D.T. 4809.100 + 4809.200 + werken van hout : T.C.I.H. 632 + D.T. 4413.100 + 6403.000 + 6403.100; ruwe kurk... : T.C.I.H. 244; werken van kurk : T.C.I.H. 633; dierlijke... : T.C.I.H. 291.92 + 292.3 + 292.93; artikelen van de borstel... : T.C.I.H. 657.8 + 841.52 + 899.21 + 899.22 + 899.23 + 899.24 + 899.25 + 899.26 + 899.27 + D.T. 4202.810; meubelen in hout... : D.T. 9401.419 + 9401.450 + 9401.509 + 9401.600 + 9401.700 + 9401.930 + 9403.510 + 9403.550 + 9403.572 + 9403.579 + 9403.610 + 9403.620 + 9403.642 + 9403.644 + 9403.649 + 9403.650 + 9403.700. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
	WAARDE (miljoenen franken)									
Ruwe tabak	2 625	3 042	3 270	3 907	3 685	203	195	221	726	581
Sigaren	297	377	422	530	598	1 313	1 419	1 330	1 240	1 128
Cigarillo's	401	332	326	415	437	823	941	1 053	965	985
Sigaretten	406	499	540	655	781	1 017	1 562	1 845	1 707	2 206
Rooktabak	171	194	141	200	271	100	150	81	68	97
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	56	76	85	90	94	8	3	6	3	11
	GEWICHT (tonnen)									
Ruwe tabak	37 965	39 720	39 426	41 670	39 285	3 425	2 864	3 640	6 863	5 763
Sigaren	1 195	1 543	1 497	1 544	1 659	2 666	3 064	5 957	2 774	2 397
Cigarillo's	1 302	1 291	1 425	1 744	1 349	1 509	1 702	1 727	1 851	1 765
Sigaretten	2 659	2 709	2 565	2 892	3 072	5 493	8 550	9 340	8 458	10 162
Rooktabak	2 187	2 111	1 257	1 584	2 052	926	1 381	637	494	714
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	837	1 219	1 371	1 409	1 566	58	106	41	31	109

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1977.* —Ruwe tabak : T.C.I.H. 121; sigaren : D.T. 2402.202; cigarillo's : D.T. 2402.209; sigaretten : T.C.I.H. 122.2; rooktabak : D.T. 2402.302 + 2402.309; andere tabaksprodukten... : D.T. 2402.100 + 2402.910 + 2402.990. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Tabaksindustrie

Verwerkte hoeveelheid
(tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Sigaren	2 165	3 377	4 647	4 519	4 637	3 550	3 840
Cigarillo's	2 811	3 458	3 784	4 199	4 659	5 189	4 451
Sigaretten	20 812	22 525	24 680	26 514	25 636	25 184	25 102
Rooktabak	5 382	5 289	5 102	4 831	5 055	5 225	6 102
Andere tabakssoorten	49	40	37	26	29	22	18
Totaal	**31 219**	**34 690**	**38 249**	**40 090**	**40 017**	**39 170**	**39 513**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Invoer en uitvoer van diamant (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Ruwe diamant	Geslepen sier-diamant	Ruwe diamant	Geslepen sier-diamant
1970	9 948	8 199	4 751	14 500
1971	12 484	7 696	5 475	15 163
1972	16 873	8 664	8 526	18 227
1973	23 837	12 956	10 189	22 964
1974	22 711	15 409	9 974	23 713
1975	20 324	13 905	13 511	21 016
1976	31 883	17 881	19 680	28 018
1977	42 848	27 142	28 582	39 377

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen (Antwerpen).

(a) Inclusief de gevallen van consignatie; zonder industriediamant.

AFDELING IV

BEVOORRADING IN WATER

Het indexcijfer van de waterdistributie nam in 1976 met 6,3 % toe. In 1974 en 1975 werd een stijging van respectievelijk 2,9 % en 2,2 % geregistreerd. De toeneming in 1976 was vooral te wijten aan de grotere waterconsumptie als gevolg van het uitzonderlijk warme en droge weder tijdens de zomer. Door de terugkeer tot meer normale omstandigheden in 1977 bleef de toeneming van de drukwaterproduktie beperkt tot 0,3 % in vergelijking met het voorgaande jaar, wat ongeveer in de lijn ligt van de trendmatige stijging van de laatste jaren.

De meer normale verdeling van de neerslag zorgde voor de belangrijke verbetering van de watervoorraad, zodat in de loop van het jaar de maatregelen ter beperking van het waterverbruik, die waren getroffen om te verhelpen aan de crisissituatie in 1976, konden worden afgeschaft.

*
* *

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid (a)

(in 1 000 m³)

BEDRIJFSTAK	1974			1975		
	Gebruikt water (1)	Terug-gestort water (2)	Netto-verbruik (1) — (2) (3)	Gebruikt water (4)	Terug-gestort water (5)	Netto-verbruik (4) — (5) (6)
Steenkoolmijnen	142 173	136 964	5 209	124 364	119 364	5 000
Groeven en aanverwante industriën	44 941	43 975	966	43 930	42 883	1 047
Voedingsmiddelennijverheid (inbegrepen fabricatie van margarine, oliën en dranken)	131 694	114 985	16 709	125 321	109 188	16 133
Nijverheid van de bereiding van vlas en wol, fabricatie van kunst- en synthetische vezels, veredeling (tegen maakloon en voor eigen rekening)	52 199	48 364	3 835	43 355	40 706	2 649
Houtnijverheid	1 649	1 274	375	1 449	1 082	367
Papiernijverheid (voortbrengende vestigingen)	93 488	86 951	6 537	72 080	67 461	4 619
Ledernijverheid (leerlooierijen)	3 742	3 281	461	3 371	2 827	544
Chemische nijverheid	889 243	838 809	50 434	764 313	728 132	36 181
Rubbernijverheid	6 204	5 689	515	5 343	4 985	358
Petroleumraffinaderijen	300 954	299 786	1 168	322 638	321 379	1 259
Cokesfabrieken	64 830	59 452	5 378	63 835	57 955	5 880
Kleinijverheid	2 055	780	1 275	1 609	697	912
Glasnijverheid (voortbrengende vestigingen)	14 215	12 813	1 402	11 411	10 719	692
Keramieknijverheid	1 050	699	351	1 052	719	333
Cementnijverheid (inclusief cementagglomeraten)	21 787	16 783	5 004	19 496	14 892	4 604
IJzernijverheid	1 099 205	1 038 434	60 771	857 046	813 156	43 890
Nijverheid van de non-ferrometalen	114 479	97 259	17 220	96 064	82 955	13 109
Metaalverwerkende nijverheid	66 244	61 882	4 362	60 930	56 713	4 217
Thermische elektrische centrales	4 455 151	4 437 971	17 180	4 740 480	4 726 703	13 777
Totaal ...	**7 505 303**	**7 306 151**	**199 152**	**7 358 087**	**7 202 516**	**155 571**
Hydraulische elektrische centrales	**15 600 931**	**15 600 931**	—	**12 872 025**	**12 848 564**	**23 461**
Algemeen totaal ...	**23 106 234**	**22 907 082**	**199 152**	**20 230 112**	**20 051 080**	**179 032**

(a) Ramingen verstrekt door de ondernemingen welke 5 werklieden of meer tewerkstellen behalve voor volgende sectoren : voedingsnijverheid, nijverheid der non-ferrometalen, hout- en cementnijverheid, petroleumraffinaderijen (20 werklieden of meer) en metaalverwerkende nijverheid (100 werklieden of meer).
De gegevens voor 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst (a)

(in 1 000 m³)

PROVINCIE	Herkomst van het gebruikte water					Teruggestort water			Nettoverbruik	Bestemming			
	Putten	Waterloop of kanaal	Openbare distributie	And. herkomsten	Totaal	In waterlopen	In riolering	Totaal	(5) - (8)	Voortbrengst	Afkoeling	Andere doeleinden	Totaal
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
	1974												
Antwerpen	32 602	1 428 772	46 762	7 225	1 515 361	1 364 237	110 115	1 474 352	41 009	46 456	1 436 114	32 791	1 515 361
Brabant	25 750	597 643	8 734	1 025	633 152	570 759	45 424	616 183	16 969	53 743	554 529	24 880	633 152
Henegouwen .	16 991	1 056 451	7 057	19 410	1 099 909	1 035 849	17 490	1 053 339	46 570	29 296	1 005 833	64 780	1 099 909
Luik	16 324	17 043 533	12 079	3 187	17 075 123	16 922 186	130 888	17 053 074	22 049	110 839	1 366 426	15 597 858	17 075 123
Limburg	23 282	163 967	2 416	4 883	194 548	148 442	34 178	182 620	11 928	33 390	141 021	20 137	194 548
Luxemburg ...	7	56 341	155	113	56 616	52 440	153	52 593	4 023	18 558	30 314	7 744	56 616
Namen	8 600	132 139	943	416	142 098	132 760	4 114	136 874	5 224	31 092	104 180	6 826	142 098
Oost-Vlaanderen	16 555	2 129 542	11 816	2 000	2 159 913	1 853 347	259 665	2 113 012	46 901	42 683	2 089 803	27 427	2 159 913
West-Vlaanderen	9 383	214 744	4 886	501	229 514	205 023	20 012	225 035	4 479	10 961	208 652	9 901	229 514
Het Rijk	**149 494**	**22 823 132**	**94 848**	**38 760**	**23 106 234**	**22 285 043**	**622 039**	**22 907 082**	**199 152**	**377 018**	**6 936 872**	**15 792 344**	**23 106 234**
	1975												
Antwerpen	29 293	1 177 198	44 396	7 129	1 258 016	1 096 173	126 385	1 222 558	35 458	40 447	1 185 088	32 481	1 258 016
Brabant	22 648	447 767	7 424	799	478 638	422 795	40 790	463 585	15 053	35 939	419 004	23 695	478 638
Henegouwen .	15 711	1 041 031	6 114	19 889	1 082 745	1 017 690	14 830	1 032 520	50 225	36 386	970 800	75 559	1 082 745
Luik	15 186	14 795 244	10 814	2 629	14 823 873	13 749 056	1 038 481	14 787 537	36 336	82 293	1 864 945	12 876 635	14 823 873
Limburg	22 482	145 160	1 218	4 594	173 454	131 912	30 145	162 057	11 397	30 502	123 122	19 830	173 454
Luxemburg ...	9	41 322	382	61	41 774	38 639	505	39 144	2 630	20 115	16 045	5 614	41 774
Namen	7 573	88 984	866	443	97 866	88 259	4 659	92 918	4 948	29 538	62 720	5 608	97 866
Oost-Vlaanderen	16 127	2 041 004	10 066	2 069	2 069 266	1 864 504	185 889	2 050 393	18 873	31 979	2 009 855	27 432	2 069 266
West-Vlaanderen	8 174	191 173	4 661	472	204 480	139 457	60 911	200 368	4 112	10 412	189 485	4 583	204 480
Het Rijk	**137 203**	**19 968 883**	**85 941**	**38 085**	**20 230 112**	**18 548 485**	**1 502 595**	**20 051 080**	**179 032**	**317 611**	**6 841 064**	**13 071 437**	**20 230 112**

(a) De gegevens voor 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK III

VERKEER EN VERVOER

§ 1. — SPOORWEGVERKEER

De kosteninflatie die in 1977 weliswaar een weinig is afgenomen, blijft een der meest zorgwekkende verschijnselen voor ondernemingen die, zoals de spoorwegen, hun activiteiten in de dienstensector moeten uitoefenen en daarbij zeer arbeidsintensief zijn. In die omstandigheden tracht de N.M.B.S. haar produktiviteit te verhogen door het gebruik van automatisatietechnieken, polyvalente behandelingstuigen en modernisering der grote werkplaatsen. Mede in dit raam werden in 1977 door de N.M.B.S. maatregelen genomen ter overdraging van de exploitatie van de vervangings- en aanvullingslijnen aan de N.M.V.B. Aldus zijn vanaf 1 juli 1977 de ontvangsten en de kosten van exploitatie van bovengemelde diensten voor de N.M.V.B.

Ook bleek op 1 augustus 1977 een algemene verhoging van de reizigerstarieven met 10 % noodzakelijk. Eveneens op die datum werd het grensbedrag van de brutobezoldigingen van de beambten voor het bekomen van een sociaal abonnement van 420 000 F op 450 000 F gebracht.

Een verhoging met 10 % van de goederentarieven « wagenladingen », « ijlgoed » en « expressgoed » werd op 21 juli 1977 doorgevoerd en de prijzen voor postcollis werden met 7 % verhoogd. In het internationaal verkeer werd het Belgisch aandeel in het Algemeen Internationaal Tarief voor expresszendingen op 1 juli 1977 met 10 % verhoogd.

Het *goederenvervoer* « wagenladingen » (t/km) daalde verder in 1977; na een hoogtepunt in 1974 met 9 146 miljoen t/km werden in 1977 slechts 6 485 miljoen t/km genoteerd. Deze ongunstige ontwikkeling spruit voornamelijk voort uit het steeds minderend vervoer van brandstoffen, ertsen en metaalprodukten. Daarentegen tekent zich wel een zekere verbetering af voor het vervoer van landbouwprodukten en petroleumprodukten.

Evenals het goederenvervoer had het *reizigersverkeer* bij de N.M.B.S. een minder gunstig verloop. Het totaal aantal reizigers daalde steeds verder (—12 %), terwijl ook het totaal aantal reizigerskilometers drastisch terugliep (—6,4 %). Bij het opmaken van het tienjarig moderniseringsprogramma 1970-1979 van de N.M.B.S., werd in ruime mate rekening gehouden met de adviezen van de Gewestelijke Economische Raden. Nadien werd het herzien en aangevuld overeenkomstig het IVe plan

1976-1980, voor de spoorwegen is een bedrag van 40 647 miljoen frank voorzien voor infrastructuurwerken zoals : de elektrificatie van bepaalde lijnen, de afschaffing van meerdere overwegen, de verbetering van de verbindingen der grote agglomeraties, de aanpassing van de spoorinstallaties aan de uitbreiding en de ontwikkeling van de havens en tenslotte de modernisering van autobusstations. Ook zal getracht worden in de loop van de eerstvolgende jaren de complementariteit tussen het industrieel en het gemeenschappelijk vervoer te bevorderen door ruime parkeergelegenheid te scheppen rond de stations.

Op het stuk van het goederenvervoer heeft de N.M.B.S. inspanningen geleverd om zich meer naar het internationaal- en het havenverkeer te richten.

Inzake reizigersverkeer tracht men door aanpassingen van infrastructuur en rollend materieel over een vervoerscapaciteit te beschikken waarmee zowel 's morgens als 's avonds het massale verkeer kan verwerkt worden onder voorwaarden van comfort, snelheid en veiligheid die de reiziger voldoening schenken.

§ 2. — WEGVERVOER

Ondanks de economische moeilijkheden in het voorbije jaar, werd de opgang van het aantal *personenwagens niet gestuit.* Hun aantal steeg met 109 000 of met ongeveer 1,0 % tegenover het voorgaande jaar.

Het *beroepsgoederenvervoer* over de weg werd in 1977 echter getroffen door economische stagnatie. Zowel het nationaal als het internationaal vervoer — zij dit laatste wel in lichte mate — ondergingen de invloed van de dalende vraag naar transportcapaciteit. Redenen hiervoor zijn de dalende trend van de industriële produktie voor het nationaal vervoer, en de daling van de omvang van import en export voor het internationaal vervoer.

Ook de rendabiliteit van vele vervoerondernemingen kende in 1977 een verdere afbrokkeling als gevolg van de stijging van de totale kostprijs (brandstof, personeelsafschrijving, herstellingen, revisie, verzekering...) enerzijds, en het niet of onvoldoende doorberekenen ervan in de vrachtprijzen, anderzijds. Komt hierbij nog de harde concurrentiestrijd die de verschillende vervoersmodaliteiten onderling op de markt voeren. Dit alles verklaart waarom de beroepsvervoerders in het voorbije jaar slechts in geringe mate tot een investering wensten over te gaan.

§ 3. — SCHEEPVAART

1. — *Binnenscheepvaart.*

Op 31 december 1977 telde de Belgische Binnenvaartvloot 3 292 schepen met een totale transportcapaciteit van 1 818 139 t, tegen 3 805 schepen met 2 070 551 t laadvermogen op 31 december 1976. Deze vloot wordt gekenmerkt door een te hoge ouderdom van het materieel en een teveel aan schepen met klein laadvermogen. Beide factoren werken enorm nadelig op de rendabiliteit van de ondernemingen. Terwijl het waterwegennet stelselmatig gemoderniseerd wordt om de uitbating van

grotere schepen te bevorderen, telt onze binnenvaartvloot nog ongeveer 52 % schepen die reeds vóór 1940 werden gebouwd, en hebben 60 % een laadvermogen beneden de 400 t.

Deze problemen tracht men op te lossen door de koninklijke besluiten van 18 mei 1976 (*Belgisch Staatsblad* van 16 juni 1976) en 8 april 1977 (*Belgisch Staatsblad* van 2 juni 1977) die bij wijze van saneringsmaatregel het teveel aan beschikbaar klein laadvermogen trachten op te vangen door een sloopprogramma, gespreid over drie jaar, en dat als doel heeft de laadcapaciteit te verminderen met 120 000 t, wat overeenstemt met 250 schepen.

Tot op heden, werden premies toegezegd voor het slopen van 200 schepen met 99 907 t. Hieronder zijn 150 schepen van minder dan 400 t.

In de praktijk werden slechts 59 schepen met 36 127 t werkelijk gesloopt. De slopingswerken ondervinden een ernstige vertraging door de ongunstige prijzen van het schroot.

Toch lijkt het erop dat de door het programma nagestreefde sanering zal worden bereikt temeer daar op dit ogenblik reeds 116 aanvragen tot sloping onderzocht werden.

Bij de schepen in exploitatie dienen nog 390 tankschepen gevoegd, met een laadvermogen van 260 970 t. Dit is een stijging met 9 stuks of met 10 154 t.

In 1976 bedroeg het totaalvervoer te water in België 100 276 000 t en 6 072 181 000 t/km. De vervoerde tonnematen zijn weliswaar hoger dan in 1975 (83 733 000 t en 5 123 635 000 t/km), maar genoemd jaar was gekenmerkt door een 3 maanden durende schippersstaking. Een vergelijking met 1974 (106 879 000 t en 6 853 386 000 t/km) toont duidelijk de achteruitgang van het vervoer per binnenschip in ons land. Deze achteruitgang is aan niets anders te wijten dan aan de huidige heersende economische crisis.

Het vervoer van 1976 bedroeg 21 935 000 t en 1 738 607 000 t/km binnenlandse transporten met laad- en losplaats in België (vervoer langs D.R.B., eigen vervoer en tankvaart) en 78 341 000 t en 4 333 574 000 t/km internationale transporten (invoer, uitvoer en doorvoer).

Ook op internationaal vlak wordt gewerkt aan een sanering van de binnenvaart. Alzo zullen, na goedkeuring door de Raad van de Europese Gemeenschappen, de in de E.E.G. uitgereikte deugdelijkheidsattesten voor binnenschepen erkend worden door de andere lidstaten. Deze regel strekt ertoe, verouderde schepen, die tot nog toe voor bepaalde transporten werden ingelegd, te weren. (Een Europees scheepsattest, uitgereikt volgens uniforme technische normen ligt thans bij de Gemeenschap ter studie.) Andere ontwerpen die nog bij de E.E.G.-commissie ter studie liggen hebben betrekking op de toegang tot het beroep en tot de markt, op de werking van de markt, en op de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden in de binnenscheepvaart.

De uiteindelijke afwerking van de Schelde-Rijnverbinding en van het traject tussen de haven van Gent en de Rijn is afhankelijk van de werken aan de afsluiting

van de Oosterschelde door een dam met stormvloedkering. Toch wordt tegen 1985 voorzien dat de haven van Gent over een volwaardige verbinding met de Rijn zal kunnen beschikken.

2. — *Zeehavens.*

Alhoewel de economische toestand in het algemeen nog steeds een negatieve weerslag uitoefent op de wereldhandel en bijgevolg ook op het internationaal goederenverkeer via de havens, slaagden zowel Antwerpen als Zeebrugge erin toch enige vooruitgang te boeken. Enkel Gent kende in 1977 een lichte vermindering van de havenactiviteiten.

De haven van *Antwerpen* haalde na 11 maanden in 1977 reeds een record aan scheepsruimte binnen, namelijk 1,9 miljoen ton meer dan vorig jaar. Uitgesplitst in haar voornaamste bestanddelen noteren we een aantal schommelingen in de goederenbeweging over 1977. De aanvoer daalde met 9,3 %, terwijl de uitvoer met 22,1 % steeg.

Exclusief petroleum, daalde de aanvoer met 12,5 %, en steeg de export met 15,6 %, wat een negatief saldo oplevert van 1,8 % in vergelijking met 1976. De daling van de globale maritieme invoer wordt door het havenbestuur toegeschreven aan de verminderde (—12,5 %) import van stortgoed, zoals erts en steenkool, en ook van graan tijdens de zomermaanden. Overigens kon Antwerpen in 1976 munt slaan uit de belangrijke graanaankopen in de VS door de Sowjet-Unie. De voorlopige cijfers zien er aanzienlijk beter uit dank zij de uitvoer (+ 15,6 %) van droge lading. De geschatte resultaten tonen dat het uitgaande stukgoed over nagenoeg de hele lijn aangroeide. Dit was vooral het geval voor de ijzer- en staalprodukten.

Het Ro/Ro- verkeer is nu dank zij nieuwe vaste verbindingen op de korte vaart met Scandinavië, en op de lange vaart met West-Afrika en de Perzische Golf met 27 % gestegen. Op dezelfde wijze groeide het containerverkeer. Inclusief de 60 854 ledige containers, is dat gespecialiseerde verkeer van unit loads met 71 859 (24,5 %) stuks gestegen naar 365 150. Exclusief de ledige laadkisten is de stijging toch nog 23 % groot. Het volume van per container verscheepte goederen steeg van 3 723 224 t in 1976 naar 4 878 466 t (+ 31 %). De ladingen (+ 42,2 %) namen sneller toe dan de lossingen (+ 18,6 %). Ruim 42 % van het totale containergoed was bestemd voor -, of afkomstig van Noord-Amerika. Op de route steeg het « Antwerpse » containerverkeer met 13,3 %.

Aan- en afvoer van goederen per binnenschip bleven slechts iets beneden de recordcijfers van 1974. Dit verkeer evolueerde naar 42 574 t (+ 10,4 % tegenover 1976). Nooit eerder was de afvoer per binnenschip in Antwerpen zo groot : 27 648 t (of + 12 %). Vooral het transport van olieprodukten was daarvoor verantwoordelijk. De grote stimulans kwam van het Rijnverkeer; daar ging het volume in één jaar van 15 naar 22,5 miljoen ton. Die cijfers alleen al wijzen op het uitgesproken succes van de nieuwe Schelde-Rijnverbinding. Aan de Kreekraksluizen werden niet minder dan 67 589 (62 873) binnenschepen en duwbakken geteld. Voor de nieuwe vaarweg werd oorspronkelijk een jaardrukte verwacht van ca. 50 000 eenheden. Het spoorwegverkeer op Antwerpen was vorig jaar niet zo best. Een verhoogde aanvoer van

metaalprodukten uit Frankrijk en Luxemburg deed het verkeer in de richting Antwerpen toenemen van 4 350 000 naar 5 580 000 t (+ 28,2 %). Daarentegen stokte de afvoer per spoor van erts naar het Waalse en het Luxemburgse achterland. Gevolg was een daling van de afvoer per spoor naar 15 920 000 t (—9,6 %).

Wat het wegvervoer betreft, zijn alleen cijfers beschikbaar over de eerste negen maanden van 1977. Deze wijzen alleszins op een flinke vooruitgang van 4 979 000 t naar 6 345 000 t (+ 27,4 %).

Het aantal binnengelopen zeeschepen in de haven van *Brugge - Zeebrugge* in 1977 steeg met 10,3 % en bereikt 8 373 eenheden. De totale netto tonnemaat nam met 7,5 % toe en overtreft de 25 miljoen B.N.T. Deze tamelijk ongelijke toename is toe te schrijven aan het groter aantal kleine veerboten die Zeebrugge met diverse Britse havens verbinden.

Het goederenverkeer steeg met 3 % tot 12 911 t. Eigenaardig is het evenwel dat de aanvoer met 1 % daalde terwijl de afvoer met 17,9 % steeg waardoor de verhouding tussen beide op circa 75 t.o.v. 25 % komt te liggen. In alle voorgaande jaren was de impact van de aanvoer steeds hoger. Deze achteruitgang is te verklaren door de gedaalde trafiek van ruwe aardolie en geraffineerde petroleumprodukten, terwijl de 3 % stijging van het globaal verkeer werd bereikt door de uitbreiding van de Ro/Ro en containertrafieken (+15 % en +28 %).

Het passagiersverkeer kende opnieuw een aanzienlijke stijging (+ 19,5 %) en bedraagt 1 605 927 eenheden, ongeveer gelijk verdeeld tussen in- en ontschepingen. Dit cijfer komt praktisch integraal voor rekening van de diverse veerdiensten naar en van de Britse Eilanden.

De ontwikkeling van de gemengde vracht- en passagiersdiensten komt tot uiting door de stijging van het aantal voertuigen, zowel vracht- als personenwagens (+ 16,5 % of 671 828 eenheden).

De analyse over het voorbije jaar toont aan dat de trafieken in Zeebrugge zich voornamelijk richten naar de moderne vormen van het stukgoederenvervoer, nl. de ro/ro en containers. Sedert opeenvolgende jaren vertoont het Kanaalverkeer naar Engeland een stijging van meer dan 10 % per jaar. Door de betrokken rederijen werd het aantal overvaarten opgevoerd en werden schepen met een grotere vervoercapaciteit ingelegd. Een remmende faktor op dit ogenblik is het onvoldoende aantal aanlegplaatsen voor dit soort schepen. Voor de jetfail dienst naar Londen, gestart op 1 juni 1977, en die een geweldig succes kent, mag verwacht worden dat in 1978 een tweede toestel zal worden ingelegd, waardoor dagelijks twee afvaarten zouden aangeboden worden.

Nadat in 1976 Zeebrugge aangeduid werd als aanvoerhaven voor het aardgas uit Algerië werden plannen uitgewerkt voor de infrastructuurwerken, noodzakelijk voor het aanleggen van methaanschepen en voor de bouw van een opslag- en een hervergassingseenheid. Verdere werken voor de uitbouw van de haven zijn : de inrichting van een werkhaven, de aanzet van een nieuwe oostdijk en de voltooiing van de lopende werken (afwerking van het noordelijk insteekdok in de achterhaven,

van de diepwaterkaaien in de voorhaven en de nieuwe zeesluis, verbindingsschakel tussen beide).

In vergelijking met 1976 sloot het *Gentse zeescheepvaartverkeer* in 1977 af met een kleiner aantal binnengelopen schepen, nl. 2 927 tegen 3 259 (—332 eenheden) het jaar voordien. Dit betekent tevens een achteruitgang van de tonnemaat met 426 644 B.N.T.. Redenen van deze achteruitgang dienen gezocht in het minder gunstig conjunctuurverloop, de toenemende invoerdruk en de stagnatie van de uitvoer. Ook zijn de problemen der textiel-, staal- en plastiekverwerkende bedrijven uit de haven- en kanaalzone hier niet vreemd aan. Het streven om het aantal schepen, groter dan 60 000 t op te drijven, werd vorig jaar nochtans intens voortgezet (meestal worden voor de Gentse haven 60 000 t aangegeven omdat deze afmeting het best overeenkomt met de effectieve lading). Tijdens het jaar 1977 werden in totaal 96 aankomsten van schepen, groter dan 60 000 t genoteerd (in 1975 : 47, in 1970 : 81). Deze schepen werden ingezet om de daling van stukgoederen op te vangen door het intensiever maken van de aanvoer van bulkcarriers met ijzererts, graan, kolen, titaanslakken en zwavel.

3. — *Belgische koopvaardijvloot.*

Dat België, als geïndustrialiseerd land, moet kunnen beschikken over een degelijke handelsvloot, is zonder meer duidelijk : een nationale handelsvloot is een waarborg voor economische afhankelijkheid, bescherming en zekerheid voor onze havens en een werkverschaffer aan een massa gespecialiseerd personeel.

Alzo beschikte onze koopvaardijvloot op 31 december over 100 schepen met een bruto-tonnemaat van 1 562 650 t. Dit is 1 schip en 125 308 t meer dan op hetzelfde tijdstip van vorig jaar. Buiten de reeds bestaande diversiteit in de vloot, hebben onze Belgische reders nog 21 schepen met een draagvermogen van 650 925 t in aanbouw of in bestelling.

De verdere uitbreiding en modernisering van onze vloot wordt in de eerste plaats mogelijk gemaakt door de kredietverleningen van de N.M.K.N., met staatswaarborg, en door het « Fonds voor het Uitreden en Aanbouwen van Zeeschepen ».

Tot op 31 december 1977 werd door onze reders ruim gebruik gemaakt van deze mogelijkheden. Zo werden in 1977 voor de koopvaardij kredieten verleend voor een bedrag van 9 444 006 820 F. Daarvan kwam 2 657 923 910 F tot stand via de N.M.K.N., terwijl 6 786 082 910 F werd toegekend via het « Fonds voor het Uitreden en Aanbouwen van Zeeschepen ».

§ 4. — LUCHTVERKEER

Het gespecialiseerde bureau dat in 1975 belast werd met een studie die tot doel had de in de komende jaren uit te voeren werken te bepalen ten einde een optimale infrastructuur der luchthavens in België te realiseren, heeft zijn werken beëindigd.

Deze studie toont aan dat in 1990 het totale luchtverkeer van België 10,4 miljoen passagiers en 300 000 t vracht zou kunnen bereiken. Rekening houdend met de aan

gang zijnde werken betreffende passagiersopvang, reisgoedbehandeling, parkeerplaatsverruiming, vrachtgoedbehandeling en veiligheid, zou de capaciteit van de Belgische luchthavens ruim voldoende zijn om de noden tot 1990 te dekken.

De modernisering van de vloot werd in de loop van het voorbije jaar voortgezet; en Sabena beschikt nu over een vloot van 2 Boeings 747/291; 3 Douglas DC 10; 4 Boeings 707/329; 6 Boeings 707/329 C; 15 Boeings 737/229 en 229 C; 1 Caravelle SE 210 en 18 lesvliegtuigen.

Ondanks de stijging t.o.v. 1976 van de aangeboden ton-kilometers en de vervoerde ton-kilometers met ongeveer 10 %, daalde de bezettingsgraad met circa 1 %, in 1977.

Het aantal vervoerde passagiers (1 954 700) steeg met 10 % tegenover het voorgaande jaar. Het vrachtvervoer en het postvervoer kenden respectievelijk een stijging met 1,3 % en een daling van 1 %.

Uit het voorgaande blijkt dat het geregeld verkeer van Sabena stijgt t.o.v. 1976, maar dat er zich een daling voordoet in het verkeersvolume. Deze daling is hoofdzakelijk te wijten aan de verkeersontwikkeling op de lijnen Brussel-New York en op het Zuidoostaziatische net (prijsconcurrentie en tariefbelemmeringen).

*
* *

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1970	21 757	24 176	13 722	11 516	71 171	7 816
1971 (a)	22 213	19 973	13 106	11 126	66 418	7 328
1972	23 258	21 335	13 638	11 102	69 333	7 490
1973	23 263	24 433	15 350	12 478	75 524	8 183
1974	23 221	26 460	16 371	16 040	82 092	9 146
1975	16 629	18 333	12 044	12 195	59 201	6 757
1976	17 064	19 268	12 241	11 441	60 014	6 648
1977	16 861	16 859	12 036	12 576	58 332	6 485

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Met ingang van 1 januari 1971 wordt het vervoer van petroleumprodukten met vertrek uit Belgische raffinaderijen en welke vroeger beschouwd werd als tot het maritiem vervoer behorend, opgenomen in het verkeer met vertrek uit Belgische stations, en dit oefent een merkelijke invloed op de gegevens van de vervoerbewegingen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen :
indeling naar de aard der vervoerde goederen
(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Landbouwprodukten en voedingswaren	283	286	323	342	236	263	306
Vaste brandstoffen	1 344	1 344	1 442	1 730	1 255	1 230	1 205
Ertsen	2 062	2 050	2 386	2 700	1 923	1 868	1 522
Metaalprodukten	1 852	2 015	2 134	2 380	1 718	1 653	1 582
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	618	593	582	593	454	446	401
Textielprodukten	37	38	30	36	28	33	22
Chemische produkten	620	630	662	716	565	595	570
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	276	305	385	398	389	370	476
Allerlei	236	229	239	251	189	190	401
Totaal ...	**7 328**	**7 490**	**8 183**	**9 146**	**6 757**	**6 648**	**6 485**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizigers	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op sociale abonnementen	Op andere abonnementen (a)
1970	247	8 260	2 973	3 778	1 509
1971	245	8 425	3 097	3 821	1 507
1972	240	8 168	2 966	3 675	1 527
1973	237	8 093	2 951	3 490	1 652
1974	237	8 279	3 104	3 479	1 696
1975	232	8 258	3 190	3 436	1 632
1976	227	8 190	3 234	3 333	1 623
1977 (b)	200	7 667	3 118	3 065	1 484

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnement voor handelsreiziger, abonnement van 5, 10 of 15 dagen.
(b) Overname van het autobusverkeer door de N.M.V.B. op 1 juli 1977.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Aantal reizigers

(duizenden)

JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motorrijtuigen	Bussen
1970	252 281	34 034	193	218 054
1971	251 078	31 029	225	219 824
1972	240 601	27 190	236	205 057
1973	241 102	25 892	272	214 938
1974	238 317	22 857	253	215 205
1975	240 114	22 767	301	246 114
1976	234 836	21 769	327	212 740
1977 (a)	257 072	20 335	333	236 514

(a) Raming.

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

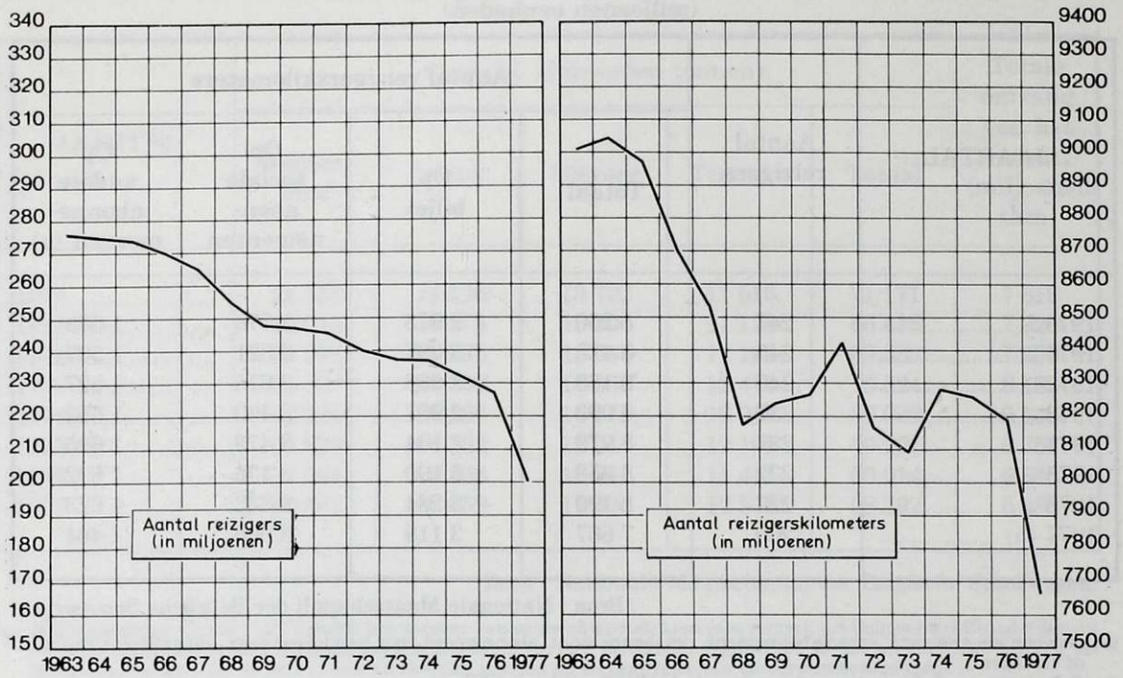

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

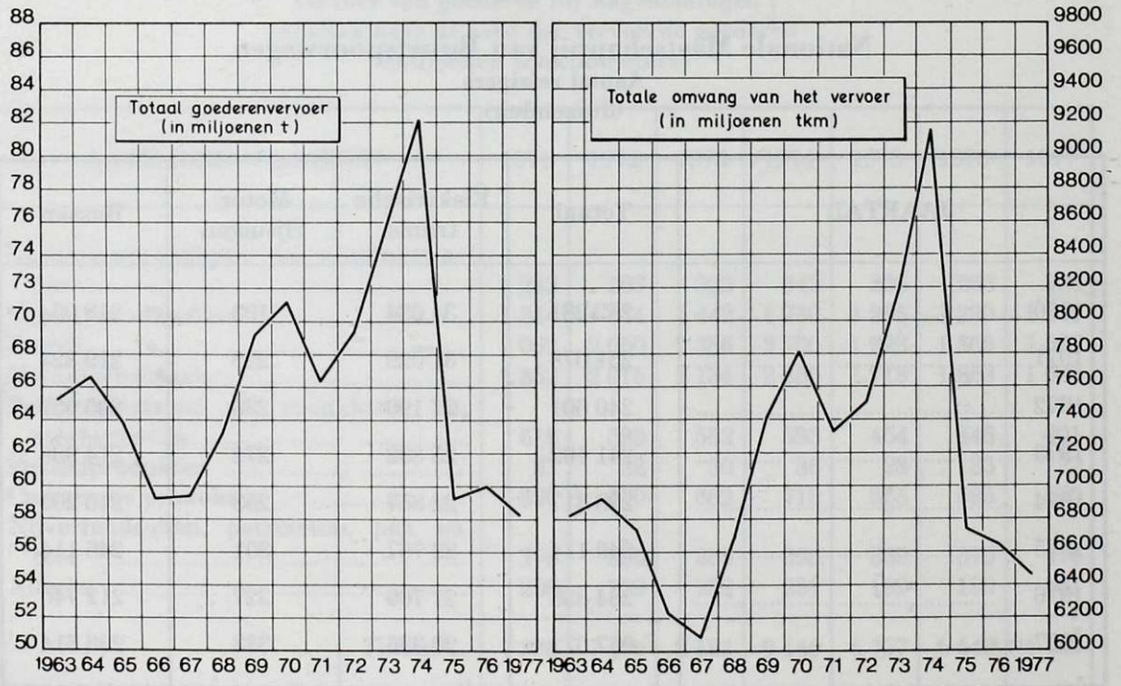

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Aantal wegvoertuigen
(duizendtallen)

JAARTAL	Personenwagens (a)	Autobussen (a)	Bedrijfsvoertuigen (a) (b)	Motorfietsen (a)	Bromfietsen	Fietsen
1970	2 060	16	251	..	397	2 741
1971	2 154	17	254	..	403	2 743
1972	2 273	18	258	65	415	2 880
1973	2 390	19	262	91	439	2 931
1974	2 502	19	268	94	493	3 049
1975	2 614	20	272	95	532	2 948
1976	2 738	20	274	100	554	3 076
1977	2 871	20	277	106	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Vracht- en bestelwagens en tractoren (speciale voertuigen en landbouwtractoren niet inbegrepen).

Binnenvaart
Vervoerde goederen (a)

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1969	29 213	36 926	20 916	5 602	92 657	6 870
1970	31 237	35 638	20 272	4 418	91 565	6 734
1971	29 413	39 096	21 456	5 401	95 366	6 729
1972	28 092	39 615	22 995	5 713	96 410	6 758
1973	24 925	42 610	29 038	5 212	101 785	6 494
1974	26 133	46 486	28 800	5 459	106 878	6 853
1975	18 477	36 986	24 091	4 179	83 733	5 123
1976	21 934	42 571	31 124	4 645	100 274	6 072

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen (a)
(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN (N.V.S.-nomenclatuur)	1973	1974	1975	1976
Landbouwprodukten en levende dieren	765	752	617	560
Voedingsprodukten en veevoeder	309	350	292	330
Vaste brandstoffen	612	731	447	470
Petroleumprodukten	889	796	696	710
Ertsen en metaalresiduën	322	412	282	270
Produkten van de metaalindustrie	752	820	481	550
Ruwe mineralen en fabrikaten daarvan, bouwmaterialen	2 110	2 202	1 726	1 630
Meststoffen	208	238	167	120
Chemische produkten	474	504	378	400
Machines, voertuigen, diverse fabrikaten n.e.g. en speciale transacties	53	48	35	40
Totaal ...	**6 494**	**6 853**	**5 123**	**5 060**

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken (a)
(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Zeeschelde	1 267	1 271	1 252	1 242	1 435	1 461	1 186	1 230
Kempische kanalen ...	2 621	2 632	2 570	2 603	2 269	2 470	1 804	1 760
Brabantse kanalen	535	561	503	467	477	528	405	350
Maas en Samber	916	844	923	956	885	912	635	630
Bovenschelde	1 380	1 279	1 355	1 368	1 297	1 364	1 004	1 000
Centrum en Borinage	119	121	103	99	110	96	73	70
IJzer en kust	31	26	23	24	22	22	16	20
Totaal ...	**6 870**	**6 734**	**6 731**	**6 758**	**6 494**	**6 853**	**5 123**	**5 060**

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Samenstelling van de Belgische binnenvaartvloot

Stand op 31 december

JAARTAL	Motorschepen		Sleepschepen		Duwbakken		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1968	4 772	2 170 453	569	441 334	25	27 100	5 366	2 638 887
1969	4 660	2 142 052	499	393 540	22	25 782	5 181	2 561 374
1970	4 442	2 060 187	438	357 604	31	38 653	4 911	2 456 444
1971	4 310	2 026 050	408	318 237	37	48 280	4 755	2 392 567
1972	4 545	2 166 778	349	260 913	45	58 146	4 939	2 485 837
1973	4 460	2 167 697	331	247 883	52	66 591	4 843	2 482 171
1974	4 278	2 149 380	278	209 068	59	85 901	4 615	2 444 349
1975	3 929	2 065 251	206	177 497	51	78 619	4 186	2 321 367
1976	3 548	1 814 435	206	177 497	51	78 619	3 805	2 070 551
1977	3 025	1 609 605	138	107 588	59	100 946	3 292	1 818 139

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Belgische koopvaardijvloot (a)

Sand op 31 december

OMSCHRIJVING	Jaartal	Stoom-schepen	Motor-schepen	Zee-lichters	Totaal
Aantal schepen	1972	9	86	3	98
	1973	8	80	1	89
	1974	8	82	3	93
	1975	5	89	6	100
	1976	2	89	8	99
	1977	2	90	8	100
Belgische bruto-tonnenmaat	1972	161 480	930 191	19 662	1 111 333
	1973	136 033	954 425	1 526	1 091 984
	1974	136 033	1 114 505	7 753	1 258 291
	1975	82 376	1 274 275	17 353	1 374 004
	1976	37 412	1 372 991	26 939	1 437 342
	1977	37 412	1 498 299	26 939	1 562 650

(a) Exclusief de tankschepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Toestand van de Belgische koopvaardijvloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1977		1 januari 1978	
	Aantal	Bruto-tonnen-maat	Aantal	Bruto-tonnen-maat
Bulkvrachtschepen	18	548 836	18	587 741
Vrachtschepen	25	216 975	27	247 762
Polyvalente vaartuigen	4	50 860	4	50 860
Passagiers- en vrachtschepen	1	13 303	1	13 303
Chemicaliëntankers	1	14 588	—	—
Olietankers	11	312 327	13	370 534
Afvaltankschepen	1	1 178	1	1 178
Combinatieschepen	2	45 046	2	45 046
Containerschepen	1	30 826	2	57 565
Koelschepen	8	42 351	5	26 886
Ertsschepen	2	70 929	2	70 929
Zeelichters	8	26 939	8	26 939
Pakketboten	5	17 880	5	17 880
Car-ferries	7	30 879	7	31 602
Gastankers	2	1 627	2	1 627
Olieboorschepen	1	10 372	1	10 372
« Offshore »-bevoorradingsschepen	2	2 426	2	2 426
Totaal ...	**99**	**1 437 342**	**100**	**1 562 650**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Administratie van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

Haven van Antwerpen
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lading (1000 B.N.T.)		
	Aantal	Tonnenmaat (1000 B.N.T.)	Invoer	Uitvoer	Totaal
1970	19 150	67 894	57 107	23 615	80 722
1971	18 654	64 804	48 337	24 914	73 251
1972	18 631	64 388	39 054	28 161	67 215
1973	18 708	63 660	41 303	30 234	71 537
1974	18 755	63 861	42 550	33 307	75 857
1975	17 376	60 986	32 747	27 734	60 481
1976	17 711	66 344	39 113	26 933	66 046
1977	17 703	68 265	33 962 (a)	29 777 (a)	63 739 (a)

(a) 11 maanden van 1977.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen
(duizenden tonnen)

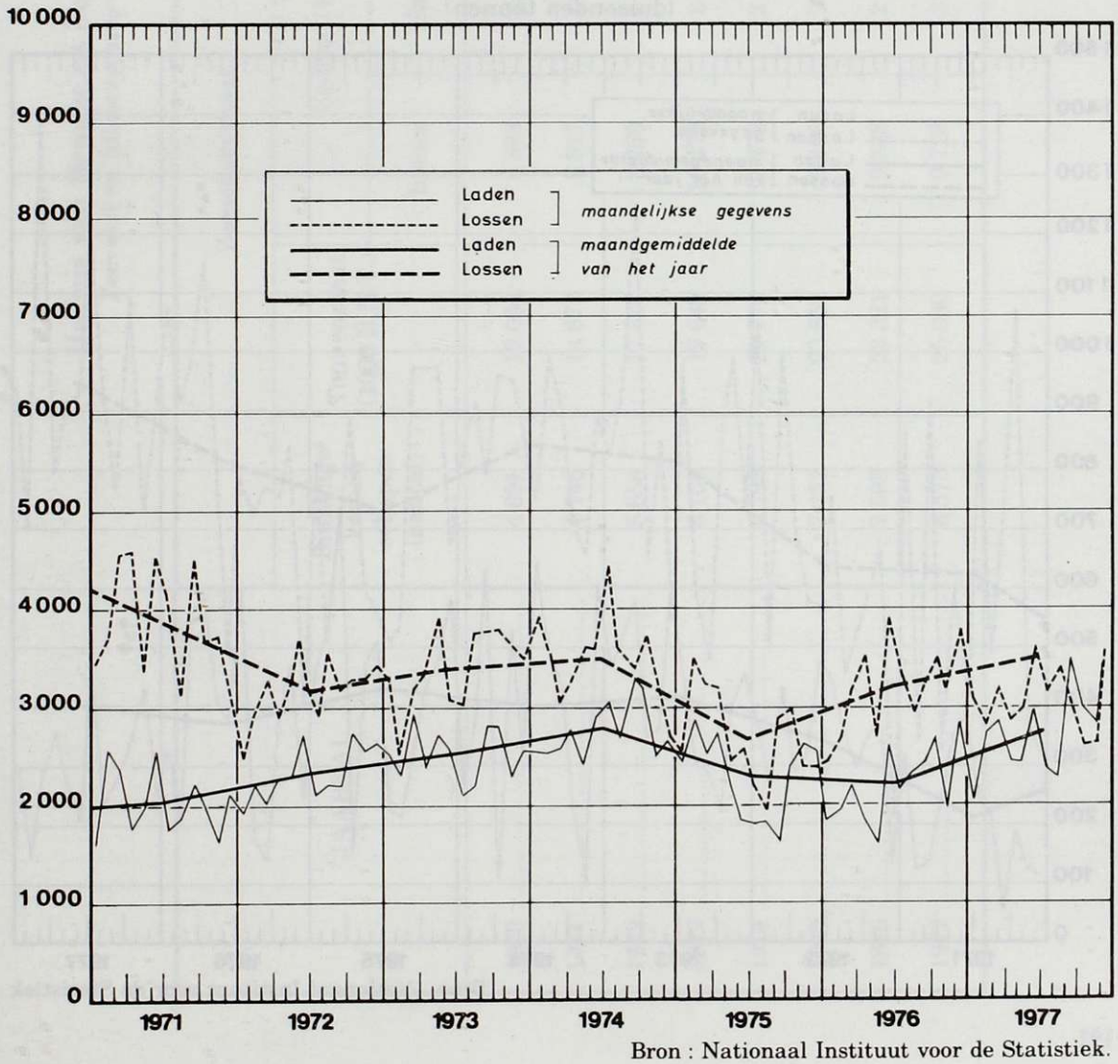

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Haven van Gent

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lading (1000 B.N.T.)		
	Aantal	Tonnenmaat (1000 B.N.T.)	Invoer	Uitvoer	Totaal
1970	3 634	5 844	6 180	4 217	10 397
1971	3 813	6 862	7 875	3 872	11 747
1972	4 093	8 261	9 129	4 614	13 743
1973	3 789	8 114	9 715	4 980	14 695
1974	4 093	9 175	10 286	5 564	15 850
1975	3 398	7 881	8 875	4 656	13 531
1976	3 259	9 274	11 156	4 180	15 336
1977	2 927	8 847	11 108	3 520	14 628

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

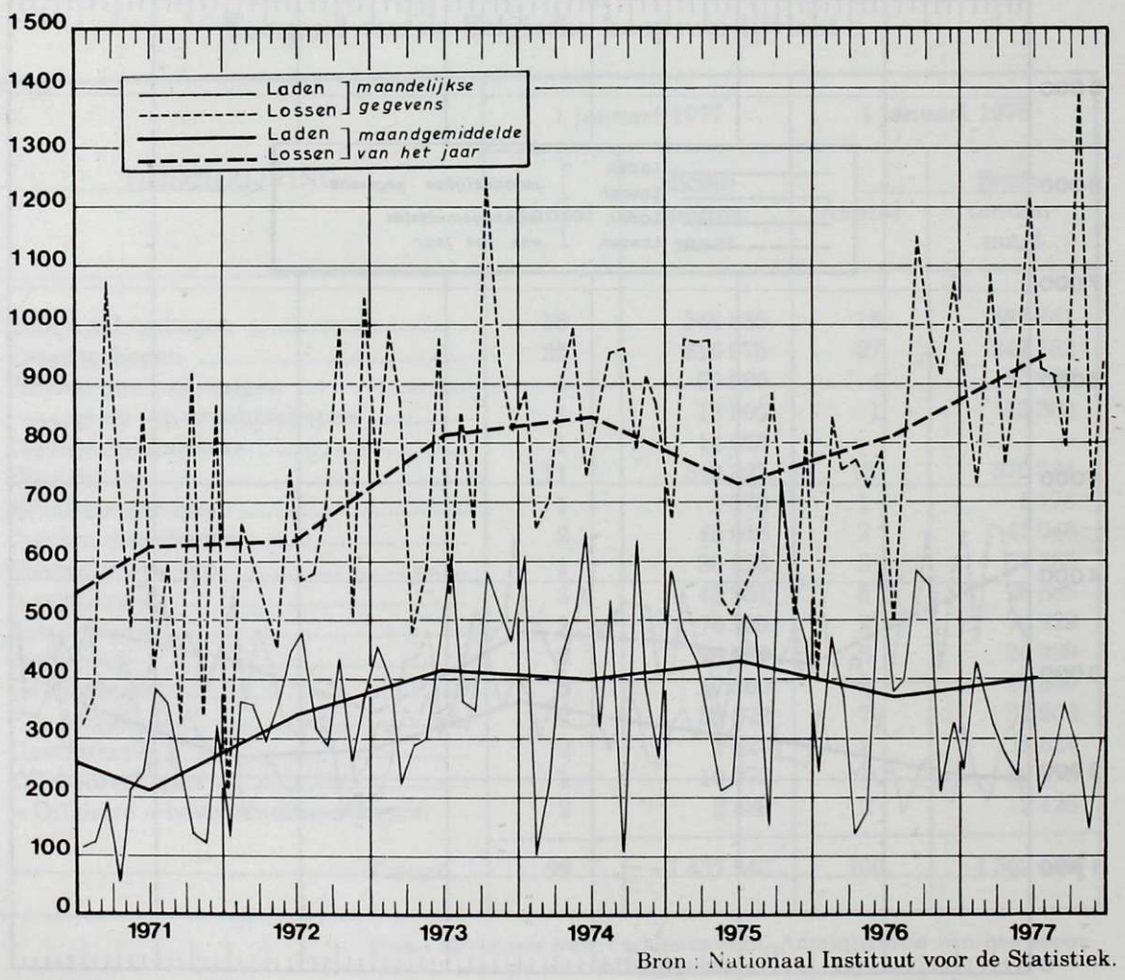

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge

Zeevaart en binnenscheepvaart

JAARTAL	Zeescheepvaart					Binnenscheepvaart		Algemeen totaal (1000 B.N.T.)
	Binnengekomen schepen (aantal)	Tonnenmaat (1000 B.N.T.)	Lading (1000 B.N.T.)			Binnengekomen schepen (aantal)	Tonnenmaat (1000 B.N.T.)	
			Invoer	Uitvoer	Totaal			
1970	4 691	12 064	8 333	1 177	9 510	1 776	592	10 102
1971	4 746	14 673	8 817	1 285	10 102	1 546	493	10 595
1972	5 658	17 817	8 769	1 767	10 536	1 497	471	11 007
1973	6 105	19 649	10 478	2 217	12 695	1 626	544	13 239
1974	6 796	21 772	11 272	2 772	14 044	1 748	592	14 636
1975	7 452	23 552	9 466	2 639	12 105	1 244	415	12 520
1976	7 593	23 321	9 828	2 700	12 528	1 835	623	13 151
1977	8 373	25 080	9 728	3 183	12 911	1 531	502	13 413

Bron : Maatschappij der Brugse Zeevaartinrichtingen.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatig	Onregelmatige	Totaal
Vluchten (eenheden)			
1968	63 585	10 083	73 668
1969	72 236	7 333	79 569
1970	78 839	7 529	86 368
1971	83 235	7 778	91 013
1972	82 480	8 845	91 325
1973	81 935	13 498	95 433
1974	74 163	13 911	88 074
1975	71 281	14 821	86 102
1976	75 231	15 476	90 707
Passagiers (eenheden)			
1968	2 368 653	207 968	2 576 621
1969	2 597 032	315 442	2 912 474
1970	2 949 704	343 937	3 293 641
1971	3 104 965	385 734	3 490 699
1972	3 245 524	502 385	3 747 909
1973	3 394 030	836 695	4 232 625
1974	3 343 348	895 996	4 239 344
1975	3 387 404	962 311	4 349 715
1976	3 556 862	1 032 189	4 589 051
Vrachtgoed (tonnen)			
1968	96 861	4 150	101 011
1969	118 540	6 316	124 856
1970	128 966	7 052	136 018
1971	125 365	4 421	129 786
1972	116 148	7 394	123 542
1973	111 899	7 205	119 104
1974	113 110	6 639	119 749
1975	119 171	10 182	129 353
1976	128 106	22 880	150 986
Poststukken (tonnen)			
1968	5 762	54	5 816
1969	7 116	71	7 187
1970	6 594	26	6 620
1971	7 335	78	7 413
1972	6 572	62	6 634
1973	6 173	130	6 303
1974	5 459	50	5 509
1975	5 818	60	5 878
1976	6 679	218	6 897

Bron : Regie der Luchtwegen.

(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen. De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Aangeboden tonkilometers (duizenden)	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigerskilometers (duizenden)	Vrachtgoed (duizenden tonkilometers)	Poststukken (duizenden tonkilometers)	Vervoerde tonkilometers (duizenden)	Ladingscoëfficient (percentage)
1968	581 121,8	1 257,5	2 314 712,5	130 277,6	6 268,0	347 441,8	59,8
1969	682 148,9	1 375,0	2 448 762,0	176 777,6	7 797,0	406 632,1	59,6
1970	742 261,5	1 470,6	2 759 084,1	186 956,0	8 130,5	447 280,6	60,3
1971	898 462,5	1 510,8	3 201 132,5	208 412,5	8 838,0	512 978,3	57,1
1972	907 651,8	1 484,8	3 276 713,7	234 350,1	8 616,7	540 093,3	59,5
1973	946 589,6	1 649,9	4 211 882,3	240 270,8	8 972,2	635 486,7	67,1
1974	1 137 619,8	1 693,4	4 535 822,0	287 073,7	8 589,9	711 832,9	62,6
1975	1 197 424,5	1 680,6	4 581 058,5	286 764,4	7 953,1	719 162,4	60,1
1976	1 280 271,1	1 764,0	4 453 289,5	366 673,4	9 130,7	784 257,0	61,3
1977	1 306 366,8	1 954,7	4 495 721,5	371 389,2	8 551,4	789 656,5	60,4

Bron : SABENA.

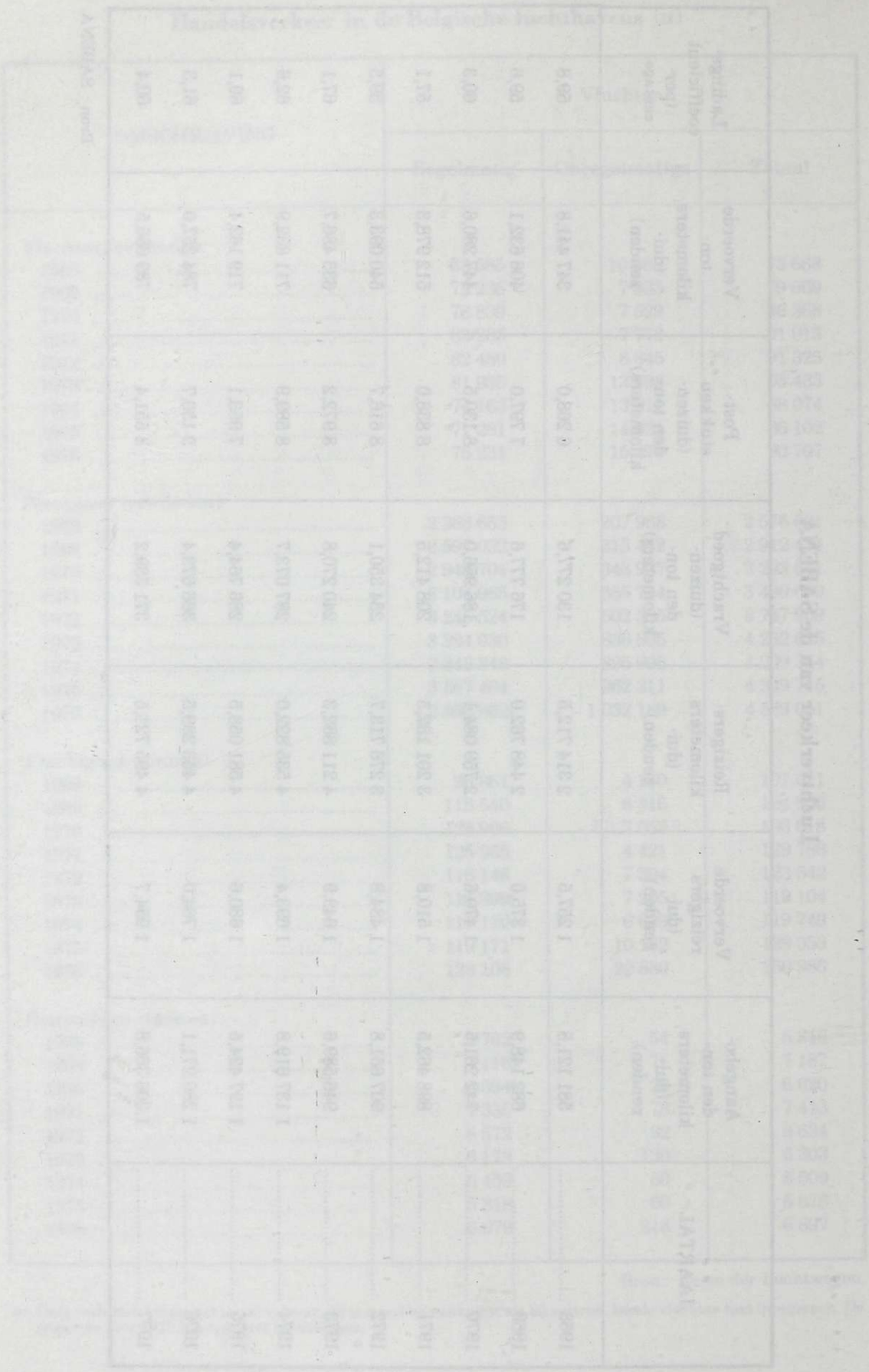

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

Volgens de beschikbare gegevens van de nationale boekhouding zou de toegevoegde waarde van de handel — met inbegrip van de distributie van aardolieprodukten — in 1975 verminderd zijn met 0,6 % in vaste prijzen en zou met 5,6 % gestegen zijn in 1976. Volgens recente ramingen bedraagt de groei over het jaar 1977 2,2 %. De ontwikkeling tijdens deze beide jaren wordt gekenmerkt door de inhaalvraag, de gesmoorde opleving en een stagnatie. De inkomens van de ambachtslui en de handelaars zouden in 1975 en 1976 met respectievelijk 7,7 en 5,1 % zijn gestegen; over 1977 is niets bekend, maar voor de globale categorie waarin zij opgenomen zijn (« individuele ondernemers en personenvennootschappen ») wordt de groei in 1977 op 4,5 % geraamd. De inkomens van de distributievennootschappen, een andere component van het inkomen uit de handel, zouden in 1977 sterk zijn opgelopen, o.m. in de sector van de ondernemingen met bijhuizen.

De door de R.S.Z. op 31 maart opgenomen loontrekkende beroepsbevolking van de handelssector (groot- en kleinhandel, recuperatie en commerciële tussenpersonen) beliep 336 861 in 1975, 333 376 in 1976 en 336 074 in 1977. Inzake de zelfstandigen telde het *R.S.V.Z.* voor de op dezelfde manier gedefiniëerde sector 140 096 aangeslotenen in 1975, 141 129 in 1976 en 140 421 in 1977, waarvan respectievelijk 26 077, 26 056 en 26 855 commerciële tussenpersonen. De werkloosheid nam toe in de distributie en steeg gedurende het jaar 1977 met 20 %. In maandgemiddelde bereikte zij 31 056 eenheden, d.i. een werkloosheidsrata van ongeveer 9 %.

Bij het nagaan van de kleinhandelsomzet in 1977 stelt men uiteraard verschillen vast naargelang de distributievorm. Vooreerst moge er op worden gewezen dat het door het N.I.S. opgemaakt algemeen indexcijfer van de omzet van de kleinhandel in 1977 met 7,7 naar waarde en met 2,2 % naar hoeveelheid steeg; wegens de redenen die werden uiteengezet in het hoofdstuk « gezinsverbruik » is dit laatstgenoemde resultaat wellicht enigszins onderschat en zou rond 3 % moeten liggen. Voor elk van de beschouwde distributievormen zijn de resultaten naar waarde ter beschikking, in totaal en volgens de 4 categoriëen verkochte produkten (1). Om tot een meer reële benadering van de resultaten te komen, moet worden rekening gehouden met de prijsstijgingen in verband met deze artikelencategorieën (2) en met het relatief gewicht van deze categorieën in de omzet van de beschouwde sector. Deze gezamenlijke resultaten worden op de tabel van blz. 205 weergegeven.

---

(1) Voeding, textiel en kleding, meubilerings- en huishoudartikelen, andere artikelen. Voor omstandiger inlichtingen, zie « Handelsstatistieken » n^{r} 3, maart 1974, N.I.S.

(2) Gemiddelde prijsstijging : 5,2 % in de eerste categorie, 6,2 % in de tweede, 5,1 % in de derde en 4,3 % in de vierde.

In de kleine detailhandel gaat de groei van de totale afzet enigszins achteruit. Daarbij moge er op worden gewezen dat, gezien deze resultaten uit een monster voortkomen, de structurele ontwikkeling van het omzetcijfer (tengevolge van het saldo der sluitingen en openingen) daarbij niet in aanmerking werd genomen. De afzet loopt aanmerkelijk terug bij de « voeding » en de « textiel » en zwakt af bij de « andere artikelen », hoewel het juist dank dit soort goederen was dat de resultaten van een jaar voordien behoorlijk uitvielen. Moet in de sterke groei van de grote distributie voor deze artikelen (+10,6 % naar hoeveelheid bij de warenhuizen en +6,8 % bij de ondernemingen met bijhuizen) een tegenwaarde of een overheveling gezien worden ? Het is toch een feit dat het daaraan te danken is dat de warenhuizen een met het gemiddelde overeenstemmende groei van hun globaal resultaat kunnen handhaven, terwijl hun teruggang inzake duurzame goederen zou toenemen (1).

De resultaten van de verbruikscoöperatieven liggen verder aan de slechte kant. Vorig jaar reeds werd vermeld dat een herstructurering aan de gang was. De recente modernisering van een reeks verkooppunten, met overgang naar zelfbediening, zou waarschijnlijk vanaf het volgende jaar resultaten kunnen opleveren, die een betere beoordeling van hun positie zouden veroorloven.

De beste uitslagen worden nog steeds geboekt bij de « ondernemingen met bijhuizen » (2), waar de voeding het leeuwenaandeel voor haar rekening neemt, maar de toenemende afzet van « andere artikelen » evenmin te verwaarlozen is.

De ontwikkeling van de resultaten van de zelfstandige supermarkten (kleine en middelgrote ondernemingen) wekt het meest verbazing; terwijl de groei van hun — voornamelijk uit voedingsprodukten bestaande — afzet voorheen gedurende enkele jaren die van de gelijkwaardige supermarkten van de grote distributie evenaarde, wijkt thans sinds een tweetal jaren deze tendens af en volgt deze een sterke daling. De grote distributie compenseert waarschijnlijk de beperkende aspecten van de huidige wetgeving op de handelsinplantingen door winst aan de kant van de produktiviteit (van de arbeid en van de ruimte), van de inrichting van haar groothandelsfunctie en door een offensiever prijsbeleid, o.m. op het gebied van de levensmiddelen. Het is mogelijk dat daardoor de scherpere concurrentievoorwaarden ten nadele uitvallen van niet alleen de kleine detailhandel, maar ook van de zelfstandige supermarkten die op hetzelfde marktgedeelte aanwezig zijn. Onder voorbehoud van met de statistiek samenhangende problemen gaat de herverdeling van de marktaandelen dus verder, behalve misschien in de sector van de duurzame goederen.

Uit de B.T.W.-statistieken blijkt een vrij geringe groei van het omzetcijfer van de kleinste detailhandelaars, die vooral onder de kwartaalaangevers te vinden zijn. De 13,1 % groei van de maandaangevers zijn overschat door de resultaten over het 1e kwartaal en zouden veeleer rond 11 % moeten liggen. In deze rubriek zijn de

---

(1) Een afschuining is heel goed mogelijk wanneer de afzet van duurzame goederen wordt gedeflateerd met eenzelfde prijsstijging in al de afdelingen, terwijl zij minder sterk kan zijn van de ene sector tot de andere. Maar deze afschuining is toch beperkt.

(2) Hierbij valt op te merken dat de supermarkten van de grote distributie, zoals b.v. GB-INNO-BM daarin zijn begrepen.

middelgrote handelaars en de grote distributie opgenomen. Daar voorts de behoorlijke resultaten van de grote distributie bekend zijn en deze rond 15 tot 20 % schommelen, kan daaruit worden afgeleid dat de resultaten van de hier als « middelgrote » bestempelde handelaars daarentegen op een lager peil dan het gemiddelde (rond 11 %) zouden moeten komen.

Te oordelen naar hetgeen naar buitenuit blijkt is de concentratie van de kleinhandel in België nog steeds gering. Bij deze constatering moet evenwel vooreerst worden gewezen op de concentratie in de functie van de groothandel, vervolgens op de steeds grotere verwarring van de functies van de groot- en van de kleinhandel, waardoor het analyseren van de statistieken steeds moeilijker wordt, en tenslotte op de verruiming van het vrijstellingssysteem. Daaruit volgt dat de concentratie wel veel groter zou kunnen zijn.

In de tabellen is een balans op einde december 1977 opgenomen betreffende de toepassing van de wet op de commerciële inplantingen. In dat verband dient te worden opgemerkt dat het grootste gedeelte van de uitgereikte vergunningen steeds betrekking heeft op de supermarkten en op autonome inplantingen.

*
* *

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJFPLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1976 :																	
Antwerpen	2 677	57	433	9	2 189	57	791	35	205	11	274	13	2 332	73	8 901	255	9 156
Brabant	3 319	294	687	81	2 952	162	1 466	140	243	23	386	10	2 007	148	11 060	858	11 918
Henegouwen	971	75	86	11	2 132	278	530	106	154	39	86	13	959	248	4 918	770	5 688
Luik	524	53	100	22	1 521	147	355	64	139	29	136	6	738	149	3 513	470	3 983
Limburg	422	18	41	—	1 079	86	177	12	115	5	205	15	1 093	55	3 132	191	3 323
Luxemburg	23	—	5	—	273	5	37	2	18	—	18	—	109	1	483	8	491
Namen	55	4	19	—	576	20	66	5	34	2	28	7	212	12	990	50	1 040
Oost-Vlaanderen	3 223	19	442	7	2 366	15	1 016	11	330	9	562	8	2 672	40	10 611	109	10 720
West-Vlaanderen ...	931	4	195	—	1 870	8	362	5	183	—	329	3	1 477	5	5 347	25	5 372
Buitenland	3	59	3	6	14	144	1	17	2	3	2	10	26	77	48	316	364
Het Rijk ...	**12 148**	**583**	**2 008**	**136**	**14 972**	**922**	**4 801**	**397**	**1 423**	**121**	**2 026**	**85**	**11 625**	**808**	**49 003**	**3 052**	**52 055**
1 januari 1972 :																	
Het Rijk ...	**11 257**	**393**	**1 408**	**90**	**9 880**	**394**	**3 551**	**302**	**1 122**	**81**	**1 972**	**83**	**9 757**	**609**	**38 947**	**1 952**	**40 899**
1 januari 1974 :																	
Het Rijk ...	**10 886**	**718**	**2 094**	**118**	**27 074**	**1400**	**4 840**	**437**	**1 331**	**134**	**2 001**	**95**	**11 358**	**842**	**59 584**	**3 744**	**63 328**

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan. De gegevens op 1 januari 1978 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België (a)

OMSCHRIJVING	Oprichting van vennootschappen						Kapitaal-verhoging	Ontbinding van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Totaal		Netto nominaal bedrag (duizenden franken)	Totaal	
	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)		Aantal	Kapitaal (duizenden franken)
Kleinhandel :									
1970	129	164 622	733	304 433	862	469 055	73 119	238	93 418
1971	117	90 300	719	320 757	836	411 057	860 906	227	545 864
1972	112	64 333	716	281 671	828	346 004	136 431	226	67 320
1973	116	81 530	798	308 002	974	389 532	202 101	216	77 076
1974	163	221 044	950	382 580	1 113	603 624	538 394	216	1 735 108
1975	177	168 275	1 017	406 845	1 194	575 120	564 949	233	193 582
Groot- en buitenlandse handel :									
1970	352	787 463	370	338 510	722	1 125 973	3 159 376	426	806 645
1971	297	470 108	367	221 118	664	691 226	1 664 859	347	885 986
1972	333	622 268	563	329 458	896	951 726	855 418	326	457 195
1973	338	782 051	542	310 108	880	1 092 159	857 176	294	524 445
1974	460	1 361 934	567	330 156	1 027	1 692 090	2 276 435	360	802 867
1975	465	1 218 989	708	348 006	1 173	1 566 995	7 307 294	336	679 950

(a) De gegevens voor 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1974	1975			1976			1977 (b)		
	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :										
Hof van Beroep te :										
Brussel	21 877	17 216	4 877	22 093	17 902	5 695	23 597	8 491	2 965	11 456
Antwerpen	—	—	—	—	—	—	—	7 289	2 622	9 911
Bergen	—	—	—	—	—	—	—	4 617	832	5 449
Luik	10 530	7 866	1 319	9 185	8 284	1 590	9 874	6 138	1 226	7 364
Gent	9 861	8 352	1 544	9 896	8 023	2 070	10 093	7 916	2 172	10 088
Totaal ...	**42 268**	**33 434**	**7 740**	**41 174**	**34 209**	**9 355**	**43 564**	**34 451**	**9 817**	**44 268**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :										
Hof van Beroep te :										
Brussel	17 242	15 547	1 107	16 654	14 681	1 073	15 754	6 322	625	6 947
Antwerpen	—	—	—	—	—	—	—	7 107	505	7 612
Bergen	—	—	—	—	—	—	—	3 960	130	4 090
Luik	8 096	7 274	416	7 690	7 431	301	7 732	4 972	211	5 183
Gent	9 524	8 954	343	9 297	8 474	399	8 873	7 998	378	8 376
Totaal ...	**34 862**	**31 775**	**1 866**	**33 641**	**30 586**	**1 773**	**32 359**	**30 359**	**1 849**	**32 208**
Verschil	**+7 406**	**+1 659**	**+5 874**	**+7 533**	**+3 623**	**+7 582**	**+11 205**	**+4 092**	**+7 968**	**+12 060**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.
(b) De spreiding in 5 Hoven van Beroep begint in 1977.

Faillietverklaringen en aanvragen om gerechtelijke akkoorden (a)

OMSCHRIJVING	Faillietverklaringen (b)				Aanvragen om gerechtelijke akkoorden			
	1973 (c)	1974 (c)	1975 (c, d)	1976 (c)	1973 (c)	1974 (c)	1975 (c, d)	1976 (c)
Hof van Beroep te :								
Antwerpen	..	..	528	530	..	..	27	28
Brussel	1 161	1 212	824	879	100	132	56	79
Bergen	..	..	205	250	..	..	59	59
Gent	278	284	327	410	21	31	51	37
Luik	371	387	352	372	41	47	47	48
Het Rijk ...	**1 810**	**1 883**	**2 236**	**2 441**	**162**	**210**	**240**	**251**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Faillietverklaringen tijdens het jaar, heropende faillissementen inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.
(d) Vanaf 1975, nieuwe Hoven van Beroep : Antwerpen en Bergen.

Ontwikkeling van de zelfbedieningswinkels per 1 januari

OMSCHRIJVING	1974		1975		1976		1977	
	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal
	Indeling naar distributievorm							
Zelfstandigen	2 840	72	2 915	72	2 733	71	2 802	68
Verbruikscoöperaties	389	10	403	10	352	9	499	12
Warenhuizen en filiaalbedrijven	697	18	725	18	754	20	841	20
Totaal ...	**3 926**	**100**	**4 043**	**100**	**3 839**	**100**	**4 142**	**100**
	Indeling naar verkoopoppervlakte (m^2)							
1 - 99	1 285	33	1 308	32	1 191	31	1 308	32
100 - 199	1 086	27	1 113	27	1 022	27	1 030	25
200 - 399	687	17	716	18	704	18	731	18
400 en meer zonder vlees	115	3	127	3	138	4	165	4
400 - 799	380	10	387	10	380	10	438	10
800 - 999	80	2	84	2	84	2	105	2
1 000 - 2 499	226	6	238	6	248	6	289	7
2 500 en meer	67	2	70	2	72	2	76	2
Totaal ...	**3 926**	**100**	**4 043**	**100**	**3 939**	**100**	**4 142**	**100**

Bron : Belgisch Comité voor de Distributie.

Balans inzake toepassing van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen

(afgesloten eind december 1977)

STREEK	Super-markten	Hyper-markten	Shopping centra	Han-dels-pan-den	Auto-nome inplan-tingen	Andere	Totaal
	Ingewilligde aanvragen						
Vlaanderen ..... (a)	17	1	—	11	33	—	62
(b)	21 003	1 750	—	55 591	54 900	—	133 244
Wallonië ..... (a)	20	—	—	6	7	2	35
(b)	21 237	—	—	19 248	14 010	5 870	60 365
Brussel ..... (a)	1	—	1	4	—	—	6
(b)	973	—	25 000	18 870	—	—	44 843
Totaal (a)	38	1	1	21	40	2	103
(b)	43 213	1 750	25 000	93 709	68 918	5 870	238 460
	Geweigerde aanvragen						
Vlaanderen ..... (a)	12	4	2	5	10	1	34
(b)	18 226	15 039	39 990	30 421	33 533	2 683	139 882
Wallonië ..... (a)	4	1	2	8	4	—	19
(b)	5 808	12 908	25 708	37 600	18 637	—	100 661
Brussel ..... (a)	—	—	1	3	—	1	5
(b)	—	—	31 000	49 404	—	4 000	84 404
Totaal (a)	16	5	5	16	14	2	58
(b)	24 034	27 947	96 698	117 425	52 160	6 683	324 947

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Aantal afgehandelde dossiers.
(b) Nettoverkoopsoppervlakte (m^2) van de aangevraagde inplanting.

Verloop naar waarde van de omzet in de kleinhandel volgens de B.T.W.-gegevens en per aangiftentype

(in %, in vergelijking met het voorgaande jaar)

JAARTAL	Kleinhandel			Diensten (a)		
	Maandaan-giften	Kwartaal-aangiften	Samen	Maandaan-giften	Kwartaal-aangiften	Samen
1977 — 1e kwartaal	21,7 (b)	3,0	14,3	21,4	11,0	14,7
2e kwartaal	11,4	5,7	9,3	17,4	9,5	11,8
3e kwartaal	11,0	2,7	7,9	17,0	9,6	17,6
4e kwartaal	9,8	4,3	7,8	19,3	2,2	12,0
L'année...	**13,1**	**4,0**	**9,7 (8,2)** (b)	**18,6**	**7,8**	**13,3**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Berekend op basis van de recreatiediensten, culturele diensten en persoonlijke diensten samen.
(b) Het resultaat van het eerste kwartaal van 1977 werd te hoog geraamd om statistisch-administratieve redenen. Een verbetering herleidt de globale groei bij benadering op iets meer dan 8 %.

Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet per distributietype

(hoeveelheidsindexcijfers, in % t.o.v. het voorgaande jaar)

OMSCHRIJVING	Kleine detailhandel		Warenhuizen		Bedrijven met bijhuizen (a)		Verbruiks-coöperatieven		Supermarkten van onafhankelijke ondernemers		Supermarkten van de grote distributie-ondernemingen (b)	
	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977
Voedingsmiddelen	— 0,6	— 1,6	0,6	2,9	—	10,2	—15,0	—12,4	— 3,4	2,3	6,2	11,4
Textiel en kleding	— 0,1	— 0,8	— 1,2	0,3	— 4,9	4,3	1,6	—15,7	—	—	—	—
Meubilerings- en huishoudartikelen	2,7	2,1	— 0,6	— 2,6	—	—	2,2	—11,8	—	—	—	—
Andere artikelen	7,3	3,4	14,3	10,6	5,3	6,8	— 0,2	— 2,3	—	—	—	—
Totaal ...	**1,6**	**1,1**	**2,9**	**3,1**	**6,5**	**8,8**	**— 9,9**	**—10,0**	**— 3,4**	**2,3**	**6,2**	**11,4**

(a) De GB-supermarkten zijn in deze rubriek inbegrepen.
(b) De gegevens van deze rubriek komen eveneens voor in sommige voorgaande. Het belang ervan is dat ze een vergelijking mogelijk maakt met de supermarkten van onafhankelijke ondernemers.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de omzet in de kleinhandel

(1966 = 100)

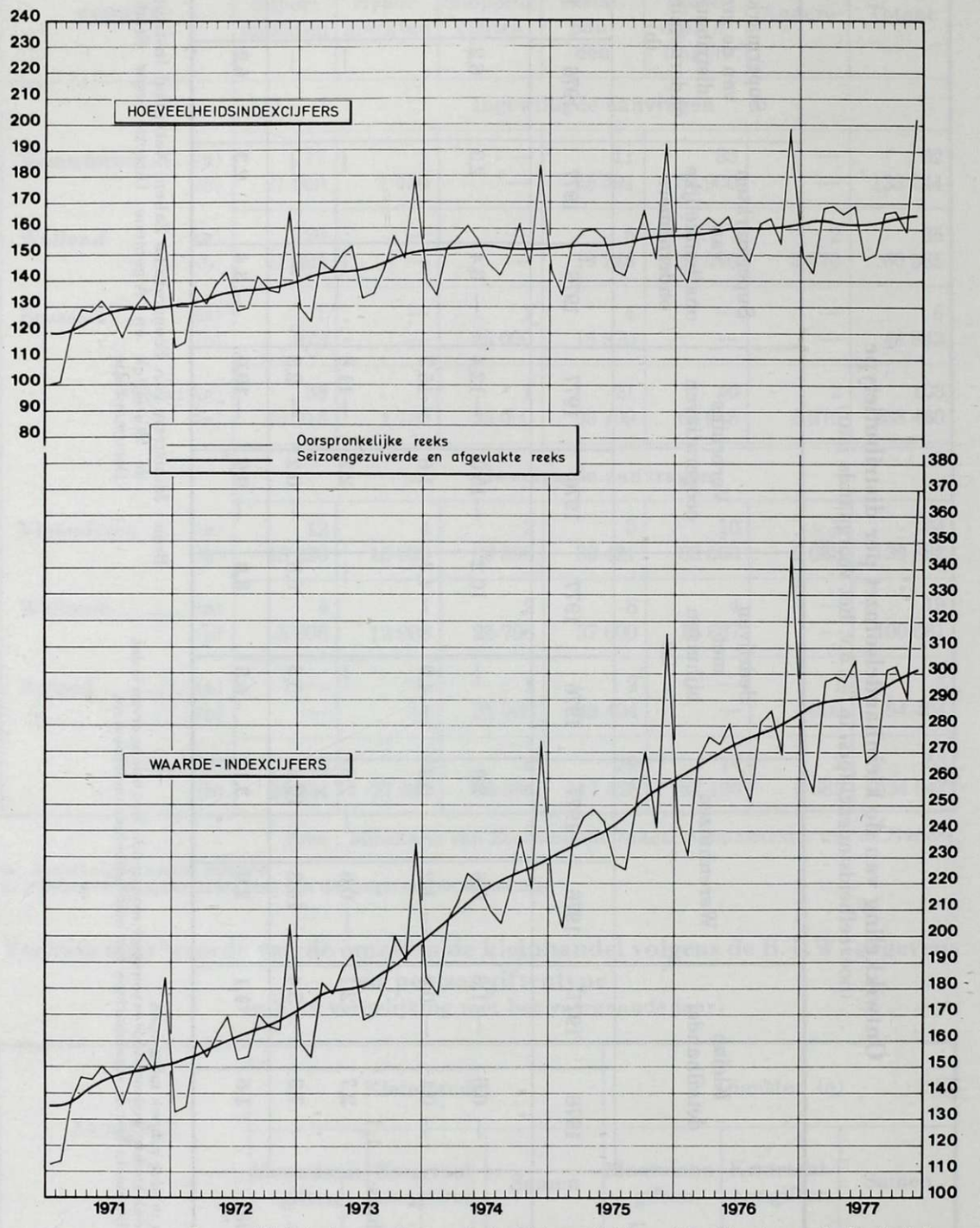

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks — 1966=100)

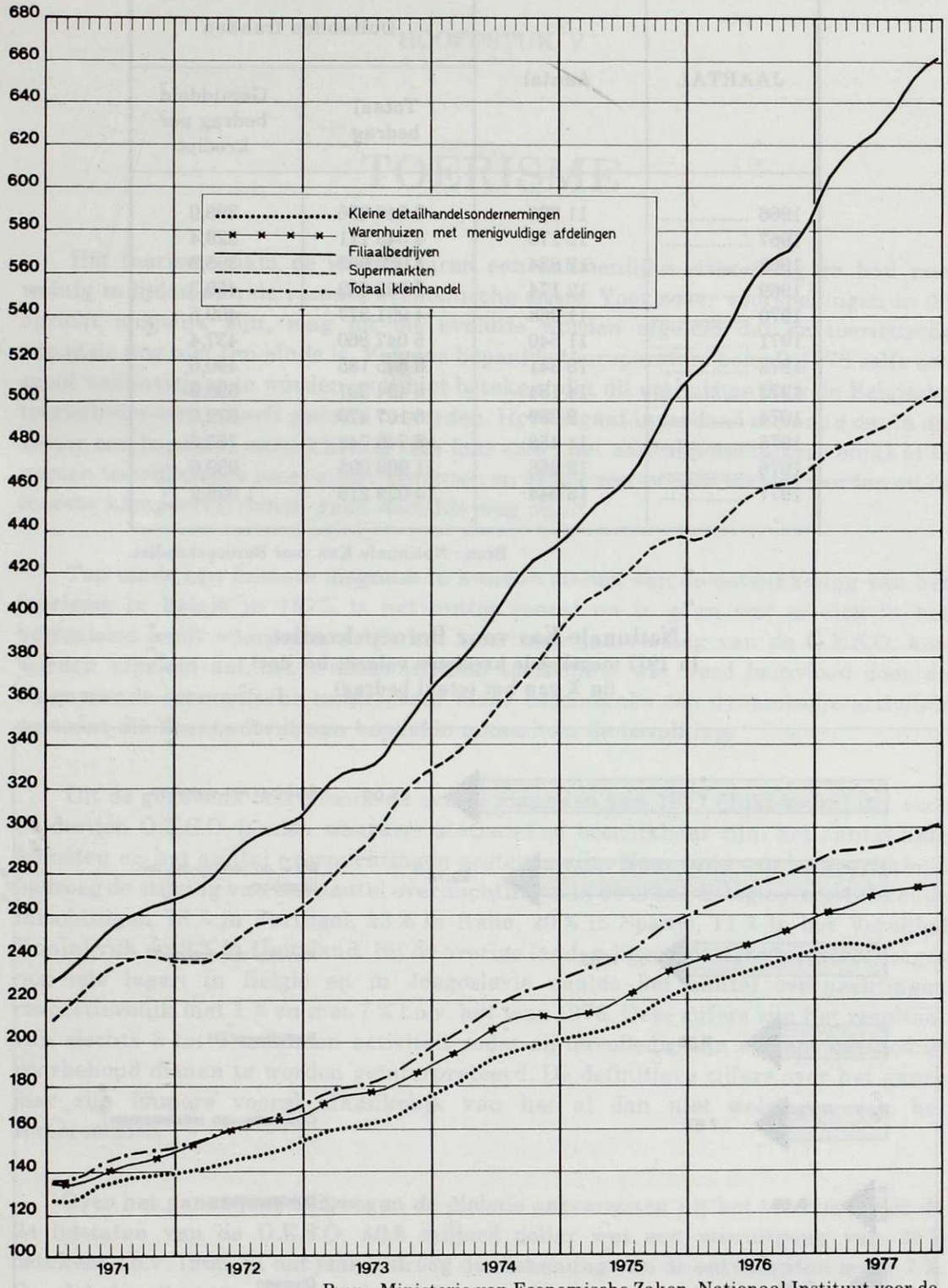

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Nationale Kas voor Beroepskrediet
Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag per krediet
1966	11 896	3 546 056	298,0
1967	12 170	4 043 111	329,4
1968	12 834	5 080 953	395,9
1969	12 174	5 592 032	459,3
1970	11 968	4 901 377	409,5
1971	11 540	5 047 860	437,4
1972	13 341	6 545 185	490,6
1973	14 184	8 494 397	598,9
1974	9 089	6 107 479	672,0
1975	11 458	8 749 742	763,6
1976	12 668	11 903 095	939,6
1977	13 644	14 029 215	1 028,2

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Nationale Kas voor Beroepskrediet
In 1977 toegekende kredieten volgens het doel
(in % van het totaal bedrag)

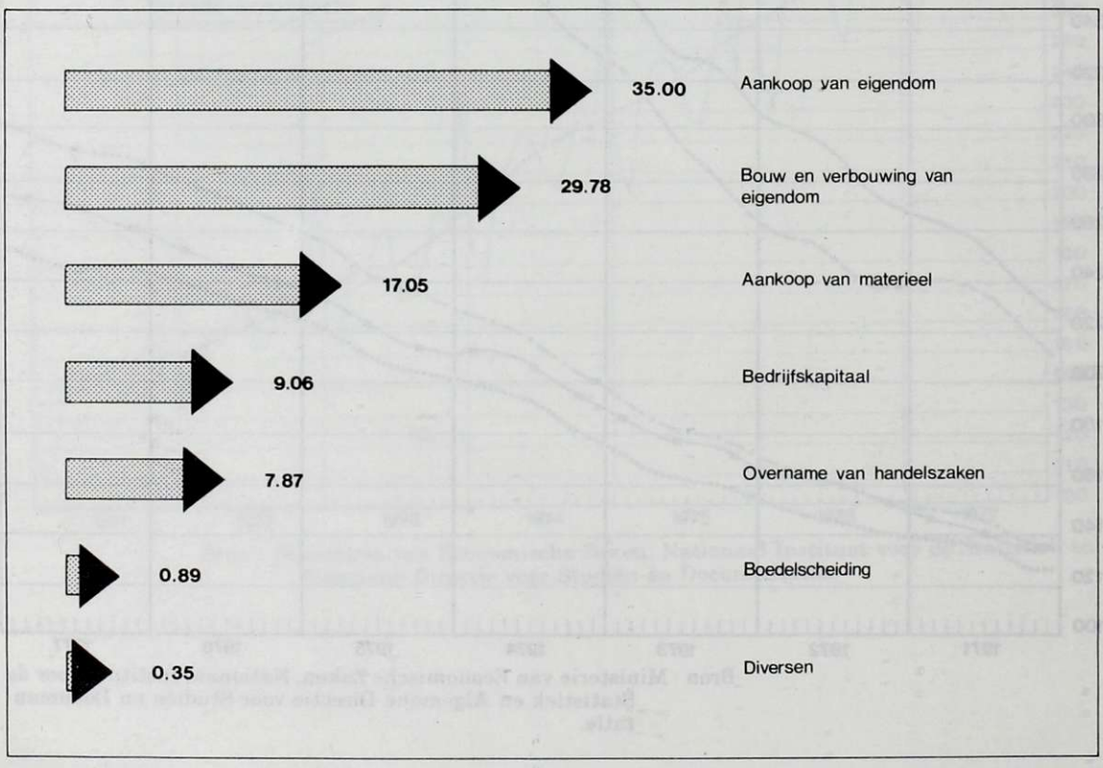

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

HOOFDSTUK V

TOERISME

Het toerisme nam de jongste jaren een aanzienlijke uitbreiding en had zeer weinig te lijden van de recente economische crisis. Voor zover voorspellingen in dit opzicht mogelijk zijn, mag uit die evolutie worden afgeleid dat de toeristische expansie nog niet ten einde is. Volgens bepaalde touroperators belooft 1978 zelfs een groot vakantiejaar te worden, wat niet betekent dat dit optimisme door de Belgische toeristische sector hoeft gedeeld te worden. Het ontgaat inderdaad niemand dat in die sector een bepaalde ontwikkeling zich laat zien : het aantal hotelkamers blijkt af te nemen terwijl steeds meer appartementen en villa's een tweede verblijf worden en de meeste kampeerterreinen gaan dezelfde weg op.

Ten einde een juistere diagnose te kunnen stellen van de ontwikkeling van het toerisme in België in 1977, is het nuttig vooraf na te gaan wat er zich in het buitenland heeft voorgedaan. Uit het interimair jaarverslag van de O.E.S.O. kan worden afgeleid dat het « internationaal toerisme » wel werd beïnvloed door de stagnerende economische conjunctuur maar desondanks een dynamische activiteit vertoont die beantwoordt aan bepaalde noden van de bevolking.

Uit de gegevens betreffende de eerste maanden van 1977 blijkt vooral dat voor de dertien O.E.S.O.-landen waarover statistieken beschikbaar zijn, het aantal aankomsten en het aantal overnachtingen gestegen zijn. Naar orde van belangrijkheid bedroeg de stijging van het aantal overnachtingen in de erkende logiesverstrekkende inrichtingen 78 % in Portugal, 23 % in Italië, 20 % in Spanje, 11 % in het Verenigd Koninkrijk en 9 % in Duitsland. Bij de overige landen liggen de aangroeipercentages nog iets lager; in België en in Joegoslavië daalde het aantal overnachtingen respectievelijk met 1 % en met 7 % t.o.v. het jaar 1976. Deze cijfers zijn het resultaat van slechts 3 tot 7 maanden activiteit zodat zij onvolledig zijn en met het nodige voorbehoud dienen te worden geïnterpreteerd. De definitieve cijfers over het ganse jaar zijn immers vooral afhankelijk van het al dan niet welslagen van het zomerseizoen.

Over het ganse jaar bedroegen de globale ontvangsten uit het toerisme voor de 24 lidstaten van de O.E.S.O. 40,5 miljard dollar wat een vooruitgang van 20 % betekent t.o.v. 1966. In dat jaar bedroeg de toeneming van de ontvangsten maar 7 %. De globale uitgaven van de lidstaten stegen slechts met 17 % in 1977 zodat het toeristische tekort daalde met 400 miljoen dollar en werd teruggebracht tot 2,2 miljard dollar. Ondertussen hebben de Amerikanen de weg naar Europa teruggevonden want de aangroei van het aantal Amerikaanse toeristen die in 1976 de O.E.S.O.-

landen bezochten, bleek in het begin van 1977 nog verder toe te nemen. Hierdoor groeide het aantal toeristen in Europa sneller dan in de Verenigde Staten (7 % en 2 %).

In België bedroegen de ontvangsten afkomstig uit het toerisme, in 1977 36,5 miljard frank tegen 33,0 miljard het jaar voordien. Daar het echter om voorlopige gegevens gaat kunnen die nog gewijzigd worden. Dit is ook het geval met de uitgaven, zij stegen van 55,7 tot 60,1 miljard frank. Nominaal neemt het tekort op de toeristische balans van jaar tot jaar toe, doch indien wordt rekening gehouden met de muntontwaarding, blijft de stijging van dit deficiet binnen redelijke grenzen. Bovendien heeft ongeveer een derde van de O.E.S.O.-landen een deficitaire toeristische balans.

Het totaal aantal Belgen dat met vakantie ging (in binnen- en buitenland) schommelde rond de 3 700 000. Ongeveer de helft daarvan waren Vlamingen, 30 % waren Walen en 20 % Brusselaars. Nagenoeg de twee derden van dit aantal nam zijn vakantie in het buitenland. In het buitenland zelf daalde het aantal overnachtingen met ongeveer 1 % over de eerste acht maanden van het jaar. De spreiding van het aantal overnachtingen was echter zeer verschillend naargelang van de toeristische streek. Doorslaggevend was de daling met 2 % in de kuststreek die meer dan de helft van het totaal aantal overnachtingen voor haar rekening neemt; in de Kempen was de daling zeer aanzienlijk, met name 17 %, doch in de Ardennen en de Maasstreek alsmede in de Kunsthistorische steden namen de overnachtingen toe met respectievelijk 5 en 3 %. Hoewel het hier slechts om gegevens over acht maanden gaat mag worden aangenomen dat geen belangrijke wijzigingen meer zullen optreden gezien de resultaten van het hoogseizoen reeds in de cijfers zijn opgenomen.

Het sociaal toerisme, d.w.z. de activiteit ontwikkeld door vakantiehuizen en jeugdherbergen, kende in 1977 zeker geen topjaar. In eerstgenoemde inrichtingen daalde het aantal overnachtingen met 4 % daar waar dit aantal in 1976 met 2,5 % was gestegen. Wellicht is de oorzaak hiervan te zoeken mede in het feit dat de zomer van 1976 uitzonderlijk warm was zodat meer mensen beslisten hun vakantie in België door te brengen. Het aantal vakantiehuizen daalde in 1977 van 35 op 34 maar daarentegen steeg het aantal bedden in Vlaanderen, zowel als in Wallonië, met 2 tot 3 %. Hieronder daalde de gemiddelde bezettingsgraad nog lichtjes tot 23 % in Vlaanderen en tot 19 % in het Waalse landsgedeelte. Hierbij weze toch opgemerkt dat een bezettingsgraad van 100 praktisch nooit te verwezenlijken is, zelfs niet in ideale omstandigheden; de hoogste bezettingsgraad van de laatste drie jaar werd vastgesteld bij de V.Z.W. « Gezinsvakantie » in juli 1975 en bereikte toen 88 %. Daarentegen ligt de bezettingsgraad in de wintermaanden uiterst laag en voor vele vakantiehuizen is hij zelfs nul. Men stelt ook vast dat de bezetting sterk kan verschillen van het ene vakantiehuis tot het andere. Zo hadden deze van de groep « Vakantievreugde » die bijna uitsluitend aan de kust zijn gevestigd, in 1977 een gemiddelde bezetting van slechts 17,37 terwijl de « Zomerzon » eveneens aan de kust gevestigd, een bezettingsgraad bereikte van 35,32 %. De oorzaak hiervan ligt in het feit dat de « Zomerzon » slechts één inrichting (met 196 bedden) uitbaat terwijl « Vakantievreugde » meer dan 6 000 bedden telt en verspreid is over 8 inrichtingen.

In vergelijking met 1976 is het aantal overnachtingen op de kampeerterreinen sterk gedaald. Hoogstwaarschijnlijk is dat bijna uitsluitend te wijten aan de slechte weersomstandigheden in 1977. Het waren vooral de buitenlanders die hun tenten op andere dan Belgische kampeerterreinen gingen opslaan. Onder de zeven nationaliteiten waarvoor de overnachtingen afzonderlijk worden geregistreerd, behouden de Nederlanders de eerste plaats met bijna 70 % van het totaal aantal buitenlandse overnachtingen. De eerder natte zomer van 1977 was vermoedelijk ook de oorzaak van het klein aantal overnachtingen in de jeugdherbergen waar de bezettingsgraad slechts 18 % bedroeg in het Vlaamse landsgedeelte en 25 % in Wallonië.

Die ongunstige ontwikkeling is aan de aandacht van de overheid niet ontsnapt; deze blijft desondanks overtuigd van het nut en van de enorme mogelijkheden die voor het sociaal toerisme nog zijn weggelegd. De toelagen toegekend aan de inrichtingen voor sociaal toerisme, stegen dan ook in vijf jaar van 110 tot 185 miljoen frank. Ongeveer 90 % hiervan zijn bestemd voor het inrichten van vakantiehuizen voor families terwijl 10 % van de toelagen naar de jeugdherbergen en instellingen voor etappentoerisme gaat.

Sedert enkele jaren echter maakt het sociaal toerisme een nieuwe ontwikkeling door die vooral werd bevorderd door de steeds snellere vervoermiddelen, de verbetering van de levensstandaard en de vooruitgang van wetenschap en techniek; dit soort toerisme blijft niet meer beperkt tot de eigen landsgrenzen, het heeft zich geïnternationaliseerd o.m. door het oprichten van vakantiehuizen in het buitenland en de veralgemening van de sociale communicatiemiddelen.

*

* *

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1970		1971		1972		1973		1974		1975		1976		1977	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	1 198	224	1 084	203	1 048	196	1 089	204	952	178	1 100	206	1 003	187	877	164
Frankrijk	1 010	203	1 106	223	976	196	995	200	945	190	976	196	934	188	892	179
Nederland	673	200	685	204	685	204	662	197	730	217	786	234	829	247	941	280
Duitsland (West-)	976	581	1 102	656	1 052	626	1 167	695	1 216	724	1 279	761	1 233	734	1 246	742
Italië	179	242	175	236	179	242	176	238	185	250	190	257	177	239	182	246
Groothertogdom-Luxemburg	179	373	175	365	140	292	155	323	154	321	156	325	149	310	126	262
Zwitserland	76	138	68	124	71	129	75	136	81	147	81	147	78	142	77	140
Verenigde Staten	502	266	511	270	489	259	508	269	569	301	490	259	511	270	543	287
Andere landen	833	272	893	292	908	297	1 049	343	1 098	359	1 127	368	1 063	347	1 114	364
Totaal ...	**5 625**	**255**	**5 779**	**263**	**5 548**	**251**	**5 876**	**266**	**5 931**	**269**	**6 185**	**280**	**5 977**	**271**	**5 998**	**272**
België	**15 773**	**228**	**15 687**	**226**	**15 472**	**223**	**14 351**	**207**	**14 197**	**205**	**14 395**	**208**	**14 251**	**206**	**14 503**	**209**
Algemeen totaal ...	**21 398**	**234**	**21 486**	**235**	**21 019**	**230**	**20 227**	**221**	**20 128**	**220**	**20 580**	**225**	**20 228**	**221**	**20 501**	**224**

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1977

(%)

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	67,3	27,9	87,2	12,8	100,0
Kunsthistorische steden	2,1	40,5	12,4	87,6	100,0
Ardennen en Maasstreek	18,0	11,5	81,6	18,4	100,0
Kempen	5,1	9,9	59,3	40,7	100,0
Andere gebieden	7,5	10,2	67,6	32,4	100,0
Het Rijk ...	**100,0**	**100,0**	**73,9**	**26,1**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Spreiding der overnachtingen

(%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1966	22,3	77,7	36,7	63,3	26,2	73,8
1967	22,4	77,6	38,3	61,7	26,7	73,3
1968	22,0	78,0	38,2	61,8	26,1	73,9
1969	23,9	76,1	40,1	59,9	28,0	72,0
1970	24,6	75,4	40,4	59,6	28,8	71,2
1971	25,0	75,0	40,1	59,9	29,1	70,9
1972	25,2	74,8	42,6	57,4	29,8	70,2
1973	20,2	79,8	35,2	64,8	24,2	75,8
1974	19,0	81,0	36,3	63,7	26,9	73,1
1975	22,5	77,5	37,5	62,5	26,6	73,4
1976	21,3	78,7	36,4	63,6	25,3	74,7
1977	22,6	77,4	38,1	61,9	26,6	73,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen buiten het eigenlijke seizoen.
(b) Van 1 juni tot 30 september.

Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen per seizoen en volgens land van herkomst (a)

LANDEN	Seizoen 1973	Seizoen 1974	Seizoen 1975	Seizoen 1976	Seizoen 1977	Verschil in %	
						van 1976 op 1975	van 1977 op1976
Buitenland :							
Groot-Brittannië	125 179	130 602	167 699	171 955	140 919	+ 2,5	—18,0
Frankrijk	100 253	101 486	107 939	103 533	84 005	— 4,1	—18,9
Nederland	1 040 021	1 019 873	1 193 089	1 237 323	987 444	+ 3,7	—20,2
West-Duitsland	106 292	106 281	137 068	157 782	141 054	+15,1	—10,6
Italië	16 298	18 412	20 458	20 977	19 294	+ 2,5	— 8,0
Groot-Hertogdom Luxemburg	12 657	11 004	10 261	11 584	8 796	+12,9	—24,1
Verenigde Staten van Amerika	11 988	8 674	6 190	6 730	6 932	+ 8,7	+ 3,0
Andere landen	68 708	49 354	59 631	58 557	65 753	— 1,8	+12,3
Totaal ...	**1 481 396**	**1 445 686**	**1 702 335**	**1 768 441**	**1 454 197**	**+ 3,9**	**—17,8**
België	**4 913 072**	**4 981 500**	**5 737 767**	**6 319 737**	**5 692 743**	**+10,1**	**— 9,9**
Algemeen totaal ...	**6 394 468**	**6 427 186**	**7 440 102**	**8 088 178**	**7 146 940**	**+ 8,7**	**—11,6**

(a) Het seizoen loopt van juni tot en met september.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer

(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties		
	Ontvang-sten	Uitgaven	Saldo	Ontvang-sten	Uitgaven	Saldo
1969	15,8	22,7	— 6,9	117,1	116,7	+ 0,4
1970	17,4	24,6	— 7,2	152,8	147,9	+ 4,9
1971	18,5	28,7	—10,2	165,5	159,4	+ 8,1
1972	19,5	31,9	—12,4	177,7	164,1	+13,6
1973	25,1	41,7	—16,6	226,9	218,1	+ 8,8
1974	27,8	45,7	—17,9	344,4	328,8	+15,6
1975	31,8	51,9	—20,1	365,1	337,0	+28,1
1976	33,0	55,7	—22,7	397,5	354,4	+43,1
1977 (a)	36,5	60,1	—23,6	451,5	399,5	+52,0

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationale Bank van België.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		Miljoenen eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1969	5 771	6 296	109	207	277	134	213 810	280 438	131
1970	5 752	6 350	110	213	280	131	228 654	294 643	129
1971	5 717	6 263	110	223	292	131	229 054	290 387	127
1972	5 307	6 041	114	211	281	133	238 969	310 963	130
1973	5 296	5 681	107	213	270	127	259 879	313 461	121
1974	5 396	5 995	111	220	295	134	266 588	335 458	126
1975	5 410	6 161	114	226	305	135	280 109	358 517	128
1976	5 570	5 751	103	237	292	123	294 135	360 483	123
1977 (d)	4 892	5 070	104	230	279	121	306 150	352 511	115

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.
(d) Exclusief het autobusverkeer overgenomen door de N.M.V.B. op 1 juli 1977.

Inrichtingen voor volksvakantie

Vakantiehuizen en -centra

OMSCHRIJVING	Jaartal	Vlaamse streek	Waalse streek	Totaal
Aantal inrichtingen	1973	20	11	31
	1974	22	10	32
	1975	19	11	30
	1976	23	12	35
	1977	22	12	34
Aantal bedden	1973	12 870	4 297	17 167
	1974	12 578	4 919	17 497
	1975	13 662	4 918	18 580
	1976	13 980	4 932	18 912
	1977	14 262	5 078	19 340
Aantal overnachtingen (absolute gegevens)	1973	1 150 000	327 574	1 477 574
	1974	1 195 830	349 733	1 545 563
	1975	1 195 570	364 285	1 559 855
	1976	1 201 778	352 060	1 553 838
	1977	1 196 654	345 371	1 442 025
Aantal overnachtingen (ten honderd)	1973	77,8	22,2	100
	1974	77,4	22,6	100
	1975	76,6	23,4	100
	1976	77,3	22,7	100
	1977	83,0	17,0	100

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK EEN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

De monetaire overheid heeft tijdens het grootste deel van het jaar, de wegens de conjuncturele ontwikkeling vereiste rentedaling in de hand gewerkt. Tijdens het eerste halfjaar kon de officiële discontovoet geleidelijk worden teruggebracht tot het peil van januari 1976. Vervolgens werd dit niveau behouden tot december. Dit beleid kon worden gevoerd mede door het feit dat de Belgische frank meer dan een jaar behoed werd voor monetaire spanningen. Vanaf november moest de Nationale Bank echter tussenkomen op de wisselmarkt om de koers van de Belgische frank binnen de grenzen van de Europese muntslang te houden.

De tweede belangrijke determinant van het financiële en monetaire beleid werd uitgemaakt door de Staatsfinanciën. Sommige uitgaven hebben in het bijzonder bijgedragen tot de stimulering van de vraag. Het investeringsprogramma van de centrale overheid beliep ongeveer 120 miljard terwijl het totaal van de « aangepaste » werkloosheidsuitkeringen en de uitgaven voor het brugpensioen ten laste van de Schatkist ongeveer 43,0 miljard bereikten. Op zichzelf genomen is de financiële weerslag van het Staatsbudget trouwens zeer belangrijk geworden gelet op de bereikte omvang, zowel wat de ontvangsten als de uitgaven betreft. De economische gevolgen van de begroting vormen weliswaar een omstreden punt. Het is echter niet uitgesloten dat de heffing van fiscale en parafiscale ontvangsten in de huidige omstandigheden deflatoir werkt (een deel van de overheidstransferten en de betalingen inzake rente op de overheidsschuld kan immers in bepaalde gevallen leiden tot hogere besparingen) terwijl terzelfdertijd een inflatoire invloed wordt uitgeoefend via de « kosteninflatie ».

Tijdens het beschouwde jaar deed de centrale overheid overigens een groot beroep op de geld- en kapitaalmarkt. De langlopende staatsleningen hebben ongeveer 200 miljard opgebracht en de vlottende schuld steeg met 21 miljard. De Schatkist behield bovendien een schuldpositie tegenover de Nationale Bank tijdens het ganse jaar. De verplichtingen van de Schatkist tegenover de N.B.B. stegen met 13,7 miljard van eind december tot eind mei, en verminderen van eind mei tot einde oktober met 29,4 miljard, maar in de laatste twee maanden was een nieuwe verhoging met 33,6 miljard noodzakelijk. Deze laatste ontwikkeling kan worden verklaard door het feit dat de uitvoering van de begrotingen geen groot overschot liet. De geldmarkt werd bovendien minder ruim wegens de kapitaaluitvoer veroorzaakt door de beroering op de valutamarkt; de Schatkist onderging hiervan de weerslag : de financiële

instellingen hadden immers de verkrapping opgevangen door hun portefeuilles kortlopend overheidspapier in te krimpen; daardoor zag de Nationale Bank zich verplicht, zelf een regulerend mechanisme, dat anders zou hebben gewerkt via een verkrapping van het volume van de interne liquiditeiten, af te remmen.

Tot november had het beroep van de Staat op de kapitaalmarkt nochtans plaats in een sfeer van ontspanning van de rentetarieven. De liquiditeiten van de banken werden immers beïnvloed door de wederaanvulling van de deviezenreserves van de Nationale Bank. Bovendien was de kredietvraag van bedrijven en particulieren matig. De ontwikkeling van de valutamarkt stelde de Nationale Bank in de gelegenheid voort te gaan met haar actie tot verlaging van de rente op korte termijn, die in conjuncturele situatie paste. De disconto- en voorschottentarieven werden, van respectievelijk 9 en 10 % eind december 1976, verlaagd tot 6 % eind juni.

Dit leidde tot een algemene daling van de kredietkosten, die niettemin veel groter was voor de korte dan voor de lange termijn; de rente voor langlopende kredieten was trouwens ook in 1976 weinig veranderd.

De intense vraag van de Schatkist naar kapitaal was niettemin van aard om de daling van de rente, vooral op de lange termijn, tegen te gaan. Bovendien ligt de stijging van de Rijksschuld aan de basis van de toeneming van het aandeel van de rentelast in de lopende begroting; zodoende wordt de speelruimte van de Regering bij het opstellen van latere begrotingen echter vernauwd. De financieringsbehoeften van de Schatkist bereiken bovendien een zodanige omvang dat op de geld- en kapitaalmarkt alle onmisbare financieringen niet kunnen worden bekomen, behalve gedurende korte periodes; dan kan alleen nog worden beroep gedaan op de Nationale Bank. Deze laatste is dan verplicht in te stemmen met abnormaal lange gebruikstermijnen voor de kredietruimte die zij de Staat ter beschikking stelt, hoewel die faciliteiten volgens de gesloten overeenkomsten slechts zouden dienen voor de overbrugging van tijdelijke kastekorten. In sommige omstandigheden doorkruist die plicht tot hulpverlening aan de Schatkist echter in hoge mate de regulering van de liquiditeitsschepping ten gunste van de geldmarkt waarmee de Nationale Bank belast is.

Krachtens een overeenkomst van 15 juli werd de directe kredietruimte die de Nationale Bank ter beschikking stelt van de Staat trouwens verhoogd van 20,6 miljard tot 37 miljard; daarin was een bedrag van 6 miljard begrepen ter compensatie van de middelen die de Schatkist tegelijkertijd verloor door, het uitstaande bedrag schatkistcertificaten van de zogenaamde « schijf B », op dat ogenblik in het bezit van het Rentefonds, geheel te annuleren.

De Minister van Financiën, het Rentenfonds en de Nationale Bank hebben een protocol afgesloten waardoor de Nationale Bank, via het Rentenfonds, aan de Staat, boven de hem toegekende kredietmarge, tijdelijk aanvullende middelen kan verschaffen ter dekking van zijn seizoenmatige en onvoorziene tekorten. Het Rentenfonds zal dan op schatkistcertificaten inschrijven. Ingeval zijn gewone middelen, die bij voorrang dienen voor de regulering van de markt der langlopende overheidsfondsen en van de daggeldmarkt, daartoe ontoereikend zijn, kan het Rentenfonds, binnen de grenzen van een overeengekomen plafond, een beroep doen

op speciale voorschotten bij de Nationale Bank. Zolang het Rentenfonds die bijzondere voorschotten niet volledig heeft terugbetaald, kan de Nationale Bank, tot het bedrag van die voorschotten, een bod doen bij de wekelijkse toewijzingen van certificaten van het Rentenfonds. De opbrengst van de aan de Bank toegewezen certificaten wordt bij voorrang besteed voor de terugbetaling van de speciale voorschotten.

De overeenkomst van 15 juli bepaalt tevens dat het totale bedrag van de werkelijk opgenomen speciale voorschotten en van de certificaten van het Rentenfonds in het bezit van de Nationale Bank uitdrukkelijk moet voorkomen in een afzonderlijke post van de weekstaat van de N.B.B. die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Gelet op de ontspanning die zich op de geldmarkt aftekende tijdens het grootste deel van het jaar heeft de Nationale Bank de mobiliseringsmogelijkheden van de financiële instellingen verruimd en in het bijzonder de herdiscontoplafonds verhoogd zodat op deze wijze een bijkomende neerwaartse druk kon worden uitgeoefend op de debetrentepercentages. In januari werden de herdiscontoplafonds van de banken verhoogd tot 59 miljard door een vermeerdering van het op de werkmiddelen toegepast percentage. In februari werd laatstgenoemd bedrag verhoogd tot 60 miljard als gevolg van het samenspel van de trimestriële aanpassing van de plafonds aan de ontwikkeling van de werkmiddelen van de banken, een vermeerdering van de op deze middelen toegepaste coëfficiënt en een vermindering (25 %) van de selectieve verhoging van de plafonds die in 1975 was toegestaan. In mei en augustus vertoonden de herdiscontoplafonds lichte dalingen vooral als gevolg van nieuwe verminderingen van de relatieve plafonds die niet gecompenseerd werden door de uitwerking van de trimestriële aanpassing aan het verloop van de werkmiddelen.

Het stelsel van de herdiscontoplafonds bij de N.B.B. werd hervormd op 2 november. Vanaf die datum wordt één formule aangewend zowel voor de berekening van de plafonds van de banken, de particuliere spaarkassen en de openbare kredietinstellingen. Zodoende kan elke financiële instelling beschikken over een herdiscontoplafond om het hoofd te bieden aan seizoenmatige en toevallige liquiditeitsbehoeften alsmede aan deze voortvloeiend uit de opneming van kredieten verleend aan bedrijven en particulieren. De bepaling van de plafonds geschiedt aan de hand van verschillende percentages, die worden aangepast aan de vereisten van het monetaire beleid, op de deposito's, in Belgische franken voor ten hoogste één jaar, op de niet opgenomen bedragen van de kortlopende kredieten toegestaan aan bedrijven en particulieren, en op de uitstaande bedragen van de door de bedrijven en particulieren opgenomen kredieten.

Het nieuwe systeem heeft het totale bedrag van de herdiscontoplafonds van de banken in beginsel niet gewijzigd, alhoewel de individuele plafonds wel licht werden veranderd. Voor de banken waarvan het plafond werd verminderd wordt de aanpassing over een jaar gespreid; een en ander had tot gevolg dat de discontoplafonds van de banken daarbij met 5 miljard toenamen.

Het monetaire beleid heeft tijdens het beschouwde jaar een belangrijke rol gespeeld i.v.m. het vrijwaren van het buitenlands monetair evenwicht. Tijdens de

periode van sterke vraag naar DM hebben de koersschommelingen van de « slangvaluta's » t.o.v. de andere munten een waardevermeerdering van de Frank voor gevolg gehad. Binnen de « slang » vertoonde de BF echter soms een verzwakte positie. Vanaf september kwam deze ontwikkeling vooral tot uiting t.o.v. de DM waarvan de wisselkoers werd omhoog gedreven o.m. door kapitaalbewegingen t.o.v. de Amerikaanse dollar. Alhoewel officiële deviezenreserves werden verloren kon dit in 1977 worden beperkt mede doordat de Duitse overheid dollars opkocht en een monetair beleid voerde waardoor de kapitaalinvoer werd beperkt.

De spanningen op de valutamarkten (vanaf november) verplichtte eveneens de N.B.B. in te grijpen ten einde de officiële positie van de BF t.o.v. de slangvaluta te handhaven. Twee verhogingen van de officiële discontovoet en van de voorschottenrente brachten die, medio december, op 9 %.

Met het oog op het tegengaan van de neerwaartse druk op de Belgische geldeenheid zijn de banken, op verzoek van de Nationale Bank bovendien overeengekomen om met ingang van 7 december debetrentetarieven aan te rekenen die overeenstemmen met het reële tarief van de Belgische frank op de internationale markten, voor de aan de buitenlandse bankcorrespondenten toegestane postkredieten in convertibele rekeningen. Op deze wijze kan worden vermeden dat sommige buitenlandse correspondenten, in een monetaire crisisperiode de postkredieten zouden misbruiken om een positie tegen de Belgische frank in te nemen.

De overheid bevestigde dus haar beleid tot handhaving van de Belgische frankkoers tegenover de « slangvaluta's ». De effectieve wisselkoers van de Belgische frank vertoonde dan ook een verdere opwaardering. Voor België is het behoud van deze ontwikkeling van groot belang, zoniet zou een hieruit voortvloeiende stijging van de invoerprijzen wellicht vlug gevolgd worden door binnenlandse kosten en prijsstijgingen die o.m. versterkt kunnen worden door de loonindexering. Er kan dan ook aangevoerd worden dat het verloop van de effectieve wisselkoers van de BF in 1977 een belangrijk element uitmaakte voor de afremming van de binnenlandse inflatie.

Op het vlak van de internationale monetaire samenwerking kan tevens worden vermeld dat ter uitvoering van vroeger genomen beslissingen het Internationale Monetaire Fonds opnieuw een deel van zijn goudvoorraad heeft verkocht met het oog op de financiering van het « Trust Fund », dat een aanvang maakte met het verstrekken van kredieten aan ontwikkelingslanden. Bovendien werd een fractie van het in goud gestorte deel der quota's aan de leden gerestitueerd. In het raam van het Fonds werd tevens een akkoord bereikt betreffende de zogenaamde « Witteveenfaciliteit », dit moet het I.M.F. tijdelijk aanvullende middelen bezorgen om financiële hulp te verstrekken aan leden die met zware betalingsbalansonevenwichtigheden af te rekenen hebben. Dat instrument zal echter pas operationeel worden wanneer een bepaald aantal landen formeel toegezegd hebben een minimumbedrag aan financieringsmiddelen te verstrekken.

Naast de verhoging van de wederzijdse kredietruimten in het raam van de steun op korte termijn en de bijstand op middellange termijn, vallen in Europees verband nog enkele overeenkomsten, aangaande technische aangelegenheden, te vermelden, zoals de grondslag voor de belasting over de toegevoegde waarde, de reglementering met betrekking tot de financiële instellingen, de belastingcontrole en de berekeningswijze van de bijdragen van iedere lid-staat tot de gemeenschappelijke begroting.

*

* *

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIEN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIEN

Net zoals in de vorige jaren werden de overheidsfinanciën in 1977 gekenmerkt door een aanzienlijk begrotingstekort, ten zeerste beïnvloed door het ongunstig conjunctureel klimaat. De budgettaire inspanningen om de economische groei te herstellen en om de gevolgen van de crisis op sociaal gebied, in de mate van het mogelijke weg te werken, leidden tot een expansie van de uitgaven, terwijl de verhoging van de belastingontvangsten van de Staat werd afgeremd als gevolg van de zwakke economische activiteit, de hoge werkloosheidsgraad en de beperking van de inkomensstijgingen.

De financiering van het begrotingstekort kon dank zij de gunstige ontwikkeling van het spaarwezen voor 80,2 % van het globale tekort worden gedekt uit de opbrengst van leningen op lange termijn. De financiering op halflange en korte termijn, derhalve op 19,8 % teruggebracht, kon hoofdzakelijk worden toegeschreven aan het verloop van het rechtstreekse beroep van de Schatkist op de Nationale Bank en aan dat van de kortlopende schuld bij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en bij het Gemeentekrediet van België.

De *lopende ontvangsten* werden oorspronkelijk op 836,7 miljard frank geraamd, waarvan 812,9 miljard fiscale ontvangsten (42,5 miljard toegewezen ontvangsten inbegrepen) en 23,8 miljard niet-fiscale ontvangsten. Het totaal van de werkelijke inningen beliep 785,5 miljard, te weten 757 miljard fiscale ontvangsten (37,7 miljard voorbestemde ontvangsten inbegrepen) en 28,5 miljard niet-fiscale ontvangsten. De ontvangsten lagen 12,8 % boven de inningen van 1976 maar bleven 6,1 % onder de ramingen.

De totale ontvangsten inzake de directe belastingen bedroegen 448,2 miljard, wat 60,2 miljard of 15,5 % meer is dan in 1976. De toename vloeit voort uit expansie van de belastbare massa, de bestrijding van de fiscale fraude en de nettoweerslag van de belastingwijzigingen (1).

---

(1) Incidentie inzake directe belastingen van de programmawet van 23 december 1974, incidentie van de programmawet van 5 januari 1976 (allerlei aanpassingen van de personenbelasting, met inbegrip van de indexaties van de belastingschalen voor het aanslagjaar 1976); aanpassing van de bedrijfsvoorheffing op vakantiegeld; correcties ingevolge de wet van 29 juni 1975 (vrijstelling van aanvullende investeringen) en de wet van 30 maart 1976 (verlenging van de vrijstelling van aanvullende investeringen); de indexatie van de belastingschalen van het aanslagjaar 1977 en de wet van 30 maart 1976 (indexblokkering van bepaalde lonen en wedden).

De verwezenlijkingen inzake directe belastingen bleven beneden de ramingen. Dit was het gevolg enerzijds, van de niet-realisatie van de economische groeihypotheses waarop de ontvangstenraming was gesteund, wegens de verslechtering van de economische toestand en, anderzijds, van de ontoereikendheid van de ontvangsten van 1976 in vergelijking met de in de loop van 1976 herraamde ontvangsten van 1976, die als vertrekbasis fungeerden voor de raming van 1977. De wijzigingen van de fiscale wetgeving na het indienen van de begrotingsvoorstellen beïnvloedden, per saldo, de ontvangsten in geringe mate. De wijzigingen betroffen maatregelen inzake de roerende voorheffing, de bedrijfsvoorheffing, de personen- en vennootschapsbelasting geïnd bij middel van kohieren (1). De minwaarde bedroeg 51,7 miljard en was in grote trekken gespreid over de bedrijfsvoorheffing (—28,4 miljard), de voorafbetalingen gestort door de niet-loontrekkenden (—16,4 milard) en de belastingen geïnd bij middel van kohieren ten laste van de natuurlijke personen (—5,7 miljard) en de vennootschappen (—2,2 miljard). Voor de roerende voorheffing werd een meerwaarde geboekt ten opzichte van de ramingen (+ 1 miljard).

De totale ontvangsten van de indirecte belastingen bedroegen 308,8 miljard, wat 24,9 miljard of 8,8 % meer was dan in 1976. De toename kan gedeeltelijk verklaard worden door incidentie in 1977 van de verhogingen (sedert 1 april 1977 in het raam van de Regeringsbeslissingen van 12 en 13 februari), van het B.T.W.-tarief van toepassing op bepaalde goederen en diensten, zoals onder meer spijs en drank in de horecasector, wijn, moto's, benzine en verstrekkingen inzake lichamelijke zorg (koninklijk besluit van 25 maart 1977). De indirecte belastingen lagen beneden de raming. De minwaarde was uitsluitend te wijten aan de B.T.W., de zegelrechten en de met het zegel gelijkgestelde taksen (—7,1 miljard). De invoerrechten, de accijnzen en diversen waaronder de verbruiksbelasting vertoonden een meerwaarde ten opzichte van de raming van 1,2 miljard. Voor de registratierechten en diversen bedroeg de meerwaarde 1,7 miljard.

De lopende niet-fiscale ontvangsten brachten 28,5 miljard op, hetgeen 4,1 miljard en 16,8 % meer was dan 1976. Ongeveer 60 % van deze ontvangsten werden geïnd door het Ministerie van Financiën en waren afkomstig van het aandeel van de Staat in de winst van de Nationale Bank of in de opbrengst van sommige verrichtingen van genoemde instelling, van de terugbetaling van inningskosten door de Europese Gemeenschappen wegens de voor hun rekening uitgevoerde ontvangsten en van de aan de Staat verschuldigde intresten, commissies en wisselkoersverschillen in uitvoering van de internationale monetaire akkoorden. Iets meer dan 30 % werd geïnd door Post, Telegraaf en Telefoon bij middel van kijk- en luistergelden.

De begroting voor *lopende uitgaven* werd oorspronkelijk ingediend ten belope van 836,1 miljard, te weten 793,6 miljard ordonnanceringskredieten op de eigenlijke begroting en 42,5 miljard op voorbestemde ontvangsten, hetgeen betekent dat de stijging van de lopende uitgaven van 1977 ten opzichte van de aangepaste begroting van 1976 werd geraamd op 12,1 %. Niettegenstaande de uitgaven op toegewezen ontvangsten verminderd werden tot 37,8 miljard, stelde de aangepaste begroting

(1) Zie « Belangrijkste feiten » bvb. koninklijk besluit van 16 maart 1977 inzake de uitbreiding van het stelsel van degressieve afschrijving.

860,6 miljard voorop, hetgeen 15,4 % meer is dan de aangepaste begroting van 1976, uitgaven op affectaties inbegrepen.

De bijkredieten bedroegen enerzijds 10,7 miljard voor de vorige jaren en 24,6 miljard voor het lopend jaar. Laatstgenoemd bedrag resulteerde enerzijds uit de kredietverhoging met 39,1 miljard die — afgezien van de aanpassingen die gewoontegetrouw bij de uitvoering van de begroting nodig blijken — in ruime mate de weinig rooskleurige economische toestand vertolkte en anderzijds uit de kredietvermindering met 14,5 miljard die voortvloeide uit een strikte toepassing van de regeringsbeslissingen tot het opleggen van bezuinigingen, inzonderheid inzake consumptie- en uitrustingsuitgaven en toelagen. Op te merken valt dat de wet van 18 februari 1977 betreffende sommige beschikkingen inzake de openbare dienst Radio en Televisie (die de afschaffing van het Instituut der Gemeenschappelijke Diensten invoerde en een instituut voor de diensten van het Duits taalgebied oprichtte) in het bijblad voor 1977 tot uiting komt in een kredietvermindering van ruim 2,5 miljard voor de gemeenschappelijke culturele zaken en in een overeenstemmende vermeerdering van de culturele dotaties.

De netto bijkredieten, gerangschikt volgens hun omvang, werden grotendeels verdeeld over de volgende begrotingsmassa's : Tewerkstelling en Arbeid (+ 17,6 miljard), Sociale Voorzorg (+ 4,2 miljard), Verkeerswezen (+ 2,3 miljard), Rijksschuld (+ 1,4 miljard), Nationale Opvoeding (+ 1,6 miljard), Volksgezondheid (+ 1 miljard), Financiën (1 miljard), Economische Zaken (+ 0,9 miljard) en Post, Telegraaf en Telefoon (+ 0,6 miljard). Deze bijkredieten hielden verband met de werkloosheid, het tekort van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, de maatschappijen voor gemeenschappelijk vervoer (spoorwegen en buurtspoorwegen), het tekort van de hospitalen, de toelagen aan de steenkolenmijnen, de transferten aan de posterijen en met een speciale door het Ministerie van Financiën te verdelen provisie, die onder andere de financiële terugslag van de welvaartsvastheid van de kinderbijslagen van het Staatspersoneel en die van de conventie tussen de Regering en de personeelsafgevaardigden van het Openbaar Ambt moet dekken.

De *vastleggingsmogelijkheden* voor 1977 inzake de *kapitaaluitgaven* werden aanvankelijk vastgesteld op 200,8 miljard, te weten 34,7 miljard bestemd voor financiële uitgaven en 166,1 miljard (1) voor de investeringsprogramma's. Diverse aanpassingen brachten het eigenlijke toegelaten programma op 164,3 miljard. Met inachtneming van het totaal van de supplementen, dat voor twee derden overeenstemde met de overdrachten van het niet uitgevoerde gedeelte van vroegere programma's, beliep het totale toegelaten programma 176,5 miljard voor 1977. De vastleggingsmogelijkheden voor de begrotingssector bedroegen 98,1 miljard; 30,9 miljard voor de gedebudgeteerde en 47,5 miljard voor de sector van de instellingen van openbaar nut. Teneinde de conjunctuur te stimuleren werd bijzondere aandacht besteed aan de uitvoering van de programma's. De vrijgeving van de globale tranche januari-juni werd verricht op een selectieve manier. Bij die vrijgeving werd rekening gehouden met de aanbevelingen van de Commisie voor oriëntatie en coördinatie van de overheidsopdrachten. Voor de maanden juli en augustus werd één derde van het

(1) Inbegrepen de vastleggingsprogramma's inzake cultuur en gewesten alsook de parallelle kredieten aan Wallonië, die onder de diverse departementen moeten worden verdeeld.

saldo van de programma's vrijgegeven, zodat einde augustus reeds het grootste deel van het programma zou uitgevoerd zijn. Vanaf 31 juli kwam de laatste schijf integraal vrij, waardoor in 1977 net als in 1976 het investeringsprogramma voor 100 % uitvoerbaar was.

Het totaal van de toegelaten gewestelijke programma's bedroeg 60,6 miljard (1) hetgeen 13 miljard of 27,3 % meer is dan 1976. Rekening houdend met het Woningfonds van de Bond der Grote Gezinnen, niet onderworpen aan de verdeelsleutel, beliep het programma 66 miljard. De vastleggingsmogelijkheden voor de begrotingssector bedroegen 21,7 miljard; voor de gedebudgetteerde 14,2 miljard en voor de sector van de instellingen van openbaar nut 24,7 miljard. Achtereenvolgens bedroegen de sectoren 22,3, 45,8 en 52 % van de nationale programma's.

De vastleggingsenveloppe voorzag voor Vlaanderen 27,8 miljard toegelaten investeringen, waarvan 8,5 miljard op de budgettaire en 6,9 miljard op de gedebudgetteerde sector. Voor de sector van de instellingen van openbaar nut werd 12,4 miljard bestemd. Voor Wallonië bedroeg het investeringsprogramma 25,9 miljard, waarvan 10,3 miljard op de budgettaire en 5,5 miljard op de gedebudgetteerde sector wordt voorzien. Op de sector van de instellingen van openbaar nut was dit 10,1 miljard. Voor Brussel werd 6,9 miljard voorzien, d.i. 2,2 miljard op de budgettaire, 1,8 miljard op de gedebudgetteerde en 2,9 miljard op de sector van de instellingen van openbaar nut.

Op het einde van 1977 sloten de *begrotingsverrichtingen op kasbasis* (2) met een tekort van 161,7 tegen 131,6 miljard in 1976 en 113,8 miljard in 1975. Alhoewel sinds 1975 het stijgingstempo van de lopende uitgaven meer vertraagde dan dat van de lopende ontvangsten, bleef het niveau van de uitgaven boven het peil van de ontvangsten, en wel in dergelijke mate dat het schatkisttekort op de lopende verrichtingen met drie vierden toenam.

De stijging over het gehele jaar van de lopende uitgaven bedroeg 14,7 %, tegen 15,1 % in 1976 en 27,1 % in 1975. Voor sommige uitgavencategorieën werd een opvallend grote groei genoteerd. Dit was vooral het geval voor de uitgaven voor bijdragen in rentelasten en exploitatieverliezen van de maatschappijen voor stedelijk vervoer, voor rentelasten van de openbare schuld (wegens de toename van de schuldomvang en de rentestijging tijdens de jongste jaren) en voor de inkomensoverdrachten binnen de sector overheid, in het bijzonder de transferten aan het Ministerie van Sociale Voorzorg, van Tewerkstlling en Arbeid en van Binnenlandse Zaken. Het betreft hier uiteraard uitgaven, die de rechtstreekse weerslag ondergingen van de economische crisis. De uitgaven, in grote mate gebonden aan de evolutie van het prijsniveau, namen minder snel toe. Hiertoe behoorden de uitgaven voor lonen en sociale lasten, pensioenen en de transferten aan het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur. De uitgaven van de begrotingsfondsen, die enkel het saldo der verrichtingen van die fondsen weergeven, stegen sneller dan het geheel

(1) Proportioneel verdeeld op basis van een sleutel bepaald in functie van de drie criteria : bevolking, oppervlakte en opbrengst van de personenbelasting per gewest.

(2) Het betreft de begrotingsontvangsten en -uitgaven van de Schatkist voortvloeiend uit de budgettaire handelingen van de Centrale Overheid en rekening houdend met de afgedragen belastingontvangsten aan verschillende fondsen en instellingen alsmede met de uitgaven gefinancierd door die affectaties.

der lopende uitgaven. Dit is te wijten aan de verrichtingen van het Fonds voor Economische expansie en regionale Reconversie, van het Speciaal Gemeentefonds, van het Fonds der Studietoelagen, het Wegenfonds en de bijstandfondsen.

De toename, over het gehele jaar, van de kapitaaluitgaven met 11,5 % weerspiegelt op het niveau van de kasuitgaven, de weerslag van de omvangrijke investeringsprogramma's die door de Centrale Overheid werden vastgelegd in 1975 en 1976 en de verhoging van de financiële uitgaven. Zij bracht de uitgaven van 85,5 miljard in 1976 op 95,3 miljard in 1977. De kapitaalontvangsten, bijna uitsluitend afkomstig van successierechten, brachten 8,7 miljard op, zodat de kapitaalverrichtingen in 1977 werden afgesloten met een negatief saldo van 86,6 miljard, tegen —77,3 miljard in 1976.

De verrichtingen door de Schatkist uitgevoerd als bewaarnemer van gelden van derden, waartoe behoren de fondsen van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, van de Administratie der Posterijen, van het Muntfonds, van de Europese Gemeenschappen, van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, alsmede de door de Staat geïnde belastingen ten behoeve van de lokale besturen en de verrichtingen ten behoeve van de aflossingen van de intercommunalen voor autowegen, leidden tot een uitgavenexcedent van 2,7 miljard, in tegenstelling tot de kasgeld- en thesaurieverrichtingen die 1,2 miljard opleverden. De aanpassingen voortvloeiend uit de veranderingen in de rijksschuld, te weten de correcties voor indirecte schuld en de uitgifte- en aflossingsverschillen, beliepen 4,2 miljard, zodat uiteindelijk het geheel der verrichtingen de Schatkist tot een uitgave van 5,7 miljard noopte.

Het totale *netto te financieren schatkisttekort,* dat sinds enige tijd aanzienlijk groot was, steeg op het einde van 1977 tot 167,4 miljard, in tegenstelling tot de oorspronkelijke ramingen, die 110 miljard opgaven en tot de herziene versie die 159 miljard aanstipte. In procent van het Bruto Nationaal Produkt nam de netto financieringsbehoefte toe van 5 % in 1976 tot 5,8 % in 1977. Wegens de contractuele delgingen van de rijksschuld en de terugbetalingen buiten begroting liep het totale tekort, door de Schatkist te financieren, op tot 230,8 miljard frank. Het bruto beroep op de kapitaalmarkt lag hiermee 13,7 % hoger dan in 1976.

De gedebudgetteerde sector, ten laste van de Centrale Overheid, benutte 18,6 miljard voor de vóórfinanciering van sommige van haar bestedingen in hoofdzaak voor de aanleg van autowegen (12,9 miljard), voor de uitvoering van sommige werken van de lokale sector (6,6 miljard), voor de bouw- en aankooppremies (0,8 miljard), voor de werken aan het kanaal Brussel-Rupel (0,4 miljard) en voor de oprichting van gebouwen (0,4 miljard). Voor de metrowerken en de oorlogspensioenen verminderde de netto behoefte met respectievelijk 1 en 0,7 miljard.

In 1977 nam de werkelijke *Rijksschuld*(1) toe van 1 057,2 miljard tot 1 224,6 miljard frank, waardoor de schuld ten opzichte van 1969 ruim verdubbelde en ten

---

(1) De schatkistcertificaten in portefeuille van het Internationaal Muntfonds (I.M.F.) worden in de « werkelijke Rijsschuld » niet opgenomen. De certificaten afgestaan ter gedeeltelijke voldoening van het Belgisch deelnemingsquotum duiden enkel op een verbintenis tot beloop waarvan België eventueel Belgische franken ter beschikking moet stellen van het IMF en beïnvloeden de toestand van de

(vervolg van voetnoot onderaan volgende bladzijde)

opzichte van 1954 meer dan verviervoudigde. De jaarlijkse groei bedroeg 167,4 miljard, hetzij 15,8 % in 1977, tegen 109,3 miljard (+ 13,4 %) in 1975 en 63 miljard (+ 9,8 %) in 1972. Ten opzichte van de andere economische grootheden groeide de staatsschuld gedurende geruime tijd minder snel aan. De verhouding van de rijksschuld tot het B.N.P., gemeten tegen marktprijs en in werkelijke prijzen, wees lange tijd op een fundamentele dalende tendens : in 1964 daalde het aandeel van de schuld beneden 60 %, in 1970 beneden de 50 % in 1974 beneden de drempel van 40 % (1) ; sindsdien nam het aandeel in het B.N.P. gestadig toe. In 1977 liep de verhouding op tot 42,5 %. Te noteren valt dat in de periode 1953-1977 de rijksschuld verviervoudigde, terwijl het B.N.P. zeven maal groter werd.

Net zoals de vorige jaren werden de vaste schuld in vreemde munt en de gewaarborgde Kongoschuld verder afgebouwd. De aflossingen verminderden de uitstaande buitenlandse schuld met in totaal 0,5 miljard. De toename van de werkelijke rijksschuld werd zodoende volledig gefinancierd door de opname van kapitaal in Belgische franken. Ongeveer 80 % van de schuldstijging — hetzij 134,7 miljard — werden gedekt door gevestigde leningen in Belgische franken, tegen respectievelijk 61 en 86,2 % (d.i. 82,3 en 94,4 miljard) in 1976 en 1975. De vaste schulden aangegaan voor de eigen behoeften van de Staat stegen met 112,1 miljard. De opbrengst van geconsolideerde leningen beliep 167,8 miljard en werd voor 55,7 miljard benut voor terugbetalingen buiten begroting op de vervroegde vervaldag en voor contractuele delgingen. De indirecte schulduitgifte bedroeg 30,2 miljard en werd voor 7,6 miljard aangewend voor aflossingen. De groei van de indirecte schuld bedroeg uiteindelijk 22,5 miljard.

Ongeveer 20 % — hetzij 33,2 miljard — van de aangroei van de werkelijke rijksschuld bestond uit vlottende schuld. Terwijl de halflange termijnschuld in Belgische franken met 6,7 miljard werd afgelost, werd de schuld op korte en zeer korte termijn met 39,9 miljard verhoogd. Deze korte termijnschuldtoename omvatte 3,1 miljard vrije tegoeden van de particulieren op hun postrekening en 16,4 miljard voorschotten verstrekt aan de Schatkist via de conventionele kredietmarge bij de Nationale Bank (2). Het grootste deel van de schuldstijging, nl. 20,9 miljard, bestond

---

(vervolg voetnoot van voorgaande bladzijde)

Schatkist niet. Krachtens een overeenkomst tussen de Schatkist en de Nationale Bank levert deze laatste en niet de Schatkist, Belgische frank uit eigen middelen wanneer het IMF de schatkistcertificaten uit haar portefeuille ter mobilisatie aanbiedt. Wanneer, in het tegenovergestelde geval het IMF Belgische frank terugbetaalt, vermindert de vordering van de Nationale Bank op het IMF. Het IMF ontvangt nieuwe Schatkistcertificaten. De Rijksschuld neemt toe zonder dat er gelden door de Schatkist werden geïnd. De oorzaken van de variaties van de Schatkistcertificaten in handen van het IMF (+ 2,6 miljard in 1977, tegen — 3,1 miljard in 1976) vloeien voort hetzij uit de trekkingen in Belgische frank door de lidstaten van het Fonds, hetzij uit terugbetalingen in Belgische frank door de genoemde Staten, hetzij uit een wijziging in Belgische deelnemingen.

(1) De afname van de ratio was enerzijds te wijten aan de stijging van het algemeen prijspeil en anderzijds aan een vermindering van het belang van de rijksschuld t.o.v. het produktiepeil. In het totaal van de schulden van de Belgische economie nam het aandeel van de rijksschuld af van 24 % in 1953 tot nog slechts 9 % in 1975. Hieruit blijkt dat de schuldpositie van de overige sectoren toenam.

(2) Op 15 juli 1977 sloten de Belgische Staat en de Nationale Bank een nieuwe overeenkomst waardoor de rechtstreekse kredietmarge van de Staat bij de Nationale Bank verhoogd werd van 20,6 miljard tot 37 miljard, inbegrepen de 6 miljard compensatie voor het verlies aan financieringsmiddelen dat voor de Schatkist voortvloeide uit de afschaffing van een zelfde bedrag schatkistcertificaten van de zogenaamde « tranche B », die volledig in het bezit waren van het Rentenfonds. Daarbij aanknopend sloten de Minister van Financiën, het Rentenfonds en de N.B. een protocol dat nauwkeurig bepaalt op welke voorwaarden de N.B., via het Rentenfonds, aan de Staat, boven de hem toegekende kredietmarge, tijdelijk aanvullende middelen kan verschaffen ter dekking van zijn seizoenmatige en onvoorziene tekorten. In dergelijke omstandigheden zal het Rentenfonds op schatkistcertificaten

(vervolg van voetnoot onderaan volgende bladzijde)

in hoofdzaak uit schatkistcertificaten met een looptijd van maximaal één jaar, in het bezit van de financiële instellingen.

In 1977 werden uitsluitend door de parastatale instellingen certificaten opgenomen. Hun totale portefeuille schatkistpapier liep op van 44,4 miljard op het einde van 1976 tot 92,1 miljard op einde van 1977. Bij de houders van certificaten deed de toestand zich voor als volgt : +16,6 miljard voor de portefeuille van het Gemeentekrediet van België, +12 miljard voor de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, +6,7 miljard voor de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, +4,1 miljard voor de Nationale Landmaatschappij en +3,5 miljard voor de Nationale Kas voor Beroepskrediet, +1 miljard voor de A.S.L.K., +2,8 miljard voor het Rentenfonds en +2,3 miljard voor het Wegenfonds.

De schuld van de gedebudgetteerde sector ten laste van het Rijk bereikte op het einde van het jaar 207,4 miljard en werd aangegaan voor de financiering van de aanleg van autowegen en metro's en de werken aan het kanaal Brussel-Rupel (119,4 miljard), voor de financiering van de Staatstoelagen voor bepaalde werken van de lokale sector (47,4 miljard), voor de financiering van ee oorlogspensioenen (13 miljard) (1), van de bouw en aankooppremies (11,2 miljard), van de oprichting van gebouwen (6,9 miljard) en van diverse verwezenlijkingen (9,8 miljard).

*

* *

(vervolg voetnoot van voorgaande bladzijde)

inschrijven. Ingeval zijn gewone middelen, die bij voorrang dienen voor de regulering van de markt der langlopende overheidsfondsen en van de daggeldmarkt, daartoe ontoereikend zijn, kan het Rentenfonds, binnen de begrenzing tot een overeengekomen plafond, een beroep doen op een speciale voorschottenlijn bij de N.B. Zolang het Rentenfonds die bijzondere voorschotten niet volledig heeft terugbetaald, kan de N.B., tot het bedrag van die voorschotten, een bod doen bij de wekelijkse toewijzingen van certificaten van het Rentenfonds. De opbrengst van de aan de N.B. toegewezen certificaten wordt bij voorrang besteed voor de terugbetaling van de speciale voorschotten. De overeenkomst van 15 juli bepaalt tevens dat het gecumuleerde bedrag van de werkelijk opgenomen speciale voorschotten en van de certificaten van het Rentenfonds in het bezit van de N.B. uitdrukkelijk moet voorkomen in een afzonderlijke post van de weekstaat van de N.B. die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

(1) Raming op 31 december 1977.

Kastoestand en Financieringsbehoefte van de Schatkist

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977
A. — *Begrotingsverrichtingen*				
I. Lopende verrichtingen (a)	— 0,6	— 42,8	— 54,3	— 75,1
Ontvangsten	*512,8*	*609,4*	*696,3*	*785,5*
Uitgaven	*513,4*	*652,3*	*750,6*	*860,6*
II. Kapitaalverrichtingen	— 57,2	— 71,0	— 77,3	— 86,6
Ontvangsten	*5,7*	*7,6*	*8,2*	*8,7*
Uitgaven	*62,9*	*78,6*	*85,5*	*95,3*
III. Begrotingsresultaat	— 57,8	—113,8	—131,6	—161,7
B. — *Schatkistverrichtingen*	+ 0,5	+ 4,5	— 1,5	— 5,7
C. — *Te financieren netto saldo (=werkelijke stijging van de overheidsschuld)* (b)	— 57,3	—109,3	—133,1	—167,4
D. — *Aflossing van de schuld*	— 58,2	— 71,0	— 69,9	— 63,4
Contractuele schulddelging (c)	— *39,8*	— *35,0*	— *47,4*	— *48,6*
Terugbetalingen buiten begroting (d)	— *18,9*	— *36,0*	— *22,5*	— *14,8*
E. — *Te financieren bruto saldo (=bruto beroep op de kapitaalmarkt)*	—115,5	—180,3	—203,0	—230,8
F. — *De financiering van de schatkistbehoefte gaf aanleiding tot :*				
I. Veranderingen in het uitstaande bedrag der gevestigde leningen (e)	+ 49,4	+ 92,9	+ 81,2	+ 134,2
Netto opbrengst van de uitgifte van geconsolideerde leningen	+ *103,8*	+ *158,8*	+ *149,2*	+ *193,4*
Terugbetalingen buiten begroting (d)	— *18,9*	— *36,0*	— *22,5*	— *14,8*
Contractuele schulddelging (c)	— *39,3*	— *35,0*	— *47,5*	— *48,6*
Verschillen (g)	+ *3,7*	+ *5,1*	+ *2,0*	+ *4,2*
II. Veranderingen in de verplichtingen op halflange en op korte termijn (b)	+ 7,9	+ 16,4	+ 51,9	+ 33,2
Kredietmarge bij de Nationale Bank	+ *4,7*	— *0,9*	+ *16,4*	+ *16,4*
Portefeuille van de banken en de privé-spaarkassen	— *3,6*	+ *0,8*	+ *25,6*	— *21,2*
Portefeuille van de parastatale instellingen	+ *0,4*	+ *14,3*	+ *2,0*	+ *47,3*
Postrekening van de particulieren	+ *2,3*	+ *3,7*	+ *7,4*	+ *3,1*
Diverse (f)	+ *4,2*	— *1,6*	+ *0,5*	— *12,0*
Totaal van de veranderingen in de werkelijke Rijksschuld (b)	+ 57,3	+ 109,3	+ 133,1	+ 167,4

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Inbegrepen de toegewezen ontvangsten en een gelijkwaardig bedrag in de uitgaven; exclusief de aan de Europese Gemeenschappen afgestane rechten.
(b) Na eliminatie van de verrichtingen met het I.M.F.
(c) Aflossingen, via uitloting of door wederinkoop op de beurs gedurende de looptijd van de lening, ten laste van de Schatkist en van het Wegenfonds.
(d) Het betreft de terugbetalingen op een tussentijdse vervaldag of op de eindvervaldag.
(e) Het betreft de veranderingen in het uitstaande bedrag der directe en indirecte gevestigde schuld in Belgische frank en in vreemde munt.
(f) Het betreft o.m. de veranderingen in de portefeuille schatkistcertifikaten van de niet-financiële instellingen van de overheidssector en de wijzigingen in de portefeuille certifikaten van de schijf B van het Rentenfonds.
(g) Waaronder o.m. uitgifte- en aflossingsverschillen.

Toestand inzake belastingontvangsten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1975	1976	1977
A. — *Lopende fiscale ontvangsten :*			
I. — *Directe belastingen*	349 393	387 984	448 218
Verkeersbelasting	*7 784*	*7 461*	*7 902*
Belasting op de spelen en de weddenschappen	*1 506*	*1 670*	*1 831*
Onroerende voorheffing	*1 337*	*1 323*	*1 369*
Roerende voorheffing	*27 922*	*28 783*	*34 683*
Belasting vooraf gestort door de niet-loontrekkenden	*78 421*	*91 700*	*104 037*
Belasting op het globaal inkomen geïnd door middel van kohieren ten laste van			
— de niet-verblijfhouders	*899*	*1 030*	*760*
— de vennootschappen	*10 225*	*6 234*	*3 758*
— de natuurlijke personen	*36 797*	*36 927*	*40 299*
Bedrijfsvoorheffing	*183 951*	*212 337*	*252 888*
Diverse opbrengsten	*551*	*519*	*691*
II. *Douanen en Accijnzen*	62 420	68 750	72 159
Accijnsrechten en verbruikstaks	*61 941*	*68 008*	*71 555*
Belastingen op slijterijen	*157*	*160*	*176*
Diverse ontvangsten	*322*	*582*	*428*
III. — *B.T.W. en registratie*	179 501	215 175	236 651
Belasting over de toegevoegde waarde, zegelrechten en gelijkgestelde	*163 142*	*194 217*	*211 540*
Registratierechten	*14 013*	*18 109*	*22 083*
Griffierechten	*259*	*281*	*297*
Hypotheekrechten	*232*	*352*	*389*
Boeten en diversen	*1 855*	*2 216*	*2 342*
Totaal van de lopende ontvangsten	**591 314**	**671 909**	**757 028**
B. — *Kapitaalontvangsten* (successierechten)	**6 614**	**7 169**	**7 886**
Totaal van de fiscale ontvangsten geïnd ten bate van de Staat (a)	**597 928**	**679 078**	**764 914**
C. — *Aan de E.E.G. afgestane rechten*	**10 542**	**12 154**	**12 449**
Algemeen totaal	**608 470**	**691 232**	**777 363**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Inbegrepen de voorbestemde ontvangsten.

Schatkisttoestand
(miljarden franken)

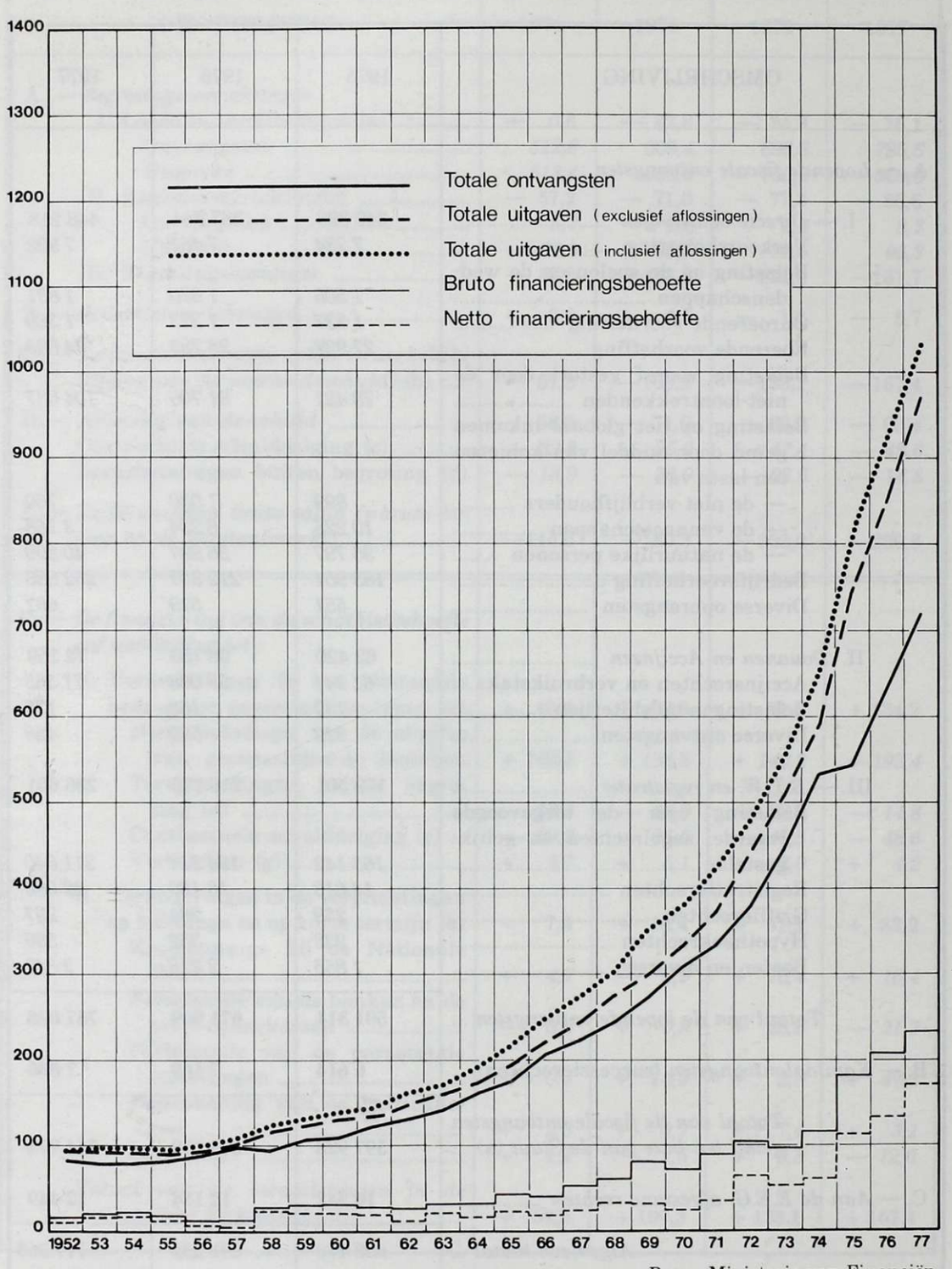

Bron : Ministerie van Financiën.

Uitvoering der begrotingen van 1968 tot 1974

Stelsel van het beheer (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting							Buitengewone begroting				Resultaten
	Ontvangsten					Uitgaven	Saldo	Ontvangsten		Uitgaven	Saldo	
	Directe belastingen	Douanen en Accijnzen	Registratie	Niet fiscale	Total			Geconsolideerde leningen (b)	Andere			
1968	95 770	38 596	92 421	12 793	239 580	247 860	— 8 280	29 206	605	35 583	— 5 772	—14 052
1969	109 699	42 792	100 971	14 166	267 628	268 207	— 579	28 084	391	36 633	— 8 158	— 8 737
1970	131 490	46 015	105 902	16 938	300 345	295 411	+ 4 934	27 260	607	49 147	—21 280	—16 346
1971	151 397	46 543	118 830	9 218	326 285	323 293	+ 2 992	77 052	667	50 926	+26 793	+29 785
1972	175 115	49 432	132 112	9 374	366 033	371 102	— 5 069	80 179	493	65 714	+14 958	+ 9 889
1973	211 609	47 247	140 673	11 147	410 676	422 924	—12 248	91 189	783	67 977	+23 995	+11 747
1974	267 150	45 083	160 084	17 748	490 065	497 504	— 7 439	85 724	696	78 695	+ 7 725	+ 286

(a) Het stelsel van het beheer werd ingesteld door de wet van 28 juni 1963 (*Belgisch Staatsblad* van 31 juli 1963) en is in werking vanaf 1 januari 1967.
(b) Netto opbrengst van de uitgiften.

Bron : Ministerie van Financiën.

Uitvoering der begroting vanaf 1975

Eenheidsbegroting (a)

(miljoenen frank)

JAARTAL	Lopende verrichtingen (b)			Kapitaalverrichtingen (b)			Schuld (b)			Resultaten
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Netto opbrengst (c)	Aflossing	Saldo	
1975	581 265	626 908	—45 643	7 579	73 074	—65 495	94 469	33 007	+61 462	—49 676 (d)
1976	657 100	716 470	—59 370	8 207	77 175	—68 968	110 356	42 319	+68 037	—60 301 (d)
1977	747 820	816 965	—69 145	8 692	87 237	—78 545	150 809	49 980	+100 829	—46 861 (d)

(a) De techniek van de eenheidsbegroting is in werking getreden vanaf 1 januari 1975.
(b) Voorlopige resultaten.
(c) Het betreft het nominaal bedrag van de uitgegeven leningen (de leningen van het Wegenfonds niet inbegrepen) min de uitgifte en delgingsverschillen en min de aflossingen op een tussentijdse vervaldag of op de uiteindelijke vervaldag.
(d) Einde februari.

Bron : Ministerie van Financiën.

Lopende budgettaire ontvangsten

Gedane invorderingen
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING		1976 (a)	1977 (a)
A. — Fiscale ontvangsten :			
I. *Directe belastingen*	336 409	374 203	432 566
Verkeersbelasting	—	—	—
Belasting op de spelen en de weddenschappen	1 937	2 060	2 351
Onroerende voorheffing	1 337	1 323	1 369
Roerende voorheffing	27 922	28 783	34 683
Belasting vooraf gestort door de niet-loontrekkenden	76 221	88 380	101 087
Belasting op het globaal inkomen geïnd door middel van kohieren ten laste van :			
— de niet-verblijfhouders	899	1 030	760
— de vennootschappen	10 225	6 234	3 758
— de natuurlijke personen	35 297	35 427	37 899
Bedrijfsvoorheffing	182 451	210 837	250 488
Diverse opbrengsten	120	129	171
II. *Douanen en Accijnzen*	58 420	62 050	64 359
Invoerrechten	202	348	288
Accijnsrechten	55 101	57 762	59 940
a) Bier	*3 608*	*3 833*	*3 795*
b) Gegiste dranken	*1 215*	*2 111*	*2 372*
c) Brandewijn	*1 679*	*1 696*	*1 820*
d) Mineraal water	*1 575*	*1 757*	*1 619*
e) Minerale oliën, benzol en aardgas	*33 622*	*33 110*	*32 825*
f) Suiker en raffinagestroop	*208*	*217*	*202*
g) Tabak	*13 194*	*15 038*	*17 307*
Verbruikstaksen (alcohol en brandewijn)	2 840	3 546	3 810
Belastingen op de slijterijen van gegiste of van geestrijke dranken	157	160	321
Diverse taksen en opbrengsten	120	234	
III. *Registratie en domeinen*	164 502	196 483	222 388
Registratierechten	12 897	16 636	20 307
Griffierechten	259	281	297
Hypotheekrechten	232	352	389
Successierechten	—	—	—
Zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde taksen	149 259	176 998	199 054
Boeten en diversen	1 855	2 216	2 341
Totale fiscale ontvangsten	559 331	632 736	719 313
B. — Niet-fiscale ontvangsten	21 934	24 364	28 507
Totaal van de gewone ontvangsten	581 265	657 100	747 820

(a) Voorlopige resultaten.

Bron : Ministerie van Financiën.

Budgettaire uitgaven per begroting
(miljoenen franken)

BEGROTINGEN	Lopende uitgaven			Kapitaal-uitgaven			Delging van de schuld		
	1975 (a)	1976 (a)	1977 (a)	1975 (a)	1976 (a)	1977 (a)	1975 (a)	1976 (a)	1977 (a)
Rijksschuld	50 926	60 608	71 472	274	412	158	33 007	42 319	49 980
Pensioenen	77 825	88 496	97 065	—	61	—	—	—	—
Dotaties	2 033	2 346	2 584	1	4	3	—	—	—
Culturele dotaties	—	13 585	—	—	1 872	—	—	—	—
Eerste Minister	1 669	1 364	1 519	834	1 100	1 547	—	—	—
Justitie	13 503	16 035	17 675	41	136	111	—	—	—
Binnenlandse Zaken	38 617	46 377	54 434	120	285	264	—	—	—
Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel	8 931	10 101	10 794	1 651	2 577	2 921	—	—	—
Landsverdediging	50 064	57 287	61 205	1 228	1 250	1 358	—	—	—
Rijkswacht	8 125	8 729	10 278	193	329	340	—	—	—
Landbouw	4 876	4 278	4 681	1 060	971	776	—	—	—
Economische Zaken	11 731	14 833	16 910	2 185	2 615	2 359	—	—	—
Middenstand	4 937	4 163	5 207	—	606	11	—	—	—
Verkeerswezen	45 704	50 296	56 546	9 019	13 709	15 396	—	—	—
P.T.T.	12 864	14 308	17 096	—	—	2	—	—	—
Openbare Werken	14 141	15 514	16 056	20 999	19 170	21 328	—	—	—
Tewerkstelling en Arbeid	25 902	34 351	42 619	9	21	16	—	—	—
Sociale Voorzorg	62 318	63 228	85 156	37	27	—	—	—	—
Nationale Opvoeding	139 387	152 567	169 206	11 503	13 773	14 977	—	—	—
Cultuur	10 971	3 267	13 466	1 227	205	1 909	—	—	—
Volksgezondheid en Gezin	24 622	28 346	27 263	5 896	4 162	5 408	—	—	—
Financiën	16 477	18 233	21 022	12 661	6 263	7 168	—	—	—
Vlaamse regionale zaken	970	4 430	8 525	2 226	3 679	6 514	—	—	—
Waalse regionale zaken	223	2 977	5 079	1 641	3 317	3 617	—	—	—
Brusselse regionale zaken	90	751	1 077	269	631	1 053	—	—	—
Duitse regionale zaken	2	—	30	—	—	1	—	—	—
Totaal	**626 908**	**716 470**	**816 965**	**73 074**	**77 175**	**87 237**	**33 007**	**42 319**	**49 980**

(a) Voorlopige resultaten.

Bron : Ministerie van Financiën.

Indeling van de budgettaire uitgaven volgens de aard der uitgaven
(miljoenen franken)

HOOFDSTUKKEN	Lopende verrichtingen			Kapitaal-verrichtingen			Delging van de schuld		
	1975 (a)	1976 (a)	1977 (a)	1975 (a)	1976 (a)	1977 (a)	1975 (a)	1976 (a)	1977 (a)
Rijksschuld	—	—	—	—	—	—	33 007	42 319	49 980
Lonen	117 704	135 440	148 774	—	—	—	—	—	—
Diensten	31 985	35 605	40 399	—	—	—	—	—	—
Materieel	13 348	15 143	16 775	—	—	—	—	—	—
Rente en verliezen	57 565	68 516	80 713	—	—	—	—	—	—
Inkomensoverdrachten (30)	86 765	93 096	106 353	—	—	—	—	—	—
(40)	296 104	342 345	396 036	—	—	—	—	—	—
Vermogensoverdrachten (50)	—	—	—	13 058	7 590	8 006	—	—	—
(60)	—	—	—	34 222	38 747	43 959	—	—	—
Investeringen	—	—	—	12 833	13 699	16 281	—	—	—
Voorschotten en deelnemingen	—	—	—	12 010	15 917	17 344	—	—	—
Diverse	22 067	26 325	27 915	951	1 222	1 647	—	—	—
Overdrachten	1 370	—	—	—	—	—	—	—	—
	626 908	**716 470**	**816 965**	**73 074**	**77 175**	**87 237**	**33 007**	**42 319**	**49 980**

(a) Voorlopige resultaten.

Bron : Ministerie van Financiën.

Rijksschuld (a)

Toestand einde jaar
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977
Schuld in Belgische franken :	**749,5**	**808,3**	**919,1**	**1 053,3**	**1 221,2**
Geconsolideerde schuld	620,8	671,7	766,1	848,4	983,1
Schuld op halflange termijn ...	16,0	19,7	17,3	13,0	6,3
Schuld op korte termijn (b)	49,3	51,2	66,3	115,1	151,9
Particulier tegoed op postrekeningen	63,4	65,7	69,4	76,8	79,9
Schuld in buitenlandse munten :	**8,0**	**6,5**	**5,0**	**3,9**	**3,4**
Geconsolideerde schuld	6,9	5,7	4,6	3,8	3,4
Gewaarborgde Kongolese schuld (c)	1,1	0,8	0,4	0,1	—
Totaal ...	**757,5**	**814,8**	**924,1**	**1 057,2**	**1 224,6**
Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F.	**7,3**	**6,6**	**4,7**	**1,5**	**4,1**
Algemeen totaal ...	**764,8**	**821,4**	**928,8**	**1 058,7**	**1 228,7**

Toestand einde kwartaal
(miljarden franken)

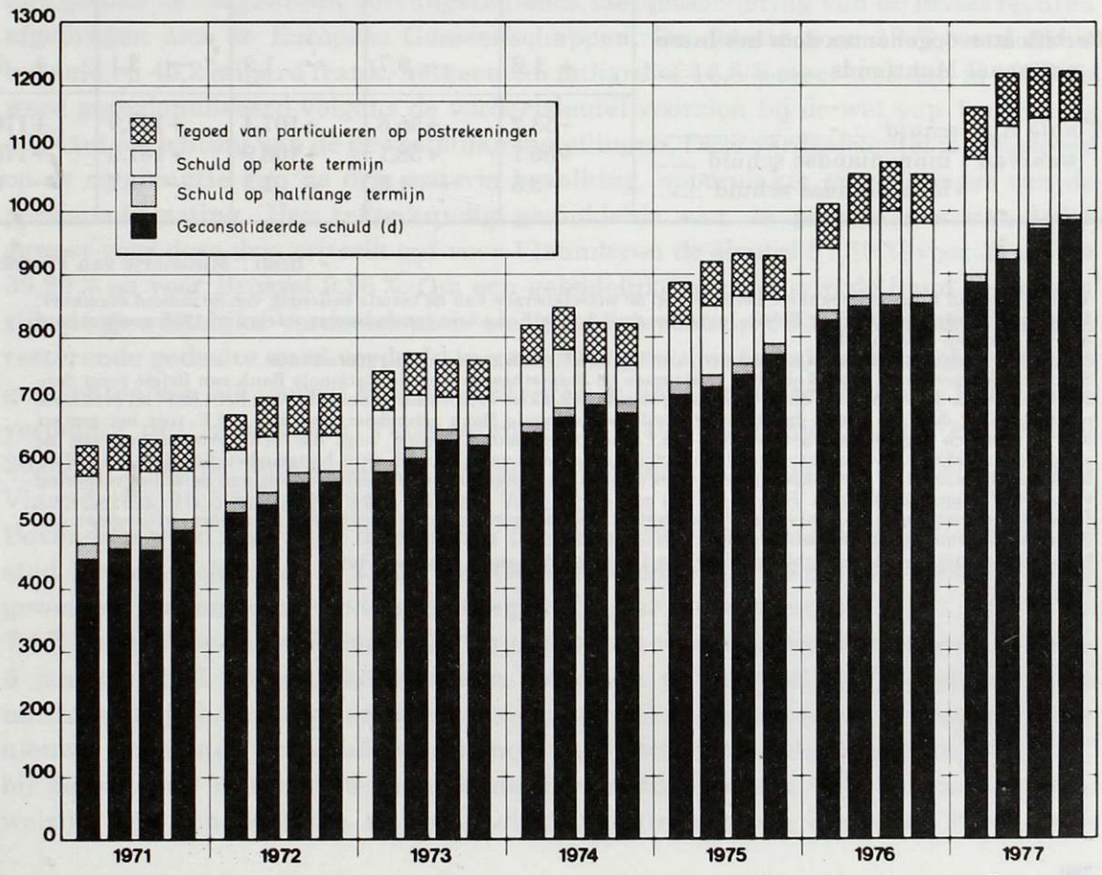

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergeallieerde schuld, groot 21,1 miljard frank op 31 december 1965.
(b) Na eliminatie van de verrichingen met het I.M.F.
(c) Het gaat hier uitsluitend om leningen overgenomen door België krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965 goedgekeurd door de wet van 23 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 27 mei 1965).
(d) Inclusief de gewaarborgde schuld krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965.

Verloop van de Rijksschuld
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977
Vaste schuld :					
Gevestigde binnenlandse schuld	+62,0	+50,9	+ 94,4	+ 82,3	+134,7
Directe	*+64,4*	*+54,3*	*+ 68,3*	*+ 70,6*	*+112,1*
Indirecte	*— 2,4*	*— 3,4*	*+ 26,1*	*+ 11,7*	*+ 22,6*
Gevestigde buitenlandse schuld (a)	— 1,5	— 1,5	— 1,5	— 1,1	— 0,5
Directe	*— 1,1*	*— 0,9*	*— 0,8*	*— 0,7*	*— 0,4*
Indirecte	*— 0,1*	*— 0,3*	*— 0,3*	*— 0,1*	—
Gewaarborgde indirecte Kongolese schuld (b)	*— 0,3*	*— 0,3*	*— 0,4*	*— 0,3*	*— 0,1*
Totaal ...	**+60,5**	**+49,4**	**+ 92,9**	**+ 81,2**	**+134,2**
Vlottende schuld :					
Directe binnenlandse schuld	— 6,6	+ 7,9	+ 16,4	+ 51,8	+ 33,2
Op halflange termijn	*— 1,8*	*+ 3,8*	*— 2,4*	*— 4,3*	*— 6,7*
Op korte en zeer korte termijn (c) ..	*— 4,8*	*+ 4,1*	*+ 18,8*	*+ 56,1*	*+ 39,9*
Directe buitenlandse schuld	— 1,9	—	—	—	—
Op halflange termijn	—	—	—	—	—
Op korte en zeer korte termijn	*— 1,9*	—	—	—	—
Totaal ...	**— 8,5**	**+ 7,9**	**+ 16,4**	**+ 51,8**	**+ 33,2**
Totaal werkelijke Rijksschuld	**+52,0**	**+57,3**	**+109,3**	**+133,0**	**+167,4**
Certificaten opgenomen door het Internationaal Muntfonds	+ 1,2	— 0,7	— 1,9	— 3,1	+ 2,6
Totale Rijksschuld	**+53,2**	**+56,6**	**+107,4**	**+129,9**	**+170,0**
waarvan : binnenlandse schuld	+56,7	+58,1	+108,9	+131,0	+170,5
buitenlandse schuld	—3,5	— 1,5	— 1,5	— 1,1	— 0,5

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Tegenwaarde in Belgische franken, berekend op de wisselkoersen van de laatste beursdag van de maand december.

(b) De leningen overgenomen door België, ingevolge de Belgisch-Kongolese conventie van 6 februari 1965, goedgekeurd door de wet van 23 april 1965.

(c) Niet inbegrepen de certificaten opgenomen door het I.M.F.; inbegrepen de Strijdersdotatie.
Sedert de overeenkomst van 14 oktober 1959 tussen de Staatsthesaurie en de Nationale Bank van België zorgt deze laatstgenoemde instelling voor de terugbetaling van de Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F. bij eventuele tegeldemaking door dit Fonds. In dit geval wordt de Nationale Bank schuldeiser van het I.M.F. voor het gestort bedrag. Uit een tegeldemaking door het I.M.F. van schatkistcertificaten volgt dus een vermindering van de overheidsschuld zonder uitgaven van geldmiddelen. In het tegengesteld geval, dit is bij terugbetaling door het I.M.F., boekt de Thesaurie ook geen ontvangsten; dit bedrag wordt aangerekend als vermindering van de schuldvordering van de N.B.B. op het I.M.F.
De laatstgenoemde instelling ontvangt nieuwe certificaten; de overheidsschuld neemt dus toe zonder ontvangsten van geldmiddelen voor de Thesaurie.
Uit dit alles blijkt dat de verrichtingen met het I.M.F. de Thesaurie onberoerd laten.

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIEN

In 1977 werden de gemeentefinanciën in ruime mate beïnvloed door twee gebeurtenissen : de samenvoeging van gemeenten en de hervorming van het Gemeentefonds. De financiële bepalingen, die deze beide verrichtingen beheersen, zijn vervat in de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976. In budgettair opzicht komen zij uiteraard neer op de uittrekking van passende kredieten op de verschillende begrotingen.

De kredieten voor lopende uitgaven, die rechtstreeks of onrechtstreeks de provincies, de gemeenten en de agglomeraties en federaties ten goede komen zijn voor iets meer dan de helft weer te vinden in de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken waar zij 95 % van de kredieten uitmaken hetgeen 21 % meer is dan in 1976. De andere tegemoetkomingen zijn verdeeld over diverse begrotingen of komen voor als gewestkredieten.

Inzake omvang is de tegemoetkoming van het Ministerie van Binnenlandse Zaken via het Gemeentefonds veruit de belangrijkste : zij bedraagt 84 % van het totaal van de overdrachten van het departement aan de gemeenten en provincies. Ingevolge de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976 (*Belgisch Staatsblad* van 6 januari 1976) werd van 1 januari 1977 af het Gemeentefonds gestijfd door een jaarlijkse heffing van 7,65 % op de totale lopende belastingsontvangsten van de Staat van het voorlaatste begrotingsjaar, inbegrepen de toegewezen ontvangsten doch met uitzondering van de invoerrechten afgedragen aan de Europese Gemeenschappen. De dotatie voor 1977 werd aldus bepaald op 45,2 miljard frank, hetgeen 6,5 miljard of 16,8 % meer was dan in 1976 en werd geregionaliseerd volgens de verdeelsleutel voorzien bij de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van de gewestelijke instellingen. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op de combinatie van de drie criteria bevolking, oppervlakte en opbrengst van de personenbelasting. Het rekenkundig gemiddelde van de percentages van ieder gewest voor deze drie criteria gaf voor Vlaanderen de sleutel 51,35 %, voor Wallonië 39,29 % en voor Brussel 9,36 %. Om een geleidelijke overgang in de hand te werken zijn de gewestelijke verdeelsleutels slechts toegepast op 50 % van de dotatie. Het resterende gedeelte werd verdeeld in verhouding tot het totaal der aandelen dat alle gemeenten van elk gewest hebben verkregen in het Gemeentefonds van 1975. In de verdeling pro rata kwam Vlaanderen 50,25 % toe, Wallonië 29,39 % en Brussel 20,36 %. Van de totale dotatie kwam zodoende 23 miljard (50,8 %) toe aan Vlaanderen, 15,5 miljard (34,4 %) aan Wallonië en 6,7 miljard (14,86 %) aan Brussel. Bovendien werd ingevolge de wet van 5 januari 1971 een dotatie toegekend aan de stad Brussel gelijk aan 4 % van het Gemeentefonds d.i. 1,8 miljard voor 1977. De gewesten kregen aldus t.o.v. het voorgaande jaar respectievelijk 17,2 %, 38,7 % en 7,4 % meer. Voor de verdeling onder de gemeenten van elk gewest voorzag de wet van 5 januari 1976 koninklijke besluiten, genomen op voorstel van de gewestelijke ministercomités. Bij deze zeer kiese taak diende rekening gehouden te worden met de nieuwe gemeenten ontstaan door samenvoegingen en met de toekenning, bepaald bij de wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, van een deel van de gewestelijke dotatie aan een Bijzonder Fonds voor

maatschappelijk welzijn dat rechtstreeks zal worden omgeslagen over de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het betrokken gewest. De besluiten van 28 januari 1977 stelden criteria vast, verschillend volgens de gewesten en categorieën van gemeenten, zodat er nu 22 verschillende verdeelsleutels bestaan en een hulpfonds is voorzien in elk gewest.

Om de gemeenten, ontstaan uit een samenvoeging toe te laten hun financiële toestand te saneren werd een krediet uitgetrokken ten behoeve van het Fonds tot consolidatie van de deficits van de samengevoegde gemeenten. Dit krediet ten bedrage van 0,7 miljard, ingevolge artikel 77 van de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen bestemd om de lasten op te vangen van de consolidatieleningen aangegaan ter aanzuivering van het tekort op de gewone dienst van hun rekening over het jaar 1975 en de vorige jaren, werd berekend op basis van de intrestvoet die op dat moment door het Gemeentekrediet voor België voor dergelijke verrichtingen werd toegepast en was betaalbaar, hetzij, aan de samengevoegde gemeenten, die gemachtigd werden leningen aan te gaan, hetzij, aan de gemeenten die hen opvolgden.

Het bijzonder krediet uitgetrokken ten behoeve van de agglomeraties en de federaties van gemeenten bedroeg net als het krediet voor het ontvangstencomplement toe te kennen aan de gemeenten, ontstaan door samenvoeging van gemeenten 0,1 miljard. Rekening houdend met het van 1976 overgedragen saldo beschikte het Fonds ten voordele van de agglomeraties, de federaties van gemeenten en de gemeenten ontstaan door samenvoeging van gemeenten over 0,2 miljard frank. Alhoewel de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976, vanaf 1 januari 1977, de artikelen 5, 6 en 7 van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen opheft, behouden de gemeenten, luidens het artikel 81 van dezelfde wet van 5 januari 1976, die reeds het voorwerp waren van een fusie of van een grenswijziging en die genoten hebben van de aanvullende hulp voorzien bij artikel 5 van voormelde wet van 23 juli 1971, het recht op deze aanvullende hulp tot beloop van de termijn van tien jaar, behoudens indien ze het voorwerp uitmaken van een nieuwe fusie in toepassing van de wet van 23 juli 1971. De gemeenten, die genieten van de bij artikel 81 van de wet van 5 januari 1976 voorziene maatregel, hebben ontvangstencomplementen van 15 % ontvangen gedurende vijf jaren en zullen nog tot 1981 ontvangstencomplementen van 10 % krijgen.

Behalve de kredieten betreffende het Gemeentefonds en de samengevoegde gemeenten werden volgende maatregelen genomen ten voordele van de regionale en lokale besturen.

Een dotatie ten bedrage van 5,5 miljard frank (16,9 % meer dan in 1976) werd ingeschreven ten voordele van het Fonds der provinciën, dat ingevolge artikel 74 van de wet van 5 januari 1976, met ingang van 1 janauri 1977 gestijfd wordt door een jaarlijkse heffing van 0,933 % op de totale lopende belastingontvangsten van de Staat, van het voorlaatste begrotingsjaar, inbegrepen de toegewezen ontvangsten, doch met uitzondering van de invoerrechten afgestaan aan de Europese Gemeenschappen.

De toelagen aan de intercommunale verenigingen en gemeenten tot dekking van de ontwateringskosten beliepen 0,1 miljard. De overige tegemoetkomingen ten laste van de begroting van het departement Binnenlandse Zaken betroffen de bijdrage van de Staat in de kosten van de stad Brussel voor het inrichten van de herinneringsplechtigheid op het Martelarenplein; de toelagen voor de politiescholen, de deelneming aan politietentoonstellingen, sportdemonstraties en alle andere activiteiten ter bevordering van de contacten tussen politieformaties in binnen- en buitenland; de terugbetaling aan de gemeenten van de werkingskosten van de hulpcentra 900; de toelagen aan de gemeenten voor de afbraak van openbare schuilplaatsen die zich op hun grondgebied bevinden en de toelage aan het Instituut Administratie-Universiteit.

De kredieten ten behoeve van de provinciën en de gemeenten uitgetrokken op de begrotingen voor lopende uitgaven van de andere departementen bedroegen 40,7 miljard. Hiervan waren 34,6 miljard bestemd voor de pensioenen, de wedde- en werkingstoelagen van het onderwijzend personeel van provinciën en gemeenten (Begroting van Pensioenen en van Nationale Opvoeding), 3,5 miljard voor de rentelasten van leningen aangegaan bij het Gemeentekrediet van België (Begroting van Openbare Werken en van Volksgezondheid en van het Gezin) en 2,3 miljard voor het Speciaal Fonds der Gemeenten. Op de begroting van Cultuur werd 2,1 miljard krediet ingeschreven. De kredieten afkomstig van de begrotingen voor de gewestelijke aangelegenheden (0,5 miljard) waren in hoofdzaak bestemd voor de vormingscentra voor gezinshelpsters en in mindere mate voor de terugbetaling van de intrest van leningen bij het Gemeentekrediet van België. Er wordt aan herinnerd dat de overdrachten van inkomsten of kapitalen ten bate van provincies en gemeenten, uit hoofde van intresten of aflossingen van leningen, die werden aangegaan bij het Gemeentekrediet van België of andere gelijkaardige instellingen, vooral de lasten voortvloeiend uit het verleden vertegenwoordigen. Het bedrag van de nieuwe tegemoetkomingen, gefinancierd door middel van leningen bij de openbare financieringsinstellingen, en waarvan de Staat de intrest- en delgingslasten draagt, wordt merendeels bepaald door de bijzondere beschikkingen die in de begrotingswetten ingelast zijn, vooral dan wat betreft de door de Ministeries van Openbare Werken en van Volksgezondheid (of ten laste van de overeenstemmende gewestbegroting) gesubsidieerde werken.

De kredieten op de begrotingen voor kapitaaluitgaven ingeschreven ten bate van de provincies en de gemeenten bedroegen 11,6 miljard en waren bestemd voor openbare werken (3 miljard voor havens, ontwateringswerken en de uitvoering van de wet Brunfaut), voor de provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen (1,8 miljard), voor de centra 900 en voor het brandweermaterieel (0,1 miljard). Ongeveer 1 miljard werd benut voor culturele aangelegenheden; 4,2 miljard afkomstig van de begrotingen voor gewestelijke aangelegenheden werden aangewend voor openbare werken (o.a. groene ruimten en stadsvernieuwing) voor het huisvestingsbeleid, voor Volksgezondheid en Gezin en voor subsidies aan openbare besturen.

De totale gemeenteontvangsten van het dienstjaar 1977, bedroegen, volgens de statistieken opgesteld door het Gemeentekrediet van België 138,8 miljard, tegenover 120,6 miljard in 1976. De uitgaven liepen op tot 152,9 miljard, tegenover 136,9 miljard in 1976. Rekening houdend met de saldi van de vorige dienstjaren werd een

deficit van 24,7 miljard bereikt, tegen 21,4 miljard in 1976. Een overzicht van de economische rubrieken in de gemeentebegrotingen toont aan dat iets minder dan de helft (49,2 %) van de totale uitgaven werd bestemd voor personeelsuitgaven en dat de schuldenlast iets meer dan een vierde (24,7 %) opslorpte. De werkingsuitgaven vergden 13,6 % en de transferten 9,8 %.

Volgens de goedgekeurde begrotingen van het dienstjaar 1977 van de provincies bedroegen de totale ontvangsten 24,2 miljard. Een belangrijk deel van de ontvangsten was afkomstig van transferten, grotendeels bestaande uit het Fonds der provincies en uit de provinciebelasting, geïnd als opcentiemen op de onroerende voorheffing en als directe en indirecte belastingen ontvangen door de Staat ten behoeve van de provincies.

*
* *

Algemeen overzicht van de provinciale financiën

Alle provinciën samen - Gewone dienst

(miljoenen franken)

DIENSTJAREN	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1968 (a, c)	6 943	5 825	+1 118	7 640	6 468	+1 172
1969 (a, c)	7 320	6 811	+ 509	8 496	7 159	+1 337
1970 (a, c)	7 716	7 764	— 48	9 158	8 090	+1 068
1971 (b, c)	9 197	9 066	+ 131	10 705	9 851	+ 854
1972 (b, c)	10 879	10 456	+ 423	12 172	11 215	+ 957
1973 (d)	14 018	14 425	— 407	14 859	14 910	— 51
1974 (e)	14 661	15 013	— 352	15 329	15 426	— 97
1975 (e)	16 949	16 402	+ 547	17 441	17 203	+ 237
1976 (e)	21 220	21 234	— 14	21 888	22 590	— 702
1977 (e)	23 850	24 054	— 204	24 895	25 207	— 312

(a) Definitieve rekeningen.
(b) Voorlopige rekeningen.
(c) Ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(d) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(e) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten

Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk « Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen »

(milioenen franken)

AFDELINGEN	1973 (b)	1974 (b)	1975 (c)	1976 (c)	1977 (c)
Aandeel in het Fonds der provinciën	2 953	3 249	3 769	4 523	5 288
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	2 709	3 105	3 790	5 207	5 777
Directe en indirecte belastingen	1 359	1 439	1 815	2 052	2 071
Andere ontvangsten	94	99	(d)	(d)	(a)
Totaal ...	**7 115**	**7 892**	**9 374**	**11 782**	**13 136**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige rekeningen; vastgestelde rechten.
(b) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(c) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.
(d) In de nieuwe functioneel-economische indeling, zijn de « andere ontvangsten » begrepen in de functie « niet aanrekenbare verrichtingen ».

Geografische verdeling van de provinciale financiën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Dienstjaren (a)	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
		Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
Antwerpen	1972	1 457	1 330	+127	1 887	1 540	+347
	1973	1 710	1 857	—147	1 943	1 943	—
	1974	1 932	2 094	—162	2 177	2 177	—
	1975	2 414	2 285	+129	2 585	2 550	+ 35
	1976	2 936	2 880	+ 56	3 380	3 379	+ 1
	1977	3 263	3 225	+ 38	3 707	3 707	—
Brabant	1972	2 143	1 942	+201	2 328	1 977	+351
	1973	2 299	2 474	—175	2 490	2 490	—
	1974	2 644	2 703	— 59	2 718	2 718	—
	1975	2 855	2 897	— 42	3 000	2 982	+ 18
	1976	3 977	3 934	+ 43	4 009	4 039	— 30
	1977	4 811	4 344	+467	4 914	4 428	+486
Henegouwen	1972	2 041	1 969	+ 72	2 041	2 287	—246
	1973	2 599	2 507	+ 92	2 628	2 642	— 14
	1974	2 844	2 853	— 9	2 932	2 963	— 31
	1975	3 645	3 536	+109	3 674	3 565	+109
	1976	4 794	5 153	—359	4 794	5 483	—689
	1977	5 052	5 867	—815	5 052	5 868	—816
Luik	1972	1 748	1 788	— 40	2 008	1 822	+186
	1973	2 242	2 323	— 81	2 396	2 392	+ 4
	1974	2 499	2 613	—114	2 613	2 638	— 25
	1975	3 388	3 361	+ 27	3 388	3 381	+ 7
	1976	3 947	3 939	+ 8	3 966	3 954	+ 12
	1977	4 364	4 421	— 57	4 481	4 467	+ 14
[illegible]	1973	1 796	1 830	— 34	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	994	994	—

Limburg	1973	1 796	1 830	— 34	1 838	1 839	— 1
	1974	977	987	— 10	994	994	—
	1975	1 129	1 140	— 11	1 179	1 179	—
	1976	1 307	1 318	— 11	1 361	1 361	—
	1977	1 535	1 551	— 16	1 647	1 647	—
Luxemburg	1972	234	250	— 16	271	252	+ 19
	1973	315	333	— 18	334	334	—
	1974	369	388	— 19	390	390	—
	1975	480	488	— 8	488	488	—
	1976	634	634	—	635	634	+ 1
	1977	747	756	— 9	756	756	—
Namen	1972	438	387	+ 51	438	507	— 69
	1973	565	541	+ 24	565	605	— 40
	1974	619	618	+ 1	620	661	— 41
	1975	774	649	+125	774	710	+ 64
	1976	933	929	+ 4	933	931	+ 2
	1977	1 113	1 116	— 3	1 125	1 122	+ 3
Oost-Vlaanderen	1972	809	801	+ 8	1 063	808	+255
	1973	1 540	1 658	—118	1 663	1 663	—
	1974	1 710	1 778	— 68	1 782	1 782	—
	1975	1 240	1 206	+ 34	1 294	1 294	—
	1976	1 486	1 438	+ 48	1 545	1 545	—
	1977	1 728	1 604	+124	1 878	1 775	+103
West-Vlaanderen	1972	591	511	+ 80	701	530	+171
	1973	952	902	+ 50	1 002	1 002	—
	1974	1 067	979	+ 88	1 103	1 103	—
	1975	1 025	841	+184	1 059	1 054	+ 5
	1976	1 206	1 009	+197	1 265	1 264	+ 1
	1977	1 237	1 170	+ 67	1 335	1 437	—102

(a) Dienstjaren 1972 : Voorlopige rekeningen.
Dienstjaar 1973 : Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
Dienstjaren 1974, 1975, 1976 en 1977 : Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Provinciale financiën - Gewone dienst

Functioneel-economische indeling (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Dienstjaren	Ontvangsten					Uitgaven					
		Prestaties	Overdrachten	Schuld	Interne verrichtingen	Totaal	Personeel	Werkingskosten	Overdrachten	Schuld	Interne verrichtingen	Totaal
Niet aanrekenbare verrichtingen	1976	7	11 784	113	5	11 909	62	88	37	400	—	587
	1977	6	13 137	120	4	13 267	66	94	42	462	—	664
Algemeen bestuur, betrekkingen met het buitenland en hulp aan de ontwikkelingslanden	1976	106	20	13	161	300	1 433	405	39	85	41	2 003
	1977	119	23	28	189	359	1 649	476	36	133	48	2 342
Openbare orde en veiligheid	1976	1	24	—	—	25	14	3	9	26	—	52
	1977	1	24	—	—	25	15	4	2	26	—	47
Verkeer en waterbeheersing	1976	95	262	163	—	520	538	400	112	974	1	2 025
	1977	135	286	166	—	587	582	479	113	1 074	1	2 249
Handel en nijverheid	1976	1 426	5	222	—	1 653	85	1 241	343	293	4	1 966
	1977	1 559	3	219	—	1 781	92	1 343	310	294	—	2 039
Landbouw en visserij	1976	16	10	—	1	27	106	35	106	32	1	280
	1977	19	41	—	1	61	116	43	134	44	3	340
Onderwijs, cultuur en recreatie	1976	309	5 336	14	110	5 769	8 178	1 138	354	1 261	194	11 125
	1977	374	6 058	21	126	6 579	9 372	1 370	340	1 563	219	12 864
Sociale voorzieningen en volksgezondheid	1976	564	148	62	1	775	1 119	298	487	609	37	2 550
	1977	615	162	76	5	858	1 213	350	470	706	54	2 793
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	1976	3	48	191	—	242	—	3	267	376	—	646
	1977	1	62	270	—	333	—	6	223	487	—	716
Totaal eigen aan het dienstjaar	**1976**	**2 527**	**17 637**	**778**	**278**	**21 220**	**11 535**	**3 611**	**1 754**	**4 056**	**278**	**21 234**
	1977	**2 829**	**19 796**	**900**	**325**	**23 850**	**13 105**	**4 165**	**1 670**	**4 789**	**325**	**24 054**
Saldo van de vorige dienstjaren	1976					668						623
	1977					1 045						370
Overboekingen	1976					—						733
	1977					—						783
Algemeen totaal	**1976**					**21 888**						**22 590**
	1977					**24 895**						**25 207**

(a) Toepassing van een functioneel-economische indeling vanaf het dienstjaar 1975.
Oorspronkelijke bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingen, wijzigingen in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Algemeen overzicht van de gemeentebegrotingen

Gewone dienst

(miljoenen franken)

JAARTAL	Verrichtingen van het dienstjaar			Globale resultaten		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1964	31 465	33 949	— 2 484	33 906	36 953	— 3 047
1965	35 065	37 451	— 2 386	37 017	41 017	— 4 000
1966	39 672	42 043	— 2 371	41 759	46 738	— 4 979
1967	42 778	45 653	— 2 875	44 869	51 329	— 6 460
1968	45 856	49 287	— 3 431	48 643	55 030	— 6 387
1969	49 806	53 828	— 4 022	53 348	60 996	— 7 648
1970	54 024	59 513	— 5 489	60 183	63 945	— 3 762
1971	60 742	66 947	— 6 205	67 666	71 933	— 4 267
1972	66 297	73 513	— 7 216	75 720	79 288	— 3 568
1973	76 641	84 253	— 7 612	86 440	91 490	— 5 050
1974	86 020	95 078	— 9 058	96 974	101 520	— 4 546
1975	102 030	115 593	—13 563	114 958	124 814	— 9 856
1976	116 995	132 786	—15 791	133 495	145 829	—12 334
1977 (a)	138 830	152 948	—14 118	150 707	175 440	—24 733

(a) Raming opgesteld door het Gemeentekrediet.

Bronnen : Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Evolutie van de belangrijkste gemeenteontvangsten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976	1977
Gemeentefonds	23 463	26 561	31 883	38 750	45 235
Speciale fondsen (a)	2 297	2 238	2 894	2 877	4 360
Totaal ...	**25 760**	**28 799**	**34 777**	**41 627**	**49 595**
Gemeentebelastingen (b)	23 745	29 387	33 870	36 154	..
Totaal ...	**49 505**	**58 186**	**68 647**	**77 781**	..
Gewone ontvangsten van het dienstjaar (c)	**77 358**	**91 305**	**107 834**	**116 996**	**138 830**

Bronnen : Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Met inbegrip van de compensatie voor de afschaffing van het Fonds der vennootschappen (art. 358 van het W.I.B.), de aanvullende uitkeringen van het Gemeentefonds en speciale hulpgelden van de Staat, het hulpgeld aan de samengevoegde gemeenten evenals, vanaf 1977, de speciale dotatie ten voordele van de Stad Brussel.
(b) Volgens de rekeningen, met uitzondering van 1976 opgesteld volgens de begrotingen.
(c) Met inbegrip van de wedden van het onderwijzend personeel die door de Staat rechtstreeks aan dit personeel worden uitbetaald en dus niet via de Gemeentekas; voor 1977 raming opgesteld door het Gemeentekrediet.

Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976 (a)	1977 (b)
DEBET				
A. *Inkomensoverdrachten*	59 029	73 558	85 260	97 796
1. Onderwijsbijdragen	*24 598*	*30 809*	*32 925*	*36 248*
a) Lonen en pensioenen	(22 676)	(28 058)	(30 002)	(33 054)
b) Werkingskosten	(1 922)	(2 751)	(2 923)	(3 194)
2. Bijdragen voor intrestlasten	*2 288*	*3 362*	*3 347*	*4 910*
3. Andere speciale bijdragen	*1 168*	*1 166*	*1 979*	*3 399*
4. Bijdragen met algemene doeleinden	*30 975*	*38 221*	*46 509*	*53 239*
B. *Kapitaaloverdrachten*	4 492	5 888	10 129	12 511
1. Onderwijsgebouwen en -uitrusting	*764*	*1 155*	*1 282*	*1 644*
2. Andere gebouwen en wegen	*2 541*	*2 783*	*4 398*	*5 571*
3. Andere overdrachten	*1 187*	*1 950*	*4 449*	*5 296*
Totaal	**63 521**	**79 446**	**95 389**	**110 307**
CREDIT				
A. *Inkomensoverdrachten*	433	920	712	636
B. *Kapitaaloverdrachten*	162	220	276	375
Totaal	**595**	**1 140**	**988**	**1 011**
Saldo	**62 926**	**78 306**	**94 401**	**109 296**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Raming der ontvangsten; voor de uitgaven, goedgekeurde kredieten (met inbegrip van de speciale wetten), verbeterd door het aanpassingsblad.
(b) Ramingen.

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I. — GELDMARKT

Het financieringsvermogen van bedrijven en particulieren is tijdens het beschouwde jaar met 1 miljard toegenomen, tegen + 32 miljard in 1976. De gezinnen en de bedrijven vermeerderden hun bruto kapitaalvorming en hun bruto besparingen met een bedrag van dezelfde orde van grootte.

In 1977 steeg het totaal van de geldvoorraad en de andere verplichtingen t.o.v. bedrijven en particulieren bij de hoofdzakelijk geldscheppende instellingen met 141,6 miljard, tegen 151,5 miljard tijdens het voorgaande jaar. De geldvoorraad in enge zin vertoonde in dit raam een toeneming van 64,8 miljard, tegen + 43,8 miljard in 1976.

De belangrijkste tegenpost van de beschouwde ontwikkeling wordt uitgemaakt door de kredietverlening aan bedrijven, particulieren en aan de overheidssector. De verrichtingen met het buitenland vormden, evenals in 1976, een negatieve tegenpost.

De financiering van de overheidssector maakte een tegenpost uit van de aangroei van het totaal van de geldvoorraad en de quasi-monetaire liquiditeiten ten belope van 46,4 miljard, tegen 95,3 miljard in 1976. De kredietverlening aan bedrijven en particulieren (vooral opgenomen bedragen van disconto-, voorschotten- en acceptkredieten, met uitzondering van de wissels die dienen om handelsvorderingen op het buitenland te mobiliseren, oorspronkelijk toegestaan door de hoofdzakelijk geldscheppende instellingen) vormde een tegenpost ten bedrage van 111,7 miljard, tegen 89,7 miljard in het voorgaande jaar.

Deze ontwikkeling moet worden gesteld in het ruimer kader van het verloop van de financiële activa doorheen het jaar. Immers, de vorming van financiële activa door bedrijven en particulieren beliep in 1977 475 miljard, tegen 465 miljard tijdens het voorgaande jaar. Deze ontwikkeling, die een daling van de financiële spaarquota zou inhouden, kan vooral worden toegeschreven aan de activa in BF die een grotere aangroei kenden, hetgeen vooral tot uiting komt in de forse toeneming van de gevormde monetaire kasmiddelen en van de activa voor meer dan één jaar. De minder sterke vermeerdering van niet-monetaire activa voor ten hoogste één jaar heeft dit verloop slechts voor een deel tenietgedaan. De vorming der financiële activa in buitenlandse valuta, door bedrijven en particulieren, steeg eveneens, terwijl de vorming van activa waarvan de indeling in Belgische frank of buitenlandse valuta niet bekend is, verminderde (vooral de netto-handelsvorderingen op het buitenland

in bezit van bedrijven en particulieren zouden teruggelopen zijn, tegen een sterke toeneming in 1976).

De verschuivingen in de samenstelling van de aangroei der financiële activa kan vooral worden verklaard door de ontwikkeling van de rentetarieven. Tijdens de eerste 10 maanden vertoonden de tarieven van de termijndeposito's en met opzegging een forse daling. De vermindering van de intrest op activa voor meer dan één jaar was daarentegen minder substantieel dan de eerstgenoemde. De rentetarieven op kasbons en obligaties, doorlopend uitgegeven door de openbare instellingen, daalden met 1 %. Het rendement van de Staatsobligaties beliep 10,02 % in september 1976 (Staatslening 1976-1985) en bereikte 9,48 % in september 1977 (Staatslening 1977-1987).

Deze evolutie verklaarde de verschuiving van niet-monetaire activa voor ten hoogste een jaar naar activa voor meer dan een jaar. Tijdens de beschouwde periode werden bovendien rentedalingen verwacht door het beleggerspubliek; dit versterkte de aantrekkingskracht die van langlopende beleggingen uitging; de beleggers wensten immers soms in te schrijven vóór de rente verlaagd werd. De vermindering van de intrest op de niet-monetaire activa voor ten hoogste één jaar bevorderde bovendien aanzienlijk de grotere vorming van monetaire kasmiddelen.

Hetgeen voorafgaat verklaart dan ook het forse groeitempo van de geldhoeveelheid in handen van bedrijven en particulieren, terwijl de gebruiksfrequentie (gemeten aan de hand van de gebruiksfrequentie der direct opvraagbare bankdeposito's) ervan tussen het laatste kwartaal van 1976 en het derde kwartaal van 1977 afnam. Bovendien kan worden opgemerkt dat het groeitempo van het chartale geld beneden dit van het girale geld uitviel zodat het aandeel van deze laatste in het totaal van de geldhoeveelheid steeg van 54,6 % per eind 1976 tot 54,7 % per eind 1977.

In dit raam kan eveneens worden opgemerkt dat het totaal der deposito's bij de banken een duidelijke groeivertraging vertoonde tijdens het eerste halfjaar. Tijdens het tweede semester vertraagde de aangroei (uitgedrukt als procentuele wijziging t.o.v. de overeenkomstige maand van het voorgaande jaar) echter minder sterk. Dit verloop moet hoofdzakelijk in verband gebracht worden met de geringere toeneming van de deposito's met een looptijd van ten hoogste één maand en meer dan één maand; deze vertonen respectievelijk een aangroei van 9,3 % en een vermindering van 0,8 % van eind december 1976 tot eind december 1977, tegen respectievelijk + 10,8 % en +20,5 % van eind december 1975 tot eind december 1976. De tegoeden bij de depositobanken in de vorm van boekjes laten een groeiversnelling zien tijdens het beschouwde jaar en eind 1977 lag het bedrag van deze deposito's 17,6 % hoger dan eind 1976.

Het totaal bedrag van de netto uitgiften inzake obligaties en kasbons van het Gemeentekrediet, de banken, de A.S.L.K. en de privé-spaarkassen vertoonde in 1977 een stijging met 21,7 %, tegen 17,5 % in 1976.

Bij de analyse van de vorming van financiële activa door bedrijven en particulieren blijkt een aanzienlijke aangroei van de activa in Belgische franken voor

meer dan één jaar (in hoofdzaak kasbons en obligaties) hetgeen dan uiteraard bepaalde financiële kanalen heeft beïnvloed.

Er werden zodoende heel wat meer financiële activa bij niet-financiële binnenlandse sectoren aangelegd (vooral in de vorm van overheidsobligaties) en bij de andere dan overwegend geldscheppende instellingen. Bij deze laatsten werd de lichte groeivertraging bij de deposito's in de vorm van spaarboekjes meer dan gecompenseerd door de forse versnelling van de inschrijvingen op hun kasbons en obligaties.

In 1977 werden heel wat minder financiële activa aangelegd in het buitenland. Bovendien vloeiden ongeveer slechts evenveel nieuwe middelen als in 1976 toe naar de overwegend geldscheppende instellingen omdat het beleggerspubliek vooral heel wat minder termijndeposito's voor ten hoogste één jaar vormde.

De financiële verplichtingen van bedrijven en particulieren samen stegen in miljarden franken iets sterker dan in 1976. Wat de schulden der bedrijven betreft vertoonden de langlopende schulden een merkelijke vertraging. Vooral in het eerste halfjaar, toen de debetrente op lange termijnkrediet veel hoger lag dan deze op korte termijn terwijl een daling verwacht werd van de kost van het lang krediet, werd eerder een beroep op kortlopend krediet gedaan.

Wat de particulieren betreft kan worden opgemerkt dat ook hun verplichtingen ietwat trager toenamen dan in 1976 nl. respectievelijk met 19 en 22,6 %. Deze evolutie hangt vooral samen met de duidelijke groeivertraging van de financiële verplichtingen op korte termijn. Het beroep op langlopend krediet lag echter in dezelfde lijn als tijdens het voorgaande jaar. De woningbouw kende immers nog een nominale expansie.

De debetrentetarieven voor kredieten op korte termijn lieten een duidelijk afgetekende daling zien in de loop van de eerste elf maanden van 1977. Van begin januari tot eind november verminderden de minimum debetrentetarieven met ongeveer 3,25 % voor de gewone voorschotten en met 4,25 % voor disconto- en acceptkredieten. In december werd de kostprijs van de korte termijnkredieten aan bedrijven opnieuw fors opgedreven. Immers, de monetaire overheid trok haar tarieven op, om de spanningen op de wisselmarkt tegen te gaan.

De intrest op lange termijnleningen werd eveneens verlaagd. Deze aanpassing kwam echter later en was kleiner dan voor de kortlopende kredieten. De debetrente die wordt toegepast door de financiële instellingen van de overheidssector verminderde met 0,90 % voor investeringskredieten (N.M.K.N.) en met 0,50 % voor huisvestingskredieten (A.S.L.K.).

De maximum lastenpercentages voor afbetalingskredieten werden, bij K.B. van 17 november met 5 centiem per maand verlaagd.

Het uitstaande bedrag van de bij de banken geopende kredieten vertoonde een aangroei die lager lag dan in 1976. De kortlopende kredieten kenden een achteruitgang; de groei van de investeringskredieten was nagenoeg dezelfde als in 1976. Bij de financiële instellingen van de overheidssector die gespecialiseerd zijn in

het beroepskrediet verzwakte de toekenning van nieuwe kredieten. De door de overheidsinstellingen gespecialiseerd in het huisvestingskrediet toegestane huisvestingskredieten waren belangrijker dan tijdens het voorgaande jaar; de kredieten verleend door de private spaarkassen waren even belangrijk.

De toename van de niet gebruikte marge op de kredieten aan bedrijven en particulieren was geringer dan in het voorgaande jaar. Dit was het gevolg van de kleinere stijging van de marges op de lange termijnkredieten. Voor de korte termijnkredieten was de aangroei van de marges ongeveer dezelfde als in het voorgaande jaar.

De vertraging van de nieuwe bruto financiële verplichtingen van bedrijven en particulieren beïnvloedde het verloop van de schulden tegenover de niet-financiële binnenlandse sectoren en de niet overwegend geldscheppende instellingen. Het beroep van de bedrijven en particulieren op de overwegend geldscheppende instellingen en het buitenland nam echter toe. Deze ontwikkeling houdt wellicht verband met de vrijstelling van roerende voorheffing voor de inkomsten van niet-ingezetenen uit leningen toegestaan aan Belgische ondernemingen.

De lopende rekening van België met het buitenland sloot met een licht tekort tegen een overschot in het voorgaande jaar. De niet-financiële sectoren verwezenlijkten een netto kapitaalinvoer van 1 miljard, tegen een belangrijke netto kapitaaluitvoer in 1976. Deze ommekeer kan worden toegeschreven aan enerzijds, de vermindering van de vorming van financiële activa in het buitenland door de gezinnen en bedrijven en, anderzijds, de uitbreiding van hun nieuwe financiële verplichtingen tegenover het buitenland. De andere dan overwegend geldscheppende financiële instellingen leenden een bedrag dat wat minder groot was dan in 1976. De netto-tegoeden van de overwegend geldscheppende instellingen op het buitenland daalden met 6 miljard, tegen een vermindering met 24 miljard in het voorafgaande jaar.

Het gestegen tekort van de overheid kon in ruime mate gefinancierd worden door een veel belangrijker beroep op de niet-financiële binnenlandse sectoren en op de andere dan overwegend geldscheppende instellingen; deze laatste konden hun bijdrage tot de financiering van de overheid sterk uitbreiden, omdat de bedrijven en particulieren hun meer middelen dan in 1976 bezorgden en minder nieuwe kredieten opnamen. Uiteindelijk diende de overheid derhalve minder nieuwe middelen aan te trekken van de overwegend geldscheppende instellingen.

Op de geldmarkt kwam tijdens de eerste 11 maanden een duidelijke ontspanning tot uiting. De financiële instellingen verminderden het beroep, tot herfinanciering, bij de N.B.B. Hun portefeuille kortlopend overheidspapier steeg opvallend en de intrestpercentages vertoonden een duidelijke daling in het eerste halfjaar. De ontspanning werd tevens bevorderd door de zwakke kredietaanvraag van bedrijven en particulieren en door de kapitaalinvoer uit het buitenland.

De interest op de wekelijkse toegewezen certificaten met een looptijd van vier maanden, van het Rentenfonds, daalde dan ook van 10,9 % in december 1976 tot 6,4 % in augustus 1977 waarna een stabilisatie optrad tot november. Op de daggeldmarkt

beliep het maandgemiddelde van de interest 7,4 % in december van het voorgaande jaar. Vervolgens verminderde dit percentage tot 4,9 % in augustus en bereikte uiteindelijk 3,4 % in november. Ook de Nationale Bank kon haar tarieven aanzienlijk verlagen. De discontovoet werd in de loop van de eerste zes maanden vier maal verlaagd en beliep 6 % op 23 juni.

In december verkrapte de geldmarkt onder impuls van het restrictieve beleid van de N.B.B. die haar tarieven aanzienlijk moest optrekken als verweermiddel tegen verplaatsing van kasmiddelen naar het buitenland (vooral naar de Bondsrepubliek Duitsland) die de wisselmarkt verstoorden. De discontovoet werd op 9 % gebracht en de gemiddelde daggeldrente steeg tot 7,2 %.

Op de daggeldmarkt bereikten de netto-uitleningen gemiddeld (1) 4,5 miljard, tegen 5 miljard in 1976. Van zijn kant kon het H.W.I. per saldo 4,4 miljard opnemen hetgeen slechts iets minder is dan tijdens het voorgaande jaar. De positie van het Rentenfonds kende gemiddeld eveneens slechts een geringe wijziging. De opnemingen verminderden per saldo van 0,4 miljard in 1976, tot 0,1 miljard. Deze ontwikkeling kan worden verklaard door het feit dat het gemiddelde bedrag van zijn portefeuille genoteerde overheidsfondsen en schatkistcertificaten meer verminderde dan dat van het uitstaande bedrag van de certificaten van het Fonds. Bovendien moet rekening worden gehouden met het feit dat de uitleningen van het Rentenfonds op bepaalde tijdstippen gefinancierd werden met voorschotten van de Nationale Bank in het raam van een marktverruimend beleid.

De daggeldrente daalde van gemiddeld 7,4 % in december 1976 tot 5,5 % in maart. In het tweede kwartaal liep de rente van het daggeld enigszins op door de grotere behoefte van het Rentefonds van middelen met het oog op de financiering van een belangrijke portefeuille schatkistpapier. Na het tweede kwartaal verminderde de rente op deze deelmarkt opnieuw tot in november. Tijdens deze periode werd het verloop van dit percentage op bepaalde tijdstippen getekend onder impuls van de regulerende interventies van het Rentenfonds. In november belegden de financiële instellingen die een groot beroep hadden gedaan op het herdisconto van de N.B.B. de aldus bekomen middelen bovendien op de daggeldmarkt. In december liep de rente op tot gemiddeld 7,6 %.

Het aanbod van papier dat door het Herdisconterings- en Waarborginstituut op de discontomarkt werd ingewilligd, beliep 341 miljard. Dit overschrijdt het volume van 1976. Deze ontwikkeling kan vooral worden verklaard door de afgiften die zich vanaf medio september voordeden. Voordien was het aanbod veelal matig wegens de geringe mobiliseringsbehoeften van de banken, alhoewel bepaalde seizoengebonden kraptefactoren versnellingen veroorzaakten met grote uitersten. Van medio oktober tot medio november steeg de stand van het door of via het H.W.I. verhandelde papier met meer dan 25 miljard. Voor de eerste maal in zijn geschiedenis werd van 16 tot 24 november de limiet van 100 miljard overschreden, terwijl begin mei het peil tot 42 miljard gezakt was.

---

(1) Uitgezonderd door het Rentenfonds en het H.W.I.

In vergelijking met 1976, traden verschuivingen op in de verschillende componenten van het aanbod. Het bankabel papier vertoonde een vermindering van 13 miljard t.o.v. voorgaand jaar. Het niet-bankabel papier dat door het H.W.I. als makelaar of koper genegotieerd werd bedroeg 109 miljard, tegen 87 miljard in 1976. Gedurende de eerste drie kwartalen van 1977 was het aanbod van de banken over het algemeen weinig dringend. Van mei tot september werd het gevoed door de financieringspool van Creditexport. Vanaf augustus omvatte het ook overheidspapier.

Het niet-bankabel papier vertoonde slechts een gering renteverschil t.o.v. het bankabel papier zodat de banken werden aangespoord om eveneens niet-bankabel papier af te staan. Op bepaalde ogenblikken van spanning, vooral tijdens het laatste kwartaal, waren ze genoopt meer dergelijk papier aan te bieden.

Over het algemeen was de vraag naar papier veel levendiger dan in 1976. Nochtans overtrof het aanbod van bankabel papier, de vraag zowel qua hoeveelheid als qua looptijd. Dit kan worden verklaard door het feit dat andere kortlopende beleggingen — o.a. inschrijving op overheidspapier en interbankenleningen — aantrekkelijker waren. Het H.W.I. zet wegens zijn marktregulerende rol trouwens niet aan tot een opvoeren van het aanbod, hetgeen storend zou kunnen zijn.

Het bankabel papier werd zoals gewoonlijk door de financiële instellingen aangewend voor zeer tijdelijke beleggingen van bij hen gestorte sociale bijdragen. Vooral de kwartaalstortingen van deze bijdragen lagen aan de basis van verkopen door het H.W.I. In maart en in november werden door de banken belangrijke kortlopende aankopen verricht van dit papier, respectievelijk met het oog op belangrijke uitbetalingen in april en voor het aanleggen van liquide thesauriereserven.

Het door het H.W.I. verkochte bankabel papier vormde een totaal van 90 miljard, tegenover 61 miljard in 1976 (waarvan 28 miljard aan de Schatkist) en 233 miljard in 1975 (waarvan 172 miljard aan de Schatkist).

Voor het niet-bankabel papier lag de vraag, in de loop van de eerste drie kwartalen, meestal hoger dan het aanbod behalve bij het ontstaan van kortstondige spanningen. In de loop van het vierde kwartaal was de vraag, niettegenstaande de toename in november, ontoereikend om gans de omvang van het aanbod te beantwoorden. De rentestijging in december kon het evenwicht niet herstellen.

*
* *

Financiële activa van bedrijven en particulieren (a)

(variatie in miljarden franken)

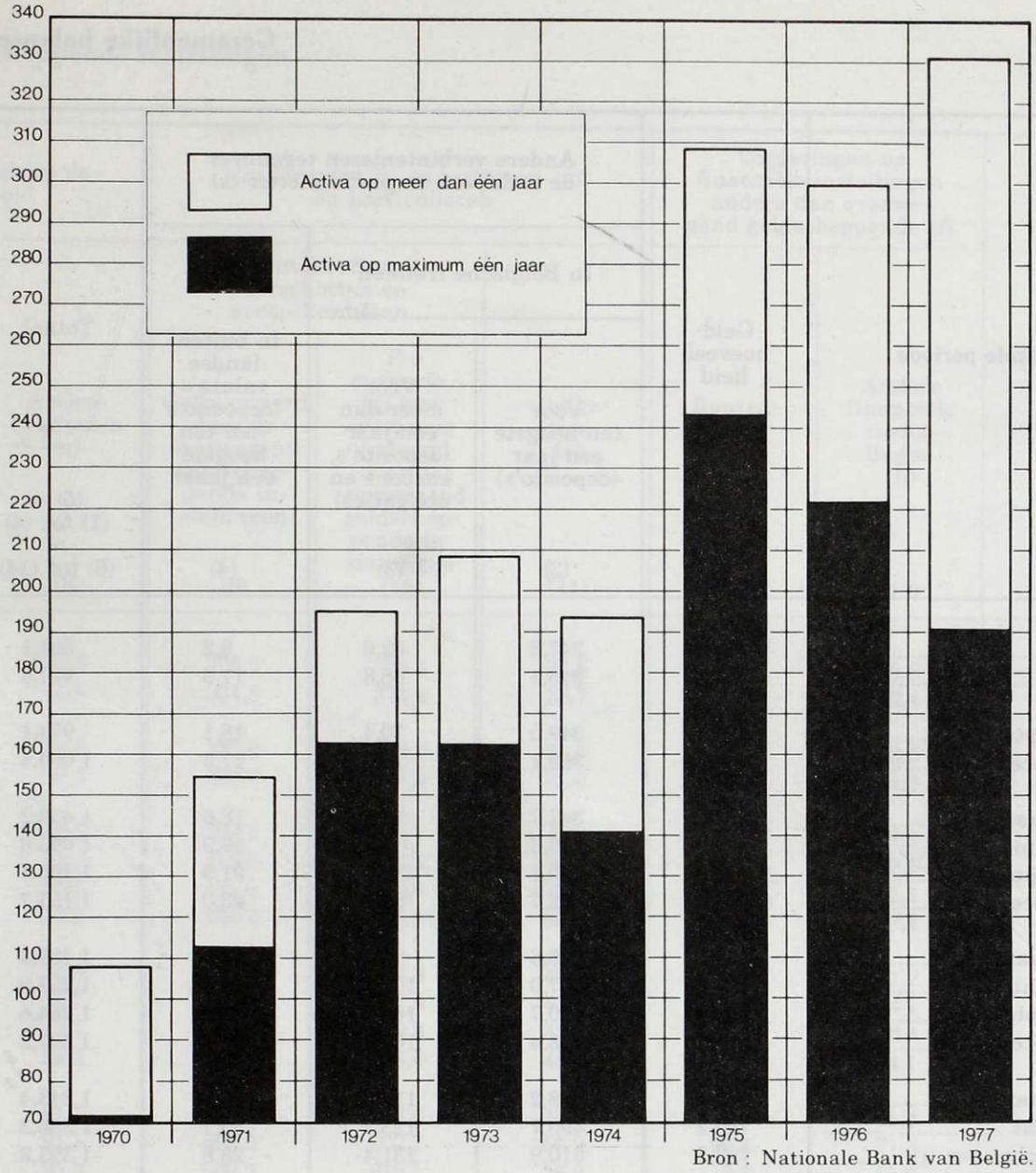

Bron : Nationale Bank van België.

Aandeel van de activa op ten hoogste één jaar in het totaal der financiële activa van bedrijven en particulieren (a)

(%)

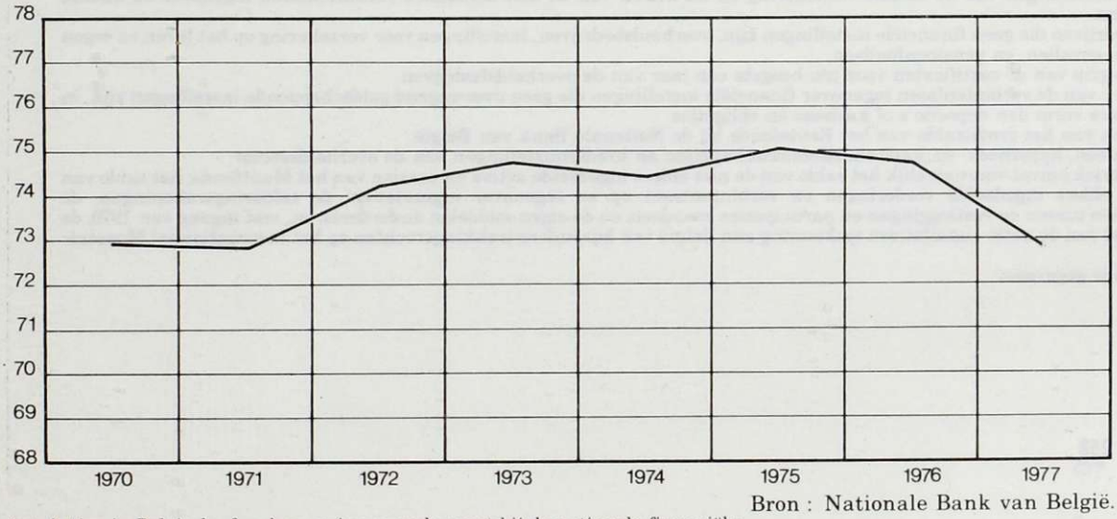

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Activa in Belgische franken en in vreemde munt bij de nationale financiële instellingen met uitsluiting van de instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen, en pensioenfondsen.

Gezamenlijke balansen van de ov

(miljar

Einde periode	Geld-hoeveelheid	Andere verbintenissen tegenover de bedrijven en particulieren (a)			Totaal	Goud-voorraad en netto-deviezen-positie
		In Belgische franken		In buiten-landse valuta's (deposito's voor ten hoogste een jaar)		
		Voor ten hoogste een jaar (deposito's)	Voor meer dan een jaar (deposito's, kasbons en obligaties)			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5) = (1) tot (4) = (6) tot (14)	(6)
1972	484,5	247,8	62,6	9,2	804,1	148,7
1973	520,4	316,4	68,8	11,9	917,5	151,9
1974 September	536,6	349,0	70,4	18,1	974,1	129,7
December	552,9	358,1	71,9	17,5	1 000,4	132,5
1975 Maart	565,7	347,7	74,8	18,0	1 033,2	144,6
Juni	624,2	370,3	81,4	19,9	1 095,8	153,1
September	608,3	390,1	86,4	21,9	1 106,7	145,5
December	640,3	402,7	89,7	23,0	1 155,7	159,5
1976 Maart	634,5	426,6	96,5	31,7	1 189,3	130,9
Juni	692,1	437,0	100,1	28,7	1 257,9	136,4
September	661,2	470,7	102,7	30,0	1 264,6	115,5
December	684,1	488,4	103,3	31,4	1 307,2	145,5
1977 Maart	689,5	498,2	118,6	37,1	1 343,4	147,9
Juni	732,2	499,7	123,7	30,7	1 386,3	147,1
September (j)	722,7	510,9	131,4	28,8	1 393,8	118,0
December (j)	748,9	528,7	135,4	35,8	1 448,8	122,8

(a) Incl. de « andere verbintenissen » — in de vorm van deposito's, kasbons en obligaties — tengenover de financiële instellingen die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn.
(b) Incl. het Wegenfonds, na aftrek van de gewone rekening van de Schatkist bij de Nationale Bank van België.
(c) Incl. de instellingen van de sociale verzekering en na aftrek van de niet-monetaire verbintenissen tegenover de andere overheden.
(d) Privé-bedrijven die geen financiële instellingen zijn, overheidsbedrijven, instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen, en pensioenfondsen.
(e) Met inbegrip van de certificaten voor ten hoogste een jaar van de overheidsbedrijven.
(f) Na aftrek van de verbintenissen tegenover financiële instellingen die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, in een andere vorm dan deposito's of kasbons en obligaties.
(g) Na aftrek van het creditsaldo van het Rentefonds bij de Nationale Bank van België.
(h) Spaarkassen, hypotheek- en kapitalisatiemaatschappijen en kredietinstellingen van de overheidssector.
(i) Deze rubriek omvat voornamelijk het saldo van de niet elders ingedeelde activa en passiva van het Muntfonds, het saldo van de niet elders ingedeelde vorderingen en verbintenissen op en tegenover ingezetenen, de salderingsrekeningen, de verschillen tussen de vastleggingen en participaties eensdeels en de eigen middelen anderdeels, en, met ingang van 1970, de tegenpost van de netto cumulatieve toekenning aan België van bijzondere trekkingsrechten op het Internationaal Monetair Fonds.
(j) Voorlopige gegevens.

...end geldscheppende instellingen
...nken)

Vorderingen op de overheid		Vorderingen op de bedrijven (d) en particulieren			Vorderingen op financiële instellingen andere dan overwegend geldscheppende (f)		Diversen (i)
		Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten					
Staat (b)	Andere overheden (c)	Gefinancierd door de overwegend geldscheppende instellingen	*Pro memorie :* bij hun oorsprong verleend door de overwegend geldscheppende instellingen	Obligaties (e)	Rentenfonds (g)	Andere financiële instellingen (h)	
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
291,0	39,6	305,0	318,4	24,5	8,5	38,6	—51,8
329,8	56,6	364,8	374,4	25,7	9,6	32,4	—53,3
356,9	59,6	387,2	398,0	31,5	17,5	43,5	—51,8
354,6	69,3	399,7	417,5	35,0	10,1	44,3	—45,1
369,7	69,5	393,1	420,1	40,9	6,0	57,2	—47,8
399,1	71,6	418,9	436,2	41,1	5,0	59,9	—52,9
412,5	66,5	432,4	447,8	40,7	6,3	61,1	—58,3
390,7	77,2	466,3	483,9	43,1	9,2	57,1	—47,4
432,8	74,5	487,0	504,3	42,5	13,6	61,2	—53,2
458,5	76,7	515,4	527,9	42,6	17,7	64,7	—54,1
455,4	73,7	543,5	549,8	42,9	40,0	66,4	—72,8
449,9	86,2	554,8	568,4	48,2	13,9	64,1	—55,4
475,9	81,7	558,3	576,9	48,7	19,1	71,4	—59,6
490,2	91,1	592,0	607,7	50,2	26,1	71,3	—81,7
506,7	90,3	606,2	618,1	56,2	3,6	81,9	—69,1
483,7	99,2	655,2	671,6	58,0	10,6	90,7	—71,4

Bron : Nationale Bank van België.

Totale geldhoeveelheid

(miljarden franken)

EINDE PERIODE	Monetaire kasmiddelen in het bezit van de bedrijven (a) en particulieren					Giraal geld in het bezit van de overheid			Eindtotaal
	Chartaal geld	Giraal geld			Totaal	Bij de overwegend geldscheppende instellingen	Bij de andere financiële instellingen	Totaal	
		Bij de overwegend geldscheppende instellingen	Bij de andere financiële instellingen	Totaal					
	(1)	(2)	(3)	(4) = (2) + (3)	(5) = (1) + (4)	(6)	(7)	(8) = (6) + (7)	(9) = (5) + (8)
1973 Maart	220,2	243,3	18,0	261,3	481,5	21,2	6,9	28,1	509,6
Juni	236,0	263,4	20,7	284,1	520,1	15,5	10,1	25,6	545,7
September	230,8	242,0	21,5	263,5	494,3	19,4	8,8	28,2	522,5
December	237,6	247,6	20,4	268,0	505,6	27,8	2,8	30,6	536,2
1974 Maart	232,3	252,7	23,3	276,0	508,3	35,6	3,9	39,5	547,8
Juni	249,4	269,8	25,2	295,0	544,4	26,8	5,5	32,3	576,7
September	242,4	258,5	25,4	283,9	526,3	29,1	8,0	37,1	563,4
December	254,9	258,6	26,5	285,1	540,0	31,7	4,5	36,2	576,2
1975 Maart	254,2	271,3	28,7	300,0	554,2	32,2	4,9	37,1	591,3
Juni	279,2	301,1	32,4	333,5	612,7	34,8	6,1	40,9	653,6
September	274,2	296,4	35,9	332,3	606,5	29,7	6,4	36,1	642,6
December	288,1	306,9	36,9	343,8	631,9	36,2	5,4	41,6	673,5
1976 Maart	282,5	309,2	35,8	345,0	627,5	34,1	6,6	40,7	668,2
Juni	306,5	335,0	39,3	374,3	680,8	39,9	8,0	47,9	728,7
September	299,0	314,0	40,8	354,8	653,8	39,5	6,3	45,8	699,6
December	305,8	324,2	39,1	363,3	669,1	43,2	7,2	50,4	719,5
1977 Maart	300,4	350,6	42,9	393,5	693,9	30,3	6,6	36,9	730,8
Juni	326,9	365,1	47,3	412,4	739,3	30,1	9,2	39,3	778,6
September	322,6	354,0	48,2	402,2	724,8	37,6	5,9	43,5	768,3
December (b)	334,0	361,6	47,3	408,9	742,9	44,6	4,5	49,1	792,0

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Privé-bedrijven die geen monetaire verbintenissen hebben, financiële instellingen van de overheidssector die geen monetaire verbintenissen hebben, en overheidsbedrijven.
(b) Voorlopige gegevens.

Geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen

(miljarden franken)

EINDE PERIODE	Monetaire kasmiddelen in het bezit van de bedrijven (a) en particulieren								Giraal geld in het bezit van de overheid	Eindtotaal
	Chartaal geld			Giraal geld				Totaal		
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid	Bij de Nationale Bank van België	Bij de overheidsinstellingen	Bij de banken	Totaal			
	(b) (1)	(2)	(c) (3)	(d) (4)	(e) (5)	(6)	(7) = (4) tot (6)	(8) = (3)+(7)	(f) (9)	(10) = (8)+(9)
1973 Maart	8,4	219,4	222,4	0,5	61,6	183,7	245,8	468,2	21,2	**489,4**
Juni	8,7	237,2	238,4	0,5	68,1	198,1	266,7	505,1	15,5	**520,6**
September	8,9	230,3	233,3	0,4	60,7	183,8	244,9	478,2	19,4	**497,6**
December	9,1	238,5	240,6	0,5	65,6	185,9	252,0	492,6	27,8	**520,4**
1974 Maart	8,8	232,8	235,1	0,6	63,8	191,1	255,5	490,6	35,6	**526,2**
Juni	9,0	250,6	252,7	0,5	69,2	202,9	272,6	525,3	26,8	**522,1**
September	9,2	243,7	245,8	0,4	65,7	195,6	261,7	507,5	29,1	**536,6**
December	9,5	256,1	258,3	0,3	67,5	195,1	262,9	521,2	31,7	**552,9**
1975 Maart	9,5	255,3	257,1	0,6	70,5	205,3	276,4	533,5	32,2	**565,7**
Juni	9,8	282,3	282,8	0,6	76,6	229,4	306,6	589,4	34,8	**624,2**
September	9,9	275,1	277,2	0,6	73,2	227,6	301,4	578,6	29,7	**608,3**
December	10,2	288,4	292,1	0,9	75,0	236,3	312,2	604,3	36,0	**640,3**
1976 Maart	10,2	283,9	286,0	0,7	77,6	236,1	314,4	600,4	34,1	**634,5**
Juni	10,8	308,1	310,7	1,0	81,6	258,9	341,5	652,2	39,9	**692,1**
September	11,1	299,4	302,2	0,4	77,8	241,3	319,5	621,7	39,5	**661,2**
December	11,3	307,2	310,5	1,1	81,1	248,1	330,3	640,1	43,3	**684,1**
1977 Maart	11,2	302,0	304,4	0,7	85,5	268,6	354,8	659,2	30,3	**689,5**
Juni	11,5	330,2	331,8	0,6	91,6	278,0	370,2	702,0	30,2	**732,2**
September	11,5	323,7	326,6	0,9	86,0	271,6	358,5	685,1	37,6	**722,7**
December (g)	11,7	335,4	339,2	0,5	85,6	278,8	364,9	704,1	44,8	**748,9**

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Privé-bedrijven andere dan overwegend geldscheppende, financiële instellingen van de overheidssector die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, en overheidsbedrijven.
(b) Na aftrek van de biljetten en munten van de Schatkist in het bezit van de Nationale Bank van België.
(c) Totaal van de kolommen (1) en (2), na aftrek van de biljetten en munten van de Schatkist en van de biljetten van de Nationale Bank van België in het bezit van de geldscheppende overheidsinstellingen en de banken.
(d) Het creditsaldo van het Rentenfonds bij de Nationale Bank van België wordt niet beschouwd als giraalgeld.
(e) Bestuur der Postchecks en Gemeentekrediet van België.
(f) De gewone rekening van de Schatkist bij de Nationale Bank van België wordt niet beschouwd als giraalgeld.
(g) Voorlopige gegevens.

Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeve

(miljarde

PERIODE	Geld-hoeveel-heid	Andere verbintenissen tegenover de bedrijven en particulieren (a)			Totaal	Transac-ties met het buiten-land (lopend saldo + kapitaal-transac-ties van de bedrijven (b) en particulieren)	Vord op de b en par
		In Belgische franken		In buitenlandse valuta's (deposito's voor ten hoogste een jaar)			Disconto-kredieten, voor-schotten en accept-kredieten
		Voor ten hoogste een jaar (deposito's)	Voor meer dan een jaar (deposito's, kasbons en obligaties)		(5) = (1) tot (4) = (6) tot (16)		(d)
	(1)	(2)	(3)	(4)		(6)	(7)
1973	+35,9	+68,7	+ 6,1	+ 2,7	+113,4	+19,7 (j)	+ 56,0
1974	+32,5	+41,7	+ 3,2	+ 5,6	+ 83,0	— 8,7 (m)	+ 43,1
1975	+87,4	+44,7	+17,7	+ 5,5	+155,3	+26,4	+ 66,3
1976	+43,8	+85,8	+14,9	+ 8,4	+152,9	—23,5	+ 84,6
1977	+64,8	+40,4	+32,0	+ 4,4	+141,6	— 5,9	+103,2
1974 4e kwartaal	+16,3	+ 9,0	+ 1,5	— 0,6	+ 26,2	+ 5,7	+ 19,5
1975 1e kwartaal	+12,8	+16,7	+ 2,8	+ 0,5	+ 32,8	+18,1	+ 2,6
2e kwartaal	+58,5	— 4,4	+ 4,0	+ 1,9	+ 60,0	+ 3,3	+ 16,0
3e kwartaal	—15,9	+19,8	+ 4,7	+ 2,0	+ 10,9	— 8,0	+ 11,6
4e kwartaal	+32,0	+12,6	+ 3,3	+ 1,1	+ 49,0	+13,0	+ 36,1
1976 1e kwartaal	— 5,8	+23,9	+ 6,8	+ 8,7	+ 33,6	—29,2	+ 20,5
2e kwartaal	+57,6	+10,4	+ 3,6	— 3,0	+ 68,6	+ 3,6	+ 23,7
3e kwartaal	—30,9	+33,7	+ 2,6	+ 1,3	+ 6,7	—15,4	+ 21,7
4e kwartaal	+22,9	+17,7	+ 0,6	+ 1,4	+ 42,6	+17,5	+ 18,7
1977 1e kwartaal	+ 5,4	+ 9,8	+15,3	+ 5,7	+36,2	+ 1,6	+ 8,5
2e kwartaal	+42,7	+ 1,6	+ 5,0	— 6,4	+42,9	— 0,6	+ 30,9
3e kwartaal (o)	— 9,5	+11,2	+ 7,7	— 1,9	+ 7,5	— 15,1	+ 10,2
4e kwartaal (o)	+26,2	+17,8	+ 4,0	+ 7,0	+55,0	+ 8,2	+ 53,6

(a) Incl. de « andere verbintenissen » — in de vorm van deposito's, kasbons en obligaties — tegenover de financiële instellingen die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn.
(b) Privé-bedrijven andere dan overwegend geldscheppende, financiële instellingen van de overheidssector die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, en overheidsbedrijven.
(c) Privé-bedrijven die geen financiële instellingen zijn, overheidsbedrijven, instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen en pensioenfondsen.
(d) Verandering in het opgenomen bedrag van de discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten (excl. de wissels die dienen om commerciële vorderingen op het buitenland te mobiliseren) die oorspronkelijk door de overwegend geldscheppende instellingen verleend werden.
(e) Inclusief de certificaten voor ten hoogste een jaar van de overheidsbedrijven.
(f) Het gaat om een netto herfinanciering : kredieten bij hun oorsprong door de overwegend geldscheppende instellingen verleend en door hen geherfinancierd bij andere financiële instellingen *min* kredieten bij hun oorsprong door laatstgenoemde instellingen verleend en door hen geherfinancierd bij de overwegend geldscheppende instellingen.
(g) Incl. het Wegenfonds, na aftrek van de gewone rekening van de Schatkist bij de Nationale Bank van België.
(h) Incl. de instellingen van de sociale verzekering en na aftrek van de niet-monetaire verbintenissen tegenover de andere overheden.
(i) Na aftrek van de verbintenissen tegenover financiële instellingen die geen overwegend geldscheppende instellingen zijn, in een andere vorm dan deposito's of kasbons en obligaties.

id bij de overwegend geldscheppende instellingen
n en)

gen jven (c) lie en	Herfinanciering buiten de overwegend geldscheppende instellingen (stijging : -) (f)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Vorderingen op financiële instellingen andere dan overwegend geldscheppende	Diversen
C liga-ies	van commerciële vorderingen op het buitenland	van disconto- en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren	Staat	Andere overheden	aankoop op de markt door de overwegend geldscheppende instellingen	door tussenkomst van het Rentenfonds		
(e) (8)	(9)	(10)	(g) (11)	(h) (12)	(13)	(14)	(i) (15)	(16)
+ 1,5	— 1,0	+ 3,8	+34,9(k)	+16,1	— 4,0	— 1,7	— 5,8	— 6,1(l)
+ 9,7	— 5,9	— 9,0	+27,8	+12,9	— 6,3	— 1,1	+12,4	+ 8,1(n)
+ 9,3	— 0,7	—	+44,5	+ 9,2	—15,0	— 0,3	+13,1	+ 2,5
+ 5,6	— 2,7	+ 4,1	+85,1	+10,3	—15,5	+ 0,6	+ 7,1	— 2,8
+10,2	— 9,2	— 2,9	+32,8	+13,6	—11,0	+ 0,9	+27,6	—17,7
+ 3,6	— 1,9	— 8,1	— 1,2	+ 9,7	— 1,9	— 8,0	+ 1,0	+ 7,8
+ 5,9	— 2,8	— 9,2	+14,5	—	+ 0,7	— 5,0	+12,8	— 4,8
+ 0,3	— 1,0	+ 9,7	+27,3	+ 1,7	— 0,2	— 2,8	+ 2,3	+ 3,4
+ 0,3	—	+ 1,7	+21,1	— 5,0	— 5,3	+ 4,9	+ 1,9	—12,3
+ 2,8	+ 3,1	— 2,2	—18,4	+12,5	—10,2	+ 2,6	— 3,9	+13,6
- 0,6	— 1,8	+ 0,2	+53,7	— 2,4	— 4,3	— 3,1	+ 4,0	— 3,4
+ 0,2	+ 0,7	+ 4,9	+36,0	+ 2,3	— 3,6	— 0,4	+ 4,2	— 3,0
+ 0,5	— 0,8	+ 6,3	+12,8	— 2,6	— 3,1	— 0,1	+ 1,2	—13,8
+ 5,5	— 0,8	— 7,3	—17,4	+13,0	— 1,6	+ 4,2	— 2,3	+16,1
+ 0,7	— 0,9	— 5,1	+41,6	— 2,8	— 2,8	— 6,6	+ 7,4	— 5,5
+ 1,7	— 2,5	+ 2,8	+26,6	+ 7,4	— 2,7	—	— 0,3	—20,4
+ 6,1	— 5,2	+ 3,9	—11,5	— 0,8	— 3,6	—	+11,5	+12,0
+ 1,7	— 0,6	— 4,5	—24,0	+ 9,8	— 1,9	+ 7,5	+ 9,0	— 3,8

Bron : Nationale Bank van België.

(j) Exclusief een louter boekhoudkundige vermindering met 10,7 miljard frank voortvloeiend uit de aanpassing van diverse tegoeden en verplichtingen ten gevolge van de appreciatie van de Belgische frank na de beslissingen van de Monetaire conferentie van Washington van 18 december 1971 en van de devaluatie van de dollar van de Verenigde Staten in 1973.

(k) Exclusief een toeneming van 6,2 miljard frank voortvloeiend uit de overname door de Staat van de nettoverminderingen van activa voortvloeiend uit de appreciatie van de Belgische frank na de beslissingen van de Monetaire conferentie van Washington van 18 december 1971 en uit de devaluatie van de dollar van de Verenigde Staten in 1973.

(l) Exclusief een toeneming met 4,5 miljard frank voortvloeiend, enerzijds, uit de aanpassingen van de te ontvangen en te leveren vreemde valuta's ten gevolge van de appreciatie van de Belgische frank en van de devaluatie van de dollar van de Verenigde Staten waarvan sprake in de noten (j) en (k) hierboven (3,2 miljard frank) en, anderzijds, uit de tegenpost van de afschrijvingen van een deel der nettoverminderingen van activa (1,3 miljard frank).

(m) Vanaf 1974 zijn deze cijfers berekend op basis van de mutatie van de nettotegoeden op het buitenland in buitenlandse valuta's, omgezet in Belgische franken tegen de wisselkoersen van de periode; zij bevatten niet de boekhoudkundige veranderingen die de tegenwaarde in Belgische franken van de aan het begin van de periode bestaande bedragen in buitenlandse valuta's kan hebben ondergaan ten gevolge van wisselkoersveranderingen tijdens de periode.

(n) Vanaf 1974, inclusief de boekhoudkundige veranderingen die de tegenwaarde in Belgische franken van de aan het begin van de periode bestaande bedragen in buitenlandse valuta's kan hebben ondergaan ten gevolge van wisselkoersveranderingen tijdens de periode.

(o) Voorlopige gegevens.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Goud-voorraad	Tegoed op het buitenland in buitenlandse geldsoorten	E.E.G. financiële bijstand op middellange termijn	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere netto-tegoeden of ver-plichtingen	Europees Fonds voor Monetaire Samen-werking	Totaal van de goud- en deviezen-reserves	Beweging van de goud- en deviezen-reserves
1969 December	76,0	35,6	—	7,8	8,9	—	128,3	+ 5,4
1970 December	73,5	39,0	—	29,8	0,8	—	143,1	+14,8
1971 December	77,2	35,0	—	50,3	2,0	—	164,5	+21,4
1972 December	75,4	52,4	—	52,0	14,5	—	194,3	+29,8
1973 December	71,8	75,9	—	54,4	13,4	3,5	219,1	+24,8
1974 December	71,8	88,6	6,5	53,3	8,6	—	228,9	+ 9,8
1975 December	71,8	107,2	6,5	58,7	8,2	—	252,4	+23,5
1976 December	71,8	84,0	6,5	58,9	10,4	—	231,8	—20,6
1977 Januari	72,1	87,5	6,5	59,2	1,5	—	226,8	— 5,0
Februari	72,1	91,0	6,5	59,3	6,6	—	235,5	+ 8,7
Maart	72,1	94,2	6,5	59,3	2,9	—	235,1	— 0,4
April	72,1	96,8	6,5	59,3	4,7	—	239,5	+ 4,4
Mei	72,1	98,6	6,5	61,2	7,3	—	245,7	+ 6,2
Juni	72,1	99,8	6,5	60,9	9,2	—	248,5	+ 2,8
Juli	72,1	102,5	6,5	60,9	12,4	—	254,4	+ 5,9
Augustus	72,1	103,8	6,5	60,0	4,5	—	246,9	— 7,5
September	72,1	105,5	6,5	58,7	9,3	—	252,1	+ 5,2
Oktober	72,1	105,8	6,5	58,7	11,3	—	254,3	+ 2,2
November	72,1	104,2	6,5	58,3	7,0	— 5,6	242,4	—11,9
December	72,3	101,2	6,5	57,7	15,9	—23,4	230,2	—12,0

Bron : Nationale Bank van België.

Algemene staat der banken
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	31 december								Einde kwartaal			
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1e kwartaal 1977	2e kwartaal 1977	3e kwartaal 1977	4e kwartaal 1977
ACTIEF												
Liquide middelen	182,5	223,5	267,9	348,4	479,4	560,9	625,2	704,5	767,1	750,0	815,5	870,3
Kredieten	393,6	475,6	546,0	626,6	745,5	862,0	1 022,2	1 171,8	1 235,1	1 297,8	1 316,2	1 339,5
aan de overheidssector	*180,8*	*201,9*	*223,8*	*258,6*	*308,2*	*353,9*	*397,7*	*449,1*	*475,9*	*499,4*	*518,4*	*492,6*
aan de partikuliere sector	*212,8*	*273,7*	*322,2*	*368,0*	*437,3*	*508,1*	*624,5*	*722,7*	*759,2*	*798,4*	*797,8*	*846,9*
Diversen	57,0	77,2	101,1	122,0	152,1	193,8	186,2	187,7	183,1	185,2	183,0	206,7
waaronder geaccept. wiss.	*29,3*	*37,2*	*45,5*	*48,3*	*45,9*	*52,2*	*56,3*	*54,9*	*54,1*	*55,8*	*53,1*	*61,9*
Totaal	**633,1**	**776,3**	**915,0**	**1 097,0**	**1 377,0**	**1 616,7**	**1 833,6**	**2 064,0**	**2 185,3**	**2 233,0**	**2 314,7**	**2 416,5**
PASSIEF												
Deposito's	322,6	365,8	422,7	501,9	605,1	665,8	783,0	916,0	963,7	972,1	979,7	1 004,0
in Belgische franken :												
— op ten hoogste 1 maand	*137,8*	*161,5*	*186,4*	*215,4*	*241,5*	*270,5*	*318,3*	*355,6*	*394,2*	*393,0*	*388,9*	*392,1*
— depositoboekjes	*71,9*	*74,7*	*96,6*	*116,4*	*150,7*	*170,4*	*221,7*	*255,5*	*260,3*	*274,3*	*282,5*	*300,1*
— op meer dan 1 maand	*78,3*	*94,2*	*106,5*	*132,3*	*157,5*	*165,2*	*163,8*	*197,4*	*190,2*	*189,0*	*192,3*	*194,8*
in deviezen	*34,6*	*35,4*	*33,2*	*37,8*	*55,5*	*59,7*	*79,2*	*107,5*	*119,0*	*115,8*	*116,0*	*117,0*
Eigen middelen	32,4	34,2	36,1	38,6	44,1	48,2	50,4	55,0	56,4	61,4	61,9	65,0
Diversen	278,1	376,3	456,2	556,5	727,8	902,8	1 000,2	1 093,0	1 165,2	1 199,5	1 273,1	1 347,5
waaronder :												
geaccepteerde wissels	*29,3*	*37,2*	*45,5*	*48,3*	*45,9*	*52,2*	*56,3*	*54,9*	*54,1*	*55,8*	*53,1*	*61,9*
obligaties en kasbons	*18,7*	*23,3*	*28,4*	*33,9*	*40,2*	*47,3*	*54,8*	*70,3*	*84,0*	*90,4*	*96,7*	*100,6*
Totaal	**633,1**	**776,3**	**915,0**	**1 097,0**	**1 377,0**	**1 616,7**	**1 833,6**	**2 064,0**	**2 185,3**	**2 233,0**	**2 314,7**	**2 416,5**

Bron : Nationale Bank van België.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan

(miljarden franken)

EINDE MAAND	Kredieten aan bedrijven en particulieren			Commerciële verorderingen op het buitenland			Algemeen totaal
	Gefinancierd door overwegend geldscheppende instellingen	Gefinancierd buiten overwegend geldscheppende instellingen	Totaal	Gefinancierd door overwegend geldscheppende instellingen	Gefinancierd buiten overwegend geldscheppende instellingen	Totaal	
1967 December	156,8	14,1	170,9	27,4	7,1	34,5	205,4
1968 December	181,9	14,4	196,3	42,3	6,2	48,5	244,8
1969 December	195,4	11,1	206,5	44,1	9,0	53,1	259,6
1970 December	217,8	13,4	231,2	72,4	13,9	86,3	317,5
1971 December	251,8	14,5	266,3	94,9	10,8	105,7	372,0
1972 December	304,2	14,2	318,4	105,0	10,1	115,1	433,5
1973 December	364,2	10,2	374,4	123,9	11,0	134,9	509,3
1974 December	398,0	19,5	417,5	156,8	16,9	173,7	591,2
1975 Maart	392,6	27,5	420,1	171,9	19,7	191,6	611,7
Juni	418,9	17,3	436,2	180,4	20,7	201,1	637,3
September	432,2	15,6	447,8	195,6	20,7	216,3	664,1
December	465,9	18,0	483,9	207,8	17,6	225,4	709,3
1976 Maart	484,1	20,2	504,3	214,4	19,4	233,8	738,1
Juni	512,8	15,1	527,9	215,4	18,6	234,0	761,9
September	540,4	9,4	549,8	221,0	19,5	240,5	790,3
December	552,3	16,1	568,4	226,6	20,2	246,8	815,2
1977 Maart	557,2	19,7	576,9	233,7	21,1	254,8	831,7
Juni	591,4	16,3	607,7	252,7	23,7	276,4	884,1
September	604,2	13,9	618,1	244,3	28,9	273,2	891,3
December	651,0	19,3	670,3	266,8	29,5	296,3	966,6

Bron : Nationale Bank van België.

Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Disconto handels-papier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voor-schotten op effecten (b)	
1968 December	81,3	110,3	1,6	193,2
1969 December	95,4	116,0	1,4	212,8
1970 December	115,7	156,2	1,8	273,7
1971 December	122,3	198,1	1,9	322,3
1972 December	132,7	232,7	2,7	368,1
1973 December	137,9	296,8	2,5	437,3
1974 December	151,1	358,0	1,4	508,2
1975 December	169,5	461,0	1,8	624,5
1976 December	185,5	533,7	3,5	722,7
1977 Januari	191,4	550,0	3,1	744,5
Februari	186,8	544,3	4,2	735,3
Maart	205,6	549,5	4,1	759,2
April	208,0	581,9	4,7	794,6
Mei	199,8	586,0	5,8	796,5
Juni	203,4	589,1	5,9	798,4
Juli	198,0	598,3	5,2	801,4
Augustus	198,8	604,7	5,1	808,7
September	183,5	608,8	5,5	797,8
Oktober	181,2	629,9	5,9	817,0
November	191,4	630,5	5,6	827,4
December	195,0	645,5	5,4	846,9

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief alle herdisconteerde wissels.
(b) Inclusief de speciale mobiliseringsverrichtingen (koninklijk besluit van 22 maart 1952, *Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1952).

Daggeldmarkt

Daggemiddelden

(miljarden franken)

TIJDVAK (a)	Totaal der kapitalen « on call »	Uitgeleende gelden			Opgenomen gelden			
		Depositobanken	Rentenfonds	Andere organismen (b)	Depositobanken	Rentenfonds	H.W.I. (nettoleningen)	Andere organismen (c)
1969	7,2	3,8	0,1	3,3	1,3	1,8	3,5	0,6
1970	8,6	3,8	1,6	3,2	1,4	0,1	6,7	0,4
1971	8,8	4,4	1,2	3,2	1,9	0,3	6,1	0,5
1972	9,5	5,2	0,8	3,5	2,2	1,2	5,4	0,7
1973	11,5	6,4	0,9	4,2	2,9	3,1	4,8	0,7
1974	11,8	6,2	1,4	4,2	3,1	3,9	4,2	0,6
1975	15,6	6,5	5,7	3,4	4,1	0,1	10,4	1,0
1976	11,2	6,8	0,8	3,6	4,4	1,2	4,6	1,0
1977	15,5	8,3	3,1	4,1	5,5	—	7,9	2,1
1977 Januari	12,4	8,8	0,1	3,5	3,9	0,1	7,7	0,7
Februari	10,7	4,2	2,3	4,2	6,2	0,1	3,4	1,0
Maart	11,5	8,4	0,2	2,9	3,7	0,4	5,1	2,3
April	8,8	5,5	0,4	2,9	4,7	0,5	2,5	1,1
Mei	11,5	7,3	—	4,2	3,9	5,1	1,7	0,8
Juni	11,4	7,5	—	3,9	4,5	4,1	1,2	1,6
Juli	11,1	7,4	0,2	3,5	4,8	—	5,1	1,2
Augustus	9,5	5,9	—	3,6	4,8	0,2	3,2	1,3
September	10,7	6,6	0,9	3,2	5,3	0,1	3,6	1,7
October	12,0	4,8	4,3	2,9	6,0	—	4,3	1,7
November	18,0	11,4	3,3	3,3	3,9	—	12,5	1,6
December	11,9	6,3	—	5,6	5,8	2,8	2,5	0,8

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Sedert de reorganisatie van de geldmarkt, op 17 november 1959, valt het grootste gedeelte van het verhandelde daggeld onder toepassing van het « Protocol opgemaakt met het oog op de deelneming aan de markt van het gewaarborgde daggeld ». Deze tabel vermeldt daarenboven de buiten dit Protocol verhandelde kapitalen.

(b) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek, inzonderheid de A.S.L.K., het Gemeentekrediet, de N.M.B.S. en sedert augustus 1960, diverse geldschieters « buiten Protocol ».

(c) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de N.D.D., de N.K.B.K., de N.M.K.N.

Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Bij de N.B.B.	Bij het H.W.I.	Bij de andere parastatale instellingen	Gedeeltelijk totaal	Bij andere herdisconterende instellingen (a)	Algemeen Totaal (b)
1968 December	6,7	12,9	13,3	32,9	3,7	36,6
1969 December	3,5	10,1	7,5	21,1	3,9	25,0
1970 December	0,4	7,2	11,7	19,3	4,0	23,3
1971 December	0,1	10,1	11,1	21,3	2,3	23,6
1972 December	0,9	14,8	13,1	28,8	4,0	32,8
1973 December	2,7	15,4	13,8	31,9	2,7	34,5
1974 December	0,6	24,0	18,3	42,9	0,9	43,8
1975 December	—	21,5	19,0	40,5	1,4	41,9
1976 Decembre	0,1	34,4	25,8	60,3	2,3	62,6
1977 Januari	0,1	31,3	25,6	57,0	2,2	59,2
Februari	0,1	33,7	25,3	59,1	2,2	61,3
Maart	0,1	27,5	26,2	53,8	2,3	56,1
April	0,1	28,5	26,5	55,1	2,2	57,3
Mei	0,2	31,4	26,8	58,4	2,5	60,9
Juni	0,1	32,3	27,2	59,6	2,8	62,4
Juli	0,1	36,6	27,7	64,4	2,7	67,1
Augustus	0,1	26,4	29,7	56,2	2,7	58,9
September	0,1	34,1	30,4	64,6	2,6	67,2
Oktober	0,2	37,4	30,2	67,8	2,7	70,5
November	0,2	41,0	31,4	72,6	2,7	75,3
December	0,2	47,3	32,8	80,3	2,8	83,1

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Alleen in Belgische franken.
(b) Deze bedragen zijn niet opgenomen in de rubriek handelswissels van de algemene staat der banken.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto

Toestand einde maand

(miljarden franken)

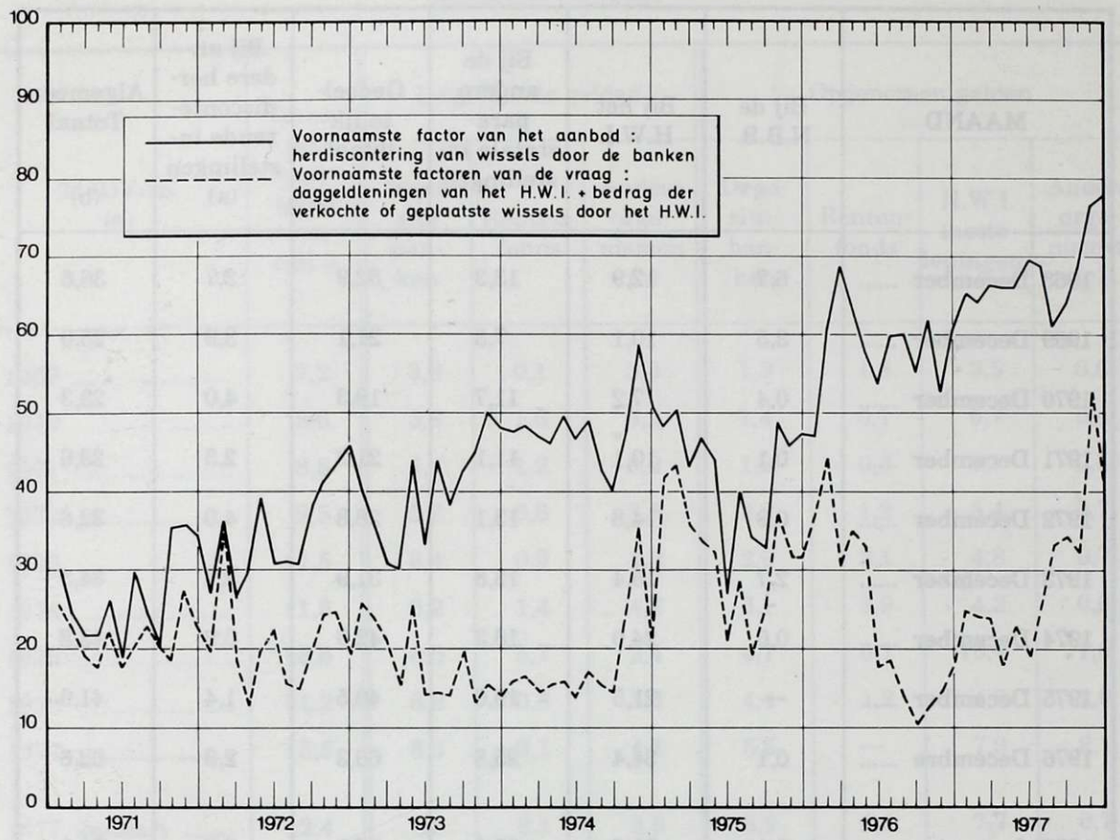

Bronnen : Bankcommissie.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Bedrijvigheid van het H.W.I.

Daggemiddelden der wissels in omloop

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Wisselportefeuille van het H.W.I.	18,0	11,4	7,5	15,3	21,7	24,8	21,0	44,2	38,9
waaronder bij de N.B.B. herdiscon-teerd	*14,3*	*4,6*	*2,6*	*9,9*	*16,5*	*26,3*	*9,1*	*38,6*	*32,8*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*3,6*	*6,7*	*6,1*	*5,5*	*4,8*	*4,2*	*10,4*	*4,6*	*5,5*(a)
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	15,0	13,6	17,9	17,8	15,5	14,1	23,3	20,9	25,8
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	33,0	25,0	25,4	33,1	37,2	38,9	44,3	65,1	64,7

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

(a) De interbankleningen voor een bedrag van 1,1 miljard frank inbegrepen.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland, ondergebracht bij de Nationale Bank van België

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bank-accepten	Handels-papier	Voor-schotten	Totaal (a)
1967 December	7,9	5,8	—	13,7
1968 December	13,2	12,3	—	25,5
1969 December	10,4	7,9	—	18,3
1970 December	2,7	3,7	0,2	6,6
1971 December	9,3	5,8	0,3	15,4
1972 December	17,9	14,9	0,1	32,9
1973 December	20,6	18,9	0,4	39,9
1974 December	14,7	16,0	0,5	31,2
1975 Maart	5,8	3,5	—	9,3
Juni	0,6	3,6	—	4,2
September	2,0	1,7	—	3,7
December	9,8	12,0	0,4	22,2
1976 Maart	17,8	26,9	—	44,7
Juni	14,3	23,2	—	37,5
September	17,4	26,1	0,3	43,8
December	14,2	28,6	0,4	43,2
1977 Maart	4,6	13,0	—	17,6
Juni	10,0	24,2	0,3	34,5
September	11,4	25,6	—	37,0
December	20,2	36,7	0,4	57,3

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Hoofdzakelijk het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat

Overeenkomsten van 14 september 1948, 15 april 1952 en 1 februari 1963

(miljarden franken)

Weekgemiddelde per jaar	Bedrag	Weekgemiddelde per maand	Bedrag
1966	9,4	1977 januari	20,6
1967	6,9	februari	20,0
1968	8,9	maart	20,6
1969	13,8	april	20,6
1970	11,5	mei	20,6
1971	6,1	juni	20,6
1972	2,5	juli	24,0
1973	2,4	augustus	30,6
1974	7,3	september	32,1
1975	3,5	oktober	23,1
1976	16,5	november	18,1
1977	23,7	december	33,2

Bron : Nationale Bank van België.

Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt

Toestand einde maand

TIJDVAK	Wisselmarkt			Daggeld	Aanbestedingen van het Rentenfonds
	N.B.B. (a)	H.W.I. (koper) (b, c)	H.W.I. (makelaar) (d)	(e)	
1973	7,75	7,65	9,50	4,81	7,95
1974	8,75	8,65 | 10,00	10,90	9,25	11,00
1975	6,00	5,25	5,80	4,63	6,20
1976	9,00	8,90	9,65	8,38	10,50
1977	9,00	8,75	9,50	5,58	9,50
1977 januari	8,00	7,75	8,00	6,14	9,00
februari	7,00	6,75	6,90	6,69	7,75
maart	7,00	6,75	7,00	5,46	7,75
april	7,00	6,75	6,80	6,18	7,50
mei	6,50	6,25	6,70	5,93	7,50
juni	6,00	5,75	6,35	5,87	7,00
juli	6,00	5,75	6,35	4,49	6,90
augustus	6,00	5,75	5,85	4,91	6,25
september	6,00	5,75	5,90	4,88	6,15
oktober	6,00	5,55	5,80	4,75	6,25
november	6,00	5,55	5,70	3,42	6,25
december (f)	9,00	8,75	9,50	7,16	9,50

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Disconto van de N.B.B. voor geaccepteerde in een bank gedomicilieerde wissels en voor bij de invoer geviseerde bankaccepten.

(b) Disconto voor de aankoop door het H.W.I. voor bij de invoer geviseerde bankaccepten, op ten hoogste 120 dagen.

(c) Tot 31 mei 1970 en met ingang van 23 oktober 1973 : 120 dagen looptijd en minder. In de tussenperiode : van 61 tot 120 dagen looptijd. Het betreft het rentepercentage voor de accepten die aangerekend worden op het herdisconto- en visumplafond van de cederende bank bij de Nationale Bank van België; met ingang van 8 juli 1974 verschilt het rentepercentage naargelang de accepten worden aangerekend op het subplafond A (onderste lijn) of op het subplafond B (bovenste lijn).

(d) Disconto voor de niet-geviseerde bankaccepten, op ongeveer 120 dagen, verhandeld door bemiddeling van het H.W.I.

(e) De gemiddelden zijn berekend op grond van het totaal aantal dagen van de periode.

(f) Op 2 december beliep het percentage 7 %.

Gemiddeld koersverloop van enkele geldeenheden op de Beurs te Brussel

(einde 1970 = 100)

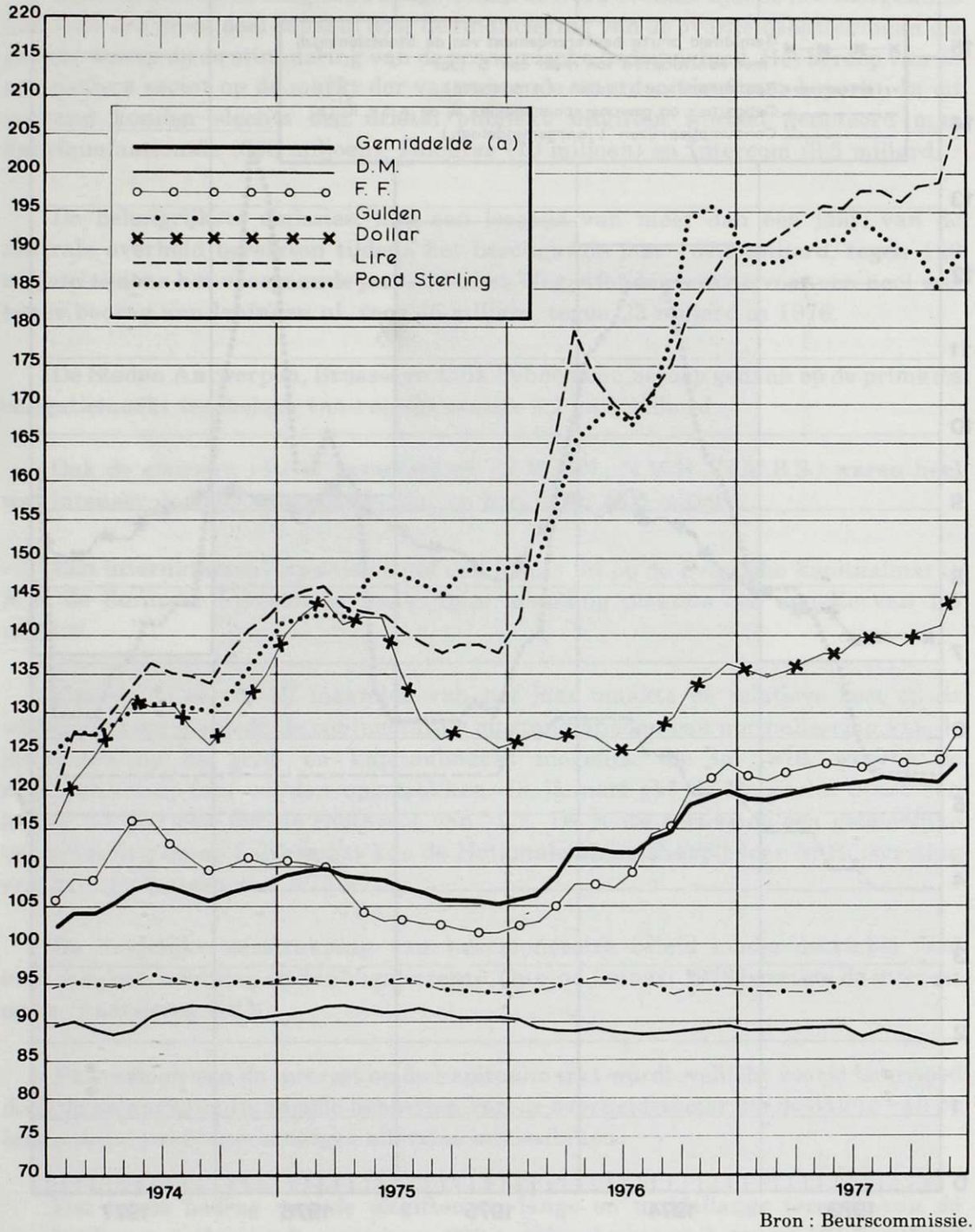

Bron : Beurscommissie.

(a) De individuele koersindexcijfers worden berekend op grond van de maandgemiddelden van officiële wisselkoersen, waarna per geldhoeveelheid de overeenkomstige waarde van één BF wordt bepaald. Het gemiddeld koersindexcijfer wordt berekend op basis van het aandeel van de invoer uit de betrokken landen en rekening houdend met de volgende geldeenheden : dollar, FF, pond sterling, gulden, Zwitserse F, DM, lire, Zweedse kronen, Deense kroon, escudo, peseta, zaïre, Canadese dollar.

Ontwikkeling van de rentepercentages van enkele beleggingen in Belgische franken die open staan voor het publiek vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele stijging der kleinhandelsprijzen (a)

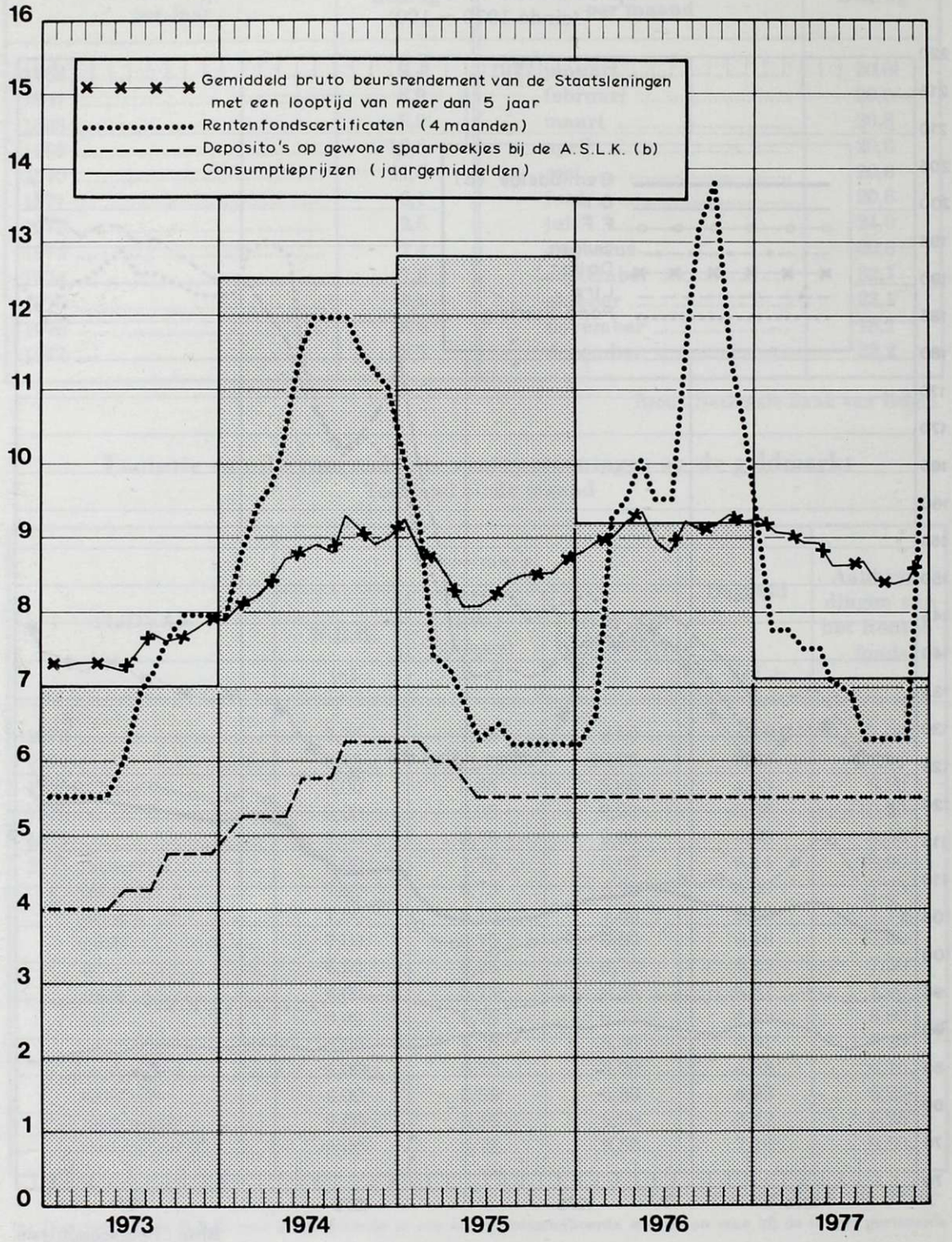

Bronnen : Beurscommissie;
Algemene Spaar- en Lijfrentekas;
Ministerie van Financiën;
Ministerie van Economische Zaken,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Percentages vóór belastingheffingen bij de bron.
(b) Toegekende percentages op de bedragen tot 500.000 F. Zij omvatten de getrouwheidspremie verleend op de bedragen die ingeschreven bleven van 16 januari tot 31 december. Doordat de inkomens uit deposito's op gewone spaarboekjes ten belope van een bepaald bedrag (thans fr. 15.000 per jaar) vrijgesteld zijn van belasting kan hun rentevoet niet worden vergeleken met die welke voorkomen in de andere curven.

AFDELING II. — KAPITAALMARKT

De activiteit op de Belgische obligatiemarkt werd evenals tijdens het voorgaande jaar voor een groot deel bepaald door de financiering van de overheidsbestedingen die gericht waren op de stimulering van de economische bedrijvigheid. Het beroep van de particuliere sector op de markt der vastrentende waarden bleef zeer beperkt. In dit verband konden slechts een drietal publieke uitgiften worden genoteerd m.n. Fabrique nationale (600 miljoen), Fidelitas (70 miljoen) en Intercom (3,5 miljard).

De belangrijkste emissies, met een looptijd van meer dan één jaar, van de centrale overheid bereikten tijdens het beschouwde jaar 167,8 miljard, tegen 129 miljard tijdens het voorgaande jaar. Ook het Wegenfonds plaatste voor een heel wat hoger bedrag aan leningen nl. voor 45 miljard, tegen 23 miljard in 1976.

De Steden Antwerpen, Brussel en Luik hebben een beroep gedaan op de primaire obligatiemarkt ten belope van respectievelijk 6,2 en 4 miljard.

Ook de emissies van de parastatalen (N.M.K.N., N.M.H., N.M.B.S.) waren heel wat intenser dan het voorgaande jaar en bereikten 45,5 miljard.

Eén internationaal organisme gaf een lening uit op de Belgische kapitaalmarkt m.n. de Europese Investeringsbank. Deze instelling plaatste een emissie van 1,5 miljard.

Tijdens de eerste elf maanden van het jaar maakte de relatieve rust op de wisselmarkten alsmede de conjuncturele omstandigheden een normalisering van de interesten op de geld- en kapitaalmarkt mogelijk, die in 1976, wegens de muntperikelen, fors werden opgetrokken. In januari gaf de Belgische Staat een lening uit met een faciale rentevoet van 10 %. De rente vertoonde een geleidelijke vermindering en op 8 december kon de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting een lening plaatsen aan 8,75 %.

De duidelijke verstrakking van het monetaire beleid medio december had eveneens een weerslag op de obligatierente. Op eind januari 1978 bereikte de interest op de Staatsleing 9,5 %.

Het verloop van de interest op de kapitaalmarkt wordt wellicht vooral beïnvloed door de belangrijke financiële behoeften van de overheidssector die de daling van de lange termijnrentepercentages alleszins bemoeilijken.

Het totale bedrag van de uitgiften op lange en middellange termijn van de overheidssector (1) wordt (netto) op 290,4 miljard geraamd, tegen 161,7 miljard tijdens het voorgaande jaar.

---

(1) Effecten met een looptijd van één jaar inbegrepen, verkrijgbaar voor elke belegger.

Tijdens het beschouwde jaar was de belangstelling voor de aandelenmarkt vrij gering; dit kan worden verklaard door het feit dat door het weinig bemoedigende conjunctuurverloop en de hiermede samenhangende winstvooruitzichten van de ondernemingen, de beleggers veelal de voorkeur gaven aan vastrentende beleggingen met hoger en onmiddellijk rendement en koerswinst bij rentedaling.

In de eerste twee maanden van het jaar impliceert het verloop van het algemeen indexcijfer der Belgische waarden (1963=100) die genoteerd worden op de contantmarkt van de Beurs te Brussel een opwaarts gerichte beweging, die zich in november 1976 heeft ingezet. Vervolgens verminderde het beschouwde indexcijfer in beperkte mate tot in juni. Tijdens deze periode van koersdaling moet immers rekening worden gehouden met een veelheid van invloeden die tegen elkaar moeten worden afgewogen zoals enerzijds rentedalingen, gunstige winst en dividendpublikaties en anderzijds verzwakking van de conjunctuur en versombering van de vooruitzichten in dit verband. Tijdens de maanden juli en augustus trad een lichte koersverbetering op doch nadien zette een geleidelijke koersdaling zich in en deze beweging werd aangehouden tot eind 1977.

Voor 1977 daalde het gemiddeld indexcijfer der Belgische waarden op de contantmarkt met gemiddeld 5,1 %, tegen —3,8 % in 1976. De kapitalisatie van de representatieve waarden der Belgische ondernemingen die genoteerd worden op de contantmarkt van de Beurs van Brussel verminderde gemiddeld met 2,0 %, tegen —4,5 % in 1976. In 1977 beliep het totaal van het verhandelde kapitaal op de termijnmarkt en op de contantmarkt (industriële aandelen en obligaties) samen 40,8 miljard, tegen 56,9 miljard in 1978.

Per sector kwam een zeer uiteenlopende koersontwikkeling tot uiting. Vooral ondernemingen in sectoren met structurele moeilijkheden kenden zeer sterke koersdalingen. Onder de zwakke sectoren konden de staalsector (het koersindexcijfer voor deze rubriek werd gehalveerd), non-ferrometalen (het koersindexcijfer daalde met 30 %), papier en textiel evenals bouw en bouwmaterialen worden gerangschikt. Een aantal sectoren waarvan het grootste deel tot de dienstensector behoort lieten daarentegen een tamelijk gunstige ontwikkeling zien. Het koersindexcijfer voor de rubriek banken steeg met 6 %, verzekeringen met 10 %, openbare nutsbedrijven met 6 % en distributiebedrijven met 14 %.

*
* *

Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1970	91 200	1977	
1971	147 000		
		Januari	56 000
1972	141 240	Februari	21 500
		Maart	16 500
1973	151 200	April	12 000
		Mei	50 300
1974	139 500	Juni	6 000
		Juli	—
1975	175 100	Augustus	—
		September	61 500
1976	196 000	Oktober	28 500
		November	18 000
1977	270 300	December	—

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen van de Staat, de provinciën en de gemeenten, van de instellingen van algemeen nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (met uitzondering van de doorlopende uitgiften en leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

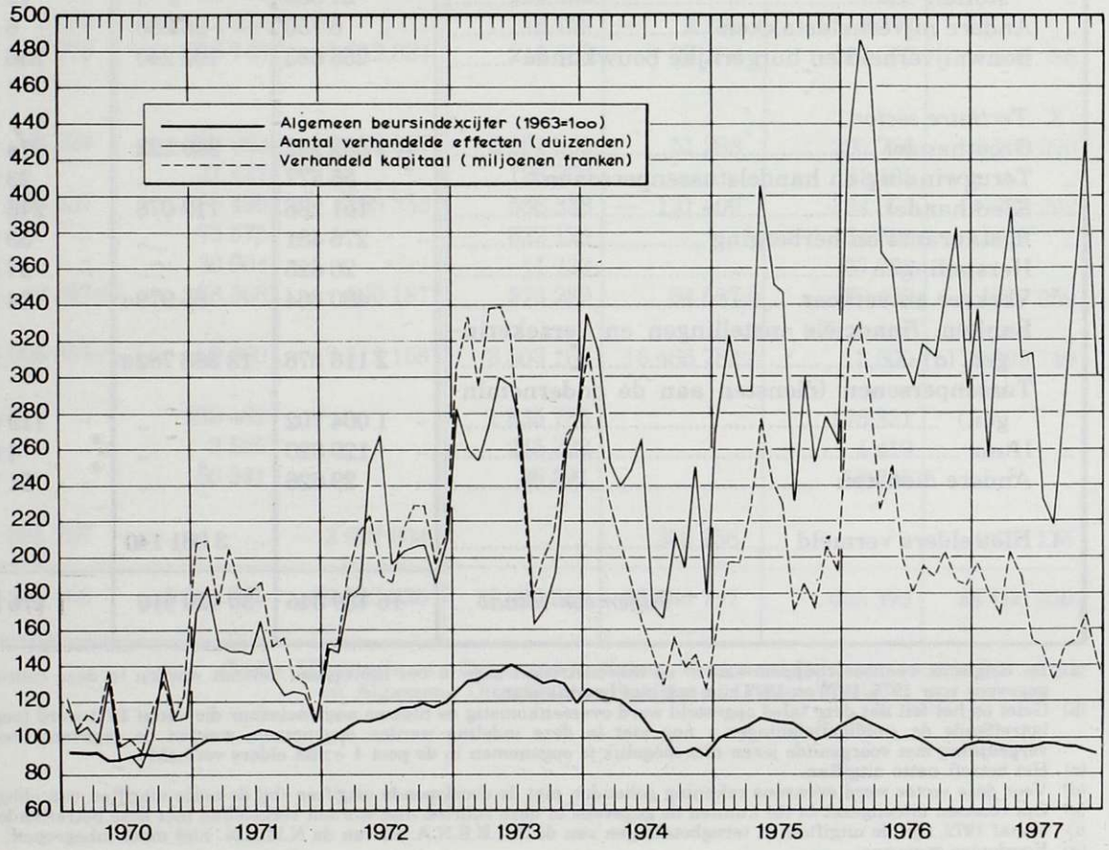

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Netto uitgiften van aandelen en obligat
(duizenc

BEDRIJFSTAK	1972			
	Naamloze- en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	Totaal (b)
	Aandelen	Obligaties (b, c)		
1. *Primaire sector :*				
Landbouw en visvangst	87 015	4 611	26 206	117 8
2. *Secundaire sector :*				
Energie (olie, aardgas en andere bronnen)	4 634 806	9 644 907	—	14 279 7
Ertsen- en delfstoffenwinning	78 357	..	41 010	
Metaalproduktie	150 386	— 450 783	1 609	— 298 7
Kleinijverheid, cement en aanverwante nijverheidstakken en glasnijverheid	2 665 975	— 43 639	6 335	2 628 6
Nijverheid der andere niet-metaalhoudende mineralen	12 851	301 742	3 734	
Scheikundige nijverheid	326 522	358 443	5 040	690 0
Metaalverwerkende nijverheid	1 900 275	2 785 013	72 123	4 757 4
Voedingsmiddelennijverheid en tabak	457 994	— 21 028	42 024	478 9
Textielnijverheid	392 255	— 25 110	26 512	473 6
Leder- en kledingnijverheid	53 354	..	26 659	(e
Houtnijverheid	58 272	36 033	37 502	131 8
Papiernijverheid, drukkerijen en uitgeverijen	65 114	150 959	29 187	245 2
Rubbernijverheid en verwerking van plastische stoffen	27 085	..	12 334	
Andere nijverheidstakken	6 750	— 26 980	6 346	
Bouwnijverheid en burgerlijke bouwkunde	258 683	102 240	236 964	597 8
3. *Tertiaire sector :*				
Groothandel	1 052 292	989 523	274 307	2 316 1
Terugwinning en handelstussenpersonen	55 577	..	23 923	
Kleinhandel	151 286	119 078	246 707	517 0
Restaurants en herberging	276 481	..	69 931	
Herstellingen	26 626	..	37 871	
Verkeer en vervoer	480 864	65 979 (f)	74 071	620 9
Banken, financiële instellingen en verzekeringen (d)	2 116 378	13 368 782 (f)	250	15 485 4
Tussenpersonen (diensten aan de ondernemingen)	1 004 702	..	119 879	
Huur	120 320	..	4 010	
Andere diensten	29 626	..	51 708	
4. Niet elders vermeld		3 061 140	..	5 345 0
Algemeen totaal ...	**16 489 846**	**30 420 910**	**1 476 242**	**48 386 9**

(a) De Belgische vennootschappen waarin de hoofdactiviteit zich in het buitenland bevindt worden in deze rubriek opgenomen. — D gegevens voor 1975, 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Gelet op het feit dat deze tabel opgesteld werd overeenkomstig de nieuwe nomenclatuur die vanaf 1971 werd toegepast en de gegeven betreffende de « obligatieleningen » nog niet in deze indeling werden opgenomen, werden de gegevens voor alle sectoren waa vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk is opgenomen in de post 4 « niet elders vermeld ».
(c) Het betreft netto uitgiften.
(d) Voor deze sector werd eveneens rekening gehouden met de doorlopende uitgiften (bij de netto uitgiften van obligatieleningen);
(e) Om redenen uiteengezet in (b) kunnen de gegevens in deze rubriek niet worden vergeleken met deze betreffende de voorgaande jaren
(f) Vanaf 1972, zijn de uitgiften en terugbetalingen van de S.A.B.E.N.A. en van de N.M.K.N. niet meer inbegrepen.
(g) Voorlopige gegevens.

n de Belgische vennootschappen (a)
nken)

1973				1974			
Naamloze- en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	Totaal (b)	Naamloze- en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	Totaal (b, g)
Aandelen	Obligaties (b, c)			Aandelen	Obligaties (b, c, g)		
31 820	— 388	26 947	58 379	24 409	— 388	24 304	48 325
3 066 000	5 054 904	—	8 120 904	2 555 240	8 730 045	—	11 285 285
63 892	..	1 315	..	267 587	..	3 534	..
177 000	— 364 253	300	— 186 953	61 546	— 408 985	500	— 346 939
159 461	924 105	10 260	1 093 826	86 610	— 76 420	23 955	34 145
64 661	285 250	3 359	..	27 870	67 941	7 266	..
718 282	981 062	6 967	1 706 311	432 519	34 915	2 080	469 514
1 168 779	— 125 074	79 210	1 122 915	1 767 056	525 702	77 110	2 369 868
902 409	185	32 191	934 785	920 093	— 16 554	31 807	935 346
260 983	— 12 125	20 136	412 695	395 530	— 18 741	33 027	564 433
111 398	..	32 303	(e)	124 280	— 1 500	31 837	(e)
180 982	961	38 035	219 978	244 514	— 3 180	52 721	294 055
116 299	895 047	29 581	1 040 927	163 083	— 96 575	29 629	96 137
128 678	..	12 034	..	160 259	..	7 988	..
21 485	— 2 080	12 674	..	19 150	— 2 185	8 377	..
404 415	349 679	258 740	1 012 834	240 853	33 206	261 327	535 386
1 174 229	23 336	280 962	1 478 527	2 861 866	51 298	295 756	3 208 920
150 003	..	31 177	..	126 250	..	21 485	..
221 261	— 95 337	263 429	389 353	568 338	— 131 409	324 363	761 292
113 339	..	73 575	..	622 129	..	74 801	..
155 643	..	30 904	..	11 733	..	37 739	..
431 216	— 9 397(f)	78 368	500 187	573 280	64 587(f)	79 492	717 359
3 497 324	14 005 834(f)	9 000	17 512 158	3 503 167	16 486 782(f)	3 800	19 993 749
1 659 349	..	152 482	..	1 835 785	..	176 331	..
420 528	..	2 525	..	245 322	..	4 419	..
74 113	..	50 341	..	86 391	..	52 745	..
..	391 757	..	3 897 004	..	350 258	..	4 213 175
15 473 549	**22 303 466**	**1 536 815**	**39 313 830**	**17 924 860**	**25 588 797**	**1 666 393**	**45 180 050**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Netto-emissies van aandelen			Verhoging van de obligatie-lening der vennoot-schappen (b) (c)	Totaal der netto-emissies
	Oprichting van vennoot-schappen	Kapitaal-verhoging	Totaal		
1958	648	3 049	3 697	9 601	13 298
1959	897	2 440	3 337	8 086	11 423
1960	1 510	5 035	6 545	5 907	12 452
1961	1 213	2 918	4 131	8 466	12 597
1962	2 193	4 521	6 715	8 067	14 782
1963	1 092	4 192	5 284	6 511	11 795
1964	1 444	8 331	9 775	4 376	14 151
1965	1 425	5 809	7 234	11 025	18 259
1966	1 343	8 382	9 725	6 997	16 722
1967	1 955	8 160	10 115	13 938	24 053
1968	2 202	15 469	17 671	19 259	36 930
1969	2 853	14 058	16 911	13 289	30 200
1970	2 814	12 923	15 737	26 129	41 866
1971	2 782	11 421	14 203	30 166	44 369
1972	4 166	13 800	17 966	30 421	48 387
1973	4 525	12 485	17 010	22 303	39 314
1974	4 701	14 890	19 591	25 589(d)	45 180(d)
1975 (d)	5 225	12 442	17 667	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Met inbegrip van de Belgische ondernemingen waarvan de hoofdactiviteit gelegen is in het buitenland. De gegevens voor 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Exclusief de N.M.K.N. en de Sabena vanaf 1972.
Inclusief de private emissies, d.w.z. die welke niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een aanbod op de markt.
(c) Het betreft netto uitgiften.
(d) Voorlopige gegevens.

Beurs van Brussel

Omzet van de kontantmarkt

TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1970						
Eerste halfjaar	4 648 663	79 765	4 728 428	5 668 490	162 008	5 830 498
Tweede halfjaar ..	4 535 778	118 777	4 654 555	5 310 485	283 148	5 593 633
Totaal ...	**9 184 441**	**198 542**	**9 382 983**	**10 978 975**	**445 156**	**11 424 131**
1971						
Eerste halfjaar	6 634 604	159 236	6 793 840	8 200 511	452 872	8 653 383
Tweede halfjaar ..	5 353 078	97 288	5 450 366	6 256 607	221 559	6 478 166
Totaal ...	**11 987 682**	**256 524**	**12 244 206**	**14 457 118**	**674 431**	**15 131 549**
1972						
Eerste halfjaar	7 862 140	170 376	8 032 516	8 338 470	406 986	8 745 456
Tweede halfjaar ..	9 315 611	256 456	9 572 067	10 722 408	546 367	11 268 775
Totaal ...	**17 177 751**	**426 832**	**17 604 583**	**19 060 878**	**953 353**	**20 014 231**
1973						
Eerste halfjaar	13 719 298	360 505	14 079 803	15 219 314	861 329	16 080 643
Tweede halfjaar ..	11 111 742	306 061	11 417 803	11 025 283	653 910	11 679 193
Totaal ...	**24 831 040**	**666 566**	**25 497 606**	**26 244 597**	**1 515 239**	**27 759 836**
1974						
Eerste halfjaar	13 919 369	353 452	14 272 821	9 445 347	709 558	10 154 905
Tweede halfjaar ..	7 884 777	298 565	8 183 342	5 585 542	545 883	6 131 425
Totaal ...	**21 804 146**	**652 017**	**22 456 163**	**15 030 889**	**1 255 441**	**16 286 330**
1975						
Eerste halfjaar	13 024 356	262 978	13 287 334	7 702 493	557 409	8 259 902
Tweede halfjaar ..	13 259 477	293 078	13 552 555	7 781 577	712 797	8 494 374
Totaal ...	**26 283 833**	**556 056**	**26 839 889**	**15 484 070**	**1 270 206**	**16 754 276**
1976						
Eerste halfjaar	14 932 748	333 000	15 265 748	10 132 913	811 106	10 944 019
Tweede halfjaar ..	15 870 059	314 029	16 184 088	8 388 074	807 973	9 196 047
Totaal ...	**30 802 807**	**647 029**	**31 449 836**	**18 520 987**	**1 619 079**	**20 140 066**
1977						
Eerste halfjaar	15 785 504	289 497	16 075 001	6 576 719	787 696	7 364 415
Tweede halfjaar ..	10 118 161	288 586	10 406 747	6 251 556	832 061	7 083 617
Totaal ...	**25 903 665**	**578 083**	**26 481 748**	**12 828 275**	**1 619 757**	**14 448 032**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel (a)

Leningen uitgegeven na 1 december 1965

BEGIN DER PERIODE	Vervaldag binnen 2 tot 5 jaar		Vervaldag over meer dan 5 jaar		
	Staat	Parastatale instellingen en steden	Staat	Parastatale instellingen en steden	Particuliere vennootschappen
1969	6,61	6,62	6,65	6,71	7,69
1970	7,37	7,96	7,80	8,20	9,26
1971	6,92	7,37	7,79	7,97	9,32
1972	6,87	6,83	7,17	7,11	7,69
1973	6,76	6,81	7,21	7,11	7,74
1974	7,72	7,61	7,92	7,95	8,56
1975	8,76	9,18	9,03	9,41	10,90
1976	8,33	8,41	8,72	8,90	10,29
1977 Januari	9,32	9,30	9,22	9,62	11,70
Februari	9,12	9,19	9,24	9,50	11,14
Maart	9,07	9,04	9,08	9,29	10,73
April	9,14	9,04	9,06	9,21	10,82
Mei	8,93	8,85	8,94	9,20	10,47
Juni	9,17	8,87	8,93	9,29	10,42
Juli	8,77	8,52	8,61	8,98	10,13
Augustus	8,68	8,29	8,62	8,73	10,04
September	8,88	8,59	8,68	8,89	10,08
Oktober	8,65	8,42	9,48	8,75	9,56
November	8,59	8,42	8,39	8,80	9,63
December	8,66	8,43	8,42	8,79	9,97

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Tenzij anders vermeld is het gemiddelde rendement het percentage dat, toegepast bij de berekening van de actuele waarde van de gezamenlijke nog te ontvangen termijnen (aflossing, rente, gebeurlijke loten en premies) van de annuïteit, een actuele waarde geeft die gelijk is aan de koopprijs van het uitstaande kapitaal, berekend volgens de dagnoteringen, verhoogd met de courtage en eventueel met de opgelopen rente.

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
17 januari 1977 ..... (Belg. Staat)	8	10,00	10,00	56 000
17 februari 1977 ..... (N.M.K.N.)	8	10,00	9,96	5 000
17 februari 1977 ..... (N.M.H.)	8	10,00	9,96	16 500
16 maart 1977 ..... (Wegenfonds)	9	9,75	9,75	16 500
25 april 1977 ..... (Stad Antwerpen)	7	9,75	9,90	6 000
25 april 1977 ..... (Stad Brussel)	7	9,75	9,90	2 000
25 april 1977 ..... (Stad Luik)	7	9,75	9,90	4 000
25 mei 1977 ..... (Belg. Staat)	7	9,75	9,80	50 300
27 juni 1977 ..... (N.M.B.S.)	9	9,75	9,71	6 000
5 september 1977 ..... (Belg. Staat)	9 j. 6 m.	9,50	9,48	61 500
13 oktober 1977 ..... (Wegenfonds)	7 j. 6 m.	9,00	9,02	28 500
8 december 1977 ..... (N.M.H.)	8 j. 6 m.	8,75	8,98	18 000

Bron : Rentenfonds.

Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen

(miljarden franken)

JAARTAL	Bedrag der inschrijvingen
1968	61,0
1969	71,0
1970	59,0
1971	67,2
1972	88,3
1973	121,7
1974	124,7
1975	116,0
1976	176,0
1977	194,4

Bron : Nationale Bank van België.

Financiële activa (a)

(Veranderingen in miljarden franken)

JAAR-TAL	Activa in Belgische franken			Activa in buitenlandse valuta's			Andere activa (c)	Eind-totaal
	voor ten hoogste een jaar	voor meer dan een jaar	Totaal	Depo-sito's	Effecten (b)	Totaal		
1971	+114	+ 69	+183	— 3	+22	+19	+ 4	+206
1972	+169	+ 62	+231	— 2	+33	+31	+18	+280
1973	+171	+ 81	+252	+ 6	+25	+31	+ 3	+286
1974	+176	+ 97	+273	+13	+15	+28	+ 1	+302
1975 (d)	+217	+112	+329	+ 8	+32	+40	+ 8	+377
1976 (d)	+236	+148	+384	+12	+14	+26	+55	+465
1977 (d)	+191	+223	+414	+19	+16	+35	+24	+473

Bron : Nationale Bank van België.

(a) In het bezit van particulieren en bedrijven (exclusief de financiële instellingen), inclusief de overheidsbedrijven en sommige financiële instellingen die in 1976 onmogelijk konden worden uitgeschakeld : instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen, pensioenfondsen.

(b) Nettoaankopen door ingezetenen van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie; het aandeel van de Luxemburgse besparing in deze nettoaankopen is weinig belangrijk.

(c) Activa waarvan de indeling in Belgische franken of in buitenlandse valuta's niet bekend is of geen zin heeft. Het betreft namelijk de netto commerciële vorderingen op het buitenland in handen van de bedrijven en de directe investeringen in het buitenland.

(d) Voorlopige gegevens.

Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons (a)

(miljarden franken)

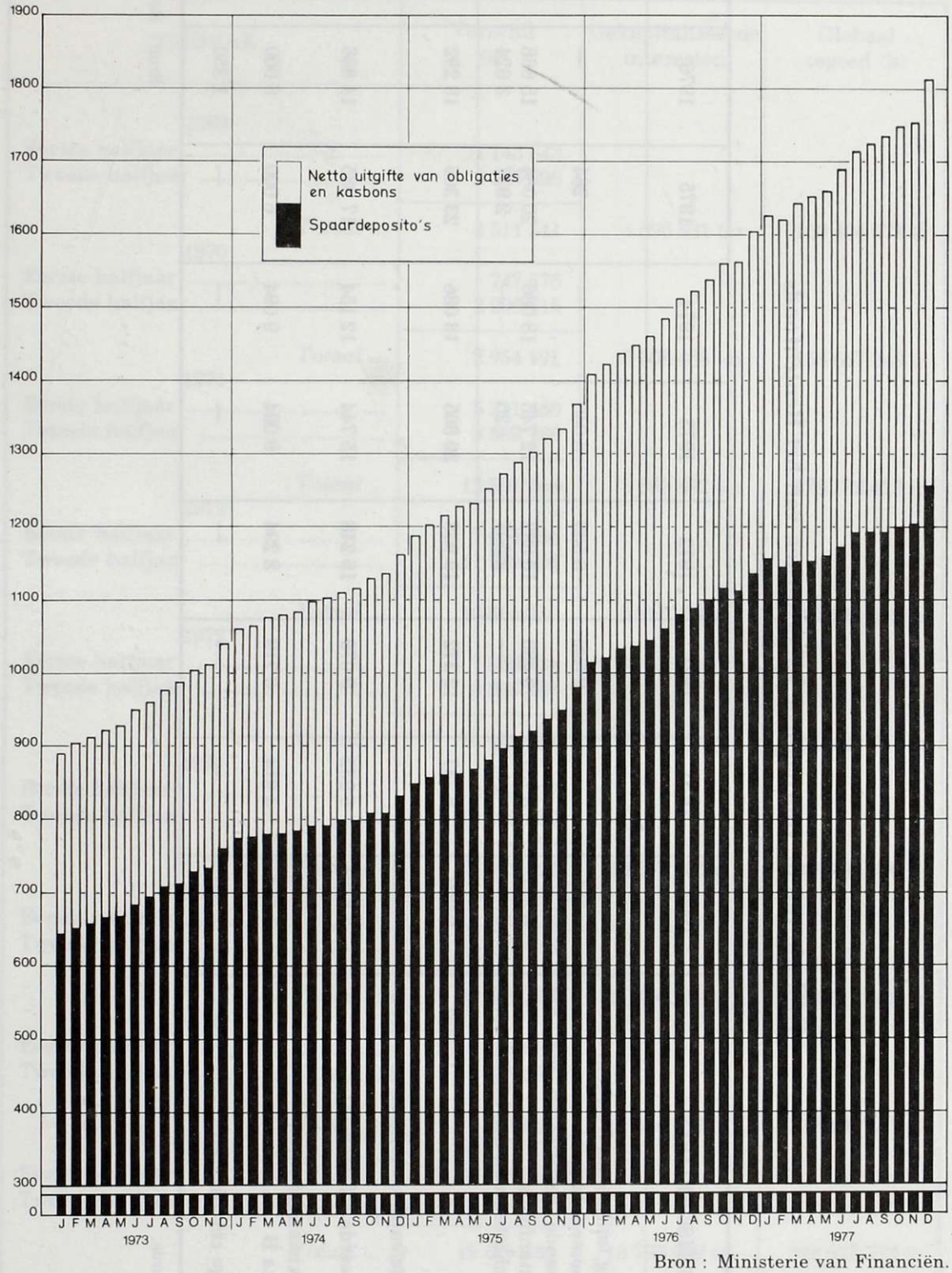

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) — *Spaardeposito's* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de Banken.
— *Netto-uitgiften van obligaties en kasbons* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de banken.

Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds

Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Financiering (miljoenen franken) :									
— Opgenomen daggeld	631	—	2 892	6 539	8 040	—	284	—	2 800
— Uitstaande certificaten van het Rentenfonds	8 377	8 737	9 480	10 892	12 745	18 086	20 084	15 668	6 995
— Voorschotten van de N.B.B.	—	—	—	2 507	20	—	2 937	3 624	7 387
Totaal ...	**9 008**	**8 737**	**12 372**	**19 938**	**20 805**	**18 086**	**23 305**	**18 292**	**17 182**
Effectenportefeuille (miljoenen franken) :									
— Genoteerde effecten (a)	7 833	6 932	9 079	15 248	15 744	12 154	17 935	14 866	18 744
— Schatkistcertificaten : reeks B	4 654	4 214	6 719	8 294	9 094	9 094	6 000	6 000	—
— Overige certificaten	—	—	—	—	—	—	—	1 350	6 995

(a) Nominale waarde.

Bron : Rentenfonds.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1969			
Eerste halfjaar	1 143 843		
Tweede halfjaar	2 367 698		
Totaal ...	**3 511 541**	4 595 831 (c)	150 404 571 (c)
1970			
Eerste halfjaar	747 476		
Tweede halfjaar	2 206 715		
Totaal ...	**2 954 191**	5 308 486 (c)	158 667 248 (c)
1971			
Eerste halfjaar	5 211 480		
Tweede halfjaar	8 589 788		
Totaal ...	**13 801 268**	5 663 897 (c)	178 132 413 (c)
1972			
Eerste halfjaar	7 654 054		
Tweede halfjaar	11 212 804		
Totaal ...	**18 866 858**	5 915 431 (c)	202 914 702 (c)
1973			
Eerste halfjaar	7 056 704		
Tweede halfjaar	8 395 187		
Totaal ...	**15 451 891**	7 077 174 (c)	225 443 767 (c)
1974			
Eerste halfjaar	3 028 037		
Tweede halfjaar	10 029 630		
Totaal ...	**13 057 667**	10 037 066 (c)	248 538 500 (c)
1975			
Eerste halfjaar	11 568 820		
Tweede halfjaar	15 897 685		
Totaal ...	**27 466 505**	11 506 553 (c)	287 511 558 (c)
1976			
Eerste halfjaar	10 036 069		
Tweede halfjaar	9 258 537		
Totaal ...	**19 294 606**	12 684 717 (c)	319 490 881 (c)
1977			
Eerste halfjaar	7 015 311		
Tweede halfjaar	8 573 992		
Totaal ...	**15 589 303**	13 795 539 (c)	348 875 723 (c)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Voorheffing afgehouden.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitstaande einde 1976	Opgenomen in 1977	Terugbetalingen in 1977	Uitstaande einde 1977
A. — Beleggingen op half-lange en lange termijn				
Openbare besturen				
Belgische schuld	75 113,6	11 098,5	3 542,2	82 669,9
Provinciën, steden, gemeenten	3 813,7	601,9	145,5	4 270,1
Overige (a)	20 922,5	151,0	1 094,4	19 979,1
Openbare exploitatiebedrijven				
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	5 856,7	344,4	1 078,0	5 123,1
Regie van Telegraaf en Telefoon	10 982,3	—	291,9	10 690,4
Dienst der Scheepvaart	7 560,0	1 150,0	428,3	8 281,7
Belgische Radio en Televisie	3 962,2	1 125,0	329,6	4 757,6
Wegenfonds	5 970,2	4 243,8	24,7	10 189,3
Autowegen	8 227,4	—	76,4	8 151,0
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	973,1	—	52,5	920,6
Overige (b)	381,6	—	65,7	315,9
Nationale Maatschappij voor Waterbedeling	1 687,5	—	92,8	1 594,7
Andere vennootschappen voor waterbedeling	1 031,7	—	51,8	979,9
Regie der Gebouwen	1 256,1	—	57,5	1 198,6
Overige openbare diensten	1,5	—	—	1,5
Huisvesting				
Sociale huisvesting	88 511,5	17 156,2	6 429,3	99 238,4
Overige huisvesting	107 729,3	25 526,8	7 074,8	126 181,3
Bedrijven				
Industrie, handel, ambacht :				
Rechtstreeks krediet	40 653,7	5 589,6	3 370,0	42 873,3
Openbare kredietinstellingen :				
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid	15 033,7	4 519,1	2 472,2	17 080,6
		4 329,2	443,9	8 032,6

Openbare kredietinstellingen :				
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid				
Nationale Kas voor Beroepskrediet	4 247,3	4 229,2	443,9	8 032,6
Nationale Investeringsmaatschappij	1 090,0	435,0	5,4	1 519,6
Landbouw	10 607,5	3 179,9	1 108,5	12 678,9
Zee- en binnenvaartuitrusting	2 508,7	237,3	284,6	2 461,4
Wetenschappen, Onderwijs, Cultuur				
Universiteiten	18 356,6	1 951,9	244,5	20 064,0
Nationaal Fonds voor de financiering van het wetenschappelijk onderzoek	605,0	—	—	605,0
Studiefonds van de Bond der Grote Gezinnen van België	106,2	22,0	15,8	112,4
Socio-Culturele organisaties	—	0,6	—	0,6
Schoolgebouwen	887,9	442,6	97,6	1 232,9
Gezondheidszorg				
Universiteitshospitalen	784,1	2 290,9	21,8	3 053,2
Medisch-sociale organisaties	2 509,4	417,6	84,7	2 842,3
Overige kredieten (leningen op afbetaling, persoonlijke leningen, leningen met borgtocht, enz.)	1 848,2	1 993,5	1 292,1	2 549,6
Totaal ...	**449 717,8**	**89 509,9**	**34 666,3**	**504 561,4**
B. — **Beleggingen op zicht en op korte termijn**				
Beleggingen op korte termijn (≤ 1 jaar)	8 483,9	28 077,1	27 238,0	9 323,0
Schatkistcertificaten en certificaten van het Rentenfonds, bankaccepten en daggeldleningen	26 654,5	—	—	32 495,7
Totaal ...	**35 138,4**	**28 077,1**	**27 238,0**	**41 818,7**
Algemeen totaal ...	**484 856,2**			**546 380,1**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Dotatiefonds voor de financiering van de oorlogspensioenen, financiering van de pensioenen der vrij verzekerden, Belgisch-Zaïrees Fonds voor Delging en Beheer, Zelfstandige Kas voor Oorlogschade 1921-1923, Openbare Kas voor Leningen van de Stad Brussel, Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeit, Compensatiefonds voor bestaanszekerheid voor de dokwerkers van de haven van Antwerpen, Fonds voor bestaanszekerheid van het scheepsherstellingsbedrijf der haven van Antwerpen, Compensatiefonds voor bestaanszekerheid van de haven van Gent, Europese Gemeenschap, Europese Investeringsbank.
(b) Sabena, Zeekanaal, haveninrichtingen van Brussel.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas
(miljarden franken)

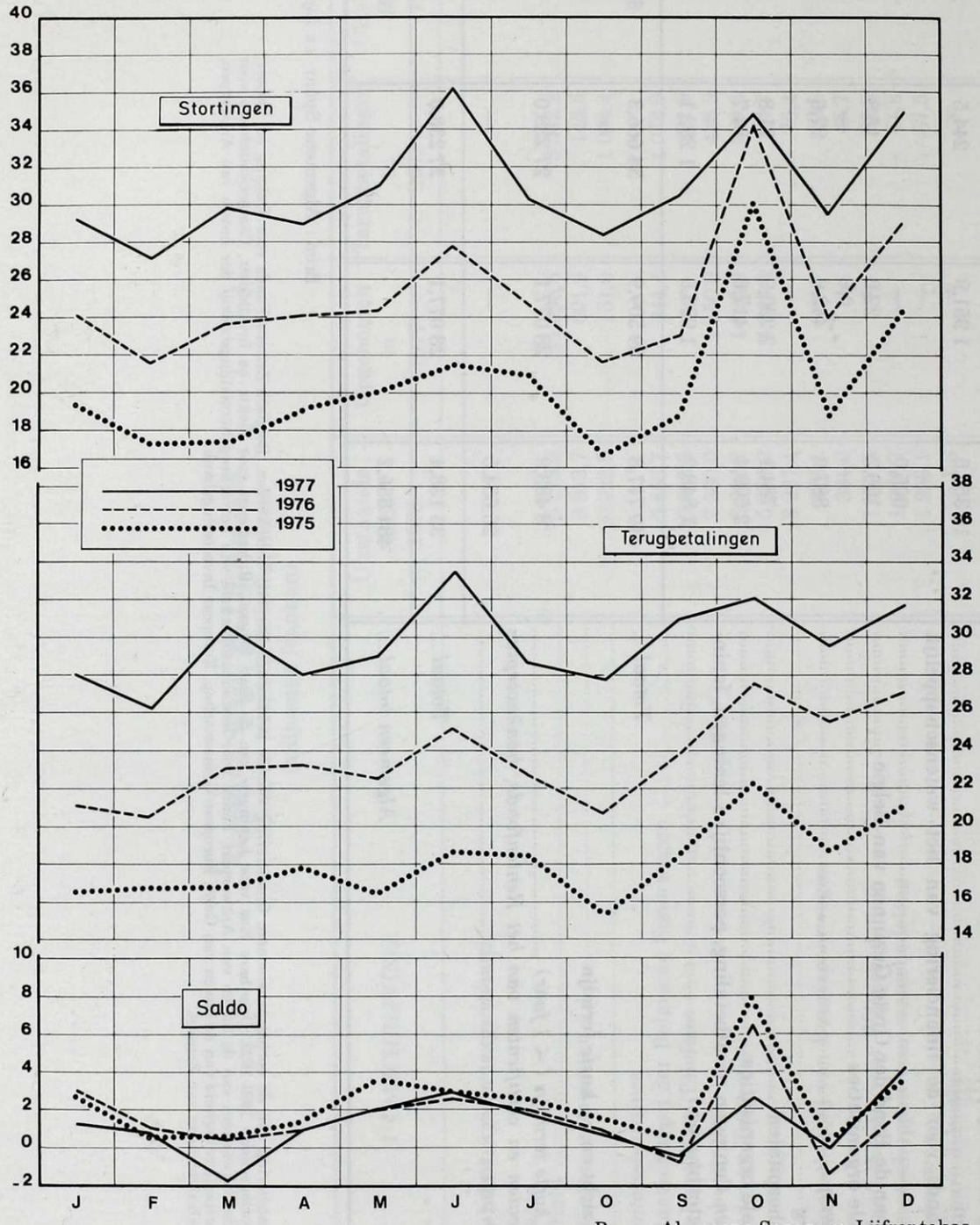

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid

Verdeling over de economische sectoren (a)

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Uitstaand bedrag der investeringskredieten (b)			
	1974	1975	1976	1977
Chemische nijverheid	20,06	17,50	16,63	16,85
Basismetaalnijverheid	15,79	17,21	20,18	22,74
Metaalverwerkende nijverheid	14,15	13,35	12,44	12,35
Energie	8,91	8,53	7,37	6,40
Niet-metaalhoudende mineralen	4,54	4,86	4,43	4,21
Voedingsnijverheid	5,46	5,63	5,69	5,39
Textielnijverheid	4,06	4,10	4,65	4,74
Vervoer	5,72	7,12	7,96	7,97
Handel	5,52	5,50	5,65	5,55
Diensten	3,33	3,71	3,43	3,03
Andere sectoren	12,46	12,49	11,57	10,77
Totaal ...	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**
	Toegekende investeringskredieten (c)			
	1974	1975	1976	1977
Metaalverwerkende nijverheid	16,66	13,30	10,16	13,98
Chemische nijverheid	19,20	12,43	34,42	11,36
Vervoer, opslagplaatsen, magazijnen	9,44	20,80	7,94	12,50
Basismetaalnijverheid	4,89	16,79	19,01	30,58
Niet-metaalhoudende mineralen	8,63	2,73	2,09	2,89
Voedingsnijverheid	6,58	7,39	3,61	6,38
Textielnijverheid	6,52	6,81	5,21	4,64
Handel	7,87	5,78	4,57	5,21
Andere sectoren	20,21	13,97	12,99	12,46
Totaal ...	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Bron : Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

(a) De economische sectoren die het meest hulp hebben genoten van de N.M.K.N.
(b) Toestand op het einde van de periode.
(c) Kredieten toegekend tijdens het jaar.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het totaal bedrag)		
JAARTAL	Bedrag	BEDRIJFSTAK (a)	1976	1977
		Groot- en kleinhandel	20,24	19,34
1963	3 391	Voedingsmiddelennijverheid	13,91	13,81
1964	2 738	Textielnijverheid	0,29	0,24
1965	3 075	Confectienijverheid	1,45	0,91
1966	3 546	Houtnijverheid	3,26	3,52
1967	4 043	Bouwnijverheid	11,61	12,58
1968	5 081	Metaalverwerkende nijverheid	4,42	5,00
1969	5 592	Ledernijverheid	0,21	0,24
1970	4 901	Verschillende nijverheden	3,24	3,28
1971	5 048	Transport	9,30	8,94
1972	6 545	Vrije beroepen	12,04	11,26
1973	8 494	Landbouw, kweek en visvangst	1,63	1,90
1974	6 107	Diensten	3,31	3,68
1975	8 750	Toerisme	7,76	9,25
1976	11 903	Andere bedrijfstakken	7,33	6,05
1977	14 029			
		Totaal ...	**100,00**	**100,00**

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

(a) Sinds 1965 werden een aantal nieuwe bedrijfstakken in de statistiek ingelast.

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

Het instellen van de algemene controle op de verzekeringen bij de wet van 9 juli 1975 heeft het mogelijk gemaakt een beter inzicht te bekomen in de structuur van de verzekeringsmarkt in België. Op 2 juli 1976 had de controledienst 377 geldige toelatingsaanvragen ontvangen zodat in het begin van het jaar 1977 het aantal der voorlopig toegelaten maatschappijen 367 bedroeg. Hiervan werden 51,5 % opgericht naar Belgisch recht terwijl 48,5 % van dit totaal buitenlandse maatschappijen zijn. Meer dan de 3/4 der Belgische verzekeringsmaatschappijen kozen de N.V. als rechtsvorm, 12 % de onderlinge kas en 7,5 % de coöperatieve vennootschap.

De inventaris van de voorlopig toegelaten maatschappijen toont aan dat de verplichte toelating een, zij het nog betrekkelijk zwakke, tendens tot vermindering van het aantal ondernemingen voor gevolg heeft gehad. Enkele ondernemingen verkozen af te zien van het vervolgen van hun activiteit wegens de door de nieuwe controlewetgeving opgelegde eisen. Het zal nochtans nodig zijn te wachten op de definitieve beslissingen inzake toelating of weigering van toelating, om de werkelijke omvang van die tendens te kunnen bepalen, evenals de weerslag ervan op de structuur van de verzekeringsmarkt.

Wat de structuur betreft geeft de controledienst een eerste indeling op grond van de herkomst van het kapitaal.

In 1976 ziet de toestand eruit als volgt :

— 138 maatschappijen met overwegend Belgisch kapitaal;

— 229 maatschappijen met overwegend vreemd kapitaal.

Bijgevolg werken slechts 38 % der maatschappijen met overwegend Belgisch kapitaal, tegen 62 % die vooral met buitenlands kapitaal werden opgericht.

Een andere indeling die sedert de invoering van de algemene controle wordt gemaakt is de ventilatie van het aantal maatschappijen per verzekeringstak. De meest courante ervan is de brandverzekering die wordt beoefend door 255 maatschappijen van de 367 die zijn geregistreerd. Onmiddellijk daarop volgen de takken « andere schade aan goederen » en « diverse geldelijke verliezen ».

Opvallend is dat bij de voornaamste takken enkel in die der « ongevallen » meer Belgische dan buitenlandse maatschappijen zijn vertegenwoordigd. Uit de desbetref-

fende tabel kan worden afgeleid dat de buitenlandse maatschappijen op de Belgische markt beter vertegenwoordigd zijn dan de inlandse daar zij meestal een bredere waaier risico's dekken. Zij staan ook dikwijls financieel veel sterker.

Bij de overige takken zijn het vooral diegene die niet zo veelvuldig worden beoefend zoals « Ziekte », « Krediet » en « Borgtocht » die een sterkere inlandse vertegenwoordiging kennen (1).

Het eerstkomende jaarrapport van de Controledienst voor de Verzekeringen zal vermoedelijk nog meer gedetailleerde statistieken over de structuur van het verzekeringswezen in België bevatten.

Het totaal van de directe verzekeringspremies dat in 1976 in België werd uitgegeven wordt op 110 miljard frank geraamd. Hierin is wel begrepen de omzet van de gemeenschappelijke verzekeringskassen die de arbeidsongevallenverzekering beoefenen, doch niet de omzet van A.S.L.K. die ook levensverzekeringen plaatst. De Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen schat het globaal incasso der premies van de bij haar aangesloten leden op 104 miljard frank. In 1975 bedroeg het incasso ongeveer 92 miljard frank zodat 1976 het jaar was waarin de omzet der verzekeringsmaatschappijen voor het eerst de drempel der 100 miljard overschreed. Met deze toeneming van 13 % in 1976 zal het verzekeringswezen vermoedelijk wel zijn tweede plaats behouden, na de oliesector, qua rendabiliteit der Belgische bedrijfstakken. Voor 1975 werd die rendabiliteit, d.i. de verhouding van de nettowinst t.o.v. de eigen middelen, op 17,3 % geraamd bij de Belgische maatschappijen, een zeer gunstig resultaat in vergelijking met het veel lager liggend algemeen gemiddelde.

In het globaal premie-incasso heeft het aandeel van de motorvoertuigverzekering en haar bijkomende waarborgen nog neiging toe te nemen : in 1976 bereikte deze branche nagenoeg 36 % van het totaal incasso tegen 35,5 % het jaar voordien. Het aandeel van de levensverzekering is iets afgenomen (26,7 % tegen 27,1 %) terwijl dat van de brand- en ongevallenverzekering onveranderd op respectievelijk 13 % en 9,6 % blijft.

Bij de verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid inzake motorvoertuigen hebben de restrictiemaatregelen, ingevoerd bij wet van 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen, hun invloed laten gelden. Ondanks een verhoogde toeneming van het aantal verzekerde voertuigen was de stijging van de geïnde premiën duidelijk lager dan in 1975 (13,0 % tegen 16,2 %). Gelukkig kenden ook de uitbetalingen voor sinisters een aanmerkelijk lagere groei dan het jaar voordien (11,6 % tegen 19,6 %). Die ontwikkeling had voor gevolg dat de verhouding geïnde premiën/uitbetaalde sinisters iets gunstiger werd : bij de personenwagens steeg zij van 2,16 in 1975 naar 2,19 het jaar daarop terwijl zij bij het vervoer voor eigen rekening toenam van 2,14 tot 2,24.

De niet gelijklopende ontwikkeling van de resultaten in de verschillende verzekeringstakken van de B.A.-autoverzekering, had tot gevolg dat in 1977 een dossier werd samengesteld met het oog op de herstructurering van het tarief. Dat

---

Bijlage I bij het koninklijk besluit van 12 maart 1976 (*Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1976) onderscheidt 20 verschillende takken.

bleek noodzakelijk wegens de toenemende daling in de frequentie der schadegevallen, de toenemende afwijking tussen de bestaande indexering, de ontwikkeling van de werkelijke kostprijs der schadegevallen en tenslotte wegens het feit dat een billijker verdeling van de algemene kosten in de nabije toekomst gewenst was.

Bij ministerieel besluit van 19 december 1977 kregen de maatschappijen bijgevolg de toelating om hun premies als volgt te herstructureren : een verhoging wordt toegestaan — met aanvang vanaf de eerstkomende vervaldag in 1978 — van 30 % voor de motorfietsen, van 26 % voor de taxi's en van 5 % voor de personenwagens; daarentegen wordt op zekere categorieën van vervoer een premieverlaging toegepast die 12 % bedraagt voor het vervoer van zaken voor derden, 16 % voor het vervoer van zaken voor eigen rekening en 22 % voor de autobusdiensten.

De tak levensverzekering die door de overgang naar het algemene controlestelsel weinig of geen aanpassingen diende door te voeren, kende in 1976 een aanmerkelijk trager groeitempo, nl. 10,2 % i.p.v. 25 % het jaar voordien. Die grote premieaangroei van 1975 was echter het gevolg van een toevallig verschijnsel dat zich toen had voorgedaan in het incasso van de groepsverzekering. Toen bedroeg de stijging bij deze categorie immers 28,6 %; het jaar daarop bedroeg de aangroei nog 7,8 %.

Bij de individuele verzekeringen daarentegen, wordt een stijging van het incasso vastgesteld van 13,7 % in de « grote tak » tegen 12,8 % vorig jaar; bij de « volksverzekeringen » (contracten die een kapitaal van minder dan 40 000 F verzekeren) steeg het incasso met 5,5 % tegen 5,4 % het jaar tevoren. Deze toenemingen, die het gevolg zijn van de aanpassingen der lopende kapitalen en de verzekeringen van nieuwe kapitalen, mogen bij de huidige conjunctuur als zeer bevredigend worden beschouwd.

De reële daling van 10 % die bij het premie-incasso der buitenlandse maatschappijen optrad, was vooral het gevolg van het feit dat enkele vreemde maatschappijen in 1976 werden omgevormd tot Belgische naamloze vennootschappen.

De verzekering tegen arbeidsongevallen, waarbij de premies op grond van de bezoldigingen berekend worden, kende een aangroei van 11,3 % in 1976 tegen 12,4 % het jaar voordien. Deze daling moet worden toegeschreven aan het teruglopen van de tewerkstelling, meer dan aan een nieuwe daling van de premievoeten die 0,03 % beliep in 1976. Bovendien blijkt deze aangroei (11,3 %) van het incasso van de verzekering tegen arbeidsongevallen ontoereikend te zijn, wanneer hij wordt vergeleken met de gemiddelde loonstijging voor de arbeiders die in datzelfde jaar iets meer dan 12 % bedroeg.

In de brandverzekering noteert men een premieaangroei van 12 % in 1976; de twee vorige jaren lag het stijgingspercentage aanmerkelijk hoger. Binnen de branche moet evenwel een onderscheid worden gemaakt tussen de zogenaamde gewone risico's en de industriële of handelsrisico's; voor beide gevallen verschilt de omzet aanzienlijk en wordt hij bepaald door sterk uiteenlopende impulsen. Terwijl de omzet bij de gewone risico's met meer dan 17 % steeg, stelt men daarentegen bij de verzekering van handels- en nijverheidsrisico's een daling vast van 1 %. Dit zou

vooral te wijten zijn aan het stijgend aantal faillissementen en aan een duidelijke verslapping der investeringen ingevolge de ongunstige conjunctuurvooruitzichten.

Algemeen genomen blijft de sector der verzekeringen dynamisch niettegenstaande de ongunstige economische conjunctuur. Geven sommige takken van het verzekeringswezen veeleer sombere resultaten te zien in de verhouding schadelast/premieontvangst, toch kan worden bevestigd dat deze bedrijfstak fundamenteel nog gezond is.

*
* *

Toegelaten maatschappijen naar belgisch en buitenlands recht, volgens de uitgeoefende takken

VOORNAAMSTE TAKKEN	Belgische	Buiten-landse	Totaal
Ongevallen	118	71	189
Voertuigcasco (excl. spoorwegmat.)	99	101	200
Vervoerde goederen (incl. koopwaren, bagage)	84	120	204
Brand	113	142	255
Andere schade aan goederen	113	134	247
B.A.-motorrijtuigen	74	23	97
Diverse geldelijke verliezen (incl. slecht weer, winstderving, inkomstenderving, enz.)	104	115	219
B.A.-Zee- en binnenschepen	73	110	183
Algemene burgerrechterlijke aansprakelijkheid	114	117	231

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Indeling der maatschappijen

OMSCHRIJVING	Aantal	In % van het totaal	In % van het algemeen totaal
Naar belgisch recht :			
Naamloze vennootschappen	149	78,8	40,6
Coöperatieve vennootschappen	14	7,4	3,8
Onderlinge vennootschappen	23	12,2	6,3
Allerlei (a)	3	1,6	0,8
Totaal ...	**189**	**100,0**	**51,5**
Naar buitenlands recht :			
E.E.G.-lidstaten	136	76,4	37,1
Derde landen	42	23,6	11,4
Totaal ...	**178**	**100,0**	**48,5**
Algemeen totaal ...	**367**		**100,0**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) P.V.B.A., gemeenschappelijke kas, natuurlijke persoon; deze categorie zal verdwijnen in de mate dat art. 9 van de wet van 9 juli 1975 hierop van toepassing wordt.

Levensverzekeringen (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1973	1974	1975	1976	1973	1974	1975	1976
Belgische vennootschappen	14 948	16 726	20 947	23 082	103 982	114 611	128 530	145 929
Buitenlandse vennootschappen	3 785	4 099	4 485	4 046	26 292	27 969	30 171	25 810

Bron : Controledienst der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen
Dekkingswaarden (a)
(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1973	1974	1975	1976
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen (b) ; Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten	26 530,2	28 740,7	32 414,8	34 880
Obligaties van Belgische vennootschappen	17 921,8	18 922,9	21 587,1	27 062
Aandelen van Belgische vennootschappen	6 487,1	6 880,7	7 379,8	9 258
Leningen van vreemde staten	110,0	133,2	129,7	1 009
Leningen van internationale instellingen	949,6	606,3	721,5	
Obligaties van buitenlandse vennootschappen (c)	1 712,0	2 052,7	2 385,6	370
Aandelen van buitenlandse vennootschappen (c)	1 110,4	1 214,8	1 404,7	1 296
Polisbeleningen	3 310,1	3 889,9	4 201,2	4 795
Onroerende goederen	15 903,5	16 292,7	18 068,6	21 694
Hypothecaire leningen	30 171,0	34 361,6	38 797,8	42 392
Speciën en diversen (d)	933,3	1 431,7	1 574,7	8 254
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	151,6	123,3	105,9	197
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen ; Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten	9 342,4	9 919,7	10 720,4	9 501
Obligaties van Belgische vennootschappen	2 652,3	2 668,5	2 807,0	2 468
Aandelen van Belgische vennootschappen	1 389,7	1 308,8	1 630,3	1 399
Leningen van vreemde staten	99,7	60,7	43,4	166
Leningen van internationale instellingen	261,8	300,0	330,4	
Obligaties van buitenlandse vennootschappen (c)	326,8	268,3	356,1	66
Aandelen van buitenlandse vennootschappen (c)	250,6	192,1	214,5	216
Polisbeleningen	680,4	679,6	738,3	668
Onroerende goederen	3 516,7	3 864,5	4 213,9	2 835
Hypothecaire goederen	7 881,7	8 584,3	9 437,3	8 680
Speciën en diversen (d)	228,2	349,2	449,9	1 857
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	5,4	13,0	17,8	121

Bron : Controledienst der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.
(c) In 1976, uitsluitend deze die genoteerd werden op een Belgische beurs.
(d) De rubriek « Diversen » omvat in 1976 : niet-hypothecaire leningen, orderbriefjes en promessen, verworven en niet vervallen rente op toegewezen waarden, nog te innen premies en vorderingen op tussenpersonen, titels op een officiële buitenlandse beurs genoteerd en niet genoteerde titels.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976
Geïnde premiën	**62,4**	**60,9**	**44,8**	**88,4**
Nominale waarde der onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie	1 369,5	1 243,3	1 296,3	1 688,6
Bouwkapitalisatie	7,7	6,9	—	—
Totaal ...	**1 377,2**	**1 250,2**	**1 296,3**	**1 688,6**
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	428,5	362,0	359,0	367,5
Bouwkapitalisatie	7,0	6,5	—	—
Totaal (1) ...	**435,5**	**368,5**	**359,0**	**367,5**
Waarborg (2)	11,8	12,0	11,9	13,1
Totaal (1) *en* (2) ...	**447,3**	**380,5**	**370,9**	**380,6**

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

Dekkingswaarden

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976
Effecten van vreemde staten en internationale instellingen (b)	0,3	0,7	0,7	0,4
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd	100,4	102,1	100,3	94,5
Obligaties parastatale instellingen				
Obligaties provincies en gemeenten				
Obligaties Belgische vennootschappen	4,1	4,1	5,7	7,3
Aandelen Belgische vennootschappen	2,5	2,0	1,4	1,4
Onroerende goederen	34,2	33,3	26,1	28,5
Hypothecaire leningen	354,9	282,8	279,8	307,4
Polisbeleningen	1,2	0,7	0,7	0,6
Speciën	—	—	—	12,5
Diversen (c)	—	—	—	—
Totaal ...	**497,6**	**425,7**	**414,7**	**452,6**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Hypothecaire leningen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 915,0**	**1 872,3**	**2 041,0**	**1 557,0**
Reconstitutiefonds	297,9	301,1	313,2	329,0
Waarborg	4,7	4,5	6,0	6,0
Totaal ...	**302,6**	**305,6**	**319,2**	**335,0**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**170 663,2**	**201 185,4**	**226 314,0**	**269 533,0**

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Hypothecaire leningen met tussenkomst (a)

Dekkingswaarden

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975	1976
Belgische overheidseffecten (b)				
Obligaties parastatale instellingen	48,8	52,6	54,6	63,7
Obligaties provincies en gemeenten				
Internationale instellingen	0,2	0,4	0,1	0,1
Obligaties van Belgische vennootschappen	0,6	0,5	0,4	0,4
Aandelen van Belgische vennootschappen	—	—	—	—
Aandelen van buitenlandse vennootschap.	—	—	—	—
Onroerende goederen	31,1	29,9	31,5	20,1
Hypothecaire leningen	242,4	248,6	253,5	284,6
Diversen (c)	—	—	—	—
Totaal ...	**323,1**	**332,0**	**340,1**	**368,9**

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Openbare autobusdienst., speciale autobusdienst., autocardienst.		Taxi's en huurauto's		Vervoer van zaken voor rekening van derden		Vervoer van zaken voor eigen rekening		Personenwagens (d)		Motor- en bromfietsen (d)		Procentuële toe- of afneming t.o.v. voorg. jaar (e)	
	1975	1976	1975	1976	1975	1976	1975	1976	1975	1976	1975	1976	1975	1976
Rechtstreekse zaken :														
Aantal verzekerde voertuigen (b)	15,6	16,0	8,0	8,0	41,3	41,8	404,0	398,2	2 625,7	2 787,6	608,6	627,1	+ 4,6	+ 5,2
Uitgegeven premiën	389,7	428,2	138,7	131,4	1 356,7	1 510,8	3 217,6	3 587,8	19852,9	22532,0	679,8	782,4	+16,2	+13,2
Bedrag der betalingen voor sinisters (c)	176,7	168,4	123,9	99,8	740,1	713,6	1 502,4	1 601,4	9 169,5	10306,0	326,2	423,4	+19,6	+11,6
Raming der nog te regelen sinisters	595,9	665,8	262,9	287,7	2 188,1	2 437,5	4 232,6	4 573,4	27367,3	31511,1	1 730,3	2 098,4	+17,1	+14,2
Reserves voor lopende risico's	122,0	130,2	56,2	53,2	551,8	614,5	1 364,8	1 520,0	8 378,1	9 498,5	278,5	332,8	+15,2	+13,1
Betaalde commissielonen	39,3	42,8	12,7	11,5	140,1	154,3	447,9	498,0	3 306,1	3 735,7	113,5	130,5	+15,9	+12,8
Algemene onkosten	88,1	80,0	29,8	29,6	280,1	252,1	660,7	717,0	4 230,4	4 717,2	154,2	414,1	+19,2	+11,1
In herverzekering afgestane zaken :														
Afgestane premiën	103,2	103,6	21,7	17,8	156,8	159,5	396,4	438,3	2 551,2	2 884,3	69,3	82,5	+ 0,4	+12,7
Ontvangen commissielonen	29,8	31,2	4,9	3,8	39,9	38,8	81,9	86,0	553,1	586,3	15,6	16,3	+ 3,7	+ 5,9
Aandeel der herverzekeraars in de geregelde sinisters	42,8	41,8	29,5	22,3	103,1	74,8	237,8	240,2	1 607,7	1 640,6	44,4	43,1	+17,4	+ 1,9
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor nog te regelen sinisters	242,0	255,7	78,8	75,2	408,2	458,0	866,5	855,2	5 399,0	5 371,2	251,3	445,2	+ 8,7	— 0,6
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor lopende risico's	24,9	22,2	3,6	2,5	44,8	39,7	100,7	106,3	512,4	561,4	13,6	16,9	—14,6	+ 8,3
In herverzekering ontvangen zaken :														
Ontvangen premiën	63,1	64,9	3,7	3,2	46,6	46,1	110,8	125,6	738,2	760,8	14,3	16,4	+18,6	+ 4,4
Betaalde commissielonen	20,8	23,0	1,2	1,2	18,3	20,2	30,2	35,4	219,9	229,9	5,6	5,7	+21,6	+ 6,1
Aandeel in de geregelde sinisters	26,5	24,9	3,6	3,9	25,6	18,9	48,3	50,6	339,6	359,8	6,3	10,4	+15,3	+ 5,8
Aandeel in reserve voor nog te regelen sinisters	130,1	128,3	11,1	10,5	65,3	74,8	128,0	166,0	945,0	1 136,0	65,1	83,9	+16,1	+21,3
Aandeel in reserve voor lopende risico's	22,0	19,8	1,2	1,0	22,6	18,4	47,4	50,6	291,6	293,9	5,9	8,6	+39,3	+ 1,6

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizend eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.
(d) De controle is ingesteld vanaf 1967 (koninklijk besluit van 5 juli 1967, *Belgisch Staatsblad* van 8 juli 1967).
(e) Het betreft het totaal van de kolommen « Vervoer van zaken voor eigen rekening » en de « Personenwagens ».

Bron : Controledienst voor de Verzekeringen.

Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende motorrijtuigen (a)

Dekkingswaarden
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1972	1973	1974	1975	1976		
					Belgische vennootschappen	Buitenlandse vennootschappen	Totaal
Belgische overheidseffecten (b)							
Parastatale instellingen	14 009,3	15 199,4	16 436,9	19 275,0	14 790	4 389	19 179
Parastatale kredietinstellingen							
Provinciën en gemeenten							
Buitenlandse waarden (c)	964,7	1 340,3	1 238,8	1 987,4	964	88	1 052
Onroerende goederen	4 673,9	5 301,7	6 548,2	6 918,2	5 983	2 203	8 186
Hypothecaire leningen	2 370,0	3 030,8	3 761,5	5 074,0	5 530	215	5 745
Obligaties van Belgische vennootschappen ...	5 063,3	5 815,9	7 424,3	9 396,0	9 103	811	9 914
Aandelen van Belgische vennootschappen	2 621,6	2 837,8	3 677,2	4 461,3	4 337	1 034	5 371
Speciën	278,2	342,9	484,7	67,0	503	505	1 008
Diversen (d)	35,8	37,2	78,5	307,3	3 752	498	4 250
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	51,2	21,9	27,5	14,4	48	2	50
Internationale instellingen	271,1	795,6	408,6	532,0	640	52	692
Totaal ...	**30 339,1**	**34 723,5**	**40 086,2**	**47 720,3**	**45 650**	**9 797**	**55 447**

Bron : Controledienst der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De neergelegde waarborgsommen inbegrepen.
(c) In 1976, uitsluitend deze die genoteerd werden op een Belgische beurs.
(d) De rubriek « Diversen » omvat in 1976 : niet-hypothecaire leningen, orderbriefjes en promessen, verworven en niet vervallen rente op toegewezen waarden, nog te innen premies en vorderingen op tussenpersonen, titels op een officiële buitenlandse beurs genoteerd en niet-genoteerde titels.

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK EEN

PRIJZEN

In 1977 was de algemene tendens van de grondstoffenprijzen op de *wereldmarkt* dalend, behalve voor tin als gevolg van de schaarste, voor lood ingevolge de sterke vraag van de automobielnijverheid en voor cacao, waarvan de prijs in lichte mate toenam onder invloed van een produktietekort voor het seizoen 1976-1977. Onder invloed van een verzwakte industriële vraag daalden vanaf april 1977 de koper- en zinkprijzen sterk. Aan de stijging van de tinnoteringen kwam in december 1977 een einde.

Onder impuls van een sterke vermindering van het koffieverbruik in de Verenigde Staten en niettegenstaande de pogingen van Brazilië om de prijzen te controleren werd in 1977 de koffie goedkoper. De graanprijzen daalden gedurende de eerste acht maanden van 1977, waarna ze stabiel bleven als gevolg van aankopen op Westerse markten door de U.S.S.R. en China. Bij de textielgrondstoffen bleven de wolprijzen betrekkelijk stabiel, terwijl de katoenprijzen sterk afnamen.

Als gevolg van de prijsbewegingen van de grondstoffen op de wereldmarkten vertoonden de *Belgische groothandelsprijzen,* na de prijsstijging gedurende het eerste kwartaal van 1977, een dalende tendens. Door de relatieve opwaardering van de Belgische frank werd de prijsstijging van de ingevoerde produkten afgeremd. Het algemeen indexcijfer van de groothandelsprijzen (exclusief B.T.W.) dat in 1976 nog gemiddeld met 7,1 % toenam, steeg in 1977 slechts met 2,4 %. In het vierde kwartaal van 1977 lag het indexcijfer zelfs 1 % lager dan in het laatste kwartaal van 1976.

In 1977 namen de *industriële produkten* gemiddeld met 1,9 % in prijs toe, tegen 5,5 % in 1976. De prijsstijging was het kleinst voor de industriële grondstoffenprijzen, nl. 0,6 %; de halffabrikaten namen met 1,2 % in prijs toe. De afgewerkte industriële produkten, die in 1976 slechts met 3,8 % in prijs stegen, namen in 1977 met 3,2 % toe.

Bij de *landbouwprodukten* was de vertraging van de prijsstijging het grootst voor de akkerbouwprodukten die in 1976 gevoelig in prijs waren toegenomen. Het globale indexcijfer van de door de landbouwers ontvangen prijzen van het Landbouweconomisch Instituut daalde in 1977 met 7 %, nadat het in 1976 met 20 % was toegenomen. De daling bleef beperkt tot de akkerbouwprodukten, terwijl de veehouderijprodukten, die in 1976 slechts matig toenamen, in 1977 nog een lichte stijging vertoonden.

De vertraging van de prijsstijging in de *bouwnijverheid,* na de forse verhogingen in 1974, zette zich in 1977 verder door. De prijzen van de bouwmaterialen namen volgens de berekening van het Ministerie van Economische Zaken in 1977 gemiddeld

met 6,8 % toe, na een stijging met 9,8 % in 1976. Het ABEX-indexcijfer, d.i. een halfjaarlijks indexcijfer van de bouwkosten (studiekosten, ruwbouw en afwerking, winst van de aannemer en belasting) nam van 1 november 1976 tot 1 november 1977 met 10,5 % toe. Een jaar voordien was dit indexcijfer met 13,3 % gestegen.

De vertraging van het stijgingstempo van de *consumptieprijzen* zette zich in 1977 verder door. De toeneming van het indexcijfer van de consumptieprijzen t.o.v. dezelfde maand van het voorgaande jaar liep in België terug tot 6,3 % in december 1977, tegen 7,6 % in december 1976 en 11,0 % in december 1975. De gemiddelde stijging van het indexcijfer beloopt 7,1 % in 1977 tegen 9,2 % in 1976.

Uit de internationale vergelijking van de consumptieprijzen blijkt dat in 1977 de gemiddelde prijsstijging het geringst was in Zwitserland (+ 1,3 %). In de Duitse Bondrepubliek werd het inflatietempo van 4,6 % in 1976 tot 3,5 % in 1977 teruggedrongen. Daarentegen, trad in de Verenigde Staten een lichte versnelling van de prijsstijging, nl. van 5,8 % in 1976 tot 6,5 % in 1977, op. De prijsontwikkeling in Nederland en Luxemburg vertoont in 1977 veel gelijkenis met deze van België, terwijl in Frankrijk de consumptieprijzen met dezelfde kracht als in 1976 bleven toenemen. Hoewel het stijgingstempo van de kleinhandelsprijzen in de loop van 1977 merkbaar afnam in Italië, lag het gemiddeld stijgingstempo in 1977 toch nog hoger dan in 1976, toen de prijzen fors waren gestegen. In het Verenigd Koninkrijk was het voornamelijk in het vierde kwartaal van 1977 dat de prijsstijging verder vertraagde. Denemarken en Zweden zagen daarentegen de laatste maanden van 1977 hun prijsstijgingstempo versnellen.

In België kon de vertraging van de prijsstijging in 1977 voornamelijk worden toegeschreven aan de voedingsmiddelen, waarvan het gemiddeld stijgingstempo van ongeveer 12 % in 1976 tot 5 % in 1977 werd teruggebracht. Bij de niet-voedingswaren beliep het gemiddeld stijgingstempo in 1977 nog nauwelijks 4 %, tegen ongeveer 6,5 % in 1976. Daarentegen namen de diensten in 1977, zoals in 1976, gemiddeld met 11 % toe en werd voor de huishuur een gemiddelde stijging van 10 % waargenomen.

De vertraging van de prijsstijging van de voedingsmiddelen was niet algemeen. Zo werden in 1977 nog sterke prijsstijgingen waargenomen voor koffie en chocolade en voor vers fruit, vooral appelen, als gevolg van de slechte oogst. Daarentegen, vertoonden de verse groenten en de aardappelen, die in 1976 als gevolg van de droogte sterk in prijs waren toegenomen, een forse prijsdaling in 1977. Ten einde de invloed van de sterke prijsschommelingen van de aardappelen, de verse groenten en het vers fruit in de tijd te spreiden, heeft de Minister van Economische Zaken beslist, vanaf oktober 1977 voor deze deelindexcijfers een voortschrijdend gemiddelde over drie maanden toe te passen.

Een verdere vertraging van de prijsstijging wordt in 1977 waargenomen voor brood, graanprodukten, vlees, vis, suiker, evenals voor de zuivelprodukten. De prijsstijging voor boter vertraagde verder in 1977, doch de margarine, die in 1976 in prijs gedaald was, vertoonde een gevoelige prijsstijging in 1977. De tafelolie werd goedkoper in 1977; de alcoholvrije dranken zijn slechts matig in prijs toegenomen, terwijl de prijzen van wijnen en aperitieven, als gevolg van de B.T.W.-verhoging van

18 tot 25 % begin april 1977, merkbaar toenamen. Ook in de restaurants en de café's stegen de prijzen van de dranken, evenals van de maaltijden, ingevolge de verhoging van de B.T.W.-tarieven van 6 tot 14 % in de horecasector.

De kledingartikelen zijn in 1977 slechts met 4,8 % toegenomen tegen 6 % in 1976. Voor het schoeisel wordt, daarentegen, een versnelling van de gemiddelde prijsstijging genoteerd van 10 % in 1976 tot ruim 12 % in 1977. De prijzen van meubelen, huishoudartikelen, textiel en huishoudtoestellen vertonen, zoals in 1976, een matige toeneming. De kosten voor verwarming namen in 1977 in lichte mate toe, terwijl de prijs van het water sterk bleef stijgen.

In de sector « vervoer en verkeer » verminderde in 1977 het stijgingstempo gevoelig door de betrekkelijk lichte prijsstijging van de nieuwe wagens en de geringe toeneming van de benzineprijs. In deze sector werden nochtans enkele sterke prijsverhogingen genoteerd, m.n. voor het openbaar vervoer, de telefoon, de briefport en de technische controle.

*
* *

Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953=100)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1973 Gemiddelde (a)	163,4	182,5	148,3	165,8	166,8	150,0	147,8	173,3	166,2	162,8
1973 Gemiddelde (b)	145,1	172,7	140,7	156,8	145,3	133,0	133,4	148,8	144,1	142,3
1974 Gemiddelde (a)	190,8	171,5	191,2	173,7	200,0	187,3	174,7	217,9	195,0	195,3
1974 Gemiddelde (b)	169,4	162,4	181,7	164,2	174,6	166,5	157,9	187,1	169,0	170,7
1975 Gemiddelde (a)	193,0	195,1	163,8	179,5	209,1	174,4	169,5	207,9	208,0	196,5
1975 Gemiddelde (b)	171,5	184,7	155,4	169,7	182,0	155,8	153,1	178,5	180,7	172,0
1976 Gemiddelde (a)	206,7	222,3	181,5	204,2	219,0	184,9	181,7	221,1	215,9	207,3
1976 Gemiddelde (b)	183,7	210,4	172,2	193,1	190,7	165,1	164,1	189,8	187,6	181,4
1977 Gemiddelde (a)	211,7	222,0	204,5	213,5	225,2	182,8	182,7	223,8	222,8	211,2
1977 Gemiddelde (b)	188,1	210,1	194,1	201,9	196,0	163,2	165,0	192,2	193,6	184,8
1977 (b) Januari	190,0	215,6	197,5	206,6	195,8	167,6	167,8	194,4	192,8	186,0
Februari	190,6	213,4	198,9	205,7	195,9	169,9	169,3	195,7	193,3	187,0
Maart	190,8	213,9	203,5	207,6	196,3	169,2	169,3	195,3	193,2	186,8
April	190,8	215,4	207,6	210,1	196,6	166,8	168,1	194,0	193,4	186,2
Mei	190,2	214,9	207,3	209,8	196,5	164,7	166,9	193,5	193,1	185,6
Juni	189,7	220,9	197,5	210,6	196,0	163,7	165,6	191,6	193,4	184,7
Juli	188,1	215,6	189,5	204,0	196,6	161,3	164,9	190,7	193,5	184,3
Augustus	186,9	214,1	182,8	201,0	196,0	159,5	162,4	189,9	193,9	183,5
September	185,4	198,0	185,7	190,9	196,1	160,7	162,9	190,5	194,4	184,0
Oktober	185,4	198,8	184,8	190,9	196,1	160,0	162,1	191,0	194,4	183,9
November	185,2	199,3	191,9	193,7	195,4	158,5	161,2	189,7	193,9	183,1
December	184,3	201,6	181,7	191,6	194,9	156,6	159,7	189,5	193,6	182,5

(a) B.T.W. inbegrepen.
(b) B.T.W. niet inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

Exclusief B.T.W.

(1953=100)

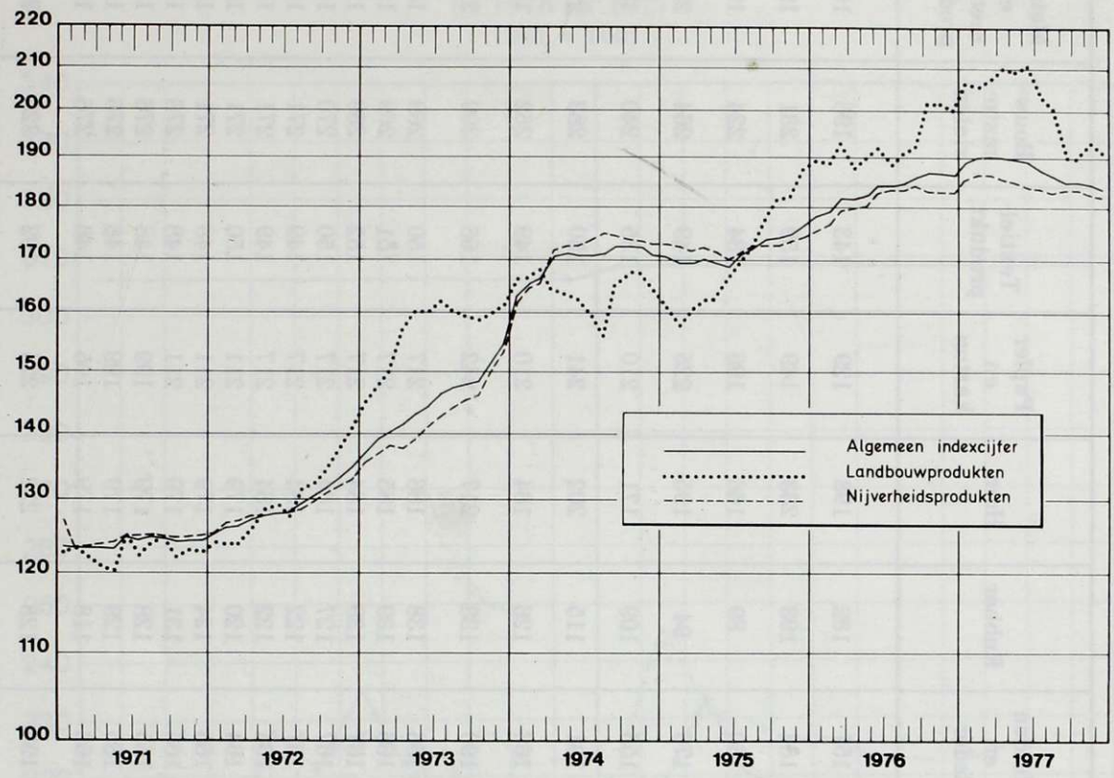

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten

Exclusief B.T.W.

(1953=100)

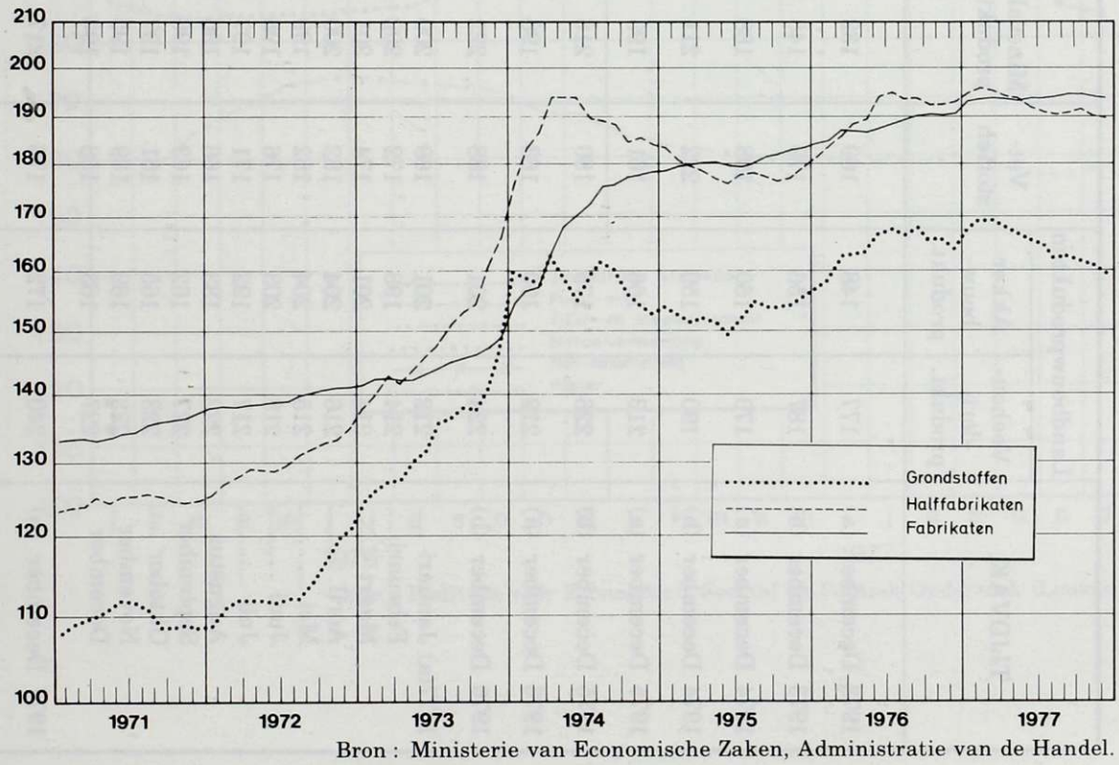

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953=100)

TIJDVAK	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkt.	Scheikundige produkt.	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukt.	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukt.
	Veehouderij produkt.	Akkerbouwprodukt.										
1973 December (a)	177	148	160	132	128	157	182	198	129	143	196	165
1973 December (b)	187	156	179	148	145	184	193	233	149	159	231	191
1974 December (a)	179	150	198	188	149	150	89	166	196	134	224	192
1974 December (b)	190	159	222	211	169	176	94	195	225	149	264	223
1975 December (a)	213	166	161	193	157	155	109	171	210	135	240	181
1975 December (b)	226	175	180	216	178	181	115	202	241	150	283	210
1976 December (a)	212	190	168	198	161	163	126	184	210	149	262	184
1976 December (b)	224	201	188	222	182	190	133	217	242	166	309	214
1977(a) Januari	212	201	169	200	162	166	138	186	217	150	269	188
Februari	214	198	172	202	162	166	139	185	217	151	269	190
Maart	214	201	174	201	162	167	139	184	217	152	269	189
Aoril	216	204	182	200	162	167	127	184	217	150	270	188
Mei	215	204	182	199	159	167	122	184	217	149	271	189
Juni	218	203	176	198	159	164	122	184	217	149	271	188
Juli	217	192	171	197	159	164	120	179	211	150	271	187
Augustus	222	183	166	196	159	165	124	179	211	148	271	187
September	227	162	163	196	159	165	131	179	211	148	276	187
Oktober	223	165	161	197	160	165	128	179	199	148	276	188
November	223	169	159	195	158	165	129	179	199	148	276	187
December	227	163	158	194	158	166	118	179	195	146	276	188
1977 December (b)	240	172	176	217	180	195	125	212	224	162	325	218

(a) B.T.W. niet inbegrepen.
(b) B.T.W. inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Ontwikkeling van het indexcijfer van enkele groothandelsprijzen in 1976 en 1977
(1961 = 100)

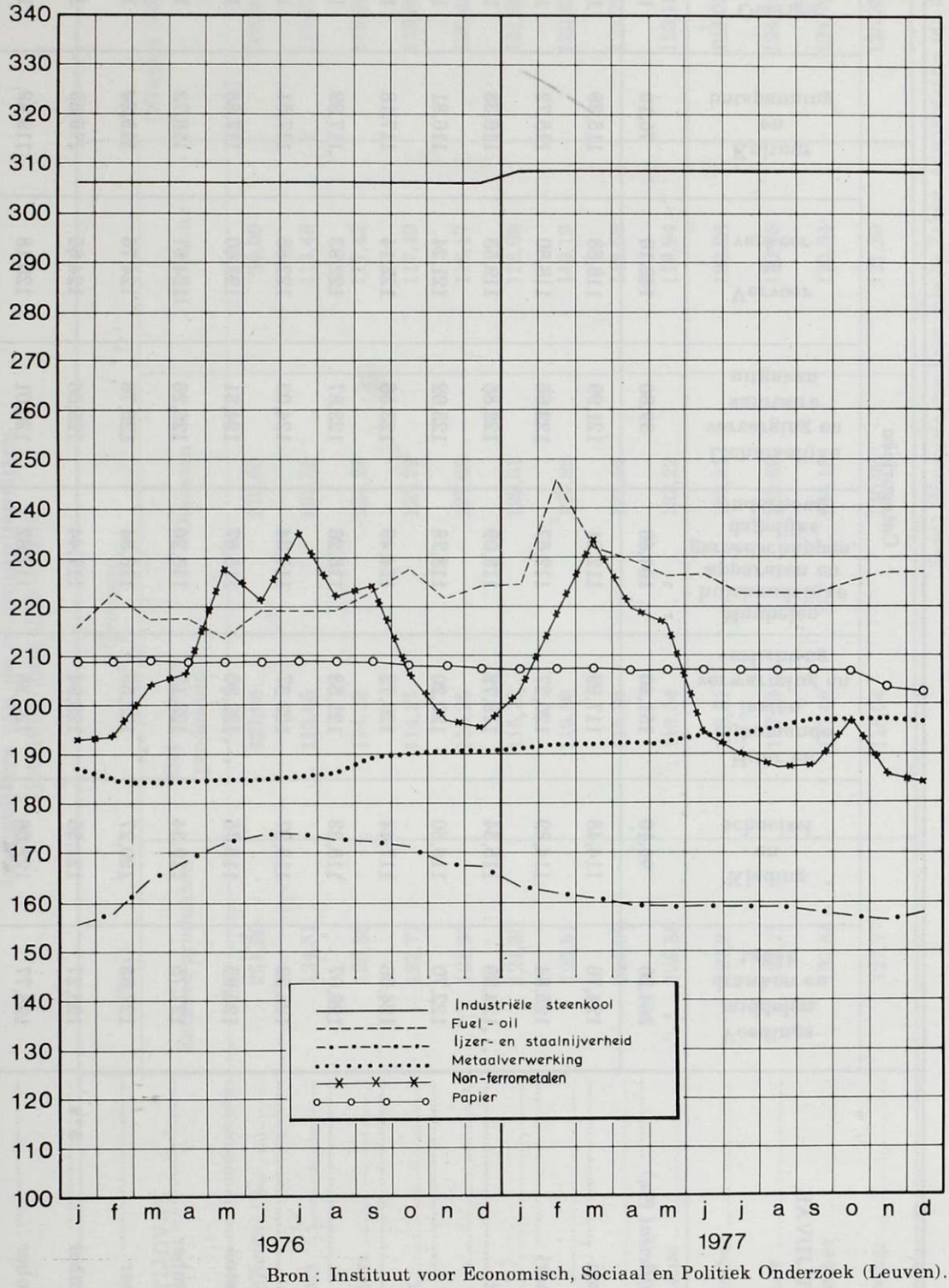

Bron : Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).

Indexcijfers van de consumptieprijzen

(juli 1974 / juni 1975 = 100)

TIJDVAK	Categorieën							
	Voedings- middelen, dranken en tabak	Kleding en schoeisel	Huur en bijkomende lasten, verwarming en verlichting	Meubelen, huishoudelijke apparaten en gereedschappen, dagelijks onderhoud	Lichamelijke verzorging en sanitaire uitgaven	Vervoer en verkeer	Kultuur en ontspanning	Overige goederen en diensten
Wegingscoëfficiënt (‰)	**264,20**	**96,10**	**151,40**	**104,60**	**39,80**	**142,10**	**76,10**	**125,70**
1977 Januari	124,76	114,48	117,99	112,21	121,99	118,88	115,39	118,69
Februari	125,84	114,89	120,27	112,57	122,66	118,80	115,72	119,86
Maart	124,39	115,54	119,72	113,09	122,85	119,53	116,33	120,54
April	122,70	116,50	120,20	113,78	123,02	121,24	116,81	125,10
Mei	124,96	117,44	120,72	114,49	123,56	122,14	117,18	126,65
Juni	126,07	118,23	121,53	115,26	123,87	122,93	117,39	127,00
Juli	125,52	118,27	122,37	115,34	124,03	122,88	117,51	129,88
Augustus	125,95	118,75	122,80	115,87	124,31	123,60	117,38	129,94
September	127,75	119,34	123,17	116,26	125,26	124,61	118,72	129,63
Oktober	127,63	120,27	123,53	116,84	125,76	124,76	119,24	129,66
November	128,27	121,35	123,94	117,44	125,86	124,65	119,53	130,03
December	128,77	122,06	124,18	117,82	126,01	125,18	119,49	131,11

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de consumptieprijzen

(juli 1974 / juni 1975 = 100)

TIJDVAK	Groepen				Officieel indexcijfer
	Eetbare produkten	Niet-eetbare produkten	Diensten	Huishuur	
Wegingscoëfficiënt (‰)	**251,50**	**427,90**	**270,60**	**50,00**	**1 000,00**
1977 Januari	124,51	113,66	123,38	113,48	119,01
Februari	125,38	114,22	124,28	117,42	119,91
Maart	123,77	114,27	125,29	117,49	119,80
April	121,98	115,25	127,68	118,17	120,45
Mei	124,35	115,79	129,01	118,69	121,66
Juni	125,51	116,30	129,82	119,19	122,42
Juli	124,93	116,36	131,55	119,56	122,79
Augustus	125,38	116,54	132,22	119,94	123,18
September	127,27	116,81	133,21	120,26	124,05
Oktober	127,11	117,19	133,62	120,75	124,31
November	127,54	117,62	134,18	120,94	124,76
December	127,77	118,04	135,06	121,20	125,25

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de consumptieprijzen

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer			Levensmiddelen (Dranken inbegrepen)	Andere produkten dan levensmiddelen	Diensten
	Basis juli 1974 juni 1975 =100	Basis 1971=100	Basis 1966=100	Basis 1971=100		
1972	**76,97**	**105,45**	**125,37**	**106,62**	**102,81**	**107,63**
1973	**82,32**	**112,78**	**134,08**	**115,15**	**107,58**	**117,28**
1974	**92,76**	**127,08**	**151,09**	**125,94**	**122,69**	**134,02**
1975	**104,61**	**143,31**	**170,38**	**140,07**	**136,55**	**154,07**
1976	**114,19**	**156,44**	**185,99**	..	..	..
1977	**122,30**	**167,55**	**199,20**	..	..	..
1977 Januari	119,01	163,04	193,84	..	..	..
Februari	119,91	164,28	195,31	..	..	..
Maart	119,80	164,12	195,13	..	..	..
April	120,45	165,02	196,19	..	..	..
Mei	121,66	166,67	198,16	..	..	..
Juni	122,42	167,71	199,40	..	..	..
Juli	122,79	168,22	200,00	..	..	..
Augustus	123,18	168,76	200,64	..	..	..
September	124,05	169,95	202,05	..	..	..
Oktober	124,31	170,30	202,48	..	..	..
November	124,76	170,92	203,21	..	..	..
December	125,25	171,59	204,01	..	..	..

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de consumptieprijzen
(1971 = 100)

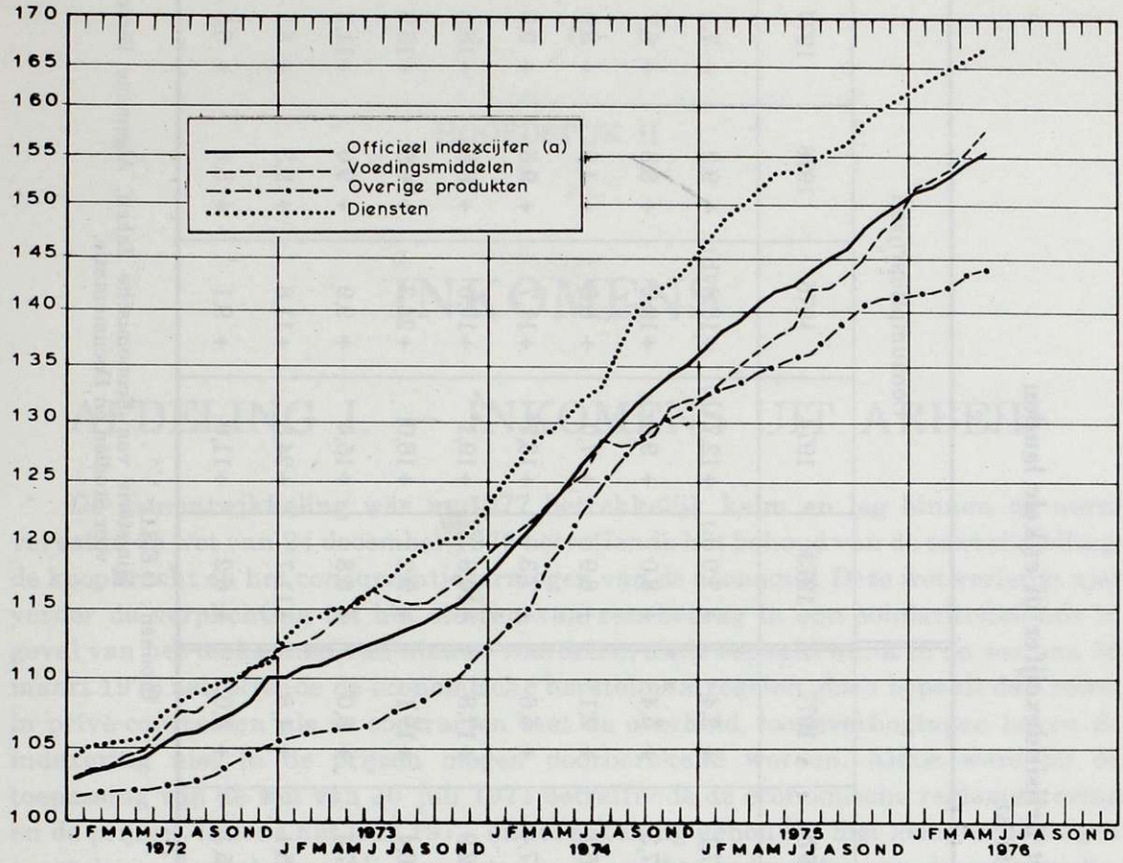

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Vóór maart 1972 werd het officieel indexcijfer op basis 1966 = 100, omgerekend op basis 1971 = 100.

Indexcijfers van de consumptieprijzen in 1976 en 1977
(basis juli 1974 - juni 1975=100)

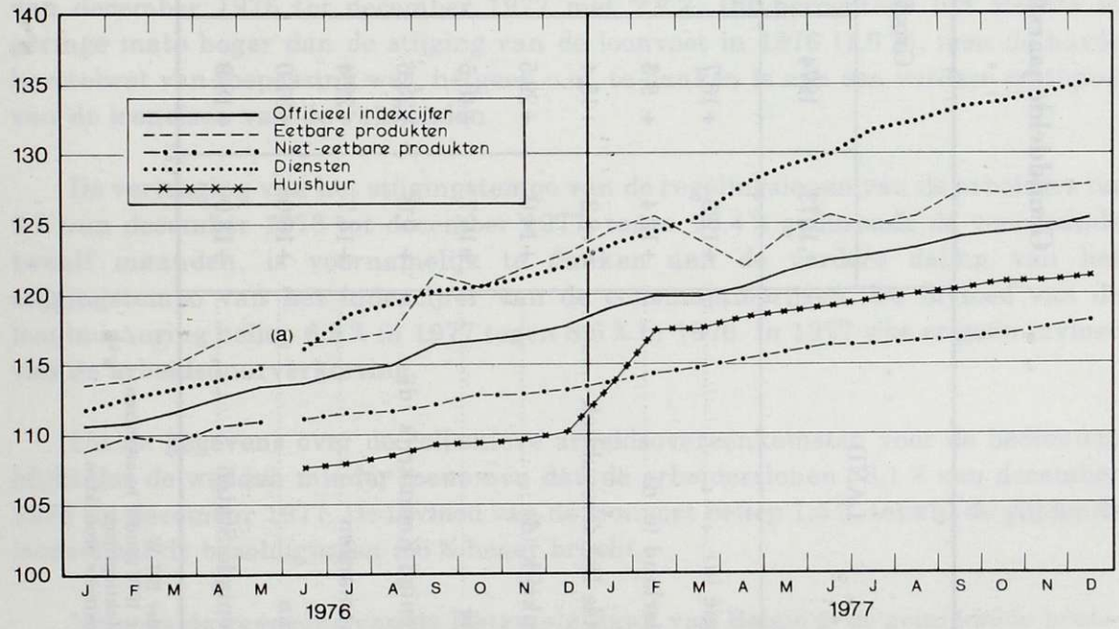

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Nieuwe indexcijfers vanaf 1 juni 1976.

Gemiddelde jaarstijging van het prijsindexcijfer in enkele landen

(in %)

LAND	Groothandelsprijzen					Consumptieprijzen				
	1973	1974	1975	1976	1977	1973	1974	1975	1976	1977
België (a)	+12,3	+16,7	+ 1,2	+ 7,1	+ 2,4	+ 7,0 (b)	+12,7 (b)	+12,8 (b)	+ 9,2	+ 7,1
Nederland (c, d)	+12,4	+ 9,3	+ 6,2	+17,3	+ 5,4	+ 8,0	+ 9,6	+10,2	+ 8,8	+ 6,7
Duitse Bondsrepubliek	+ 8,3	+15,4	+ 1,5	+ 5,1	+ 2,1	+ 6,9	+ 7,0	+ 6,0	+ 4,5	+ 3,9
Frankrijk (d)	+14,0	+29,5	— 5,7	+ 7,4	+ 5,6	+ 7,3	+13,7	+11,7	+ 9,6	+ 9,5
Italië	+16,7	+40,5	+ 8,5	+22,9	+17,8	+10,8	+19,1	+17,0	+16,8	+18,4
Verenigd Koninkrijk (d)	+ 7,0	+23,6	+24,3	+16,4	+19,1	+ 9,2	+16,0	+24,3	+16,5	+15,9
Denemarken	+14,7	+22,4	+ 5,9	+ 7,4	+ 8,0	+ 8,8	+15,4	+ 9,9	+ 9,0	+11,2
Japan	+16,0	+31,0	+ 3,3	+ 5,1	+ 1,8	+11,7	+24,5	+11,8	+ 9,3	+ 8,1
Verenigde Staten	+13,0	+18,9	+ 9,0	+ 5,1	+ 6,0	+ 6,2	+11,0	+ 9,1	+ 5,8	+ 6,5

(a) Zonder B.T.W.
(b) Voor 1976 zonder huurprijzen.
(c) Produktieprijzen.
(d) Industriële produkten.

Bronnen : O.E.S.O.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID

De loonontwikkeling was in 1977 betrekkelijk kalm en lag binnen de norm vervat in de wet van 24 december 1976 betreffende het behoud van de tewerkstelling, de koopkracht en het concurrentievermogen van de economie. Deze wet verlengt niet verder de verplichting tot het storten van een bedrag in een solidariteitsfonds in geval van het toekennen van nieuwe voordelen, zoals bepaald wordt in de wet van 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen, doch bepaalt dat, zowel in privé-contracten als in contracten met de overheid, loonsverhogingen boven de indexering niet in de prijzen mogen doorberekend worden. Aldus werd bij de toepassing van de wet van 30 juli 1971 betreffende de economische reglementering en de prijzen, tijdens het jaar 1977, enkel rekening gehouden met loonsverhogingen voortvloeiend uit de koppeling van de lonen aan het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Op grond van de gegevens verstrekt door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en die steunen op de collectieve arbeidsovereenkomsten, steeg de loonvoet van december 1976 tot december 1977 met 2,2 %. Dit percentage ligt slechts in geringe mate hoger dan de stijging van de loonvoet in 1976 (1,6 %), toen de harde herstelwet van toepassing was, hetgeen o.m. te danken is aan een verdere matiging van de looneisen van de vakbonden.

De vertraging van het stijgingstempo van de regelingslonen van de arbeiders tot 9 % van december 1976 tot december 1977, tegen 10,4 % gedurende de voorgaande twaalf maanden, is voornamelijk te danken aan de verdere daling van het stijgingstempo van het indexcijfer van de consumptieprijzen. De invloed van de loonindexering beliep 6,8 % in 1977 tegen 8,6 % in 1976. In 1977 was er geen invloed van de arbeidsduurverkorting.

Uit de gegevens over de collectieve arbeidsovereenkomsten voor de bedienden blijkt dat de wedden minder toenamen dan de arbeiderslonen : 8,1 % van december 1976 tot december 1977. De invloed van de loonvoet beliep 1,5 %, terwijl de glijdende loonschaal de bezoldigingen 6,6 % hoger bracht.

Volgens de gegevens van de Nationale Bank van België is de gemiddelde brutouurverdienste per gewerkt uur van de arbeiders in de nijverheid en het vervoer in 1977 gemiddeld met 9,3 % gestegen, tegen 11,2 % in 1976.

Hoewel de sectoriële loonstructuur vrij stabiel is, kunnen van april 1975 tot april 1977 toch enkele lichte verschuivingen worden waargenomen. Volgens de N.I.S.-gegevens nemen de bruto-uurlonen van de mannelijke arbeiders in enkele sectoren in mindere mate toe dan de gemiddelde stijging. Dit is o.m. het geval voor de kleding- en de textielnijverheid, de schoen- en de ledernijverheid, waarvan het loonpeil reeds lager ligt dan het gemiddelde van de fabrieksnijverheid. In enkele bedrijfstakken, die traditioneel hoge uurlonen betalen, m.n. de ijzer- en de staalnijverheid en de scheepswerven, kwam het stijgingstempo onder het gemiddelde te liggen. De loonstijging houdt ongeveer gelijke tred met het gemiddelde in o.a. de scheikundige nijverheid, de non-ferrometaalnijverheid, de hout- en meubelnijverheid en de autonijverheid. Opvallend is de betrekkelijk sterke stijging van de lonen in de voedingsmiddelennijverheid.

*
* *

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen
(1975=100)

BEDRIJFSTAKKEN	1976				1977			
	Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	118,9	121,8	124,6	127,5	133,1	134,9	138,9	140,3
Energie en waterhuishouding	108,4	110,6	111,1	113,3	117,2	120,1	122,2	125,1
Fabrieksnijverheid :								
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	113,2	115,2	118,3	119,9	123,5	127,3	129,0	131,7
textielnijverheid	108,3	110,5	112,7	114,9	119,0	121,4	123,8	124,0
confectiebedrijven, schoennijverheid	108,9	111,0	113,6	115,9	118,2	120,1	122,5	124,9
chemische industrie	106,8	108,9	111,1	113,3	124,6	127,1	127,1	129,7
metaalnijverheid	107,8	110,7	112,3	114,2	117,1	118,7	121,1	123,0
metaalverwerkende industrie	109,1	111,2	114,3	118,4	120,8	121,0	123,3	125,9
Bouwbedrijf	109,8	112,4	118,0	119,8	122,1	129,8	131,5	133,6
Handel	110,2	112,9	117,9	120,5	124,1	126,1	128,3	132,0
Vervoer en verkeer	109,6	116,1	117,0	119,9	122,5	124,8	127,2	129,8
Diensten	109,6	114,6	117,9	119,8	122,9	127,2	130,1	131,3
Globaal indexcijfer ...	**109,4**	**112,0**	**115,0**	**117,6**	**121,2**	**123,9**	**126,0**	**128,2**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers
(1970=100)

TIJDVAK	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolen mijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1972	128	125	127	131	131	127	127	124	123	121
1973	149	143	145	152	151	146	147	143	140	137
1974	180	173	179	183	182	174	177	171	168	165
1975	216	205	214	225	223	211	216	202	199	195
1976	240	227	239	246	246	241	254	224	221	216
1977 (c)	262	249	263	267	270	..	..	245	241	235
1976 Maart	230	220	232	240	235	223	236	214	211	207
Juni (c)	240	225	237	246	246	230	244	224	220	215
September (c)	240	230	242	245	245	227	246	224	221	216
December (c)	252	235	247	252	258	285	289	235	231	225
1977 Maart (c)	252	241	254	257	259	247	263	235	232	227
Juni (c)	260	247	261	263	268	..	..	243	239	233
September (c)	263	252	265	268	271	..	..	246	242	237
December (c)	274	256	270	280	283	..	..	257	252	245

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(b) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4).
Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Gemiddelde bruto verdienste per uur, per bedrijfstak en per gewest van de arbeider in de nijverheid. Enquête april 1977 (a)

(franken)

OMSCHRIJVING	vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad
Winning van delfstoffen	**216,29**	**209,13**	**(b)**
Elektriciteit en gas	**(b)**	**(b)**	**(b)**
Fabrieksnijverheid	**166,33**	**179,48**	**162,01**
IJzer- en staalnijverheid	(b)	(b)	(b)
Non-ferro metaalnijverheid	204,75	109,45	(b)
Nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen	181,34	176,80	(b)
Aardolie-industrie	265,45	—	(b)
Chemische nijverheid	211,67	188,57	148,13
Automobielbouw en -onderdelen	202,45	202,71	185,37
Automobielbouw en -assemblage, en motorenbouw ervan	210,76	176,70	187,21
Scheepswerven	213,09	(b)	(b)
Elektrotechnische industrie	169,42	171,73	163,32
Hout- en meubelnijverheid	160,27	151,54	174,34
Papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid en uitgeverij	172,30	177,33	187,61
Rubbernijverheid en plasticverwerkende industrie	161,04	167,97	(b)
Ledernijverheid	139,78	156,09	113,80
Textielnijverheid	145,63	139,72	125,70
Kledingnijverheid	115,67	117,07	126,96
Voedingsmiddelennijverheid, dranken en tabak	162,11	160,18	163,56
Bouwbedrijf	**183,71**	**185,27**	**189,40**
De gezamenlijke industrie	**170,38**	**182,27**	**172,34**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) De gegevens ontbreken of ze hebben betrekking op minder dan vier ondernemingen.

Gemiddelde verdiende bruto-uurlonen van de arbeiders en gemiddelde maandelijkse brutowedden van de bedienden in de nijverheid volgens de zesmaandelijkse geharmoniseerde enquête

(franken)

	Vlaanderen	Wallonië (a)	Brussel-Hoofdstad	HET RIJK		
				Mannen	Vrouwen	Totaal
Arbeiders :						
April 1973	94,38	104,19	96,16	104,03	71,43	97,38
Oktober 1973	98,47	107,63	100,50	108,18	74,48	101,33
April 1974	109,89	120,08	111,35	120,49	83,76	112,97
Oktober 1974	123,75	134,87	125,25	135,47	94,20	127,01
April 1975	136,24	146,01	136,74	147,86	104,82	139,05
Oktober 1975	143,89	154,05	144,54	156,07	111,06	146,85
April 1976	154,14	164,34	154,26	166,87	118,91	157,05
Oktober 1976	159,54	172,11	162,04	173,94	121,84	163,28
April 1977	170,38	182,27	172,34	185,16	130,60	173,98
Bedienden :						
April 1973	25 442	25 962	25 367	28 416	16 219	25 593
Oktober 1973	26 641	27 304	26 503	29 758	16 989	26 802
April 1974	29 316	29 497	28 806	32 478	18 760	29 302
Oktober 1974	32 666	33 785	32 246	36 484	21 018	32 903
April 1975	35 431	36 259	34 979	39 338	23 074	35 573
Oktober 1975	37 762	38 964	37 001	41 981	24 597	37 957
April 1976	39 700	40 759	39 117	44 065	26 011	39 886
Oktober 1976	41 219	42 294	40 713	45 728	27 112	41 422
April 1977	43 968	45 076	42 996	48 572	28 882	44 018

(a) Duits taalgebied inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut van de Statistiek.

Ontwikkeling van het gemiddeld bruto uurloon in Belgische franken van een mannelijk arbeider in enkele nijverheidssectoren
(april 1975 tot april 1977)

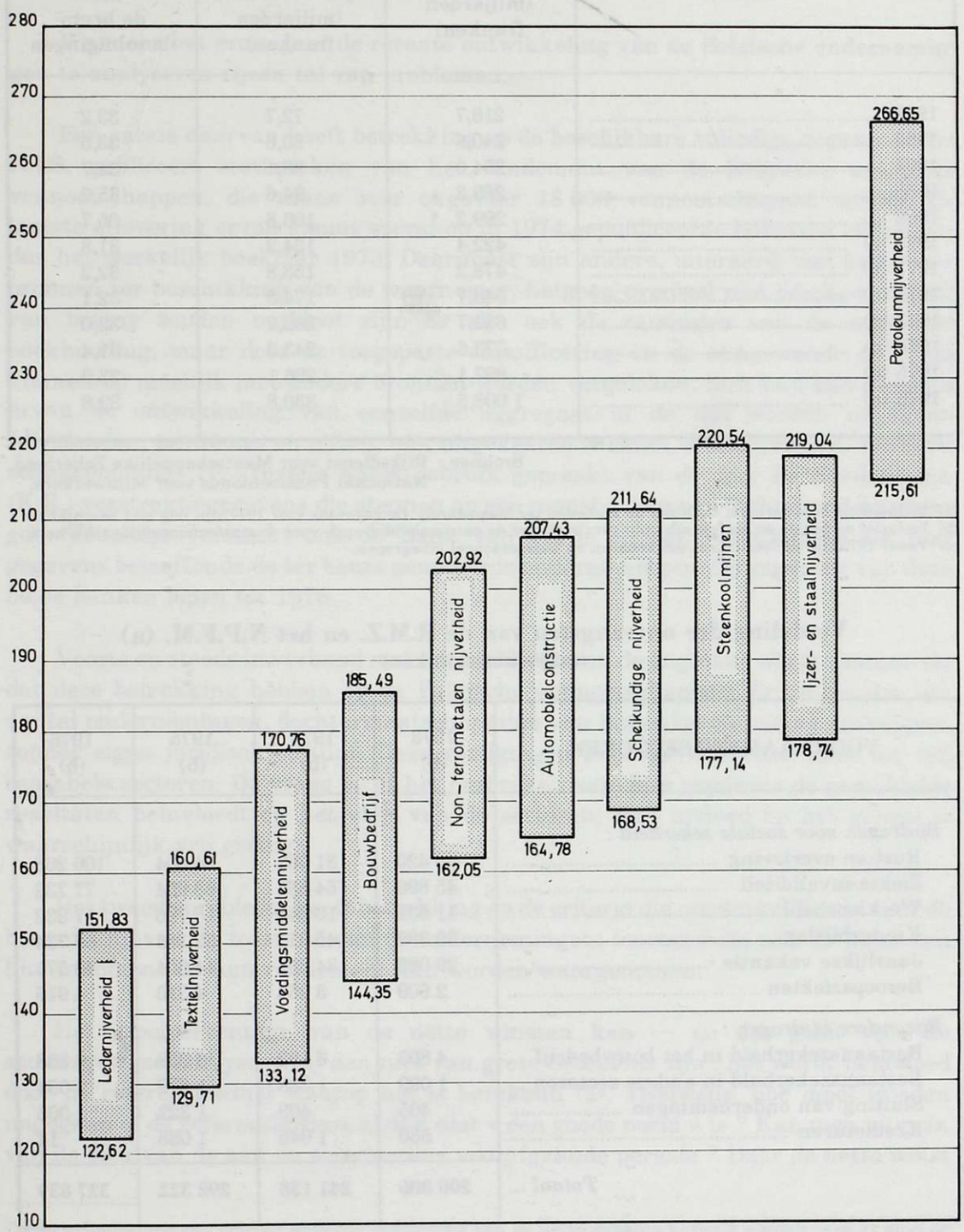

Bron : Nationaal Instituut van de Statistiek.

Lonen van de in de maatschappelijke zekerheid en het N.P.F.M. opgenomen werknemers (a)

JAARTAL	Bruto-bezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de bruto-bezoldigingen
1965	218,7	72,7	33,2
1966	240,6	80,6	33,5
1967	254,0	88,1	34,7
1968	269,3	94,6	35,2
1969	299,2	106,8	35,7
1970 (c)	422,4	134,2	31,8
1971 (c)	478,2	153,8	32,2
1972 (c)	543,7	174,3	32,1
1973 (c)	632,7	202,2	32,0
1974 (c)	773,6	243,2	31,4
1975 (c)	897,1	296,1	33,0
1976 (c)	1 008,5	330,8	32,8

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) Inclusief de mijnwerkers; exclusief de zeelieden ter koopvaardij. De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; exclusief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.
(c) Vanaf 1970 zijn de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel inbegrepen.

Verdeling der ontvangsten van de R.M.Z. en het N.P.F.M. (a)

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1973 (b)	1974 (b)	1975 (b)	1976 (b)
Bijdragen voor sociale zekerheid :				
Rust en overleving	65 420	81 061	94 304	106 268
Ziekte-invaliditeit	45 896	54 831	68 994	77 732
Werkloosheid	11 631	13 348	15 796	17 932
Kinderbijslag	39 389	45 311	52 168	59 734
Jaarlijkse vakantie	29 085	34 301	44 654	48 571
Beroepsziekten	2 609	3 254	4 310	4 915
Bijzondere bijdragen :				
Bestaanszekerheid in het bouwbedrijf	4 803	6 192	8 058	9 338
Bestaanszekerheid in andere sectoren	1 099	1 388	1 679	2 034
Sluiting van ondernemingen	405	409	1 322	1 303
Kredieturen	550	1 045	1 038	14
Totaal	**200 886**	**241 138**	**292 322**	**327 839**

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Exclusief de staatstoelagen.
Inclusief de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel.

AFDELING II.

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

Wanneer het erom gaat de recente ontwikkeling van de Belgische ondernemingen te analyseren rijzen tal van problemen.

Een eerste daarvan heeft betrekking op de beschikbare volledige gegevens. Het N.I.S. publiceert statistieken van het rendement van de Belgische naamloze vennootschappen, die thans over ongeveer 18 000 vennootschappen strekt. De laatste aflevering ervan steunt vooral op in 1974 gepubliceerde balansen en betreft dus het werkelijk boekjaar 1973. Daarnaast zijn andere, uiteraard veel beperkter bronnen ter beschikking van de waarnemer, hetgeen evenwel niet betekent dat zij van belang zouden ontbloot zijn. Er zijn ook de ramingen van de nationale boekhouding, maar door de toegepaste classificering en de aangewende methode kunnen zij moeilijk met andere bronnen worden vergeleken; toch kan aan de hand ervan de ontwikkeling van eenzelfde aggregaat in de tijd worden nagegaan (dividenden, tantièmes en giften, niet uitgekeerde winsten, afschrijvingen, vennootschapbelasting) (1). Tevens wordt gebruik gemaakt van de door de Kredietbank (K.B.) verstrekte gegevens die steunen op een monster van een 200-tal ondernemingen. Tenslotte verstrekt ook de Bank van Parijs en der Nederlanden elk jaar gegevens betreffende de ter beurs genoteerde ondernemingen. De gegevens van deze beide banken lopen tot 1976.

Voorts en steeds in verband met het probleem van de gegevens wordt vastgesteld dat deze betrekking hebben op de Belgische vennootschappen. Er ontbreken een aantal ondernemingen, dochtermaatschappijen van buitenlandse vennootschappen, zonder eigen juridisch statuut. Deze vestigingen behoren trouwens vaak tot vrij rentabele sectoren. De vraag is, of het ontbreken van deze gegevens de gemiddelde resultaten beïnvloedt op het vlak van de sectoren; hun invloed op het geheel is waarschijnlijk vrij gering.

Het tweede probleem heeft betrekking op de criteria die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de toestand van de ondernemingen; toestand die aan de hand van hun inkomens en hun rendement kan worden waargenomen.

Het groeipercentage van de netto winsten kan — en dat geldt voor de sectorsgewijze analyse — al dan niet van grote betekenis zijn : het wordt beïnvloed door de referentiewinst waarop het is berekend (2). Trouwens, hoe moet worden nagegaan of de referentiewinst al dan niet « een goede norm » is ? Kan men uitgaan van de piek van de aan de waarneming voorafgaande periode ? Daar de netto winst

---

(1) In principe zou een geldige wedersamenstelling van de netto winsten kunnen worden bereikt door de optelling van de « dividenden, tantièmes en giften » en van de « niet uitgekeerde winst » over hetzelfde jaar.

(2) Zo kunnen zeer geringe winsten het volgend jaar zeer aanzienlijke groeipercentages voortbrengen : omgekeerd betekent een gering groeipercentage niet automatisch een slecht resultaat, wanneer het resultaat over het voorgaande jaar hoog lag. Dat is vooral van belang voor het sectorieel vlak, en veel minder voor het globaal peil, waar de verschillende sectoren elkaar compenseren.

slechts een gering hulpmiddel is, moet de waarnemer vooral blijven stilstaan bij andere ratio's, deze die het vaakst in de economische en financiële literatuur opduikt is de ratio van de financiële rentabiliteit, d.i. de verhouding van de netto winst tot de eigen middelen die wordt vergeleken met het intrestpercentage van de langlopende beleggingen. De rentabiliteit wordt toereikend geacht indien het laatstgenoemde percentage lager is dan het eerstgenoemde, en ontoereikend in het omgekeerde geval. Het kan worden betreurd dat dit ratio in de meeste analyses en investeringsstrategieën als overheersend criterium geldt, zowel door het ontbreken van alternatieve onderzoekingen dan door zijn eigen waarde. De gezichtshoek die eruit blijkt is immers louter die van een investeerder. Op grond van deze criteria wordt in de eerste plaats een strategie ontvouwd die de reeds begunstigde sectoren nog bevoordeligt, waardoor op termijn, net als een eeuwige kringloop, hun financiële rentabiliteit en dus ook hun aantrekkingskracht worden verstevigt. Daar zij geen echte economische en/of industriële strategie is kan zij voorts aanleiding geven tot een toenemend gebrek aan sectorieel evenwicht en een algemene verbrozing van de economie. Indien, tenslotte, op lange termijn de economische basis de financiële basis bepaalt, is het op korte termijn — daar waar dit verband niet zo ten volle blijkt — dat zich financiële strategieën ontvouwen los van de economie. Door af te zien van een positieve en tegelegenertijd geplaatste beïnvloeding van de economische fundering waarop zij in laatste analyse steunen, veroordelen de financiële strategieën zichzelf op termijn tot een passief volgen van de patronen waarop zij niet in het minst vat hebben.

Het derde probleem is gesteld door de raming van de bedrijfsresultaten in een inflatieperiode. In dat verband zou de in België nog weinig bekende « inflatieboekhouding » ons meer zekerheid kunnen geven (1). Hier moet worden opgemerkt dat het de gezamenlijke ratio's en resultaten zijn welke de bedrijvigheid van een onderneming voorstellen, die moeten worden geanalyseerd aan de hand van deze methode en niet enkel en alleen de ratio van de financiële rentabiliteit. Evenzo moet worden rekening gehouden met de wijzigingen die door de inflatie in het gehele bedrijfsmilieu zijn ingetreden.

Onder voorbehoud van hetgeen in verband met de voormelde vraagstukken werd uiteengezet, kunnen de beschikbare resultaten worden nagegaan (2). De jaren, voor de winsten als goed beschouwd waren 1969 en 1973. Tussen beide jaren in, ligt een aanmerkelijke teruggang in 1971. Niettegenstaande de produktiedaling en het zichtbare begin van de crisis in België tijdens het 2e halfjaar van 1974 werden tijdens dat dienstjaar winsten geboekt op een even hoog peil als in 1973. Het daaropvolgende jaar was dat van de zware val; de vermindering van de netto winsten beliep 50 %. Globaal gezien liepen deze in 1976 weer op, maar kwamen niet meer op het peil van 1973-1974; ze bereikten er pas de 3/4 van. Daarbij valt nog op te merken dat het om een globaal resultaat gaat. De resultatentabel van de Kredietbank vertoont ruime schommelingen voor de resultaten der industrie-ondernemingen welke op verre na niet meer het peil van vóór de crisis halen : 26 miljard winst (voor het monster) in

(1) De lezer die dit punt wil uitdiepen wordt o.m. verwezen naar de studies die in dit verband door de Bank van Parijs en der Nederlanden werden gepubliceerd.

(2) De beschikbare gegevens bevatten nog de hier aangestipte leemten. Alsnog werden daaromtrent geen wijzigingen vastgesteld.

1974, 2 miljard verlies in 1975 en winst van 8 miljard in 1976. De schommelingen van de resultaten der financiële ondernemingen zijn geringer, de ontwikkeling stabieler (1). Dat komt omdat de financiële sector niet met dezelfde exploitatienoodzaken af te rekenen heeft als de nijverheidsondernemingen; hij ligt stroomopwaarts te hunnen opzichte; hij kon met veel meer soepelheid de schokken opvangen, zich voorzien tegen moeilijkheden of zich sneller op vaster terrein begeven. Hij leeft van de goede gang van zaken bij de anderen. Voor het gedeelte van deze sector waarvan de inkomens vooral uit dividenden komen, d.w.z. de holdings, was 1976 evenwel een jaar van winstdaling. Dat is niet het geval voor de verzekeringsmaatschappijen, de banken en de spaarkassen, waarvan de grootsten nog steeds bloeien.

In verband met de ontwikkeling in 1976 moeten verschillende belangrijke vaststellingen worden naar voren gebracht. De opleving, hoewel reeds half gesmoord in het tweede halfjaar, zette toch een stempel op de bedrijfsresultaten. De met 10 % stijgende industriële produktie, de stagnatie van de lonen, de groei van de produktiviteit en de hausse van de door de ondernemingen toegepaste industriële groothandelsprijzen waren de factoren van een aanzienlijke verruiming der winstmarges, die voor een aantal ondernemingen werd ongedaan gemaakt door aanhoudend moeilijke voorwaarden inzake de uitvoer, de invoerprijzen en de grondstoffenprijzen. Ook gaan meer dan ooit, onder de globale resultaten, een grotere versnippering onder de sectoren eensdeels en een toenemende uiteenloping van de toestanden onder de bedrijven van dezelfde sector anderdeels, schuil. Het ziet er ook naar uit dat de crisis, vooral in 1975, deze verschillen nog beklemtoonde. Dat blijkt trouwens uit de studies, o.m. die van de Bank van Parijs en der Nederlanden, waarin eerst wordt gewezen op de geringe versnippering — samen met een rentabiliteit op aanzienlijke eigen middelen — van de resultaten van de financiële sectoren, vervolgens op de sedert het begin van de crisis, nog scherpere versnippering van de resultaten onder de verschillende sectoren en tenslotte op een maximum uiteenvallen in de categorie van de meest voor concurrentie openstaande sectoren. De « interne » sectoren van de Belgische economie zouden de geringste versnippering en de hoogste rentabiliteit bereiken. Hoewel het concept van de interne sector vatbaar is voor kritiek — er zou even goed kunnen gesproken worden over beschutte of monopolistische of oligopolistische sectoren — zijn deze vaststellingen toch niet van belang ontbloot en dient ermee te worden rekening gehouden bij het aanvatten van het onderzoek van de sectoren.

De resultaten van de aardoliesector zouden minder goed zijn dan in 1975, hoewel zij toch nog steeds op een hoog peil liggen. Het jaar 1977 was het jaar waarin de daling van consumptie van olieprodukten en ook de geringe benuttingsgraad van de raffineercapaciteiten ten einde liep. Overigens gaat het hier om een sector met geringe doorzichtigheid en doet er zich op internationaal vlak de noodzaak van een consolidatie der resultaten gelden. De resultaten van de scheikundige nijverheid waren gunstig, niettegenstaande een scherpe tegenstelling in de ontwikkeling van de ondersectoren. Bij de uitvoer wordt een flinke hausse vastgesteld. Bij de ijzer- en staalnijverheid ging het enkel om een vermindering van de verliezen. De Belgische

(1) De —32,2 % van 1974 is te wijten aan het uitzonderlijk verlies dat een enkele financiële onderneming opliep.

siderurgie-ondernemingen zijn zwaarder door de crisis getroffen dan die in de andere E.E.G.-lidstaten; de moeilijkheden zijn vooral te wijten aan de uitvoer — gezien de scherpe concurrentie— en aan de aanhoudende zwakte van de nijverheidsinvesteringen.

In de sector van de non-ferrometalen valt een opleving waar te nemen, hoewel zij ontoereikend is. Er worden nog verliezen opgelopen ondanks de prijshausses; ze bleven zonder veel gevolg gezien de sterke voorraadopslag. In de metaalverwerkende nijverheid was het herstel beperkt; het steunt op een aanwakkering van de produktie die vooral tot uiting komt bij de uitvoer, o.m. van wagens. Maar ook in die sector is de stagnatie van de investeringen op een zeer laag peil doorslaggevend. De resultaten zijn even ontoereikend, hoewel aan de beterhand, in de glassector. De verliezen verminderden, zij werden sterk beïnvloed door de resultaten van één enkele grote onderneming. In 1976 deed zich een « lichte » verbetering voor in de textielsector; globaal gezien zijn de resultaten van deze tak nog steeds slecht. Het jaar was ook ongunstig voor de papiersector, terwijl een zeer kleine verbetering op te merken is in de voedingssector.

In de distributiesector werden zeer hoge resultaten bereikt. Dat is vooral toe te schrijven aan de grote distributie, o.m. de ondernemingen met bijhuizen. De groepen die op grote schaal zelfbediening toepassen winnen steeds meer veld op de kleine of zelfstandige ondernemingen die dezelfde distributievorm hebben aangenomen.

*
* *

Rendabiliteit en schuldenlast van de Belgische bedrijven (a)

OMSCHRIJVING (b)	1975					1976				
	Eigen middelen (10^6 F)	Langlopende schuld (10^6 F)	% (c)	Herberekende nettowinst (10^6 F)	% (d)	Eigen middelen (10^6 F)	Langlopende schuld (10^6 F)	% (c)	Herberekende nettowinst (10^6 F)	% (d)
1. Diversen	8 218	1 747	21,3	299	3,6	6 457	2 000	31,0	1 274	19,7
2. Petroleum	37 319	47 115	126,7	6 930	18,6	39 256	51 302	130,7	6 042	15,4
3. Elektriciteit	49 376	55 246	111,9	6 352	12,9	51 849	64 942	125,2	6 608	12,7
4. Distributie	6 255	3 312	53,0	394	6,3	6 805	5 030	73,9	860	12,6
5. Trusts	14 167	6 486	45,8	1 678	11,8	14 288	8 554	59,9	1 616	11,3
6. Banken	31 871	—	—	3 010	9,3	33 554	—	—	3 645	10,9
7. Scheikunde	55 250	22 884	41,4	2 026	3,7	53 680	19 017	35,4	4 981	9,3
8. Transport	6 032	3 241	53,7	733	12,1	6 222	5 042	81,0	519	8,3
9. Holdings	49 618	8 054	16,2	4 500	9,1	50 458	8 691	17,2	3 919	8,1
10. Metaalverwerking	10 549	5 750	54,5	605	5,7	11 083	5 780	52,1	852	7,7
11. Elektronisch materieel	3 128	1 027	32,8	176	5,6	3 293	928	28,2	254	7,7
12. Bouw	10 694	4 469	41,8	564	5,3	10 706	4 571	42,7	693	6,5
13. Vast goed	4 025	1 699	42,2	210	5,2	4 029	1 399	34,7	259	6,4
14. Voeding	5 827	1 348	23,1	150	2,6	5 853	958	16,4	169	2,9
15. Textiel	3 554	449	12,5	— 7	—0,2	3 708	920	24,8	52	1,4
16. Glas	11 267	4 105	36,4	93	0,8	11 626	5 418	46,6	150	1,3
17. Plantages	1 953	—	—	9	0,4	1 662	—	—	3	0,2
18. Non-ferro's	38 875	6 272	16,1	478	1,2	39 896	6 633	16,6	— 452	— 1,2
19. Papier	3 184	3 021	94,9	— 543	—17,1	2 587	2 949	114,0	— 328	—12,7
20. Staal	30 298	25 481	84,1	—6 022	—19,9	34 647	31 733	91,6	—5 726	—16,5
21. Koolmijnen	4 085	170	4,1	—2 740	—67,1	3 539	202	5,7	—2 877	—81,3
Totaal (met steenkool)	**385 555**	**201 876**	**57,1(e)**	**18 895**	**4,9**	**395 198**	**226 069**	**62,5(e)**	**22 493**	**5,7**
Totaal (zonder steenkool)	**381 470**	**201 706**	**57,0(e)**	**21 635**	**5,7**	**391 659**	**225 867**	**63,1(e)**	**25 370**	**6,5**

(a) De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Gerangschikt naar het percent van de herberekende nettowinst t.o.v. de eigen middelen in 1976.
(c) Langlopende schuld t.o.v. de eigen middelen, in %.
(d) Herberekende nettowinst t.o.v. de eigen middelen, in %.
(e) Exclusief de banken.

Bron : Bank van Parijs en van de Nederlanden, België, Economische nota's, september 1977.

Ontwikkeling van de netto winsten, de dividenden en de belastingen van de maatschappijen, volgens verschillende bronnen

(in %, in vergelijking met het voorgaande jaar)

JAARTAL (a)	Netto winsten			Dividenden			Belastingen v. de maatschappijen (c)
	(b)	(c)	(d)	(b)	(c)	(d)	
1968	27,9	30,6	—	12,0	11,1	11,0	23,0
1969	17,8	19,9	35,9	18,4	19,1	23,7	19,0
1970	14,1	17,8	3,0	11,3	11,7	8,5	17,3
1971	— 6,6	—10,6	—11,5	1,1	1,6	— 4,3	14,7
1972	25,9	23,5	17,5	15,2	16,6	15,1	31,2
1973	28,6	22,0	40,2	25,7	14,8	19,6	19,4
1974	—	4,9	— 6,6	—	—13,8	6,0	10,2
1975	—	—49,3	—58,0	—	9,4	—19,7	5,4
1976	—	55,8	55,1	—	—	—	3,2

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Werkelijke jaren, niet de publikatiejaren.
(b) Volgens de statistiek van de rendementen, opgesteld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek en totnogtoe bijgewerkt tot het publikatiejaar 1974.
(c) Volgens de Nationale Boekhouding; voorlopige gegevens van 1974 tot 1976.
(d) Volgens de Kredietbank, Weekberichten.

Rendabiliteit in enkele sectoren (a)

Omschrijving	Rendabiliteit			Plaats		
	1974	1975	1976	1974	1975	1976
Diversen	4,4	3,6	19,7	16	13	1
Petroleum	21,0	18,6	15,4	1	1	2
Elektriciteit	10,9	12,9	12,7	7	2	3
Distributie	15,5	6,3	12,6	2	7	4
Trusts	11,5	11,8	11,3	6	4	5
Bank	9,9	9,3	10,9	8	5	6
Scheikunde	13,7	3,7	9,3	3	12	7
Transport	11,9	12,1	8,3	4	3	8
Holdings	9,7	9,1	8,1	9	6	9
Metaalbewerking	7,6	5,7	7,7	12	8	10

Bron : Bank van Parijs en van de Nederlanden.

(a) Gerangschikt volgens de rendabiliteit in 1976. De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.
Rendabiliteit : herberekende netto winst t.o.v. de eigen middelen in %.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1974 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België

BEDRIJFSTAK	Gemiddelde winst (miljoenen franken)	Gemiddelde betaalbaar gestelde dividenden	
		Miljoenen franken	Percentages van de winst
Elektriciteit	2 105	1 826	86,7
Financiële en immobiliën vennootschappen	3 891	2 489	64,0
Groeven	206	117	56,9
Steenkolenmijnen	450	347	77,2
Glasnijverheid	478	277	57,9
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 543	833	54,0
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	625	388	62,1
Verzekeringsmaatschappijen	913	548	60,1
Banken	1 982	1 062	53,6
Industrie der non-ferrometalen	900	495	55,0
Voedingsmiddelennijverheid	1 524	666	43,7
Metaalverwerkende nijverheid	3 805	1 498	39,4
Scheikundige nijverheid	2 976	1 567	52,7
Keramieknijverheid	54	25	46,8
Kleinhandel	504	237	47,1
Papiernijverheid	462	150	32,5
Kleinijverheid	98	32	32,7
Textielnijverheid	1 180	375	31,7
Groothandel en buitenlandse handel	2 613	600	23,0
Overige bedrijfstakken	3 089	1 027	33,2
Gemiddeld totaal	**29 398**	**14 559**	**49,5**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De aandacht zij er op gevestigd dat de zonder winst of met verlies werkende vennootschappen niet in de statistiek zijn opgenomen. De gegevens voor 1975, 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Rendement van de Belgische
Vennootschappen die hun voorna
(evolutie

OMSCHRIJVING	Banken (b)	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen (b)	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid
Aantal getelde vennootschappen (eenheden) :													
1969	53	161	1 941	646	3 566	1 352	87	89	929	703	325	643	58
1970	54	158	1 982	651	3 675	1 336	90	81	919	713	332	631	55
1971	48	157	2 078	692	3 743	1 356	88	92	901	699	339	635	54
1972	49	156	2 122	790	3 924	1 391	87	92	898	693	363	644	53
1973	45	160	2 141	825	4 059	1 425	86	93	915	696	373	653	49
1974	47	160	2 220	888	4 209	1 512	85	93	938	716	394	662	47
Kapitaal en reserves (miljoenen franken) :													
1969	26 098	7 381	83 377	8 096	30 931	49 001	46 960	11 710	25 117	25 977	3 625	66 378	8 109
1970	30 193	13 020	90 137	10 166	39 000	54 502	44 010	7 289	26 416	29 005	4 271	71 165	8 759
1971	32 467	14 296	94 859	11 096	44 685	60 981	47 178	14 615	26 840	27 751	4 190	77 931	9 336
1972	35 683	15 567	101 367	11 592	51 453	70 713	48 597	14 368	28 109	32 317	4 846	85 783	9 566
1973	33 370	16 675	105 427	12 723	56 171	76 915	49 122	15 087	28 245	35 095	4 921	88 197	13 658
1974	37 151	17 927	114 882	12 850	59 163	84 125	47 748	15 747	29 932	38 212	5 355	94 407	13 339
Nettowinstsaldi (miljoenen franken) :													
1969	3 108	1 351	5 165	666	2 418	3 506	733	1 036	1 063	1 737	196	4 504	693
1970	3 438	1 622	5 730	879	2 766	4 336	3 020	356	1 270	2 170	— 78	4 972	763
1971	4 112	1 769	6 156	661	4 095	5 866	3 151	1 418	325	1 342	104	5 485	722
1972	4 329	2 010	6 133	—174	3 085	6 331	1 128	561	1 142	2 421	—156	6 371	620
1973	3 703	2 102	8 161	440	5 442	7 452	869	925	1 442	2 574	383	6 579	1 372
1974	4 026	2 185	8 920	432	9 518	7 639	3 997	1 561	1 431	2 971	677	9 956	1 416
Betaalbaar gestelde dividenden (miljoenen franken) (e) :													
1969	1 644	745	3 289	375	825	1 483	403	694	391	838	33	2 684	380
1970	1 935	1 047	3 745	390	1 267	1 790	1 472	298	423	904	42	2 752	410
1971	2 271	1 102	4 170	508	1 302	1 720	1 793	823	368	714	19	3 350	398
1972	2 442	1 237	4 521	217	1 565	1 979	578	348	368	1 080	22	3 960	379
1973	2 272	1 323	5 230	269	2 011	2 895	956	548	439	1 427	33	4 367	617
1974	2 538	1 583	6 616	445	2 179	3 880	2 068	790	539	1 428	64	5 423	817
Obligatieschuld (miljoenen franken; einde jaar) (f) :													
1969	20 321	6 298	112 905	2 196	845	2 095	4 354	55	273	844	103	396	483
1970	25 089	7 904	132 173	2 365	990	2 451	3 585	51	267	828	109	1 058	345
1971	29 749	7 588	152 921	2 261	1 076	2 313	2 779	47	288	822	134	4 011	311
1972	34 895	7 774	167 386	2 380	2 065	5 488	2 328	349	317	847	175	4 370	294
1973	40 435	7 294	64 177	2 284	2 120	5 363	1 951	634	315	818	178	5 351	335
1974	47 147	7 026	74 187	2 153	2 171	5 888	1 542	702	296	801	174	5 388	325

ennootschappen op aandelen (a)
a ste bedrijfszetel in België hebben
er sector)

Elektriciteit (c)	Gas	Lederenijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport (b)	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Keramieknijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal (d)
17	5	109	352	655	349	939	526	25	86	141	122	44	39	33	224	188	562	15 325
18	5	108	352	673	355	1 036	543	24	85	143	119	43	34	31	233	181	589	15 605
18	5	111	358	696	369	1 137	558	24	82	149	121	43	32	28	246	172	604	15 992
17	6	107	372	748	397	1 305	570	22	90	152	120	42	32	27	249	173	638	16 696
17	5	102	382	782	427	1 440	573	21	90	152	121	44	27	31	261	177	658	17 205
17	5	101	405	805	459	1 750	630	22	87	164	124	43	33	29	262	187	680	18 177
2 477	2 525	957	9 472	11 652	1 599	2 481	9 981	5 973	2 301	9 820	2 523	1 521	1 075	2 161	3 453	419	2 357	497 685
5 144	2 551	1 024	9 817	12 206	1 633	3 062	11 194	5 845	2 349	10 200	2 789	1 638	1 235	2 187	3 891	413	2 597	541 182
3 891	2 546	1 132	11 205	13 223	1 713	4 007	12 379	5 652	2 395	10 601	2 988	1 791	879	2 204	4 469	438	2 820	588 220
. 736	3 300	1 113	11 200	15 046	1 940	4 611	13 703	5 309	2 552	10 965	3 189	1 637	1 194	2 233	4 606	487	3 153	641 838
5 032	3 548	1 074	12 762	15 583	2 310	5 090	15 490	5 209	2 625	11 360	3 434	1 973	951	2 385	5 099	513	3 221	677 221
3 742	3 595	1 024	13 020	16 512	2 758	6 067	17 657	4 889	2 752	11 529	3 679	2 148	1 099	2 795	5 229	606	3 687	723 318
2 607	162	—52	430	181	34	79	1 256	—253	17	752	296	127	50	234	553	5	106	32 902
3 028	143	42	575	206	67	267	1 009	—100	46	721	305	186	—	160	552	9	133	38 747
3 360	274	—	803	334	45	296	1 463	— 26	102	822	376	203	—29	153	425	24	188	44 206
3 660	247	47	492	93	33	357	1 583	—246	—5	928	417	129	—80	142	477	39	71	41 270
3 836	279	80	265	1 011	—23	450	2 144	—368	57	985	356	171	60	155	471	66	220	51 948
4 855	343	—11	771	1 067	—171	627	2 335	—439	191	919	297	174	26	92	467	—	210	66 786
2 383	132	5	175	291	41	65	252	39	27	492	163	82	30	108	190	5	17	18 316
2 637	149	6	203	313	39	100	252	162	27	539	176	70	30	112	221	6	34	21 601
3 015	186	5	191	388	41	117	286	75	28	583	191	81	20	118	219	4	32	24 184
3 255	213	5	152	407	43	167	344	22	16	636	207	72	33	85	157	8	34	24 632
3 552	264	13	145	440	34	169	379	10	34	678	203	72	32	108	211	11	46	28 885
4 519	276	2	229	633	32	192	544	37	30	736	170	108	32	132	185	11	40	36 415
4 618	1 284	27	135	892	23	57	477	19	25	867	8	13	43	2	27	4	63	169 817
5 399	1 638	27	137	1 852	22	53	533	8	24	829	6	12	40	2	47	4	67	198 512
0 319	2 076	27	250	1 092	48	63	615	4	27	766	21	12	40	2	36	3	65	229 864
9 029	3 012	27	401	2 158	239	62	717	3	44	729	26	6	40	2	43	3	79	265 408
4 166	2 931	27	1 296	94	238	148	1 067	1	43	1 630	25	5	24	—	43	3	81	173 598
2 983	2 846	26	1 199	167	239	573	1 100	—	41	1 569	25	5	23	—	43	3	72	199 232

(Vervolg op blz. 334)

Rendement van de Belgische vennoo

Vennootschappen die hun voorn

(evoluti

OMSCHRIJVING	Banken (b)	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen (b)	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid
Nettowinstsaldi ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :													
1969	11,91	18,30	6,19	8,23	7,82	7,15	1,56	8,85	4,23	6,69	5,41	6,79	8,5
1970	11,39	12,46	6,36	8,65	7,09	7,96	6,86	4,88	4,81	7,48	—1,83	6,99	8,7
1971	12,67	12,37	6,49	5,96	9,16	9,62	6,68	9,70	1,21	4,84	2,48	7,04	7,7
1972	12,11	12,91	6,05	—1,50	6,00	8,95	2,32	3,90	4,06	7,49	—3,22	7,43	6,4
1973	11,10	12,61	7,74	3,46	9,69	9,69	1,77	6,13	5,11	7,33	7,78	7,35	10,0
1974	10,83	12,18	7,76	3,36	16,08	9,08	8,37	9,91	4,78	7,77	12,64	10,54	10,6
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :													
1969	6,30	10,09	3,94	4,63	2,67	3,03	0,86	5,93	1,56	3,23	0,91	4,04	4,6
1970	6,40	8,04	4,15	3,04	3,25	3,28	3,34	4,00	1,62	3,12	0,98	3,87	4,6
1971	6,99	7,70	4,39	4,57	2,91	2,82	3,80	5,63	1,37	2,67	0,45	4,29	4,2
1972	6,84	7,95	4,46	1,87	3,04	2,80	1,19	2,42	1,31	3,34	0,45	4,61	3,9
1973	6,81	7,93	4,96	2,11	3,58	3,76	1,95	3,63	1,55	4,07	0,67	4,95	4,5
1974	6,83	8,83	5,75	3,46	3,68	4,61	4,33	5,01		3,73	1,19	5,74	6,1
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :													
1969	52,9	55,9	63,7	56,3	34,1	42,3	55,0	67,0	36,8	48,2	16,8	59,6	54,
1970	56,3	64,5	65,4	44,4	45,8	41,3	48,7	83,7	33,7	41,7	—	55,3	53,
1971	55,2	62,3	67,7	76,9	31,8	29,3	56,9	58,0	113,2	55,2	18,3	61,1	55,
1972	56,4	61,5	73,7	—	50,7	31,3	51,2	62,0	32,2	44,6	—	73,7	61,
1973	61,4	62,9	64,1	61,1	37,0	38,8	110,0	59,2	30,4	55,4	8,6	66,4	45,
1974 (g)	63,0	72,4	74,1	103,0	22,8	50,7	51,7	50,6	37,6	48,0	9,4	54,4	57,

(a) De in deze statistiek opgenomen gegevens hebben betrekking op de dienstjaren waarvan de dividendes in het jaar « t » werden uitgekeerd. Deze dienstjaren zijn dus uitgesplitst over de jaren « t-1 » en « t ». De gegevens voor 1975, 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Sedert 1973 zijn de bedragen betreffende de N.B.B., de N.M.K.N. en de SABENA niet meer in deze statistiek opgenomen.
(c) De rubriek « Elektriciteit » omvat de particuliere ondernemingen voor de produktie, de coördinatie van de produktie en de bedeling van de elektrische energie.
(d) Hoewel niet omstandig in deze tabel opgegeven, zijn de bedragen in verband met de volgende sectoren : Water; Afval en terugwinning; Diamant; Land- en tuinbouw, visvangst en veeteelt en enkele andere niet genoemde evenwel in de totalen opgenomen.
(e) Daar een aantal ondernemingen ook aandelen hebben in andere bedrijven (van dezelfde sector of van andere sectoren) werd een gedeelte van de in deze rubriek opgenomen dividenden twee of zelfs meer keren inberekend.
(f) De gekapitaliseerde interesten van de kapitalisatiebons zijn niet in de lopende obligataire schuld inbegrepen.
(g) Voorlopige gegevens.

chappen op aandelen (vervolg) (a)
nste bedrijfszetel in België hebben
ıer sector)

Elektriciteit (c)	Gas	Ledernijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport (b)	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Keramieknijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal (d)
8,03	6,42	—5,43	4,54	1,55	2,13	3,18	12,58	—4,24	0,74	7,66	11,73	8,35	4,65	10,83	16,02	1,19	4,50	6,61
8,38	5,61	4,10	5,86	1,69	4,10	8,72	9,01	—1,71	1,95	7,07	10,94	11,36	—	7,32	14,19	2,18	5,12	7,16
8,64	10,76	—	7,17	2,53	2,63	7,39	11,82	—0,46	4,26	7,75	12,58	11,33	—3,30	6,94	9,51	5,48	6,67	7,52
8,77	7,48	4,22	4,39	0,62	1,70	7,74	11,55	—4,63	—0,20	8,46	13,08	7,88	—6,70	6,36	10,36	8,00	2,25	6,43
8,52	7,86	7,44	2,08	6,48	—1,00	8,84	13,84	—7,06	2,17	8,67	10,37	8,67	6,30	6,50	9,24	12,74	6,83	7,67
9,96	9,54	—1,07	5,92	6,46	—6,2	10,33	13,22	—8,97	6,94	7,97	8,07	8,10	2,36	3,29	8,93	—	5,69	9,23
7,34	5,23	0,52	1,85	2,50	2,56	2,62	2,52	0,65	1,17	5,01	6,46	5,39	2,79	5,00	5,50	1,19	0,72	3,68
7,30	5,84	0,59	2,07	2,56	2,39	3,27	2,25	2,77	1,15	5,28	6,31	4,27	2,43	5,12	5,63	1,45	1,31	3,99
7,75	7,30	0,44	1,70	2,93	2,39	2,91	2,31	1,32	1,16	5,49	5,89	4,52	2,28	5,35	4,90	0,91	1,13	4,11
7,80	6,45	0,44	1,36	2,70	2,22	3,60	2,51	0,41	0,63	5,80	0,49	4,04	2,76	3,81	3,41	1,64	1,08	3,84
7,89	7,44	1,21	1,14	2,82	1,47	3,32	2,45	0,19	1,30	5,97	5,91	3,65	3,36	4,53	4,14	2,12	1,43	4,27
9,27	7,67	0,19	1,75	3,83	1,16	3,16	3,08	0,75	1,09	6,38	4,62	5,02	2,91	4,72	3,53	1,81	1,08	5,03
91,4	81,5	—	40,7	160,8	120,6	82,3	20,1	—	158,8	65,4	55,1	64,6	60,0	46,2	34,6	100,0	16,0	55,7
87,1	104,2	14,3	35,3	151,9	58,2	37,5	25,0	—	58,7	74,8	57,7	37,6	—	70,0	40,0	66,7	25,6	55,7
89,7	67,9	—	23,0	116,2	91,1	39,5	19,5	—	27,5	70,9	50,8	39,9	—	77,1	51,5	16,7	17,0	54,7
88,9	86,2	10,6	30,9	437,6	130,3	46,8	21,7	—	—	68,5	49,6	55,8	—	59,9	32,9	20,5	47,9	59,7
92,6	94,6	16,3	54,7	43,5	—	37,6	17,7	—	59,6	68,8	57,0	42,1	53,3	69,7	44,8	16,7	20,9	55,6
93,0	80,4	—	29,7	59,3	—	30,6	23,2	—	15,7	80,0	57,2	62,0	123,0	143,4	39,6	—	19,0	54,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Rendement van de Belgische vennootschappen o

OMSCHRIJVING	In België						
	1969	1970	1971	1972	1973 (b)	1974 (b)	1969
Aantal getelde vennootschappen	**15 325**	**15 605**	**15 992**	**16 696**	**17 205**	**18 177**	252
w.o. : met winst	11 068	11 635	11 733	11 980	12 605	13 270	186
met verlies	4 257	3 970	4 259	4 716	4 600	4 907	66
Eigen middelen	**497 686**	**541 182**	**588 826**	**641 838**	**677 221**	**723 318**	68 913
w.o. : gestort kapitaal	313 116	346 018	373 904	397 300	419 511	440 504	41 242
reserves	184 570	195 164	214 922	244 538	257 710	282 814	27 671
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	**32 902**	**38 747**	**44 206**	**41 270**	**51 948**	**66 786**	4 978
Winst	40 228	48 404	54 492	54 809	62 555	78 482	5 139
Verlies	7 326	9 657	10 286	18 539	10 607	11 696	161
Betaalbaar gestelde brutodividenden (c)	**18 316**	**21 601**	**24 184**	**24 632**	**28 885**	**36 415**	3 012
Obligatieschuld (d)	**169 817**	**198 512**	**229 864**	**265 408**	**173 598**	**199 232**(e)	4 170
Bruto-interesten op obligaties	**9 246**	**10 385**	**13 060**	**16 004**	**10 349**	**12 095**(e)	185
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschappen met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	27,78	25,44	26,63	28,25	26,74	26,99	26,19
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	6,61	7,16	7,51	6,43	7,67	9,23	7,22
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	3,68	3,99	4,11	3,84	4,27	5,03	4,37
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	45,53	44,63	44,38	44,94	46,18	46,39	58,61
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	5,44	5,23	5,68	6,03	5,96	6,07(e)	4,44
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	34,12	36,68	39,04	41,35	25,63	27,54(e)	6,05

(a) De gegevens voor 1975, 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De gegevens betreffende de N.B.B., de N.M.K.N. en de SABENA zijn in deze statistiek niet meer opgenomen.
(c) Daar een aantal ondernemingen ook aandelen hebben in andere bedrijven (van dezelfde sector of van andere sectoren) werd een gedeelte van de in deze rubriek opgenomen dividenden twee of zelfs meer keren inberekend.
(d) De gekapitaliseerde interesten van de kapitalisatiebons zijn niet in de lopende obligatieschuld inbegrepen.
(e) Voorlopige gegevens.

ındelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf (a)

In het buitenland					Totaal					
1970	1971	1972	1973 (b)	1974 (b)	1969	1970	1971	1972	1973 (b)	1974 (b)
Eenheden										
241	**235**	**229**	**212**	**193**	**15 577**	**15 846**	**16 227**	**16 925**	**17 417**	**18 370**
180	184	168	146	122	12 254	11 815	11 917	12 148	12 751	13 392
61	51	61	66	71	4 323	4 031	4 310	4 777	4 666	4 978
Miljoenen franken										
71 143	**72 069**	**78 653**	**76 815**	**78 898**	**566 599**	**612 325**	**660 895**	**720 491**	**754 036**	**802 217**
41 451	42 971	46 775	44 716	45 789	354 358	387 469	416 875	444 075	464 227	486 293
29 692	29 098	31 878	32 099	33 109	212 241	224 856	244 020	276 416	289 809	315 924
3 806	**6 862**	**5 094**	**5 179**	**6 737**	**37 880**	**42 553**	**51 068**	**46 364**	**57 127**	**73 523**
6 401	7 126	5 297	5 576	7 942	45 367	54 805	61 618	60 106	68 130	86 424
2 595	264	203	397	1 204	7 487	12 252	10 550	13 742	11 003	12 901
3 649	**3 907**	**3 757**	**3 824**	**4 708**	**21 328**	**25 250**	**28 091**	**28 389**	**32 709**	**41 123**
3 743	**2 329**	**4 903**	**4 805**	**4 727**	**173 987**	**202 255**	**232 193**	**270 311**	**178 403**	**203 959**
287	**225**	**148**	**349**	**330**	**9 431**	**10 672**	**13 285**	**16 152**	**10 698(e)**	**12 446**
Percentages										
25,31	21,70	26,64	31,13	36,78	27,75	25,44	26,56	28,22	26,79	27,09
5,35	9,52	6,48	6,74	8,53	6,69	6,95	7,73	6,43	7,58	9,16
5,13	5,42	4,78	4,98	5,96	3,76	4,12	4,25	3,94	4,34	5,12
57,01	54,83	70,93	68,58	59,27	47,01	46,07	45,59	47,23	48,01	47,58
7,67	9,66	3,02	7,26	7,40(e)	5,42	5,28	5,72	5,98	6,01	6,10(e)
5,26	3,23	6,23	6,26	5,99(e)	30,71	33,03	35,13	37,52	23,60	25,42(e)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ontwikkeling van de resultaten van de Belgisc

(in %, in vergelijki

OMSCHRIJVING	1969		1970		1971		1972	
	Afschrijvingen	Nettowinsten	Afschrijvingen	Nettowinsten	Afschrijvingen	Nettowinsten	Brutowinsten	Afschrijvinge
Financiële vennootschappen	79,5	13,4	—11,8	8,3	14,9	0,4	5,6	—10
Banken	98,0	23,7	—19,8	6,9	8,0	0,6	15,0	19
Portefeuillemaatschappijen	55,8	9,4	17,9	9,4	24,2	— 5,2	— 2,2	—46
Industriële vennootschappen	19,9	64,7	10,8	— 3,7	— 8,0	—19,8	14,4	10
Staal	73,6	859,3	25,9	—16,5	—43,2	—76,2	23,1	32
Metaalverwerking	3,4	— 4,9	10,2	3,6	10,2	3,9	6,3	4
Non-ferrometalen	6,0	17,5	— 2,6	4,4	2,7	—67,0	41,3	18
Scheikunde	2,6	95,5	6,5	—11,6	6,5	—29,8	27,1	15
Glas	28,4	3,4	4,9	5,4	— 6,3	—11,1	..	
Bouw	13,1	4,5	8,0	9,8	11,6	9,9	—0,8	— 7
Textiel	21,2	22,2	—10,7	21,9	..	99,1	..	
Voeding	—11,7	845,0	0,7	— 5,7	6,6	31,0	..	
Papier	8,6	27,6	— 2,8	—73,0	5,8	de +0,1 M à —2,6 M	..	
Petroleum	10,4	8,2	0,9	15,8	26,5	11,4	..	
Distributiemaatschappijen	12,9	21,1	16,0	17,8	33,3	de +0,5 M à—0,3 M	32,0	7
Ondern. voor openbaar nut	9,5	17,9	5,3	10,7	14,2	8,1	7,8	11
Totaal (zonder steenkoolmijnen) ...	**23,3**	**35,9**	**7,0**	**3,0**	**— 1,4**	**—11,5**	**12,1**	8

(a) Het betreft de werkelijke jaren, niet de publikatiejaren.
(b) M = miljarden franken.

ıdernemingen volgens de Kredietbank (a)

et het voorgaande jaar)

	1973			1974			1975			1976		
Netto winsten	Bruto winsten	Afschrijvingen	Netto winsten	Bruto winsten	Afschrijvingen	Netto winsten	Bruto winsten	Afschrijvingen	Netto winsten	Bruto winsten	Afschrijvingen	Netto winsten
13,0	26,7	63,4	13,4	—15,9	14,7	—32,2	18,9	—11,5	46,5	13,7	42,1	—2,0
12,0	27,1	62,8	4,2	8,9	10,9	6,9	10,8	6,2	15,6	..	..	..
13,4	29,7	124,1	14,8	4,6	43,6	— 8,1	— 6,5	—44,6	12,0	..	..	..
22,4	42,5	37,3	53,3	14,7	19,2	5,6	—46,3	—20,1	de 26M à —2 M (b)	20,6	— 0,4	8 M
—93,1	130,1	82,5	de —0,3 M à +2 M	43,3	42,1	49,1	de +12 M à —3 M	—72,0	de +2 M à—6 M	..	..	..
8,6	13,9	18,9	7,8	—11,6	8,2	—45,5	—11,2	3,9	—46,2	..	..	..
132,0	26,8	15,2	50,5	30,4	55,4	— 3,4	—23,1	16,7	—95,6	..	..	..
68,5	32,0	25,9	45,9	12,0	5,0	26,0	—24,9	—	—74,7	..	..	..
..	75,5	121,5	49,8	..	..	..	—13,2	17,2	—84,4	..	..	..
11,7	— 8,0	— 8,2	— 7,7	0,8	9,5	—13,1						
..	— 4,6	— 8,8	20,3	82,6	12,4	532,8	..	..	..	..	..	..
..	15,3	14,0	17,2	..	..	..	..	..	..	..	..	..
..	53,9	1,0	de —0,1 M à +0,2 M	60,5	56,1	78,7	de —1,2 M à —0,3 M	—19,7	de+0,3 M à —1,1 M	..	..	..
..	38,2	47,9	28,3	31,8	29,4	34,2	+ 0,2	+ 7,9	— 7,0	..	..	..
: +0,2 M —0,1 M	40,9	— 5,7	466,1	— 8,2	+22,9	— 6,6	—25,1	+ 6,0	—88,2	29,1	11,8	221,1
+ 2,2	18,7	9,6	32,8	5,7	5,5	5,9	27,4	42,7	7,4	2,1	0,3	4,9
17,5	**36,7**	**34,3**	**40,2**	**7,9**	**17,5**	**— 6,6**	**—28,1**	**—12,2**	**—58,0**	**15,5**	**4,6**	**55,1**

Bron : Weekberichten van de Kredietbank.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK EEN

INVESTERINGEN

Dit hoofdstuk omvat twee onderscheiden gedeelten. In het eerste gedeelte wordt het verloop van de investeringen in 1976 geschetst aan de hand van de gegevens van de nationale boekhouding die, zoals bekend, steeds later verschijnen dan deze publicatie. Een tweede gedeelte heeft betrekking op de investeringen in 1977 en steunt op de macro-economische ramingen van het Nationaal Instituut voor Statistiek (N.I.S.) in het kader van de nationale boekhouding; vervolgens wordt de investeringsneiging in 1977 enigszins nader toegelicht aan de hand van enkele statistische indicatoren.

Na de gevoelige daling van de investeringen in 1975, hoopte men op een heropleving, waardoor de economie zou worden aangewakkerd en zou leiden tot een duurzaam herstel overeenkomstig het conjunctuurverloop na de oorlog; dit was evenwel niet het geval. Het herstel van de binnenlandse produktie in 1976 was het resultaat van impulsen die uitgingen van de nieuwe voorraadaanleg. De bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (d.w.z. zonder de voorraden) is, na de teruggang van 1,5 % (in vaste prijzen) in 1975, vrijwel niet gestegen in 1976 (+0,8 % t.o.v. 1975). Aangezien de geringe vordering (2,7 miljard) de vroegere achteruitgang lang niet kan goedmaken (4,9 miljard), wekt het dan ook geen verbazing dat de achterstand op een op lange termijn berekende tendens (1958-1976) groter werd. Nadat de bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming in 1974 t.o.v. de trendwaarde een positieve afwijking van 3,9 % vertoonde, lag de kapitaalvorming tijdens de twee daaropvolgende jaren onder de lange termijntrend (—1,1 % in 1975 en —3,6 % in 1976). In 1971 en 1972 werden eveneens negatieve waarden genoteerd van ongeveer dezelfde omvang (respectievelijk —3,3 % en —3,6 %). Het investeringspercentage in de economie (verhouding tussen de binnenlandse bruto-vorming van vast kapitaal en het bruto nationaal produkt in vaste prijzen) is eveneens gedaald, nl. van 20,1 % in 1975 tot 19,9 % in 1976.

Het verloop van de investeringen in 1976 wordt door twee ontwikkelingen gekenmerkt : enerzijds de aanzienlijke toeneming van de woningbouw en anderzijds de aangroei van de investeringsuitgaven in de tertiaire sector, gepaard gaande met een onrustwekkende teruggang in de secundaire sector.

Dit laatste verschijnsel is belangrijk, aangezien de investeringen inderdaad voor het tweede achtereenvolgende jaar sterk teruggelopen waren in de nijverheidssector (extractieve nijverheid, fabrieksnijverheid en bouwsector —10,6 % in 1975 en —13,7 % in 1976 in vaste prijzen). Bovendien had dit verloop een ingrijpende invloed op de fabrieksnijverheid (—10,1 % in 1975 en —15,7 % in 1976); de bouwnijverheid had nog een herstel van de kapitaalsuitgaven in 1976 (+12,0 % t.o.v. 1975) gekend na

een teruggang van —11,9 % in 1974 en —12,9 % in 1975. Voor deze laatstgenoemde sector lijkt de daling tijdens de jongste jaren van conjuncturele, en dienvolgens van voorbijgaande aard te zijn. Dat is niet het geval voor de fabrieksnijverheid, waar de structurele moeilijkheden duidelijk merkbaar zijn. In de eerste plaats kan worden vastgesteld dat over het algemeen het verschil van de in 1976 verrichte investeringsuitgaven, ten opzichte van de tendentiële waarde berekend op lange termijn (1958-1976), sedert 1958 (—25,5 %) nooit zo hoog lag (—20,5 %). Bovendien is de toestand, zoals hierna nog zal blijken, geenszins verbeterd in 1977, integendeel. Zoals in 1975 zijn de investeringen van alle takken van de industrie in 1976 achteruit gegaan, en zelfs in zeer aanzienlijke mate, zoals bij de metallurgie (—35,4 %). Daarnaast moet ook worden gewezen op de sterke daling van de investeringen in de belangrijke sector van de metaalverwerkende nijverheid, waar voor de derde achtereenvolgende maal een teruggang werd waargenomen : —18,7 % in 1976 tegen —31,0 % in 1975 en —1,9 % in 1974. Evenzo dient melding te worden gemaakt van de stagnering der investeringen in de chemische nijverheid (—0,6 %)die sedert 1965 een opmerkelijke ontwikkeling volgden. Geen enkele sector bleef verder van de teruggang gespaard, hoewel de omvang ervan verschilt : voedingsmiddelennijverheid en dranken (—18,7 % in 1975; —16,8 % in 1976); textielnijverheid (—24,2 % in 1975; —21,0 % in 1976); hout- en meubelindustrie (—31,9 % in 1975; —13,8 % in 1976); industrie van de keramiek, het glas en de cement (—15,6 % in 1975; —34,8 % in 1976) en de kleding- en schoeiselnijverheid (—31,9 % in 1975; —13,8 % in 1976). Enkel de papiernijverheid, uitgeverijen en drukkerijen tonen een groei van +42,3 % in 1976, echter na een dramatische teruggang in 1975 : —49,7 %.

De geringe benuttingsgraad van de produktiecapaciteit tijdens deze jaren was weliswaar niet van aard de ontwikkeling van de investeringsuitgaven in de hand te werken, maar deze verklaring geeft geen bevrediging en er moet naar andere determinanten van structurele aard worden uitgezien.

Ondanks, en in tegenstelling met de crisis blijven de investeringen in de diensten toenemen, zowel bij de particuliere diensten (+8,2 % in 1976) als bij de overheid (0,1 %). Bij deze laatsten zijn de investeringen evenwel afhankelijk van de budgettaire noodwendigheden evenals van hun aanwending als economisch beleidsinstrument waardoor het beroep op hun diensten wisselvallig is.

De investeringen in de handel, de banken en de verzekeringen namen in 1976 aanzienlijk toe (+6,2 % ten opzichte van 1975), maar zijn geringer dan in 1973 en 1974 en dan hun tendentiële referentiewaarden (—7,7 % in 1975 en —7,2 % in 1976).

Bij de sectoren van openbaar nut (gas, water, electriciteit) zijn de investeringsuitgaven in 1976 duidelijk teruggelopen (—22,4 % t.o.v. 1975), maar het voorgaande jaar waren ze buitengewoon hoog geweest. Deze sector heeft evenwel een eigen ontwikkelingspatroon inzake investeringsuitgaven, dat wordt gekenmerkt door belangrijke en kortstondige toevloeiingen, gevolgd van matige maar langduriger terugvloeiingen. Dit houdt uiteraard verband met het bijzondere karakter van de investeringen. Bovendien dient te worden opgemerkt dat België, — weliswaar vooral maar niet uitsluitend wegen conjuncturele redenen —, beschikt over een aanzienlijk capaciteitsoverschot op het gebied van de elektriciteitsproduktie. Tenslotte wordt elke actie in deze sector sedert een tweetal jaren geremd door de moeilijke keuze inzake energie (nieuwe kerncentrale of kolen).

De investeringen van de overheid namen in 1976 nauwelijks toe t.o.v. het voorgaande jaar, toen een aanzienlijke aangroei geboekt werd (10 %). In 1976 liggen zij op een iets lager peil dan in 1972 (+2,2 %), in dat jaar hadden zij een stimulerende uitwerking op de economie. In 1976 steunden zij de conjunctuur, maar de vrees voor een opflakkering van de inflatie tengevolge van versnelling van de investeringen evenals de steeds sterker wordende budgettaire belemmeringen, verhinderden de ontwikkeling van dergelijke investeringen.

Zoals 1974 zal het jaar 1976 ongetwijfeld een der opmerkelijkste jaren zijn wat de woningbouw betreft. Tal van spaarders werden er toe aangezet een nieuwe woning te kopen om aldus een beter rendement te behalen dan met andere roerende waarden en andere beleggingsvormen. Aangezien evenwel de woningbouw te snel groeide, bestaat het gevaar dat hij in een nabije toekomst sterk zal teruglopen, tenzij de overheid tussenbeide komt. Uit de statistiek inzake de aangevatte woningen blijkt dat de voorkeur vooral uitging naar de gemiddelde woning, ten koste van de flatgebouwen.

Als besluit, de ontwikkeling van de nijverheidsinvesteringen buiten beschouwing latend, kan worden gezegd dat de vorming van vast kapitaal in het binnenland, ondanks de onzekere conjunctuuromstandigheden, in 1976 uiterst gunstig was voor de economie.

Het jaar 1977 brengt geen wijziging in het verloop. Het bedrag van de verrichte investeringen en de tendensen binnen elke component ervan bleven onveranderd. De aangroei van de bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (in prijzen van 1970) is dan ook gering (+0,4 % t.o.v. 1976), terwijl de teruggang van de investeringen in de nijverheid weer toeneemt (—6,8 %) en de tertiaire sector gekenmerkt wordt door een verdere uitbreiding van de uitrustingsgoederen (+6,8 %) tegen ongeveer hetzelfde groeipercentage als in 1976.

Ondanks een lichte afbrokkeling (—1,9 % t.o.v. 1976) kon de woningbouw zich op een hoog peil handhaven. Mettertijd kwam de vervlakkingstendens evenwel steeds meer tot uiting. De bouwvergunningen (statistiek van de Administratie voor Stedebouw) wezen aldus op een trapsgewijs dalend verloop. Het jaar werd afgesloten met een teruggang van het aantal bouwvergunningen met 14,4 % t.o.v. 1976 (40 401 bouwvergunningen tegen 47 187 in 1976). Bovendien werd een aanvang gemaakt in 1977 met de bouw van 47 386 woongebouwen, tegen 49 606 in 1976, hetgeen neerkomt op een daling met 4,5 %. Deze bouwwerken strekken over 72 385 woningen, d.i. 3 798 minder dan een jaar voordien.

De hoge kostprijs van een nieuwe, zelfs middelmatige woning, samen met de vermindering van het beschikbaar inkomen, de wankele conjunctuur en, in sommige bedrijfstakken, zelfs duidelijk verval, evenals het vertraagd groeitempo van de consumptieprijzen en de opleving die er voor de roerende beleggingen uit voortvloeide o.m. wegens de uitermate gunstige tarieven voor de staatspapieren, zijn evenwel uiteenlopende factoren die de stagnatie, en zelfs de lichte teruggang van de woningbouw in 1977 verklaren.

De steeds meer gedrukte conjunctuur zette de overheid er toe aan de investeringsuitgaven te vermeerderen (+5,1 %), maar de toenemende budgettaire vereisten, evenals de wil de inflatiebestrijding te handhaven, hebben geleid tot een toeneming die de helft minder is dan die van het voorgaande jaar.

De vastleggingen van de centrale overheid op het stuk van de investeringen voor de burgerlijke bouwkunde stegen in 1977 met 10 % en liepen op tot 56 563 miljoen frank. De overeenkomstige betalingen aan instanties klommen met 15,8 % en bereikten 47 701 miljoen frank. De investeringen van het Ministerie van Openbare Werken namen met 71,6 % toe, nl. van 7,2 miljard in 1976 tot 12,3 miljard in 1977, wat de vastleggingen betreft en met 12,6 % (8,2 miljard in 1976 en 9,3 miljard in 1977) voor de betalingen. De stijging van de vastleggingen (+58,9 %) evenals van de betalingen (+37,9 %) was ook aanzienlijk voor het Ministerie van Verkeerswezen. De betalingen van het Wegenfonds (+10,6 %), het Fonds voor Scholenbouw (+17,9 %) en de Regie der gebouwen (+36,2 %) zijn aanzienlijk gestegen. De vastleggingen daarentegen daalden (—3,6 % Wegenfonds; —3,0 % Fonds voor Scholenbouw), behalve voor de Regie der Gebouwen (+18,8 %).

De investeringen van de belangrijkste parastatalen (N.M.V.B., N.M.B.S., R.T.T., R.V.A., haven van Antwerpen en Gent) namen met 14,3 % toe, zodat zij 5 962 miljoen frank vertegenwoordigen. De stijging was minder belangrijk (+1,8 %) voor de investeringen van de ondergeschikte besturen (58 448 miljoen frank).

De Belgische nijverheid onderging ontegensprekelijk een sterke invloed van de economische krisis die midden 1974 een aanvang nam. De ontreddering van de industriëlen is groot ten aanzien van de verscherping van de internationale concurrentie waartegen de traditionele industriesectoren, zoals de textiel- en de ijzer- en staalnijverheid, met hun onaangepaste uitrustingen niet opgewassen zijn in vergelijking met hetgeen de nieuwkomers in de tot nog toe tot de industrielanden beperkte wereld te bieden hebben.

Uit de in het raam van de B.T.W. opgenomen investeringen blijkt dat de vermindering van de nijverheidsinvesteringen niet voor alle bedrijfstakken even aanzienlijk is. Zo werd voor het grootste gedeelte van de metaalverwerkende industrieën een soms aanzienlijke vooruitgang geboekt (wapens, vliegtuigbouw, automobielnijverheid).

In het grootste gedeelte van de andere bedrijfstakken werd evenwel t.o.v. het voorgaande jaar een daling van de investeringen genoteerd, zoals in de ijzer- en staalnijverheid bijvoorbeeld, in de basismetaalnijverheid, de chemische nijverheid, de houtnijverheid, de papiernijverheid, de drukkerijen en de uitgeverijen.

De leveringen van nijverheidsoutillage van de ondernemingen van de op Belgisch grondgebied gevestigde sector metaalverwerking aan andere ondernemingen van dezelfde binnenlandse markt vormen eveneens een indicator van de investeringsneiging. Ten opzichte van 1976 namen deze leveringen met 8,0 % toe (op basis van gegevens tegen lopende prijzen). De vooruitgang is aanzienlijk (+6,5 %) voor de uitrustingsgoederen die werden geleverd door de tak van de electrische bouw (welke bovendien 39,0 % van de in deze statistisch geïnventariseerde leveringen van nijverheidsoutillage vertegenwoordigt). Afgezien van de werktuigmachines (—3,3 %)

blijven de andere sectoren niet achterop : ijzergieterijen +16,6 %; plaatbewerking +8,2 %; bruggen en gebinten +4,4 %; motorvoertuigen +25,3 %; textielmachines +9,3 %, mechanische constructie +7,6 %; heftoestellen +5,0 %; diverse apparaten +5,6 %, fijne mechaniek +13,2 %. Hierbij moet worden opgemerkt dat in 1976 tal van deze industrieën investeringsgoederen leverden voor een waarde die aanmerkelijk beneden die van 1975 lag. Ten opzichte van 1976 is de vooruitgang dan ook aanzienlijk, maar t.o.v. 1975 betekent dit slechts een inhaalverschijnsel.

De invoer van investeringsgoederen nam in 1977 met 8,7 % toe t.o.v. 1976 (gegevens in lopende prijzen). Het grootste gedeelte van deze vordering is evenwel toe te schrijven aan het vervoermaterieel (spoorwegen, auto's, vrachtwagens, tractoren, schepen, vliegtuigen : +31,2 %) aan de wetenschappelijke apparaten (+16,9 %) en aan de niet gespecificeerde investeringsgoederen (+13,9 %). Voor de motoren en vaste investeringsgoederen (vooral nijverheidsoutillage) werd daarentegen slechts een toeneming van 1,2 % geboekt;

De overheid heeft de vaste wil de investeringen aan te moedigen zoals blijkt uit de in de loop van het jaar genomen maatregelen (zie Belangrijkste Feiten onder de rubriek « economische expansie »). Deze overheidsactie wordt door de gegevens bevestigd. In 1977 beliepen de door de overheid gesteunde investeringen (1) (krachtens de zogenaamde expansiewetten; zie tabel op het einde van het hoofdstuk) 69,4 miljard frank (courante prijzen), wat, rekening houdend met de algemene teruggang van de nijverheidsinvesteringen en t.o.v. de voorgaande jaren, een aanzienlijk bedrag is.

Het zijn nog steeds de kapitaalintensieve bedrijven (metallurgie, chemie, petroleumindustrie) die het grootste gedeelte van die investeringen voor hun rekening nemen (54,7 %). Er dient evenwel te worden gewezen op de aanmerkelijke daling bij de metaalverwerkende nijverheid, waardoor voor 1978 eveneens een daling van de investeringen in deze sector te verwachten valt. Daarentegen wijst de toeneming van de investeringen in de bouwnijverheid op de goede conjunctuurtoestand van deze sector en op gunstige vooruitzichten. De vordering in de textielnijverheid wijst op het vaste voornemen deze nijverheid te verjongen en het produktieapparaat te rationaliseren. Voor de andere sectoren werden geringe wijzigingen genoteerd.

De kosten voor de Staat voor de in het kader van de wetten van 17 en 18 juli 1959, 14 juli 1966 en 30 december 1970 toegekende steun inzake investeringen, beliepen in 1977, 9 380 miljoen frank, d.i. 7 310 miljoen rentebonificaties en 2 070 miljoen aan premiën in kapitaaltoelagen. Sinds 1962 beloopt het bedrag van de zo toegekende steun 62 446 miljoen : 45 113 miljoen rentebonificaties en 17 333 miljoen premiën in kapitaaltoelagen.

De investeringen van buitenlandse herkomst (zie tabel op het einde van dit hoofdstuk) liepen in 1977 met 13 % terug en vertegenwoordigden 9,2 miljard frank (tegen courante prijzen). Sectorgewijze gezien, worden in de nijverheidssector en

(1) De regionale spreiding van deze investeringen werd geanalyseerd in het hoofdstuk gewijd aan het economisch verloop der regio's.

meer bepaald in de metaalsector en de scheikundige nijverheid de grootste bedragen geïnvesteerd (buitenlandse investeringen of gemengd met participatie van Belgische vennootschappen). Er moet evenwel worden aangestipt dat het bedrag van de investeringen in de handel aanzienlijk is (33 %). Volgens het land van herkomst komen de Verenigde Staten met hun 30 % nog steeds op de eerste plaats, gevolgd door Frankrijk, Nederland, Groot-Brittannië, Zwitserland en Japan. De Verenigde Staten komen eveneens aan de spits voor wat de creatie van werkgelegenheid betreft, nl. 1 278 van de 1 863 betrekkingen die gecreëerd worden door investeringen van buitenlandse herkomst in 1977. Overigens zijn de Duitse investeringen sterk achteruitgegaan ten opzichte van de voorgaande jaren.

Tijdens het jaar 1976/1977 zette de Nationale Investeringsmaatschappij (1) haar taak voort als instituut ter bevordering van het economisch overheidsinitiatief met als hoofdbekommernis het scheppen van werkgelegenheid.

Gezien de depressie was de taak van de N.I.M. gericht op de steun aan de aanwakkering van geschikte initiatieven van ondernemingen of van particuliere promotors. Bij toepassing van de wet van 30 maart 1976, heeft de Staat tegen afgifte van obligaties, aandelen van de N.I.M. in handen van natuurlijke en rechtspersonen van particulier recht overgenomen. De middelen van de N.I.M. werden verhoogd om het hoofd te kunnen bieden aan de uitbreiding van de verrichtingen en vastleggingen. Op 17 augustus 1977 werd het kapitaal van 7 op 8 miljard frank gebracht. Het beleid tot vernieuwing van de middelen door overdracht van participaties werd door de crisis bemoeilijkt. De N.I.M. heeft tijdens het dienstjaar 1976/1977 negen participaties geheel of gedeeltelijk met een boekhoudkundige waarde van 56,8 miljoen frank overgedragen, waardoor een meerwaarde van 0,8 miljoen frank wordt bereikt. Aldus beloopt de totale overdracht 1 024,2 miljoen frank, terwijl de globale meerwaarde 211 miljoen frank bedraagt. De besloten of ter uitvoer gelegde interventies hebben vooral betrekking op projecten die werden in aanmerking genomen met het oog op hun algemeen, regionaal, sectorieel of sociaal belang. Globaal gezien werd tot 42 interventies besloten voor een totaal bedrag van 2 024,3 miljoen, waarvan 1 424 miljoen in aandelen en 600,3 miljoen in converteerbare obligaties, tege 2 738,4 miljoen tijdens het voorgaande dienstjaar. De tegemoetkomingen van de N.I.M. in aandelen worden als volgt gespreid : 481,9 miljoen als ontwikkelingsinstituut, 136 miljoen in het kader van het economisch overheidsinitiatief en 806,1 miljoen op verzoek en voor rekening van de overheid. De tegemoetkomingen van de N.I.M. in converteerbare obligaties omvatten 370,3 miljoen als ontwikkelingsinstituut en 230 miljoen in het kader van het economisch overheidsinitiatief.

Tijdens het dienstjaar werden 37 beslissingen ten uitvoer gelegd voor een totaal bedrag van 1 711,5 miljoen frank. Van dit bedrag werden 1 599,5 miljoen gerealiseerd in aandelen (961,4 in het kader van de taak als ontwikkelingsinstituut, 35 miljoen in het kader van het economisch overheidsinitiatief en 603,1 miljoen op verzoek en voor rekening van de overheid) en 112 miljoen in converteerbare obligaties (82 miljoen als ontwikkelingsinstituut en 30 miljoen voor het economisch overheidsinitiatief).

---

(1) Nationale Investeringsmaatschappij - Verslagen 1976/1977.

Ondanks het feit dat de N.I.M. haar diversifiëring- en risicoverdelingsbeleid handhaafde, namen haar interventies in bepaalde sectoren toe bijvoorbeeld in de chemie, de papiernijverheid en drukkerijen, de houtnijverheid en de plasticnijverheid (zie tabel van de sectoriële spreiding van de portefeuille van de N.I.M. op het einde van dit hoofdstuk).

Onder meer met het oog op de aflossingen op de participaties, werd daarentegen de verhouding van de interventies in andere sectoren, zoals de textielnijverheid, de basismetaalnijverheid en de metaalverwerkende nijverheid, verminderd. De werkgelegenheid die gecreëerd werd door de door de N.I.M. gefinancierde maatschappijen kwam van 17 500 op het einde van het dienstjaar 1974/1975 op 21.800 op het einde van het dienstjaar 1976/1977. Bovendien beoogt de N.I.M. verder in samenwerking met de Belgische Investeringsmaatschappij (B.I.M.) de vergemakkelijking van de afzet van de exportvennootschappen.

De globale inkomens over het dienstjaar bereikten 548,7 miljoen frank, tegen 445 miljoen tijdens het voorgaande dienstjaar, d.i. een toeneming met 23,3 %.

*
* *

Investeringen ten behoev

Landsverdedigi

(miljoene

OMSCHRIJVING	In prijze		
	1972	1973	1974
1. Landbouw, bosbouw en visserij	7 104	8 505	9 032
2. Extractieve nijverheden	2 601	2 054	1 955
a) Steenkoolmijnen en hun elektrische centrales	*390*	*297*	*176*
b) Andere extractieve nijverheden	*2 211*	*1 757*	*1 779*
3. Be- en verwerkende nijverheden	66 788	71 186	85 564
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*9 073*	*9 934*	*11 221*
b) Textiel	*4 255*	*5 067*	*5 340*
c) Kleding en schoeisel	*1 705*	*1 364*	*1 214*
d) Hout en meubelen	*2 903*	*3 886*	*3 957*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*3 967*	*3 535*	*4 098*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*15 280*	*14 093*	*17 703*
g) Klei, ceramiek, glas en cement	*3 222*	*3 875*	*5 920*
h) IJzer, staal en non-ferrometalen	*10 190*	*9 262*	*16 688*
i) Metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	*14 288*	*18 201*	*17 855*
j) Diverse activiteiten n.e.g.	*1 905*	*1 969*	*1 568*
4. Bouwnijverheid	5 921	7 560	6 662
5. Elektriciteit, gas en water	21 344	16 623	17 049
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	91 957	111 455	122 986
a) Handel, bank- en verzekeringswezen	*32 524*	*36 357*	*36 474*
b) Woongebouwen	*59 433*	*75 098*	*86 512*
7. Vervoer en verkeer	32 576	37 752	36 562
a) Spoorwegvervoer	*11 473*	*12 066*	*8 862*
b) Wegvervoer	*2 537*	*3 189*	*2 883*
c) Zeevervoer, binnenscheepvaart, havens	*8 101*	*10 210*	*10 458*
d) Luchtvervoer	*918*	*1 730*	*3 020*
e) Post, telegraaf, telefoon, radio en televisie	*9 547*	*10 557*	*11 339*
8. Diensten	62 534	56 398	56 520
a) Overheid (wegen inbegrepen)	*39 811*	*33 078*	*30 039*
b) Onderwijs (officieel en vrij)	*12 486*	*12 228*	*12 906*
c) Andere	*10 237*	*11 092*	*13 575*
Bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (1 tot 8)	**290 825**	**311 533**	**336 330**
9. Veranderingen der voorraden	8 384	20 614	34 463
a) Veestapel	*1 984*	*3 214*	*— 37*
b) Andere voorraden	*6 400*	*17 400*	*34 500*
Totaal (van 1 tot 9)	**299 209**	**332 147**	**370 793**
Statistische aanpassing	2 350	5 578	3 979
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	**301 559**	**337 725**	**374 772**

(a) De gegevens werden aangepast aan de resultaten van de input-outputtabel die onder de auspiciën van de E.E.G. is opgesteld. De gegevens voor 1977 zijn nog niet beschikbaar.

de economie (a)
nbegrepen
en)

970		In werkelijke prijzen				
1975	1976	1972	1973	1974	1975	1976
7 913	9 081	8 272	10 775	12 932	12 186	14 591
1 542	1 399	2 828	2 319	2 467	2 088	1 962
311	*319*	*421*	*330*	*220*	*419*	*442*
1 231	*1 080*	*2 407*	*1 989*	*2 247*	*1 669*	*1 520*
76 894	64 826	73 096	80 700	110 137	106 409	94 939
9 120	*7 585*	*9 920*	*11 202*	*14 387*	*12 718*	*11 078*
4 048	*3 198*	*4 639*	*5 711*	*6 793*	*5 562*	*4 567*
827	*713*	*1 865*	*1 543*	*1 575*	*1 170*	*1 059*
2 050	*2 053*	*3 169*	*4 404*	*5 114*	*2 896*	*3 037*
2 061	*2 932*	*4 348*	*4 011*	*5 266*	*2 860*	*4 244*
22 663	*22 531*	*16 738*	*16 090*	*23 196*	*31 356*	*33 765*
4 995	*3 256*	*3 510*	*4 335*	*7 524*	*6 821*	*4 617*
17 072	*11 035*	*11 071*	*10 385*	*21 156*	*23 085*	*15 442*
12 326	*10 018*	*15 746*	*20 779*	*23 096*	*17 401*	*14 800*
1 732	*1 505*	*2 090*	*2 240*	*2 030*	*2 540*	*2 330*
5 801	6 500	6 352	8 410	8 308	7 917	9 292
23 565	18 296	23 718	19 456	23 351	35 692	29 510
115 843	130 645	104 690	136 636	178 326	192 606	237 130
32 836	*34 865*	*35 800*	*42 200*	*48 700*	*49 000*	*55 600*
83 007	*95 780*	*68 890*	*94 436*	*129 626*	*143 606*	*181 530*
41 227	38 633	35 877	43 388	47 205	56 693	55 919
10 531	*13 678*	*12 476*	*13 846*	*11 660*	*14 435*	*19 594*
2 047	*2 158*	*2 648*	*3 382*	*3 471*	*2 881*	*3 266*
12 004	*10 176*	*9 265*	*12 231*	*14 021*	*17 077*	*15 059*
3 557	*264*	*1 012*	*1 923*	*3 569*	*4 481*	*576*
13 088	*12 357*	*10 476*	*12 006*	*14 484*	*17 819*	*17 424*
58 654	64 676	73 959	72 889	85 165	98 299	117 770
32 047	*35 239*	*47 369*	*43 369*	*46 089*	*53 417*	*64 056*
14 766	*15 524*	*14 990*	*16 120*	*19 976*	*26 082*	*29 814*
11 841	*13 913*	*11 600*	*13 400*	*19 100*	*18 800*	*23 900*
331 439	**334 056**	**328 792**	**374 573**	**467 891**	**511 890**	**561 113**
- 9 644	— 7 095	9 523	25 492	46 348	—14 506	11 528
- 1 144	*395*	*2 423*	*4 892*	*48*	*— 1 706*	*628*
- 8 500	*6 700*	*7 100*	*20 600*	*46 300*	*—12 800*	*10 900*
321 795	**341 151**	**338 315**	**400 065**	**514 239**	**497 384**	**572 641**
1 185	2 388	— 411	— 511	668	— 308	— 474
322 980	**343 539**	**337 904**	**399 554**	**514 907**	**497 076**	**572 167**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	Totaal (a)
Steenkolenmijnen en groeven	83	903	684	237	42	442	571	5 322
Energie	163	65	27	112	675	104	48	1 863
Metaalvoortbrengende nijverheid	8 142	5 380	5 879	2 430	2 002	37 236	16 699	164 039
IJzer- en staalnijverheid	*6 201*	*4 838*	*5 015*	*624*	*1 364*	*33 261*	*14 609*	*144 901*
Nijverheid der non-ferrometalen	*1 940*	*542*	*864*	*1 805*	*639*	*3 975*	*2 090*	*19 137*
Metaalverwerkende nijverheid	9 516	12 940	15 851	11 331	5 467	15 855	6 591	154 817
Scheikundige nijverheid	18 605	4 443	16 455	10 058	15 761	22 576	23 536	210 663
Eigenlijke scheikunde	*13 775*	*2 256*	*11 457*	*7 082*	*11 379*	*20 840*	*18 367*	*142 705*
Petroleum	*2 575*	*864*	—	—	—	—	*2 850*	*28 681*
Rubber	*167*	*231*	*269*	*207*	*987*	*220*	*341*	*7 180*
Papier en drukkerijen	*2 088*	*1 092*	*4 729*	*2 769*	*3 394*	*1 516*	*1 977*	*32 098*
Textiel- en confectienijverheid	3 415	2 696	3 748	3 760	1 878	4 045	3 820	44 424
Voedingsmiddelennijverheid	6 339	2 810	7 110	5 285	4 280	4 293	5 821	48 159
Houtnijverheid	952	1 056	2 677	2 275	1 127	2 033	2 081	17 381
Bouwstoffennijverheid, enz.	2 666	2 748	7 604	3 634	1 454	3 360	4 216	44 592
Materialen, glas	*1 940*	*2 443*	*6 526*	*3 090*	*746*	*1 765*	*2 975*	*35 473*
Ondernemingen van bouwwerken	*726*	*305*	*1 078*	*544*	*708*	*1 595*	*1 241*	*9 119*
Diversen	3 965	2 636	5 557	3 705	3 693	4 052	5 986	39 317
w.o. : uitrusting van terreinen door de openbare diensten	*1 155*	*550*	*965*	*1 029*	*923*	*1 100*	*461*	*11 144*
Totaal ...	**53 845**	**35 677**	**65 593**	**42 826**	**36 379**	**93 995**	**69 370**	**730 576**

(a) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1973	1974	1975	1976	1977		Totaal van 1959 tot 1977	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Metaalvoortbrengende nijverheid	3 437	6 686	2 184	644	1 941	21,1	54 472	27,0
Scheikundige-, petroleum- en papiernijverheid	4 046	11 023	2 406	7 391	1 969	21,4	94 836	47,0
Textielnijverheid	599	710	560	616	555	6,0	9 966	5,0
Andere industrieën	4 287	5 965	4 640	1 909	4 731	51,5	42 403	21,0
Totaal ...	**12 369**	**24 384**	**9 790**	**10 560**	**9 196**	**100,0**	**201 677**	**100,0**
waarvan :								
nijverheid	*9 560*	*22 290*	*7 236*	*8 600*	*5 877*	*63,9*	*174 607*	*86,6*
handel	*891*	*1 038*	*464*	*759*	*2 345*	*25,5*	*10 313*	*5,1*
diensten	*1 918*	*1 056*	*2 090*	*1 201*	*974*	*10,6*	*16 757*	*8,3*

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong

(miljoenen franken)

LAND	1973	1974	1975	1976	1977		Totaal van 1959 tot 1977	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Duitse Bondsrep. ...	2 328	321	166	1 779	234	2,5	23 205	11,5
Frankrijk	1 201	4 620	3 333	385	1 430	15,6	22 604	11,2
Italië	168	180	525	2 277	36	0,4	3 460	1,7
Luxemburg	25	108	86	105	64	0,7	697	0,3
Nederland	844	4 449	403	2 751	952	10,4	20 309	10,1
Verenigd Koninkrijk	740	557	1 292	279	910	9,9	11 311	5,6
Denemarken	23	35	26	8	—	—	127	0,1
Ierland	1	1	—	—	—	—	2	—
E.E.G.	**5 330**	**10 271**	**5 831**	**7 584**	**3 626**	**39,4**	**81 715**	**40,5**
Verenigde Staten ...	5 109	12 316	2 732	1 783	2 674	29,1	94 996	47,1
Japan	604	555	17	649	320	3,5	3 239	1,6
Zweden	173	243	26	109	59	0,7	2 464	1,2
Zwitserland	547	414	235	208	390	4,2	3 260	1,6
Andere landen	606	585	949	227	2 127	23,1	16 003	8,0
Totaal ...	**12 369**	**24 384**	**9 790**	**10 560**	**9 196**	**100,0**	**201 677**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Regionale indeling van de voorziene buitenlandse investeringen in de fabrieksnijverheid

(miljoenen franken)

PROVINCIE EN STREEK	1973	1974	1975	1976	1977	
					Absolute gegevens	%
Antwerpen	787	5 985	276	1 528	952	16,2
West-Vlaanderen	315	85	736	—	10	0,2
Oost-Vlaanderen	632	1 772	1 374	1 752	700	11,9
Limburg	4 069	3 924	189	455	49	0,8
Vlaams Brabant	369	120	—	80	876	14,9
Vlaamse gewesten	*6 172*	*11 886*	*2 576*	*3 815*	*2 587*	*44,0*
Henegouwen	1 077	5 163	1 964	4 254	958	16,3
Luik	656	3 622	1 642	24	1 806	30,7
Luxemburg	—	300	—	—	452	7,7
Namen	1 450	125	776	165	60	1,0
Waals Brabant	—	267	279	172	14	0,2
Waalse gewesten	*3 183*	*9 477*	*4 661*	*4 615*	*3 290*	*56,0*
Hoofdstad Brussel	*205*	*927*	—	*170*	—	—
Het Rijk ...	**9 560**	**22 290**	**7 236**	**8 600**	**5 877**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Nationale Investeringsmaatschappij

Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1977 (a)

BEDRIJFSTAK	Bedrag	
	Miljoenen franken	In %
Voedingsmiddelennijverheid	345,7	6,18
Textielnijverheid	213,4	3,82
Glasvezelnijverheid	75,0	1,34
Hout- en plastieknijverheid	113,5	2,03
Papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf	564,1	10,09
Scheikunde	832,8	14,90
Basis-metaalnijverheid	665,0	11,89
Metaalverwerkende nijverheid	808,4	14,46
Nijverheid van de petroleum- en steenkoolderivaten	2,9	0,05
Bouwnijverheid en bouwmaterialen	157,8	2,82
Energie	428,0	7,66
Vervoer	467,9	8,37
Gespecialiseerde financeringen	589,3	10,54
Andere diensten en nijverheden	326,9	5,85
Totaal ...	**5 590,7**	**100,00**

Bron : Nationale Investeringsmaatschappij.

(a) Op basis van zijn boekhoudkundige waarde (na afschrijvingen); er werd geen rekening gehouden noch met pas beginnende ondernemingen die nog geen produkten of diensten met handelswaarde kunnen aanbieden, noch met ondernemingen waarin de N.I.M. minder dan 2 % van het kapitaal bezit, noch met deze waar de overheid door bemiddeling van de N.I.M. is tussengekomen.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming

Exclusief landsverdediging en voorraadvorming

(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

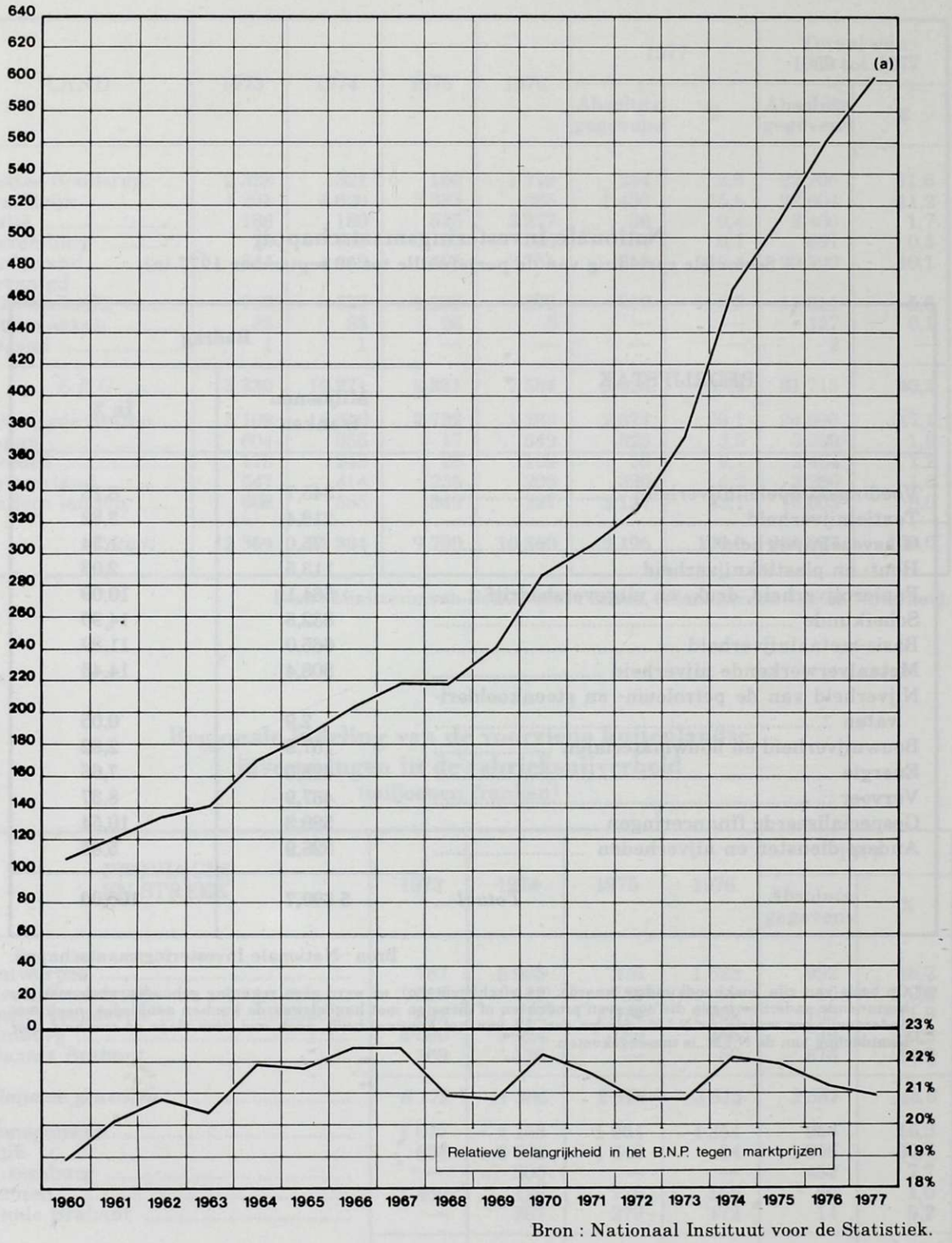

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voor 1977, raming van het Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming (a)

Exclusief landsverdediging en voorraadschommeling

(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

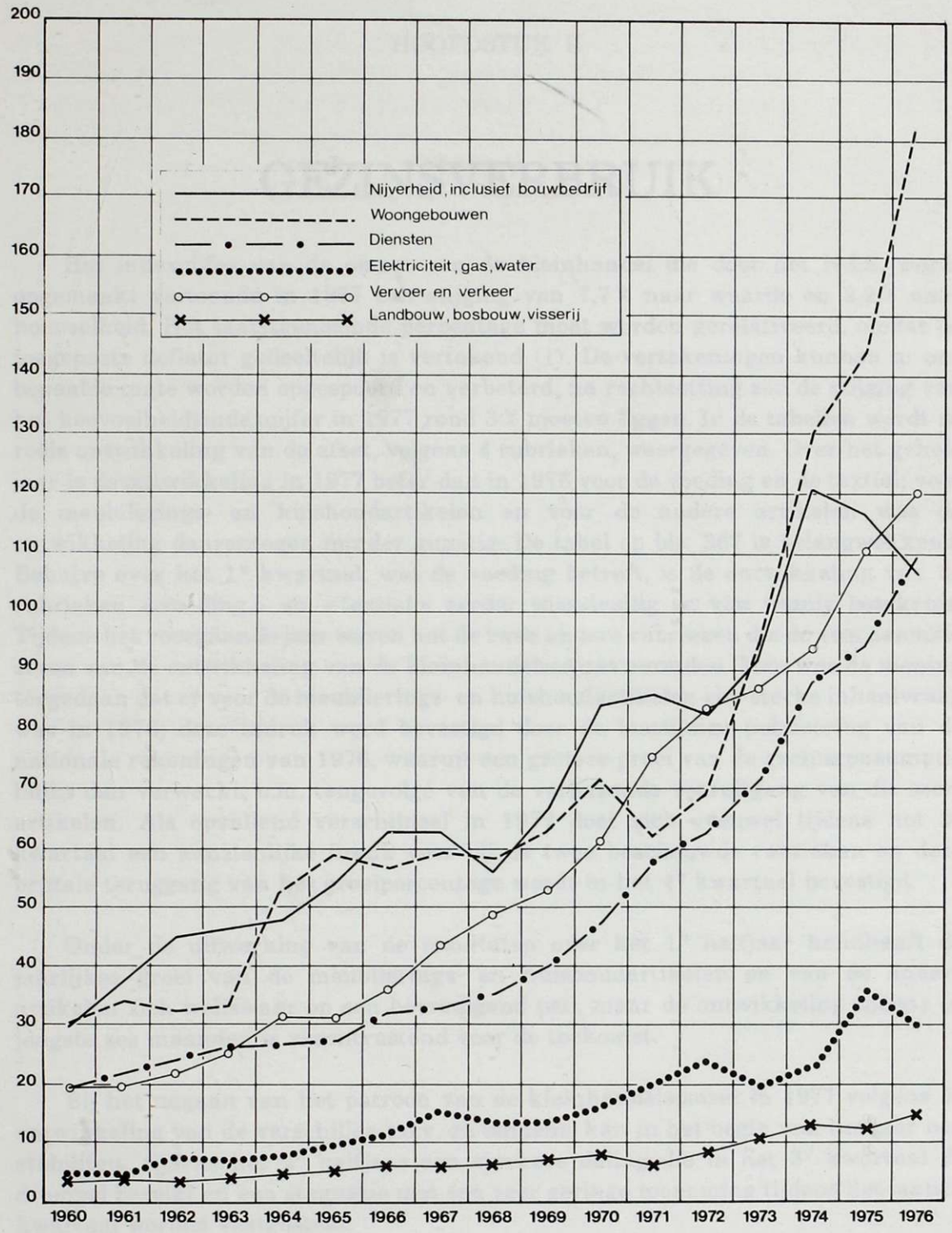

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Alle takken van de nijverheid zijn samengevoegd, inclusief het bouwbedrijf en exclusief de sectoren elektriciteit, gas en water.
De woongebouwen zijn afzonderlijk beschouwd.
De diensten omvatten de rubriek « handel, bank en verzekeringswezen », het onderwijs, de medische beroepen en andere diensten aan gezinnen en bedrijven.
De rubriek Diensten-Overheid die in grote mate op de tak « Vervoer en verkeer » betrekking heeft, is bij deze laatste gevoegd.

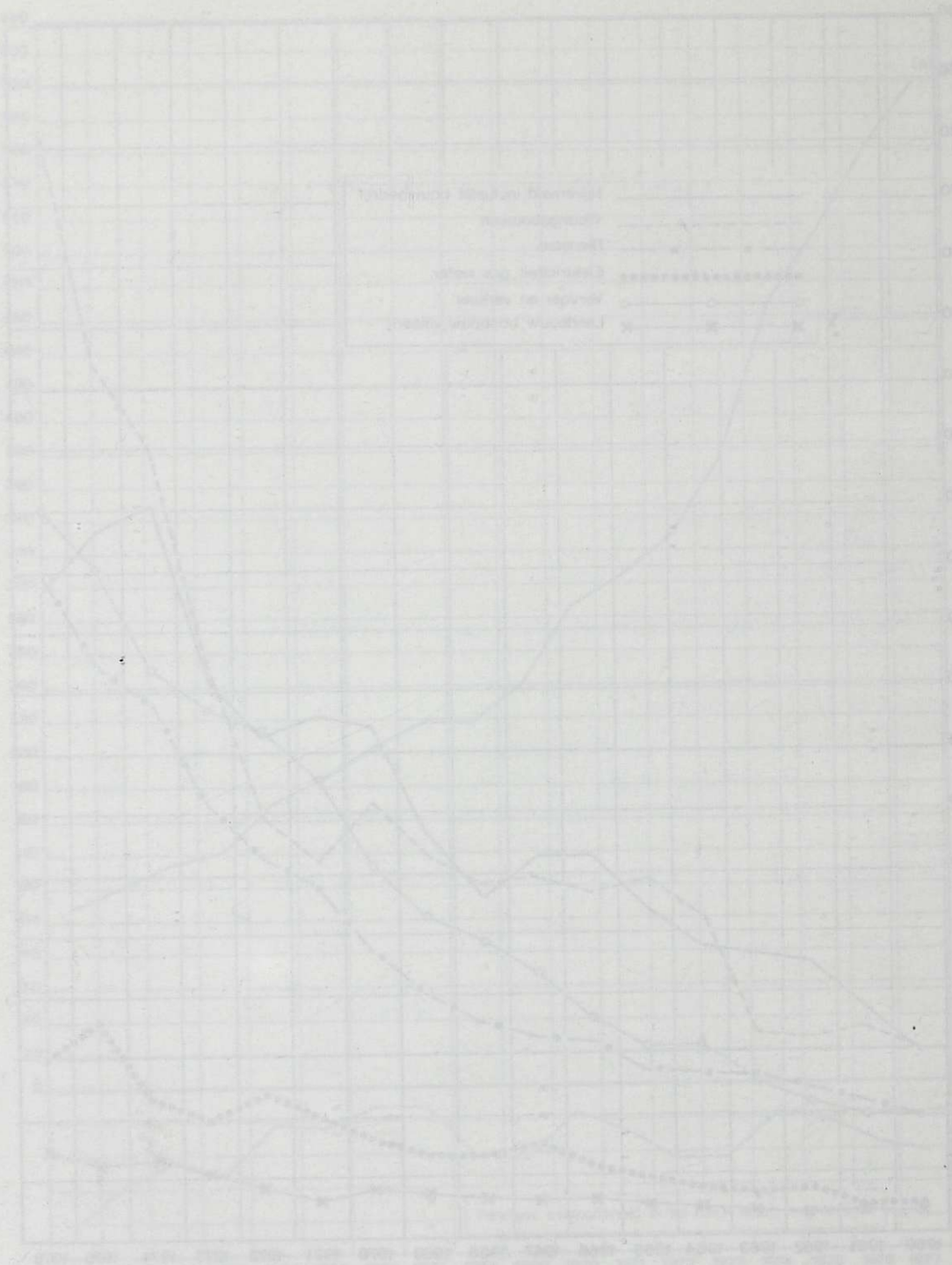

HOOFDSTUK II

GEZINSVERBRUIK

Het indexcijfer van de omzet van de kleinhandel die door het N.I.S. wordt opgemaakt vertoonde in 1977 een stijging van 7,7 % naar waarde en 2,2 % naar hoeveelheid. Het laatstgenoemde percentage moet worden gerelativeerd, omdat de toegepaste deflator gedeeltelijk is vertekend (1). De vertekeningen kunnen in een bepaalde mate worden opgespoord en verbeterd; na rechtzetting zou de stijging van het hoeveelheidsindexcijfer in 1977 rond 3 % moeten liggen. In de tabellen wordt de reële ontwikkeling van de afzet, volgens 4 rubrieken, weergegeven. Over het gehele jaar is de ontwikkeling in 1977 beter dan in 1976 voor de voeding en de textiel; voor de meubilerings- en huishoudartikelen en voor de andere artikelen was de ontwikkeling daarentegen minder gunstig. De tabel op blz. 367 is belangwekkend. Behalve over het 1e kwartaal, wat de voeding betreft, is de ontwikkeling van de rubrieken « voeding » en « textiel » eerder wisselvallig en van weinig betekenis. Tijdens het voorgaande jaar waren het de twee andere rubrieken die de voornaamste steun van de ontwikkeling van de kleinhandelsomzet vormden. Men was de mening toegedaan dat er voor de meubilerings- en huishoudartikelen een sterke inhaalvraag was in 1976; deze indruk werd bevestigd door de laattijdige publicering van de nationale rekeningen van 1976, waaruit een grotere groei van de gezinsconsumptie blijkt dan verwacht, o.m. tengevolge van de verbazende vooruitgang van dit soort artikelen. Als opvallend verschijnsel in 1977 doet zich evenwel tijdens het 3e kwartaal een aanzienlijke breuk voor bij de twee beschouwde rubrieken en deze brutale teruggang van het groeipercentage wordt in het 4e kwartaal bevestigd.

Onder de uitwerking van de resultaten over het 1e halfjaar handhaaft de jaarlijkse groei van de meubilerings- en huishoudartikelen en van de andere artikelen zich weliswaar op een bevredigend peil, maar de ontwikkeling tijdens de jongste zes maanden is verontrustend voor de toekomst.

Bij het nagaan van het patroon van de kleinhandelsomzet in 1977 volgens de ontwikkeling van de verschillen t.o.v. de tendens, kan in het begin van het jaar een stabiliteit, tijdens het 2e halfjaar een sterkere daling die in het 3e kwartaal de drempel bereikt en een stagnatie met een zeer geringe toeneming tijdens het laatste kwartaal worden vastgesteld.

---

(1) Inderdaad om het hoeveelheidsindexcijfer te bekomen wordt het indexcijfer naar waarde gedeflateerd door het indexcijfer van de consumtieprijzen buiten dienst. Dit indexcijfer is evenwel verschillend in 1977 naarmate al dan niet wordt rekening gehouden met de prijzenneutralisering tijdens de zomer van 1976 — zo is wellicht de groei ad 0,2 % van het hoeveelheidsindexcijfer in het 3e kwartaal van 1977 onderschat — en voorts houdt het rekening met de prijzen van een aantal artikelen die niet in de door het N.I.S. opgenomen kleinhandelsomzet zijn vertegenwoordigt, het is dus gedeeltelijk onjuist.

De B.T.W.-cijfers geven een gunstiger profiel van de consumptie, gezien doorheen de kleinhandelsafzet. De problemen inzake classificering tijdens het 1e kwartaal van 1976 hebben aanleiding gegeven tot een overschatting van de groei tijdens het 1e kwartaal van 1977. Indien men poogt een benaderende verbinding te leggen zou het globale groeitempo van de kleinhandelsomzet, vanuit de gezichtshoek van de B.T.W.-gegevens rond 8,5 % moeten liggen, hetgeen niet zo ver van de door de N.I.S.-statistiek opgegeven 7,7 % verwijderd is. Bij al de rubrieken is hetzelfde beeld aanwezig, maar vooral bij die van de « textiel » en de « meubilerings- en huisartikelen ». Globaal genomen is het resultaat evenwel iets gunstiger. Het belang van deze gegevens ligt in het feit ondermeer dat zij een benadering van de ontwikkeling bij de diensten mogelijk maken. Het blijkt dat dit verloop veel ongunstiger is. De definitie « diensten » werd beperkt tot de « persoonlijke diensten » samen met de « ontspannings- en culturele diensten »; dat geeft een groei van 11,6 %, waarbij ook de ontwikkeling van de dienstenprijs, nl. 11,3 % in 1977, moet worden in aanmerking genomen. Dit resultaat is nagenoeg nihil « naar hoeveelheid » (juister gezegd « naar prestaties »). Wat de prijzen bij de eet- en slaapgelegenheid betreft, verhoogden zij met 14,3 %; deze toename, samen met een vordering ad 2,4 % (1) van het omzetcijfer van de sector, wijst op een aanzienlijke teruggang van de bedrijvigheid. Daar de prijzen voor herstellingen van gebruiksgoederen in 1977 slechts met 2,5 % zouden zijn gestegen, en het omzetcijfer van de sector met 6,6 %, moet de reële bedrijvigheid dus met ruim 4 % zijn opgelopen.

De Europese Gemeenschappen zetten hun enquêtes bij de consumenten verder en hoewel het daarbij slechts om een aanvoelingsindicator gaat, dienen zij toch niet uit het oog te worden verloren. Het is immers een feit dat de verstoringen van het economische leven stellig niet zonder invloed op de determinanten van de particuliere consumptie blijven; zij zijn niet enkel afhankelijk van het inkomenspeil, maar ook van allerlei verwachtingen en anticipaties. Dienaangaande spelen de informatie en de perceptie van de consument degelijk een rol en die rol wordt groter in een periode waar eensdeels de toekomst onzeker is en anderdeels het verleden als achterhaald beschouwd wordt, d.i. beschouwd als een situatie die zich niet meer zal voordoen wegens de economische verstoringen. Bij die enquête heeft een eerste groep vragen betrekking op « algemeenheden », zoals de economische toestand, de werkloosheid en de prijzen. Het verloop van de antwoorden in verband met de prijzen is niet zo verrassend : het hangt samen met de reële vertragingsbeweging van het prijsstijgingstempo, maar men is evenmin bereid aan te nemen dat deze vertraging nog zal verscherpen; zij zou op de drempel gekomen zijn.

De antwoorden met betrekking tot de twee andere punten vormen een eigenaardig verschijnsel : een voorbijgaande verbetering tijdens de 1e helft van het jaar, gevolgd door een wending naar een minder gunstige en pessimistische positie, inzonderheid betreffende de werkloosheid; dit blijkt uit het toenemend aantal antwoorden, die een sterke stijging van de werkloosheid in het komende jaar voorspellen. De tweede groep vragen is nauwkeuriger en heeft betrekking op de voorbije en toekomstige financiële situatie van het gezin, op de wenselijkheid van belangrijke aankopen en op de spaarmogelijkheden. Te oordelen naar de antwoordentrend, verwachten de meesten een stationaire financiële toestand, terwijl de

(1) Hierbij is een onderschatting niet uitgesloten.

vooruitzichten nopens een verslechtering verminderen en de onzekerheid toch toeneemt. Over de laatste drie punten geven de antwoorden geen blijk van betekenisvolle wijziging; er is gewoon een toenemende onzekerheid nopens de wenselijkheid van aankopen en een omslag van de « ja-misschien » naar de « ja zeker » antwoorden betreffende de concrete spaarmogelijkheden tijdens het komende jaar. Ook moet worden opgemerkt dat de verhouding bevestigende antwoorden op de vraag « is het redelijk te sparen » veel hoger blijft dan die huisgezinnen die daarin concreet slagen.

Al deze resultaten zijn samengevat in de op blz. 374 opgenomen indicator, waaruit de hiervoor reeds vermelde meer optimistische beweging van de antwoorden tijdens de 1e helft van het jaar 1977 blijkt. Hierbij moge er op worden gewezen dat een dergelijk indicator geen beweging van de economische realiteit als dusdanig voorstelt, maar wel het idee weergeeft dat de ondervraagde consumenten zich erover vormen. Het is wel een feit dat de indicator de tijdens het 1e kwartaal begonnen dalende trend vrij duidelijk weergeeft; overigens kan een gelijkenis worden opgemerkt met het patroon van de synthetische conjunctuurindicatoren van het N.I.S. en van de A.D.S.D.

In 1977 steeg het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens met 1,8 % t.o.v. 1976. Ook hier wordt de ontwikkeling gekenmerkt door een onderbreking in het midden van het jaar; in beide laatste kwartalen gebeurde het omgekeerde van tijdens de eerste twee, met resultaten in vermindering t.o.v. de overeenkomstige kwartalen van het voorgaande jaar.

Het totaal bedrag van de in het raam van de verkoop op afbetaling verleende kredieten steeg in 1977 met 3,3 % t.o.v. het voorgaande jaar, te vergelijken met de 39 en 17 % tijdens de twee voorafgaande jaren. Deze geringe vooruitgang vertegenwoordigt trouwens veeleer de prijsstijgingen, gezien het aantal contracten met 6,3 % terugliep.

Bij de wagens verminderde het aantal contracten, hoewel het nog op een hoog peil ligt; dat geldt ook bij de huishoudartikelen (zowel naar contracten : —3 % als naar waarde : —6 %); zulks is echter niet abnormaal, na de piek tijdens het voorgaande jaar. Van meer betekenis is wellicht, vanuit het oogpunt van de consumptiegedragingen, de daling bij de moto's, de bromfiets en de fietsen en bij de textielprodukten, het bont en de kleding. De afzakking van de resultaten van de rubriek « boeken » gaat sedert 4 jaar onverminderd verder. Tevens moet worden gewezen op de vrij brutale wijziging in 1977 van de « marktaandelen » van de financieringssystemen ten voordele vooral van de banken; evenzo moet de sterke toeneming van het aantal achterstallige afbetalingen worden opgemerkt. Het aandeel van de banken in de persoonlijke leningen nam in 1977 in aanzienlijke mate toe, nl. van 59 tot 66 %. Inzonderheid opvallend is de verbazende stijging van het aantal contracten voor kortlopende persoonlijke leningen, nl. ruim 50 %. Ook de langlopende leningen en die van meer dan 150 000 F liepen sterk op. In totaal wordt een zeer grote vordering van meer dan 20 % waargenomen bij het aantal contracten voor persoonlijke leningen en dat kan een aanwijzing zijn voor de minder gunstige financiële toestand van steeds meer gezinnen.

Als synthese van deze verschillende indicatoren kan de conclusie worden getrokken dat het jaar 1977 middelmatig was inzake de particuliere consumptie.

Zowel de ontwikkeling van de kleinhandelsomzet en van de inschrijving van wagens, als de enquêtes van de Europese Gemeenschappen wijzen op een ernstige daling vanaf het midden van het jaar, in samenhang trouwens met andere macro-economische indicatoren. Voorts moet het door deze factoren teweeggebrachte pessimisme worden gewogen met eensdeels de onzekerheid die, zoals is gebleken, op de gegevens zelf drukt en anderdeels, met de B.T.W.-gegevens.

De ontwikkeling van de particuliere consumptie op die basis beoordelen en daaruit de toekomstvooruitzichten afleiden komt zowat neer op de vraag over het halfvolle of het halflege glas. Vanuit het oogpunt van de consumptie als dusdanig is een toeneming van 3 % schijnbaar niet te verwaarlozen en geeft het toch blijk van een vastheid waarvan elders in de ontwikkeling van de andere aggregaten geen sprake is, zelfs al gaat het om een drempel. Maar van een ander standpunt uit is deze ontwikkeling ontoereikend om een doorslaggevende impuls te brengen. Voorts betekent zulks wellicht niet noodzakelijkerwijze, zoals soms wordt gezegd, dat een verzadiging zou zijn bereikt bij de consumptie van een aantal goederen, indien dat zou betekenen dat de behoeften bevredigd zijn. Ter informatie gaat op blz. 370 een tabel betreffende het percentage van de uitrusting in duurzame goederen van de Belgische gezinnen, waarbij de resultaten moeten worden bekeken in het licht van alle nuanceringen die de enquêtes op monster kunnen teweegbrengen.

Welke zijn de factoren die de consumptie hebben beïnvloed en welke richting zouden zij in de toekomst kunnen uitgaan ?

Zoals in 1976 was de groei van het globaal inkomen in 1977 beperkt; de werkloosheid verergerde. Een jaar geleden werd aangetoond dat de structuur van de werkloosheid, inzonderheid het aanzienlijke gedeelte werkloze jongeren, vrouwen en gastarbeiders, de weerslag afzwakt die zij op de gezinsconsumptie heeft. Door het verwijzen naar de werkloosheid van sociale categorieën, die reeds in de produktie- en in de inkomensomloop marginaal waren geworden, wordt het gezinsverbruik minder verstoord dan door de afdanking van de Belgisch geschoold werknemer.

Dat verschijnsel van « stabilisering » van de consumptie in een crisisperiode is evenwel voorlopig en kan met het voortduren van de werkloosheid wegens allerlei redenen uitdeinen : stopzetting van de speciale afdankingstoelagen, overgang naar een lagere tranche van werkloosheidsvergoedingen, veralgemening van het brugpensioen, aanhoudend langdurige werkloosheid van de jongeren, waarvan de consumptieneiging stijgt, enz. Ook vanuit een ander standpunt heeft de werkloosheid gevolgen : in sommige kringen wordt zij als een concrete dreiging beschouwd, waardoor ook nog in 1977 het aanleggen van voorzorgsreserves meer dan voorheen werd in de hand gewerkt; voorts was de toeneming van de werkloosheid de voornaamste sector, samen met de mislukte opleving van de bedrijvigheid, van een ommekeer in het bewustzijn in 1977 : er wordt veel duidelijker waargenomen dat de crisis van diepgaande aard is en dat zij zal aanhouden. Dit geeft waarschijnlijk aanleiding tot een ander bestedingspatroon bij de consumptie.

Evenals in 1976 hield de loonmatiging ook in 1977 aan. Van die kant uit konden dus weinig stimuli op het verbruik uitgaan. Overigens moet hierbij ook de klemtoon worden gelegd op de afbrokkeling van het beschikbaar inkomen door de fiscaliteit in

inflatieperiode, niettegenstaande met de gedeeltelijke indexering van de fiscale tarieven werd begonnen. Het is dus duidelijk dat het globaal inkomen aan banden is gelegd zowel door de werkloosheid als uit eigen beweging. Het is dus ook duidelijk dat er weinig vooruitzichten zijn voor een toeneming van de consumptieneiging.

Indien wordt uitgegaan van het idee dat de crisis de kloof tussen de « beschutte » sectoren en de andere en, op het vlak van de niet gesalarieerde beroepsbevolking, tussen de kleine en de grote zelfstandigen, dieper heeft gemaakt, en dat dit om te zetten is in termen van inkomens en verbruik, dan moet daaruit worden geconcludeerd dat onder particulier verbruik uiteenlopende bewegingen schuilgaan, die elkaar alsnog compenseerden en waarbij de ene naar een daling strekken en de anderen daaraan weerstond. Wegens de hiervoren aangehaalde redenen staat het evenwel niet vast dat deze toestand zal blijven duren.

De vraag van het best geschikte politiek beleid voor het gezinsverbruik stelt zich. Door een te algemeen en te weinig selectief beleid zou meer kwaad dan goed kunnen worden gedaan. De fundamentele gebrekkigheid die op elk vraagbeleid weegt is vooral toe te schrijven aan de slechte bekendheid van de werkelijke levensstandaard in België. Tot nog toe kwamen de desbetreffende inlichtingen uit de structuur van de nominale inkomens; deze bron is echter zeer onbetrouwbaar. Bij gelijk inkomen kunnen de lasten van de gezinnen volslagen verschillend zijn, mede en vooral door de kinderen of door de leeftijd of nog door andere factoren. Het is echter dit inkomen dat telt, het is dat concept dat het best de reële levensstandaard definieert. Zo is het zeer goed mogelijk dat min of meer ruime lagen van de bevolking in feite onderconsumeren wat een aantal verbruiksgoederen betreft, maar dat zulks niet aan het licht komt wanneer de waarnemer uitgaat van het nominaal gezinsinkomen als zodanig.

*
* *

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

Indexcijfers per sector en per goederensoort
(maandgemiddelde 1964 = 100)

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977
Warenhuizen :				
Algemeen indexcijfer	**236**	**256**	**284**	**309**
Voedingswaren	*237*	*264*	*298*	*322*
Bederfelijke	216	242	277	298
Niet-bederfelijke	283	318	353	388
Restaurant	181	184	209	217
Textiel en kledingsartikelen	*188*	*190*	*198*	*211*
Stoffen per meter	34	33	26	24
Bovenkleding voor heren en jongens	326	265	293	319
Bovenkleding voor dames, jonge dames en meisjes	266	237	281	294
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	167	190	187	202
Garen, band, patronen	137	141	154	160
Schoenen en pantoffels	250	265	257	273
Diverse opschikartikelen	147	143	145	148
Stoffering	*213*	*215*	*240*	*251*
Textiel	186	234	261	283
Meubelen, luchters, versiering	237	197	221	221
Huishouden	*272*	*265*	*272*	*280*
Huishoudartikelen	232	223	233	232
Elektrische en andere huishoudtoestellen	303	296	301	316
Tabak, rookgerief	*509*	*555*	*658*	*751*
Boek- en papierhandel, fotografie, enz.	*304*	*300*	*329*	*359*
Boekhandel	399	469	590	666
Papierhandel	262	238	235	249
Foto- en kinematografische artikelen	456	469	587	665
Parfumerie, toilet	*328*	*343*	*387*	*422*
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	*286*	*516*	*690*	*837*

OMSCHRIJVING	1974	1975	1976	1977
Verkoop in zelfbediening :				
Algemeen indexcijfer	**799**	**916**	**1 068**	**1 228**
Verkoop in supermarkten	*775*	*914*	*1 057*	*1 220*
kleine en middelgrote ondernemingen van supermarkten	462	544	589	634
supermarkten van de grote distributieondernemingen	1 006	1 187	1 415	1 676
bederfelijke voedingswaren	771	914	1 059	1 206
niet-bederfelijke voedingswaren en diverse produkten	778	913	1 056	1 232
Andere verkopen in zelfbediening van de grote distributieondernemingen	*891*	*871*	*1 055*	*1 180*
Verbruikscoöperaties :				
Algemeen indexcijfer	**117**	**119**	**118**	**112**
Bakkerij	*107*	*107*	*109*	*108*
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	*107*	*107*	*102*	*93*
Kleding	*96*	*88*	*96*	*86*
Meubilering	*59*	*39*	*39*	*37*
Huishoudartikelen	*125*	*123*	*120*	*124*
Tabak	*103*	*139*	*142*	*131*
Boek- en papierhandel	—	—	—	—
Parfumerie, weeldeartikelen	*49*	*51*	*47*	*37*
Restaurant, tea-room	*65*	*51*	*43*	*38*
Diversen	*223*	*238*	*257*	*263*
Kettingwinkels :				
Algemeen indexcijfer	**507**	**596**	**699**	**800**
Voedingswaren	*664*	*798*	*975*	*1 131*
Andere produkten dan voedingswaren	*317*	*356*	*380*	*423*

(a) Berekend op basis van gegevens bezorgd door zekere kleinhandelsondernemingen (zie : Koninklijk besluit van 4 februari 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 maart 1965).

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1977 (a)

(verloop in %)

MAAND	Kleine detail-handel (b)		Waren-huizen		Verbruiks-coöperaties		Ketting-winkels		Super-markten (c)		Totaal van de kleinhandel (b)	
	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)	(d)	(e)
Januari	8,3	10,7	6,3	10,4	—4,8	—0,9	14,3	17,5	4,5	7,6	9,1	11,8
Februari	8,0	10,3	12,1	10,6	—5,1	—1,6	16,8	17,4	10,9	8,0	10,4	11,5
Maart	9,4	9,9	8,4	10,3	—3,7	—2,1	19,4	17,7	9,3	8,4	11,2	11,3
April	5,5	9,4	7,9	9,6	—3,7	—2,4	18,1	17,8	11,1	8,2	8,3	10,9
Mei	7,6	9,2	7,5	9,7	—5,7	—2,4	15,7	18,0	6,6	8,7	8,8	10,8
Juni	6,5	8,5	13,4	9,9	—5,5	—3,1	15,5	17,4	6,8	8,1	8,5	10,2
Juli	—	7,5	5,5	8,8	—9,3	—4,2	5,0	15,4	2,4	6,9	1,5	9,1
Augustus	5,2	7,0	13,9	9,3	—3,0	—4,0	14,2	14,8	9,0	7,4	7,6	8,7
September	4,1	6,4	7,7	9,2	—4,0	—4,3	17,3	15,0	11,3	7,9	7,1	8,3
Oktober	4,1	6,3	4,7	9,1	—4,8	—4,0	12,6	15,0	5,5	7,9	5,9	8,3
November	5,7	6,0	6,8	8,7	—6,1	—4,4	15,9	15,0	6,9	7,8	7,8	8,0
December	5,1	5,7	8,8	8,5	—9,6	—5,5	11,4	14,6	8,3	7,7	6,6	7,7

(a) Berekend op basis van het maandelijks waarde-indexcijfer, gepubliceerd vanaf 1969 (1966=100).
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Kleine en middelgrote supermarkten met volledige of gedeeltelijke zelfbediening. De omzetcijfers van de supermarkten met grote verkoopsoppervlakte zijn opgenomen in de resultaten van de warenhuizen, de verbruiks-coöperaties en de kettingwinkels.
(d) Indexcijfer naar waarde, in vergelijking met de overeenkomstige maand van het voorgaande jaar.
(e) Voortschrijdend twaalfmaandsgemiddelde.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ontwikkeling van de verkoop in de kleinhandel in 1977 (a)

Per goederengroep en hoeveelheid (%)

	Voeding		Textiel en kleding		Meubilerings- en huishoud-artikelen		Andere artikelen		Totaal van de verkoop in de kleinhandel	
	(b)	(c)	(b)	(c)	(b)	(c)	(b)	(c)	(b)	(c)
Januari	2,8	2,3	—1,5	—1,0	3,0	2,9	8,5	7,9	2,7	3,3
Februari	4,5	2,5	0,1	0,9	5,2	3,0	3,7	7,4	2,9	3,3
Maart	4,8	2,8	5,0	—	3,2	2,9	9,0	7,3	5,0	3,4
April	3,2	2,5	—1,4	—0,5	3,4	3,2	5,2	7,3	3,0	3,4
Mei	1,6	2,9	0,3	—0,6	3,6	3,5	5,9	7,0	3,1	3,5
Juni	—0,4	2,3	—2,6	—1,0	7,0	3,7	6,2	6,7	2,4	3,2
Juli	—2,8	1,4	2,8	—0,7	—2,7	3,3	—0,8	6,2	—3,9	2,4
Augustus	3,8	2,0	7,3	—0,1	0,9	2,7	4,5	5,8	2,0	2,3
September	2,9	1,9	—1,6	—0,6	—0,4	2,6	3,9	5,4	2,5	2,1
Oktober	3,5	2,4	—3,2	—0,1	—2,8	2,3	1,3	5,2	1,8	2,4
November	4,5	2,7	—1,0	—	0,8	1,9	3,0	4,6	3,2	2,3
December	2,2	2,5	0,7	0,1	4,2	2,1	—0,3	4,1	2,0	2,2

(a) Deze percentages zijn berekend aan de hand van hoeveelheidsgegevens, bekomen door de gegevens naar waarde met de overeenstemmende prijsindexcijfers te deflateren. Voor de « Andere artikelen » is de deflator het prijsindexcijfer voor niet-voedingswaren.
(b) Ontwikkeling in vergelijking met de overeenkomstige maand van het voorgaande jaar.
(c) Ontwikkeling van het voortschrijdend twaalfmaandsgemiddelde.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ontwikkeling van de kleinhandelsafzet

(kwartaalgegevens - in %)

OMSCHRIJVING	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e semester	2e semester	1977 — 1976
Totaal naar kwantiteit	3,6	2,9	0,2	2,3	3,2	1,3	2,2
Totaal naar waarde	10,3	8,6	5,4	6,8	9,4	6,1	7,7
Voedingsmiddelen (hoeveelheid) (b)	4,0	1,4	1,3	3,3	2,7	2,3	2,5
Textiel en kleding (hoeveelheid)	1,4	—1,2	2,3	—1,1	—	0,4	0,2
Meubilerings- en huishoudartikelen (hoeveelheid)	3,8	4,7	—0,7	1,1	4,2	0,2	2,1
Andere artikelen (hoeveelheid)	7,1	5,8	2,6	1,2	6,4	1,9	4,1

(a) Ontwikkeling berekend ten opzichte van dezelfde periode van het voorgaande jaar.
(b) De gegevens naar hoeveelheid voor de verschillende types van produkten, worden bekomen door de gegevens naar waarde met de overeenstemmende prijsindexcijfers te deflateren. Voor de « Andere artikelen » is de deflator het prijsindexcijfer voor niet-voedingswaren.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet

Verdeling volgens de aard der goederen

(hoeveelheidsindexcijfers)

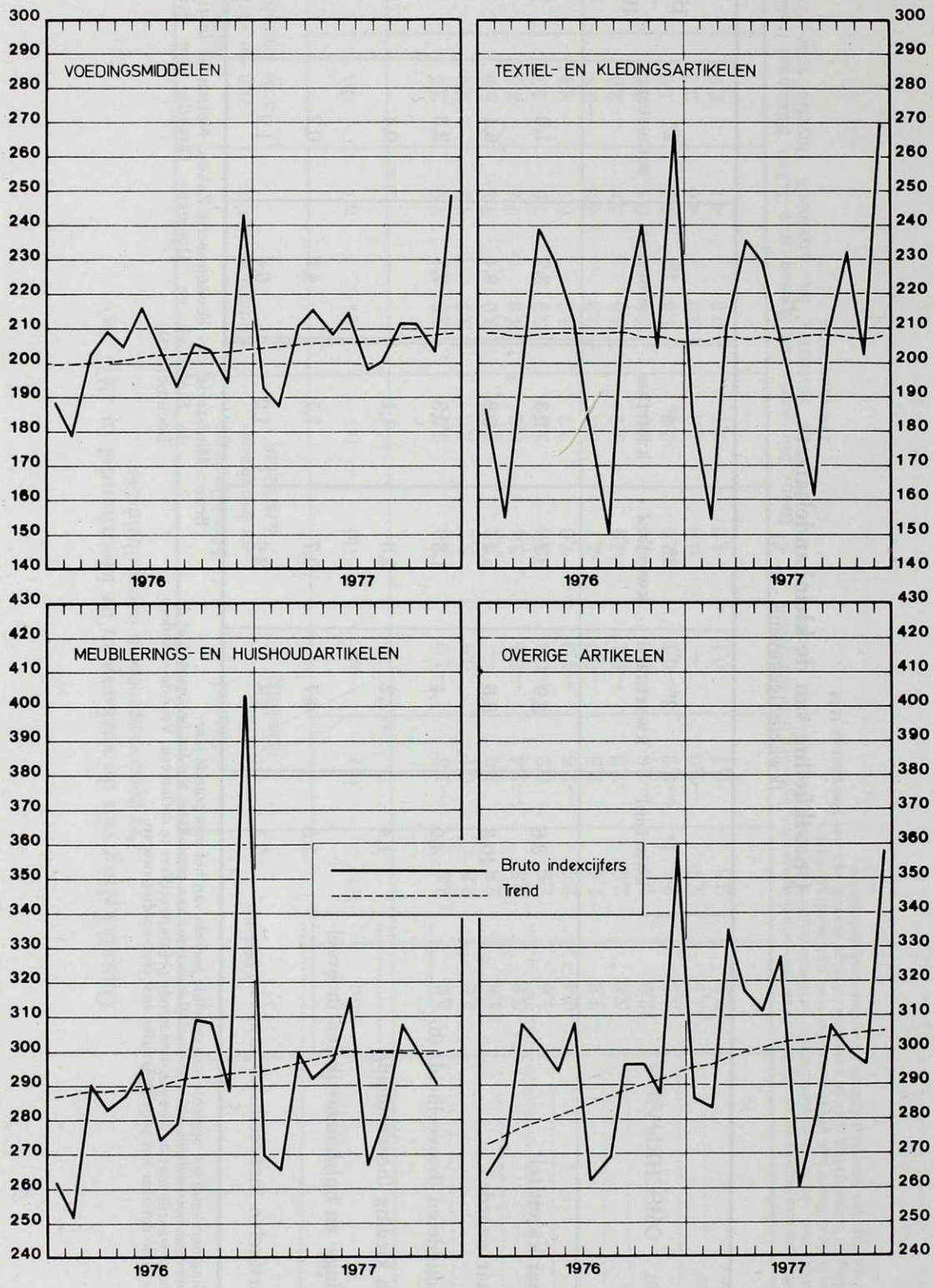

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel

Verdeling volgens de aard der goederen

(seizoengezuiverde en afgevlakte reeks — 1966=100)

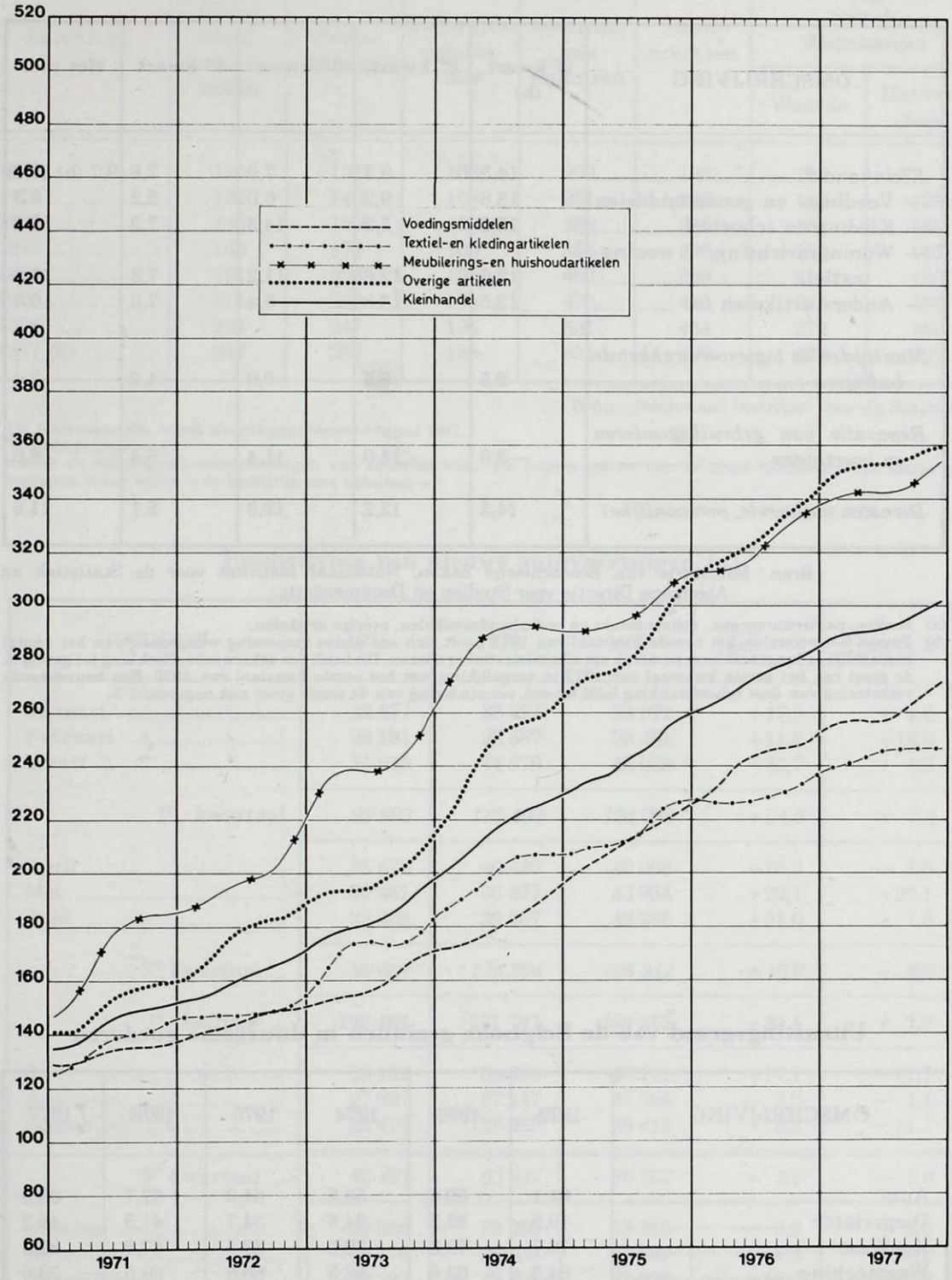

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop naar waarde van de omzet in de kleinhandel volgens de B.T.W.-gegevens in 1977

(in %, in vergelijking met het voorgaande jaar)

OMSCHRIJVING	1e kwart. (b)	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	Het jaar
Kleinhandel	14,3	9,3	7,9	7,8	9,7 (b) (8,2)
— Voedings- en genotsmiddelen	13,8	9,2	6,0	5,2	8,3
— Kleding en schoeisel	16,2	5,2	14,3	7,3	10,2
— Woninginrichting, woning-textiel	12,6	12,6	11,2	7,8	10,8
— Andere artikelen (a)	12,5	13,8	8,4	7,0	10,3
Maaltijden en logiesverstrekkende bedrijven	9,5	6,5	0,9	—4,2	2,4
Reparatie van gebruiksgoederen en voertuigen	—3,0	14,0	11,4	5,4	6,6
Diensten (culturele, persoonlijke)	14,5	12,2	12,3	8,1	11,6

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Boeken, papierwaren enz., schoonmaak- en onderhoudsartikelen, overige artikelen.
(b) Tussen het eerste en het tweede kwartaal van 1976 heeft zich een plotse toeneming voorgedaan van het aantal maandelijkse aangevers, voornamelijk om administratieve redenen. Dit heeft een zekere scheeftrekking tot gevolg in de groei van het eerste kwartaal van 1977 in vergelijking met het eerste kwartaal van 1976. Een benaderende verbetering van deze scheeftrekking leidt tot een vermindering van de totale groei met ongeveer 1 %.

Uitrustingsgraad van de Belgische gezinnen in duurzame goederen

OMSCHRIJVING	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Auto	61,1	59,0	58,5	64,6	67,7	68,0
Diepvriezer	19,5	23,2	24,6	34,7	41,5	46,3
Koelkast	76,7	79,5	82,0	86,5	87,9	89,6
Wasmachine	64,3	63,6	62,5	66,6	69,5	73,0
T.V. z/w	80,5	80,0	73,3	68,1	61,9	52,0
T.V. kleur	4,3	7,6	14,7	23,0	31,6	41,6
Afwasmachine	5,1	6,2	6,3	10,0	10,9	11,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

(1966 = 100)

JAARTAL	Kleine kleinhandelszaken	Warenhuizen	Verbruikscoöperaties	Bedrijven met bijhuizen	Supermarkten (c)	Totaal van de kleinhandel	
						Waarde	Hoeveelheid
1970	126	131	108	209	193	133	..
1971	132	140	108	251	232	143	125
1972	145	160	108	288	248	160	135
1973	163	179	105	336	299	183	145
1974	191	205	105	400	356	216	153
1975	211	222	106	470	419	243	154
1976	234	247	106	551	454	272	159
1977 (b)	247	268	188	631	489	293	163

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit jaarindexcijfer wordt slechts gepubliceerd vanaf 1967.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Kleine en middelgrote ondernemingen van supermarkten. De supermarkten van de grote distributie zijn hierin niet begrepen, maar wel in « de bedrijven met bijhuizen ».

Inschrijving van nieuwe autovoertuigen (a)

PERIODE	1975	1976	1977	$\frac{1976}{1975}$ in %	$\frac{1977}{1976}$ in %
Januari	32 677	38 327	38 972	+17,3	+ 1,6
Februari	29 191	32 587	38 461	+11,6	+18,0
Maart	31 015	44 579	46 635	+43,7	+ 4,6
1e kwartaal	*92 883*	*115 493*	*124 068*	*+24,0*	*+ 7,4*
April	36 678	40 440	40 008	+10,3	— 1,0
Mei	30 461	36 577	43 954	+20,1	+20,1
Juni	32 462	39 287	42 285	+21,0	+ 7,6
2e kwartaal	*99 601*	*116 304*	*126 247*	*+16,8*	*+ 8,5*
1e halfjaar	**192 484**	**231 797**	**250 315**	**+20,4**	**+ 7,9**
Juli	29 182	34 335	30 721	+17,7	—11,7
Augustus	27 807	27 247	27 568	— 2,0	— 1,1
September	28 412	31 965	28 412	+12,5	—11,1
3e kwartaal	*85 401*	*93 547*	*86 701*	*+ 9,5*	*— 7,8*
Oktober	32 359	32 296	33 913	— 0,2	+ 5,0
November	25 176	29 503	27 802	+17,2	+ 6,1
December	22 297	25 856	22 029	+16,0	—17,3
4e kwartaal	*79 832*	*87 655*	*83 744*	*+ 9,8*	*— 4,6*
2e halfjaar	**165 233**	**181 202**	**170 445**	**+ 9,7**	**— 6,3**
Het jaar	**357 717**	**412 999**	**420 760**	**+15,4**	**+ 1,8**

(a) Exclusief de wagens in transito.

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen, Dienst Wegverkeer.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verloop van de globale indicator van conjunctuurvoeling bij de consumenten
(gestandaardiseerde reeks)

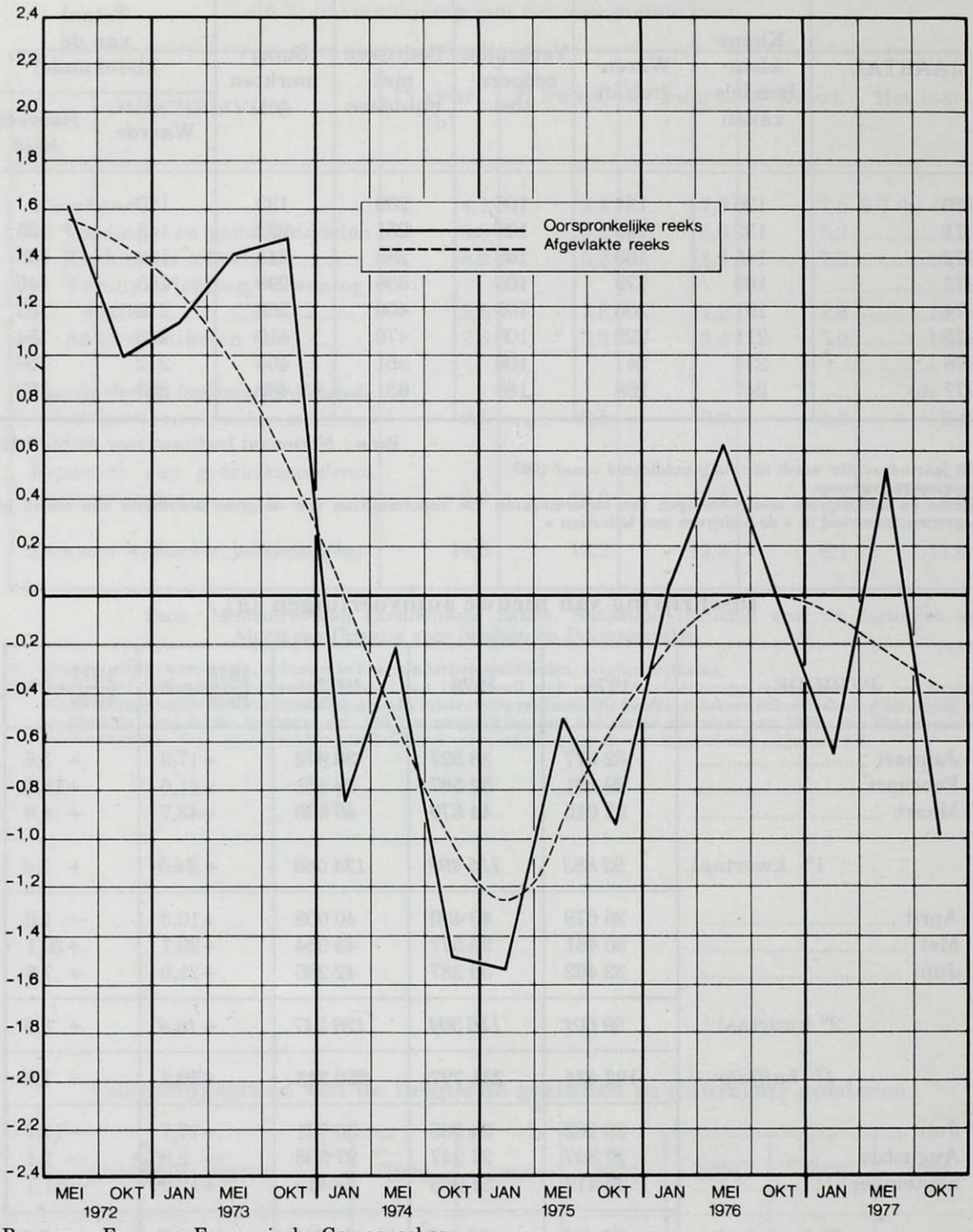

Bronnen : Europese Economische Gemeenschap.
Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verkoop op afbetaling

Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen

AARD DER GOEDEREN	Aantal contracten			Verleend krediet					
				Miljoenen franken			%		
	1975	1976	1977	1975	1976	1977	1975	1976	1977
Vrachtwagens en bestelwagens, autobussen, zwaar vervoermaterieel	9 732	10 467	10 743	2 982	3 655	4 773	9,8	8,6	10,9
Landbouwmaterieel en landbouwtractoren	2 568	2 071	2 568	605	594	715	2,0	1,4	1,6
Personenauto's (exclusief autobussen)	169 096	217 827	200 494	14 329	23 217	23 890	47,3	55,0	54,7
Moto's, scooters, bromfietsen, rijwielen	14 641	17 083	13 576	257	419	391	0,8	1,0	0,8
Textielwaren, bontartikelen, klederen	291 219	341 294	312 172	553	548	469	1,8	1,3	1,0
Boeken	223 675	162 163	132 313	715	540	494	2,4	1,3	1,1
Bedrijfsuitrusting, andere dan de artikelen vermeld in de voorgaande rubrieken (handel, ambacht, nijverheid, vrije beroepen)	11 739	13 038	12 489	2 797	3 621	3 837	9,2	8,6	8,7
Huishoudartikelen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik, niet elders genoemd	902 818	1 024 045	991 323	8 026	9 593	9 021	26,6	22,7	20,6
Diensten (reizen, herstellingen van motorvoertuigen	1 248	2 874	1 781	43	55	63	0,1	0,1	0,1
Totaal ...	**1 626 736**	**1 790 862**	**1 681 631**	**30 307**	**42 242**	**43 656**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling
Jaarlijks verleend krediet

FINANCIERINGS-VORM	1976			1977		
	Aantal	Bedrag		Aantal	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	1 017 821	12 335	29,0	934 060	11 154	25,5
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	115 214	12 942	31,0	172 337	17 779	40,7
— financieringsorganismen en particulieren	657 827	16 966	40,0	571 062	14 722	33,7
Totaal ...	**1 790 862**	**42 242**	**100,0**	**1 677 459**	**43 656**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling
Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen

FINANCIERINGS-VORM	Aantal uitstaande contracten op 30 juni		Schuldenaars welke, in de loop van het 2e halfjaar, in gebreke gebleven zijn tot het betalen van 3 of meer vervallen termijnen (a)			
			1976		1977	
	1976	1977	Aantal	%	Aantal	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	803 313	760 506	34 568	69	26 648	42
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	209 695	321 863	1 465	3	3 726	6
— financieringsorganismen en particulieren	435 226	391 037	14 081	28	32 419	52
Totaal ...	**1 448 234**	**1 473 406**	**50 114**	**100**	**62 753**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Het betreft hier het totaal van de schuldenaars, begrepen in de toestand op 30 juni, en voor wie in de loop van het volgend halfjaar een achterstal werd vastgesteld van drie of meer vervallen termijnen of voor wie het dossier werd overgemaakt aan de Dienst der Geschillen.

Persoonlijke leningen
Verleende kredieten per semester

FINANCIERINGSVORM	2e halfjaar 1976			1e halfjaar 1977			2e halfjaar 1977		
	Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Banken	119 625	18 325	66,2	120 531	12 445	57,4	223 470	24 193	71,0
Financieringsorganismen en particulieren	108 689	9 345	33,8	92 854	9 225	42,6	94 637	9 859	39,0
Totaal ...	**228 314**	**27 670**	**100,0**	**213 385**	**21 670**	**100,0**	**318 107**	**34 052**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren
Indeling volgens het aantal contracten, hun waarde en hun termijn

TERMIJN	Aantal contracten									
	tot 5 000 F		van 5 001 tot 10 000 F		van 10 001 tot 35 000 F		van 35 001 tot 150 000 F		van 150 001 F en meer (a)	
	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977
tot 12 maanden	360	1 065	6 206	15 167	49 012	97 549	73 051	97 278	22 705	23 149
van 13 tot 24 maanden	10	39	211	128	54 227	42 300	101 326	101 672	5 024	6 264
25 maanden en meer	6	—	4	1	120	91	76 357	83 138	41 156	63 651
Totaal ...	**376**	**1 104**	**6 421**	**15 296**	**103 359**	**139 940**	**250 734**	**282 088**	**68 885**	**93 064**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Vanaf het eerste halfjaar 1973 werd de vroegere grens van de persoonlijke leningen tot 150 000 F afgeschaft, zodanig dat vanaf deze periode alle leningen ongeacht het bedrag in de statistiek opgenomen worden.

ZESDE DEEL

OVERZICHT VAN DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN

ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN

In de eerste afdeling worden sommige fundamentele dimensies van de economie der regio's geanalyseerd, hetgeen een betere kennis van het domein waarop de conjunctuur gebouwd is, mogelijk maakt; een verdere bespreking van de conjunctuur gebeurt in de 2e afdeling.

AFDELING I. — STRUCTURELE ASPECTEN VAN DE GEWESTEN

De voorgaande uitgave van dit werk (1) behelsde een benadering van de economische structuren van de gewesten aan de hand van de toegevoegde waarde van de verschillende bedrijfssectoren, en steunde op de van deze regio's uitgaande industriële leveringen.

In de volgende schets wordt gepoogd de specifieke en fundamentele aspecten van de verschillende gewesten naar voren te brengen met als vertrekbasis de industriële investeringen en de werkgelegenheid.

Van 1964 tot 1975 namen de investeringen in de industrie en de nijverheid 3,2 maal toe voor het Vlaamse landsgedeelte, tegen 2,6 maal voor Wallonië, 1,4 maal voor Brussel en 2,8 maal voor het Rijk. Dit stemt overeen met een gemiddeld jaarlijks groeirata van 11,0 % voor Vlaanderen, 8,9 % voor Wallonië, 2,5 % voor Brussel en 9,7 % voor het Rijk. Over die gehele tijdspanne was het aandeel van investeringen steeds merkelijk groter voor Vlaanderen dan voor beide andere gewesten samen. Als toelichting : de in Vlaanderen gesitueerde investeringen overschreden met gemiddeld 1,8 de investeringen in Wallonië, met pieken van 2,9 en 2,8 in 1966 en 1967. Het is ook veelbetekenend dat de investeringen van zogenaamd nieuwe vestigingen verdubbelen (2,1 maal) in het Vlaamse landsgedeelte (49,9 miljard, gecumuleerd over 1964-1975) t.o.v. de Waalse (24,2 miljard). Slechts in 1970 en 1975 liepen zij in Wallonië iets hoger op dan in Vlaanderen : 3,7 miljard in Wallonië, tegen 3,3 miljard in Vlaanderen in 1970 en respectievelijk 6,4 miljard tegen 5,4 in 1975. Daarbij moet worden opgemerkt dat over de beschouwde periode, het bedrag over 1975 voor Wallonië volstrekt uitzonderlijk was.

De investeringsuitgave per tewerkgesteld persoon is in Wallonië systematisch hoger dan in Vlaanderen en te Brussel.

---

(1) *De Belgische economie in 1976.*

Investeringsuitgaven per tewerkgesteld persoon
(in duizenden franken)

GEWEST	1972	1973	1974	1975
Vlaanderen	61,5	66,5	88,1	94,4
Wallonië	70,2	78,2	108,0	105,6
Brussel-hoofdstad	34,9	39,8	48,0	41,2
Het Rijk ...	**60,9**	**66,9**	**89,5**	**91,7**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Dit weerspiegelt de meer kapitalistische struktuur van de nijverheid in Wallonië ten opzichte van de andere regio's en dit omwille van het type van de fabrikaten.

Aangezien een volledige tewerkstelling beoogd wordt, impliceert deze toestand in de huidige omstandigheden dat een grotere financiële inspanning moet worden geleverd voor het scheppen of ten minste het handhaven van arbeidsplaatsen in Wallonië ten opzichte van de andere regio's, daar een snelle radikale reconvensie onmogelijk lijkt.

Dank zij de localisatiecoëfficiënt van Walter Isard (1) wordt het mogelijk de belangrijkste sectoriële investeringen in de verschillende regio's terug te vinden (2). Aldus blijkt dat Vlaanderen sterk vertegenwoordigd is in zes van de elf beschouwde sectoren, met name de voedingsmiddelennijverheid, dranken en tabak, de textielnijverheid, de kleding- en schoennijverheid, de hout- en meubelindustrie, de chemische nijverheid en aanverwante bedrijven en tal van kleinere industriën.

In Wallonië zijn de belangrijkste investeringssectoren de extractieve nijverheid, de industrie van het aardewerk, de keramiek, het glas en de cement, de ijzer- en staalnijverheid, de nijverheid der non-ferrometalen, de metaalverwerkende nijverheid en de scheepsbouw. Er dient op gewezen te worden dat voor deze laatstgenoemde sectoren de gepubliceerde gegevens niet nauwkeuriger berekend kunnen worden, hoewel dat wenselijk zou zijn. Inderdaad, de grote sector der metaalverwerkende nijverheid is zich sterk gaan ontwikkelen in Vlaanderen en vormt één van de belangrijkste activiteiten van deze streek. Anderzijds, is de nijverheid der non-ferrometalen eveneens een goed vertegenwoordigde sector in Vlaanderen. In het Brusselse worden de meeste investeringen verricht in de voedingsmiddelennijverheid, drank- en tabaknijverheid, de kleding- en schoennijverheid, de papiernijverheid en de drukkerijen- en uitgeverijen, evenals in de bouwnijverheid.

(1) De coëfficiënt van Walter Isard is de verhouding tussen de relatieve belangrijkheid van een economische grootheid in een streek en de relatieve belangrijkheid van diezelfde grootheid in het geheel door de regio's gevormd, in dit geval het Rijk. Wanneer de coëfficiënt groter is dan 1 wijst dit op een meer uitgesproken lokalisering van deze grootheid in een streek en omgekeerd wanneer hij lager is dan 1.

(2) Zie tabel aan het einde van dit hoofdstuk.

Zoals voor de specialisatiecoëfficiënten, berekend op basis van de toegevoegde waarde (1), kenmerkt de sectoriële verscheidenheid de industriële investeringen in Vlaanderen, in tegenstelling tot de concentratie op enkele industrieën in Wallonië en Brussel.

Uit de berekening van de specialisatiecoëfficiënten in de tijd blijkt trouwens dat de positie van de regio's in bepaalde sectoren verstevigd, in andere, verslechterd is. Daarvoor werden de coëfficiënten berekend voor een periode gaande van 1963 tot 1967 en voor de periode 1970-1974 (2). Aldus werd de dominerende positie van Vlaanderen van de ene periode tot de andere nog geaccentueerd in de voedingsmiddelennijverheid, drank- en tabaknijverheid, textielnijverheid, kleding- en schoennijverheid en de hout- en meubelindustrie. In de papiernijverheid, drukkerijen en uitgeverijen, d.i. een niet overwegende bedrijvigheid (coëfficiënt lager dan 1) heeft Vlaanderen zijn positie eveneens verstevigd. In de scheikundige nijverheid en aanverwante activiteiten, een overwegende sector in Vlaanderen, gingen de investeringen van de ene tot de andere periode achteruit en dat was ook het geval voor veel andere kleinere industrieën. Zoals reeds eerder opgemerkt strekt de lokalisatiecoëfficiënt voor de ijzer- en staalnijverheid, de non-ferrometalen, de metaalverwerkende nijverheid en de scheepsbouw over een te groot domein en is dus economisch van weinig betekenis. Zij wordt immers in te sterke mate beïnvloed door het kapitalistisch karakter van de investeringen in de ijzer- en staalnijverheid (overwegende sector in Wallonië) terwijl de metaalverwerkende nijverheid met lichtere infrastructuur niet voldoende in overweging wordt genomen.

De uit statistisch standpunt correcte coëfficiënt die voor Vlaanderen een vermindering van de investeringen aangeeft op het vlak van de gezamenlijke aanwezige industrieën, dient van economisch oogpunt uit geïnterpreteerd te worden bij gebrek aan een meer nauwkeurige berekening. Uit de structurele benadering door middel van de toegevoegde waarden blijkt inderdaad een snellere ontwikkeling van de activiteiten van de metaalverwerkende sector in Vlaanderen dan in de andere regio's. Dit dient noodzakelijkerwijze aanleiding te geven tot een versteviging van de vertegenwoordiging van de ondernemingen van die sector en bijgevolg van hun investeringen in Vlaanderen. De specialisatiecoëfficiënten berekend aan de hand van de statistieken inzake de investeringen die begunstigd worden met de wetten op de economische expansie (1) bevestigen deze interpretatie. Het overwicht van deze sector in Vlaanderen is evident (specialisatiecoëfficiënt hoger dan 1), hoewel dit overwicht in de loop van de jaren verzwakt, hetgeen overeenstemt met de daling die werd vastgesteld bij de coëfficiënten berekend op basis van de statistieken over de industriële investeringen, waarvan sprake in dit gedeelte van deze afdeling.

De enige overwegende sector waarin Wallonië zijn positie verstevigd heeft is die van de ijzer- en staalnijverheid, de non-ferrometalen, de metaalverwerkende nijverheid en de scheepsbouw. Maar uit hetgeen voorafgaat kan worden afgeleid dat de toeneming van die coëfficiënt, die een te ruime groep activiteiten omvat, enkel

(1) Cf. *De Belgische Economie in 1974*, p. 416.
(2) Zie tabel aan het einde van dit hoofdstuk.

resulteert uit de ontwikkeling van de sector metallurgie (hetgeen blijkt uit de specialisatiecoëfficiënten berekend op basis van de investeringen die van de wetten op de economische expansie hebben genoten) en meer bepaald uit de ijzer- en staalnijverheid. Bovendien daalt het overwicht van de extractieve nijverheid en van de nijverheid van de gebakken aarde, de keramiek, de cement en het glas van periode tot periode. De positie van de investeringen van de kleding- en schoennijverheid, de papierindustrie, de uitgeverijen en drukkerijen en verschillende andere kleine industrieën werd verstevigd, terwijl de uitgaven qua uitrustingsgoederen in de voedingsmiddelennijverheid, de dranken en tabaksnijverheid, de textiel, de hout- en meubelindustrie en de bouwnijverheid verminderen.

In de loop van de tijd consolideerden de papiernijverheid, de drukkerijen en uitgeverijen en ook de bouwnijverheid hun aanwezigheid, die aanvankelijk doorslaggevend was in Brussel.

De voedingsmiddelen-, de dranken- en de tabaksnijverheid en die van de kleding en van de schoenen, die nog steeds sterk vertegenwoordigd zijn te Brussel, hebben aan relatieve belangrijkheid ingeboet.

Daarentegen vestigden zich te Brussel vanaf het begin van de geanalyseerde periode, verschillende industrieën van geringere omvang, zoals blijkt uit de hausse van de lokalisatiecoëfficiënt voor de elders niet uitgestippelde industrieën tussen 1965-1967 en 1970-1974 toen hij iets groter dan 1 was. De minder sterke specialisatie blijkt echter duidelijk uit de daling van die coëfficiënt voor een vrij belangrijk aantal industrieën : textiel, hout en meubelen, chemie en aanverwante bedrijven, gebakken aarde, keramiek, cement en glas.

Na deze vluchtige analyse van de lokalisatie van de industriële investeringen merkt men dat ondanks de geleverde inspanningen inzake versteviging en diversifiëring er sinds 1963 geen radicale wijziging te bespeuren valt in de industriële physionomie van de twee grote regio's (Vlaanderen en Wallonië) maar een versteviging van de traditionele activiteiten in Wallonië en een meer intense ontwikkeling van meer gediversifieerde bedrijvigheden in Vlaanderen. De toespitsing op de tertiaire sector te Brussel heeft de uitbreiding van andere, hiermee in verband staande sectoren, met zich gebracht (drukkerijen, uitgeverijen en bouw).

De statistieken van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (R.S.Z.), hoe partieel ze ook zijn en gezien zij slechts betrekking hebben op de afhankelijke beroepsbevolking, en hoe onbetrouwbaar ook om onder meer vergelijkingen in de tijd te maken — inzonderheid door wijzigingen van de inhoud van bepaalde reeksen — maken het mogelijk de regionale gegevens over de werkloosheid toe te lichten. Dit werd beoogd door de enkele bemerkingen die volgen en die slaan op de tewerkstelling in de nijverheid.

Drie jaren werden in beschouwing genomen en dit om welbepaalde en diverse redenen : 1965 : laatste jaar waarin de werkloosheidsgraad groter was in Vlaanderen dan in Wallonië; 1974 : het jaar van de piek van de groeiperiode van de Belgische economie vóór de recessie, en 1976, het laatste jaar waarvoor gegevens beschikbaar waren en tevens het jaar na de recessie.

Om de gevolgen van deze recessie duidelijk te kunnen belichten zou men evenwel over de gegevens van minstens nog een jaar moeten beschikken.

Van 1965 tot 1976 is de loonarbeid (arbeiders, bedienden, mannen, vrouwen) in de fabrieksnijverheid en de extractieve nijverheid voor het gehele Rijk met 127 410 eenheden teruggelopen. Het grootste deel van deze teruggang werd waargenomen tussen 1974 en 1976 (—83 955). Het verloop was evenwel verschillend in de 3 regio's. In Vlaanderen werd tussen 1965 en 1974 een toeneming van 62 750 genoteerd, gevolgd door een daling van 33 580 tussen 1976 en 1974, zodat op het einde van de periode, d.i. op 30 juni 1976, nog een vermeerdering met 29 170 arbeidsplaatsen in de nijverheid werd vastgesteld. In Wallonië houdt de daling van de werkgelegenheid aan en gedurende de periode 30 juni 1965-30 juni 1976 verminderde zij met 91 304 eenheden. In 1974, toen de werkgelegenheid in Vlaanderen in de nijverheid met 62 750 eenheden toenam, daalde die in Wallonië met 59 622 ten opzichte van 1965. In absolute cijfers was de daling van de arbeidsplaatsen in de nijverheid tussen 1976 en 1973 iets lager in Wallonië (—31 682) dan in Vlaanderen (—33 580), hetgeen gedeeltelijk kan worden verklaard door de minder sterke stijging van het aantal werklozen. De vermindering van de nijverheidsinplantingen in Brussel blijkt uit de daling met 65 276 eenheden van het aantal arbeidsplaatsen in de industrie tussen 1965 en 1976. Zoals voor Wallonië dateert dit verloop niet van de recessie vermits de daling van 1965 tot 1974 43 583 bedraagt, tegen 18 693 tussen 1974 en 1976. Zowel in Wallonië als te Brussel heeft de economische crisis de reeds sinds geruime tijd verwachte ontwikkeling in de hand gewerkt. De structurele omvang van de werkloosheid is dienvolgens duidelijk doorslaggevend in deze twee regio's. De weinig gunstige positie van Brussel inzake loonarbeid in de secundaire sector komt nog meer tot uiting wanneer het verloop van de bouwsector in overweging genomen wordt. Daar waar voor deze sector voor Vlaanderen en Wallonië de periode 1965-1976 afgesloten wordt met een toename van werkgelegenheid met respectievelijk 12 461 en 15 102 eenheden, vertoont Brussel een daling met 17 689 arbeidsplaatsen. De vooruitgang werd trouwens voor het overgrote deel geboekt tussen 1965 en 1970 (Vlaanderen : +15 722, gevolgd door een daling van 3 261 tussen 1970 en 1976; Wallonië : +12 412 en ook de daling te Brussel —11 423 tussen 1965 en 1970 en —6 266 tussen 1970 en 1976).

AFDELING II. — DE CONJUNCTUUR IN DE REGIO'S

§ 1. — INDUSTRIELE PRODUKTIE (1)

Voor het Rijk zag de basisbeweging van de industriële bedrijvigheid er als volgt uit : de opleving die het grootste gedeelte van 1976 besloeg, begon uit te deinen in het 4e kwartaal van dat jaar; deze beweging nam steeds meer vorm aan en gaf aanleiding tot een depressie in de herfst van 1977, die naderhand werd overbrugd.

(1) Zie eveneens 2e deel, hoofdstuk II : Nijverheid.

De ontwikkelingsverschillen van de regionale indexcijfers waren tweeërlei, nl. van sterkte en van fase. Zo was de opleving in 1976 veel krachtiger in Vlaanderen dan in de beide andere gewesten, waar zij uitermate bescheiden bleef. De daarop volgende uitdeining was meer uitgesproken te Brussel en in Wallonië dan in Vlaanderen; bovendien deed zij zich later voor in Vlaanderen (einde van het 1e kwartaal 1977) dan in Wallonië en te Brussel (in de loop van het vierde kwartaal van 1976). Dienvolgens is het ontwikkelingspatroon van de globale industriële bedrijvigheid in 1977 duidelijk anders in die beide gewesten dan in Vlaanderen. Het jaar van de eerst schuchtere en nadien duidelijke depressie in Wallonië en te Brussel is 1977. Voor het Vlaamse landsgedeelte zou dit verloop niet gelden : de recessie kwam er veel geleidelijker en liep uit op vervlakking.

Nu lijdt het geen twijfel dat het verschillend verloop van de industriële bedrijvigheid in de gewesten de weerspiegeling is van de aan hun eigen industriële structuur. In 1977 was de industriële bedrijvigheid immers gekenmerkt door uiteenlopende bewegingen naar gelang van de sectoren. Zo blijkt uit de sectoriële en nationale produktie-indexcijfers dat, ondanks enige opleving, de produktie van grondstoffen en van intermediaire produkten in 1976 beneden de conjunctuurpiek van 1974 bleef en dat in 1977 de afbrokkeling daar aanzienlijker was dan bij de andere goederencategorieën. Het is evenwel een feit dat deze produkties ruim vertegenwoordigd zijn in de Waalse economie, in tegenstelling met de Vlaamse (ijzer- en staalnijverheid; papier- en kartonindustrie; sector van de niet metaalhoudende mineralen, waaronder plat glas, keramiek, cement).

De Waalse industriële economie heeft waarschijnlijk een grotere ontreddering kunnen ontlopen dank zij de aanwezigheid van sterke bedrijven uit de sector van de metaalverwerking, die terend op de verworven vroegere bestellingen doorheen het jaar 1977 konden geraken.

Het is zò, dat het verschil tussen de gewesten steeds groter wordt : tijdens de piek van 1974 overschreed het indexcijfer van de nijverheidsproduktie in Vlaanderen dat van Wallonië met 13,1 %, maar tijdens het dieptepunt van de conjunctuur (3e kwartaal 1975) klom het tot 26,0 %. De duidelijke opleving die daarvan in Vlaanderen het gevolg was stond in vrij scherpe tegenstelling tot het zwakke herstel in Wallonië en leidde ertoe dat het verschil tijdens het 4e kwartaal van 1977 tot 28 % opliep.

§ 2. — HANDEL EN DIENSTEN

De statistiek van de in het raam van de B.T.W.-opgenomen verrichtingen verstrekt enkele gegevens op grond waarvan de ontwikkeling van de bedrijvigheid in deze sectoren globaal maar beknopt, kan worden beoordeeld. De hiervoor aangehaalde groeirata worden berekend op grond van gegevens in lopende prijzen, en omvatten derhalve evenveel prijsbewegingen als hoeveelheidsschommelingen en zijn kenmerkend voor het verloop in 1977 t.o.v. 1976.

Het omzetcijfer van de kleinhandel lag enigszins hoger in Vlaanderen (+14,2 %) en te Brussel (+13,1 %) dan in Wallonië (+12,1 %). De geringe groeiverschillen naargelang van de regio's duiden geenszins op een verschil in gezinsconsumptie in

die gewesten; het gaat wellicht om de uiting van een louter statistisch verschijnsel. Daarbij valt echter op te merken dat de huishoudelijke uitrustingsartikelen een grotere groei boekten in Vlaanderen (+18,3 %) dan in Wallonië (+15,7 %) en te Brussel (+14,1 %). Daarentegen steeg de afzet van wagens, fietsen en toebehoren in gelijke mate in de 3 gewesten : Wallonië +16,7 %, Vlaanderen +15,5 % en Brussel +15,2 %. Er wordt dus geen opmerkelijk verschil waargenomen in de streekgebonden consumptiegedragingen.

De groothandel nam in Vlaanderen reeds een aanzienlijke uitbreiding in 1976 en boekte daar opnieuw een grotere stijging (+10,0 %) dan in Wallonië (+5,1 %) en te Brussel (+4,9 %). Dit is waarschijnlijk de uiting van het verschillende bedrijvigheidstempo dat de regio's in 1977 kenmerkte; dit bleek reeds uit het onderzoek van de regionale indexcijfers van de nijverheidsproduktie. De toeneming van de « diensten aan ondernemingen » in Wallonië (+18,3 % in 1977) en in Vlaanderen (+16,0 %) volgt op een teruggang voor Wallonië in 1976 en een geringe aangroei in het Vlaamse landsgedeelte en blijkt dus een inhaalverschijnsel te zijn. Te Brussel was zij uitermate gering (+2,0 %). Voor dit gewest moet echter worden gewezen op de groei van de verrichtingen in de verzekeringssector (+21,7 %).

De Horecasector vorderde in een geringere mate dan in 1976, hoewel de rangschikking volgens het stijgingstempo per gewest niet werd gewijzigd : Brussel +12,3 %, Wallonië +6,9 % en Vlaanderen +1,3 %. Daarbij kan worden opgemerkt dat het hotelwezen sterk uiteenlopende resultaten vertoonde met een groei van 17,5 % te Brussel en een teruggang met 4,7 % in Wallonië en met 7,4 % in Vlaanderen.

§ 3. — WERKGELEGENHEID (1)

Zoals in 1976 nam de werkloosheid toe in de drie gewesten. Hoewel de stijging iets hoger lag in Vlaanderen dan in Wallonië bleef het werkloosheidspercentage (berekend t.o.v. van de bij de R.I.Z.I.V. tegen werkloosheid verzekerde bevolking) in dit laatstgenoemde gewest op een aanzienlijk hoger peil.

De oorzaak daarvan is bekend : door de structurele aspecten werd in Wallonië de werkloosheidsdrempel, van waaruit de conjunctuurbewegingen hun invloed deden gelden, hoger. Ook moet worden opgemerkt dat de toeneming van de werkloze vrouwen in Vlaanderen aanzienlijker is dan in Wallonië, terwijl voor de werkloze mannen de situatie andersom ligt. Daaruit blijkt duidelijk de aan elk van deze regio's eigen nijverheidsstructuur, in verband met de specificiteiten vanuit het oogpunt van de aangewende arbeidskracht (mannen of vrouwen) van de voornaamste nijverheidssectoren die het zwaarst door de crisis getroffen werden (in grote trekken : in Vlaanderen, de textielsectoren, de kleding; in Wallonië de sectoren van de metaal-, machine- en elektrische bouw evenals de bouwnijverheid).

In iedere regio is de werkloosheid onder de jongeren verhoudingsgewijze van dezelfde omvang en ligt zij steeds op een uitermate hoog peil. Zij nam trouwens

(1) Zie ook eerste deel, hoofdstuk II : Werkgelegenheid.

bijzonder toe in het Vlaamse landsgedeelte (in 1977 +18,4 % t.o.v. 1976, tegen +7,0 % over dat jaar t.o.v. 1975); in Wallonië is de toeneming aanzienlijker (+18,8 % in 1977, tegen +14,9 % in 1976). Zowel in het ene als in het andere gewest was de toeneming bij de jongeren (mannen) in 1977 opvallend groter t.o.v. het voorgaande jaar. Te Brussel was de vermeerdering aanmerkelijk geringer dan in de andere gewesten (+11,1 %).

Werkloosheidspercentages op 31 december (a)

OMSCHRIJVING	Vlaanderen		Wallonië		Brussel		Het Rijk	
	1977	1976	1977	1976	1977	1976	1977	1976
Mannen	8,2	7,0	11,4	9,5	10,5	9,3	9,4	8,0
Vrouwen	24,1	21,2	29,3	26,2	15,9	14,4	24,5	21,7
Totaal ...	**13,5**	**11,6**	**17,2**	**14,8**	**12,7**	**11,3**	**14,5**	**12,5**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Op basis van de verzekerden tegen werkloosheid (R.I.Z.I.V.).

§ 4. — BEDRIJFSSLUITINGEN EN FAILLISSEMENTEN

Bedrijfssluitingen

GEWEST	Aantal bedrijven		Getroffen werknemers	
	1977	$\frac{1977}{1976}$ in %	1977	$\frac{1977}{1976}$ in %
Vlaanderen	568	+38,9	15 975	+6,0
Wallonië	299	+30,6	11 263	+5,4
Brussel	260	+ 7,4	5 660	—1,3
Het Rijk ...	**1 127**	**+28,1**	**32 898**	**+1,9**

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Berekening : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Afgezien van Brussel, steeg het aantal bedrijfssluitingen in 1977 verhoudingsgewijs sterker dan het aantal door deze sluitingen getroffen werknemers. Dienvolgens is het gemiddeld aantal getroffen werknemers voor 1 bedrijfssluiting veel minder hoog in de twee grote gewesten, maar met toch steeds een voorsprong voor Wallonië t.o.v. Vlaanderen.

Gemiddeld aantal getroffen werknemers voor een bedrijfssluiting

GEWEST	1976	1977	$\frac{1977}{1976}$ in %
Vlaanderen	39	28	—27,2
Wallonië	47	38	—19,1
Brussel	24	22	— 8,3
Het Rijk ...	37	29	—21,6

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Berekening : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Het ziet er naar uit dat de bedrijven die hun deuren sloten gemiddeld van veel geringere omvang waren dan in 1976, waaruit dus zou blijken dat de K.M.O.'s waarschijnlijk meer getroffen werden in 1977 dan in 1976. Nadat zij betrekkelijk goed de eerste depressiegolf in 1975 hadden doorstaan, konden zij niet het hoofd bieden aan de tweede schok die zijn oorzaak vindt in de vertraging van de bedrijvigheid vanaf het 2e kwartaal van 1977.

Sectorieel gezien weerspiegelen de bedrijfssluitingen *grosso modo* de verschillende gewestelijke structuren. In verhouding tot het aantal werknemers werd Wallonië vooral getroffen in de sectoren van de metaal-, machine- en elektrische bouw, de bouwnijverheid en de confectie. In het Vlaamse landsgedeelte, waar het belang van de metaal-, machine- en elektrische bouw niet te verwaarlozen is, ging het vooral om de textiel- en de confectiesector. Hoewel uit de bijgaande tabel daarvan niets blijkt, was het te Brussel vooral de uitgeverijsector die het zwaarst te lijden had.

Percentage door bedrijfssluitingen getroffen werknemers in enkele grote bedrijfssectoren
(t.o.v. het totaal getroffen werknemers in ieder regio)

SECTOR	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Het Rijk
Voeding	4	4	2	5
Textiel	19	4	2	11
Confectie	16	11	9	13
Machine, metaal- en elektrische bouw	18	26	6	19
Bouwnijverheid	13	23	19	18

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Over het gehele jaar ligt de stijging van het aantal faillissementen hoger in Wallonië dan in het Rijk of in de andere gewesten. Zij is evenwel geringer dan de

toeneming in 1976 t.o.v. 1975 (+14,3 %) en dat is een kenmerk dat ook in de andere regio's te zien is. Deze vermindering van het aantal faillissementen is een verschijnsel dat van het einde van het jaar dateert, gezien het aantal faillissementen tijdens het vierde kwartaal geringer was dan een jaar voordien.

§ 5. — INVESTERINGEN EN HUISVESTING

De met de voordelen van de expansiewetten begunstigde investeringen (zie regionale spreiding op de tabel aan het einde van dit hoofdstuk) waren in 1977 aanzienlijk geringer dan in 1976 in de twee grote regio's, terwijl zij te Brussel flinke vorderingen boekten en op een hoog peil kwamen.

Wat het Vlaamse landsgedeelte betreft, ging het grootste aandeel van deze investeringen naar de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen, terwijl de provincies West-Vlaanderen, Limburg en Vlaams-Brabant slechts een klein gedeelte ervan voor zich konden opeisen.

In Wallonië ging het leeuwenaandeel (drie vierden) van die investeringen naar Henegouwen en de provincie Luik nam de helft van het overige voor haar rekening.

De kosten voor de staat inzake de toegekende steun zullen 3 579 miljoen F belopen voor Vlaanderen (waarvan 2 399 miljoen als rentebonificaties), 5 617 miljoen F voor Wallonië (waarvan 4 727 miljoen als rentebonificaties) en 184 miljoen voor Brussel, waar dit totale bedrag bestemd is voor rentebonificaties. Sedert 1962 worden de totale kosten voor de staat geraamd op 30 653 miljoen voor Vlaanderen (waarvan 21 785 miljoen als rentebonificaties), 31 161 miljoen voor Wallonië (waarvan 22 696 miljoen als rentebonificaties) en 632 miljoen voor Brussel (volledig als rentebonificaties).

De voor de industrie verwachte buitenlandse investeringen zijn hoger in Wallonië (3 289 miljoen F) dan in Vlaanderen (2 587 miljoen). In Vlaanderen gaan nagenoeg al deze investeringen naar de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen, maar ook naar Vlaams-Brabant. Wat Wallonië betreft zijn het de provincies Luik en Henegouwen die een groot gedeelte van deze buitenlandse of gemengde inplantingen naar zich toe trekken. Op te merken daarbij is evenwel het bedrag van 452 miljoen aan buitenlandse investeringen voor Luxemburg. Het is uiteraard te Brussel dat de buitenlandse of gemengde investeringen inzake handel en diensten zich zullen vestigen (3 319 miljoen, waarvan 2 586 miljoen te Brussel-hoofdstad).

Het aantal aangevatte woningen in Vlaanderen beliep 47 507 in 1977, tegen 49 444 in 1976; in Wallonië bereikt het 19 338 in 1977, tegen 20 532 het voorgaande jaar en te Brussel 5 540, tegen 6 207. Het volume van de aldus aangevatte woningen beliep 25 526 duizend m³ (—3,9 %) in Vlaanderen, 10 521 duizend m³ (+1,1 %) in Wallonië en 1 914 duizend m³ (—24,3 %) te Brussel-hoofdstad.

*
* *

Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in prijzen van 1970

PROVINCIE OF STREEK	Absolute gegevens (miljoenen franken)				
	1970	1971	1972	1973	1974 (a)
Antwerpen	207 185	216 088	229 243	245 656	257 366
Brabant	302 858	311 471	324 170	342 148	353 532
Henegouwen	133 687	135 678	140 876	149 114	153 851
Luik	117 102	121 253	131 656	135 179	141 389
Limburg	59 568	67 697	71 328	77 020	81 432
Luxemburg	18 662	19 759	20 841	22 305	23 188
Namen	38 044	40 125	40 878	43 969	45 539
Oost-Vlaanderen	135 148	139 822	151 125	162 041	170 518
West-Vlaanderen	120 429	125 226	132 808	142 213	148 727
Het Rijk ...	**1 132 683**	**1 177 119**	**1 242 925**	**1 319 645**	**1 375 542**
Vlaamse streek, inclusief Halle-Vilvoorde en Brussel-randgemeenten	609 352	638 338	679 104	727 695	763 389
Waalse streek	330 103	340 530	358 703	377 635	392 797
Brussel-Hoofdstad	193 228	198 251	205 118	214 315	219 356

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975, 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Produkt per inwoner tegen factorkosten in prijzen van 1970 (a)

PROVINCIE OF STREEK	Absolute gegevens (duizenden franken)				
	1970	1971	1972	1973	1974 (b)
Antwerpen	135,4	140,6	148,5	158,6	165,7
Brabant	139,5	142,7	147,7	155,4	160,1
Henegouwen	101,4	102,9	106,7	112,9	116,4
Luik	116,0	120,0	130,0	133,2	138,9
Limburg	91,7	103,1	107,5	115,1	120,6
Luxemburg	85,8	90,9	95,8	102,3	106,1
Namen	100,0	105,2	106,7	114,2	117,6
Oost-Vlaanderen	103,3	106,5	114,8	122,9	129,0
West-Vlaanderen	114,5	118,5	125,2	133,6	139,2
Het Rijk ...	**117,5**	**121,7**	**128,0**	**135,5**	**140,8**
Vlaamse streek, inclusief Halle-Vilvoorde en Brussel-randgemeenten	112,8	117,5	124,3	132,6	138,4
Waalse streek	104,5	107,6	113,0	118,5	122,8
Brussel-Hoofdstad	179,6	184,4	191,4	201,0	207,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De cijfers in deze tabel zijn niet te interpreteren als het inkomen waarover iedere persoon, woonachtig in de vermelde geografische gebieden, beschikt. Zij zijn een maatstaf voor het inkomen dat in deze gebieden ontstaat en dat na aftrek van de depreciatie kan betaald worden hetzij aan onderhorigen van de streek zelf, hetzij, gelet op o.a. de pendelbeweging, aan onderhorigen van andere streken.

(b) De gegevens voor 1975, 1976 en 1977 zijn nog niet beschikbaar.

Localisatiequotient en gemiddeld jaarlijks groeipercentage van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en per gewest

OMSCHRIJVING	VLAANDEREN			WALLONIE			BRUSSEL-HOOFDSTAD		
	Localisatie-quotient		1974/1970 in % (a)	Localisatie-quotient		1974/1970 in % (a)	Localisatie-quotient		1974/1970 in % (a)
	1970	1974		1970	1974		1970	1974	
Landbouw	1,00	1,18	3,09	1,24	1,20	0,56	0,01	0,01	0,97
Extractieve nijverheid	0,71	0,75	—3,42	2,12	2,02	—6,65	0,01	0,01	3,50
Voeding, dranken, tabak	1,16	1,15	5,29	0,90	0,88	3,69	0,68	0,67	1,94
Textiel	1,43	1,43	1,82	0,67	0,63	—0,18	0,21	0,18	—6,06
Kleding, schoeisel	1,26	1,20	2,18	0,46	0,47	2,81	1,09	1,24	4,60
Hout, meubelen	1,42	1,41	13,75	0,53	0,53	12,82	0,50	0,39	4,48
Papier, drukkerij	0,77	0,84	6,55	0,92	0,98	5,45	1,85	1,62	—1,45
Scheikunde	1,39	1,40	10,84	0,58	0,62	9,65	0,50	0,28	—5,61
Klei, keramiek, glas, cement	0,84	0,80	5,21	1,80	1,87	5,15	0,14	0,13	—1,58
Staal, non-ferro	0,51	0,52	9,25	2,48	2,47	5,91	0,02	0,03	7,16
Metaalverwerking	1,09	1,15	9,36	1,01	0,94	4,37	0,69	0,60	1,21
Diverse nijverheden	1,33	1,29	11,54	0,69	0,78	14,17	0,47	0,39	4,90
Garages	1,00	0,99	5,57	1,11	1,12	4,75	0,81	0,82	3,30
Bouw	1,00	0,94	2,88	1,02	1,10	5,03	0,96	1,04	3,35
Water, gas, elektriciteit	1,08	1,05	13,07	1,02	1,06	13,00	0,70	0,72	11,13
Handel	0,94	0,93	5,65	0,80	0,85	5,98	1,53	1,50	2,62
Financiële diensten	0,60	0,63	11,42	0,49	0,53	11,03	3,07	3,14	8,09
Woningen	0,91	0,90	3,19	1,02	1,02	2,29	1,24	1,31	2,21
Vervoer, verkeer	1,15	1,19	6,19	0,77	0,71	1,82	0,92	0,87	1,29
Diensten	0,91	0,89	5,17	1,03	1,06	5,08	1,21	1,27	4,29

(a) Gemiddeld jaarlijks groeipercentage (coëfficiënt van Peseck) berekend op basis van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten in prijzen van 1970 - Statistisch Tijdschrift, nr 11-12/1976.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Localisatiequotient van de industriële investeringen

OMSCHRIJVING	Vlaanderen		Wallonië		Brussel	
	1963 -1967	1970 -1974	1963 -1967	1970 -1974	1963 -1967	1970 -1974
Extractieve nijverheid	0,39	0,37	2,41	2,27	0,04	0,08
Voedingsmiddelen, dranken en tabak	1,05	1,13	0,79	0,70	1,44	1,38
Textiel	1,19	1,39	0,85	0,53	0,26	0,20
Kleding en schoeisel	1,08	1,19	0,54	0,55	2,14	1,66
Houten meubelen	1,27	1,45	0,57	0,40	0,71	0,43
Papier, drukkerij, uitgeverij	0,78	0,81	0,96	0,98	2,66	2,78
Chemie en aanverwante activiteiten	1,30	1,20	0,52	0,77	0,67	0,22
Klei, ceramiek, glas en cement	0,78	0,78	1,58	1,50	0,42	0,20
IJzer- en staalnijverheid, non-ferrometalen, metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	0,94	0,84	1,22	1,29	0,59	0,80
Overige verwerkende industriën	1,04	1,00	0,98	1,05	0,84	1,05
Bouwnijverheid	0,87	0,87	0,81	0,79	2,59	3,09

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

PROVINCIE, ARRONDISSEMENT EN GEWEST	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977		Totaal (a)	
							Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Antwerpen	12 206	5 339	7 925	6 828	9 177	20 138	15 769	22,8	148 177	20,2
West-Vlaanderen	5 414	2 567	4 978	3 346	4 517	6 550	4 664	6,7	51 176	7,0
Oost-Vlaanderen	9 932	5 484	9 171	5 756	6 515	15 467	8 525	12,3	121 939	16,7
Limburg	4 223	1 761	6 232	7 600	3 393	7 685	3 340	4,8	67 595	9,3
Vlaams Brabant	6 303	2 054	3 397	2 068	1 342	3 025	2 578	3,7	29 840	4,1
Vlaamse gewesten	*38 079*	*17 205*	*31 703*	*25 598*	*24 944*	*52 865*	*34 876*	*50,3*	*418 727*	*57,3*
Henegouwen	8 302	10 963	8 449	6 407	3 177	18 878	24 369	35,1	142 211	19,4
Luik	4 354	4 026	14 280	4 937	4 238	16 786	3 856	5,6	100 851	13,8
Luxemburg	165	272	1 236	415	955	800	254	0,4	7 732	1,1
Namen	1 075	490	5 264	2 727	377	2 236	2 294	3,3	21 577	3,0
Nijvel (arrond.)	670	2 412	1 802	1 788	737	1 613	1 207	1,7	22 460	3,1
Waalse gewesten	*14 566*	*18 163*	*31 031*	*16 274*	*9 484*	*40 313*	*31 981*	*46,1*	*294 831*	*40,4*
Hoofdstad Brussel	*1 201*	*309*	*2 858*	*954*	*1 951*	*817*	*2 513*	*3,6*	*17 017*	*2,3*
Het Rijk ...	**53 845**	**35 677**	**65 593**	**42 826**	**36 379**	**93 995**	**69 370**	**100,0**	**730 576**	**100,0**

(a) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Voorziene buitenlandse investeringen

Regionale en sectoriële spreiding (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1976			1977			1972-1977		
	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad
Metaal en aanverwanten	297	86	261	1 112	480	349	7 807	8 619	1 541
Scheikunde	2 836	4 366	148	313	830	23	19 939	8 861	583
Petroleum	—	—	1	—	—	—	101	—	19
Papier	37	—	2	751	—	52	813	155	64
Textiel	589	12	16	90	9	456	2 376	611	558
Andere	598	237	1 074	971	2 054	1 706	6 249	8 685	10 657
Totaal ...	**4 357**	**4 701**	**1 502**	**3 237**	**3 373**	**2 586**	**37 285**	**26 931**	**13 422**

(a) Volgens de exploitatieplaats.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen

GEWESTEN	Eind december 1976	Stijging t.o.v. eind december 1975 (%)	Eind december 1977	Stijging t.o.v. eind december 1976 (%)
Vlaanderen	120 898	+28,4	162 194	+34,1
Wallonië	82 450	+26,2	104 230	+26,4
Brussel-Hoofdstad	25 189	+41,0	29 935	+18,8
Het Rijk ...	**228 537**	**+28,8**	**296 359**	**+29,7**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen
(maandgemiddelden)

GEWESTEN	1976			1977					
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	In % t.o.v. 1976	Vrouwen	In % t.o.v. 1976	Totaal	In % t.o.v. 1976
Vlaams	48 974	71 924	120 898	52 423	+ 7	89 414	+24	141 837	+17
Waals	36 705	45 746	82 450	40 280	+10	53 926	+18	14 206	+14
Brussel-Hoofdstad ..	12 625	12 563	25 189	13 584	+ 8	14 657	+17	28 241	+12
Het Rijk ...	**98 304**	**130 233**	**228 537**	**106 287**	**+ 8**	**157 997**	**+21**	**264 284**	**+16**

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Verloop van de werkloosheidsgraad per regio (a)

JAARTAL	GEWEST								
	VLAAMS			WAALS			BRUSSEL-HOOFDSTAD		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1973	2,6	4,9	3,3	3,9	9,3	5,5	2,2	3,6	2,7
1974	2,7	6,1	3,7	3,9	11,1	6,0	2,4	4,3	3,1
1975	4,7	11,2	6,7	6,0	15,3	8,8	5,3	7,4	6,2
1976	5,1	15,8	8,5	7,2	19,5	11,1	7,2	10,9	8,7
1977	5,4	18,7	9,9	8,0	22,1	12,6	7,9	12,6	9,9

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Verhouding tussen het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen en het aantal verzekerden tegen werkloosheid (R.I.Z.I.V.).

Faillissementen per gewest

GEWESTEN	Aantal			Betrekkelijke belangrijkheid (%)		
	1975	1976	1977	1975	1976	1977
Vlaanderen	885	974	1 011	39,5	39,7	40,9
Wallonië	623	712	749	27,8	28,9	30,3
Brussel (gerecht. arrond.) .	734	773	711	32,7	31,4	28,8
Het Rijk ...	**2 242**	**2 459**	**2 471**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Eurinform.

Spreiding van de faillissementen per provincie

PROVINCIE	1975	1976	1977	Toeneming in % in 1977 t.o.v. het voorgaande jaar
Antwerpen	351	367	401	+ 9,3
Brabant	829	879	820	— 6,7
West-Vlaanderen	157	224	191	—14,7
Oost-Vlaanderen	168	196	203	+ 3,6
Henegouwen	210	266	257	— 3,4
Luik	277	295	333	+12,9
Limburg	175	143	166	+16,1
Luxemburg	27	33	36	+ 9,1
Namen	48	56	64	+14,3
Het Rijk ...	**2 242**	**2 459**	**2 471**	**+ 0,5**

Bron : Eurinform.

ZEVENDE DEEL

ECONOMISCHE BETREKKINGEN MET HET BUITENLAND

ZEVENDE DEEL

ECONOMISCHE BETREKKINGEN MET HET BUITENLAND

HOOFDSTUK EEN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. — ALGEMEEN

Tot voor kort had België betrekkelijk weinig moeilijkheden om hetgeen het produceerde in het buitenland af te zetten. Thans dreigt deze mogelijkheid te vervagen : op de verschillende internationale markten wordt een veel scherpere concurrentie dan voorheen gevoerd en de afzet van de uitvoerprodukten verloopt moeilijk zonder de toepassing van een reeks bevorderingsmaatregelen.

Het beleid van de Minister van Buitenlandse Handel komt aan deze behoefte tegemoet. Verschillende, op de geografische diversifiëring van de afzet aan het buitenland en op de sectoriële verscheidenheid gerichte initiatieven werden op dat gebied genomen opdat de Belgische uitvoer zich in de trend van de wereldhandel zou handhaven.

Wat de exportfinanciering betreft, besloot het Ministerieel Comité voor economische en sociale coördinatie in oktober 1977 ertoe het peil van de rentebonificatie te wijzigen om aldus, naar gelang van de concurrentie-omstandigheden, de percentages aan te passen aan die welke bepaald zijn bij de internationale regeling (1) die een 20-tal landen bindt, d.i. 7,5 % voor de ontwikkelingslanden, 7,75 % voor de landen van de tussencategorie (waaronder die met staatshandel) en 8 % voor de industrielanden. De stabiliteit van de rentetarieven kan voortaan gedurende 12 maanden worden gewaarborgd. Voorts werd, met het oog op een verbetering van de procedure tot bonificatietoekenning, de bevoegdheid van de Minister van Buitenlandse Handel verruimd : hij kan immers, binnen de perken van de voormelde percentages, tot de bonificatie besluiten voor zover het kredietbedrag niet hoger ligt dan een miljard en het Comité Copromex een eenstemmig advies uitbracht.

Wat de Nationale Delcrederedienst betreft, werd de maximumgrens van de door dit orgaan voor eigen rekening toe te kennen verbintenissen van 180 miljard op 200

(1) Deze regeling wordt door nagenoeg al de O.E.S.O.-landen toegepast en er wordt bij bepaald, in functie van de derde bestemmingslanden, welke de minimum rentetarieven, de maximum kredietlooptijd en het minimum percentage van de betalingen tot bij de levering, inclusief deze bij de levering, zijn.

miljard gebracht. Bovendien worden de mogelijkheden tot verbetering en verruiming van de risicodekking nagegaan, o.m. in verband eensdeels met de onstoffelijke prestaties die geen verband houden met de levering van nijverheidsinstallaties, maar wel betrekking hebben op een afstand van technologie en van kennis, rekening houdend met de aard van deze afstand, hun weerslag op de werkgelegenheid en daarenboven met de buitenlandse concurrentie op dat gebied, en anderdeels met de versoepeling van de mogelijkheden tot herverzekering bij de Staat voor uitzonderlijk ernstige risico's.

De N.D.D. zet ook zijn inspanningen voort om in samenwerking met de particuliere sector een oplossing te vinden voor het belangrijk probleem van de borgstellingen voor de bankwaarborgen die in sommige landen meer en meer geëist worden.

Met betrekking tot de overheidssteun bij de investeringen in het buitenland ligt het in de bedoeling van de Minister van Buitenlandse Handel de afsluiting van overeenkomsten tot voorkoming van dubbele belasting en van akkoorden inzake bescherming van particuliere investeringen in de hand te werken. Bovendien zullen de inspanningen met het oog op de bevordering van de Belgische investeringen in het buitenland in het kader van de Belgische Internationale Investeringsmaatschappij aandachtig gevolgd worden.

Wat de leningen van de ene staat aan de andere betreft beliep het begrotingsbedrag voor 1977 1,675 miljard; in 1978 zal het tot 2 miljard worden opgetrokken. Deze leningen dienen grotendeels voor de aankoop van Belgische investeringsgoederen. Inspanningen worden ook geleverd opdat deze leningen zouden worden aangewend in combinatie met handelskredieten, opdat zij een vermenigvuldigingseffect zouden opleveren.

Aangaande de B.D.B.H. werd de bevoegdheid van de Minister van Buitenlandse Handel verruimd op het stuk van de financiële interventies ten laste van het Fonds van de Buitenlandse Handel :

— inzake de studie van offerte-aanvragen vanwege het buitenland of offertes ter bestemming van het buitenland kan de Minister voorwaardelijke leningen toekennen in de plaats van waarborgen voor kosteloze studiën of studiën tegen verlaagde prijs (1);

— inzake de inplanting in het buitenland kan de Minister de toekenning van de gevraagde interventie verlenen of weigeren indien het bedrag ervan lager is dan 5 miljoen frank per jaar. Het M.C.E.S.C. besluit enkel tot de toekenning of de weigering van de gevraagde interventie indien het bedrag ervan 5 miljoen frank of meer bedraagt over een looptijd van een jaar of meer (2).

Daar de Belgische uitvoer naar andere landen steeds meer door de invoer uit die landen bedongen wordt, werd in de B.D.B.H. een « invoer- en doorvoercel » opgericht. Om voorts tegemoet te komen aan de bijzondere behoeften van menige kleine en middelgrote ondernemingen op het vlak van de commercialisering van hun produktie

(1) Beslissing van het M.C.E.S.C. van 31 maart 1977.
(2) Beslissing van het M.C.E.S.C. van 17 februari 1977.

en/of hun diensten aan het buitenland eensdeels en om het gebrek aan informatie inzake de door de overheid op dat gebied gebeurlijk toe te kennen steun anderdeels, overweegt de B.D.B.H. de oprichting van « Exportclubs » (1), waarvan het oogmerk zou bestaan in de uitwisseling van desbetreffende informatie en ervaringen, de gemeenschappelijke bestudering van de problemen en het zoeken naar oplossingen ervoor, alsmede van de middelen om de uitvoer te bevorderen.

In mei 1977 besloot het M.C.E.S.C. ertoe het in 1968 opgerichte Permanent Comité voor Exportbevordering, dat sedert 1970 niet meer was bijeengekomen, nieuw leven in te blazen; de samenstelling ervan werd verruimd, o.m. door de toevoeging van de vertegenwoordigers der Staatssecretarissen bij de Streekeconomie. Dit nieuw comité kwam voor het eerst bijeen op 24 januari 1978 en onderzocht toen de schuldenlast van de landen met staatshandel van Oosteuropa, de compensatieverrichtingen met die landen, alsmede de Belgisch-Algerijnse handelsbetrekkingen.

Er moge ten slotte op gewezen worden dat op het vlak van de verschillende internationale instanties (Benelux, O.E.S.O., G.A.T.T., I.M.F.), België de volgende stellingen verdedigt :

— de harmonisering van de maatregelen die ten gunste van de uitvoer (verzekeringen - financieringen) en de uitschakeling van de wanverhoudingen werden genomen;

— de afschaffing van de voorwaarden van oneerlijke concurrentie en de verdediging van de principes van « Trade-pledge » (2) van de O.E.S.O.

AFDELING II. — ALGEMENE ONTWIKKELING VAN DE BIJZONDERE HANDEL

Na een forse groei tijdens het eerste gedeelte van het jaar 1976, — trouwens komend na een recessie in 1975, — boekte de buitenlandse handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in 1977 alsmaar een vertraging van zijn expansietempo. Het van seizoeninvloeden gezuiverd en afgevlakt verschil tussen de uitvoer en de invoer t.o.v. een tendens op lange termijn werd tijdens het voorgaande jaar steeds groter in negatieve zin en gaf daardoor blijk van de depressieve fase van de conjunctuurcyclus.

Hoewel over het laatste kwartaal van 1977 de uitvoer 0,4 % lager lag dan tijdens het overeenkomstige kwartaal van 1976 en dat verschil bij de invoer zelfs 1,1 % bereikte, wordt een bepaalde stabilisatie in het dalingstempo waargenomen, gezien het verschil t.o.v. het overeenstemmend kwartaal van 1976 bij de invoer 0,2 % beliep, terwijl bij de uitvoer deze stabilisatie tot uiting zou komen in een geringere vermindering van het groeitempo van het ene kwartaal op het andere.

---

(1) Zij kunnen worden ingericht op sectoriële of regionale basis of volgens geografische zones.

(2) Deze verklaring heeft tot doel elke unilaterale actie welke een nadelige uitwerking op de internationale economische betrekkingen zou hebben, te voorkomen.

Over het gehele jaar 1977 lag de uitvoer van de B.L.E.U. ter waarde van 1 343,6 miljard frank, 6,1 % boven het bedrag van het voorgaande jaar. De invoer bedroeg 1 442,6 miljard frank, d.i. 5,4 % meer dan een jaar voordien. Het handelstekort beloopt 99 miljard; op het einde van 1976 bereikte het 102,5 miljard. Het dekkingspercentage invoer/uitvoer komt over het gehele jaar op 93,1 %.

De afzwakking van het groeitempo van de buitenlandse handel naar waarde vindt haar oorzaak in een geringere stijging van de invoerprijzen dan van de prijzen bij de uitvoer, evenals in een mindere toeneming van de in- en uitgevoerde hoeveelheden. Zo komt het dat de ontwikkeling van de buitenlandse handel veel gelijkenis vertoont met die van andere statistische grootheden, zoals de nijverheidsproduktie, zodat eenzelfde conjunctuurpatroon te voorschijn komt, nl. dat van een economie met een kruipende groei.

Volgens de Nationale Bank van België is de hausse van de invoerprijzen aanmerkelijk vertraagd, vooral inzake de uitrustingsgoederen en de produktiegoederen. Voor de uitvoerprijzen was dit minder het geval, zodat de ruilpercentages, in tegenstelling tot deze over 1976, een verbetering zouden hebben geboekt.

Voorts lijkt het concurrentievermogen van de Belgische uitvoer zich sedert 1976 te hebben hersteld, hetgeen toelaat de nabije toekomst minder pessimistisch te bekijken; zowel de sectoriële ontwikkeling van de buitenlandse handel als de geografische spreiding ervan geven echter blijk van aanzienlijke — en vaak zelfs structurele — zwakten, waardoor het concurrentievermogen op langere termijn in het gedrang zou kunnen komen.

Wat de wereldhandel betreft, wordt bij het algemeen verdrag voor douanetarieven en handel (G.A.T.T.) opgemerkt dat in 1977 de waarde ervan op ca 1 150 miljard dollar kwam (1), hetgeen een stijging naar waarde met 13 % betekent t.o.v. 1976, nagenoeg dezelfde als die van een jaar voordien. Naar volume daarentegen, vertraagde de groei zeer sterk, gezien zij in 1977 rond 4 % lag, tegen 11 % in 1976; deze zwakte kan worden verklaard door de tijdens het tweede halfjaar van 1977 vastgestelde aanmerkelijke stabilisatie.

§ 1. — UITVOER

De uitvoer van minerale produkten, evenals die van edelstenen en edele metalen boekte de grootste stijging in 1977, zodat hun betrekkelijke belangrijkheid in de gezamenlijke afzet van de B.L.E.U. aan het buitenland toenam. De geringe uitvoertoeneming van de andere grote goederencategorieën, inclusief het vervoermaterieel, evenals de teruggang van de onedele metalen en werken daarvan — in hoofdzaak te wijten aan de crisis in de ijzer- en staalnijverheid — zijn slechts de blijken van het ongunstig conjunctuurverloop in 1977 in de Europese landen aan welke nagenoeg drie vierden van de door de Economische Unie geëxporteerde goederen worden geleverd.

(1) Het G.A.T.T. beschikt voor 1977 slechts over statistieken van de buitenlandse handel van sommige industrielanden; voor de andere doet het ramingen; de vermelde gegevens zijn dus approximatief.

Inzonderheid wordt een vermindering van de afzet van de B.L.E.U. aan Frankrijk opgemerkt. Daarentegen kenden de leveringen aan de Verenigde Staten een flinke opleving, na de slechte resultaten van 1976. Ook de vraag vanwege de ontwikkelingslanden was levendig, terwijl die vanwege de landen met staatshandel terugliep.

1. — *Sectoriële spreiding.*

Het onderzoek van de uitvoer van de B.L.E.U. per nijverheidssector veroorlooft het onmiddellijk vast te stellen dat tijdens het afgelopen jaar de traditionele steunpijlers van de Belgische afzet aan het buitenland ontbraken. Deze vaststelling geldt vooral voor de ijzer- en staalnijverheid, waarvan de uitvoer in een jaar tijd met 8,0 % daalde; zowel de primaire vormen als de halfafgewerkte produkten liepen terug. Deze sector, die in 1974 nog 17,8 % van de totale uitvoer voor zijn rekening nam, — hoewel het toen toch om een uitzonderlijk jaar ging, gezien tijdens de drie voorgaande jaren dat aandeel gemiddeld rond 15 % schommelde — komt slechts nog voor 10,4 % tussenbeide in de Belgische inspanning op de internationale markten. In verschillende studiën werd ten overvloede gewezen op de wankele situatie van de ijzer- en staalnijverheid, niet alleen in België, maar ook in West-Europa, zodat het niet noodzakelijk is hier verder uit te weiden over een bedrijfstak, waarvan het verval van de buitenlandse afzet een weerslag heeft op de bedrijvigheid.

De tweede traditionele steunpijler van de Belgische uitvoer, de metaalverwerking, boekte tijdens het verstreken jaar slechts een groei van 3,3 %. Na een aandeel van 27,3 % in de totale uitvoer over 1976, komt haar afzet nu op 26,6 %, hetgeen echter nog groter is dan het tussen 1972 en 1975 bereikte percentage. In deze sector is er de tak van het vervoermaterieel die ruim 45 % van de afzet van de metaalverwerking aan het buitenland vertegenwoordigt, en die slechts een stijging met 4,6 % boekte; een tempo dus dat lager ligt dan het algemeen gemiddelde van de totale uitvoer. De afzet van spoorwegmaterieel en schepen daarentegen kent een aanzienlijke teruggang. De machines en toestellen stegen slechts weinig, in tegenstelling tot de textielmachines die in 1977 een flinke vordering boekten; tijdens dit jaar liepen eveneens de machines voor metaalbewerking sterk terug. Daarbij moet ook worden opgemerkt dat de fabrieksartikelen waarvan hiervoren nog geen sprake, evenals de wapens en munitie van jaar tot jaar achteruitgaan.

De uitvoer van non-ferrometalen steeg met 7,6 %; hun aandeel in het totaal nam in 1977 enigszins toe, maar is steeds lager dan in 1973 en 1974.

De toeneming met 2,3 % van de afzet van de textielindustrie aan het buitenland betekent een nieuw aanzienlijk verlies van deze sector in de totale uitvoer. Sedert 7 jaar daalde dit aandeel van 11,9 % tot 9,2 %. De afzet van weefsels en touwwerk steeg in 1977 met 4,2 % en droeg zo de uitvoerinspanning van deze sector weg, sector waarvan de andere rubrieken — zoals de garens — stagneren of zoals de vezels, teruglopen. De moeilijkheden die deze industrie doormaakt zijn aan deze slechte resultaten niet vreemd.

Met een groei van 6,6 % in één jaar verhoogt enigszins het aandeel van de sector der chemische nijverheid in de totale uitvoer. Dit vrij gunstige resultaat voor het

conjunctuurklimaat van 1977 is te danken aan de afzet van verven, looimiddelen en kleurstoffen die met 16,1 % toenamen, maar waarvan de betrekkelijke belangrijkheid gering is, van farmaceutische produkten : + 14,2 % en van kunstmeststoffen : + 10,5 %. De organische en anorganische produkten daarentegen boekten slechts een bescheiden toeneming.

De uitvoer van voedingsprodukten groeit enigszins sneller aan dan het algemeen gemiddelde, vooral onder impuls van de suiker en de zuivelprodukten.

De afzet van de diamantnijverheid aan het buitenland stijgt met 37,3 %, d.i. meer dan in 1976. Zijn betrekkelijke belangrijkheid in het totaal klimt dus tot 5 %, hetgeen een belangrijke prestatie is.

De uitvoer van de kolenmijnen en de cokesfabrieken lopen terug en komen weer op het peil van 1974. De afzet van de aardolienijverheid aan het buitenland ging met 29,2 % omhoog, waardoor deze prestatie ruim die van 1976 overtreft. Van 1971 tot 1977 kwam het relatief aandeel van deze produkten in het totaal van 2,4 % op 5,2 %; de prijshausse van de aardolieprodukten is daar weliswaar niet vreemd aan, maar de inplanting van nieuwe raffinaderijen heeft in een analoge zin gewerkt.

Ten slotte kan nog worden gewezen op de vastheid van de uitvoer vanwege de rubber- en houtnijverheid, die beide hun relatieve positie verbeterden, hoewel deze tijdens de jongste jaren vrij constant bleef.

Per categorie van produkten dient de sedert 3 jaar aanhoudende geringe daling van het relatief aandeel van de verkoop aan het buitenland van grondstoffen en intermediaire produkten te worden opgemerkt; dit aandeel ligt amper beneden 50 %, hetgeen veel te hoog is voor een op de uitvoer gericht land als België dat moet afrekenen met de ontwikkelingslanden, die gelijkaardige produkten tegen veel geringere kosten produceren. Tevens kan worden aangestipt dat de afzet van landbouwprodukten vrij snel toeneemt, waardoor de zwakkere stand van de intermediaire nijverheidsprodukten wordt gecompenseerd.

Met een stijging van 19 % in 1977 loopt het betrekkelijk aandeel van de brandstoffen- en energieuitvoer in een jaar tijd op van 4,8 % tot 5,4 %.

De uitvoer van consumptiegoederen kan nog steeds niet het betrekkelijk aandeel in het totaal dat zij tussen 1971 en 1973 had, inwinnen; toch komt zij steeds nader tot dat peil onder de impuls van de afzet van niet-duurzame goederen, vooral niet-voedingswaren. De tijdens het verstreken jaar geboekte groeipercentages veroorloven het echter niet een aanzienlijke toeneming in het vooruitzicht te stellen; het gaat veeleer om een inhaling.

Door de stijging van de uitrustingsgoederen met 1,3 % valt hun betrekkelijk aandeel van 15,3 % op 14,6 %. Deze situatie moet vooral worden toegeschreven aan het vervoermaterieel, waarvan de afzet in het buitenland in 1977 met 1,6 % terugliep. De motoren en vaste investeringen boeken een bescheiden groei, in tegenstelling met de afzet van wetenschappelijke en medische toestellen, die met 20 % groeit.

Aan de hand van de hiervoren genoemde resultaten is het duidelijk dat in de B.L.E.U. nog steeds niet werd overgegaan tot de zo belangrijk lijkende herstructurering om de ontwikkeling tijdens de komende jaren in vaste banen te leiden.

De Belgische, in het buitenland verkochte produkten, zijn vaak niet voldoende aangepast aan de behoeften van de kopers; het gaat hierbij om een gebrek aan soepelheid bij de aanpassing van de vervaardigde goederen aan de wereldvraag. Dit — dynamisch — proces moet meer op het vlak van de produkten dan van de bedrijfstakken gebeuren.

Het concurrentievermogen van een economie kan worden gemeten aan de ontwikkeling van haar produktiekosten, maar ook aan haar vermogen haar produktie op het gepaste tijdstip anders te oriënteren. Het eerste van deze elementen doet zich gunstiger voor dan enkele tijd geleden; een inspanning moet worden geleverd om behoorlijke resultaten bij het tweede element te bereiken.

2. — *Geografische spreiding.*

Het aandeel van de landen van de Europese Economische Gemeenschap in het totaal van de uitvoer liep terug van 73,5 % tot 71,2 %, gezien de lage groei van de afzet aan die groep landen die voornamelijk te wijten is aan de daling van de Franse en Italiaanse aankopen aan de B.L.E.U.; daarentegen kent de afzet aan het Verenigd Koninkrijk een forse opgang. De wankelbare conjunctuur in de meeste dezer landen gaf aanleiding tot deze geringere stijging in 1976.

De duurzame consumptiegoederen en vaste investeringen, evenals de brandstoffen en energie zijn de voornaamste categorieën van produkten voor welke de uitvoer naar Frankrijk terugliep; de afzet van landbouwprodukten en niet duurzame consumptiegoederen, evenals van medische en wetenschappelijke toestellen aan dit land kennen evenwel nog een normale expansie. Bij al de categorieën van produkten, behalve de non-food consumptiegoederen, het transportmaterieel en de wetenschappelijke toestellen werd een vermindering van de afzet ter bestemming van Italië geboekt.

Wat de afzet aan Nederland betreft, wordt de grootste stijging gemerkt bij de leveringen van industriegrondstoffen en van wetenschappelijke toestellen. Bij de niet duurzame consumptiegoederen, de motoren en de vaste investeringen wordt een enigszins grotere toeneming dan het gemiddelde vastgesteld. Inzake de Duitse Bondsrepubliek zijn het vooral de duurzame consumptiegoederen en de wetenschappelijke toestellen die een snelle vordering noteren, evenals de verkoop van brandstoffen en energie. Het schitterend resultaat van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk, ten slotte, is te danken aan de landbouwprodukten en de intermediaire nijverheidsprodukten, de brandstoffen en energie en de consumptiegoederen; daarentegen wordt bij de afzet van uitrustingsgoederen aan dit land een sterke teruggang waargenomen, vooral bij het vervoermaterieel.

De uitvoer naar de Angelsaksische landen boekte een aanzienlijke vordering, gezien die ter bestemming van de Verenigde Staten, met een toeneming van 25 %, het in 1976 opgelopen terreinverlies goedmaakte; daarbij moet evenwel worden

opgemerkt dat deze stijging in hoofdzaak steunt op de grondstoffen en de intermediaire produkten, evenals op de niet duurzame consumptiegoederen terwijl de afzet van uitrustingsgoederen in totaal terugloopt. Deze beweging werd veroorzaakt door de daling van de uitvoer van wetenschappelijke toestellen.

De afzet aan de landen met staatshandel verminderde in 1977 met 12 %; deze teleurstellende stand van zaken geldt niet voor de duurzame en niet duurzame consumptiegoederen.

De enige landen die dus hun relatieve positie in het totaal van de Belgische uitvoer verbeterden, zijn de ontwikkelingslanden. De situatie is minder te danken aan hun aankopen van uitrustingsgoederen — behalve dan misschien de Afrikaanse landen, waarvan de invoer van Belgisch vervoermaterieel toenam — dan wel aan de afzet van consumptiegoederen, en dan vooral van voedingsprodukten. Een niet te verwaarlozen aandeel van de afzet aan dit gedeelte van de wereld bestaat nog steeds uit de uitvoer van grondstoffen en intermediaire produkten; deze aangroei geeft blijk van de belangstelling dezer landen voor België.

§ 2. — INVOER

In de loop van het jaar richtte de invoer zich geleidelijk op het conjunctuurpatroon van de voornaamste bedrijfssectoren die hij van grondstoffen en intermediaire produkten voorziet, waarbij wellicht een vrij aanzienlijk aandeel van de op het einde van het jaar nog bestaande toeneming moet worden toegeschreven aan de gehandhaafde — hoewel op een lager peil dan in 1976 — groei van de binnenlandse particuliere consumptie, alsmede aan sommige uitrustingsgoederen , o.m. medische toestellen en vervoermaterieel.

De zwakte van de industrieconjunctuur komt eveneens tot uiting in de invoer van energieprodukten, waarvan de globale stijging betrekkelijk gering is.

1. — *Sectoriële spreiding.*

Het verval van de staalnijverheid is de oorzaak van de aanmerkelijke daling van de invoer van produkten van deze sector, vooral in de primaire vormen; de aankopen van intermediaire produkten blijven op een minder op de baisse gerichte positie.

De ontwikkeling van de aankopen van de metaalverwerkende sector kon, in de economische samenhang van 1977, als gunstig worden beschouwd : de invoer steeg met ongeveer 6 % en de meeste subsectoren slaagden erin deze beweging te volgen, op de elektrische machines en toestellen na, waar de toeneming tot 2,6 % beperkt bleef. Bij de machines (behalve de elektrische) blijft het betrekkelijk aandeel dat zij sedert 1976 vertegenwoordigen, onaangetast. De invoer van transportmaterieel droeg het meest bij, samen met de fabrieksprodukten, tot de goede houding van de gezamelijke sector.

De invoer van non-ferrometalen stagneerde in 1977. Deze ontwikkeling is te wijten aan de dalende aankopen van de niet-bewerkte produkten, terwijl de bewerkte produkten een grote vordering boekten.

De groei ad 1,5 % van de invoer van produkten van de textielnijverheid is toe te schrijven aan de aankopen van weefsels en touwwerk terwijl de andere afgewerkte produkten zoals garens en weefsels, een aanzienlijke vermindering ondergingen.

De uiteenlopende ontwikkeling in de subsectoren van de scheikundige nijverheid leidde tot een toeneming van de aankopen aan het buitenland met slechts 2,3 %, terwijl bij de uitvoer, deze tak behoorlijke resultaten bereikt. Een stagnatie werd opgemerkt bij de organische produkten, de verven, de looi- en kleurstoffen. De aankopen in het buitenland van produkten van de farmaceutische nijverheid daalden met 2,7 %, terwijl die van anorganische produkten en kunstmeststoffen toenamen.

De forse uitvoerstijging voor de diamantnijverheid heeft uiteraard een invloed op de import, waarbij de aankopen van deze sector in het buitenland met 40 % opliepen. Zijn relatief aandeel in het totaal maakt dienvolgens een flinke sprong.

De invoer van de kolenmijnen en cokesfabrieken daalde met 16,8 %, terwijl de aankopen van de aardolienijverheid met 6,6 % stegen, dit onder de impuls van de aankopen van ruwe of halfgeraffineerde produkten die met ruim 20 % toenamen, terwijl die van de derivaatprodukten met 31,5 % terugliepen.

Wat de diverse nijverheidssectoren betreft, dient te worden gewezen op de forse stijging van de aankopen van de houtnijverheid, hetgeen trouwens overeenstemt met een aangroei van de uitvoer.

Per produktencategorie valt op te merken, dat het verlies van betrekkelijke belangrijkheid van de invoer van grondstoffen en intermediaire produkten aanhoudt; deze daling is te wijten aan de verminderde aankopen van grondstoffen in het buitenland.

De aankopen van consumptiegoederen — duurzame en niet duurzame — boeken een aanmerkelijke verbetering van hun relatieve positie : in 1977 vertegenwoordigen zij een vierde van het totaal, terwijl zij in 1970 slechts een vijfde van de buitenlandse aankopen van de B.L.E.U. voor hun rekening namen.

De uitrustingsgoederen daarentegen herstelden zich weliswaar na de stagnatie in 1976, maar blijven toch nog beneden het peil van het relatief aandeel dat zij in het begin van de jaren zeventig bereikten.

2. — *Geografische spreiding.*

Het aandeel van de B.L.E.U.- aankopen aan de E.E.G.-landen bleef constant in 1976 en 1977, maar onder deze blijkbare stabiliteit gaan sommige uiteenlopende bewegingen schuil : de invoer uit de drie onmiddellijke buurlanden van de Economische Unie lopen immers terug, terwijl de aankopen aan Italië en vooral aan

het Verenigd Koninkrijk aanzienlijk toenemen. Op het vlak van de E.E.G., worden voornamelijk de niet duurzame consumptiegoederen, zoals voedingsmiddelen en sommige uitrustingsgoederen, zoals transportmaterieel en wetenschappelijke toestellen, door de Belgische importeurs gegeerd, en de aankoopintensiteit is min of meer groter naargelang de verschillende landen : zo boeken de aankopen van vervoermaterieel uit het Verenigd Koninkrijk en uit Frankrijk een snelle stijging, terwijl de invoer van medische en wetenschappelijke toestellen uit Nederland en de Bondsrepubliek aanmerkelijk toenemen.

De grondstoffen en de intermediaire produkten, evenals de brandstoffen en de energie zijn de categorieën van invoer uit de landen met staatshandel die het sterkst omhoog gingen : de andere produkten uit die landen vertoonden een daling.

Op te merken valt ten slotte ook een toenemende aankoop van intermediaire industrieprodukten uit Aziatische landen, wat eveneens bijdraagt tot de Belgische aankopen van brandstoffen en energie.

§ 3. — HANDELSBALANS

De handelsbalans van de B.L.E.U. vertoonde voor de vierde opeenvolgende keer een negatief saldo; het is enigszins lager dan in 1976, maar het verschil is zo gering dat kan gesproken worden van stabiliteit.

Hoewel het handelssaldo positief blijft ten aanzien van de gezamenlijke West-Europese landen, wordt in 1977 een negatieve balans vastgesteld in het handelsverkeer van de B.L.E.U. met de E.E.G.-landen; de enige landen van de Gemeenschap waarmee het ruilverkeer voor België gunstig uitvalt zijn Frankrijk, Italië en Denemarken.

Wat de landen met staatshandel betreft, neigt het handelsverkeer steeds meer naar een evenwicht; het handelssaldo bedroeg 8,2 miljard in 1976 en kwam op 1,5 miljard, steeds ten gunste van de B.L.E.U.

De handelsbalans is nog steeds negatief wat de ontwikkelingslanden aangaat, ongeacht het werelddeel waartoe zij behoren.

Bij de analyse naargelang de secties en afdelingen van de type-classificering voor de internationale handel blijkt dat de handelsbalans slechts een overschot vertoont voor de chemische produkten, de fabrieksartikelen, uitgezonderd het papier en de toepassingen ervan en de niet in een specifieke rubriek opgenomen goederen. Bij de andere secties is de balans negatief; hierbij dient het ongunstige saldo dan nog van de minerale brandstoffen, de smeeroliën en de aanverwante produkten gevoegd.

*
* *

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Bijzondere handel

MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c.i.f)	Uitvoer (f.o.b.)		
1968 Maandgemiddelde	**9 016**	**4 611**	**34 980**	**34 047**	**— 933**	**97,3**
1969 Maandgemiddelde	**10 187**	**5 229**	**41 754**	**42 039**	**+ 285**	**100,7**
1970 Maandgemiddelde	**10 969**	**5 606**	**47 554**	**48 332**	**+ 178**	**101,6**
1971 Maandgemiddelde	**11 103**	**5 406**	**52 422**	**51 687**	**— 735**	**98,6**
1972 Maandgemiddelde	**11 971**	**6 342**	**56 814**	**59 248**	**+ 2 434**	**104,3**
1973 Maandgemiddelde	**12 954**	**6 982**	**71 344**	**72 510**	**+ 1 166**	**101,6**
1974 Maandgemiddelde	**13 371**	**6 798**	**96 724**	**91 652**	**— 5 072**	**94,8**
1975 Maandgemiddelde	**11 488**	**6 328**	**94 245**	**88 073**	**— 6 172**	**93,5**
1976 Maandgemiddelde	**12 689**	**6 701**	**114 080**	**105 538**	**— 8 542**	**92,5**
1977 Maandgemiddelde (a)	**12 337**	**7 041**	**120 215**	**111 968**	**— 8 247**	**93,1**
1976 Januari	11 543	5 763	104 338	90 228	—14 110	86,5
Februari	10 785	5 421	102 139	95 683	— 6 456	93,7
Maart	12 509	6 424	119 230	112 578	— 6 652	94,4
April	13 665	6 257	119 518	104 942	—14 576	87,8
Mei	13 550	6 060	112 388	102 393	— 9 995	91,1
Juni	14 299	7 972	122 453	115 324	— 7 129	94,2
Juli	11 793	5 929	101 797	92 478	— 9 319	90,8
Augustus	12 157	6 544	106 216	85 716	—20 500	80,7
September	13 682	8 060	121 972	118 113	— 3 859	96,8
Oktober	13 460	8 072	121 948	123 401	+ 1 453	101,2
November	12 161	6 115	118 539	103 415	—15 124	87,2
December	12 670	7 796	118 422	122 184	+ 3 762	103,2
Totaal ...	**152 274**	**80 411**	**1 368 961**	**1 266 457**	**—102 504**	**92,5**
1977 Januari	12 461	5 666	116 553	100 503	—16 050	86,2
(a) Februari	12 226	6 126	118 297	105 989	—12 308	89,6
Maart	13 266	8 280	138 130	134 625	— 3 505	97,5
April	13 148	7 282	124 467	113 059	—11 408	90,8
Mei	11 854	6 875	119 861	109 915	— 9 946	91,7
Juni	12 640	8 243	131 632	126 727	— 4 905	96,3
Juli	10 380	5 828	94 184	96 011	+ 1 827	101,9
Augustus	12 630	6 129	114 440	85 432	—29 008	74,7
September	12 461	8 376	122 150	123 678	+ 1 528	101,3
Oktober	12 851	7 706	124 654	119 414	+ 5 240	95,8
November	12 230	7 018	120 257	107 788	—12 469	89,6
December	11 902	6 967	117 955	120 476	+ 2 521	102,1
Totaal ...	**148 047**	**84 498**	**1 442 580**	**1 343 618**	**—98 962**	**93,1**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgemiddelden per kwartaal - miljoenen franken)

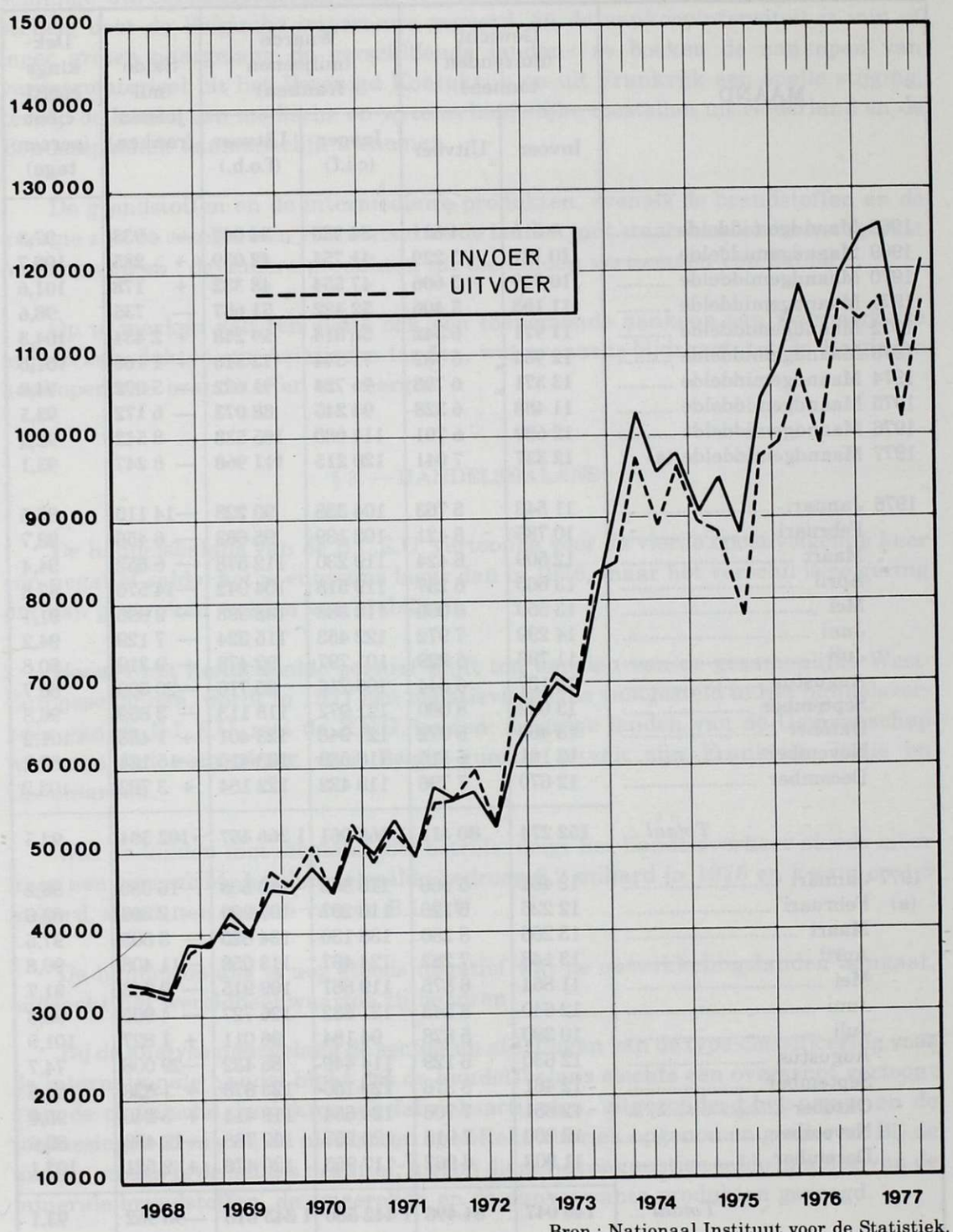

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgemiddelden per jaar - miljoenen franken)

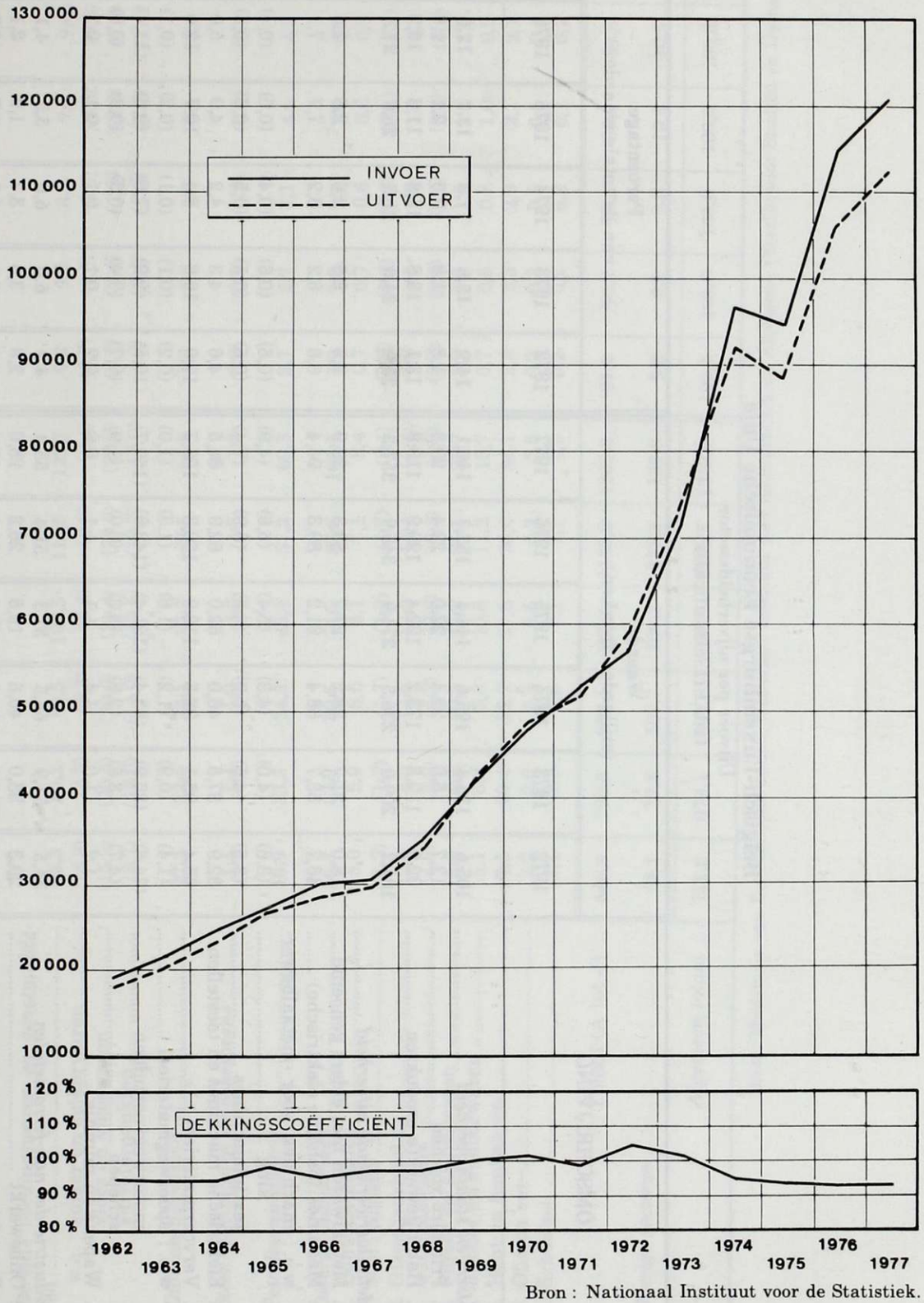

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(T.C.I.H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1972	1973	1974	1975	1976	1977
A. *IJzer- en staalnijverheid*	**105,6**	**135,4**	**195,6**	**144,4**	**152,3**	**140,1**	**14,9**	**15,6**	**17,8**	**13,7**	**12,0**	**10,4**
1. Primaire vormen	12,7	15,6	22,4	22,0	22,4	20,3	1,8	1,8	2,0	2,1	1,8	1,5
2. Halfafgewerkte produkten	92,9	119,8	173,2	122,4	129,9	119,8	13,1	13,8	15,8	11,6	10,2	8,9
	184,2	**209,0**	**236,5**	**274,9**	**345,9**	**357,3**	**25,9**	**24,0**	**21,5**	**26,0**	**27,3**	**26,6**
B. *Metaalverwerkende nijverheid*												
1. Metaalwaren niet elders genoemd	18,0	21,7	28,2	27,7	33,3	32,9	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	2,4
2. Machines (behalve elektrische)	46,7	53,7	68,4	81,2	89,3	94,4	6,6	6,2	6,2	7,7	7,1	7,0
w.o. : machines voor metaalbewerking	(3,6)	(4,0)	(4,3)	(5,4)	(5,6)	(4,9)	(0,5)	(0,6)	(0,4)	(0,5)	(0,4)	(0,4)
textielmachines	(3,5)	(4,5)	(5,9)	(6,6)	(6,9)	(7,4)	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,6)	(0,5)	(0,6)
3. Elektrische machines en toestellen	32,9	37,5	46,0	52,0	62,9	64,5	4,6	4,3	4,2	4,9	5,0	4,8
4. Vervoermaterieel	85,4	95,1	92,5	112,9	159,3	166,7	12,0	10,8	8,4	10,7	12,6	12,4
w.o. : spoorwegmaterieel	(1,4)	(0,9)	(1,2)	(1,6)	(1,3)	(1,0)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,1)
motorwegvoertuigen	(74,6)	(85,9)	(83,4)	(101,4)	(143,8)	(156,7)	(10,5)	(9,9)	(7,6)	(9,6)	(11,4)	(11,7)
schepen	(4,7)	(3,8)	(2,8)	(3,3)	(6,0)	(1,9)	(0,7)	(0,4)	(0,3)	(0,3)	(0,5)	(0,1)
5. Wapens en munitie	1,2	1,0	1,4	1,1	1,1	0,8	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**34,5**	**51,9**	**65,5**	**37,3**	**51,4**	**55,3**	**4,9**	**6,0**	**6,0**	**3,5**	**4,1**	**4,1**
1. Onbewerkt	20,3	33,0	40,6	19,8	26,2	28,0	2,9	3,8	3,7	1,9	2,1	2,1
2. Bewerkt	14,2	18,9	24,9	17,5	25,2	27,3	2,0	2,2	2,3	1,7	2,0	2,0
D. *Textielnijverheid*	**84,2**	**98,9**	**111,9**	**102,9**	**121,0**	**123,8**	**11,8**	**11,4**	**10,2**	**9,7**	**9,6**	**9,2**
1. Vezels	8,4	11,3	11,2	8,9	12,1	11,9	1,2	1,3	1,0	0,8	1,0	0,9
2. Garens	13,8	15,8	17,3	15,6	19,8	20,0	1,9	1,8	1,6	1,5	1,6	1,5
3. Weefsels en touwwerk	42,3	49,6	57,8	55,7	62,7	65,3	5,9	5,7	5,3	5,3	5,0	4,9
4. Andere afgewerkte produkten												
5. Chemische produkten	69,2	96,8	112,0	91,0	100,1	100,0	9,6	11,2	10,3	8,7	8,0	7,5
							1,2	1,3	1,5	1,3	1,2	1,2

2. Organische produkten	17,1	21,3	38,9	32,3	41,6	42,1	2,4	2,4	3,5	3,1	3,3	3,1
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	2,9	3,7	5,3	4,4	6,2	7,2	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5
4. Farmaceutische produkten	6,6	7,8	11,0	11,5	12,7	14,5	0,9	0,9	1,0	1,1	1,0	1,1
5. Kunstmeststoffen	8,5	10,3	16,8	16,8	15,2	16,8	1,2	1,2	1,5	1,6	1,2	1,3
6. Diversen	25,3	35,7	54,1	48,3	63,7	68,6	3,6	4,1	4,9	4,6	5,0	5,1
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**65,3**	**80,2**	**90,5**	**100,5**	**114,5**	**123,7**	**9,2**	**9,2**	**8,2**	**9,5**	**9,0**	**9,2**
w.o. : suiker en suikerwaren	(4,8)	(4,3)	(5,3)	(5,2)	(6,8)	(8,4)	(0,7)	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,6)
vlees en vleeswaren	(15,2)	(20,5)	(20,5)	(21,4)	(23,5)	(23,0)	(2,1)	(2,4)	(1,9)	(2,0)	(1,9)	(1,7)
zuivelprodukten	(8,7)	(12,0)	(14,0)	(12,5)	(13,7)	(17,0)	(1,2)	(1,4)	(1,3)	(1,2)	(1,1)	(1,3)
G. *Diamantnijverheid*	**27,3**	**32,6**	**33,1**	**35,7**	**48,5**	**66,6**	**3,8**	**3,7**	**3,0**	**3,4**	**3,8**	**5,0**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**1,4**	**1,4**	**1,9**	**2,0**	**1,8**	**1,3**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,1**	**0,1**
I. *Petroleumindustrie*	**18,9**	**23,5**	**34,3**	**48,4**	**57,2**	**69,3**	**2,7**	**2,7**	**3,1**	**4,6**	**4,5**	**5,2**
J. *Diverse industrieën*	**56,3**	**67,9**	**80,5**	**74,5**	**87,5**	**103,1**	**7,9**	**7,8**	**7,3**	**7,0**	**6,9**	**7,7**
1. Bouwmaterialen	5,0	5,9	6,5	6,1	7,1	8,4	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
w.o. : cement	(1,2)	(1,3)	(1,7)	(1,3)	(1,7)	(2,1)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,2)
2. Glasnijverheid	12,8	14,0	14,5	12,0	15,4	16,4	1,8	1,6	1,3	1,1	1,2	1,2
w.o. : plaatglas	(4,8)	(5,3)	(5,3)	(3,6)	(5,3)	(5,9)	(0,7)	(0,6)	(0,5)	(0,3)	(0,4)	(0,4)
3. Papier en papierwaren	13,6	16,6	20,5	17,2	21,1	21,7	1,9	1,9	1,9	1,6	1,7	1,6
4. Rubber en rubberwaren	5,1	6,8	9,3	10,8	11,2	15,7	0,7	0,8	0,8	1,0	0,9	1,2
5. Hout en houtwaren	16,5	20,4	22,2	21,8	26,4	34,1	2,3	2,3	2,0	2,1	2,1	2,5
6. Olie en vet	2,2	2,9	5,9	5,5	5,2	5,5	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4
7. Schoeisel	1,1	1,3	1,6	1,1	1,1	1,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Totaal (A tot J) ...	**646,9**	**790,8**	**992,1**	**947,6**	**1135,2**	**1205,8**	**91,0**	**90,9**	**90,2**	**89,6**	**89,5**	**89,8**
K. *Overige sectoren*	**64,1**	**79,3**	**107,7**	**109,3**	**131,3**	**137,8**	**9,0**	**9,1**	**9,8**	**10,4**	**10,5**	**10,2**
Algemeen totaal ...	**711,0**	**870,1**	**1099,8**	**1056,9**	**1266,5**	**1343,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,00**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Grondstoffen en halffabrikaten	327 751	328 148	372 751	466 604	616 210	518 608	616 938	644 297
Landbouwprodukten	11 444	11 726	12 905	16 149	23 682	23 401	24 342	27 316
Industriële produkten	316 307	316 422	359 846	450 455	592 528	495 207	592 596	616 981
w.o. : Grondstoffen	*30 288*	*27 342*	*33 830*	*39 708*	*45 111*	*48 563*	*58 043*	*61 864*
Halffabrikaten	*286 019*	*289 080*	*326 016*	*410 747*	*547 417*	*446 644*	*534 554*	*555 117*
Brandstoffen en energie	16 441	16 690	20 537	24 773	36 686	51 150	60 584	72 096
Consumptiegoederen	153 135	185 646	211 133	252 457	275 559	290 689	352 410	381 200
Duurzame produkten	99 967	123 885	139 357	162 351	167 182	179 864	227 308	243 621
Niet duurzame produkten	53 168	61 761	71 776	90 106	108 377	110 825	125 102	137 579
w.o. : Voedingsprodukten	*34 959*	*41 642*	*49 391*	*63 340*	*73 853*	*75 445*	*83 451*	*91 284*
Andere	*18 209*	*20 119*	*22 385*	*26 766*	*34 524*	*35 380*	*41 651*	*46 295*
Investeringsgoederen	71 464	79 665	93 446	108 521	142 020	163 738	193 344	195 849
Motoren en vaste investeringen	40 953	45 806	53 549	61 837	74 456	91 349	104 860	107 908
Vervoermaterieel	16 839	17 988	21 882	23 731	28 274	32 253	43 185	42 497
Wetenschappelijke en medische apparaten	1 653	2 051	2 476	2 906	3 875	5 083	5 968	7 198
Andere	12 019	13 820	15 539	20 047	35 414	35 053	39 331	38 246
Overige produkten	11 190	10 089	13 113	17 764	29 350	32 694	43 181	50 176
Algemeen totaal ...	579 981	620 238	710 980	870 119	1 099 825	1 056 879	1 266 457	1 343 618

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Grondstoffen en halffabrikaten	56,5	52,9	52,4	53,6	56,0	49,1	48,7	48,0
Landbouwprodukten	2,0	1,9	1,8	1,8	2,1	2,2	1,9	2,0
Industriële produkten	54,5	51,0	50,6	51,8	53,9	46,9	46,8	46,0
w.o. : Grondstoffen	*5,2*	*4,4*	*4,8*	*4,6*	*4,1*	*4,6*	*4,6*	*4,6*
Halffabrikaten	*49,3*	*46,6*	*45,8*	*47,2*	*49,8*	*42,3*	*42,2*	*41,4*
Brandstoffen en energie	2,9	2,7	2,9	2,9	3,3	4,8	4,8	5,4
Consumptiegoederen	26,4	29,9	29,7	29,0	25,1	27,5	27,8	28,4
Duurzame produkten	17,2	20,0	19,6	18,6	15,2	17,0	17,9	18,1
Niet duurzame produkten	9,2	9,9	10,1	10,4	9,9	10,5	9,9	10,3
w.o. : Voedingsprodukten	*6,0*	*6,7*	*7,0*	*7,3*	*6,7*	*7,1*	*6,6*	*6,8*
Andere	*3,2*	*3,2*	*3,1*	*3,1*	*3,2*	*3,4*	*3,3*	*3,5*
Investeringsgoederen	12,3	12,8	13,1	12,5	12,9	15,5	15,3	14,6
Motoren en vaste investeringen	7,1	7,4	7,5	7,2	6,8	8,6	8,3	8,0
Vervoermaterieel	2,9	2,9	3,1	2,7	2,6	3,1	3,4	3,2
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5
Andere	2,0	2,2	2,2	2,3	3,2	3,3	3,1	2,9
Overige produkten	1,9	1,7	1,9	2,0	2,7	3,1	3,4	3,6
Algemeen totaal ...	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburg
Geografische indeling van
(miljoen

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	E.E.G.	Landen met Staatshandel	Andere landen van Europa	Europ
Grondstoffen en halffabrikaten	141 052	92 825	138 945	29 367	48 861	6 207	459 167	17 566	51 355	528 08
Landbouwprodukten	11 131	4 306	5 033	301	979	226	22 121	78	1 397	23 59
Industriële produkten	129 921	88 519	133 912	29 066	47 882	5 981	437 046	17 488	49 958	504 49
w.o. : Grondstoffen	*17 089*	*12 277*	*13 320*	*3 939*	*3 201*	*262*	*50 394*	*1 555*	*3 170*	*55 11*
Halffabrikaten	*112 832*	*76 242*	*120 592*	*25 127*	*44 681*	*5 719*	*386 652*	*15 933*	*46 788*	*449 37*
Brandstoffen en energie	2 093	9 282	17 778	1 085	12 202	5 571	48 264	160	10 426	58 85
Consumptiegoederen	70 972	91 349	111 064	16 967	19 015	4 153	314 011	2 716	29 283	346 01
Duurzame produkten	41 335	57 188	81 983	10 382	12 474	3 251	206 976	887	22 503	230 36
Niet duurzame produkten	29 637	34 161	29 081	6 585	6 541	902	107 035	1 829	6 780	115 64
w.o. : Voedingsprodukten	*20 565*	*23 981*	*21 057*	*5 017*	*4 154*	*307*	*75 125*	*922*	*1 823*	*77 87*
Andere	*9 072*	*10 180*	*8 024*	*1 568*	*2 387*	*595*	*31 910*	*907*	*4 957*	*37 77*
Investeringsgoederen	37 843	29 859	27 069	9 151	9 158	2 270	116 250	4 973	19 918	141 14
Motoren en vaste investeringen	18 438	15 856	15 104	3 755	5 893	1 245	60 573	2 832	10 327	73 73
Vervoermateriaal	11 375	5 372	3 825	3 664	1 172	708	26 665	199	6 377	33 24
Wetenschappelijke en medische apparaten	1 818	1 083	1 454	281	381	48	5 084	216	653	5 95
Andere	6 212	7 548	6 686	1 451	1 712	270	23 928	1 726	2 561	28 21
Overige produkten	4 764	2 334	6 724	2 274	2 761	570	19 523	1 867	5 849	27 23
Algemeen totaal	256 724	225 649	301 580	58 844	91 996	18 770	957 216	27 281	116 831	1 101 32

nomische Unie
er per goederengroep in 1977
ken)

ïre	Republiek van Zuid-Afrika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
129	1 790	14 853	18 772	39 534	2 713	9 792	52 039	3 950	39 374	43 324	2 076	644 297
58	68	957	1 083	505	26	1 006	1 537	186	866	1 052	50	27 316
071	1 722	13 896	17 689	39 029	2 687	8 786	50 502	3 764	38 508	42 272	2 026	616 981
556	*165*	*1 552*	*2 273*	*878*	*85*	*1 032*	*1 995*	*458*	*1 914*	*2 372*	*104*	*61 864*
515	*1 557*	*12 344*	*15 416*	*38 151*	*2 602*	*7 754*	*48 507*	*3 306*	*36 594*	*39 900*	*1 922*	*555 117*
56	50	1 105	1 211	963	2	282	1 247	14	806	820	9 969	72 096
614	488	7 843	9 945	6 040	1 016	3 295	10 351	792	13 287	14 079	814	381 200
678	121	2 684	3 483	2 977	346	397	3 720	216	5 451	5 667	385	243 621
936	367	5 159	6 462	3 063	670	2 898	6 631	576	7 836	8 412	429	137 579
517	*22*	*4 078*	*4 617*	*490*	*122*	*2 147*	*2 759*	*335*	*5 603*	*5 938*	*99*	*91 284*
419	*345*	*1 081*	*1 845*	*2 573*	*548*	*751*	*3 872*	*241*	*2 233*	*2 474*	*330*	*46 295*
610	2 244	16 035	20 889	5 334	591	7 038	12 963	593	17 926	18 519	2 336	195 849
659	999	9 981	12 639	2 549	378	5 708	8 635	339	11 663	12 002	898	107 908
69	1 088	3 552	4 709	779	18	738	1 535	40	1 765	1 805	1 208	42 497
50	28	252	330	288	11	149	448	68	387	455	11	7 198
832	129	2 250	3 211	1 718	184	443	2 345	146	4 111	4 257	219	38 246
59	236	8 823	9 118	4 430	290	1 905	6 624	687	5 752	6 439	756	50 176
468	4 809	48 659	59 936	56 301	4 611	22 311	83 223	6 036	77 145	83 181	15 951	1 343 618

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de uitvoer in 1977 t.o.v. 1976

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	Bondsr. Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	E.E.G.	Landen met Staatshandel	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	— 1,2	+ 3,8	— 3,0	— 1,1	+ 15,8	— 2,8	+ 0,8	— 18,0	+ 1,0	+ 35,1	+ 22,5	+ 9,3	+ 33,8	+ 4,4
Landbouwprodukten	+ 14,5	+ 14,1	+ 13,5	— 24,9	+ 20,4	+ 2,3	+ 12,8	— 44,3	+ 11,7	+ 46,8	+ 13,7	+ 15,1	+ 18,7	+ 12,2
Industriële produkten	— 2,3	+ 3,3	— 3,5	— 0,7	+ 15,7	— 3,0	+ 0,2	— 17,8	+ 0,5	+ 35,0	+ 22,8	+ 8,9	+ 34,2	+ 4,1
w.o. : Grondstoffen	+ *22,9*	+ *30,2*	+ *3,5*	— *11,5*	— *32,7*	+ *72,4*	+ *9,7*	— *29,8*	+ *8,8*	+ *6,0*	+ *0,4*	— *23,2*	— *1,2*	+ *6,6*
Halffabrikaten	— *5,2*	+ *0,0*	— *4,2*	+ *1,2*	+ *22,0*	— *4,9*	— *0,9*	— *16,4*	— *0,4*	+ *35,9*	+ *23,9*	+ *16,1*	+ *37,1*	+ *3,8*
Brandstoffen en energie	— 43,7	+ 8,6	+ 20,7	— 31,7	+ 87,8	— 2,3	+ 18,1	+ 45,5	+ 20,2	+ 30,1	+ 49,2	— 4,3	+ 19,0	+ 19,0
Consumptiegoederen	— 4,6	+ 5,9	+ 7,8	— 3,5	+ 29,5	+ 41,0	+ 4,8	+ 26,0	+ 6,0	— 13,0	+ 8,9	+ 27,0	+ 79,1	+ 8,2
Duurzame produkten	— 11,5	+ 3,0	+ 13,1	— 2,5	+ 36,4	+ 55,6	+ 5,0	+ 25,6	+ 6,7	— 31,1	— 27,1	+ 35,8	+ 65,2	+ 7,2
Niet duurzame produkten	+ 7,0	+ 11,3	— 5,0	— 5,1	+ 18,1	+ 5,4	+ 4,4	+ 26,1	+ 4,6	+ 16,8	+ 50,7	+ 22,8	+ 89,8	+ 10,0
w.o. : Voedingsprodukten	+ *8,7*	+ *12,5*	— *10,9*	— *11,2*	+ *13,8*	— *6,1*	+ *2,1*	+ *36,6*	+ *2,1*	+ *27,6*	+ *170,5*	+ *19,9*	+ *173,9*	+ *9,4*
Andere	+ *3,4*	+ *8,5*	+ *15,1*	+ *22,0*	+ *26,2*	+ *12,5*	+ *10,3*	+ *17,0*	+ *10,2*	+ *15,0*	+ *14,6*	+ *30,7*	+ *9,3*	+ *11,1*
Investeringsgoederen	— 7,0	+ 6,6	— 1,9	+ 8,2	— 11,4	— 14,9	— 1,8	— 21,1	— 3,4	— 7,7	+ 3,9	+ 42,7	+ 0,4	+ 1,3
Motoren en vaste investeringen	— 10,5	+ 8,3	+ 2,4	— 4,6	+ 5,1	+ 23,6	— 0,3	— 18,7	— 2,1	+ 18,4	+ 48,7	+ 26,1	— 7,2	+ 2,9
Vervoermaterieel	— 1,8	— 0,2	— 12,9	+ 37,5	— 55,3	— 47,4	— 5,8	— 30,9	— 6,6	+ 19,8	— 35,2	+134,5	— 27,3	— 1,6
Wetenschappelijke en medische apparaten	+ 15,4	+ 36,2	+ 56,9	+ 8,5	— 14,0	+ 45,5	+ 25,8	+ 57,7	+ 25,2	— 34,4	— 12,7	+ 36,9	— 11,7	+ 20,6
Andere	— 10,3	+ 5,1	— 11,1	— 9,1	+ 2,1	— 3,9	— 5,3	— 27,9	— 7,2	— 32,4	— 38,0	+ 31,7	+ 69,3	— 2,8
Overige produkten	+ 2,9	— 2,1	+ 21,9	— 14,2	+ 6,6	+ 28,4	+ 6,8	+ 85,2	+ 7,7	+ 90,5	+ 59,5	+ 43,0	— 2,1	+ 16,2
Algemeen totaal	— 3,5	+ 5,2	+ 2,5	— 1,9	+ 20,6	+ 3,4	+ 2,6	— 12,0	+ 2,9	+ 25,0	+ 19,9	+ 26,8	+ 26,1	+ 6,1

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de invoer in 1977 t.o.v. 1976

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	Bondsr. Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	E.E.G.	Landen met Staatshandel	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	— 2,5	+ 4,0	+ 3,8	+ 8,9	+ 20,2	+ 17,4	+ 4,7	+ 4,9	+ 4,4	+ 4,1	— 3,2	— 2,2	+ 14,0	+ 3,1
Landbouwprodukten	+ 13,9	+ 14,1	+ 6,6	— 15,8	+ 38,7	— 22,5	+ 11,9	— 15,3	+ 10,4	+ 36,8	+ 23,3	— 6,1	— 16,0	+ 9,8
Industriële produkten	— 3,2	+ 3,3	+ 3,8	+ 9,2	+ 20,1	+ 26,0	+ 4,5	+ 6,4	+ 4,2	+ 2,8	— 3,7	— 1,9	+ 15,2	+ 2,8
w.o.: Grondstoffen	*— 6,0*	*+ 7,3*	*— 4,7*	*+ 14,5*	*— 3,8*	*+ 23,8*	*— 1,3*	*— 11,9*	*— 3,1*	*+ 1,4*	*— 12,0*	*— 11,6*	*— 7,1*	*— 6,7*
Halffabrikaten	*— 2,0*	*+ 2,4*	*+ 4,3*	*+ 8,8*	*+ 21,8*	*+ 26,9*	*+ 5,5*	*+ 16,7*	*+ 5,6*	*+ 3,9*	*+ 5,7*	*+ 1,5*	*+ 25,4*	*+ 5,7*
Brandstoffen en energie	— 14,4	— 11,4	— 16,6	— 72,8	+ 63,1	+ 77,8	— 11,1	+ 60,6	— 7,1	— 33,7	— 42,2	+ 1,2	+ 18,3	+ 4,1
Consumptiegoederen	+ 10,5	+ 3,0	+ 14,4	+ 14,4	+ 17,1	+ 4,8	+ 10,1	— 5,8	+ 9,9	+ 9,6	+ 17,9	+ 7,8	+ 13,3	+ 10,5
Duurzame produkten	+ 8,5	— 3,6	+ 11,2	+ 13,1	+ 24,4	+ 11,4	+ 8,7	— 4,8	+ 8,8	+ 10,7	+ 10,1	+ 31,4	+ 14,2	+ 9,5
Niet duurzame produkten	+ 13,2	+ 7,8	+ 25,2	+ 19,1	+ 7,0	+ 2,0	+ 12,1	— 8,4	+ 11,4	+ 8,6	+ 20,9	+ 2,2	+ 8,6	+ 12,0
w.o.: Voedingsprodukten	*+ 13,6*	*+ 7,1*	*+ 47,0*	*+ 26,7*	*+ 3,7*	*+ 1,9*	*+ 13,8*	*— 9,2*	*+ 13,0*	*+ 5,3*	*+ 23,0*	*+ 2,1*	*+ 8,6*	*+ 13,4*
Andere	*+ 12,0*	*+ 10,7*	*+ 0,9*	*— 4,4*	*+ 12,8*	*+ 3,6*	*+ 7,8*	*— 2,2*	*+ 7,4*	*+ 13,3*	*+ 11,6*	*+ 40,0*	*+ 8,2*	*+ 7,8*
Investeringsgoederen	+ 10,2	+ 3,0	+ 4,4	+ 5,5	+ 31,9	+ 7,4	+ 7,9	— 5,0	+ 7,9	+ 13,2	+ 11,9	+ 10,3	+ 35,8	+ 9,1
Motoren en vaste investeringen	+ 2,7	+ 1,2	— 3,3	+ 6,0	+ 22,9	+ 4,4	+ 1,5	— 9,6	+ 1,8	— 1,4	— 2,6	+ 5,6	+ 18,5	+ 1,8
Vervoermaterieel	+ 44,6	+ 5,1	+ 29,5	+ 10,8	+ 69,9	+ 0,0	+ 30,1	— 3,4	+ 29,4	+ 85,4	+ 85,4	+ 33,3	+ 123,6	+ 37,3
Wetenschappelijke en medische apparaten	+ 2,0	+ 16,9	+ 25,8	— 15,0	+ 32,0	+ 3,7	+ 17,3	— 30,3	+ 16,1	+ 14,1	+ 12,8	— 57,1	+ 22,1	+ 16,7
Andere	+ 15,6	+ 3,3	+ 14,1	+ 5,2	+ 15,7	+ 48,5	+ 12,0	+ 12,7	+ 12,4	+ 23,2	+ 22,3	+ 85,7	+ 12,9	+ 13,7
Overige produkten	— 4,6	— 16,1	— 12,5	+ 60,8	— 31,7	— 66,7	— 12,3	— 62,2	— 27,9	— 8,2	— 24,5	+ 5,4	+ 80,0	— 19,5
Algemeen totaal	+ 3,2	+ 0,5	+ 4,8	+ 9,7	+ 21,9	+ 9,0	+ 5,3	+ 13,2	+ 5,0	+ 3,9	— 1,5	— 0,2	+ 17,4	+ 5,4

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per nijverheidssector
(T.C.I.H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1972	1973	1974	1975	1976	1977
A. *IJzer- en staalnijverheid*	**22,8**	**30,3**	**45,2**	**38,3**	**46,1**	**43,1**	**3,3**	**3,5**	**3,9**	**3,4**	**3,4**	**3,0**
1. Primaire vormen	7,4	10,0	15,4	11,6	14,6	11,8	1,1	1,2	1,3	1,0	1,1	0,8
2. Halfafgewerkte produkten	15,4	20,3	29,8	26,7	31,5	31,3	2,2	2,3	2,6	2,4	2,3	2,2
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**209,1**	**252,0**	**288,0**	**315,8**	**375,8**	**398,2**	**30,7**	**29,4**	**24,8**	**28,0**	**27,4**	**27,6**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	16,0	19,1	25,9	26,7	29,2	32,1	2,3	2,2	2,2	2,4	2,1	2,2
2. Machines (behalve elektrische)	67,8	81,3	99,9	103,9	111,2	117,1	10,0	9,5	8,6	9,2	8,1	8,1
w.o.: machines voor metaalbewerking	(4,3)	(5,1)	(6,9)	(7,4)	(6,1)	(5,0)	(0,6)	(0,6)	(0,6)	(0,7)	(0,4)	(0,4)
textielmachines	(3,9)	(4,5)	(5,8)	(4,6)	(5,2)	(4,9)	(0,6)	(0,5)	(0,5)	(0,4)	(0,4)	(0,3)
3. Elektrische machines en toestellen	37,4	46,4	58,5	61,1	69,5	71,3	5,5	5,4	5,0	5,4	5,1	4,9
4. Vervoermaterieel	87,7	104,9	103,2	123,5	165,3	177,1	12,9	12,3	8,9	10,9	12,1	12,3
w.o.: spoorwegmaterieel	(2,2)	(1,4)	(1,8)	(2,0)	(1,3)	(1,2)	(0,3)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,1)	(0,1)
motorwegvoertuigen	(77,0)	(92,8)	(89,7)	(105,8)	(151,7)	(161,1)	(11,1)	(10,8)	(7,7)	(9,4)	(11,1)	(11,2)
schepen	(0,6)	(1,4)	(0,8)	(1,5)	(1,0)	(2,8)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,2)
5. Wapens en munitie	0,2	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,0	0,0	0,1	0,1	—	—
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**28,6**	**44,2**	**58,9**	**35,0**	**49,9**	**50,0**	**4,2**	**5,2**	**5,2**	**3,1**	**3,6**	**3,5**
1. Onbewerkt	24,4	38,5	50,2	28,2	40,7	39,9	3,6	4,5	4,3	2,5	3,0	2,8
2. Bewerkt	4,2	5,7	8,7	6,8	9,2	10,1	0,6	0,7	0,9	0,6	0,6	0,7
D. *Textielnijverheid*	**65,0**	**81,5**	**95,4**	**89,9**	**110,4**	**112,1**	**9,5**	**9,5**	**8,2**	**7,9**	**8,1**	**7,8**
1. Vezels	15,9	20,5	20,6	14,8	20,3	17,7	2,3	2,4	1,8	1,3	1,5	1,2
2. Garens	12,7	15,5	18,5	17,0	21,8	20,4	1,9	1,8	1,6	1,5	1,6	1,4
3. Weefsels en touwwerk	19,1	23,7	29,6	27,4	31,0	33,1	2,8	2,8	2,5	2,4	2,3	2,3
E. *Scheikundige nijverheid*	**53,5**	**65,3**	**108,2**	**93,0**	**117,7**	**120,4**	**7,9**	**7,6**	**9,3**	**8,2**	**8,6**	**8,3**
					10,3	11,1	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8

1. Anorganische produkten	5,6	5,9	9,0	8,1	10,3	11,1	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8
2. Organische produkten	12,2	15,6	37,8	27,7	35,9	35,9	1,8	1,8	3,2	2,4	2,5	2,5
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	3,8	4,9	5,9	4,9	6,7	6,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5
4. Farmaceutische produkten	8,5	9,7	12,8	12,8	14,7	14,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
5. Kunstmeststoffen	2,5	3,2	4,4	4,8	5,1	6,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
6. Diversen	20,9	26,0	38,3	34,7	45,0	46,1	3,1	3,0	3,3	3,1	3,3	3,2
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**83,9**	**103,6**	**115,4**	**130,6**	**186,1**	**172,2**	**12,3**	**12,1**	**10,0**	**11,5**	**13,6**	**11,9**
w.o. : suiker en suikerwaren	(1,0)	(1,4)	(1,5)	(2,5)	(3,5)	(3,7)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,2)	(0,3)	(0,3)
vlees en vleeswaren	(6,8)	(8,6)	(8,6)	(10,4)	(12,6)	(13,6)	(1,0)	(1,0)	(0,8)	(0,9)	(0,9)	(0,9)
zuivelprodukten	(7,1)	(10,2)	(11,6)	(12,7)	(16,9)	(20,0)	(1,0)	(1,2)	(1,0)	(1,1)	(1,2)	(1,4)
G. *Diamantnijverheid*	**25,7**	**37,4**	**37,9**	**34,4**	**50,2**	**70,6**	**3,8**	**4,4**	**3,3**	**3,1**	**3,7**	**4,9**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**14,2**	**17,8**	**29,4**	**25,9**	**26,8**	**22,3**	**2,1**	**2,1**	**2,5**	**2,3**	**2,0**	**1,5**
I. *Petroleumindustrie*	**43,1**	**51,0**	**126,6**	**117,8**	**144,4**	**154,0**	**6,3**	**6,0**	**10,9**	**10,4**	**10,5**	**10,7**
1. Ruw of gedeeltelijk geraffineerd produkt	33,6	36,9	89,2	83,6	102,6	125,4	4,9	4,3	7,7	7,4	7,5	8,7
2. Petroleumprodukten	9,5	14,1	37,4	34,2	41,8	28,6	1,4	1,7	3,1	3,0	3,0	2,0
J. *Diverse industrieën*	**52,1**	**66,8**	**92,9**	**84,7**	**102,8**	**113,2**	**7,6**	**7,8**	**8,0**	**7,5**	**7,5**	**7,9**
1. Bouwmaterialen	1,4	1,7	3,0	2,9	3,2	3,8	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3
2. Glasnijverheid	3,5	4,2	4,9	5,5	6,2	7,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
3. Papier en papierwaren	16,4	20,7	30,1	24,3	30,6	31,2	2,4	2,4	2,6	2,2	2,2	2,2
4. Rubber en rubberwaren	7,6	9,2	12,7	12,9	14,2	14,6	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
5. Hout en houtwaren	14,1	20,4	26,2	24,0	32,2	36,9	2,1	2,4	2,3	2,1	2,4	2,5
6. Olie en vet	4,4	5,3	9,1	7,1	7,1	8,2	0,6	0,6	0,8	0,6	0,5	0,6
7. Schoeisel	4,7	5,3	6,9	8,0	9,3	11,1	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
Totaal (A tot J) ...	**598,0**	**749,9**	**997,9**	**965,4**	**1210,2**	**1256,1**	**87,7**	**87,6**	**86,1**	**85,4**	**88,4**	**87,1**
K. *Overige sectoren*	**83,8**	**106,2**	**162,8**	**165,5**	**158,8**	**186,5**	**12,3**	**12,4**	**13,9**	**14,6**	**11,6**	**12,9**
Algemeen totaal ...	**681,8**	**856,1**	**1160,7**	**1130,9**	**1369,0**	**1442,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Grondstoffen en halffabrikaten	**312 463**	**328 601**	**356 603**	**455 164**	**582 179**	**518 855**	**662 559**	**683 175**
Landbouwprodukten	11 518	12 339	13 242	17 797	21 878	21 827	25 247	27 731
Industriële produkten	300 945	916 262	343 361	437 367	560 301	497 028	637 312	655 444
w.o. : Grondstoffen	*84 568*	*78 954*	*84 810*	*107 261*	*139 141*	*123 125*	*145 444*	*135 671*
Halffabrikaten	*216 377*	*237 308*	*258 551*	*330 106*	*421 160*	*373 903*	*491 868*	*519 773*
Brandstoffen en energie	**52 095**	**61 079**	**62 368**	**75 327**	**166 388**	**159 423**	**194 302**	**202 334**
Consumptiegoederen	**116 847**	**137 935**	**156 911**	**193 947**	**234 892**	**254 863**	**319 509**	**353 015**
Duurzame produkten	65 830	77 430	90 312	112 333	139 309	149 444	189 059	206 959
Niet duurzame produkten	51 017	60 505	66 599	81 614	95 583	105 419	130 450	146 056
w.o. : Voedingsprodukten	*36 674*	*43 998*	*48 114*	*59 609*	*67 356*	*75 966*	*96 761*	*109 750*
Andere	*14 343*	*16 507*	*18 485*	*22 005*	*28 227*	*29 453*	*33 689*	*36 306*
Investeringsgoederen	**88 432**	**100 692**	**104 315**	**126 153**	**160 341**	**169 391**	**171 300**	**186 910**
Motoren en vaste investeringen	54 350	63 302	66 041	80 759	101 772	106 021	109 838	111 813
Vervoermaterieel	12 724	11 825	14 046	17 382	21 153	23 666	20 848	28 623
Wetenschappelijke en medische apparaten	4 555	5 313	5 075	5 808	7 529	7 797	9 822	11 464
Andere	16 803	20 252	19 153	22 204	29 887	31 907	30 792	35 010
Overige produkten	**810**	**756**	**1 576**	**5 538**	**16 885**	**28 413**	**21 291**	**17 146**
Algemeen totaal ...	**570 647**	**629 063**	**681 773**	**856 129**	**1 160 685**	**1 130 945**	**1 368 961**	**1 442 580**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Grondstoffen en halffabrikaten	**54,8**	**52,3**	**52,3**	**53,2**	**50,2**	**45,9**	**48,4**	**47,3**
Landbouwprodukten	2,0	2,0	1,9	2,1	1,9	1,9	1,9	1,9
Industriële produkten	52,8	50,3	50,4	51,1	48,3	44,0	46,5	45,4
w.o. : Grondstoffen	*14,8*	*12,6*	*12,5*	*12,6*	*12,0*	*10,9*	*10,6*	*9,4*
Halffabrikaten	*38,0*	*37,7*	*37,9*	*38,5*	*36,3*	*33,1*	*35,9*	*36,0*
Brandstoffen en energie	**9,1**	**9,7**	**9,2**	**8,8**	**14,3**	**14,1**	**14,2**	**14,0**
Consumptiegoederen	**20,5**	**21,9**	**23,0**	**22,7**	**20,2**	**22,5**	**23,3**	**24,5**
Duurzame produkten	11,5	12,3	13,2	13,1	12,0	13,2	13,8	14,4
Niet duurzame produkten	9,0	9,6	9,8	9,6	8,2	9,3	9,5	10,1
w.o. : Voedingsprodukten	*6,5*	*7,0*	*7,1*	*7,0*	*5,8*	*6,7*	*7,1*	*7,6*
Andere	*2,5*	*2,6*	*2,7*	*2,6*	*2,4*	*2,6*	*2,4*	*2,5*
Investeringsgoederen	**15,5**	**16,0**	**15,3**	**14,7**	**13,8**	**15,0**	**12,5**	**13,0**
Motoren en vaste investeringen	9,5	10,1	9,7	9,4	8,8	9,4	8,0	7,8
Vervoermaterieel	2,2	1,9	2,1	2,0	1,8	2,1	1,5	2,0
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8
Andere	3,0	3,2	2,8	2,6	2,6	2,8	2,3	2,4
Overige produkten	**0,1**	**0,1**	**0,2**	**0,6**	**1,5**	**2,5**	**1,6**	**1,2**
Algemeen totaal ...	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburg

Geografische indeling van de inv
(miljoen

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	E.E.G.	Landen met Staatshandel	Andere landen van Europa	Europ
Grondstoffen en halffabrikaten	110 966	100 124	158 068	16 813	74 915	2 037	465 620	12 991	43 512	522 12
Landbouwprodukten	4 996	7 105	2 649	128	412	237	15 527	704	1 138	17 36
Industriële produkten	105 970	93 019	155 419	16 685	74 503	1 800	450 093	12 287	42 374	504 75
w.o. : Grondstoffen	*30 518*	*17 280*	*9 233*	*1 229*	*4 021*	*525*	*64 133*	*3 692*	*7 527*	*75 3*
Halffabrikaten	*75 452*	*75 739*	*146 186*	*15 456*	*70 482*	*1 275*	*385 960*	*8 595*	*34 847*	*429 4*
Brandstoffen en energie	3 966	41 216	17 491	305	4 759	32	67 773	7 415	1 613	76 8
Consumptiegoederen	81 959	69 824	80 097	30 318	16 772	3 169	284 169	4 287	18 212	306 6
Duurzame produkten	47 064	27 611	59 795	23 446	10 344	985	169 424	3 126	9 976	182 5
Niet duurzame produkten	34 895	42 213	20 302	6 872	6 428	2 184	114 745	1 161	8 236	124 1
w.o. : Voedingsprodukten	*25 134*	*33 299*	*12 544*	*5 527*	*3 956*	*1 980*	*84 276*	*1 029*	*5 503*	*90 8*
Andere	*9 761*	*8 914*	*7 758*	*1 345*	*2 472*	*204*	*30 469*	*132*	*2 733*	*33 3*
Investeringsgoederen	32 362	29 152	62 389	9 366	15 195	1 456	150 511	1 000	12 667	164 1
Motoren en vaste investeringen	19 043	17 000	39 709	6 123	7 856	1 127	91 122	563	8 128	99 8
Vervoermaterieel	5 045	4 794	7 665	1 596	4 154	95	23 374	115	1 619	25 1
Wetenschappelijke en medische apparaten	1 602	1 548	4 209	413	648	84	8 635	46	794	9 4
Andere	6 672	5 810	10 806	1 234	2 537	150	27 380	276	2 125	29 7
Overige produkten	514	1 608	2 938	521	699	3	6 292	54	3 606	9 9
Algemeen totaal	229 767	241 924	320 983	57 323	112 340	6 697	974 365	25 747	79 609	1 079 7

conomische Unie
r goederengroep in 1977
anken)

Zaïre	Republiek van Zuid-Afrika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
16 919	8 641	13 270	38 830	56 533	10 302	16 559	83 394	6 145	24 104	30 249	8 579	683 175
45	74	2 895	3 014	2 941	64	3 418	6 423	1	909	910	15	27 731
16 874	8 567	10 375	35 816	53 592	10 238	13 141	76 971	6 144	23 195	29 339	8 564	655 444
1 622	*1 255*	*5 548*	*8 425*	*23 288*	*6 688*	*7 526*	*37 502*	*467*	*6 956*	*7 423*	*6 968*	*135 671*
15 252	*7 312*	*4 827*	*27 391*	*30 304*	*3 550*	*5 615*	*39 469*	*5 677*	*16 239*	*21 916*	*1 596*	*519 773*
228	746	11 454	12 428	3 285	131	927	4 343	2	108 199	108 201	562	202 334
541	1 139	3 382	5 062	9 934	995	7 962	18 891	12 584	8 993	21 577	817	353 015
11	30	1 140	1 181	4 471	137	176	4 784	12 120	6 212	18 332	136	206 959
530	1 109	2 242	3 881	5 463	858	7 786	14 107	464	2 781	3 245	681	146 056
529	*1 104*	*2 234*	*3 867*	*3 083*	*812*	*7 720*	*11 615*	*284*	*2 526*	*2 810*	*650*	*109 750*
1	*5*	*8*	*14*	*2 380*	*46*	*66*	*2 492*	*180*	*255*	*435*	*31*	*36 306*
6	60	41	107	16 358	327	93	16 778	4 372	806	5 178	668	186 910
5	51	19	75	8 492	239	46	8 777	2 469	463	2 932	216	111 813
—	3	13	16	2 354	14	1	2 369	861	31	892	237	28 623
—	—	3	3	1 369	12	2	1 383	440	47	487	114	11 464
1	6	6	13	4 143	62	44	4 249	602	265	867	101	35 010
4 991	5	131	5 127	878	309	714	1 901	3	132	135	32	17 146
22 685	10 591	28 278	61 554	86 988	12 064	26 255	125 307	23 106	142 234	165 340	10 658	1 442 580

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Structuur van de in- en uitvoer in 1967 en 1977
(per goederengroep - in %)

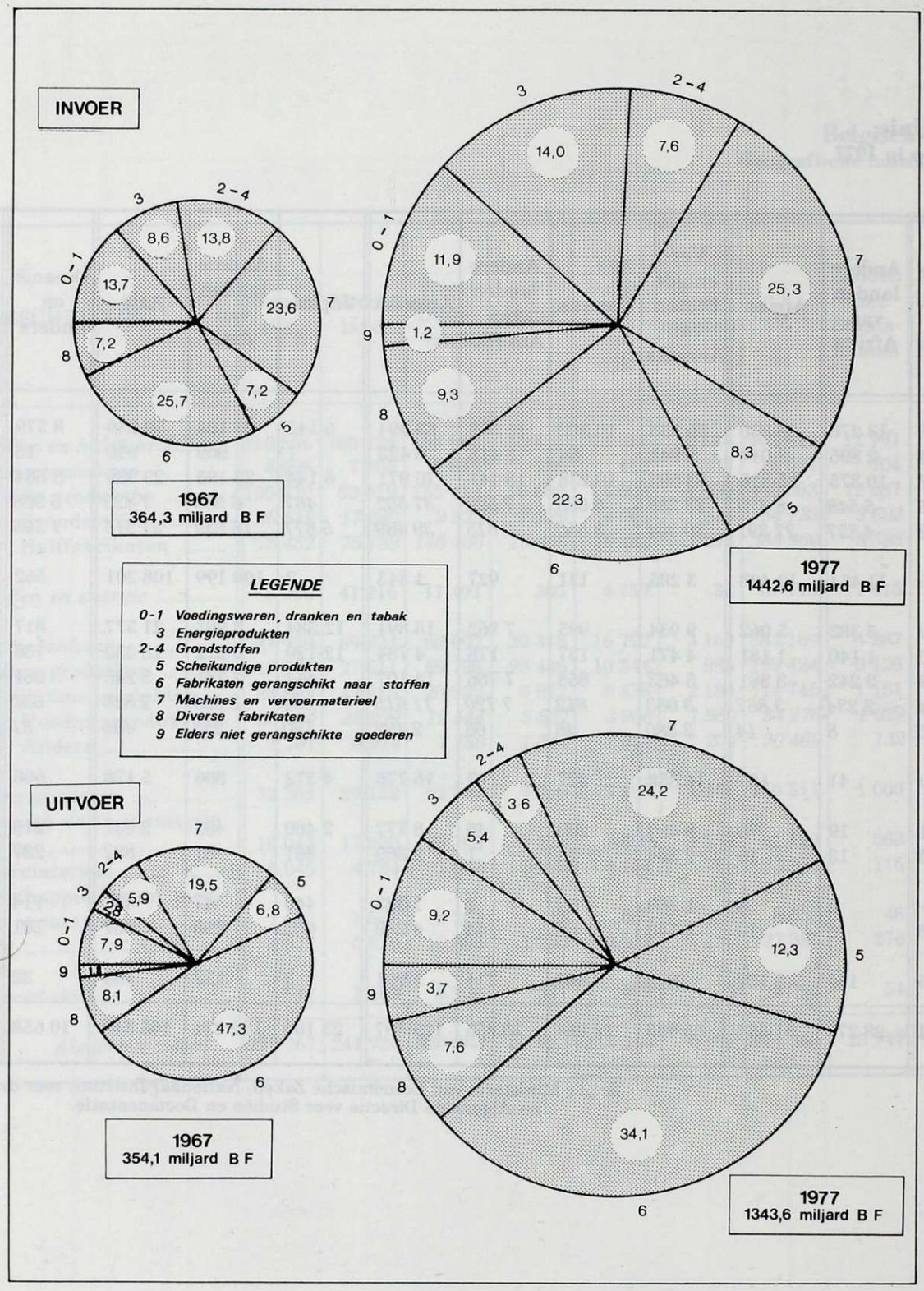

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer

(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1971	1972	1973	1974	1975	1976 (a)	1977	1971	1972	1973	1974	1975	1976 (a)	1977
A. *Invoer*	108,7	119,2	138,1	141,4	133,2	151,6	157,8	101,6	100,7	109,0	143,3	147,4	158,3	160,7
Grond- en hulpstoffen	106,4	115,9	133,3	136,0	124,7	149,4	155,2	95,9	93,8	106,5	140,6	131,4	138,1	137,3
Uitrustingsgoederen	111,9	121,8	144,7	149,9	149,0	156,3	164,6	104,9	105,0	104,7	115,1	126,5	138,8	139,4
Duurzame verbruiksgoederen	112,7	121,6	147,1	162,8	160,5	188,0	198,0	102,2	111,8	117,8	128,8	141,0	154,7	160,6
Niet-duurzame verbruiksgoederen	117,9	131,2	154,2	163,5	164,3	189,1	197,4	113,2	105,5	110,0	124,2	139,0	146,4	154,5
B. *Uitvoer*	110,0	126,2	141,6	142,6	133,1	152,1	159,4	97,6	99,3	108,3	135,6	139,8	146,9	148,7
Grond- en hulpstoffen	105,6	122,1	136,9	137,2	117,8	138,0	145,6	92,1	92,9	105,6	141,6	134,3	137,5	136,1
Uitrustingsgoederen	106,1	131,2	146,9	162,7	165,6	184,1	185,0	104,2	104,7	106,4	117,5	134,5	144,8	149,4
Duurzame verbruiksgoederen	130,7	132,7	148,6	138,1	141,6	172,7	176,6	103,2	107,9	113,2	127,4	138,7	149,2	157,9
Niet-duurzame verbruiksgoederen	114,1	128,7	145,0	156,7	147,7	159,0	167,8	102,3	105,6	113,0	126,1	138,4	145,0	147,3
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								96,1	98,7	99,4	94,7	94,8	92,8	92,5

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(maandgemiddelden per kwartaal - 1970 = 100)

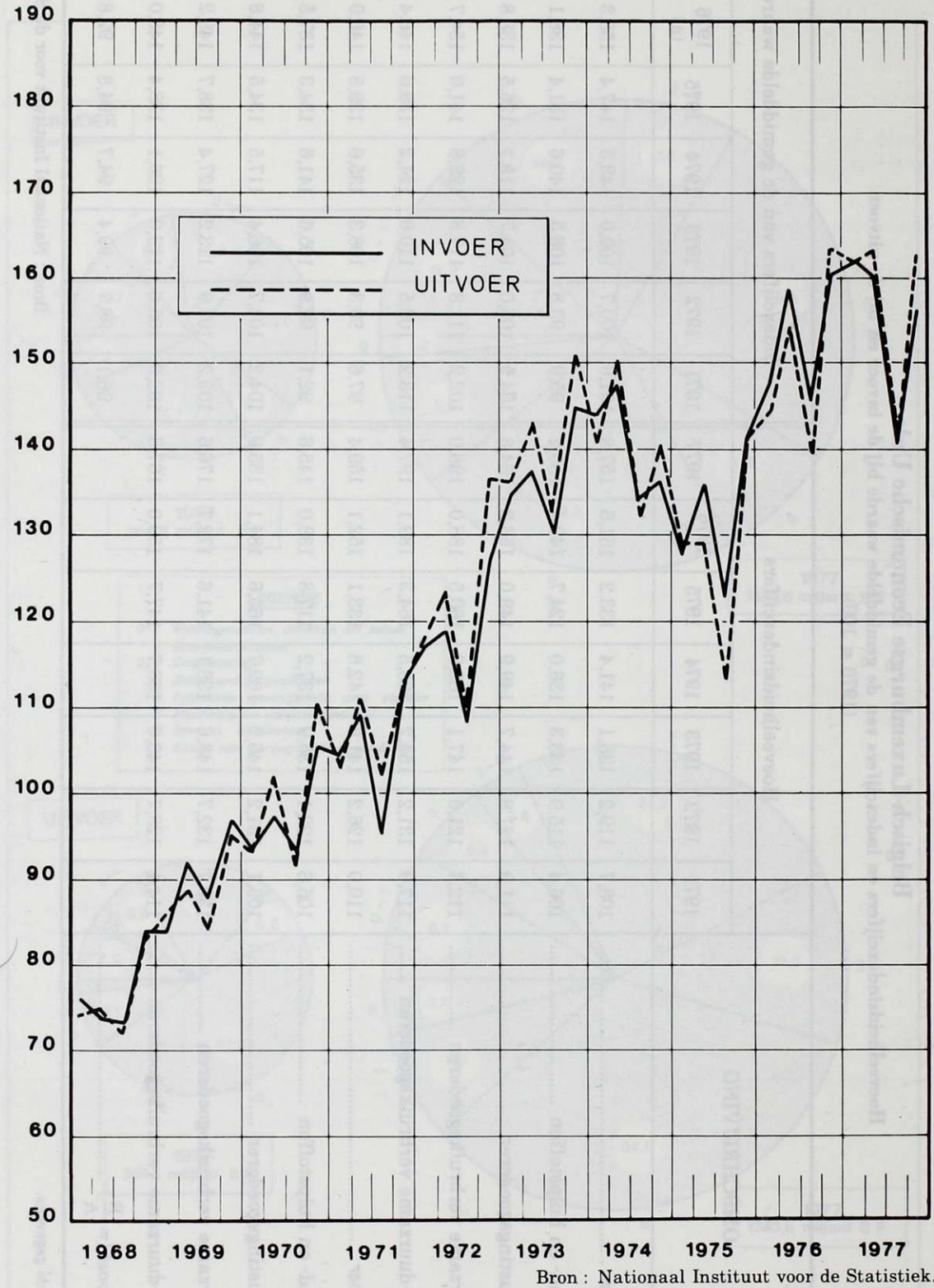

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(maandgemiddelden per jaar - 1970 = 100)

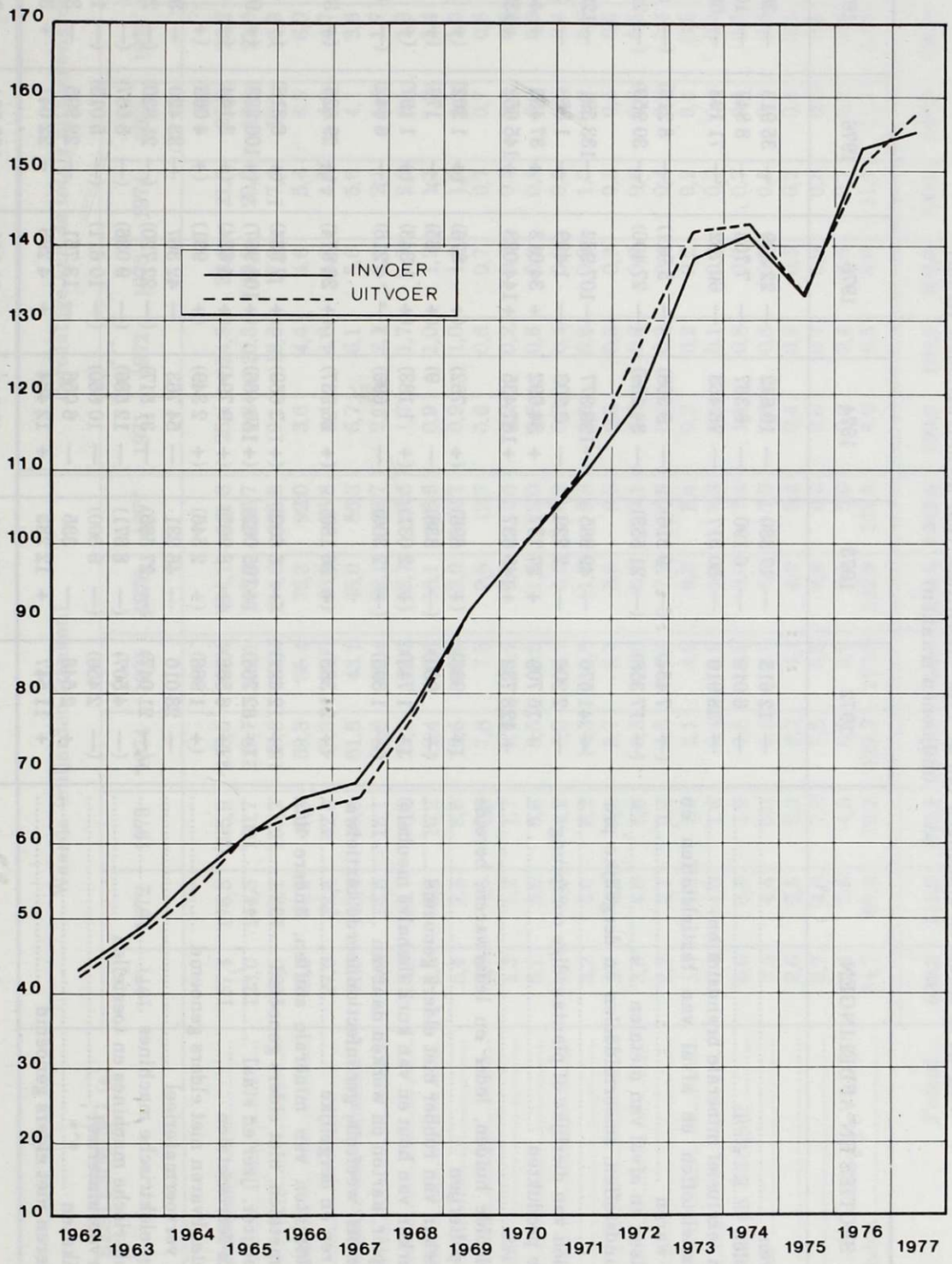

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Analyse van de handelsbalans

volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel

(miljoenen franken)

SECTIES EN AFDELINGEN	1972	1973	1974	1975	1976	1977
0. Voedingswaren	— 12 613	— 17 330	— 18 642	— 22 329	— 35 913	— 38 549
1. Genotsmiddelen	— 6 019	— 6 190	— 6 367	— 7 753	— 8 847	— 10 071
2. Grondstoffen (exclusief minerale brandstoffen)	— 38 910	— 50 317	— 76 463	— 60 782	— 71 193	— 58 569
w.o. : 26. Textielstoffen en afval van textielstoffen en -waren	(— 7 454)	(— 9 216)	(— 9 368)	(— 5 911)	(— 8 213)	(— 5 753)
28. Ertsen en afval van metalen	(— 17 358)	(— 21 553)	(— 34 186)	(— 27 400)	(— 30 959)	(— 22 347)
3. Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke produkten	— 41 570	— 49 985	—129 377	—107 982	—133 391	—129 909
4. Vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong	— 2 206	— 2 229	— 3 203	— 1 439	— 1 868	— 2 685
5. Scheikundige produkten	+ 15 709	+ 27 737	+ 34 092	+ 34 013	+ 37 430	+ 44 937
6. Fabrikaten	+ 128 732	+149 637	+187 435	+144 028	+145 652	+135 514
61. Gelooide huiden, leder en lederwaren, bereide pelterijen	(+ 986)	(+ 895)	(+ 752)	(+ 876)	(+ 1 202)	(+ 1 051)
62. Werken van rubber niet elders genoemd	(— 900)	(— 338)	(— 9)	(+ 85)	(— 176)	(+ 788)
63. Werken van hout en van kurk (behalve meubels)	(+ 1 743)	(+ 2 031)	(+ 1 183)	(+ 1 343)	(+ 1 197)	(+ 479)
64. Papier, karton en werken daarvan	(— 1 393)	(— 2 306)	(— 7 696)	(— 4 216)	(— 6 642)	(— 6 835)
65. Garens, weefsels, geconfectionneerde textielwaren en dergelijke	(+ 24 385)	(+ 26 180)	(+ 26 937)	(+ 26 874)	(+ 29 825)	(+ 31 764)
66. Fabrikaten van minerale stoffen, andere dan metalen, niet elders genoemd	(+ 12 622)	(+ 6 600)	(+ 3 659)	(+ 7 534)	(+ 6 816)	(+ 4 494)
67. Gietijzer, ijzer en staal	(+ 82 755)	(+105 062)	(+150 466)	(+105 967)	(+106 223)	(+ 97 049)
68. Non-ferrometalen	(+ 6 568)	(+ 8 967)	(+ 9 794)	(+ 4 634)	(+ 3 144)	(+ 5 930)
69. Metaalwaren niet elders genoemd	(+ 1 966)	(+ 2 546)	(+ 2 349)	(+ 931)	(+ 4 063)	(+ 794)
7. Machines en vervoermaterieel	— 28 010	— 46 231	— 54 763	— 42 367	— 33 420	— 39 971
71. Niet-elektrische machines	(— 21 047)	(— 27 560)	(— 31 517)	(— 22 720)	(— 21 820)	(— 22 737)
72. Elektrische machines en toestellen	(— 4 507)	(— 8 871)	(— 12 586)	(— 9 036)	(— 6 587)	(— 6 767)
73. Vervoermaterieel	(— 2 456)	(— 9 800)	(— 10 660)	(— 10 611)	(— 5 013)	(— 10 467)
8. Diverse fabrikaten	+ 2 546	— 335	— 6 056	— 13 751	— 22 995	— 32 699
9. Diverse goederen niet elders genoemd	+ 11 547	+ 12 233	+ 12 484	+ 4 296	+ 22 041	+ 33 040
Algemene balans ...	**+ 29 207**	**+ 13 990**	**— 60 860**	**— 74 066**	**—102 504**	**— 98 962**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
1. Bondsrep. Duitsland	157,4	176,5	205,9	236,5	235,4	294,1	301,6	25,4	24,8	23,6	21,5	22,3	23,2	22,4
2. Frankrijk	123,0	144,3	180,7	219,7	202,1	266,2	256,7	19,8	20,3	20,8	20,0	19,1	21,0	19,1
3. Nederland	118,5	132,1	155,2	188,8	181,2	214,6	225,6	19,1	18,6	17,8	17,2	17,1	16,9	16,8
4. Groot-Brittannië	22,4	31,5	40,3	59,3	68,4	76,3	92,0	3,6	4,4	4,6	5,4	6,5	6,0	6,8
5. Italië	27,0	32,4	42,0	49,3	42,5	60,0	58,8	4,4	4,6	4,8	4,5	4,0	4,7	4,4
6. Verenigde Staten van Amerika	41,3	43,4	48,8	61,6	43,1	45,0	56,3	6,7	6,1	5,6	5,6	4,1	3,6	4,2
7. Zwitserland	12,9	14,8	18,1	22,8	17,4	22,1	26,7	2,1	2,1	2,1	2,1	1,6	1,7	2,0
8. Zweden	10,4	12,1	15,2	22,2	22,6	23,7	23,5	1,7	1,7	1,7	2,0	2,1	1,9	1,7
9. Denemarken	5,5	6,8	10,2	12,4	13,6	18,1	18,8	0,9	1,0	1,2	1,1	1,3	1,4	1,4
10. Spanje	5,4	7,3	8,6	12,6	11,9	13,0	12,7	0,9	1,0	1,0	1,2	1,1	1,0	0,9
11. Oostenrijk	3,7	4,6	6,0	7,8	7,3	9,6	12,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9
12. Saoudi-Arabië	1,3	1,2	1,7	3,6	4,4	6,9	12,5	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,9
13. Noorwegen	5,1	5,6	6,6	8,5	9,5	11,6	12,0	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
14. Algerië	1,7	3,1	4,2	5,0	5,7	5,5	10,2	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,8
15. U.S.S.R.	3,2	4,0	8,2	14,3	12,8	11,7	9,8	0,5	0,6	0,9	1,3	1,2	0,9	0,7
16. India	1,7	2,4	2,3	3,7	5,7	5,8	9,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,5	0,7
17. Israël	3,8	4,6	5,6	6,3	6,0	5,7	9,1	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,7
18. Iran	2,2	2,1	3,4	4,5	10,0	7,9	8,6	0,4	0,3	0,4	0,4	0,9	0,6	0,6
19. Nigeria	1,0	1,2	1,5	2,1	4,6	8,0	8,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6	0,6
20. Libië	0,4	1,0	1,6	3,4	3,8	5,4	8,3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4	0,6
21. Zaïre, Rwanda en Burundi	6,6	5,6	5,9	7,8	6,5	6,0	7,4	1,1	0,8	0,7	0,7	0,6	0,5	0,6
22. Griekenland	3,3	4,4	6,0	5,5	6,9	6,8	7,0	0,5	0,6	0,7	0,5	0,7	0,5	0,5
23. Hongkong	2,6	2,5	3,3	3,2	4,1	4,9	6,2	0,4	0,3	0,3	0,2	0,4	0,4	0,5
24. Japan	3,7	4,8	7,8	8,5	5,6	6,9	6,0	0,6	0,7	0,9	0,8	0,5	0,5	0,4
25. Polen	1,4	2,5	4,8	8,1	8,0	8,1	5,9	0,2	0,4	0,6	0,7	0,8	0,4	0,4
Overige landen	54,7	60,2	76,2	122,3	117,8	122,6	137,5	8,6	8,5	8,8	11,1	11,3	10,0	10,5
Totaal ...	**620,2**	**711,0**	**870,1**	**1 099,8**	**1 056,9**	**1 266,5**	**1 343,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de uitvoer in 1977.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale invoerwaarde						
	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
1. Bondsrep. Duitsland	158,1	166,4	212,4	257,3	248,4	306,4	321,0	25,1	24,4	24,8	22,2	22,0	22,4	22,3
2. Nederland	103,4	109,0	137,8	191,7	192,3	240,8	241,9	16,4	16,0	16,1	16,5	17,0	17,6	16,8
3. Frankrijk	111,5	133,0	160,6	199,9	196,8	222,6	229,8	17,7	19,5	18,8	17,2	17,4	16,3	15,9
4. Groot-Brittannië	38,9	43,6	55,9	66,8	70,2	92,1	112,3	6,2	6,4	6,5	5,8	6,2	6,7	7,8
5. Verenigde Staten van Amerika	40,2	38,4	48,4	75,5	71,7	83,7	87,0	6,4	5,6	5,6	6,5	6,3	6,1	6,0
6. Italië	24,7	28,4	32,2	43,4	44,0	52,3	57,3	3,9	4,2	3,8	3,7	3,9	3,8	4,0
7. Saoedi-Arabië	5,7	12,4	14,3	48,2	38,7	53,8	54,9	0,9	1,8	1,7	4,2	3,4	3,9	3,8
8. Iran	3,7	5,2	7,1	13,0	17,7	18,4	26,7	0,6	0,8	0,8	1,1	1,6	1,3	1,9
9. Zaïre, Rwanda en Burundi	13,9	13,2	23,0	29,6	16,7	24,1	23,3	2,2	1,9	2,7	2,6	1,5	1,8	1,6
10. Japan	6,9	8,6	10,5	13,3	15,5	21,5	23,1	1,1	1,3	1,2	1,1	1,4	1,6	1,6
11. Zweden	13,1	13,8	16,2	22,0	19,9	21,4	20,7	2,1	2,0	1,9	1,9	1,8	1,6	1,4
12. Zwitserland	7,6	8,4	11,0	18,9	25,5	21,4	20,7	1,2	1,2	1,3	1,6	2,3	1,6	1,4
13. U.S.S.R.	5,0	4,6	6,9	10,5	11,0	11,6	14,5	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0	0,8	1,0
14. Canada	6,7	6,4	8,2	10,5	11,7	14,1	12,1	1,1	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	0,8
15. Spanje	3,6	4,7	6,1	8,8	9,7	11,5	11,8	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8
16. Republiek van Zuid-Afrika	6,4	5,8	7,6	9,8	8,2	9,6	10,6	1,0	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7
17. Irak	2,1	1,5	1,1	1,4	4,9	4,4	8,0	0,3	0,2	0,1	0,1	0,4	0,3	0,6
18. Arabische Emiraten	0,1	0,1	0,1	2,3	2,2	4,6	7,9	—	—	—	0,2	0,2	0,3	0,6
19. India	1,7	1,8	1,9	2,3	2,0	3,8	7,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5
20. Brazilië	3,6	3,8	6,2	6,7	6,0	7,3	7,1	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5
21. Australië	2,4	2,9	4,1	5,5	5,6	8,1	6,8	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
22. Denemarken	2,3	2,7	3,6	5,5	5,5	6,1	6,7	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5
Overige landen	67,4	67,1	80,9	117,8	106,7	129,4	130,9	10,7	9,8	9,5	10,1	9,3	9,6	9,0
Totaal ...	**629,0**	**681,8**	**856,1**	**1 160,7**	**1 130,9**	**1 369,0**	**1 442,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1977.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per landengroep
(miljoenen franken)

LANDENGROEP	1976 (a)			1977		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
I. *West-Europa*	1 005 170	1 038 781	33 611	1 053 974	1 074 047	20 073
II. *Oost-Europa*	22 746	31 002	8 256	25 747	27 281	1 534
III. *Afrika*	61 659	47 284	—14 375	61 554	59 936	— 1 618
1. Zaïre	(23 652)	(5 068)	(—18 584)	(22 685)	(6 468)	(—16 217)
2. Zuid-Afrika	(9 588)	(4 405)	(— 5 183)	(10 591)	(4 809)	(— 5 782)
IV. a) *Noord-Amerika*	97 861	49 682	—48 179	99 052	60 912	—38 140
1. U.S.A.	*83 713*	*45 044*	*—38 669*	*86 988*	*56 301*	*—30 687*
2. Canada	*14 149*	*4 638*	*— 9 511*	*12 064*	*4 611*	*— 7 453*
b) *Latijns Amerika*	29 360	19 752	— 9 608	26 255	22 311	— 3 944
1. Argentinië	(4 995)	(1 032)	(— 3 963)	(4 996)	(1 440)	(— 3 556)
2. Brazilië	(7 259)	(5 136)	(— 2 123)	(7 089)	(3 682)	(— 3 407)
3. Venezuela	(1 995)	(4 521)	(+ 2 526)	(1 491)	(4 987)	(+ 3 496)
V. *Azië*	140 894	65 953	—74 941	165 340	83 181	—82 159
1. Iran	(18 421)	(7 946)	(—10 475)	(26 723)	(8 631)	(—18 092)
2. Saoudi-Arabië	(53 823)	(6 908)	(—46 915)	(54 869)	(12 525)	(—42 344)
3. Japan	(21 511)	(6 872)	(—14 639)	(23 106)	(6 036)	(—17 070)
VI. *Oceanië*	10 543	4 660	— 5 883	9 866	5 069	— 4 797
VII. *Andere landen* (b)	728	9 343	8 615	792	10 881	10 089
Algemeen totaal ...	**1 368 961**	**1 266 457**	**—102 504**	**1 442 580**	**1 343 618**	**—98 962**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Inclusief het boordproviand der vreemde schepen en vliegtuigen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

In- en uitvoer per landengroep

(miljarden franken)

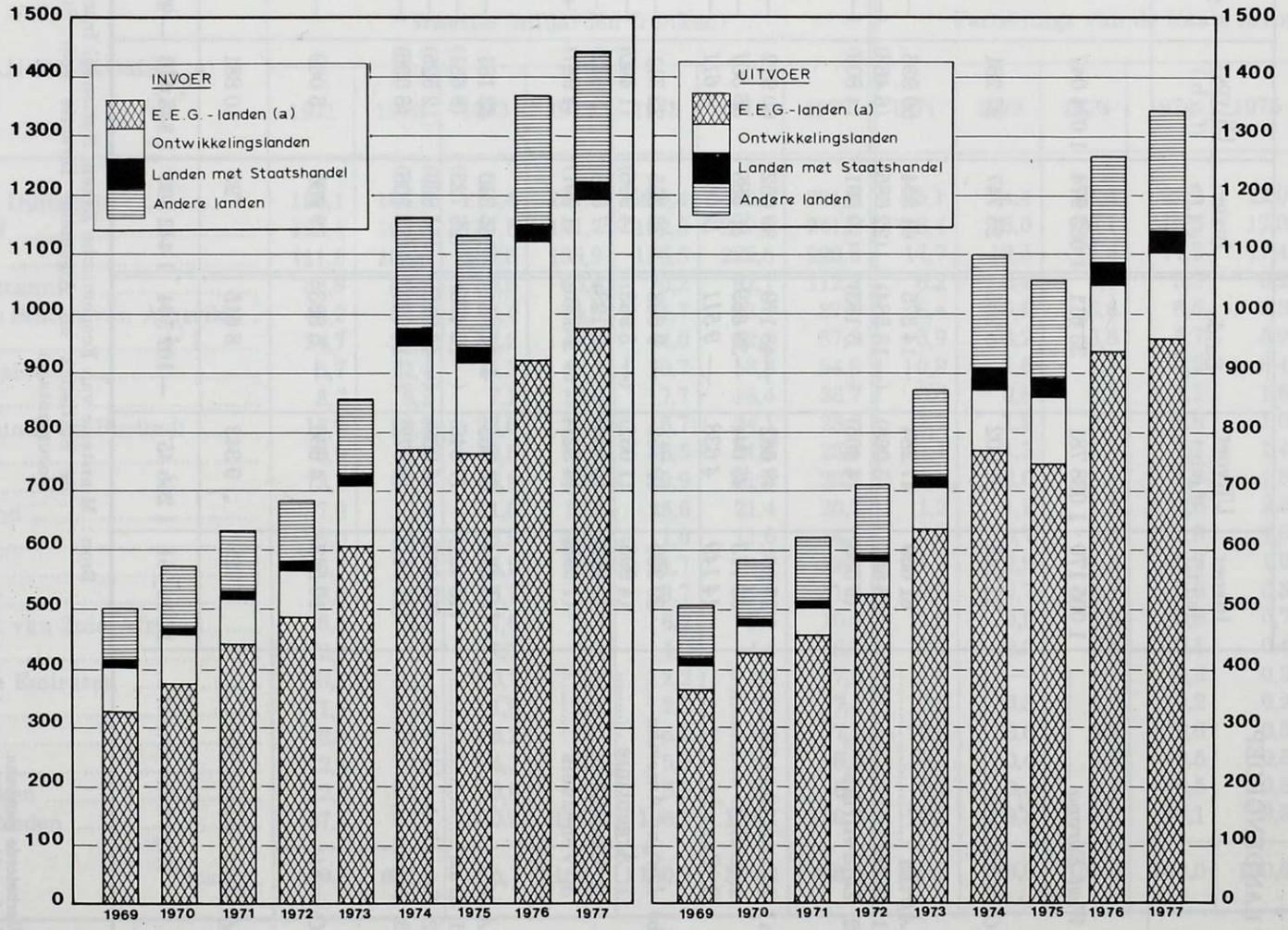

(a) Leden van de E.E.G. op 1 januari 1973.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

(miljoenen franken)

LAND	1976 (a)			1977		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**925 714**	**932 781**	**7 067**	**974 365**	**957 216**	**—17 149**
Frankrijk	222 574	266 156	43 582	229 767	256 724	26 957
Nederland	240 806	214 585	—26 221	241 924	225 649	—16 275
Bondsrep. Duitsland	306 409	294 121	—12 288	320 983	301 580	—19 403
Italië	52 263	59 960	7 697	57 323	58 844	1 521
Verenigd Koninkrijk	92 130	76 299	—15 831	112 340	91 996	—20 344
Ierland	5 389	3 510	— 1 879	5 331	3 653	— 1 678
Denemarken	6 143	18 149	12 006	6 697	18 771	12 074
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**60 814**	**76 878**	**16 064**	**60 818**	**86 018**	**25 200**
IJsland	172	554	382	364	539	175
Noorwegen	6 277	11 634	5 357	5 787	11 981	6 194
Zweden	21 374	23 707	2 333	20 732	23 485	2 753
Finland	4 241	5 009	768	5 405	4 803	— 602
Zwitserland	21 376	22 054	678	20 719	26 663	5 944
Oostenrijk	4 933	9 644	4 711	5 229	12 671	7 442
Portugal	2 441	4 276	1 835	2 582	5 876	3 294
3. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**148 037**	**89 308**	**—58 729**	**149 736**	**101 170**	**—48 566**
— in Noord-Amerika :						
V.S. van Amerika	83 713	45 044	—38 669	86 988	56 301	—30 687
Canada	14 149	4 638	— 9 511	12 064	4 611	— 7 453
— in Azië :						
Japan	21 511	6 872	—14 639	23 106	6 036	—17 070
— in Europa :						
Spanje	11 451	12 990	1 539	11 818	12 672	854
Griekenland	2 532	6 856	4 324	2 333	7 061	4 728
Turkije	2 392	4 350	1 958	1 817	5 025	3 208
Yougoslavië (b)	2 042	4 198	2 156	2 149	4 983	2 834
— in Oceanië :						
Australië	8 078	3 649	— 4 429	6 817	3 836	— 2 981
Nieuw-Zeeland	2 169	711	— 1 458	2 644	645	— 1 999
Totaal O.E.S.O.	**1 134 565**	**1 098 967**	**—35 598**	**1 184 919**	**1 144 404**	**—40 515**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Particulier statuut bij de O.E.S.O.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per landengroep

(percentage van de totale invoer)

LANDENGROEP	1972	1973	1974	1975	1976	1977
I. *West-Europa*	8,6	4,8	2,5	0,2	2,5	1,4
1. Nederland	(3,4)	(1,5)	(—0,3)	(—1,0)	(—1,9)	(—1,1)
2. Frankrijk	(1,7)	(1,7)	(1,7)	(0,5)	(3,2)	(1,9)
3. Bondsrep. Duitsland	(1,5)	(—0,6)	(—1,8)	(—1,2)	(—0,9)	(—1,3)
4. Italië	(0,6)	(0,9)	(0,5)	(—0,1)	(0,6)	(0,1)
5. Verenigd Koninkrijk	(—1,8)	(—1,4)	(—0,6)	(—0,2)	(—1,2)	(—1,4)
II. *Oost-Europa*	—	0,4	0,9	0,8	0,6	0,1
III. *Afrika*	—1,7	—1,9	—2,8	—0,8	—1,1	—0,1
1. Zaïre	(—1,1)	(—1,5)	(—1,9)	(—1,0)	(—1,4)	(—1,1)
2. Zuid-Afrika	(—0,5)	(—0,4)	(—0,3)	(—0,2)	(—0,4)	(—0,4)
IV. a) *Noord-Amerika*	0,3	—0,3	—1,6	—3,2	—3,5	—2,7
1. U.S.A.	*0,7*	*0,1*	*—1,2*	*—2,6*	*—2,8*	*—2,1*
2. Canada	*—0,4*	*—0,4*	*—0,4*	*—0,6*	*—0,7*	*—0,6*
b) *Latijns Amerika*	—	—0,2	0,6	0,5	—0,7	—0,3
1. Argentinië	(—0,3)	(—0,3)	(—0,2)	—	(—0,3)	(—0,2)
2. Brazilië	(—0,1)	(—0,2)	(0,5)	(0,1)	(—0,2)	(—0,2)
3. Venezuela	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,3)	(0,2)	(0,2)
V. *Azië*	—3,0	—1,6	—5,2	—4,5	—5,5	—5,7
1. Iran	(—0,5)	(—0,4)	(—0,7)	(—0,7)	(—0,8)	(—1,3)
2. Saoudi-Arabië	(—1,6)	(—1,5)	(—3,9)	(—3,0)	(—3,4)	(—2,9)
3. Japan	(—0,6)	(—0,3)	(—0,4)	(—0,9)	(—1,1)	(—1,2)
VI. *Oceanië*	—0,4	—0,3	—0,2	—0,3	—0,4	—0,3
VII. *Andere landen* (a)	0,5	0,3	0,6	0,8	0,6	0,7
Algemeen totaal	**+4,3**	**+1,2**	**—5,2**	**—6,5**	**—7,5**	**—6,9**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Inclusief het boordproviand der vreemde schepen en vliegtuigen.

Saldo van de handelsbalans der B.L.E.U. per geografische zone
(miljarden franken)

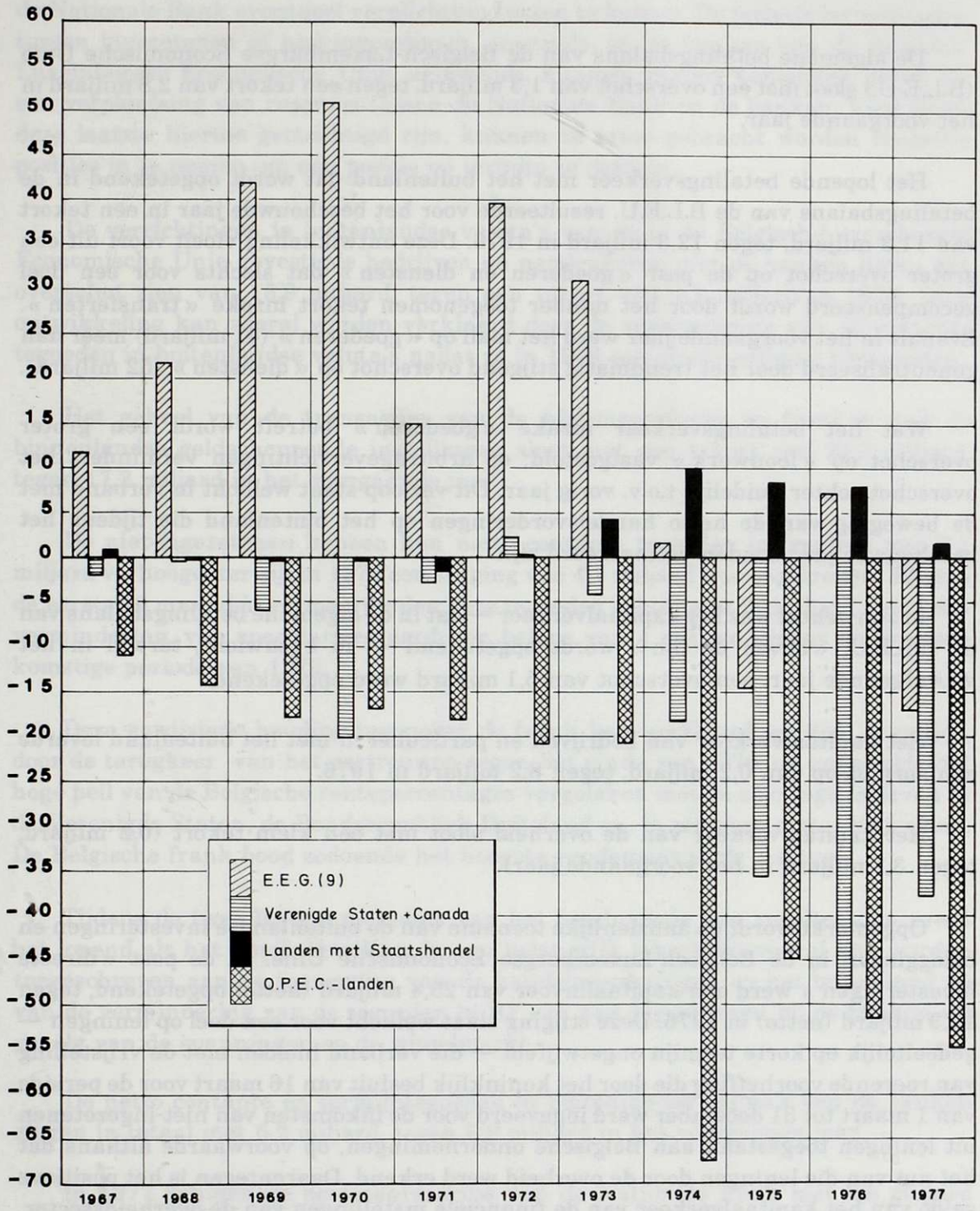

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

AFDELING III. — BETALINGSBALANS

De algemene betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (B.L.E.U.) sloot met een overschot van 1,3 miljard, tegen een tekort van 2,8 miljard in het voorgaande jaar.

Het lopende betalingsverkeer met het buitenland dat wordt opgetekend in de betalingsbalans van de B.L.E.U. resulteerde voor het beschouwde jaar in een tekort van 11,3 miljard, tegen 12,3 miljard in 1976. Deze ontwikkeling vloeit voort uit een groter overschot op de post « goederen en diensten » dat slechts voor een deel gecompenseerd wordt door het minder toegenomen tekort inzake « transferten ». Evenals in het voorgaande jaar werd het mali op « goederen » (41 miljard) meer dan geneutraliseerd door het trendmatig stijgend overschot op « diensten » (52 miljard).

Wat het betalingsverkeer inzake « goederen » betreft wordt een groter overschot op « loonwerk » vastgesteld; op arbitrageverrichtingen vermindert het overschot echter duidelijk t.o.v. vorig jaar. Dit verloop staat wellicht in verband met de beweging van de netto handelsvorderingen op het buitenland die tijdens het beschouwde jaar zouden vermeerderd zijn.

In zijn geheel was het kapitaalverkeer — dat in de algemene betalingsbalans van de B.L.E.U. « boven de lijn » wordt opgetekend — in evenwicht, terwijl in het voorafgaande jaar, een overschot van 5,1 miljard werd opgetekend.

Het kapitaalverkeer van bedrijven en particulieren met het buitenland leverde een surplus op van 0,2 miljard, tegen 8,2 miljard in 1976.

Het kapitaalverkeer van de overheid sloot met een klein tekort (0,2 miljard, tegen 3,1 miljard in het voorgaande jaar).

Opgemerkt wordt de aanzienlijke toename van de buitenlandse investeringen en beleggingen in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. In de post « directe investeringen » werd een kapitaalinvoer van 25,4 miljard (netto) opgetekend, tegen 19,3 miljard (netto) in 1976. Deze stijging slaat wellicht voor een deel op leningen — gedeeltelijk op korte termijn ongetwijfeld — die verband hielden met de vrijstelling van roerende voorheffing die door het koninklijk besluit van 16 maart voor de periode van 1 maart tot 31 december werd ingevoerd voor de inkomsten van niet-ingezetenen uit leningen toegestaan aan Belgische ondernemingen, op voorwaarde althans dat het nut van die leningen door de overheid werd erkend. Daarentegen is het positieve saldo van het kapitaalverkeer van de financiële instellingen van de overheidssector, dat in 1976, ten gevolge van de inschrijvingen op obligaties door olieproducerende landen, 8,9 miljard had bereikt, teruggelopen tot 3,7 miljard in 1977.

Het kapitaalverkeer inzake beleggingen in roerende waarden gaf aanleiding tot een tekort van 12,6 miljard, tegen 12,3 miljard tijdens het voorgaande jaar.

In de tabel « verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse banken en

termijnvalutatransacties » wordt een inzicht gegeven in de gezamelijke transacties die, direct of indirect, een weerslag op de deviezenmarkten konden hebben en aldus de Nationale Bank eventueel verplichtten tussen te komen. De termijnverrichtingen tussen ingezetenen of niet-ingezetenen, enerzijds, en de banken van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, anderzijds, kunnen immers aanleiding geven tot een verplaatsing van reserves tussen de Nationale Bank en de banken. Voor zover deze laatste hiertoe gemachtigd zijn, kunnen ze ertoe gebracht worden contante posities in te nemen om een positie op termijn te dekken.

De verrichtingen in buitenlandse valuta's van de in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie gevestigde bedrijven en particulieren met de banken lieten een overschot zien van 15,9 miljard, tegen een tekort van 0,2 miljard in 1976. Deze ontwikkeling kan vooral worden verklaard door de vermindering van de contante tegoeden in buitenlandse valuta's nadat ze in 1976 een sterke stijging vertoonden.

Het geheel van de transacties van de niet-ingezetenen in franken met de binnenlandse geldscheppende instellingen sloot met een tekort van 20,3 miljard, tegen 17,2 miljard in het voorgaande jaar.

De niet-ingezetenen hebben hun netto contante tegoeden in franken met 6,1 miljard verhoogd, terwijl in 1976 een stijging van 4,1 miljard was opgetreden. Tijdens de eerste 10 maanden vermeerderden deze tegoeden echter met 20 miljard tegen een vermindering, van speculatieve aard, ten belope van 4 miljard tijdens de overeenkomstige periode van 1976.

Deze gewijzigde houding tegenover de frank kan verklaard worden, enerzijds, door de terugkeer van het vertrouwen tegen het einde van 1976, en anderzijds het hoge peil van de Belgische rentepercentages vergeleken met de zeer lage tarieven in de Verenigde Staten, de Bondsrepubliek Duitsland en, in mindere mate, Nederland. De Belgische frank bood zodoende het hoogste rendement in de « slang ».

Tijdens de twee laatste maanden van het beschouwde jaar resulteerden zowel het lopend als het kapitaalverkeer in een belangrijk tekort dat vooral kon worden toegeschreven aan de toeneming van de handelsvorderingen op het buitenland en van de vermindering van de tegoeden in BF van niet-ingezetenen bij de banken als gevolg van de spanningen op de wisselmarkt.

De netto contante en termijntegoeden in buitenlandse valuta's van de banken stegen in totaal met 5,2 miljard, tegen 6,6 miljard in het voorgaande jaar.

In 1977 daalden de deviezenreserves van de Nationale Bank met 8,6 miljard tegen 24,6 miljard in 1976. Enerzijds werden verplichtingen aangegaan t.o.v. het Europese fonds voor monetaire samenwerking (23,9 miljard). Dit vloeide voort uit steuninterventies ten gunste van de BF, vanaf november, in overeenstemming met de overeenkomst tot vernauwing van de schommelingsmarges tussen de valuta's van de « slang ». De contante tegoeden in buitenlandse valuta's anderzijds stegen per saldo met 15,9 miljard.

*
* *

Verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen en termijnvalutatransacties (a)

(miljarden franken)

	1974	1975	1976	1977 (h)
1. — *Goederen- en dienstenverkeer* (rubriek A van de algemene betalingsbalans)	+50,4	+46,4	+ 6,7	+11,0
2. — *Overdrachten* (rubriek B van de algemene betalingsbalans)	—14,6	—21,5	—19,0	—22,3
3. — *Kapitaalverkeer van de overheid :*				
Rubriek C van de algemene betalingsbalans	— 3,9	— 4,2	— 3,1	— 0,2
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de schuld in buitenlandse valuta's tegenover de Belgische en Luxemburgse banken	+ 0,1	+ 0,3	+ 1,0	— 1,5
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het bedrag van de op termijn van de N.B.B. te ontvangen buitenlandse valuta's	—	—	—	—
4. — *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren* (b) :				
Rubriek D van de algemene betalingsbalans	— 5,1	— 6,8	+ 8,2	+ 0,2
Mutatie in de tegoeden en verplichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen tegenover de Belgische en Luxemburgse banken :				
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van tegoeden :				
Vorderingen in buitenlandse valuta's	—21,7	—57,0	—23,0	—19,4
Bedrag van de op termijn te ontvangen buitenlandse valuta's	—13,9	— 3,2	—15,8	—82,0
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van verplichtingen :				
Schulden in buitenlandse valuta's	+14,1	+52,5	+14,6	+29,5
Bedrag van de op termijn te leveren buitenlandse valuta's	+12,5	— 5,0	+24,0	+87,8
5. — *Mutatie van de tegoeden en verplichtingen in Belgische en Luxemburgse franken van de niet-ingezetenen tegenover de Belgische en Luxemburgse banken en tegenover diverse geldscheppende instellingen :*				
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de verplichtingen in de vorm van commerciële kredieten bij hun oorsprong gefinancierd door de Belgische banken	—10,7	— 4,8	—11,7	—17,9
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het overschot van de tegoeden op de overige contante verplichtingen	+ 6,5	+10,1	+ 4,1	+ 6,1
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het overschot van het bedrag der op termijn te ontvangen Belgische en Luxemburgse franken t.o.v. het bedrag van de op termijn te				
6. — *Buitenlandse valutapositie van de Belgische en Luxemburgse banken* (c) :				
van de positie à contant (d)	— 7,9	— 6,9	— 8,0	— 7,9

Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de positie à contant (d)	— 7,9	— 6,9	— 8,0	— 7,9
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de positie op termijn	+12,4	— 1,2	+ 1,4	+ 2,7
7. — *Vergissingen en weglatingen :*				
Rubriek E van de algemene betalingsbalans	+ 3,7	+11,2	+ 4,4	+12,6
Afwijkingen in de statistieken van de contante verrichtingen met de ingezetenen en in die van de termijnverrichtingen	+ 1,5	— 0,9	+ 1,2	+ 1,2
Totaal 1 *tot* 7 ...	+13,4	+18,8	—24,6	— 8,6
8. — *Tegenposten van het totaal in de balans van de N.B.B.* [vermeerdering (+); vermindering (—)] :				
Goudvoorraad	—	—	—	+ 0,4
Tegoeden bij het I.M.F. (e)	— 1,3	+ 5,1	+ 1,2	— 0,9
Netto tegoeden op het Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking	— 3,5	—	—	—23,9
Netto buitenlandse valutapositie :				
Contante tegoeden (f)	+17,7	+13,9	—26,2	+15,9
Overschot van het bedrag der op termijn te ontvangen buitenlandse valuta's op het bedrag van de op termijn te leveren buitenlandse valuta's	+15,3	+ 1,2	+12,0	..
Netto tegoeden in Belgische franken op niet-ingezetenen :				
Contante tegoeden (g)	—0,5	—0,6	+ 0,4	— 0,1
Overschot van het bedrag van de op termijn te ontvangen Belgische franken op het bedrag van de op termijn te leveren Belgische franken	—14,3	— 0,8	—12,0	..

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Wat de deviezentransacties op termijn betreft, excl. de aankopen en verkopen door ingezetenen en buitenlanders van buitenlandse valuta's tegen buitenlandse valuta's. Vanaf januari 1974 zijn de mutaties van de tegoeden en van de verplichtingen, à contant en op termijn, in buitenlandse geldsoorten van de Belgische en Luxemburgse banken en van de Nationale Bank van België omgezet in Belgische franken tegen de wisselkoersen van de periode; zij houden geen rekening met de boekhoudkundige veranderingen die de tegenwaarde in Belgische franken van de aan het begin van de periode bestaande bedragen in buitenlandse geldsoorten kan hebben ondergaan ten gevolge van wisselkoersveranderingen tijdens de periode.
(b) Andere dan de geldscheppende instellingen.
(c) Overschot van de tegoeden in buitenlandse valuta's op de verplichtingen in buitenlandse valuta's.
(d) Exclusief de vastliggende activa (in hoofdzaak de deelnemingen van de banken in hun buitenlandse dochtermaatschappijen) die reeds zijn opgetekend onder rubriek 4.1 van de bovenstaande tabel aangezien zij in de betalingsbalans beschouwd worden als een directe investering.
(e) Exclusief de mutatie van de speciale trekkingsrechten ten gevolge van toewijzingen.
(f) Incl. de financiële bijstand op middellange termijn E.E.G.
(g) Met uitzondering van de uitvoeraccepten die in deze tabel opgenomen zijn onder rubriek 5.1.
(h) Voorlopige gegevens.

Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1976 en 1977

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)
A. *Goederen- en dienstentransacties :*						
1. Goederentransacties	1 055,9	1 108,7	1 092,3	1 149,7	—36,4	—41,0
a) Uitvoer en invoer	*992,7*	*1 049,6*	*1 068,8*	*1 128,6*	*—76,1*	*—79,0*
b) Loonwerk	*31,7*	*41,8*	*10,3*	*10,9*	*+21,4*	*+30,9*
c) Arbitrageverrichtingen	*21,5*	*10,8*	—	—	*+21,5*	*+10,8*
d) Niet-monetair goud	*10,0*	*6,5*	*13,2*	*10,2*	*+ 3,2*	*— 3,7*
2. Vrachtkosten	53,4	62,0	45,5	49,8	+ 7,9	+12,2
3. Verzekeringskosten voor goederenvervoer	1,3	1,3	1,7	2,0	— 0,4	— 0,7
4. Andere vervoerkosten	20,2	24,9	20,1	23,6	+ 0,1	+ 1,3
5. Verplaatsingen in het buitenland	33,0	36,5	55,7	60,1	—22,7	—23,6
6. Inkomsten uit investeringen	155,4	172,8	132,1	152,4	+23,3	+20,4
7. Overheidstransacties niet elders vermeld	27,5	29,6	10,5	9,8	+17,0	+19,8
8. Andere diensten	106,7	124,4	88,8	101,8	+17,9	+22,6
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*4,0*	*4,4*	*7,5*	*7,8*	*— 3,5*	*— 3,4*
b) Makelaars- en commissielonen	*53,6*	*68,9*	*39,9*	*48,2*	*+13,6*	*+20,7*
c) Grensarbeiders	*15,3*	*15,5*	*9,4*	*9,7*	*+ 5,9*	*+ 5,8*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*10,1*	*10,7*	*9,7*	*11,5*	*+ 0,4*	*— 0,8*
e) Diversen	*23,7*	*24,9*	*22,3*	*24,6*	*+ 1,4*	*+ 0,3*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (b)	**1 453,4**	**1 560,2**	**1 446,7**	**1 549,2**	**+ 6,7**	**+11,0**
(w.o. : diensten = 2 tot 8)	**(397,5)**	**(451,5)**	**(354,4)**	**(399,5)**	**(+43,1)**	**(+52,0)**
B. *Overdrachten :*						
9. Particulieren	13,5	15,2	19,9	21,7	— 6,4	— 6,5
10. Staat	21,8	26,4	34,4	42,2	—12,6	—15,8
Totaal overdrachten	**35,3**	**41,6**	**54,3**	**63,9**	**—19,0**	**—22,3**

(vervolg op blz. 443)

Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1976 en 1977 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)	1976	1977 (a)
C. *Kapitaalverkeer van de overheid :*						
11. Staat	1,8	3,8	4,9	4,0	— 3,1	— 0,2
a) Lange termijn	*1,1*	*2,1*	*4,7*	*3,4*	— *3,6*	— *1,3*
— Aandelen	(—)	(—)	(0,9)	(—)	(— 0,9)	(—)
— Leningen	(1,1)	(2,1)	(2,6)	(3,0)	(— 1,5)	(— 0,9)
— Contractuele aflossingen	(—)	(—)	(1,2)	(0,4)	(— 1,2)	(— 0,4)
b) Korte termijn	*0,7*	*1,7*	*0,2*	*0,6*	+ *0,5*	+ *1,1*
12. Andere overheidsorganen	—	—	—	—	—	—
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid	**1,8**	**3,8**	**4,9**	**4,0**	**— 3,1**	**— 0,2**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren :*						
13. Overheidsbedrijven	1,6	1,7	1,4	2,3	+ 0,2	— 0,6
14. Financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	9,5	4,5	0,6	0,8	+ 8,9	+ 3,7
15. Particuliere sector (netto gegevens)	65,9	65,8	66,8	68,7	— 0,9	— 2,9
a) Gekende effectentransacties	*0,6*	*5,0*	*12,9*	*17,6*	—*12,3*	—*12,6*
— Belgische	(0,6)	(5,0)	(—)	(—)	(+ 0,6)	(+ 5,0)
— Buitenlandse	(—)	(—)	(12,9)	(17,6)	(—12,9)	(—17,6)
b) Overige	*65,3*	*60,8*	*53,9*	*51,1*	+ *11,4*	+ *9,7*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren	**77,0**	**72,0**	**68,8**	**71,8**	**+ 8,2**	**+ 0,2**

(vervolg op blz. 444)

Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1976 en 1977 *(vervolg)*

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1976	1977	1976	1977	1976	1977
E. *Vergissingen en weglatingen*	4,4	12,6	—	—	+ 4,4	+12,6
Algemeen totaal ...	1 571,9	1 690,2	1 574,7	1 688,9	— 2,8	+ 1,3
F. *Financiering van het totaal :*						
1. Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen van commerciële vorderingen op het buitenland (stijging : —)					+ 2,6	+ 9,2
2. Mutaties van de goudvoorraad en de netto-deviezenpositie van de geldscheppende instellingen :						
— Nationale Bank van België					—22,7	— 2,3
— Belgische en Luxemburgse banken :						
Belgische en Luxemburgse franken					+ 3,6	— 3,7
Buitenlandse geldsoorten					+14,2	— 1,9
— Diverse geldscheppende instellingen					+ 0,5	—

(a) Voorlopige gegevens.
(b) In de ontvangsten is het positif saldo van de arbitrageverrichtingen.

Bron : Nationale Bank van België.

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G.A.T.T.) (1)

§ 1. — TOELAGEN BIJ DE UITVOER

Tijdens de vergadering van de Raad op 2 maart te Genève waren de Verenigde Staten en de Europese Gemeenschappen het andermaal oneens over de subsidies bij de uitvoer.

De E.E.G. beschuldigt de Amerikanen ervan met hun D.I.S.C.-stelsel (Domestic International Sales Corporation), die de mogelijkheid biedt de Amerikaanse verkopen in het buitenland te bevorderen door een gedeeltelijke vrijstelling van belastingen voor de uitvoerende maatschappijen, inbreuk te plegen op de bepalingen van de G.A.T.T.

De Verenigde Staten hebben dezelfde beschuldiging geuit t.o.v. bepaalde fiscale handelwijzen die in België, Nederland en Frankrijk toegepast worden. Frankrijk wordt onder meer ten laste gelegd de buitenlandse filialen van de nationale ondernemingen niet te belasten gezien het territoriaal karakter van de fiscale wetgeving.

Tijdens de vergadering werd het verslag bestudeerd van een groep deskundigen van de G.A.T.T. die al deze praktijken beschouwde als verdoken subsidies bij de uitvoer.

§ 2. — MULTIVEZELREGELING

De onderhandelingen inzake de hernieuwing van de « multivezelovereenkomst » die op 16 maart te Genève begonnen in het kader van de G.A.T.T. werden na 24 uur vergaderen afgesloten.

(1) De bronnen van deze afdeling zijn excerpten uit G.A.T.T.-documenten en uit « Le Monde diplomatique ».

Deze overeenkomst die reeds de wereldtextielhandel 3 jaar beheerst, verstrijkt op het einde van 1977. De onderhandelingen dienden te worden uitgesteld om de landen van de Europese Gemeenschap in staat te stellen een gemeenschappelijk standpunt in te nemen. Daar waar de Verenigde Staten, Japan en de ontwikkelingslanden een verlenging van de overeenkomst wensen, wilt de Europese Gemeenschap dat ze gewijzigd wordt. Nu lopen de standpunten van de Europese landen uiteen wat betreft het belang van de aan te brengen wijzigingen. West-Duitsland en Denemarken stellen zich tevreden met een andere interpretatie van de bestaande teksten. De andere landen, waaronder Frankrijk en Groot-Brittanië, wensen evenwel globale invoer-contingenten voor bepaalde gevoelige produkten, hetgeen grondige wijzigingen in de teksten van de overeenkomst zou veroorzaken.

De Heer Olivier Long, directeur-generaal van de G.A.T.T., stelde op 24 juli vast dat de onderhandelingen inzake de vernieuwing van de multivezelovereenkomst die op 5 juli te Genève in het kader van het textielcomité opnieuw werden aangevat, op een sisser zijn uitgelopen. De belangrijkste antagonisten kwamen inderdaad niet tot een akkoord inzake een door de Verenigde Staten, de E.E.G. en Japan voorgestelde tekst die een voorwaardelijke vernieuwing van de overeenkomst inhield, naar gelang van de resultaten van de onderhandeling betreffende bilaterale overeenkomsten die de E.E.G. in de herfst wilde aanvatten.

Op 14 december 1977 bereikte het textielcomité van de G.A.T.T. overeenstemming over een protocol tot vernieuwing van de multivezelovereenkomst voor een periode van 4 jaar. Het protocol werd per 1 januari 1978 van kracht voor de landen die het ondertekend hebben.

§ 3. — JAARVERSLAG

In het op 12 september gepubliceerde jaarverslag slaakt de G.A.T.T. een alarmkreet tegen de vooruitgang van het protectionisme dat door het afremmen van de nodige herstructurering van het nijverheidsapparaat het herstel van de economische bedrijvigheid in het gedrang brengt.

De sterkere druk in de zin van het protectionisme zou wel eens het belangrijkste element kunnen uitmaken van het huidige verloop van het internationaal beleid, aangezien hij dusdanige verhoudingen aanneemt dat het behoud van een internationale orde, gebouwd op overlegde en nageleefde regels, in het gedrang komt.

De deskundigen van de G.A.T.T. voorzien voor 1977 een toeneming van het volume van de wereldhandel met slechts 6 %. Voor 1976 zou dit volume volgens de G.A.T.T., met ± 11 % toegenomen zijn, na een daling in 1975.

§ 4. — JAARLIJKSE ZITTING

Bij de opening van de jaarlijkse zitting van de overeenkomst sluitende partijen heeft de voorzitter van de organisatie, de Heer Maciel Georges (Brazilië) op 29 november andermaal gewaarschuwd voor het protectionisme.

De zitting duurde twee dagen en werd vooral gewijd aan de huidige moeilijkheden van de internationale handel in het licht van één op 28 november door het secretariaat van de G.A.T.T. gepubliceerde studie volgens welke een sterke protectionistische druk inderdaad blijft bestaan. In het verslag wordt eveneens gewezen op de gevaren van een dergelijk wankel en uiteindelijk niet te controleren beleid.

AFDELING II.
ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O.E.S.O.)[1]

§ 1. — RAAD VAN MINISTERS VAN DE O.E.S.O.

De Ministerraad van de O.E.S.O. die op 23 en 24 juni te Parijs bijeenkwam en de ministers van Buitenlandse zaken en Financiën van de 24 lidstaten groepeert, bevestigde andermaal de in juni 1976 goedgekeurde richtlijnen voor de strategie voor een duurzame economische expansie met het oog op een geleidelijke terugkeer tot de volledige werkgelegenheid en van de prijzenstabiliteit.

De ministers besloten ertoe dat de lidstaten hun voorafgaande groeidoelstellingen en hun stabiliseringsbeleid voor 1978 aan de O.E.S.O. zullen mededelen. Wat het handelsverkeer betreft, hebben zij hun in mei 1974 onderschreven verbintenis geen protectionistische maatregelen te treffen inzake internationale handel, voor een nieuwe periode van een jaar vernieuwd; Spanje heeft voorlopig geen standpunt terzake ingenomen.

De ministers gaan eveneens akkoord met de binnen de Conferentie voor Internationale Economische Samenwerking tot stand gekomen overeenkomst betreffende het invoeren van een gemeenschappelijk fonds voor de basisprodukten; tevens zijn ze het eens met de door de deelnemers aan de conferentie geuite wil om alles in het werk te stellen om de onderhandelingen, die terzake binnen de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling een aanvang namen, tot een goed eind brengen. Wat de energie betreft, bevestigden de ministers hun standpunt : het beleid inzake energiebesparing dient verstevigd en alternatieve energiebronnen dienen te worden ontwikkeld.

Ten slotte werd een verklaring aangenomen inzake de betrekkingen met de ontwikkelingslanden, waarin de noodzaak wordt erkend dat het samenwerkingsbeleid moet verbeteren en doeltreffender worden.

---

(1) De bronnen van deze afdeling zijn excerpten van O.E.S.O.-documenten en van « Le Monde diplomatique ».

De ministers van de hulpverstrekkende O.E.S.O.-landen hebben opnieuw bevestigd dat het in hun bedoeling ligt hun ontwikkelingshulp « effectief en substantieel » te verhogen onder meer ten gunste van programma's die beantwoorden aan essentiële noden van de mens.

§ 2. — COMITE VOOR ONTWIKKELINGSHULP

De vergadering op hoog niveau van het C.O.H. werd op 26 en 27 oktober te Parijs gehouden. De deelnemers legden de nadruk op het feit dat de overheidssteun van de industrielanden aan de ontwikkelingslanden in 1977 is toegenomen, na een daling in 1976. Deze hulp vertegenwoordigt dit jaar 0,35 % van het bruto nationaal produkt van de zeventien lidstaten van de C.O.H., tegen 0,33 % vorig jaar en 0,36 % in 1975. Naar absolute waarde bereikt de staatssteun zowat 16 miljard dollar, in plaats van 13,7 miljard.

Ondanks de stijging naar rata van 16,8 %, blijft het resultaat sterk beneden de door de industrielanden — en jaar na jaar vernieuwde — aangegane verbintenissen het bedrag van de hulp tot 0,7 % van het B.N.P. op te voeren. Slechts drie landen, met name Zweden, Nederland en Noorwegen hebben dit oogmerk in 1976 bereikt. Frankrijk komt op de vierde plaats (0,62 %), waarbij echter ongeveer de helft van de hulp verstrekt werd aan overzeese departementen en territoria.

Het C.O.H. heeft zich uitgesproken voor een grotere inspanning ten einde aan de meest essentiële behoeften van de armste bevolking te voldoen en voor een inspanning die vooral uitgaat van de sterkste landen als West-Duitsland, Japan en de Verenigde Staten (het door deze drie landen aan de ontwikkelingshulp gewijde aandeel van het bruto nationaal produkt schommelde slechts tussen 0,2 % en 0,3 %).

De ministers hebben een verklaring goedgekeurd inzake een ontwikkelingssamenwerking die gericht is op de economische groei en de essentiële noden van de mens.

In het inleidend hoofdstuk van het in december gepubliceerde jaarverslag, onder de titel « Ontwikkelingssamenwerking, studie 1977 », heeft de voorzitter van het Comité voor Ontwikkelingshulp de nadruk gelegd op de noodzaak het beleid te heroriënteren ten einde te kunnen bepalen binnen welk kader maatregelen dienen genomen te worden die het optimaal gebruik van de menselijke en materiële middelen ten bate van de gehele bevolking van de derde wereld mogelijk maken.

§ 3. — INTERNATIONAAL ENERGIEAGENTSCHAP

Op 16 maart werden binnen het Internationaal Energieagentschap vier overeenkomsten ondertekend inzake internationale opzoekings- en ontwikkelingsprojekten betreffende energiebesparing voor een totaal bedrag van 4 miljoen dollar.

Het I.E.A. heeft zijn vooruitzichten inzake produktie van kernenergie in de belangrijkste industrielanden van de niet-communistische wereld tijdens de komende acht jaren van 15 % op 10 % gebracht.

Volgens een in het begin van de maand september gepubliceerd verslag van het I.E.A. dient ongetwijfeld een grotere inspanning geleverd te worden inzake opzoeking en ontwikkeling, zowel op nationaal als op internationaal gebied, ten einde nieuwe energietechnologieën uit te werken.

De ministers van de 19 lidstaten van het I.E.A. die op 5 en 6 oktober te Parijs bijeen kwamen hebben een plan aangenomen dat 12 punten omvat en bedoeld is om het energiebeleid van elk land te richten. Dit plan beveelt onder meer een vermindering aan van de afhankelijkheid van de lidstaten betreffende ingevoerde aardolie.

§ 4. — WERKZAAMHEDEN OP HET GEBIED VAN DE ENERGIE

In haar in januari gepubliceerd verslag wijst de O.E.S.O. op de ernstige risico's waaraan de lidstaten en andere staten zich blootstellen indien het huidige verloop van de energie wordt voortgezet. Uit het verslag blijkt duidelijk dat spoedig nieuwe beleidsmaatregelen dienen te worden genomen (d.w.z. binnen het jaar) aangezien energiebesparingen en een toeneming van het aanbod lange termijnen inhouden. Enkele maatregelen worden voorgesteld om de daling van de vraag naar ingevoerde aardolie voor de O.E.S.O. in de hand te werken.

In het begin van de maand mei heeft de O.E.S.O. haar jaarstudie gepubliceerd over de vraag naar en het aanbod van energie in de lidstaten. Volgens dit verslag (Energiebalansen in de O.E.S.O.-landen 1973-1975) zijn de totale energiebehoeften in 1975 voor de gehele O.E.S.O.-zone met 2,9 % teruggelopen (voor een daling van 1 % van het B.I.P.). Deze daling werd in alle grote regio's genoteerd.

§ 5. — GEDRAGSCODE VAN DE ONDERNEMINGEN

Een aantal multinationale ondernemingen werden ervan beschuldigd de regels van de gedragscode die voor hun in juni 1976 door de lidstaten van de O.E.S.O. goedgekeurd werden, niet na te leven. Deze beschuldigingen werden geformuleerd door de raadgevende vakbondscommissie bij de O.E.S.O. (T.U.A.C.) tijdens een vergadering van het comité voor internationale investeringen van multinationale ondernemingen van 30 maart tot 1 april te Parijs. Het raadgevend economisch en industrieel comité (B.I.A.C.), dat de zakenkringen vertegenwoordigt, ging met deze houding niet akkoord en onderstreepte het feit dat de O.E.S.O. geen rechtbank is. Slechts één geval werd aan het comité voor internationale investeringen van multinationale ondernemingen voorgelegd, met name dat van een Belgisch filiaal van een Amerikaanse maatschappij, die 250 bedienden afdankte zonder de bij de wet voorziene vergoedingen.

§ 6. — DIVERSE WERKZAAMHEDEN

De O.E.S.O. publiceerde in januari een verslag, onder de titel « de recessie van 1974-1975 en de werkgelegenheid van de vrouwen » waarin de gevolgen van de recessie geraamd worden naar een aantal indicatoren inzake de arbeidsmarkt

(werkloosheid, werkgelegenheid, percentage van de actieve bevolking). De analyse berust grotendeels op de door de lidstaten van de O.E.S.O. verstrekte gegevens, waardoor het mogelijk wordt een vergelijking te maken tussen een recente periode van geringe werkloosheid (1973 of 1974) en de meest recente periode van aanzienlijke werkloosheid (1975).

De groep van zelfstandige deskundigen die in juli 1975 door het secretariaat van de O.E.S.O. belast werd met het opstellen van een verslag dat suggesties inhoudt voor de volledige werkgelegenheid en de prijzenstabiliteit, deelde op 10 juni zijn conclusies mede. De heer Paul MacCraken was voorzitter van de groep. In het verslag wordt de oorsprong nagegaan van de ontregeling die bijdroeg tot het einde van de expansie van de geïndustrialiseerde landen en tot de recessie en de werkloosheid. Het omvat tevens een opsomming van een aantal aanbevelingen om de volledige werkgelegenheid en de prijzenstabiliteit te waarborgen.

In november publiceerde de O.E.S.O. een studie over wetenschap en technologie in de Volksrepubliek China, die gebaseerd is op de werkzaamheden van een in januari 1976 georganiseerd seminarie. Beroemde sinologen en westerse verantwoordelijken die onlangs contact namen met de opzoekingsinstituten en instituten van verantwoordelijke politici in China, hebben een bijdrage geleverd.

Het verslag omvat 5 gedeelten :

1) de economische ontwikkeling;
2) de wetenschap en het wetenschapsbeleid;
3) de tewerkstelling en de opvoeding;
4) de technologie en de economische ontwikkeling;
5) de ideologische samenhang.

AFDELING III.
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN (1)

§ 1. — EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP (E.E.G.)

Tijdens het jaar 1977 bevond de Gemeenschap zich tegenover een tweevoudig perspectief :

— het naderen van de Europese verkiezingen, hoewel wegens de verwerping door het Britse Lagerhuis van de proportionele vertegenwoordiging de verkiezing niet op de voorziene datum zal kunnen doorgaan, rekening houdend met de vereiste termijn voor de afbakening van de districten in dit land;

(1) Elfde Algemeen Verslag over de werkzaamheden van de Europese Gemeenschappen in 1977. — Brussel-Luxemburg — Februari 1978.

— het vooruitzicht van een tweede verruiming : na Griekenland dienden ook Portugal en Spanje hun officiële aanvraag tot toetreding tot de Gemeenschap in.

Ten aanzien van een ongunstige conjunctuur waarbij de bekommernis inzake de werkgelegenheid overheersend is, kon de Gemeenschap de vrijheid van het handelsverkeer, onder de lidstaten en in ruime mate ook met het overige van de wereld, vrijwaren. Deze verworvenheid werd zelfs geconsolideerd door de totstandkoming, per 1 juli 1977 van de Douane-Unie over de gehele Gemeenschap.

1. — *Interne markt.*

Met het verstrijken van de overgangsperiode op 1 juli 1977, kwam de integratie van de drie nieuwe lidstaten in de *douane-unie* van de Gemeenschap tot stand. Voortaan is een enkel buitentarief van toepassing op de invoer uit derde landen, terwijl het handelsverkeer onder de negen lidstaten van douanerechten is vrijgesteld.

Evenwijdig daarmee kwam de afschaffing van bijna alle douanerechten op industrieprodukten uit de E.V.A.-landen, de Maghreb en de Machrak, tot stand.

Wat de vereenvoudiging van de douanerechten betreft, dient te worden gewezen op de bijkomende overeenkomsten met Zwitserland en Oostenrijk op het gebied van de communautaire doorvoer, evenals op de ingebruikneming van een communautair formulier voor de uitvoeraangifte krachtens verordening van 20 september.

De afwijkingen op de toepassing van het G.D.T. gaven aanleiding tot de opening van 9 communautaire tariefcontingenten in uitvoering van verbintenissen in het raam van de G.A.T.T. en van 127 communautaire tariefcontingenten bij wijze van preferentie-overeenkomsten. Op grond van autonome beslissingen en om tegemoet te komen aan sommige economische behoeften, schorste de Raad volledig of gedeeltelijk de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief voor 297 produkten of produktengroepen die grotendeels tot het gebied van de visvangst en van de scheikunde behoren. Voor 10 produkten gaven deze bevoorradingsmaatregelen aanleiding tot opening van autonome communautaire tariefcontingenten.

In het raam van de algemene tariefpreferenties werd de versoepeling van het beheer voor een aantal produkten gehandhaafd en zelfs uitgebreid ten behoeve van de minst ontwikkelde landen.

Bij het zoeken naar oplossingen voor de moeilijkheden waarmee verschillende economische sectoren hebben af te rekenen, werd de uitwerking van aangepaste en nauwkeurige oorsprongregels voortgezet. Deze ontwikkeling was vooral opvallend op het gebied van de textiel. In andere sectoren bleek de uitwerking van toepassingsverordeningen krachtens de verordening van 27 juni 1968 volstrekt onontbeerlijk voor de juiste toepassing van de anti-dumpingrechten of van een vrijwaringsclausule.

De actie van de Commissie werd verscherpt ten aanzien van de beperkende praktijken bij het *vrije goederenverkeer.*

De zich snel vermenigvuldigende protectionistische tendensen vinden hun oorsprong in een hele reeks maatregelen met loffelijke doeleinden : bescherming van het leven en van de gezondheid, bestrijding van de vernieling, bescherming van de consument, vrijwaring van het milieu, standaardisering, kwaliteit van de produkten, enz.

De Commissie streeft ernaar de restrictieve uitwerking van dergelijke maatregelen tot een minimum te beperken. Zij betwistte o.m. de Belgische bepalingen inzake de oorsprongcertificaten voor de invoer van alcoholische produkten in België.

In verband met de technische belemmeringen hechtte de Raad zijn goedkeuring aan 17 richtlijnen; deze hebben vooral betrekking op het gebied van de motorvoertuigen : het aanvaardbaar geluidspeil voor de uitlaatinrichtingen en de trekinrichtingen, de bescherming bij landbouw- en bosbouwtrekkers op wielen, de te nemen maatregelen tegen vervuilende uitwasemingen van dieselmotoren, de achtermistlampen, de achteruitrijlichten, de parkeerlichten, de veiligheidsgordels en de houdsystemen van motorvoertuigen, het gezichtsveld van de autobestuurder.

Zij beogen eveneens de harmonisering van de wetgevingen betreffende de classificering, de verpakking en de etikettering van verf, vernis, drukinkt, lijm en soortgelijke produkten, de kleurstoffen die bij geneesmiddelen mogen worden gevoegd; de koffieëxtracten en de cichorei-extracten; tenslotte hebben zij ook betrekking op een beschikking tot goedkeuring van de voedingsmiddelencodex voor suiker.

Na ratificering door de Duitse Bondsrepubliek, België, Frankrijk, het Groot-Hertogdom Luxemburg, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland werd op 7 oktober 1977 de overeenkomst van München betreffende het *Europees octrooi* van kracht. Het op 1 november 1977 opgericht Europees Octrooibureau zal met ingang van 1 juni 1978 aanvragen om Europese octrooien in ontvangst te nemen.

Een uit vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten en van de Commissie samengesteld interimcomité vatte de voorbereidende werkzaamheden aan voor de tenuitvoerlegging van de in 1975 ondertekende overeenkomst van Luxemburg betreffende het communautair octrooi.

Op het gebied van het *recht van vestiging* en meer bepaald voor de vrije beroepen, verleende het Hof van Justitie een belangrijk arrest, waarbij wordt verklaard dat bij ontstentenis van gemeenschapsrichtlijnen inzake de onderlinge erkenning van diploma's, de lidstaat waarin een beroepsbeoefenaar zich wil vestigen, deze moet toelaten, na voorlegging van een buitenlands diploma waarvan de gelijkwaardigheid door zijn bevoegde overheid werd erkend, zelfs indien de erkenning van deze gelijkwaardigheid slechts voor universitaire doeleinden gebeurde.

Een richtlijn tot vergemakkelijking van de uitoefening van de vrije verrichting van diensten door advocaten werd door de Raad goedgekeurd; zij zal in 1979 van toepassing worden.

Op 27 juni 1977 stelde de Raad twee richtlijnen vast betreffende de werkzaamheden van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger. Tevens besloot de

Raad tot de oprichting van een adviserend comité voor de opleiding op het gebied van de verpleegkunde en wijzigde hij zijn besluit van 16 juni 1975 tot oprichting van een comité van hooggeplaatste ambtenaren van volksgezondheid.

De Commissie verstrekte aan de lidstaten richtlijnen inzake de toepassing van een Europese gedragscode betreffende de financiële verrichtingen.

De belangrijkste gebeurtenis op *fiscaal gebied* was de goedkeuring door de Raad van het voorstel voor een 6e richtlijn betreffende de eenvormige grondslag van de belasting over de toegevoegde waarde (B.T.W.). Zij is belangrijk vanuit tweeërlei oogpunt : eensdeels is zij een baken voor een nieuwe en belangrijke vooruitgang op de weg naar de fiscale harmonisering en anderdeels schept zij de vereiste voorwaarden voor de heffing van de op de B.T.W. steunende eigen middelen en dus voor de integrale invoering van het stelsel van eigen middelen dat sedert 1970 is voorzien.

De Ministerraad hechtte zijn goedkeuring aan de eerste richtlijn betreffende de coördinatie van wetgevingen der lidstaten inzake het toezicht op de werkzaamheden van de kredietinstellingen. Bij deze richtlijn worden de werkzaamheden van instellingen die van het publiek fondsen verwerven en kredieten verlenen, onderworpen aan een vergunning waarvoor zij minimumeisen stelt.

In zitting van 19 december 1977 stelde de Raad de 5e richtlijn vast betreffende de belasting, andere dan omzetbelasting, op het verbruik van tabaksfabrikaten.

In het raam van het *concurrentiebeleid* en om de medewerking van de kleine en middelgrote ondernemingen te vergemakkelijken, besloot de Commissie de verordening van 21 december 1972 inzake de generieke vrijstelling van specialiseringsovereenkomsten tot 31.12.1982 te verlengen.

Bovendien werden op het gebied van de *kartels* een aantal beschikkingen genomen tegen verschillende vormen van overeenkomsten of concurrentiebeperkende praktijken betreffende de verdeling van de markten, de prijsvaststelling en de uitwisseling van informatie over de prijzen.

Op het gebied van de industriële en commerciële eigendom, bevestigde de Commissie andermaal haar positie ten aanzien van sommige clausules die in overeenkomsten bij octrooi, licenties en know-how zijn opgenomen; zo verzette zij zich o.m. tegen exportverbod en wees zij aan, onder welke voorwaarden, de exclusiviteit inzake verkoop en produktie kan worden aanvaard.

In gevallen betreffende misbruik van een *machtspositie* nam de Commissie twee beschikkingen waarbij een nadere omschrijving van de leveringsverplichtingen van ondernemingen met een machtspositie wordt gegeven.

Voorts zette de Commissie haar actie op het gebied van de staatssubventies volgens twee hoofdoriënteringen voort : — er zich van te vergewissen dat de nationale steunmaatregelen worden verleend om de voortdurende structurele problemen in de Gemeenschap op te lossen : — ervoor te waken dat de in een moeilijke conjunctuur door de lidstaten toegepaste maatregelen ten gunste van de werkgelegenheid en de investeringen niet uitlopen op een steriele wedijver.

De Commissie bepaalde haar standpunt tegenover verschillende *stelsels van steunmaatregelen met regionale strekking.*

In het sectorieel kader en rekening houdend met de overcapaciteit bij de produktie in de sector van de synthetische vezels, deelde de Commissie de lidstaten mede dat zij gedurende twee jaar geen steun mogen toekennen waardoor deze capaciteit andermaal zou stijgen, waarbij dit verbod niet alleen van kracht is voor de specifieke steun in deze sector, maar ook geldt voor de toepassing van algemene steunregelingen, zelfs van regionale aard.

Wat de *nationale monopolies van commerciële aard* betreft, moet worden opgemerkt dat de Franse regering maatregelen heeft genomen om haar alcoholstelsel in overeenstemming te brengen met de bepalingen van art. 37 van het E.E.G.-verdrag. De Commissie schorste dienvolgens de aanhangige inbreukprocedure. Voorts spande zij een inbreukprocedure in ten aanzien van de Italiaanse en Franse monopolies voor verwerkte tabak omdat zij strijdig zijn met art. 37.

2. — *Gemeenschappelijke beleidsvoering.*

De gelijktijdige bewerkstelliging van de voornaamste oogmerken inzake *economische beleidsvoering* stuitte op aanzienlijke moeilijkheden.

In bijna al de lidstaten was de produktiegroei voortdurend ontoereikend. De expansie van de globale vraag was niet sterk genoeg om een stijging van de bezettingsgraad van de produktiecapaciteit te veroorzaken, hetgeen samen met een toeneming van de beroepsbevolking aanleiding gaf tot een toenemende werkloosheid in al de lidstaten.

Hier staat tegenover dat in 1977 opnieuw vooruitgang werd geboekt in de richting van een intern en extern evenwichtsherstel :

— het inflatiepercentage zakte geleidelijk, inzonderheid in de landen waar het op het hoogste peil lag; het communautair gemiddelde van deze percentages schommelt nog vrij dicht rond dat van 1976 (9,5 %), maar in de loop van het jaar kon een aanmerkelijke vertraging worden waargenomen;

— een aanzienlijke verbetering van de saldi op de lopende rekening van de betalingsbalansen deed zich voor in die landen van de Gemeenschap die in 1976 met een tekort afsloten : het Verenigd Koninkrijk en Italië boekten in 1977 een overschot en Frankrijk kon zijn deficit met nagenoeg de helft verminderen.

De *coördinatie van de economische en monetaire politiek* op korte termijn was een gezamenlijke taak van de Commissie en de Raad bij drie onderzoeken van de economische situatie.

In oktober hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een algemene strategie voor de Gemeenschap, welke o.m. bestaat uit een wilskrachtig beleid om te komen tot :

— een minimumgroeirata van 4 à 5 % van het reële bruto binnenlands produkt van de Gemeenschap door een extra stijging van de binnenlandse vraag met 1 % zonder toeneming van de produktiekosten;

— verbetering van de toestand op de arbeidsmarkt door een dynamisch beleid inzake werkgelegenheid en beroepsopleiding en de bevordering van de mobiliteit der arbeidskrachten;

— vermindering van de inflatie in de Gemeenschap tot 8 % en terugbrenging van het verschil tussen het land met het hoogste en met het laagste percentage tot 4 à 10 %.

De interventies welke de centrale banken van de bij het communautair wisselkoersstelsel betrokken landen (België, Denemarken, Duitse Bondsrepubliek, Nederland) in communautaire valuta's hebben uitgevoerd om een vaste marge van 2,25 % tussen hun munteenheden te behouden, vertegenwoordigden een aanzienlijk lager bedrag dan in 1976.

Tweemaal werden de wisselkoersen binnen de slang aangepast; telkens betrof het Skandinavische valuta's. Op 1 april werd de Zweedse kroon met 6 % en de Deense en de Noorse kroon met 3 % gedevalueerd t.o.v. de EMRE. Op 28 augustus schortten de Zweedste autoriteiten hun deelneming aan het stelsel op, terwijl de Deense en de Noorse kroon met 5 % werden gedevalueerd t.o.v. de EMRE.

Overeenkomstig de door Italië met de Commissie gemaakte afspraken werd op 15 april de verplichting om bij iedere aankoop van deviezen en iedere aanvulling van buitenlandse rekeningen in lires een deposito te storten, opgegeven, zoals dat ook reeds vanaf 13 februari het geval was voor de bijzondere belasting van 7 % op deviezenaankopen. Bij beschikking van de Commissie van 26 mei 1975 blijft dit land evenwel gemachtigd voor bepaalde kapitaaltransacties beperkingen op te leggen.

De Europese Raad sprak zich uit voor de onwikkeling van de financiële middelen van de Gemeenschap door zijn goedkeuring te hechten aan de voorgestelde invoering van een nieuw instrument voor het opnemen en verstrekken van leningen door de Gemeenschap, waarbij de verstrekte leningen door de Europese Investeringsbank worden beheerd.

Op de vergadering van de Raad van 18 juli stelde de h. Geens, fungerend voorzitter en Minister van Financiën van België, een actieplan voor waarin, naast een versteviging van de coördinatie van het monetair en het budgettair beleid, een aanpassing en verbetering van de in de Gemeenschap bestaande mechanismen voor kredietverlening wordt voorgesteld. In dat raam besloten de gouverneurs van de centrale banken ertoe de volledige monetaire bijstand op korte termijn te verdubbelen en keurde de Raad een beschikking goed waardoor het mechanisme van de financiële bijstand op middellange termijn aanzienlijk werd gewijzigd : de bijdragemaxima werden verdubbeld, de uitkering van de bijstand, die overigens in Europese rekeneenheden wordt uitgedrukt, moet zo veel mogelijk in tranches plaatsvinden, die pas worden vrijgegeven nadat de behaalde resultaten zijn vergeleken met de bij de toekenning van de bijstand bepaalde doelstellingen; ten slotte zullen de voorwaarden voor het verkrijgen van vrijstelling van deelneming aan de financiering of voor het liquide maken van een vordering strenger worden.

Het belang van de totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie — « het noodzakelijke doorgangspunt » naar de Europese Unie, werd andermaal door de Commissie onderschreven; zij legde in december aan de Europese Raad een

mededeling voor waarin wordt voorgesteld via een samenstel van concrete acties de beslissende vooruitgang naar de Economische en Monetaire Unie voor te bereiden. Daartoe wordt een programma over 5 jaar voorgesteld.

Op 14 maart keurde de Raad het vierde programma voor de economische politiek op middellange termijn goed.

Op het *sociaal vlak* was de werkgelegenheid de hoofdbekommernis. Men heeft getracht te komen tot een gelijkgerichtheid van de communautaire initiatieven. Dit gold ook voor de voorbereiding van de besprekingen in het Permanent Comité voor arbeidsvraagstukken, in de Sociale Raad, in de Europese Raad en op de Driepartijenconferentie.

Tijdens deze conferentie die op 27 juni te Luxemburg plaats greep, kwam een ruime gelijkgerichtheid tot uiting op het stuk van de werkloosheidsproblemen en van de inflatie, maar het bleek ook dat sommige factoren een diepgaander onderzoek vergden; de Commissie werd ermee belast werkzaamheden te verrichten die meer bepaald verband houden met de arbeidsduur, de rol van de tertiaire sector, de internationale milieusituatie in de verhouding tussen investeringen en werkgelegenheid.

De bezorgdheid, communautaire coördinatie van de veelvuldigde aspecten van het werkgelegenheidsbeleid tot stand te brengen gaf op 20 december aanleiding tot de goedkeuring door de Raad van bepalingen tot verbetering van de werking van het Sociaal Fonds, terwijl de Commissie een aanbeveling verleende ten gunste van de beroepsvoorbereiding van werkloze of met werkloosheid bedreigde jongeren.

De aan het Europees Sociaal Fonds voor 1977 toegekende kredieten beliepen 617 miljoen r.e., als volgt verdeeld :

— projecten uit hoofde van art. 4 van besluit 71/66/E.E.G. : 273 miljoen r.e., waarvan 172 miljoen ten behoeve van jonge werklozen of werkzoekenden, 53 miljoen r.e. voor werknemers in de textielindustrie en personen die de landbouw verlaten, 25 miljoen r.e. voor migrerende werknemers en 23 miljoen r.e. voor gehandicapten;

— projecten uit hoofde van art. 5 van besluit 71/66/E.E.G. : projecten ten behoeve van minder ontwikkelde of in verval zijnde regio's, van bedrijfstakken die de eisen van de technische vooruitgang niet kunnen bijhouden of van groepen ondernemingen in moeilijkheden : 310 miljoen r.e.; het restant, nl. 33 miljoen r.e., is ten behoeve van gehandicapten;

— voorbereidende studies en modelexperimenten uit hoofde van art. 7 van de verordering E.E.G. 2396/71 : 1,1 miljoen r.e.

Voor de continuïteit van het beleid inzake *milieubescherming* werd ingestaan door een resolutie van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de voortzetting en de bewerkstelliging van een beleid en een actieprogramma van de Europese Gemeenschappen op het stuk van de milieubescherming over de jaren 1977 tot 1981.

De Raad hechtte op 12 december 1977 ook zijn goedkeuring aan een richtlijn betreffende de giftige en gevaarlijke afvalstoffen en op 27 juni aan een richtlijn over de koffie en cichorei-extracten.

In verband met het *landbouwbeleid* en meer bepaald dat van de structuren, heeft de verordering van de Raad van 15 februari betrekking op een gemeenschappelijke actie voor de verbetering van de voorwaarden inzake de verwerking en de afzet van landbouwprodukten : zij zou niet alleen een betere afzet van de landbouwprodukten moeten waarborgen, maar ook de consumenten ten goede komen.

Wat de *landbouwprijzen* betreft besloot de Raad op 25 april tot een gemiddelde verhoging van de in rekeneenheden uitgedrukte gemeenschappelijke prijzen met 3,9 % (waardoor de kosten voor levensonderhoud met 0,4 % zullen stijgen), tot agromonetaire maatregelen en andere daarmee verband houdende maatregelen, met name in de sectoren granen, rundvlees, melk en zuivelprodukten (goedkeuring van de door de producenten vanaf 16 september 1977 te betalen medeverantwoordelijkheidsheffing van 1,5 %).

De verhogingen per produkt lagen in het algemeen tussen 3,5 en 4,5 %, behalve voor durumtarwe (2,5 %), maïs (5,2 %), olijfolie (1,5 %), oliehoudende zaden (7,5 %) en varkensvlees (5 %).

De problemen tengevolge van de uiteenlopende koersontwikkeling van de valuta's der lidstaten hebben evenwel verder de werking van de gemeenschappelijke landbouwmarkt gehinderd. Er werd echter naar gestreefd de monetaire compensatiebedragen door een aanpassing van de groene wisselkoersen te verlagen.

Niettemin kan de Commissie niet ontkomen aan het instellen van monetaire compenserende bedragen voor enkele produkten waar de marktsituatie dusdanig was dat, zonder die bedragen, aanzienlijke distorsies zouden ontstaan, nl. de isoglucose, sommige verwerkte produkten die niet onder bijlage II van het E.E.G.-verdrag vallen, de durumtarwe en derivaten daarvan, met name deegwaren.

Aanpassingen werden aangebracht in de basisverordeningen van de gemeenschappelijke marktregeling voor rijst, verwerkte produkten op basis van fruit en groenten, wijn en hop.

De werking van de gemeenschappelijke marktregelingen werd in sommige gevallen gehinderd door een groeiend gebrek aan evenwicht. De in april voor de zuivelsector genomen besluiten, o.m. de instelling van een medeverantwoordelijkheidsheffing van 1,5 %, hebben de melkoverschotten, die thans 14 % van de produktie belopen, niet kunnen indijken. Hoewel van andere aard, kon de ernst van de situatie inzake wijnoverschotten slechts worden gemilderd door een minder grote oogst. In de suikersector wordt de vraag door het aanbod overtroffen met 3 miljoen ton. Ook voor de olijfolie, sommige tabaksoorten en het rundvlees doen zich problemen voor.

In dat verband ondernam de Commissie een actie en stelde in januari zoals in december een omzichtig prijsbeleid voor, samen met een stel maatregelen die in de richting van marktevenwicht zouden kunnen werken.

In het kader van art. 93, § 1, van het E.E.G.-verdrag en na overleg met de lidstaten verzocht de Commissie de steun aan investeringen in de isoglucosesector te verbieden en de steun te schorsen en of te beperken voor de verwerking en de afzet van zuivelprodukten.

De bestrijding van de onregelmatigheden ten nadele van het E.O.F.G.C. werd voortgezet en in dat verband werden door de Raad een aantal initiatieven genomen, o.m. de goedkeuring, op 27 juni, van een richtlijn waarbij de controle wordt ingesteld op de boekhouding en de handelsdocumenten van de ondernemingen die bedragen van het E.O.F.G.L., afdeling Garantie, ontvangen of die daaraan bedragen verschuldigd zijn; een controle die reeds in een aantal lidstaten wordt toegepast.

Het *visserijbeleid* had de bijzondere aandacht van de communautaire instanties, mede door de beslissingen van de lidstaten hun visserijzones op 200 mijl te brengen; door een in het kader van de resolutie van de Raad van 3 november 1976 overeengekomen gezamenlijk opbieden hebben de lidstaten met ingang van 1 januari 1977 hun visserijgrenzen voor de kusten langs de Noordatlantische Oceaan eveneens tot 200 mijl uitgebreid, onder voorbehoud van een soortgelijke actie van de overige zones.

De instelling van die zones heeft de Commissie er in 1977 toe aangezet talrijke nieuwe initiatieven te ontwikkelen met het oog op de bescherming van de visbestanden van de Gemeenschap en de verkrijging van toegang tot buiten de communautaire visserijzone gelegen bestanden.

Met betrekking tot de instandhouding en het beheer van de visbestanden in afwachting van een definitieve regeling, nam de Raad in december 1977 een reeks maatregelen van tijdelijke en bewarende aard. Zo komt het dat over het algemeen de vissers uit de Gemeenschap hun vangsten tot de hoeveelheid over het voorgaande jaar moeten beperken en dat voor sommige bijzonder bedreigde haringbestanden de visvangst werd verboden of althans in grote mate beperkt.

Voorts werden selectieve maatregelen betreffende het gebruik van bepaalde vistuigen of van sommige vaartuigtypes, evenals maatregelen in verband met de omvang van de bijvangsten genomen om de visgronden en- bestanden te beschermen.

Wat het externe aspect betreft, streeft de Gemeenschap ernaar kaderovereenkomsten met « derde landen » te sluiten.

De besprekingen met de Verenigde Staten inzake de toegang tot de visserijbestanden in de Noord-West-Atlantische zone werden tot een goed einde gebracht.

In afwachting van de toepassing van de kaderovereenkomsten nam de Gemeenschap autonome maatregelen van tijdelijke aard, om het sommige « derde landen » mogelijk te maken te vissen in de communautaire wateren; wateren waarop de controle gebeurt via een stelstel van vergunningen die sedert 1 oktober door de Commissie worden uitgereikt.

De ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt voor visserijprodukten in 1977 wordt gekenmerkt door een lichte teruggang van de communautaire aanvoer van de meeste gewone soorten, die gedeeltelijk wordt gecompenseerd door een toeneming van de invoer. Dit gaf aanleiding tot een algemene prijsstijging. In die omstandigheden werden de exportfaciliteiten in de vorm van restituties geleidelijk weer ingekrompen. Voor de haring, waarvoor de marktvoorziening tengevolge van

het geldende vangstverbod een bijzonder probleem is, werden de douanerechten tot en met 31 december 1977 geschorst.

De Raad legde de richt- en interventieprijzen voor de visserijprodukten vast op een peil dat gemiddeld 5 % hoger ligt dan in het voorgaande jaar.

Bij de ontwikkeling van het *energiebeleid* werden op het gebied van de communautaire solidariteiten resultaten bereikt door het besluit van de Raad van februari betreffende de uitvoer van ruwe aardolie en aardolieprodukten van de ene lidstaat naar de andere om een billijke bevoorrading in geval van voorzieningsmoeilijkheden te waarborgen. Dit mechanisme werd aangevuld met een systeem tot verbruiksbezuiniging bij bevoorradingsmoeilijkheden; het werd goedgekeurd in zitting van de Raad van 7 november 1977.

Op 25 oktober hechtte de Raad zijn goedkeuring aan drie aanbevelingen betreffende de afstelling van de verwarming, de aanwending van energie in de nijverheidsondernemingen en de oprichting van nationale adviesorganen voor de gecombineerde produktie warmte/kracht en voor de stadsverwarming. De richtlijn met betrekking tot het rendement, de afstelling en de inspectie van warmtebronnen, evenals betreffende de isolatie van het warmtedistributienet in nieuwe gebouwen werd op 13 december door de Raad goedgekeurd.

Op 25 oktober verklaarde de Raad zich ook eens met een derde reeks voorstellen in verband met de technologische ontwikkeling in de sector van de koolwaterstoffen, o.m. met een steun in de vorm van bij succesvolle ontwikkeling terug te betalen subsidies ten belope van 53 miljoen r.e. voor de periode 1977-1979.

De dialoog tussen de industrielanden en de ontwikkelingslanden die energie produceren of importeren werd in het begin van 1977 voortgezet op het vlak van de Conferentie voor Internationale Economische Samenwerking (C.I.E.S.). Deze conferentie werd begin juni afgesloten met een slotverklaring, waarin de door de Gemeenschap geopperde idee van een permanent overleg inzake de energieproblemen niet werd in aanmerking genomen.

Voorts ging de Gemeenschap door met haar informatie-uitwisseling met de Arabische landen betreffende de raffineringsvraagstukken, evenals haar overleg inzake de energiesamenwerking met de derde landen die al dan niet energieproducenten zijn; gesprek dat plaatsgreep in het raam van de overeenkomsten tussen de Gemeenschap en die landen en o.m. met de Maghreb- en Machraklanden.

Ter versteviging van de samenwerking op energiegebied onder de industrielanden nam de Commissie verder deel aan de werkzaamheden van het Internationaal Energieagentschap (I.E.A.), waarvan de directieraad in oktober, een globale doelstelling ter beperking van de aardolie-invoer en hoofdbeginselen voor het energiebeleid vastlegde, waarvan de oriëntering haar plaats vindt in het energiebeleid van de Gemeenschap.

De ontwikkeling van het *vervoerbeleid* werd tijdens het jaar gekenmerkt door een aantal besluiten van de Raad :

— Op 12 december 1977 een verordening voor de invoering, voor een proeftijd van vijf jaar, van een communautaire regeling voor de prijsvorming in het goederenvervoer over de weg tussen de lidstaten;

— Voor het goederenvervoer over de weg, op 14 februari een richtlijn die erop gericht is het vervoer van levende dieren met speciaal daartoe uitgeruste voertuigen van ieder contingenteringsstelsel vrij te stellen;

— Inzake personenvervoer over de weg, op 20 december 1977 een verordening tot wijziging van de verordening 517/72 betreffende de gemeenschappelijke regels voor het geregeld vervoer en de bijzondere vormen van geregeld vervoer met autobussen en touringcars tussen de lidstaten, om het de betrokken lidstaten mogelijk te maken de administratieve formaliteiten te vereenvoudigen voor het geregeld vervoer met autobussen die havenzones aandoen welke onderling verbonden zijn door lijnboten;

— Op 12 december 1977 een richtlijn inzake de onderlinge erkenning van diploma's, certificaten en andere getuigschriften van ondernemer van personen- en goederenvervoer over de weg.

Inzake de transportinfrastructuur werd het jaar tevens gekenmerkt door de instemming van de Raad op 21 december 1977 met de instelling van een verbeterde overlegprocedure, o.m. op het gebied van het overleggen van plannen en programma's. De bewuste ontwerpen betreffen het vervoer over de weg, over de binnenwateren en per spoor.

Op het gebied van de sociale harmonisatie hechtte de Raad op 12 december zijn goedkeuring aan een verordening betreffende de wijziging van de sociale regeling op het gebied van het wegvervoer, een verordening betreffende de invoering van de tachograaf, alsmede de tenuitvoerlegging van de Europese overeenkomst nopens de arbeidsvoorwaarden voor de bemanning van motorrijtuigen in het internationaal vervoer over de weg (A.E.T.R.).

Ten slotte nam de Raad tijdens zijn zitting van december akte van een programma van prioritaire acties voor de periode 1978-1980, dat steunt op de communicatieoogmerken van de Commissie van oktober 1973 en omvat voor de tweede fase, maatregelen om geleidelijk een communautair net van infrastrukturen aan te leggen.

3. — *Buitenlandse betrekkingen.*

In het kader van de *verruiming* van de Gemeenschap nam de Raad akte van de op 28 maart door Portugal ingediende toetredingsaanvraag en van die welke Spanje op 28 juli indiende.

Bij de multilaterale besprekingen in de G.A.T.T., aanvaardden de deelnemers een reeks van werkhypothesen zodat een begin kan worden gemaakt met de slotfase van de onderhandelingen in januari 1978; de Commissie legde daarbij op 1 november 1977 haar lijsten met aanvragen voor.

De regeling betreffende de internationale textielhandel (multivezelregeling) die onder de bescherming van de G.A.T.T. was gesloten, verstreek op 31 december 1977;

de verlenging ervan diende te worden beoordeeld op grond van het feit dat voor een groot aantal produkten, de toeneming van de invoer in de Gemeenschap op een kritieke drempel was gekomen.

Om de toestand te stabiliseren werden met de voornaamste leveranciers bilaterale overeenkomsten bereikt, waarbij voor de meest gevoelige produkten communautaire maximumgrenzen werden vastgelegd. In de praktijk komt dat erop neer dat deze onderhandelingen tot gevolg hebben dat voor het grootste gedeelte van de textielprodukten die in de Gemeenschap worden ingevoerd uit landen, die tegen lage kostprijzen leveren, gedurende de periode van 1 januari 1978 tot 31 december 1982 uitvoerbeperkingen zullen gelden.

Voortaan wordt de invoer van gevoelige textielprodukten uit landen met lage kostprijzen, voor zover het gaat om grote hoeveelheden, onderworpen aan kwantitatieve beperkingen, berekend op basis van de invoer van 1976, met een bescheiden toenemingspercentage. Wanneer deze zelfde produkten in kleinere hoeveelheden worden geleverd uit een bepaald land of wanneer het gaat om minder gevoelige produkten die echter het gevaar lopen gevoelig te worden, stelt de Gemeenschap een regelingsmechanisme in, dat bestemd is om de schadelijke gevolgen van een accumulatie van de invoer van de bewuste produkten te voorkomen. Voor de gevoeligste produkten wordt met deze overeenkomsten een stabilisering van de invoer t.o.v. de toeneming van het verbruik bereikt.

Aangezien de Raad op 20 december 1977 heeft besloten dat aan de voorwaarden voor de vernieuwing van de M.V.O. is voldaan, heeft de Gemeenschap zich op 29 december 1977 bereid verklaard het protocol tot verlenging van de M.V.O. voor een nieuwe periode van 4 jaar te ondertekenen.

Onder de bescherming van de U.N.C.T.A.D. werd uiteindelijk een *nieuwe internationale suikerovereenkomst* goedgekeurd, waarbij een mechanisme van uitvoerquota van het gewone type is vervat, ondersteund door een voorraad van 2,5 miljoen ton, die bij de exporteurs zal worden aangehouden en die zal worden gefinancierd door renteloze leningen via een speciaal fonds dat zal worden gespijsd door een heffing op alle suiker die op de vrije markt wordt verhandeld.

De onderhandelingen tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden werden voortgezet met de beëindiging van de Conferentie over internationale economische samenwerking (C.I.E.S.) in juni 1977 en van de 31 en 32e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

In het kader van de besluiten van de C.I.E.S. bepaalde de Raad in zitting van 28 november de doelstellingen welke hij wenst na te streven bij de aanwending van de gemeenschappelijke bijdragen tot het op de conferentie overeengekomen speciaal actieprogramma. Deze bijdrage bedraagt 385 miljoen dollar, op een totaal van 1 miljard, en zal door middel van een speciale rekening van de Internationale Associatie voor Ontwikkeling (I.A.O.) aan bepaalde ontwikkelingslanden met geringe inkomsten worden toegespeeld.

In de loop van het jaar gaf de Gemeenschap verdere uitvoering aan sommige onderdelen van haar globaal beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Zo werd de

globale benadering van het Middellandse Zeebeleid voltooid met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomsten met Egypte, Jordanië en Syrië op 18 januari 1977, van een aanvullend financieel protocol bij de overeenkomst met Israël van 1975 op 8 februari 1977 en van de samenwerkingsovereenkomsten met Libanon op 3 mei 1977 en met Cyprus op 15 september 1977.

De Raad « Ontwikkelingssamenwerking » van 28 november hechtte zijn goedkeuring aan de teksten van de verordeningen die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging, met ingang van 1 januari 1978, van het stelsel van *algemene preferenties* van de Gemeenschap, waaronder :

— de handhaving van het verworvene;

— de verbetering van de mogelijkheden om van de preferentiële voordelen gebruik te maken;

— de uitbreiding van deze voordelen voor de minst ontwikkelde landen.

Wegens de nog steeds ernstige situatie van de economie van de Gemeenschap werd evenwel geen verbetering voorzien in de door de werkloosheid het meest getroffen sectoren, met name die van de ijzer- en staalprodukten, de aardolieprodukten, het schoeisel en de textielprodukten, waarvoor contingenten en maxima op het niveau van 1977 vastgelegd blijven. Voor de overige industrieprodukten werden verhogingen van de contingenten en maxima met ten hoogste 50 % voorzien.

De *voedselhulp* van de Gemeenschap strekt over een globaal bedrag van 170,7 miljoen r.e., met de volgende uitsplitsing : graan : 82,2 miljoen r.e.; afgeroomde melkpoeder : 41,5 miljoen r.e.; butteroil : 47,0 miljoen r.e.

Een financiële bijstand die geldt voor de armste niet geassocieerde ontwikkelingslanden, vooral die van Azië en van Latijns-Amerika, behelst de opneming van een krediet van 45 miljoen r.e.

Het doel van deze steun bestaat erin het beleid van de Gemeenschap op commercieel gebied aan te vullen door een financiële en technische samenwerking.

In het kader van de *handelspolitiek* heeft de Raad de regeling aangenomen betreffende de autonome contingentering die in 1978 in de Lid-staten moet worden toegepast op invoer uit verschillende landen met staatshandel.

Bovendien moest een aantal vrijwaringsmaatregelen of maatregelen voor het instellen van toezicht op de invoer worden genomen om de gevaren voor ontwrichting der markt in bepaalde speciale sectoren te voorkomen o.m. in de textielsector.

De Raad heeft tijdens zijn zitting van 14 maart 1977 een beschikking gegeven volgens welke de Lid-staten bepaalde richtlijnen zullen toepassen bij de toekenning van exportkredieten met overheidssteun, met een looptijd van twee jaar of meer, aan derde landen.

Een tweede financieel protocol werd met *Griekenland* ondertekend, waarbij aan dit land 280 miljoen r.e. (leningen van de E.I.B. : 225 miljoen; giften : 55 miljoen)

worden ter beschikking gesteld. De Raad van de Gemeenschappen heeft op 25 mei 1977 een verordening vastgelegd waarbij met ingang van 29 april 1977 een communautair tariefcontingent voor 284 220 hl griekse wijn met een tariefverlaging van 85 % wordt geopend, dat tot 31 december 1977 geldt.

Op de vergaderingen van het Associatiecomité E.E.G.-*Turkije* werden de moeilijkheden onderzocht in de sector van de katoengarens tengevolge van de verhoogde invoer uit dit land, waarvan een gedeelte gebeurde tegen lagere prijzen dan die welke normaliter op de gemeenschappelijke markt gelden. Van Turkse zijde werden maatregelen genomen : beperking van de prijsverminderingen bij de uitvoer, verhoging van de minimumprijs van de uitgevoerde garens. Ook werd een derde financieel protocol met Turkije ondertekend waarbij een bedrag van 310 miljoen r.e. wordt voorzien, verdeeld in begrotingskredieten (220 miljoen r.e.) en in leningen van de Europese Investeringsbank (90 miljoen r.e.).

Bij de betrekkingen met *Cyprus* werd een aanvullend protocol ondertekend, waarbij de verlenging wordt beoogd van de eerste fase van de associatie-overeenkomst tot 31 december 1979 en tevens de totstandbrenging van economische samenwerking tussen de Gemeenschap en Cyprus; met het financieel protocol wordt Cyprus een financiële hulp van 30 miljoen r.e. toegekend. De Raad van de Gemeenschappen gaf zijn principe-instemming voor het openen van de onderhandelingen met Cyprus met het oog op het sluiten van een protocol betreffende een invoerregeling voor de landbouwsector.

Daar de eerste fase van de associatie-overeenkomst E.E.G.-*Malta* verstreek, werd zij tot 31 december 1980 verlengd krachtens een aanvullend protocol.

De interimovereenkomsten die werden gesloten met de drie *Maghreblanden* (Algerië, Marokko, Tunesië) ten einde de handelsbepalingen van de samenwerkingsovereenkomsten in werking te stellen, werden verlengd voor een nieuwe periode die op 30 juni 1978 verstrijkt.

Door de ondertekening op 8 februari 1977 van een aanvullend protocol en van een financieel protocol met *Israël* kon het toepassingsbeleid van de samenwerking worden uitgebreid tot gebieden die niet onder de overeenkomst van 11 mei 1975 vallen, en ten behoeve van Israël werd een financiële samenwerking overeengekomen in de vorm van leningen van de E.I.B. voor een bedrag van 30 miljoen r.e. De leningen die vóór 31 oktober 1981 moeten zijn aangegaan zijn bedoeld om de industrialisering van Israël te bevorderen.

Het communautair beleid ten aanzien van het zuidelijke en het oostelijk gedeelte van het Middellandse Zeegebied werd aangevuld met samenwerkingsovereenkomsten met *Egypte, Jordanië, Syrië* en *Libanon.*

Na de ondertekening van de overeenkomsten met Sao Tomé en Principe, de Kaapverdische eilanden en Papoea-Nieuw-Guinea steeg het aantal ACS-*staten* tot 52. Op 21 december bevestigde de Raad de instemming van de Gemeenschap inzake de toetreding van de Republiek Djibouti.

In 1977 hadden de genomen financieringsbesluiten betrekking op een totaal bedrag van 770 miljoen r.e., waarvan 85,3 miljoen voor rekening van de E.I.B. De uitgaven van het 4e Europees Ontwikkelingsfonds bedroegen, einde 1977, 207 miljoen r.e.

Evenwijdig met de Overeenkomst van Lomé zette de Gemeenschap haar samenwerking met de *landen en gebieden overzee* (LGO) die onder sommige lidstaten ressorteren, voort. De in 1977 aangegane financiële verbintenissen betreffen 12,167 miljoen r.e.

De datum van 1 juli 1977 betekende het einde van de overgangsperiode voor de volledige toetreding tot de douaneunie van de E.E.G. van het *Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken*, en van de totstandkoming van de industriële vrijhandel — behoudens van de vertraagde tijdschema's voor « gevoelige produkten » — tussen de Gemeenschap enerzijds en elk van de lidstaten en *geassocieerde landen* van de E.V.A., anderzijds.

De tendens naar een toenemend tekort op de communautaire handelsbalans ten opzichte van *Japan* kenmerkt ook in de loop van 1977 nog steeds het handelsverkeer met dit land. Tijdens het onderzoek naar de sectoren waar Japan door opheffing van de non-tarifiaire belemmeringen de voorwaarden voor toegang tot zijn markt zou kunnen verbeteren werd in januari door de Japanse regering voor Europese wagens een aanpassingsperiode van drie jaar toegestaan voor de verscherpte, vanaf 1 april 1978 geldende normen met betrekking tot de uitlaatgassen; daarna leidden in oktober de besprekingen tussen de E.E.G. en Japan betreffende de sectoren chemische produkten en dieselmotoren voor schepen tot bepaalde verbeteringen inzake de Japanse invoerprocedures.

Overeenkomstig de richtlijn dat oneerlijke handelspraktijken niet mogen worden toegestaan, heeft de Gemeenschap in augustus, een definitief antidumpingrecht toegepast voor de invoer van kogellagers uit Japan. Dit antidumpingrecht wordt geschorst zolang de Japanse exporteurs bepaalde prijsafspraken ten aanzien van hun afzet in Europa in acht nemen.

Op uitnodiging van de Chinese regering bracht een delegatie van de Commissie van 4 tot 13 juli 1977 een bezoek aan Peking, waar zij oriënterende besprekingen voerde met het oog op onderhandelingen over een handelsovereenkomst, waarvan het principe reeds in mei 1975 door beide partijen was aanvaard. Na afloop van dit bezoek verzocht de Commissie de Raad om machtiging voor de aanvatting van deze onderhandelingen. Op 22 november heeft de Raad de onderhandelingsrichtlijnen goedgekeurd. Deze onderhandelingen — waarvan het politiek belang voor de toekomstige betrekkingen tussen de Gemeenschap en de Volksrepubliek China moet worden beklemtoond — werden begin 1978 te Brussel aangevat.

§ 2. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E.G.K.S.)

Het jaar 1977 was gekenmerkt door een aanhoudende diepe depressie in de *ijzer- en staalnijverheid* van de Gemeenschap. De produktie van ruw staal beliep slechts 126 miljoen ton, tegen 135 miljoen ton in 1976 en 125 miljoen in 1975. Deze

produktiedaling is het gevolg van de teruggang van de binnenlandse vraag en van het bestaan van grote voorraden bij de handelaars en de verbruikers.

De bezettingsgraad van de produktiecapaciteit lag gemiddeld rond 63/65 %, terwijl hij in 1976 67 % bereikte.

Deze crisis in de ijzer- en staalnijverheid had voor gevolg dat het aantal werknemers in die sector met ca 25.000 eenheden verminderde (715.000 op 1 december 1977).

De eerste anticrisismaatregelen van het plan inzake het gemeenschappelijk siderurgiebeleid, waartoe de Commissie op 20 december 1976 besloot, werden op 1 januari 1977 van toepassing. Zij bestaan uit vrijwillige verbintenissen vanwege de ondernemingen tot het in acht nemen, voor sommige produkten, van leveringsdoelstellingen voor de binnenlandse markt. Deze regelingen waren aanvankelijk voor een tijdspanne van vier maanden voorzien, maar werden twee maal verlengd, eerst tot juni en nadien tot 31 december 1977.

In het raam van de geleidelijke tenuitvoerlegging van haar anticrisisplan legde de Commissie op 25 en 26 maart 1977 aan de Europese Raad van Rome vier beleidslijnen voor inzake de siderurgie : handhaving van de eenheid en de openheid van de markt, stabilisering en modernisering van de produktiecapaciteit, acties tot het herstel van de markt, omschakeling en wederaanpassing.

Met het oog op het herstel van de markt werden geleidelijke richtprijzen voor walserijprodukten en verplichte minimumprijzen voor betonstaal ingesteld. Nadien werden de maatregelen inzake minimumprijzen uitgebreid tot staafstaal en coils.

De prijsmaatregelen gingen gepaard met drie aanbevelingen aan de lidstaten; zij behelzen verweermaatregelen tegen de invoer die de produktie in de gemeenschappelijke markt kan schaden; tegen de dumpingpraktijken, evenals de instelling van een communautair toezicht, ten opzichte van de invoer van siderurgieprodukten uit derde landen.

De Commissie verscherpte de controle bij de ondernemingen en verschillende procedures tegen inbreuken werden ingeleid. De ondernemingen die aan de minimumprijzen onderworpen produkten vervaardigen werden verplicht hun leveringen om de veertien dagen aan te geven en nalevingsverklaringen uit te reiken. Ook de handelaars zijn ertoe verplicht de minimumprijzen na te leven.

Ondanks de verslechtering van de siderurgieconjunctuur had het gezamenlijke anticrisisplan een eerste uitwerking, in die zin dat de interne prijzen werden verhoogd, hetgeen een *conditio sine qua non* was voor enige rentabiliteit van de ondernemingen. De druk vanwege de invoer op deze interne prijzen was echter dusdanig dat de Commissie aan de Raad — die ze op 19 en 20 december goedkeurde — een reeks maatregelen voorstelde om de invoer op zijn traditioneel peil te stabiliseren en te integreren in het communautair prijsmechanisme. Om dit oogmerk te bereiken moesten onderhandelingen het mogelijk maken bilaterale overeenkomsten tussen de uitvoerende landen en de Gemeenschap af te sluiten. Een overgangsmechanisme tot

bestrijding van de dumping en steunend op de G.A.T.T.-regelingen werd ingesteld (PB L 352 van 31.12.1977) voor de duur van de besprekingen die op 1 april 1978 zouden verstrijken.

De algemene doelstellingen « staal » 1985-1990 verschenen in het Publicatieblad C 103 van 27 april 1977. Daarin maakte de Raad de resultaten bekend van zijn werkzaamheden met het oog op een doeltreffende herstructurering.

De ontwikkeling van de *kolenmarkt* was in 1977 steeds zorgwekkend. De invoer uit derde landen nam toe, terwijl het binnenlands verbruik en de binnenlandse produktie daalden en de voorraden bij de produktie snel stegen. De situatie van de kolennijverheid verslechterde vooral in Frankrijk en België, zoals blijkt uit het jaarlijks memorandum van de Commissie betreffende de interventies van de lidstaten in 1977 (Bull. EG 11.1977).

De Commissie werkte een nieuw stelsel uit voor de communautaire financiële steun bij de financiering van de conjuncturele voorraden kolen, cokes en briketten met het oog op een vermindering van de opslagkosten van de kolennijverheid. Dit nieuw stelsel zou het moeten mogelijk maken de produktie te ontwikkelen en de gestelde oogmerken te bereiken; het werd aan de Raad voorgelegd. Het Parlement en de Economische en Sociale Raad verleenden een gunstig advies.

De Raad nam twee maatregelen waarmee wordt beoogd eensdeels het systeem van inzameling van gegevens betreffende de invoer van kolen uit derde landen ter bestemming van de elektriciteitsproduktie te verbeteren en anderdeels het stelsel van 25 juli 1973 inzake steun ten gunste van de cokes ter bestemming van de ijzer- en staalnijverheid tot 1981 te verlengen. De voor 1977 voorziene degressiviteit van de toelagen bij de afzet werd geschrapt. In 1978 en 1979 zullen de percentages van 1976 van toepassing zijn voor de steun bij de afzet en voor de bijdragen die moeten dienen voor de communautaire financiering.

De kolennijverheid verrichtte investeringen ten belope van vrij hoge bedragen nl. 788 miljoen EUC in 1976; de in 1977 geïnvesteerde bedragen zouden 767 miljoen EUC bereiken, waaruit een tendens tot stabilisering van de investeringen zou blijken.

Ondanks de grote bedragen voor investeringen tijdens de jongste jaren, verminderde de winningscapaciteit van 266 miljoen ton in 1975 tot 261 miljoen ton in 1976. Tot in 1980 zal zij wellicht nog verder dalen en dan nog slechts op 255 miljoen ton komen. Er moge op worden gewezen dat de « oriënteringen op middellange termijn voor de kolen 1975-1985 (Bull. E.G. 11-1974, punt 2269) een produktie van 250 miljoen ton beoogden; de winningsmogelijkheden op lange termijn zouden zich rond 240 miljoen ton moeten stabiliseren; de bewerkstelliging van deze oogmerken zijn uiteraard afhankelijk van de marktontwikkeling.

De moeilijke situatie van de ijzer- en staalnijverheid tengevolge van de zwaarste crisis sedert de tweede wereldoorlog had als gevolg dat de financiële toestand van de ondernemingen van die sector sterk verslechterde. De investeringen liepen terug en vielen van 3 332 miljoen EUC in 1975 tot 3 154 miljoen EUC in 1976. Volgens de

vooruitzichten zou deze dalingstendens ook in 1977 voortgaan en zouden de bestedingen slechts nog 2 655 miljoen EUC bereiken; de meeste siderurgie-ondernemingen lijken niet alleen hun expansieprogramma's, maar ook hun moderniserings- en herstructureringsprogramma's te hebben prijsgegeven.

Uit een op 1 januari 1977 verrichte enquête blijkt dat voor 1980 een toeneming van de staalproduktiecapaciteit wordt verwacht en de capaciteiten dan 214 miljoen ton zouden bedragen, tegen 198 miljoen ton in 1976. Het valt echter te betwijfelen of dat cijfer zal kunnen worden bereikt, rekening houdend met de talrijke stilleggingen die inmiddels zouden kunnen gebeuren.

In juli 1977 maakte de Commissie de criteria bekend volgens welke zij leningen tegen verlaagde rentetarieven zou toekennen om de herstructurering van de ijzer- en staalnijverheid te vergemakkelijken en haar concurrentievermogen op lange termijn te herstellen (Bull. E.G. 7/8-1977).

De ijzer- en staalnijverheid en de kolenindustrie hebben een ruim beroep gedaan op de financiële mogelijkheden van de E.G.K.S. om hun *investeringsprogramma's* ten uitvoer te leggen, maar het interventiepeil was niet zo hoog als in 1976. Deze teruggang van de interventies kan worden verklaard door de vermindering van de bedrijfsinvesteringen en tevens door de bekommernis van de Commissie een verergering van het gebrek aan evenwicht tussen de produktiecapaciteit en de verwachte vraag naar siderurgieprodukten te vermijden.

Het bedrag der opgenomen leningen beliep in 1977 727,4 miljoen EUC, tegen 1 030 miljoen EUC in 1976.

De leningen ten belope van 741,5 miljoen EUC kunnen als volgt worden uitgesplitst :

— 731,1 miljoen voor industriële projecten (987 miljoen EUC in 1976);

— 16,4 miljoen voor omschakelingsprogramma's (67 miljoen EUC in 1976);

— 12,— miljoen voor de sociale woningbouw (18 miljoen EUC in 1976).

Het rentetarief van de leningen werd vastgesteld naargelang van de kosten van de opgenomen leningen, maar voor sommige uitermate belangrijke projecten werden verlaagde tarieven toegekend, die werden vastgesteld op 3 punten beneden het normale percentage gedurende de eerste vijf jaren van de looptijd van de lening. Voor de leningen voor de sociale woningbouw worden zoals voorheen bijzonder gunstige rentetarieven toegepast.

De Commissie publiceerde een mededeling (P.B. C. 178 van 27.7.1977) tot wijziging van de voorwaarden tot toekenning van de *omschakelingsleningen* voor de bevordering van de schepping van werkgelegenheid in de zones die bijzonder onder de kolen- en staalcrisis te lijden hebben. Deze wijzigingen hebben ten doel eensdeels de E.G.K.S. in de mogelijkheid te stellen werkgelegenheid voor jongeren te scheppen naast die ten behoeve van de ex E.G.K.S.-werknemers en anderdeels de diversifiëring van de industriële bedrijvigheid in de traditionele E.G.K.S.-zones in de hand te werken.

De middelgrote ondernemingen konden leningen bekomen via intermediaire financiële instellingen en leningen zonder rentebonificaties werden toegekend voor de aanleg van industriegebieden.

De Commissie besloot de kredieten voor rentebonificatie overeenkomstig art. 56 van het E.G.K.S.-verdrag in de herziene E.G.K.S.-begroting 1977 te verhogen evenals een nieuwe verhoging op de begroting voor 1978. Het bedrag der krachtens art. 56 toegekende leningen beliep 126,05 miljoen EUC in 1977.

De in de loop van 1977 aangevraagde kredieten ten gunste van E.G.K.S.-werknemers bleven op hetzelfde peil als in 1976.

Daar de moeilijke toestand op de arbeidsmarkt geen overheveling van werknemers uit de ijzer- en staalnijverheid naar andere bedrijfstakken veroorlooft, werden door verschillende regeringen het brugpensioen en het vertrek in de hand gewerkt. Gezien de kosten van deze op ruststellingen worden gedragen door de nationale sociale zekerheidsinstellingen, werd het grootste gedeelte van de *weder-aanpassingssteun* ook dit jaar toegewezen aan de werknemers in de kolennijverheid die tengevolge van de sluiting van cokesfabrieken voor de bevoorrading van hoogovens werkloos werden.

De totale kredieten voor de wederaanpassing bedragen 25,75 miljoen EUC (20,07 miljoen in 1976) ten gunste van 16 989 werknemers (21 237 in 1976), waarvan 5 411 in de kolennijverheid (15,06 miljoen EUC).

In België kwamen 526 werknemers van de kolenmijnen voor deze wederaanpassingssteun ten bedrage van 687 000 EUC in aanmerking en 2 986 werknemers van de ijzer- en staalnijverheid ten bedrage van 3 567 miljoen EUC.

Wat de arbeidshygiëne betreft, werden 64 projecten voor sociaal onderzoek op het gebied van kolen/ijzer- en staal in 1977 begunstigd met kredieten ten belope van 9,7 miljoen EUC. Zij hadden voornamelijk betrekking op de veiligheid in de mijnen, de bestrijding van de verontreiniging door de ijzer- en staalnijverheid (explosies, lawaai, stof, gasvormige verontreinigers en afval), de fysiopathologie van de luchtwegen (anthraco-silicose) en de ergonomie (fysiologie en psychologie van de arbeid).

Inzake de steun aan het *technisch onderzoek « staal »* werden voor 260 contracten 12,5 miljoen EUC toegekend. De voornaamste werkthema's waren : de verbetering van de produktie en de kostenvermindering (ruwijzer, staal, walsprodukten en verwerking), de verbetering van de kwaliteit der produkten (fysische metallurgie en analyse), de nieuwe technologie (continu gieten), de bijzondere toepassingen (industriële constructies, burgerlijke en marine bouwkunde).

Het technisch onderzoek « kolen » past in het kader van het programma op middellange termijn 1975/1980 voor de steun aan het onderzoek « kolen »; 135 contracten zijn in uitvoering en de in 1977 toegekende kredieten beliepen 16,5 miljoen EUC. Twee gebieden werden voornamelijk onderzocht, nl. mijnbouwtechniek en de kolenvalorisering, met inbegrip van de onderzoekingen over de verkoling en de kolenvergassing.

§ 3. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE (EURATOM)

Op 29 maart 1977 werd de Commissie door de Raad gemachtigd namens de Europese Gemeenschap voor atoomenergie leningen uit te geven. De opbrengst van deze leningen, waarvan het maximumbedrag door de Raad op 500 miljoen EUC werd bepaald, zal worden aangewend in de vorm van leningen bij de financiering van investeringsprojecten met betrekking tot de industriële produktie van elektriciteit door middel van kernenergie en tot de industriële installaties van de splijtstofcyclus (P.B. L. 88 van 6 april 1977).

In het raam van deze nieuwe activiteit werden door de Commissie de volgende leningen afgesloten :

— obligatielening van 200 miljoen DM op 10 jaar en uitgegeven *ad* een nominale waarde van 99,25 % met een rente van 5,75 % per jaar;

— onderhandse lening van 18 000 000 dollar tegen 8,75 % per jaar op 15 jaar;

— onderhandse lening van 18 000 000 DM tegen 6,6 % per jaar op 15 jaar.

De opbrengst van deze leningen werd aangewend voor de financiering van kerncentrales en industriële installaties van de splijtstofcyclus in verschillende lidstaten.

De Commissie onderzocht de door de ontwikkeling van de kernenergie gerezen problemen in verband met de energiebevoorrading van de Gemeenschap. Op 14 juni 1977 had een algemeen oriënteringsdebat plaats over de problemen van het aanbod van en de vraag naar uranium, de opwerking van splijtstoffen, het beheer van de afvalstoffen en van de milieubescherming (Bull EG 6.1977).

De Commissie richtte tevens van 29 november tot 1 december 1977 een groot openbaar debat in om het publiek beter voor te lichten nopens al de aspecten van de produktie van kernenergie.

Op grond van art. 70 van het Euratom-verdrag, verleende de Commissie voor 5 miljoen EUC steun aan de ondernemingen die uraniumprospectieprogramma's op het grondgebied van de lidstaten ontwikkelen.

Door deze steun was het mogelijk nieuwe uraniumreserves in Groenland te ontdekken en de reserves in Italië, Ierland en Duitsland beter te ramen.

Het jaar 1977 was gekenmerkt door twee belangrijke beslissingen van de Raad. Het meerjarenprogramma (1977-1980) van het GCO werd op 18 juli 1977 door de Raad definitief goedgekeurd. Het bepaald tien essentiële oogmerken en de desbetreffende middelen; 39,7 % van de begroting worden aan de kernveiligheid gewijd. Voorts nam de Raad na een langdurig overleg Culham (Verenigd Koninkrijk) in aanmerking als plaats van de vestiging van het Joint European Torus (JET), dat door een nog op te richten onderneming zal worden gerealiseerd.

Op 20 juli en 2 augustus 1977 (Bull. EG 7/8-1977) richtte de Commissie aan de Raad drie mededelingen tot omschrijving van de fundamentele elementen van de

nucleaire strategie en van de communautaire acties die in de bijzondere sectoren van de opwerking van bestraalde splijtstoffen, radioactieve afvalstoffen en kweekreactoren met snelle neutronen dienen aangewend.

De situatie inzake de bevoorrading van de Gemeenschap in kernsplijtstoffen was de weerspiegeling van een afwachtend beleid. De markt is gekenmerkt door contracten voor snelle leveringen, met vrij stabiele prijzen.

Het embargo op de leveringen waartoe Canada sedert het begin van het jaar besloot, bleef bestaan; in december 1977 kon evenwel een amendement op de overeenkomst Euratom-Canada inzake uraniumleveringen worden bereikt; dat betekent een aanzienlijke bijdrage tot de ontwikkeling van de internationale betrekkingen op het stuk van de kernenergie.

Het bevoorradingsregentschap boekte geen enkele langlopende verbintenis en had deel in 17 kortlopende contracten over +1 250 t natuurlijk uranium.

De markt van het verrijkt uranium was kalm; vertraging werd opgelopen bij de tenuitvoerlegging van contracten tengevolge van de stijgende eisen bij de administratieve procedures. Sommige gebruikers zouden belangstelling hebben voor een herziening van de Amerikaanse verrijkingscontracten, gezien de moeilijkheden bij de bevoorrading in natuurlijk uranium en de vertraging van de programma's.

Wat het plutonium betreft, werden acht contracten voor ongeveer 1 400 kg van communautaire herkomst gesloten.

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX)

§ 1. — VERLOOP VAN DE ECONOMISCHE UNIE

Sedert 1 januari 1978 bestaat de Benelux-douane-unie dertig jaar. Het is vanaf 1 januari 1948 dat, zonder enige overgangsperiode, de invoerrechten op het intra-Beneluxverkeer werden opgeheven en tegenover alle derde landen één gemeenschappelijk buitentarief werd ingesteld dat het laagste van Europa was. Tien jaar later werd dan het verdrag ondertekend dat een Economische Unie tussen de drie lidstaten instelde. Deze twee data waren ongetwijfeld mijlpalen in de geschiedenis van Benelux doch dat betekent niet dat derig jaar later talrijke problemen op sociaal, fiskaal en politiek vlak nog hangend zijn waarvoor nog geen oplossing werd gevonden.

Voor Benelux was 1977 geen jaar van grote verwezenlijkingen. Op 21 maart 1977 heeft het Benelux-Gerechtshof dat in 1974 te Brussel werd geïnstalleerd, een ontmoeting georganiseerd tussen de leden van het Hof en een groot aantal magistraten uit de drie Beneluxlanden. Het doel hiervan was de verschillende

nationale rechtscolleges van voorlichting te dienen over doel, organisatie en werkwijze van het Hof, de bevoegdheden ervan, de procedureregels en de verhouding tot de Hoven en rechtbanken der drie landen. Op 20 juni heeft het Comité van Ministers te Luxemburg vergaderd. Op deze vergadering heeft het Comité onder meer een aantal besluiten genomen met betrekking tot de samenwerking van de drie landen op het gebied van de registratie van geneesmiddelen. In oktober 1977 werden door de Rijksuniversiteit van Groningen, in samenwerking met het Nederlands vervoerwetenschappelijk Instituut, de 12e Benelux-havenstudiedagen georganiseerd.

Deze havenstudiedagen vormen de voortzetting van een reeks soortgelijke bijeenkomsten, die een aanvang namen in het begin van de jaren zestig. Zij zijn bedoeld voor Belgische en Nederlandse studenten, die zich tijdens hun studie bezig houden met vervoerseconomie, of ook met daarmee verwante vakgebieden als regionale economie, sociale geografie en planologie. De opzet van de studiedagen is de studenten een aanvulling te bieden op het meer theoretische gedeelte van hun studie, door hen te confronteren met een bepaalde actuele problematiek die de zeehavens in de Benelux betreft.

Tijdens de in oktober 1975 gehouden 3e Benelux Regeringsconferentie werd toen besloten voor de grensgebieden optimale structuurschetsen op te stellen. In november 1977 kwam de eerste structuurschets klaar; zij heeft betrekking op het Westerscheldebekken en dient beschouwd te worden als een beleidsvoornemen van de drie regeringen. De schets steunt hoofdzakelijk op de Belgische gewestplannen en op de Nederlandse streekplannen. Daarnaast werden ook regeringsnota's en andere stukken betreffende het Belgische en Nederlandse nationale beleid met betrekking tot het Westerscheldebekken in de beschouwingen betrokken. Daar echter de Belgische en de Nederlandse belangen voor sommige belangrijke punten van de structuurschets momenteel nog te ver uiteenlopen, zou een wederzijds akkoord over dit plan nog een zekere tijd op zich kunnen laten wachten.

§ 2. — HANDELSVERKEER TUSSEN DE B.L.E.U. EN NEDERLAND

De handelsbalans van de B.L.E.U. met Nederland, die tot en met 1973 positief was, vertoont nu reeds vier jaar na elkaar een tekort. In 1977 bedroeg de dekkingscoëfficiënt van de invoer 93 tegenover 89 in 1976; de twee voorgaande jaren bedroeg hij respectievelijk 94 en 98.

In 1977 trad er opnieuw een stagnatie op in de B.L.E.U.-import die practisch ongewijzigd bleef t.o.v. het jaar voordien. De uitvoer naar Nederland steeg daarentegen met 5 % zodat zijn aandeel in de totale B.L.E.U.-uitvoer 16,8 % bedroeg. Sedert 1965 daalde die verhouding, die toen 22 % bedroeg, systematisch terwijl die van de invoer uit Nederland, vergeleken met de totale invoer, voortdurend toenam; in 1977 bedroeg die 16,6 % en hiermede lag het aandeel van de invoer even hoog als het aandeel dat de uitvoer naar Nederland had in de buitenlandse handel van de B.L.E.U.

In de Nederlandse handelsbalans vervult het B.L.E.U.-aandeel een minder belangrijke rol. Bij de invoer vertegenwoordigt het slechts 11,8 % en bij de uitvoer

14,7 % van de totale buitenlandse handel. Hiermede blijft de B.L.E.U. toch de tweede belangrijkste handelspartner van Nederland. Op de eerste plaats komt West-Duitsland dat 31 % van de Nederlandse uitvoer voor zijn rekening neemt. In de totale invoer beslaat het aandeel van West-Duitsland bijna 25 %. Toch stelt men vast dat het aandeel van West-Duitsland en de B.L.E.U. in de buitenlandse handel van Nederland langzaam afneemt en hiermede ook dat van de E.E.G. als geheel. In België komt dat verschijnsel minder sterk tot uiting.

Men stelt ook vast dat de B.L.E.U.-export naar Nederland van voedings- en genotmiddelen de laatste jaren een relatieve stijging ondergaat (nl. van 9 tot 15 % van de totale uitvoer naar dat land), terwijl de import van die produkten veeleer stagneert. Bij de grond- en hulpstoffen daarentegen stagneert de export, terwijl de import een relatieve stijging ondergaat van 18 % naar 23 % sedert 1969. Beschouwd over dezelfde periode, daalt het aandeel van de fabrikaten ten slotte zowel bij de import als bij de export. Hierbij weze nog opgemerkt dat in het totaal der transacties in 1977 de fabrikaten nog 67,5 % vertegenwoordigen terwijl de twee overige rubrieken samen (voedingsmiddelen en grond- en hulpstoffen) maar 32,5 % van het totaal der transacties voor hun rekening nemen.

Indien men de belangrijkste fabrikaten indeelt volgens de nijverheidssector waartoe ze behoren, dan vormen de produkten van de metaalverwerkende nijverheid de belangrijkste post bij de handelstransacties; in 1977 werd voor 62,7 miljard frank uitgevoerd en voor 37,7 miljard frank ingevoerd uit Nederland. Het betreft hier vooral machines, elektrotechnisch materieel en vervoermaterieel. Hierop volgt de chemische nijverheid die, naar invoer gerangschikt, op de tweede plaats komt, doch naar uitvoer slechts op de derde plaats na de textiel- en kledingnijverheid.

Het tekort dat sedert vier jaar is ontstaan op onze handelsbalans met Nederland is vooral te wijten aan de invoer van chemische produkten waarvan de waarde tijdens deze periode met 85 % is gestegen en aan de invoer van petroleumderivaten. Ingevolge de prijsstijging van deze laatste produkten op de internationale markt, nam de invoerwaarde ervan toe met 37,4 % zodat die post alleen een tekort verwekte van 8,5 miljard frank in 1977. De produkten van de chemische industrie die sedert 1974 eveneens een enorme prijsstijging kenden, deden dit tekort in 1977 nog aangroeien met bijna 7 miljard frank. De petroleumcrisis van 1973 was dus klaarblijkelijk de oorzaak van de verslechtering van de handelsbalans van de B.L.E.U. met Nederland.

*
* *

Groothertogdom Luxemburg

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie
(1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1974	1975	1976	1977
Extractieve bedrijven	**70,0**	**63,8**	**55,6**	**46,6**
IJzerertsgroeven	47,3	40,5	36,3	27,2
Steengroeven	160,9	156,4	132,3	123,7
Be- en verwerkende bedrijven	**121,4**	**94,6**	**100,9**	**102,0**
Voedingsmiddelenindustrie	112,9	118,4	126,2	130,0
Genotmiddelennijverheid	123,7	133,5	133,4	122,3
Textiel-, kleding- en beddegoednijverheid	145,2	122,1	112,9	97,3
Houtnijverheid Meubel- en meubileringsnijverheid	119,8	113,1	125,0	132,0
Drukkerij en uitgeverij	110,2	105,3	105,6	118,4
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	125,6	112,2	136,4	144,6
Industrie der niet-metaalhoudende mineralen	138,5	126,6	122,1	123,0
IJzer- en staalnijverheid	117,0	81,0	83,6	82,6
Metaalverwerkende nijverheid	134,6	121,1	129,3	133,9
Elektriciteit, gas	**98,2**	**75,4**	**80,9**	**73,5**
Elektrische energie	..	..	..	..
Gasproduktie en -distributie	..	..	..	..
Algemeen indexcijfer	**119,1**	**93,0**	**98,9**	**99,4**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproduktie

(maandgegevens)

TIJDVAK	Aantal hoogovens in werking	Hoeveelheid (duizenden tonnen)		
		Gietijzer	Staal	Gewalste produkten en half-fabrikaten
1971	22	382,4	436,8	339,1
1972	20	389,2	454,8	356,7
1973	20	424,3	493,7	391,4
1974	18	455,7	537,4	414,7
1975	15	324,1	385,4	289,3
1976	12	313,0	380,5	299,3
1977	10	297,3	360,7	289,0
1977 Januari	12	282,7	325,9	272,0
Februari	12	291,8	341,8	272,7
Maart	12	338,6	407,5	335,6
April	12	300,6	368,9	295,8
Mei	12	303,8	364,8	305,2
Juni	11	323,6	405,0	330,8
Juli	10	290,7	346,0	278,6
Augustus	9	245,6	297,3	222,1
September	9	309,6	383,8	301,6
Oktober	9	291,9	362,2	279,6
November	9	296,2	366,0	302,4
December	8	292,7	359,6	272,0

Bronnen : Groupement des Industries sidérurgiques luxembourgeoises.
Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Landbouwproduktie

PRODUKT	Eenheid	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Broodgranen	10^3 m.k.	400,3	378,2	372,3	231,9	181,5	..
Andere graangewassen	»	967,1	1 014,3	943,0	812,2	490,4	..
Peulgewassen	»	4,3	4,9	3,9	2,5	1,8	..
Aardappelen	»	612,3	573,9	581,8	279,6	203,4	..
Andere knolgewassen	»	328,2	229,5	232,8	156,2	91,5	..
Voedergewassen (inclusief hooi)	»	2 322,5	2 500,2	2 408,9	2 088,4	1 521,6	..
Maïs	»	..	1 672,5	1 780,6	1 652,0	1 015,6	..
Melk	10^6 kg	232,1	238,8	250,6	248,2	250,4	..

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen

(1965 = 100)

MAAND	1973	1974	1975	1976	1977
Januari	131,79	140,71	156,14	174,58	188,36
Februari	132,40	143,35	158,43	175,41	189,60
Maart	132,89	144,30	159,48	175,84	190,42
April	134,14	146,17	161,45	178,32	191,57
Mei	135,79	147,49	162,44	179,41	192,29
Juni	135,96	147,84	163,61	179,63	193,27
Juli	135,81	149,51	165,05	181,02	194,17
Augustus	135,99	149,80	165,73	181,41	193,62
September	136,29	150,68	166,98	182,60	193,20
Oktober	137,24	152,12	169,59	184,03	194,05
November	138,10	153,85	170,93	185,20	194,99
December	139,38	155,05	171,93	186,49	194,57
Jaargemiddelde	**135,48**	**148,41**	**164,31**	**180,33**	**192,51**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Nederland

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding (a)

(miljarden guldens)

OMSCHRIJVING	1972	1973	1974 (c)	1975 (c)	1976 (c)	1977
Middelen :						
Produktie in bedrijven	99,8	115,6	130,6	140,2	160,3	172,7
Produktie van de Overheid	18,3	20,9	24,6	28,6	32,1	34,9
Netto-inkomsten uit het buitenland	0,5	1,1	1,1	—1,2	—0,1	0,6
Nationaal inkomen (tegen factorkosten)	118,6	137,6	156,3	167,6	192,3	208,2
Indirecte belastingen minus subsidies	15,8	17,0	17,9	20,2	22,1	26,2
Nationaal produkt (tegen marktprijzen)	134,4	154,6	174,2	187,8	214,4	234,4
Uitvoersaldo (b)	—4,8	—6,7	—6,5	—6,1	—7,8	—2,5
Totaal beschikbare middelen	129,6	147,9	167,7	181,7	206,6	231,9
Bestedingen :						
Consumptie door verbruikers	82,2	93,3	105,5	120,8	135,4	150,4
Overheidsbestedingen	24,5	27,5	32,4	38,4	43,4	47,4
Netto-investeringen in bedrijven	16,4	18,8	18,4	16,9	16,9	23,3
Netto-investeringen van de Overheid	5,4	5,3	5,9	7,1	7,5	7,5
Voorraadvorming en toeneming onderhanden werk	1,1	3,0	5,5	—1,5	3,4	3,3
Totaal nationale bestedingen	129,6	147,9	167,7	181,7	206,6	231,9

(a) Werkelijke prijzen.
(b) — overschot; + tekort.
(c) Verbeterde gegevens.

Bronnen : Centraal Bureau voor de Statistiek.
Centraal Planbureau.

Nederland

Aantal werklozen

JAARTAL	Totaal	Werklozen (excl. A.W.-arbeiders)	Geregistreerde A.W.-arbeiders (a)	Mannen	Vrouwen
1971	68 900	67 200	1 700	56 900	12 000
1972	114 700	112 400	2 300	96 900	17 800
1973	117 000	114 600	2 400	95 000	22 000
1974	143 200	140 200	3 000	114 400	28 800
1975	205 700	201 400	4 300	162 500	43 200
1976	223 900	218 300	5 600	171 300	52 600
1977	217 800	211 300	6 500	157 400	60 400

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) De A.W. (aanvullende werken) -arbeiders zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen. In deze statistiek zijn bovendien opgenomen de vorstwerklozen, de zieken, de arbeiders die ongevallenuitkering ontvingen, benevens een aantal personen die werk vonden zonder dat die arbeidsbureaus hiervan tijdig bericht ontvingen.

Nederland

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie (a)
(1970 = 100)

TIJDVAK	Produktie	Personeels-bezetting (b)	Produktie per werknemer
1969	91	99	91
1970	100	100	100
1971	106	99	107
1972	111	95	116
1973	119	93	128
1974	125	92	136
1975	119	89	133
1976	126	86	147
1977	127	..	..
1977 : 1e kwartaal	131	84	155
2e kwartaal	128	84	152
3e kwartaal	112	84	133
4e kwartaal	135	..	..

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief het bouwbedrijf.
(b) De kwartaalindexcijfers geven het gemiddelde van de stand bij het begin en bij het einde van het kwartaal; het jaarindexcijfer is berekend op grond van de kwartaalindexcijfers.

Nederland

Produktie-indexcijfers per bedrijfstak (a)
(1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Bouwmaterialen en aardewerk	106	110	110	104	107	116
Chemische nijverheid	119	140	149	127	149	151
Ledernijverheid	82	75	70	62	59	59
Rubbernijverheid	107	112	123	112	112	118
Mijnbouw	148	168	191	200	213	213
Metaalnijverheid	106	112	119	110	115	115
Papierindustrie	104	114	118	98	111	111
Textielnijverheid	97	96	95	86	85	80
Gas, elektriciteit en water	128	140	148	154	167	167
Voedings- en genotmiddelenindustrie	108	114	118	121	124	123
Algemeen indexcijfer van de nijverheid	**111**	**119**	**125**	**119**	**126**	**127**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Gemiddelde dagproduktie per bedrijfsklasse in de nijverheid.

Nederland

Buitenlandse handel (a)

(miljoenen guldens)

TIJDVAK	1972	1973	1974	1975	1976	1977
	INVOER					
1e kwartaal	11 230	13 966	17 623	19 002	20 977	25 647
2e kwartaal	11 488	13 618	19 314	18 787	22 552	24 724
3e kwartaal	10 942	14 220	19 642	17 826	22 078	23 443
4e kwartaal	12 477	14 993	19 576	20 885	25 483	24 851
Jaar ...	**46 137**	**56 797**	**76 155**	**76 500**	**91 090**	**98 665**
	UITVOER					
1e kwartaal	11 025	14 449	17 554	18 549	21 559	23 178
2e kwartaal	11 620	14 327	19 369	19 416	21 845	22 715
3e kwartaal	10 934	13 347	19 119	17 271	21 964	21 813
4e kwartaal	12 190	15 062	19 589	21 139	24 855	23 770
Jaar ...	**45 769**	**57 185**	**75 631**	**76 375**	**90 223**	**91 476**
	SALDO					
1e kwartaal	— 205	+ 483	— 69	— 453	+ 582	—2 469
2e kwartaal	+ 132	+ 709	+ 55	+ 629	— 707	—2 009
3e kwartaal	— 8	— 873	— 523	— 555	— 114	—1 630
4e kwartaal	— 287	+ 69	+ 13	+ 254	— 628	—1 081
Jaar ...	**— 368**	**+ 388**	**— 524**	**— 125**	**— 867**	**—7 189**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief de gegevens van en naar de B.L.E.U. De gegevens van de B.L.E.U. zijn niet beschikbaar per kwartaal.

Nederland

Invoerwaarde per land van herkomst

LAND	1972	1973	1974	1975	1976	1977
	Miljoenen guldens					
B.L.E.U.	8 584	9 763	11 665	11 510	13 165	13 255
Bondsrep. Duitsland	15 021	18 542	23 235	22 354	25 178	27 484
Frankrijk	4 413	5 376	6 369	6 774	7 336	7 857
Italië	2 353	2 346	2 977	3 093	3 517	3 896
Verenigd Koninkrijk	2 874	3 439	4 790	5 097	6 472	7 503
Verenigde Staten	4 520	5 937	7 944	8 771	9 585	10 380
	Percentages van het totaal					
B.L.E.U.	15,7	14,7	13,3	13,1	12,6	11,8
Bondsrep. Duitsland	27,5	27,9	26,5	25,4	24,2	24,6
Frankrijk	8,1	8,1	7,3	7,7	7,0	7,0
Italië	4,3	3,5	3,4	3,5	3,4	3,5
Verenigd Koninkrijk	5,3	5,2	5,5	5,8	6,2	6,7
Verenigde Staten	8,3	8,9	9,0	10,0	9,2	9,3

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Uitvoerwaarde per land van bestemming

LAND	1972	1973	1974	1975	1976	1977
	Miljoenen guldens					
B.L.E.U.	8 130	9 694	12 362	12 280	15 656	15 721
Bondsrep. Duitsland	18 273	21 812	26 515	26 941	32 762	33 089
Frankrijk	5 637	6 763	8 694	9 127	11 274	11 253
Italië	2 909	3 708	4 661	4 482	5 477	5 121
Verenigd Koninkrijk	3 962	5 278	8 018	8 121	8 805	8 007
Verenigde Staten	2 019	2 373	3 509	2 440	3 012	4 081
	Percentages van het totaal					
B.L.E.U.	15,1	14,5	14,0	13,9	14,8	14,7
Bondsrep. Duitsland	33,9	32,6	30,2	30,4	30,9	30,9
Frankrijk	10,5	10,1	9,9	10,3	10,6	10,5
Italië	5,4	5,5	5,3	5,1	5,2	4,8
Verenigd Koninkrijk	7,4	7,9	9,1	9,2	8,3	7,5
Verenigde Staten	3,7	3,5	4,0	2,8	2,8	3,8

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Goud- en deviezenreserves

(miljoenen guldens)

JAARTAL	Goud	Valuta	Totaal
1971	6 875	3 629	10 504
1972	6 830	6 514	13 344
1973	6 849	10 377	17 226
1974	6 849	10 263	17 112
1975	6 849	11 510	18 359
1976	6 849	11 240	18 089
1977	6 887	11 567	18 454

Bron : « Nederlandsche Bank », N.V.

Nederland

Prijzen en lonen

(1970 = 100)

TIJDVAK	Producenten-prijzen finale produktie	Kosten van levensonderhoud	Regelings-lonen (a)
1971	105	108	111
1972	110	116	125
1973	117	125	140
1974	129	137	161
1975	138	151	183
1976	147	164	200
1977	..	175	215 (b)
1977 : 1e kwartaal	152	170	210
2e kwartaal	155	175	212
3e kwartaal	157	176	220 (b)
4e kwartaal	..	178	220 (b)

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Volwassen werknemers, werkzaam in particuliere bedrijven (exclus. spaarloon).
(b) Voorlopige gegevens.

Nederland

Particulier verbruik

(1970 = 100)

JAARTAL	Waarde	Hoeveelheid	Hoeveelheid per hoofd van de bevolking
1971	112	103	102
1972	125	107	105
1973	142	111	108
1974	161	115	111
1975	184	119	114
1976	206	122	116
1977 (a)	227	125	119

(a) Raming.

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U.

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljarden franken)	Uit Nederland		Totaal (miljarden franken)	Naar Nederland	
		Miljarden franken	% van het totaal		Miljarden franken	% van het totaal
1966	359,1	52,5	14,6	341,5	76,0	22,3
1967	364,3	54,2	14,9	354,1	75,8	21,4
1968	419,8	60,8	14,5	408,6	85,9	21,0
1969	501,1	71,3	14,2	504,5	97,5	19,3
1970	570,6	83,3	14,6	580,0	112,6	19,4
1971	629,1	103,4	16,4	620,2	118,5	19,1
1972	681,8	109,0	16,0	711,0	132,1	18,6
1973	856,1	137,8	16,1	870,1	155,2	17,8
1974	1 160,7	191,7	16,5	1 099,8	188,8	17,2
1975	1 130,9	192,3	17,0	1 056,9	181,2	17,1
1976	1 369,0	240,8	17,6	1 266,5	214,6	16,9
1977	1 442,6	241,9	16,8	1 343,6	225,6	16,8

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljoenen guldens)	Uit de B.L.E.U.		Totaal (miljoenen guldens)	Naar de B.L.E.U.	
		Miljoenen guldens	% van het totaal		Miljoenen guldens	% van het totaal
1967	30 181	5 567	18,4	26 380	3 886	14,7
1968	33 638	6 046	18,0	30 197	4 319	14,3
1969	39 797	7 045	17,7	36 074	5 030	13,9
1970	48 603	8 187	16,8	42 622	5 942	13,9
1971	52 294	7 334	14,0	48 775	6 960	14,3
1972	54 721	8 584	15,7	53 899	8 130	15,1
1973	66 560	9 763	14,7	66 879	9 694	14,5
1974	87 821	11 665	13,3	87 993	12 362	14,0
1975	88 010	11 510	13,1	88 655	12 280	13,9
1976	104 250	13 165	12,6	106 017	15 656	14,8
1977	111 920	13 255	11,8	107 197	15 721	14,7

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Indeling naar de graad van bewerking

JAARTAL	Voedings- en genotmiddelen		Grond- en hulpstoffen		Fabrikaten		Totaal
	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken
	INVOER						
1970	14,1	16,9	14,6	17,6	54,6	65,5	83,3
1971	15,7	15,2	20,9	20,2	66,8	64,6	103,4
1972	18,1	16,6	19,6	18,0	71,3	65,4	109,0
1973	24,0	17,4	24,9	18,1	88,9	64,5	137,8
1974	26,7	13,9	41,3	21,6	123,7	64,5	191,7
1975	31,8	16,5	42,5	22,1	118,0	61,4	192,3
1976	43,1	17,9	58,5	24,3	139,2	57,8	240,8
1977	45,8	18,9	55,7	23,0	140,4	58,1	241,9
	UITVOER						
1970	9,0	8,0	6,3	5,6	97,3	86,4	112,6
1971	10,2	8,6	5,9	5,0	102,4	86,4	118,5
1972	15,1	11,4	6,9	5,2	110,1	83,4	132,1
1973	18,1	11,7	8,9	5,7	128,2	82,6	155,2
1974	20,7	11,0	12,3	6,5	155,8	82,5	188,8
1975	20,9	11,6	13,8	7,6	146,5	80,8	181,2
1976	27,7	12,9	16,1	7,5	170,8	79,6	214,6
1977	33,2	14,7	17,3	7,7	175,1	77,6	225,6

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer				Uitvoer			
	1974	1975	1976	1977	1974	1975	1976	1977
Metaalvoortbrengende nijverheid	**15 571**	**12 269**	**15 109**	**16 390**	**28 595**	**19 176**	**22 558**	**20 657**
IJzer en staal	8 978	6 932	7 565	7 153	19 694	13 238	16 143	14 051
Non-ferrometalen	6 593	5 337	7 544	9 237	8 901	5 938	6 415	6 606
Metaalverwerkende nijverheid	**31 367**	**36 511**	**41 608**	**37 676**	**45 767**	**50 351**	**59 899**	**55 028**
Machines	9 344	9 391	9 589	10 636	7 021	7 080	8 504	8 793
Elektrotechniek	9 462	15 209	16 964	16 396	14 454	15 484	16 621	18 025
Vervoermaterieel	7 509	6 703	8 991	4 467	17 650	21 179	27 823	28 210
Overige metaalwaren	5 052	5 208	6 064	6 177	6 442	6 608	6 951	7 644
Textiel- en kledingnijverheid	**19 412**	**16 691**	**19 708**	**20 511**	**26 292**	**24 616**	**25 961**	**25 563**
Garens	3 371	2 708	3 296	3 386	3 955	3 445	4 557	4 854
Weefsels	5 406	5 430	6 402	5 939	7 432	6 760	7 220	6 934
Overige textielprodukten	3 802	1 190	1 490	1 724	2 332	2 079	2 127	2 358
Kleding	6 833	7 363	8 520	9 462	12 573	12 332	12 057	11 417
Chemische nijverheid	**28 109**	**22 934**	**27 659**	**28 366**	**20 092**	**17 760**	**22 516**	**21 527**
Eigenlijke chemische produkten	14 207	10 796	13 201	13 154	6 403	5 192	6 125	4 696
Kunstmeststoffen	598	620	582	739	651	659	1 043	1 269
Fotografische produkten	217	266	365	431	574	559	689	824
Overige chemische produkten	13 087	11 252	13 511	14 042	12 464	11 350	14 659	14 738
Steenkolennijverheid	**1 636**	**864**	**764**	**930**	**205**	**273**	**147**	**71**
Petroleumderivaten	**14 965**	**14 323**	**22 856**	**17 033**	**4 078**	**6 715**	**8 037**	**8 469**
Voedings- en genotmiddelen	**12 834**	**13 791**	**17 384**	**19 829**	**11 401**	**11 506**	**13 731**	**15 394**
Bouwmaterialen	**796**	**846**	**1 075**	**1 216**	**2 549**	**2 570**	**3 261**	**4 223**
Glasnijverheid	**1 411**	**1 591**	**1 840**	**2 276**	**2 961**	**3 121**	**3 823**	**4 251**
Papier- en kartonnijverheid	**6 631**	**5 092**	**6 273**	**6 409**	**6 291**	**5 808**	**6 672**	**5 818**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ACHTSTE DEEL

BELANGRIJKSTE FEITEN

BELANGRIJKSTE FEITEN

Algemene overeenkomst voor handel en tarieven (G.A.T.T.)

Tijdens de vergadering van de Raad op 2 maart te Genève waren de Verenigde Staten en de Europese Gemeenschap het andermaal oneens over de subsidies bij de uitvoer. De E.E.G. beschuldigt de Amerikanen ervan met hun D.I.S.C.-stelsel (Domestic International Sales Corporation) inbreuk te plegen op de G.A.T.T.-bepalingen. De Verenigde Staten hebben dezelfde beschuldiging geuit t.o.v. bepaalde fiscale handelwijzen die in België, Nederland en Frankrijk toegepast worden.

Op 14 december 1977 bereikte het textielcomité van de G.A.T.T. overeenstemming over een protocol tot vernieuwing van de multivezelovereenkomst voor een periode van vier jaar. Het protocol wordt voor de landen die het ondertekend hebben per 1 januari 1978 van kracht.

In het op 12 september gepubliceerde jaarverslag slaakt de G.A.T.T. een alarmkreet tegen de vooruitgang van het protectionisme dat door het afremmen van de nodige herstructurering van het nijverheidsapparaat het herstel van de economische bedrijvigheid in het gedrang brengt.

Bij de opening op 29 november van de jaarlijkse zitting van de G.A.T.T. sluitende partijen heeft de voorzitter, de heer Georges Maciel (Brazilië), andermaal gewaarschuwd voor het protectionisme.

Arbeid (Zie ook Lonen en Sociale Voorzorg)

ALGEMEEN

Het koninklijk besluit van 4 januari 1977 tot bepaling van het uitzonderlijk werk in de zin van artikel 1, § 4, van de wet van 28 juni 1976 houdende voorlopige regeling van de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 4 januari 1977 wijzigt artikel 8, 6°, van het koninklijk besluit van 28 november 1975 betreffende de exploitatie van bureaus voor arbeidsbemiddeling tegen betaling (« Belgisch Staatsblad » van 24 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 10 januari 1977 betreft de voorwaarden en modaliteiten van de erkenning van havenarbeiders in het Antwerpse havengebied (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 10 januari 1977 tot uitvoering van artikel 13 van de wet van 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 22 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 17 januari 1977 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 29 september 1976, gesloten in het Paritair Subcomité voor de terugwinning van lompen, betreffende de werkzekerheid, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 21 januari 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 29 september 1976, gesloten in het Paritair Subcomité voor de terugwinning van lompen, betreffende de gewaarborgde betaling van wettelijke feestdagen bij werkloosheid (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1977).

De wet van 28 januari 1977 tot wijziging van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der architecten, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 2 april 1977.

Het koninklijk besluit van 1 februari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 20 september 1974 tot vaststelling van de opzeggingstermijnen voor de uurwerkmakerij, juwelenmakerij,

goud- en zilversmederij, alsook voor de handelsondernemingen van vermelde bedrijfssectoren, die onder de bevoegdheid van het Nationaal Paritair Comité voor de sectoren welke aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn, ressorteren (« Belgisch Staatsblad » van 23 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 1 februari 1977 verklaart algemeen verbindend de bijzondere collectieve arbeidsovereenkomst van 19 oktober 1976, gesloten in het Paritair Comité voor de bedienden van de papier- en kartonbewerking (« Belgisch Staatsblad » van 2 april 1977).

Het koninklijk besluit van 1 februari 1977 tot vaststelling van de samenstelling en van de werkwijze van de paritaire commissie van advies voor erkenning van de uitzendbureaus, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 4 februari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 12 november 1974 tot erkenning van een vakorganisatie van werkgevers als representatief in de bedrijfstak van de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen (« Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 17 februari 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 23 december 1976, gesloten in het Paritair Comité voor de handelsluchtvaart, betreffende het statuut van de werknemers tewerkgesteld bij de N.V. Sabena (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1977).

Het koninklijk besluit van 1 maart 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 28 oktober 1976, gesloten in het Paritair Comité voor de handel in voedingswaren, betreffende de afwijking aan de vijfdagenweek (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1977).

Het koninklijk besluit van 4 maart 1977 houdende uitvoering van de artikelen 1 en 2 van de kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 7 april 1977.

Het koninklijk besluit van 8 maart 1977 tot oprichting van de graad van eerste sociaal bemiddelaar en houdende wijziging van het koninklijk besluit van 23 juli 1969 tot oprichting van een Dienst van de collectieve arbeidsbetrekkingen en tot vaststelling van het statuut van het personeel van deze dienst, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 22 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 24 maart 1977 tot toekenning aan de in Frankrijk tewerkgestelde grensarbeiders van een vergoeding om de loonderving te compenseren die voortvloeit uit de schommelingen van de wisselkoers tussen de Belgische en de Franse munt, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 30 april 1977.

Het koninklijk besluit van 24 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 24 december 1968 tot vaststelling van maatregelen ter uitvoering van het koninklijk besluit n^{r} 40 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 31 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 11 augustus 1960 tot uitvoering van de wet van 22 juni 1960 tot invoering van een wekelijkse rustdag in nering en ambacht (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 1 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 9 december 1965 tot vaststelling van het bedrag en van de voorwaarden betreffende de toekenning van een aanvullende uitkering aan sommige in Frankrijk tewerkgestelde grens- of seizoenarbeiders en aan hun weduwen (« Belgisch Staatsblad » van 13 april 1977).

Het koninklijk besluit van 12 april 1977 betreffende de tewerkstelling van stagiairs door de regionale en lokale besturen die minder dan honderd personen tewerkstellen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1977.

Het koninklijk besluit van 12 april 1977 betreffende de tewerkstelling van stagiairs door de instellingen van openbaar nut die minder dan honderd personen tewerkstellen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1977.

Het koninklijk besluit van 12 april 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 januari 1976, gesloten in het Paritair Comité voor de houtnijverheid, tot wijziging van de statuten van het Bosuitbatingsfonds (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 27 april 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 1 juli 1975, gesloten in het Paritair Comité voor de gezondheidsdiensten, tot vaststelling van de berekening van de anciënniteit bij de indienstneming van bepaalde werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 27 april 1977 waarbij in sommige ondernemingen die onder het Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor de bedienden ressorteren wordt toegestaan tijdelijke arbeid te verrichten ter uitvoering van bepaalde werkzaamheden, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 11 juni 1977.

Het koninklijk besluit van 27 mei 1977 houdende verbod van tewerkstelling van werklieden-uitzendkrachten in de ondernemingen die onder de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het bouwbedrijf ressorteren, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1977.

Het koninklijk besluit van 2 juni 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 24 juni 1977 tot aanpassing van het koninklijk besluit van 9 april 1965 betreffende de Pool van de zeelieden ter koopvaardij, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 21 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 27 juni 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 14 maart 1977, gesloten in het Paritair Comité voor de bedienden van de papier- en kartonbewerking tot vaststelling van de gebruiksmodaliteiten van de urenkredieten (« Belgisch Staatsblad » van 13 augustus 1977).

Het koninklijk besluit van 26 juli 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 24 maart 1977 tot toekenning aan de in Frankrijk tewerkgestelde grensarbeiders van een vergoeding om de loonderving te compenseren die voortvloeit uit de schommelingen van de wisselkoers tussen de Belgische en de Franse munt, gewijzigd bij koninklijk besluit van 4 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 20 augustus 1977).

Het koninklijk besluit van 26 september 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 9 december 1968 betreffende het bijhouden van de individuele rekening van de werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 29 oktober 1976 wijst de ambtenaren en beambten aan, belast met het toezicht op de uitvoering van de wet van 28 juni 1976, houdende voorlopige regeling van de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers en van de uitvoeringsbesluiten ervan en met het verlenen van de machtigingen bedoeld in deze wet (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 8 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 18 februari 1971 tot regeling van de ondernemingsraden (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 10 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 6 november 1967 betreffende de voorwaarden van toekenning en intrekking van de arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor werknemers van vreemde nationaliteit (« Belgisch Staatsblad » van 28 april 1977).

De wet van 13 december 1976 keurt de bilaterale akkoorden goed betreffende de tewerkstelling in België van buitenlandse werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 14 december 1976 betreft de erkenning van de sociaal-culturele organisaties bedoeld in artikel 2, § 3, *c*, van de wet van 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter (« Belgisch Staatsblad » van 8 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 21 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 9 februari 1976 tot vaststelling van de opzeggingstermijnen voor de koetswerkondernemingen die onder de bevoegdheid van het Nationaal Paritair Comité voor de sectoren welke aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn, ressorteren (« Belgisch Staatsblad » van 27 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 27 december 1977 tot uitvoering van afdeling 4. Humanisering van de arbeid, van hoofdstuk III van de wet van 22 december 1977, betreffende de

budgettaire voorstellen 1977-1978, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977.

ARBEIDSBESCHERMING

De erkenning van deskundigen van klasse II, inzake ioniserende stralingen, in toepassing van artikel 73 van het koninklijk besluit van 28 februari 1963 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking en van de werknemers tegen het gevaar van ioniserende stralingen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 14 april 1977.

De erkenning van een deskundige van klasse III, inzake ioniserende stralingen, in toepassing van artikel 73 van het koninklijk besluit van 28 februari 1963 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking en van de werknemers tegen het gevaar van de ioniserende stralingen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 26 oktober 1977.

Het ministerieel besluit van 28 februari 1977 vergunt af te wijken van de voorschriften van artikel 358 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, betreffende de periodieke onderzoeken en herbeproevingen van houders bestemd voor het vervoer van vloeibaar gemaakte gassen die sterk afgekoeld zijn in de zin van het Europees Verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (A.D.R.) (« Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 11 maart 1977 wijzigt artikel 838.4 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 3 augustus 1977 wijzigt titel I, hoofdstuk II, A van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1977).

Het ministerieel besluit van 20 september 1977 genomen met toepassing van artikel 120*bis* van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 28 september 1977.

Het koninklijk besluit van 20 oktober 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 10 maart 1977, gesloten in het Paritair Comité voor het bouwbedrijf, tot oprichting van een fonds voor veiligheid, hygiëne en verfraaiing der werkplaatsen in het bouwbedrijf (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1977).

Het koninklijk besluit van 8 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 18 februari 1971 betreffende de aanwijzing van de personeelsafgevaardigden in de comités en arrondissementscomités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 15 december 1976 tot vaststelling van een tariefregeling van de door de arbeidsgeneeskundige diensten uitgevoerde verrichtingen en tot wijziging van titel II, hoofdstuk III, afdeling I, van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 15 december 1976 tot vaststelling van een tariefregeling van de door de arbeidsgeneeskundige diensten uitgevoerde verrichtingen en tot wijziging van titel II, hoofdstuk III, afdeling I, van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1977.

Het ministerieel besluit van 24 december 1976 tot vaststelling van : 1. de berekeningsgrondslagen van de in artikel 120*bis*, § 1, A-2, van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming bedoelde verplichte minimumtariefregeling voor de totale kostprijs van de gepresteerde uren arbeidsgeneeskunde; 2. de in hetzelfde artikel 120*bis*, § 1, A-2, bedoelde minimumdrempel van de hogervermelde totale kostprijs; 3. de modaliteiten tot inning van de in artikel 120*bis* van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming bedoelde retributies; 4. de in artikel 120*bis*, § 2, van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming bedoelde spilindex, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1977.

In het « Belgisch Staatsblad » van 9 februari 1977 verscheen het koninklijk besluit van 28 december 1976 tot wijziging van titel III, hoofdstuk II, afdeling III. A. Bouwwerken van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming.

ARBEIDSDUUR

Volgende koninklijke besluiten verklaren verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de Nationale Paritaire Comités in verband met de arbeidsduur.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Banken	29 september 1977	8 november 1977
Kleding- en confektiebedrijf	21 september 1977	4 november 1977
Voedingsnijverheid		
— handel in voedingswaren	16 september 1977	9 november 1977
— slagerijen, spekslagerijen en penserijen	4 januari 1977	18 februari 1977
Warenhuizen	27 april 1977	5 juli 1977

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1977 wordt het koninklijk besluit van 6 januari 1977 gepubliceerd waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst nr 29 gesloten op 29 november 1976 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het verrichten van overuren.

Het koninklijk besluit van 8 maart 1977 tot vaststelling van de arbeidsduur in de ondernemingen welke onder het Paritair Comité voor de schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen ressorteren, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1977.

Het koninklijk besluit van 21 april 1977 tot opheffing van het koninklijk besluit van 11 juli 1969 betreffende de arbeidsduur van de werklieden tewerkgesteld in de vliegtuigbouwondernemingen, welke in de streek van Charleroi zijn gevestigd en onder het Nationaal Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw ressorteren, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1977.

Het koninklijk besluit van 21 april 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 april 1976 waarbij, voor de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de textielnijverheid en het breiwerk ressorteren, de maximumduur van sommige regelingen van gedeeltelijke arbeid wordt vastgesteld, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1977.

Het koninklijk besluit van 16 september 1977 verklaart algemeen verbindend de beslissing van 24 mei 1977 van het Paritair Comité voor de ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken betreffende de arbeidsduur (« Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 17 december 1976 waarbij het toegelaten wordt, in de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de banken ressorteren, de arbeid van de nachtploegen van de informaticadienst tot zondagmorgen 6 uur te verlengen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 29 november 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 17 december 1976, waarbij het toegelaten wordt, in de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de banken ressorteren, de arbeid van nachtploegen van de informaticadienst tot zondagmorgen 6 uur te verlengen (« Belgisch Staatsblad » van 21 december 1977).

ARBEIDSPREMIES

Volgende koninklijke besluiten verklaren verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de Paritaire Comités betreffende de vaststelling en de toekenning van eindejaarspremies, van premies voor ploeg- en nachtarbeid en van sociale premies.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bereiden en verven van pelterijen	20 juli 1977	30 september 1977
Bosbouwbedrijf	7 juli 1977	8 september 1977
Handel in voedingswaren	7 juli 1977	13 augustus 1977
Industriële en ambachtelijke fabrikage van bontwerk	18 juli 1977	29 september 1977
Koetswerkondernemingen	10 januari 1977	1 maart 1977
Leerlooierij, zeemtouwerij en witlooierij	29 september 1977	29 oktober 1977

Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen	2 september 1977	5 november 1977
Steenbakkerijen	1 juni 1977	24 augustus 1977
Tabaksbedrijf :		
— sigaren en cigarillos	20 juli 1977	10 september 1977
— rook-, pruim- en snuiftabak	12 juli 1977	10 september 1977
— sigarettenfabrieken en gemengde ondernemingen	12 juli 1977	29 september 1977
Technische land- en tuinbouwwerken	16 november 1977	20 december 1977
Terugwinning van lompen	17 januari 1977	25 februari 1977
	18 juli 1977	7 september 1977
Vervoer :		
— openbare autobusdiensten	12 juli 1977	18 augustus 1977
— speciale autobusdiensten	12 juli 1977	13 september 1977
Voedingsnijverheid :		
— bijprodukten van graangewassen, deegwaren en rijstpelterijen	28 september 1977	27 oktober 1977
— brouwerijen	7 oktober 1977	30 november 1977
— darmslijterijen	3 oktober 1977	8 november 1977
— gistfabrieken en distilleerderijen	29 september 1977	26 oktober 1977
— groentennijverheid	17 oktober 1977	6 december 1977
— kandijprodukten	29 september 1977	8 november 1977
— koekjesfabriek, beschuitfabriek, speculaas, jodenpaasbrood, peperkoek en industriële banketbakkerij	29 september 1977	27 oktober 1977
— mouterijen	20 oktober 1977	30 november 1977
— olie- en margarinefabrieken	20 oktober 1977	6 december 1977
— pluimveeslachterijen	17 oktober 1977	30 november 1977
— rijst- en maïsstijfselfabrieken, glucose-, maïsmeel- en aardappelmeelfabrieken	28 september 1977	27 oktober 1977
— roomijsondernemingen	7 oktober 1977	30 november 1977
	20 oktober 1977	6 december 1977
— slachthuizen	3 oktober 1977	8 november 1977
— vruchtennijverheid	17 oktober 1977	6 december 1977
— zuivelnijverheid	20 oktober 1977	6 december 1977
Warenhuizen	12 juli 1977	2 september 1977

ARBEIDSVOORWAARDEN

Het ministerieel besluit van 23 mei 1977 waarbij een algemene afwijking wordt verleend van het koninklijk besluit van 15 maart 1976 betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg, met uitzondering van ontplofbare en radioactieve stoffen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1977.

Het ministerieel besluit van 27 juli 1977 waarbij afgeweken wordt van de voorschriften van de artikelen 4.2, 8 en 12 van het koninklijk besluit van 21 oktober 1968 betreffende de opslagplaatsen voor vloeibaar gemaakt handelspropaan, handelsbutaan of mengsels daarvan in vaste ongekoelde houders, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 12 oktober 1977.

Het koninklijk besluit van 10 januari 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 december 1975 tot vaststelling van de opzeggingstermijnen voor de ondernemingen die onder de bevoegdheid van het Paritair Comité voor het garagebedrijf ressorteren, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 1 februari 1977.

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1977 verscheen het koninklijk besluit van 21 april 1977 tot vaststelling, inzake sommige werklieden die onder het Paritair Comité voor het vervoer ressorteren en op zon- of feestdagen worden tewerkgesteld, van afwijkende regelen betreffende de inhaalrust.

Volgende koninklijke besluiten verklaren verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten in de Paritaire Comités tot vaststelling van de arbeidsvoorwaarden.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bereiden en verven van pelterijen	12 juli 1977	11 oktober 1977
Bewakingsdiensten :		
— bedienden	31 maart 1977	4 mei 1977
Bouwbedrijf	26 juli 1977	7 oktober 1977
	26 juli 1977	8 september 1977
Casinobedienden	20 juli 1977	14 oktober 1977
Cementbedrijf	12 april 1977	2 juli 1977
	18 maart 1977	13 april 1977
	7 oktober 1977	24 december 1977
Gezins- en bejaardenhelpsters	22 februari 1977	30 april 1977
Gezondheidsdiensten	31 maart 1977	27 april 1977
	31 maart 1977	28 april 1977
Glasbedrijf	12 april 1977	5 mei 1977
Groefbedrijf	3 oktober 1977	29 november 1977
Grote kleinhandelszaken	20 juli 1977	25 oktober 1977
Haarsnijderijen	20 juli 1977	11 oktober 1977
Handel in brandstoffen	7 juli 1977	10 september 1977
Haven van Zeebrugge	21 december 1976	26 januari 1977
Hotelbedrijf	2 september 1977	5 november 1977
	4 januari 1977	19 april 1977
	28 december 1976	24 februari 1977
Huiden- en lederbedrijf	18 maart 1977	7 april 1977
	28 december 1977	27 januari 1977
Kleding- en confectiebedrijf	12 juli 1977	8 oktober 1977
	26 juli 1977	17 november 1977
Meesterkleermakers, kleermakers en naaisters	26 juli 1977	7 december 1977
Metaal-, machine- en elektrische bouw	18 juli 1977	3 september 1977
Ondernemingen voor ceramiekbekleding	18 juli 1977	15 oktober 1977
Ondernemingen voor het inplanten en onderhouden van parken en tuinen	29 september 1977	30 november 1977
Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen	6 januari 1977	9 april 1977
Papier- en kartonbewerking	1 februari 1977	3 mei 1977
	26 juli 1977	21 december 1977
Schoonmaak- en ontsmettingsbedrijven	7 juli 1977	1 september 1977
Steenbakkerij	1 juni 1977	30 augustus 1977
Stoffering en houtbewerking	18 juli 1977	22 december 1977
Tabaksbedrijf :		
— sigarettenfabrieken	12 juli 1977	1 oktober 1977
— rook-, pruim- en snuiftabak	12 juli 1977	10 september 1977
— sigaren en cigarillos	12 juli 1977	1 oktober 1977
Terugwinning van metalen	17 januari 1977	25 februari 1977
Terugwinning van lompen	18 juli 1977	7 september 1977
	21 januari 1977	8 maart 1977
Tuinbouwbedrijf	26 juli 1977	25 oktober 1977
	12 juli 1977	8 september 1977
Vervaardigen van en de handel in jutezakken	20 juli 1977	7 oktober 1977
	1 maart 1977	11 mei 1977
Vervoer :		
— speciale autobusdiensten	20 juli 1977	27 oktober 1977
— goederenvervoer	1 juni 1977	19 augustus 1977
Verzekeringswezen	20 juli 1977	14 oktober 1977
Vlasbereiding	12 juli 1977	2 september 1977
Vuurvaste produkten	18 maart 1977	5 april 1977

FONDSEN VOOR BESTAANSZEKERHEID

Het koninklijk besluit van 21 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 21 november 1960 tot vaststelling van de statuten van het Sociaal Fonds voor de diamantarbeiders.

Volgende koninklijke besluiten verklaren verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de Paritaire Comités tot oprichting van fondsen voor bestaanszekerheid, van compensatiefondsen, van sociale en waarborgfondsen en tot vaststelling of wijziging van de statuten ervan.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bouwbedrijf	20 juli 1977	28 december 1977
Cementbedrijf	12 april 1977	10 mei 1977
	20 juli 1977	29 oktober 1977
	26 juli 1977	1 oktober 1977
Handel in brandstoffen	7 juli 1977	10 september 1977
Haven van Antwerpen	20 juli 1977	13 oktober 1977
	18 juli 1977	31 augustus 1977
Havens van Oostende en Nieuwpoort	7 juli 1977	17 augustus 1977
Haven van Zeebrugge	21 januari 1977	26 februari 1977
	12 april 1977	10 mei 1977
	7 juli 1977	17 augustus 1977
	12 april 1977	7 juli 1977
Kleding- en confectiebedrijf	18 juli 1977	16 september 1977
	17 januari 1977	5 februari 1977
	20 oktober 1977	3 december 1977
Levensmiddelen	17 december 1976	2 februari 1977
	12 juli 1977	25 augustus 1977
Metaal-, machine- en elektrische bouw	12 april 1977	17 mei 1977
	24 januari 1977	2 maart 1977
Papier- en kartonbewerking	29 september 1977	29 oktober 1977
	12 juli 1977	1 oktober 1977
	7 juli 1977	13 september 1977
	4 januari 1977	1 februari 1977
Scheepsherstellingsbedrijf	7 oktober 1977	30 november 1977
Steenbakkerij	1 juni 1977	24 augustus 1977
Stoffering en houtbewerking	12 juli 1977	21 september 1977
Tabaksbedrijf	20 juli 1977	10 september 1977
Terugwinning van lompen	20 juli 1977	30 september 1977
Vervoer	20 juli 1977	13 oktober 1977
	20 juli 1977	7 oktober 1977
	7 oktober 1977	8 december 1977
Voedingsnijverheid	7 juli 1977	2 september 1977
	7 oktober 1977	8 november 1977
	4 januari 1977	18 februari 1977
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	12 juli 1977	1 september 1977
	17 januari 1977	5 februari 1977
Zeevisserij	7 juli 1977	19 augustus 1977

JAARLIJKSE VAKANTIES

Volgende koninklijke besluiten verklaren algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de Paritaire Comités en betreffen de toekenning van bijkomend vakantiegeld.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Binnenscheepvaart	14 november 1977	15 december 1977
Bouwbedrijf	20 oktober 1977	14 december 1977
Havenbedrijf	21 september 1977	22 oktober 1977
Kleding- en confectiebedrijf	16 juni 1977	17 augustus 1977
	20 oktober 1977	7 december 1977
Meesterkleermakers, kleermakers en naaisters	12 juli 1977	2 september 1977
Tuinbouwbedrijf	12 juli 1977	8 september 1977

Het koninklijk besluit van 18 mei 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst n^r^ 20*bis* gesloten op 3 maart 1977 in de Nationale Arbeidsraad, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst n^r^ 20 van 29 januari 1976 betreffende de toekenning van een dubbel vakantiegeld voor een gedeelte van de vierde vakantieweek (« Belgisch Staatsblad » van 6 september 1977).

De koninklijke besluiten van 9 maart 1977 en 30 maart 1977 wijzigen het koninklijk besluit van 30 maart 1966 tot bepaling van de algemene uitvoeringsmodaliteiten van de wetten betreffende de jaarlijkse vakantie der loonarbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977 en 11 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 10 februari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 15 januari 1971 tot vaststelling van nadere toepassingsregelen voor de werkgevers en voor de handarbeiders van de diamantnijverheid en -handel, van de wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie der loonarbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 11 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 11 februari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 24 april 1963 betreffende de toekenning van een vakantiegeld en van een gezinsvakantiebijslag aan het personeel van 's lands algemeen bestuur (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 22 februari 1977 tot vaststelling van het normaal loon van de werknemers die een politiek verlof genieten, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 28 april 1977.

Het koninklijk besluit van 9 maart 1977 tot bepaling voor de handarbeiders onderworpen aan de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, van het fictieve loon voor de inactiviteitsdagen welke met werkelijke arbeidsdagen worden gelijkgesteld door de wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977.

Het koninklijk besluit van 25 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 27 juni 1967 tot vaststelling, inzake de jaarlijkse vakantie van de mijnwerkers en gelijkgestelden, van de met werkelijke arbeid gelijk te stellen inactiviteitsdagen en van de voorwaarden waaronder deze in aanmerking mogen worden genomen (« Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 24 mei 1977 tot bepaling voor de arbeiders onderworpen aan de besluitwet van 7 februari 1945 betreffende de maatschappelijke veiligheid van de zeelieden ter koopvaardij, van het fictieve loon voor de inactiviteitsdagen welke met werkelijke arbeidsdagen worden gelijkgesteld door de wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1977.

Het koninklijk besluit van 27 oktober 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 21 juni 1967 tot wijziging van de besluitwet van 7 februari 1945 betreffende de maatschappelijke veiligheid van de zeelieden ter koopvaardij en tot vaststelling van het percentage van een inhouding op de vakantiegelden uitgekeerd door de Compensatiedienst voor betaald verlof der zeelieden (« Belgisch Staatsblad » van 8 november 1977).

PARITAIRE COMITES

Het koninklijk besluit van 11 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 9 februari 1971 tot oprichting van sommige Paritaire Comités en tot vaststelling van hun benaming en bevoegdheid (« Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1977).

Volgende koninklijke besluiten richten sommige Paritaire Comités op en stellen de benaming en bevoegdheid ervan op.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bedienden uit de voedingsnijverheid	28 december 1976	28 januari 1977
Gezondheidsdiensten	4 januari 1977	29 januari 1977
Huiden- en lederbedrijf en vervangingsprodukten	9 februari 1977	21 juni 1977
	1 maart 1977	11 mei 1977
Kleinbranche in de diamantnijverheid	11 mei 1977	7 juli 1977

Volgende koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid.

Datum van het koninklijk besluit	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
4 februari 1977	23 februari 1977
18 maart 1977	13 april 1977
12 april 1977	6 mei 1977
15 april 1977	4 mei 1977
20 april 1977	9 september 1977
22 november 1977	6 december 1977

Het ministerieel besluit van 27 juli 1977 wijzigt artikel 1 van het ministerieel besluit van 28 juli 1975 tot uitvoering van artikel 161 van het koninklijk besluit van 20 december 1963, betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid (« Belgisch Staatsblad » van 10 november 1977).

Het koninklijk besluit van 1 maart 1977 wijzigt artikel 9 van het koninklijk besluit van 30 mei 1975, wijzigt artikel 160 en afdeling IV — Recht op werkloosheidsuitkering van werklozen tewerkgesteld door de overheid — titel III — Werkloosheid — van het koninklijk besluit van 20 december 1963, betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid (« Belgisch Staatsblad » van 18 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 12 april 1977 tot vaststelling voor de toepassing van de wetgeving op de sluiting van ondernemingen, van de wijze van berekening van het gemiddeld aantal uitzendkrachten die gedurende een kalenderjaar ter beschikking van een gebruikende onderneming zijn gesteld, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 28 juni 1977.

Het koninklijk besluit van 18 maart 1977 tot toekenning van bijkomende werkloosheidsuitkering aan sommige moeilijk te plaatsen werklozen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 28 april 1977.

Het ministerieel besluit van 4 maart 1977 wijzigt artikel 76 van het ministerieel besluit van 4 juni 1964 inzake werkloosheid (« Belgisch Staatsblad » van 27 april 1977).

Het koninklijk besluit van 18 mei 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst n^{r} 17*ter*, gesloten op 3 maart 1977 in de Nationale Arbeidsraad tot uitvoering van de collectieve arbeidsovereenkomst n^{r} 17 van 19 december 1974 tot invoering van een regeling van aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werknemers indien zij worden ontslagen (« Belgisch Staatsblad » van 6 september 1977).

Volgende koninklijke besluiten stellen de voorwaarden vast, waaronder het gebrek aan werk wegens economische oorzaken, de uitvoering van de arbeidsovereenkomst schorst.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Diamantnijverheid en -handel	3 augustus 1977	19 oktober 1977
Glasbedrijf	22 november 1977	16 december 1977
	9 februari 1977	27 april 1977
Kleding- en confectiebedrijf	16 september 1977	29 oktober 1977
Meesterkleermakers, kleermakers en naaisters	4 mei 1977	28 juni 1977
Ondernemingen die klederen of stofferingsvoorwerpen verven, chemisch reinigen of strijken	31 maart 1977	4 mei 1977
Vlasbereiding	8 augustus 1977	19 oktober 1977
Witwasserijen, zelfwasserijen, strijkondernemingen	31 maart 1977	10 mei 1977

Het koninklijk besluit van 21 januari 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 29 september 1976, gesloten in het Paritair Subcomité voor de terugwinning van lompen, tot toekenning van het recht op afwezigheid om familiale redenen (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 16 september 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 31 maart 1977, gesloten in het Paritair Comité voor het groefbedrijf tot toekenning van een uitkering in geval van werkloosheid wegens vorst, sneeuw of ijzel aan de werklieden en werksters tewerkgesteld in de marmergroeven en -zagerijen (« Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 15 december 1976 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 1 juli 1976, gesloten in het Paritair Comité voor de voedingsnijverheid, tot vaststelling van de te gebruiken formulieren voor de toepassing van de collectieve arbeidsovereenkomst van 30 oktober 1975 tot regeling in de voedingsnijverheid, van de waarborg en de faciliteiten van vereffening van de aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werklieden en werksters, indien zij worden ontslagen, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 10 mei 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1977).

SYNDIKALE DELEGATIES - SOCIALE VORMING - SYNDIKALE VORMING

Volgende koninklijke besluiten verklaren verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de Paritaire Comités en betreffen het statuut van de syndikale delegaties en de sociale en syndikale vorming.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Hotelbedrijf	2 september 1977	5 november 1977
	4 januari 1977	24 februari 1977
Kleding- en confectiebedrijf	10 januari 1977	28 januari 1977
Maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie	8 augustus 1977	5 november1977
Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen	21 december 1977	24 februari 1977
Verzekeringswezen	24 mei 1977	13 juli 1977
Voedingsnijverheid	17 januari 1977	22 februari 1977

VERVOERKOSTEN

De koninklijke besluiten van 18 juli 1977 en 19 maart 1977 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 29 april 1977 en 29 maart 1976, gesloten in het Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor de bedienden, tot vaststelling van de bijdrage van de werkgever in de vervoerkosten van de bedienden, verschenen in het « Belgisch Staatsblad » van 14 september 1977 en 16 april 1977.

Volgende koninklijke besluiten verklaren verbindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de Paritaire Comités tot vaststelling van de bijdrage van de werkgevers in de vervoerkosten van de werknemers.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Banken	2 september 1977	8 november 1977
Garagebedrijf	18 maart 1977	3 mei 1977
Gesubsidieerde inrichtingen van het vrij onderwijs	28 september 1977	28 oktober 1977
Gewoon pottengoed in potaarde	18 maart 1977	5 april 1977
Handelsluchtvaart	26 juli 1977	5 november1977
Hotelbedrijf	18 maart 1977	8 april 1977
Houtnijverheid	12 april 1977	1 oktober 1977
Import, export, doorvoer en buitenlandse handel	7 juli 1977	13 september 1977
	12 juli 1977	31 augustus 1977
Industriële en ambachtelijke fabricage van bontwerk	27 mei 1977	13 juli 1977
Maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie	18 juli 1977	6 september 1977
Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen	4 januari 1977	18 maart 1977
Papier- en kartonbewerking	12 juli 1977	13 september 1977
	12 juli 1977	14 oktober 1977

Benelux

Op 20 juni 1977 werd er een protocol ondertekend tot wijziging van de Benelux-Overeenkomst « Jacht- en Vogelbescherming ».

Bovendien werden door het Comité van Ministers verschillende « Beschikkingen » genomen waarvan de belangrijkste hierna zijn opgesomd :

— Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie houdende veterinaire eisen te stellen bij invoer van vers vlees, afkomstig uit andere derde landen dan de lidstaten van de Europese Gemeenschappen;

— Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie houdende aanwijziging van de landen van waaruit dieren, dierlijke en andere produkten kunnen worden ingevoerd alsmede een procedure tot aanpassing van het invoerbeleid aan de dierziektesituatie in derde landen;

— Tweede beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie betreffende het opmaken en het gebruik van de vrachtbrief-vervoerdocument voor het goederenvervoer tegen vergoeding over de weg tussen de Benelux-landen;

— Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie inzake de harmonisatie der wetgevingen betreffende farmaceutische specialiteiten en geprefabriceerde geneesmiddelen voor menselijk gebruik; deze beschikking bevat als bijlage een uitgebreid reglement inzake farmaceutische specialiteiten en geprefabriceerde geneesmiddelen voor menselijk gebruik;

— Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie betreffende de Gemeenschappelijke Benelux Dienst voor Registratie van geneesmiddelen.

Buitenlandse handel

ECONOMISCHE EN HANDELSAKKOORDEN [Zie Europese Gemeenschappen (Buitenlandse Betrekkingen)]

INVOERRECHTEN

Per 1 januari 1977 worden er een paar wijzigingen aangebracht zowel aan het eigenlijke douanetarief als aan de nomenclatuur en statistiek inzake douane. De voornaamste wijzigingen kunnen als volgt samengevat worden :

— toevoeging aan de statistiekkode van een zevende cijfer;

— nieuwe verlaging van 20 % van de invoerrechten voor bepaalde landbouwprodukten van oorsprong uit de drie nieuwe lidstaten;

— nieuwe verlaging van 15 % van de invoerrechten van toepassing op bepaalde produkten van oorsprong uit de E.V.A.-landen;

— vrijstelling of verlaging van invoerrechten voor bepaalde landbouwprodukten van oorsprong uit Turkije;

— nieuwe verlaging van 10 % voor bepaalde industriële produkten van oorsprong uit Spanje.

In de loop van het jaar werden de volgende beschikkingen in het « Belgisch Staatsblad » gepubliceerd :

— wetten van 1 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 7 april 1977) tot bekrachtiging van koninklijke besluiten betreffende het tarief van invoerrechten getroffen in de loop van de jaren 1973, 1974 en 1975;

— koninklijke besluiten van 1 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1977) en 21 november 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 november 1977) betreffende het tarief van invoerrechten;

— koninklijk besluit van 18 juli 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 21 september 1977 — errata « Belgisch Staatsblad » van 7 en 28 oktober 1977) houdende coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen;

— ministeriële besluiten van 14 februari 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1977) en 24 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 11 juni 1977) betreffende het tarief van invoerrechten;

— ministerieel besluit van 13 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 23 juni 1977) tot wijziging van de bijlagen 3 en 5 bij het koninklijk besluit van 29 december 1975 tot regeling inzake aktieve veredeling, van de vrijstelling van de rechten bij invoer.

IN-, UIT- EN DOORVOERVERGUNNINGEN

De volgende besluiten werden, in 1977, bekendgemaakt betreffende :

a) *de invoervergunningen :*

de ministeriële besluiten van 10 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 16 maart 1977), 8 april 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 11 mei 1977), 26 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 16 juni 1977), 1 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1977), 7 september 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 16 september 1977), 30 september 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 8 oktober 1977) en 23 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977) tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 maart 1973 waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt;

het ministerieel besluit van 8 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1977) waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt.

b) *de uitvoervergunningen :*

de ministeriële besluiten van 14 februari 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1977) en 30 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 november 1977) tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 maart 1973 waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt.

c) *de doorvoervergunningen :*

het ministerieel besluit van 11 juli 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 november 1977) tot wijziging van het ministerieel besluit van 31 december 1962 waarbij de doorvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt.

Economische coördinatie (Zie Reglementering van de produktie en van de handel)

Economische expansie (Zie Investeringen)

Energie [Zie Reglementering van de produktie en van de handel (Reglementering van de energie)]

Europese Economische Gemeenschap

ALGEMENE PROBLEMEN EN WERKING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE MARKT

Voor het eerst in de geschiedenis van de Gemeenschap heeft het Verenigd Koninkrijk tijdens het eerste halfjaar het voorzitterschap van de Raad van de Europese Gemeenschappen en de organen die ervan afhangen waargenomen. Op 1 juli volgde België het Verenigd Koninkrijk in die taak op voor een nieuwe periode van 6 maanden.

Op 6 januari heeft de Europese Commissie haar functie aanvaard onder voorzitterschap van de Brit, de heer Jenkins, door in een eerste vergadering de bevoegdheden onder de 13 leden te verdelen.

Op 7 en 8 mei nam de Gemeenschap te Londen voor het eerst deel aan de besprekingen van de derde topconferentie van de Westerse geïndustrialiseerde landen.

Op 25 oktober heeft de Rekenkamer haar constitutieve vergadering gehouden te Luxemburg, nadat de leden van de Rekenkamer die door de Raad op voorstel van het Europees Parlement benoemd werden, ten overstaan van het Hof van Justitie de eed aflegden.

DOUANE-UNIE

Op 30 juni verstrijkt de overgangsperiode die volgde op de toetreding tot de E.E.G. van het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Ierland. Per 1 juli vindt het handelsverkeer tussen de negen lidstaten plaats met vrijstelling van douanerechten, behalve voor een klein aantal produkten die per 1 januari 1978 vrij zullen zijn van douanerechten.

Tegelijkertijd werden bijna alle douanerechten op in de Gemeenschap in te voeren industrieprodukten uit de E.V.A.-landen en enkele andere landen die akkoorden met de Gemeenschap sloten, afgeschaft.

De Raad aanvaardde op 20 september 1977 een verordening waarbij een communautair formulier voor de aangifte ten uitvoer wordt ingesteld dat op hetzelfde kaderformulier berust en waarvan de indeling dezelfde is als die van de documenten die te Genève worden uitgewerkt onder het toezicht van de Economische Commissie voor het Europa van de Verenigde Naties.

Op 7 november keurde de Commissie een verordening goed over de bijwerking van het gemeenschappelijk douanetarief; het gewijzigde tarief zal vanaf 1 januari 1978 worden toegepast.

ECONOMISCH, MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

Op 17 mei hechtte de Raad zijn instemming aan de zesde richtlijn betreffende de belasting over de toegevoegde waarde. Deze richtlijn is belangrijk in tweeërlei opzicht : fiscaal gezien maakt ze de B.T.W. neutraler, doordat zij vervorming en belemmering van de mededinging uitschakelt, en budgettair gezien veroorlooft zij de integrale financiering van de E.E.G.-begroting aan de hand van eigen middelen.

Op 28 augustus werd de deelneming van de Zweedse kroon aan de Europese muntslang voorlopig opgeschorst.

Volgens de aanbeveling die op 25 juli door de Commissie werd goedgekeurd, zullen de lidstaten de actie van de beroepsassociaties en nationale organismen die de goede werking van de financiële markten, evenals de gedragingen van de op die markten opererende personen nagaan, dienen te coördineren.

ENERGIEBELEID

Op 3 januari besloot de Commissie ertoe de lidstaten in 1977 om hun halfjaarlijkse vooruitzichten per onderneming van de in- en uitvoer van ruwe aardolie en aardolieprodukten te verzoeken.

Op 8 juni heeft de Commissie haar jaarverslag over de energieconjunctuur bij de Raad ingediend. Het geeft de toestand weer van de energie in de Gemeenschap in 1976 en verstrekt vooruitzichten voor 1977.

Op 25 oktober aanvaardde de Raad een tweede luik van het mechanisme tot verdeling van de aardolie in geval van moeilijkheden bij het harmoniseren van het energieverbruik; het eerste luik betreffende de aardolie en aardolieverhandeling onder de lidstaten werd in februari 1977 goedgekeurd.

HANDELSBELEID

Op 14 mei keurde de Raad een beschikking goed, die op 16 juni verlengd werd, inzake de « richtlijnen » die toegepast moeten worden bij de toekenning van exportkredieten aan derde landen met overheidssteun en met een looptijd van twee jaar of meer. In de genoemde richtlijnen worden, naargelang van de derde landen waarvoor het krediet bestemd is, de minimumrentetarieven, de maximale looptijden van de kredieten en het minimumpercentage van de tot aan de levering te verrichten betalingen, daaronder begrepen die bij levering, bepaald.

De crisis die de textielindustrieën en de kledingnijverheid doormaken gaf aanleiding tot een aantal urgentiemaatregelen waartoe de Commissie op 13 juli besloot en die de zuivering van de toestand in verband met de synthetische vezels beoogt.

INDUSTRIEEL BELEID

De groeiende moeilijkheden waarmee de ijzer- en staalnijverheid te kampen heeft, deden de Commissie op 1 januari ertoe besluiten de eerste « anti-crisismaatregelen » toe te passen. Deze maatregelen werden op 16 maart verlengd en verscherpt met de goedkeuring van de beleidslijnen voor het ijzer- en staalbeleid. Op 19 december keurde de Raad een reeks maatregelen goed op intern en extern vlak ter versteviging van de anti-crisismaatregel in de staalnijverheid in 1978.

INTERNE MARKT

Op 12 maart hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een richtlijn tot vergemakkelijking van de uitoefening van de vrije verrichting van diensten door advocaten.

Op 29 juni stemde de Raad in met twee richtlijnen ter vergemakkelijking van de daadwerkelijke uitoefening van het recht van vestiging en de vrije verrichting van diensten voor verplegers verantwoordelijk voor algemene ziekenzorg in de Gemeenschap.

De acht doelstellingen die opgenomen zijn in de verklaring van de Raad van 14 maart, is een belangrijke stap in de richting van een gemeenschappelijk beleid inzake de luchtvaart.

Landbouw- en visserijbeleid

Op 1 januari werd een akkoord van kracht tot uitbreiding van de visserijzone van de Gemeenschap tot 200 mijl. De instelling van deze visserijzones van 200 mijl zette de Commissie ertoe aan maatregelen te treffen met het doel de visbestanden van de Gemeenschap te beschermen, onder meer wat betreft de interne en externe visstelsels, een beperking van bepaalde vistuigen of vismethoden, een controle op de vaartuigen, enz.

Gedurende het gehele jaar waren er onderhandelingen aan de gang met het oog op het sluiten van kaderovereenkomsten inzake de visvangst met de landen van het Oostblok (Polen, D.D.R., U.S.S.R.), de U.S.A., Portugal, Spanje, Finland, Zweden, IJsland, Noorwegen, de Faeröer, Yoegoslavië, Guinea-Bissan, Mauretanië, Senegal, Canada en Zuid-Korea.

Op 17 mei bepaalde de Raad de landbouwprijzen voor de campagne 1976-1977; gemeenschappelijke marktorganisaties werden aangepast en diverse andere maatregelen genomen. Wat de prijzen betreft, voorzag het akkoord een gemiddelde stijging van 3,9 %.

Mededingingsbeleid

Op 16 maart heeft de Commissie haar « zesde verslag inzake het mededingingsbeleid » gepubliceerd, samen met het « Tiende algemeen verslag over de werkzaamheden van de Europese Gemeenschappen ».

Milieu en bescherming van de consumenten

Op 15 april werd het eerste bij het « actieprogramma » van 1973 vooropgestelde verslag over de stand van zaken betreffende het milieu in de E.E.G. door de Commissie gepubliceerd.

In november publiceerde de Commissie haar eerste verslag over de toepassing van een « Beleid inzake consumentenbescherming en -voorlichting » overeenkomstig de bepalingen van het programma die vervat is in de resolutie van april 1975.

Regionaal beleid

Op 13 juni heeft de Commissie haar tweede verslag over de werkzaamheden van het Fonds voor regionale Ontwikkeling goedgekeurd. Het omvat een analyse van het economische verloop in 1976, de vooruitzichten voor 1977 en de gevolgen voor de regio's die de bijstand van het Fonds kunnen bekomen.

Sociaal beleid

Het verloop van de sociale omstandigheden in de Gemeenschap in 1976 en het door de Commissie nagestreefde beleid inzake de werkgelegenheid zijn beschreven in het « Sociaal Verslag 1976 », dat op 21 april aan het Europees Parlement werd voorgelegd.

Op 21 juni werd te Luxemburg de « Driepartijenconferentie » gehouden, die vertegenwoordigers telde van de regeringen van de lidstaten, van de werkgevers- en de werknemersorganisaties evenals afgevaardigden van de Commissie. De Conferentie beoogde de analyse van het werkloosheids-en werkgelegenheidsverloop sedert de vergadering in juni 1976.

Op 17 augustus overhandigde de Commissie aan de Raad het Vijfde verslag over de werkzaamheden van het Europees Sociaal Fonds in verband met het dienstjaar 1976.

Wetenschap en onderzoek

Op 30 maart keurde de Raad het meerjarenprogramma goed van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (G.C.O.) over de periode 1977-1980.

Op 25 oktober besloot de Raad Culham (Verenigd Koninkrijk) te kiezen als vestigingsplaats voor de J.E.T. (« Joint European Torus »), een grote installatie voor proefnemingen met

gecontroleerde thermonucleaire kernfusie. Deze keuze kwam tot stand na 18 maandenlange discussies binnen de 6 Raden voor onderzoek, de twee Raden voor Ministers van Buitenlandse Zaken en een Europese Raad.

BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN DE GEMEENSCHAP

Derde landen

Van 4 tot 13 juli 1977 bracht een delegatie van de Commissie op uitnodiging van de Chinese regering een bezoek aan Peking, waar zij oriënterende besprekingen voerde met het oog op onderhandelingen betreffende een handelsovereenkomst tussen de Gemeenschap en China.

Op 20 december keurde de Raad de overeenkomst goed die door de Commissie met Canada werd gesloten omtrent de leveringsvoorwaarden van natuurlijk uranium naar de Gemeenschap.

Op 20 september keurde de Raad de gedragscode goed voor de ondernemingen met filialen, bijhuizen of vertegenwoordigingen in Zuid-Afrika.

Internationale Organisaties

De overeenkomst die op 5 april 1973 werd gesloten in het kader van het non-proliferatieverdrag tussen Euratom en haar zeven lidstaten die niet beschikken over kernwapens en de Internationale Atoomorganisatie trad op 21 februari in werking.

Op 30 december hechtte de Raad zijn goedkeuring aan het principeakkoord dat op 14 december binnen het Textielcomité van de G.A.T.T. tot stand kwam. Het betreft de hernieuwing voor vier jaar, met ingang van 1 januari 1978, van de Internationale Regeling van de Textielhandel/Multivezelovereenkomsten). De Raad heeft eveneens de resultaten goedgekeurd van de onderhandelingen die de Commissie voerde met 31 landen die textielprodukten tegen lage prijs leveren. Deze bilaterale overeenkomsten dienen gezien te worden binnen het kader van de multivezelovereenkomst.

Landen in Afrika, het Caraibische gebied en de Stille Oceaan

Op 18 januari zijn drie vroegere overzeese landen en gebieden (L.G.O.) — Suriname, Seychelles en de Canadese Staat — definitief tot de Overeenkomst van Lomé toegetreden.

Op 28 maart ondertekenden Papoea-Nieuw-Guinea, de Kaapverdische eilanden, Sao-Tomé en Principe hun toetredingsovereenkomst tot het verdrag van Lomé.

De Republiek Djibouti werd op 23 december officieel de 53e A.C.S.-staat.

Middellandse zeelanden

Op 13 januari werden de onderhandelingen tussen de E.E.G. en Griekenland betreffende de ondertekening van een nieuw financieel protocol in het kader van de huidige associatie afgerond.

Na de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomsten met Egypte, Jordanië en Syrië (Machrak-landen) op 18 januari 1977 werd met de ondertekening van de bijkomende financiële protocollen op 8 februari 1977 met Israël en op 8 mei met Libanon, het communautair beleid ten opzichte van het zuidelijk en oostelijk gedeelte van het Middellandse Zeegebied voltooid.

Op 28 maart diende Portugal officieel de aanvraag tot toetreding tot de Gemeenschap in. Op 28 juli volgde Spanje.

Op 15 september werd het aanvullend protocol bij de associatieovereenkomst van 1972 tussen de Gemeenschap en Cyprus, evenals het financieel protocol ondertekend.

Het aanvullend protocol bij de associatieovereenkomst van 1970 tussen de Gemeenschap en Malta werd op 27 oktober ondertekend.

Op 20 november vaardigde de Raad een reglement uit dat de formele afsluiting behelsde van een aanvullend protocol dat op 30 juni 1973 tussen de E.E.G. en Turkije werd ondertekend. Door dit protocol wordt de associatie E.E.G.-Turkije tot drie « nieuwe » lidstaten van de Gemeenschap uitgebreid.

De samenwerkingsovereenkomsten, die in 1976 ondertekend werden tussen de E.E.G. enerzijds en Algerije, Marokko en Tunesië anderzijds, werden op 19 december verlengd.

SAMENWERKING EN ONTWIKKELING

In het kader van zijn beleid inzake de voedselhulp aan de ontwikkelingslanden keurde de Raad het communautair hulpprogramma inzake granen voor 1977 goed. Deze werkzaamheden slaan op 1 287 000 t ter bestemming van 42 landen en 6 internationale organismen.

Op 4 augustus besloot de Raad tot de hulpprogramma's betreffende melkprodukten voor 1977. In totaal zullen 105 000 t magere melkpoeder en 45 000 t butteroil aan de ontwikkelingslanden toegekend worden en dit hetzij rechtstreeks, hetzij via internationale organisaties.

Op 28 november betuigde de Raad zijn instemming met het schema voor algemene tariefpreferenties ten voordele van de ontwikkelingslanden. Dit stelsel vertoont de volgende 3 belangrijke kenmerken : handhaving van hetgeen tot stand werd gebracht, verbetering van de mogelijkheden om van de preferentiële voordelen gebruik te maken, uitbreiding van deze voordelen voor de minst ontwikkelde landen.

Financiën

FISCALITEIT

BELASTINGEN OP HET INKOMEN EN DAARMEE GELIJKGESTELDE BELASTINGEN

Een koninklijk besluit van 29 december 1976 dat de bijlage III van het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen wijzigt, voert nieuwe regelen in inzake bedrijfsvoorheffing verschuldigd op de jaarlijkse vakantiegelden betaald of toegekend door de kassen voor jaarlijks verlof, zonder tussenkomst van de werkgever. Deze beschikkingen werden opgeheven en vervangen door het koninklijk besluit van 21 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977).

Het koninklijk besluit van 26 januari 1977 wijzigt bijlage I (barema van de personenbelasting verschuldigd door de belastingplichtigen wiens belastbare inkomsten 500 000 F niet overschrijden) en bijlage III (barema van de bedrijfsvoorheffing verschuldigd bij de bron op wedden, lonen, enz.) van het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting, en past de beschikkingen van voormeld koninklijk besluit aan, aan de wet van 5 januari 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1976) betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976, aan de wet van 3 november 1976 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen en aan de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen (« Belgisch Staatsblad » van 19 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 27 december 1976 tot uitvoering van artikel 53 van de wet van 3 november 1976 tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, vervangt de verwijzingen naar het Burgerlijk Wetboek die in de artikelen 67, 3° en 71, § 1, 3° van het Wetboek van de inkomstenbelastingen voorkomen, ten einde ze in overeenstemming te brengen met de wijzigingen die aan het Burgerlijk Wetboek werden gebracht door de wet van 14 juli 1976 betreffende de wederzijdse rechten en verplichtingen van de echtgenoten en de huwelijksvermogenstelsels (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 16 maart 1977 wijzigt, met het oog op het bevorderen van de privé-investeringen, het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting en betreft de vrijstelling, onder voorwaarde van wederbelegging, van meerwaarden verwezenlijkt op activabestanddelen, de uitbreiding van de degressieve afschrijving, de vrijstelling van roerende voorheffing in beginsel verschuldigd op intresten van leningen die door Belgische ondernemingen in het buitenland werden aangegaan (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977 en 21 juli 1977).

Een koninklijk besluit van 16 maart 1977 wijzigt, op het stuk van de roerende voorheffing en van de bedrijfsvoorheffing, het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 21 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting op het gebied van jaarlijkse vakantiegelden (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977).

Een koninklijk besluit van 17 februari 1977 erkent de culturele instellingen waarvan het invloedsgebied de Nederlandse Cultuurgemeenschap betreft en waarvoor de toepassing geldt van artikel 71, § 1, 4°, *d* van het Wetboek van de inkomstenbelasting inzake belastingvrijstelling van bepaalde giften (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977).

Een koninklijk besluit van 17 februari 1977 erkent de culturele instellingen waarvan het invloedsgebied de ganse gemeenschap bestrijkt, en waarvoor de toepassing geldt van artikel 71, § 1, 4° van het Wetboek van de inkomstenbelasting inzake belastingvrijstelling van bepaalde giften (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977).

Een koninklijk besluit van 26 oktober 1976 betreft de erkenning van culturele instellingen inzake belastingvrijstelling van bepaalde giften (« Belgisch Staatsblad » van 21 juli 1977).

Een koninklijk besluit van 16 maart 1977 betreft de wijziging, op het stuk van de roerende voorheffing en van de bedrijfsvoorheffing, van het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelasting (« Belgisch Staatsblad » van 24 september 1977).

Een wet van 29 november 1977 betreft de invoer van tijdelijke fiscale ontheffingen om de privé-investeringen te bevorderen (« Belgisch Staatsblad » van 9 december 1977).

Een koninklijk besluit van 7 november 1977 wijzigt het Wetboek van de inkomstenbelasting (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 wijzigt, met het oog op het bevorderen van de privé-investeringen, het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 verlengt de toepassingstermijnen van de maatregelen ingesteld door de wet van 29 november 1977 tot invoering van tijdelijke fiscale ontheffingen om de privé-investeringen te bevorderen (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Belasting over de toegevoegde waarde

Een koninklijk besluit van 16 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 7 van 12 maart 1970 m.b.t. de invoer van goederen voor de toepassing van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 25 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 5, van 6 februari 1970, m.b.t. de plaats van gebruik van diensten inzake B.T.W. Ingevolge die wijzigingen worden de internationale telecommunicatiediensten met B.T.W. belast (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 25 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 20, van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de B.T.W. en tot indeling van de goederen en diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 25 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 19, van 20 juli 1970, tot regeling van de toepassing van de egalisatiebelasting. Bij dit besluit wordt het tarief van de egalisatiebelasting voor wijn en andere gegiste dranken op 15 % behouden (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 1 juni 1977 en een koninklijk besluit van 2 september 1977 betreffen de vaststelling van de op de opbrengst van de belasting om de toegevoegde waarde van het jaar 1977 vooraf te nemen sommen (« Belgisch Staatsblad » van 15 juli en 22 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 10 oktober 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 20, van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1977).

Een wet van 29 november 1977 wijzigt de artikelen 20, 29, 35, 41 en 45 van de wet van 3 juli 1969, tot invoering van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 2 december 1977).

Een koninklijk besluit van 30 november 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 5 van 6 februari 1970 met betrekking tot de plaats van gebruik van diensten inzake belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 2 december 1977).

Een koninklijk besluit van 30 november 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 20, van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 2 december 1977).

Een wet van 27 december 1977 wijzigt het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen en het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een koninklijk besluit n^{r} 5 van 27 december 1977 heeft betrekking op de diensten die verband houden met een uit zijn aard onroerend goed, inzake belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 heeft betrekking op de vrijstellingen ten aanzien van internationaal vervoer, zee- en binnenschepen en luchtvaartuigen, op het stuk van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit n^{r} 7 van 27 december 1977 heeft betrekking op de invoer van goederen voor de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit n^{r} 18 van 27 december 1977 heeft betrekking op de vrijstelling ten aanzien van de uitvoer van goederen en diensten, op het stuk van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 20, van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit n^{r} 36 van 29 december 1977 heeft betrekking op de aftrek van de belasting over de toegevoegde waarde geheven op bedrijfsmiddelen tijdens hetfjaar 1978 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 19, van 20 juli 1970, tot regeling van de toepassing van de egalisatiebelasting (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 betreft de uitvoering van artikel 15 van het Wetboek der zegelrechten (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 wijzigt de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

DOUANEN EN ACCIJNZEN

Een ministerieel besluit van 30 november 1976 betreft het verlenen van een toelage aan tuinders als gedeeltelijke compensatie ter verhoging van de accijnsrechten op gasolie en ter volledige terugbetaling van de accijnsrechten op zware en extra zware stookoliën (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1977).

Een koninklijk besluit van 25 maart 1977 vermindert met ingang van 1 april 1977, de bijzondere accijns op lichte minerale oliën, op benzol en op soortgelijke produkten (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1977).

Een ministerieel besluit van 26 maart 1977 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 25 maart 1977 wijzigt het accijnsstelsel van minerale oliën, alsmede van het accijnsstelsel van benzol en van soortgelijke produkten (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1977).

Een ministerieel besluit van 16 april 1977 betreft het fiscaal stelsel van gefabriceerde tabak. Ter uitvoering van het koninklijk besluit van 15 april 1977 wordt de belastingschaal « C. Sigaretten » vervangen (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1977).

Een koninklijk besluit van 15 april 1977 wijzigt het accijnsstelsel van tabak. Met ingang van 30 april 1977, wordt de accijns « specifiek » gedeelte verhoogd en in gelijke mate de bijzondere accijns « specifiek » gedeelte op sigaretten verminderd (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1977).

Een ministerieel besluit van 30 juni 1977 wijzigt, met ingang van 5 juli 1977, de tabel der fiscale bandjes voor gefabriceerde tabak ingevolge verhoging van de kleinhandelsprijzen van sigaren en van sigarillo's, de belastingschalen « A. Sigaren » en « B. Andere sigaren (sigarillo's) » (« Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1977).

De koninklijke besluiten van 10 oktober en van 21 december 1977 wijzigen het accijnsstelsel van tabak (« Belgisch Staatsblad » van 15 oktober en van 31 december 1977).

Een ministerieel besluit van 12 oktober en van 27 december 1977 betreffen het fiscaal stelsel van gefabriceerde tabak (« Belgisch Staatsblad » van 22 oktober en van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 18 juli 1977 betreft de coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen (« Belgisch Staatsblad » van 21 september 1977 en 28 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 21 november 1977 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 30 november 1977).

Een koninklijk besluit van 21 december 1977 wijzigt het accijnsstelsel van minerale oliën alsmede van het accijnsstelsel van benzol en van soortgelijke produkten (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Dubbele belasting

Een bericht van 24 februari 1977 betreft de overeenkomst van 11 februari 1954 tussen België en Finland tot voorkoming van dubbele belasting, gewijzigd en aangevuld bij de aanvullende overeenkomst van 21 mei 1970 (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1977).

Een overeenkomst van 29 mei 1975 tussen België en Canada, betreft het vermijden van dubbele belasting (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1977).

Invoerrechten [Zie Buitenlandse handel (Invoerrechten)]

LENINGEN

Lijst der machtigingsbesluiten

Bij koninklijk besluit van 23 december 1976 wordt de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting gemachtigd onder staatswaarborg een lening van 5 miljard frank uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 8 januari 1977).

Een koninklijk besluit van 7 januari 1977 en de ministeriële besluiten van 7 en 11 januari 1977 betreffen de uitgifte van de 10 %-lening 1977-1985 (« Belgisch Staatsblad » van 11 en 12 januari 1977).

Bij ministerieel besluit van 24 januari 1977 wordt het Fonds voor de Ontwikkeling van de Vrije Universiteiten gemachtigd met staatswaarborg, een lening uit te geven van nominaal 2 miljard veertig miljoen frank groot (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1977).

Een ministerieel besluit van 8 februari 1977 en een ministerieel besluit van 10 februari betreffen de 10 %-lening 1977-1985, met staatswaarborg, aan te gaan door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid (« Belgisch Staatsblad » van 10 en 12 februari 1977).

Een koninklijk besluit van 8 februari en een ministerieel besluit van 10 februari 1977 betreffen de 10 %-lening 1977-1985, met staatswaarborg aan te gaan door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting (« Belgisch Staatsblad » van 10 en 12 februari 1977).

Een wet van 5 januari 1977 betreft de uitgifte van een tweede tranche van de lening van het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer en regelt de problemen betreffende de leningen in Kongolese frank « Koloniale Schuld 4 1/2 % 1954-1974 » en « Kongolese Schuld 4 % 1955-1975 » (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1977).

Een koninklijk besluit van 8 maart 1977 en een ministerieel besluit van 10 maart 1977 betreffen de uitgifte van de 9,75 %-lening 1977-1986 van het Wegenfonds (« Belgisch Staatsblad » van 10 en 11 maart 1977).

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit van 13 mei betreffen de uitgifte van de 9,75 %-lening 1977-1984 (« Belgisch Staatsblad » van 18 mei 1977).

Bij koninklijk besluit van 7 maart 1977 wordt de coöperatieve vennootschap « Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België » gemachtigd onder staatswaarborg een lening aan te gaan voor een effectief bedrag van 3 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 15 juni 1977).

Bij koninklijk besluit van 29 maart 1977 wordt de Nationale Landmaatschappij gemachtigd, onder staatswaarborg, een lening uit te geven van 3 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 15 juni 1977).

Een koninklijk besluit van 20 juni 1977 en een ministerieel besluit van 21 juni 1977 betreffen de 9,75 %-lening 1977-1986, met staatswaarborg aan te gaan door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (« Belgisch Staatsblad » van 23 en 24 juni 1977).

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit van 26 augustus 1977 betreffen de uitgifte van de 9,50 %-lening 1977-1987 (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1977).

Een ministerieel besluit van 30 augustus 1977 betreft de uitgifte van de 9,50 %-lening 1977-1987 (« Belgisch Staatsblad » van 31 augustus 1977).

Bij koninklijk besluit van 2 september 1977 wordt de coöperatieve vennootschap « Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België » gemachtigd, onder staatswaarborg, een lening aan te gaan voor een effectief bedrag van 2 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 19 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 4 oktober 1977 en een ministerieel besluit van 6 oktober 1977 betreffen de uitgifte van de 9 %-lening 1977-1985 van het Wegenfonds (« Belgisch Staatsblad » van 6 en 8 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 30 november 1977 en een koninklijk besluit van 2 december 1977 betreffen de 8,75 %-lening 1977-1986 met staatswaarborg aan te gaan door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting (« Belgisch Staatsblad » van 1 en 8 december 1977).

OPENBARE FINANCIEN - BEGROTINGEN

Een wet van 24 december 1976 betreft de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1977).

Een wet van 17 januari 1977 betreft de begroting van pensioenen voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 januari 1977).

Een wet van 21 januari 1977 betreft de begroting der Culturele Dotaties voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 12 februari 1977).

Een wet van 4 februari 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1977).

Een wet van 24 december 1976 betreft de begroting van het Ministerie van Middenstand voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 10 maart 1977).

Een wet van 17 januari 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 11 maart 1977).

Een wet van 7 februari 1977 betreft de begroting van de Diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1977).

Een wet van 10 februari 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 9 maart 1977).

Een wet van 11 februari 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het Begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 1 april 1977).

Een wet van 4 maart 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 5 april 1977).

Een wet van 25 maart 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977).

Een wet van 21 februari 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1977).

Een wet van 19 januari 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1977).

Een wet van 27 juni 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1977).

Bij de wet van 30 juni 1977 worden nieuwe voorlopige kredieten geopend welke in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 6 juli 1977).

Een wet van 20 juni 1977 betreft de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 31 augustus 1977).

Een wet van 27 juni 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Verkeerswezen voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 11 augustus 1977).

Een wet van 20 juli 1977 betreft de begroting van Dotatiën voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1977).

Een wet van 20 juli 1977 opent nieuwe voorlopige kredieten die in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1977, en die bestemd zijn om tijdens het tweede kwartaal van 1977, de werking van de openbare diensten te waarborgen (« Belgisch Staatsblad » van 24 augustus 1977).

Een wet van 2 augustus 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1977).

Een wet van 1 augustus 1977 betreft de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 22 september 1977).

Een wet van 11 juli 1977 betreft de begroting van het Ministerie van Openbare Werken voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 september 1977).

Een wet van 2 augustus 1977 betreft de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 september 1977).

Een koninklijk besluit van 17 oktober 1977 betreft de verdeling van de nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Gewestelijke Aangelegenheden voor 1977 tussen de betrokken Ministers en Staatssecretarissen (« Belgisch Staatsblad » van 21 oktober 1977).

Een wet van 22 december 1977 betreft de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1977).

Een wet van 22 december 1977 betreft de begroting van Vlaamse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1977).

Bij de wet van 8 december 1977 worden nieuwe voorlopige kredieten geopend, die in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1977, en die bestemd zijn om tijdens de maand december 1977 de werking van de openbare diensten te waarborgen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Bij de wet van 22 december 1977 worden nieuwe voorlopige kredieten geopend die in mindering komen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1978, en die bestemd zijn om tijdens het eerste kwartaal 1978 de werking van de openbare diensten te waarborgen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een wet van 22 december 1977 betreft de aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een wet van 22 december 1977 betreft de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1978 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 betreft de uitvoering van artikel 56 van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 slaat op de uitvoering van artikel 60 van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 betreft de uitvoering van de derde afdeling — bijzonder tijdelijk kader — van hoofdstuk III van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Een wet van 22 december 1977 betreft de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1978 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 betreft de uitvoering van het hoofdstuk III, afdeling 5 — Bijzonder brugpensioen voor oudere werklozen — en van het hoofdstuk V, afdeling 6 — Bijzonder brugpensioen voor bejaarde invaliden — van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 betreft de uitvoering van afdeling 2 — Wettelijk brugpensioen — van hoofdstuk III van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Een koninklijk besluit van 27 december 1977 betreft de uitvoering van afdeling 4 — Humanisering van de arbeid — van hoofdstuk III van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

G.A.T.T. (Zie Algemene overeenkomst voor Handel en Tarieven)

Geld en Krediet

Met ingang van 6 januari 1977besloot de N.B.B. haar officiële disconto- en voorschottentarieven eenvormig vast te stellen op 8 %, tegen respectievelijk 9 en 10 % voordien. Terzelfdertijd bracht de Bank haar speciale tarieven terug op 8,50 % en werden de herdiscontoplafonds voor de financiële instellingen met 10 % verruimd (mededeling van 5 januari 1977. Tijdschrift van de N.B.B. - januari 1977).

Bij koninklijk besluit van 7 december 1976 wordt de grens der verbintenissen van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, door vrijgeving van een eerste tranche, van 19 miljard op 21 miljard frank gebracht. Bij koninklijk besluit van dezelfde datum wordt de grens der verbintenissen van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, door vrijgeving van een tweede tranche, van 21 miljard op 23 miljard frank gebracht (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1977).

Een wet van 13 januari 1977 betreft de wijziging van artikel 19, 30*bis* van de wet van 16 december 1851, tot herziening van de rechtsregelen der hypotheken (« Belgisch Staatsblad » van 25 januari 1977).

Een koninklijk besluit van 28 januari 1977 en een koninklijk besluit van 23 februari 1977 betreffen de wijziging van het koninklijk besluit van 20 mei 1976 houdende beperking van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen met betrekking tot de verkoopwaarde van de belaste onroerende goederen (« Belgisch Staatsblad » van 1 februari en 1 maart 1977).

Een ministerieel besluit van 27 januari 1977 betreft de vaststelling van de rentevoet van de in 1977 uit te keren intresten voor de bij de Deposito- en Consignatiekas in bewaring gegeven consignaties, vrijwillige deposito's en borgtochten. Dit ministerieel besluit werd gewijzigd bij ministerieel besluit van 8 maart 1977, vervolgens bij ministerieel besluit van 8 juli 1977 en uiteindelijk bij ministerieel besluit van 30 september 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari, 26 maart, 16 juli en 6 oktober 1977).

Bij koninklijk besluit van 20 december 1976 wordt de Minister van Financiën gemachtigd zich borg te stellen tegenover de Europese Investeringsbank (« Belgisch Staatsblad » van 15 februari 1977).

Met ingang van 17 februari 1977 besloot de Nationale Bank van België haar officiële disconto- en voorschottentarieven te verlagen van 8 tot 7 % en haar speciale tarieven van 8,50 tot 7,25 % (mededeling van 16 februari 1977. Tijdschrift van de N.B.B. - februari 1977).

Een koninklijk besluit van 7 februari 1977 betreft de vaststelling op 2,5 % van de intrest- en delgingslasten te dragen door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting op de gedurende het jaar 1977 te lichten tranches van haar leningen (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1977).

Een koninklijk besluit van 7 februari 1977 betreft de vaststelling op 6,25 % van de intrest- en delgingslasten te dragen door de Nationale Landmaatschappij op de gedurende het jaar 1977 te lichten tranches van haar leningen (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1977).

Een koninklijk besluit van 20 mei 1976 beperkt het bedrag van de hypothecaire inschrijvingen naargelang van de verkoopwaarde van de belaste onroerende goederen. Dit koninklijk besluit werd bij koninklijk besluit van 1 juni 1977 gewijzigd (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart en 11 juni 1977).

Een koninklijk besluit van 23 februari 1977 betreft de inrichting van de Nationale Kas voor Rampenschade. Dit koninklijk besluit werd gewijzigd bij koninklijk besluit van 23 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 5 maart en 4 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 23 februari 1977 bepaalt de openingsvoorwaarden en -modaliteiten voor restauratiekredieten ingeval van natuurrampen alsook de quotiteit der rentevoeten en de kosten ten laste van de Staat (« Belgisch Staatsblad » van 5 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 23 februari 1977 erkent de kredietinstellingen die belast zijn met het openen van restauratiekredieten ingeval van natuurrampen (« Belgisch Staatsblad » van 5 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 10 maart 1977 betreft het totaal van de door Nationale Delcrederedienst rechtstreeks voor rekening van de Staat verleende waarborgen (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1977).

Een wet van 10 maart 1977 wijzigt de wet van 15 februari 1961 betreffende de oprichting van een landbouwinvesteringsfonds (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 12 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 10 augustus 1967 betreffende het verlenen van de staatswaarborg voor goede afloop op de terugbetaling van hypothecaire leningen die toegestaan worden voor het aankopen of voor het bouwen van volkswoningen, kleine landeigendommen of ermee gelijkgestelde woningen (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1977).

Met ingang van 5 mei 1977 besloot de N.B.B. haar officiële discontovoet en haar voorschottentarief in rekening-courant te verlagen van 7 tot 6,5 % en haar bijzondere rentepercentages van 7,25 tot 6,75 % (Mededeling van 4 mei 1977. Tijdschrift van de N.B.B. - mei 1977).

Een koninklijk besluit van 3 mei 1977 verhoogt de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet, door vrijgeving van een derde schijf, van 3 miljard frank, tot 57 miljard vanaf de 1e april 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1977).

Een koninklijk besluit van 15 april 1977 onderwerpt de Algemene Spaar- en Lijfrentekas aan de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 11 juni 1977).

Een koninklijk besluit van 9 maart 1977 verhoogt het nominaal bedrag dat de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid aan kasbons en obligaties mag uitgeven en aan deposito's mag opnemen (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1977).

Met ingang van 23 juni 1977 besloot de N.B.B. haar officiële disconto- en voorschottentarieven te verlagen van 6,5 tot 6 % en haar bijzondere tarieven van 6,75 tot 6,25 % (Mededeling van 22 juni 1977. Tijdschrift van de N.B.B. - juni 1977).

Een koninklijk besluit van 22 april 1977 wijzigt de verordeningen op de openbare fondsen en wisselbeurzen van het Rijk (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1977).

Een koninklijk besluit van 23 mei 1977 brengt het bedrag van de grens van de verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet vanaf 1 mei 1977, door vrijgeving van een vierde schijf van 3 miljard frank, op 60 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1977).

Een wet van 22 juli 1977 betreft de bijdragen van België tot de subsidierekening van het Internationaal Muntfonds en tot het Rentevergoedingsfonds van de Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (« Belgisch Staatsblad » van 6 augustus 1977).

Een koninklijk besluit van 1 augustus 1977 machtigt de Nationale Investeringsmaatschappij een kapitaalverhoging door te voeren ten belope van 1 miljard frank en stelt de modaliteiten vast voor het verlenen van de staatswaarborg voor elk der tranches (« Belgisch Staatsblad » van 11 augustus 1977).

Een wet van 8 juli 1977 wijzigt de wet van 24 mei 1959 tot verruiming van de toegangsfaciliteiten voor beroeps- en ambachtskrediet ten bate van de Middenstand (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1977).

Op 15 juli 1977 hebben de Belgische Staat en de Nationale Bank een nieuwe overeenkomst gesloten betreffende de financiering van de Staat bij de Nationale Bank. Het plafond van de direkte voorschotten van de Bank aan de Schatkist wordt hierdoor verhoogd. De overeenkomst is nog aangevuld door een protocol tussen de Minister van Financiën, het Rentefonds en de Bank. Zij preciseert de modaliteiten van de tijdelijke hulp die de Bank aan de Schatkist kan toestaan door tussenkomst van het Rentefonds. Zij organiseert onder meer de publiciteit van die interventies.

Een nieuwe overeenkomst waardoor het maximumbedrag van de voorschotten van de Nationale Bank aan de Luxemburgse Staat verhoogd werd, werd op 20 juli 1977 afgesloten tussen de Luxemburgse Staat en de Bank (Tijdschrift van de N.B.B. - september 1977).

In september 1977 heeft de N.B.B. een hervorming doorgevoerd van het stelsel der herdisconteringsplafonds (Tijdschrift van de N.B.B. - september 1977).

Een wet van 15 september 1977 betreft de uitgifte van de spaarbons van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas (« Belgisch Staatsblad » van 20 september 1977).

Een koninklijk besluit van 17 augustus 1977 betreft de verhoging tot 225 miljard door vrijgeving van een vierde tranche van 10 miljard frank van het nominaal bedrag dat de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid aan kasbons en obligaties mag uitgeven en aan deposito's mag opnemen (« Belgisch Staatsblad » van 6 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 30 september 1977 brengt de grens van de omloop van de verbintenissen van het bij de Nationale Kas voor Beroepskrediet ingesteld waarborgfonds op veertien miljard frank door vrijgeving van drie tranches van één miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1977).

Een koninklijk besluit van 27 en 30 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 m.b.t. de jaarrekening van de ondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Gelet op de nerveuse toestand die op de valutamarkten heerst, verklaarde de N.B.B. in een kennisgeving van 1 december 1977 dat de Belgische frank stabiel zal blijven. Om deze stabiliteit te verzekeren heeft zij beslist haar disconto- en voorschottentarieven met 1 punt te verhogen en aldus op 7 % te brengen met ingang van 2 december 1977 (Tijdschrift van de N.B.B. - december 1977).

In een kennisgeving van 14 december 1977 besloot de N.B.B. de disconto- en voorschottentarieven van 7 % te brengen op 9 % met onmiddellijke toepassing op 14 december 1977 (Tijdschrift van de N.B.B. - december 1977).

Handelswetgeving [Zie Reglementering van de produktie en van de handel (Handelswetgeving)]

Internationale economische samenwerking (1)

Op 1 januari 1977 werden de concessies of bijdragen van kracht betreffende de tropische vruchten welke Australië, de Europese Economische Gemeenschap, Finland, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, Zweden en Zwitserland aan de ontwikkelingslanden verleenden. Deze maatregelen zijn de eerste concrete resultaten van de in september 1973 in het raam van de G.A.T.T. aangevatte besprekingen voor de vrijmaking van het internationaal handelsverkeer.

Op 24 februari 1977 kwamen de Ministers voor Buitenlandse Zaken van de Associatie der Verenigde Naties van Zuidoost-Azië (Thaïland, Maleisië, Singapoer, Indonesië en de Filippijnen) te Manilla bijeen en ondertekenden twee samenwerkingsovereenkomsten :

— een handelsakkoord waarbij de lidstaten elkaar preferentiële douanetarieven toekennen, hetgeen tot een douane-unie moet leiden;

— een overeenkomst over de scheepvaart tot verbetering van de verkeersveiligheid in de Staat van Malacca.

Van 7 tot 9 maart werd te Caïro de eerste Arabisch-Afrikaanse top gehouden. De verklaring van Caïro en het actieprogramma onderstrepen gemeenschappelijke Arabisch-Afrikaanse belangen en de deelnemers leggen de klemtoon op hun niet-gebondenheid. De conferentie keurde o.m. een « verklaring over de economische en financiële samenwerking » goed, waarin een globaal samenwerkingsprogramma op lange termijn is vervat.

Van 19 tot 29 april had te Genève de 32e zitting van de Economische Commissie voor Europa van de U.N.O. plaats (E.C.E.).

De Commissie heeft een resolutie betreffende volgende punten goedgekeurd :

1. het werkprogramma 1977-1978 werd goedgekeurd en een werkprogramma op langere termijn (1977-1980) werd in principe aanvaard;
2. de uitvoerende Secretaris werd verzocht om de mogelijke onderwerpen voor een vergadering op hoog niveau in het raam van de E.C.E. inzake milieubescherming te analyseren;
3. de uitvoerende Secretaris werd tevens verzocht de vergadering te Belgrado op de hoogte te brengen van de vooruitgang van de E.C.E. inzake de bewerkstelliging van de uiteindelijke Acte van de Conferentie van Helsinki betreffende de economische samenwerking.

De Commissie hechtte haar goedkeuring aan een beslissing waarbij zij bevestigt dat het in de bedoelingen ligt van de Staten die de uiteindelijke Acte ondertekenden, de samenwerking in de verschillende gebieden van de economische activiteit met de niet-deelnemende Staten van de Middellandse Zee aan te moedigen. Tot slot van de zitting werd nog een reeks andere besluiten goedgekeurd :

1. een gewestelijke vergadering zal in juni-juli 1978 te Bucarest plaats hebben om de regionale documenten voor de conferentie van de U.N.O. betreffende de wetenschap en de techniek van de ontwikkeling voor te bereiden;
2. om de 5 jaar zullen glijdende vooruitzichten op lange termijn opgesteld worden;
3. bijzondere aandacht zal worden besteed aan de luchtbezoedeling;
4. zeven andere beslissingen werden genomen; zij betreffen de algemene energieproblemen, de planning van de bodembestemming, de mechanische en elektrische nijverheden, de automatisering, de normalisatie, de concentratie en integratie, de publicatie van studiën en verslagen van de E.C.E.

(1) De Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken publiceert regelmatig, sinds begin 1976, een brochure « Voornaamste Economische Feiten op het Internationaal Gebied », waarin meer details van de informatie, hernomen in deze rubriek, zijn opgenomen.

Van 23 mei tot 15 juli werd te Genève de 6e zitting van de 3e Conferentie inzake het zeerecht gehouden. De op 20 juli gepubliceerde definitieve tekst omvat 303 artikels en 7 bijlagen tot vaststelling van de internationale codes voor de zeevaart, de visvangst, tegen de verontreiniging en voor de exploitatie van de minerale rijkdommen in het continentaal plateau dat buiten de grens van de territoriale wateren ligt. Deze teksten moeten als basis dienen voor de werkzaamheden van de volgende vergadering van de Conferentie inzake het zeerecht.

De 63e Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie (I.A.O.) werd van 1 tot 23 juni te Genève gehouden. Voor de komende twee jaar samen heeft de Conferentie een begroting ad 169 074 miljoen dollar goedgekeurd evenals een overeenkomst, samen met een aanbeveling, over het verplegend personeel. Bovendien werden nieuwe vormen goedgekeurd om de werknemers te beschermen tegen risico's inzake bezoedeling, trillingen en geluidsstoringen in de werkkring.

Op 3 juni liep te Parijs de Ministeriële Conferentie inzake de Internationale Economische Samenwerking (C.I.E.S.) ten einde. De slottekst van het akkoord onderstreept het feit dat de Conferentie van bij het begin van de opening in december 1975, een grote waaier van economische problemen inzake energie, grondstoffen, ontwikkeling en financiën bestrijkt. De deelnemers stelden lijsten op van de punten waarover al dan niet een akkoord bereikt werd; zij gaan in bijlage van het basisdocument. Zij beschouwen het C.I.E.S. als een fase in het gesprek tussen de industrielanden en de ontwikkelingslanden die zal voortduren in het kader van de Verenigde Naties en andere gespecialiseerde organisaties en dat door de Noord-Zuid-dialoog zal worden voortgezet.

De 31e zitting van de Comecon werd gehouden te Warschau van 21 tot 23 juni. De zitting, waarop de regeringsleiders van de lidstaten verenigd waren, bepaalde gebieden waarop de lidstaten hun samenwerking op lange termijn wensen uit te diepen. Het betreft vijf essentiële sectoren : koolwaterstoffen, energie en grondstoffen; machinebouw; produktie van consumptiegoederen van industriële herkomst; landbouwproduktie en voedingsmiddelenindustrie; vervoer.

Van 12 tot 15 juli werd te Londen de 6e zitting van de Internationale Tinraad gehouden. De Raad nam akte van de definitieve inwerkingtreding van de 5e internationale overeenkomst inzake tin met ingang van 14 juni 1977. Hij ging tevens over tot een nieuwe stemmenverdeling tussen producerende en consumerende landen. Ten slotte herzag hij, met onmiddellijke uitwerking, de drempel- en zolderprijzen voor het tin.

Het Internationaal Monetair Fonds (I.M.F.) besloot, op 29 augustus 1977, een nieuwe « bijkomende financiële faciliteit » beter bekend onder de benaming « Witteveen-faciliteit » in te stellen, die aansluit bij de normale financieringsmogelijkheden van het I.M.F.

Op 26 september kwamen te Londen de 42 producenten- en de 24 consumentenlanden, leden van de Internationale Organisatie inzake de koffie, bijeen. De deelnemers dienden de toestand na te gaan op het stuk van vraag naar en aanbod van koffie en van het peil der beschikbare voorraden; tevens dienden zij de mogelijkheid te onderzoeken een stabiliseringsfonds op te richten, waardoor het zou mogelijk worden de prijsschommelingen ten gevolge van klimaatvoorwaarden of van wijzigingen in de vraag, af te remmen. De oprichting van een dergelijk fonds werd op 24 augustus door elf, te Mexico bijeengekomen, Latijns-Amerikaanse landen geëist.

Van 26 tot 30 september werden te Washington de jaarvergadering van het I.M.F. en van de Wereldbank gehouden. De debatten hadden betrekking op de problemen inzake de groei en de aanpassing van de betalingsbalansen, evenals op de bewerkstelliging van bijkomende financieringsmiddelen. Ook de steun aan de ontwikkelingslanden werd onderzocht. Het Fonds besloot ertoe twee nieuwe lidstaten op te nemen, nl. de Maldive-eilanden en Sao Tome en Principe, waardoor het aantal leden op 133 komt.

Op 6 oktober werden te Genève de onderhandelingen afgesloten, die op 12 september waren aangevat met het oog op de afsluiting van een nieuwe internationale overeenkomst inzake suiker. De overeenkomst treedt in werking begin 1978 en heeft een looptijd van 5 jaar. Zij beoogt de stabilisering van de suikernoteringen op 11 en 21 US/cents het pond. De quota ten belope van een globaal volume van circa 16 miljoen ton werden onder de diverse exporterende landen gespreid. Een buffervoorraad van 2,5 miljoen ton wordt aangelegd. Hij zal zowel door de in- als de uitvoerders worden gefinancierd en verkocht naarmate de wereldprijs de 21 centsgrens benaderd. De Europese Gemeenschap is een aanzienlijke suikerimporteur en heeft aangekondigd dat zij niet, althans niet in de nabije toekomst, aan deze overeenkomst zal deelnemen.

Op 27 mei eindigde te Genève na 6 weken besprekingen, de Internationale Conferentie over de suiker. Aangezien geen akkoord werd bereikt, aanvaardden de deelnemers dat de voorzitter van de Conferentie de belanghebbende afgevaardigden in Londen persoonlijk of in groep zou raadplegen.

Op 1 november kondigden de Verenigde Staten aan dat zij zich uit de Internationale Arbeidsorganisatie (I.A.O.) terugtrokken, overeenkomstig hun vooropzeg van twee jaar voordien.

Van 5 tot 27 november werd te Montevideo de 17e gewone zitting van de Conferentie van de Latijns-Amerikaanse Vrijhandelsassociatie gehouden. De werkzaamheden hadden vooral betrekking op de handelsbesprekingen. In totaal werden 1 076 tariefconcessies bekomen krachtens het programma tot vrijmaking van het handelsverkeer in de L.A.V.A. De Conferentie onderzocht eveneens de bepalingen inzake de wisselmarkten en de financiering van de handel, alsmede de handelspraktijken die de ontwikkeling van het ruilverkeer binnen de zone beïnvloeden. Bovendien verlengde de Conferentie het geldende stelsel op de oorsprong van de goederen tot 31 december 1978.

Van 12 november tot 1 december werd te Rome de 19e zitting van de Algemene Conferentie van de Organisatie der Verenigde Naties voor de Landbouw en het Voedsel (F.A.O.) gehouden. Een werkingsbegroting ad 211,35 miljoen dollar voor het dienstjaar 1978-1979 werd goedgekeurd, hoewel acht lidstaten zich onthielden. De afgevaardigden stelden vast dat tijdens de jongste 2 jaar de wereldvoedselsituatie weliswaar verbeterde, maar toch onzeker bleef omdat de bevolking andermaal sneller aangroeide dan de landbouwproduktie (2 % tegen 1,5 %) terwijl de landen in de Sahelzone opnieuw met droogte hadden te kampen.

Op 2 december werd de Conferentie van het gemeenschappelijk fonds voor de grondstoffen « sine die » uitgesteld op verzoek van de ontwikkelingslanden die deel uitmaken van de « groep der 77 ». De Conferentie werd op 7 november bijeengeroepen in het kader van de U.N.C.T.A.D. om een gemeenschappelijk financieel stelsel uit te werken voor de grondstoffenproducerende en de grondstoffenverbruikende landen en aldus de koers van deze produkten te stabiliseren.

Op 3 april eindigde de eerste Conferentie van het gemeenschappelijk fonds voor de grondstoffen, bijeengeroepen in het U.N.C.T.A.D.-kader en begonnen op 7 maart. Geen enkel resultaat werd bereikt.

Van 6 tot 8 december werd te Djakarta (Indonesië) de Ministerconferentie van de Intergouvernementele Raad van de koperuitvoerende landen gehouden. Er werd geen akkoord bereikt inzake de te nemen maatregelen met het oog op de verhoging van de koers.

Investeringen

Het koninklijk besluit van 16 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977) wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen met het oog op het bevorderen van de privé-investeringen. Het beoogt voornamelijk het vrijstellen van sommige meerwaarden op roerende of onroerende goederen en artillering alsook de verruiming van de afschrijvingsmogelijkheden.

De wet van 29 november 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 9 december 1977) voert tijdelijke fiscale ontheffingen in om de nieuwe privé-investeringen te bevorderen. Het koninklijk besluit van 27 december verlengt de toepassingstermijnen van de maatregelen ingesteld in het kader van deze wet (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977). De koninklijke besluiten van 16 maart (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977) en van 27 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977) wijzigen het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen om de privé-investeringen te bevorderen.

De wet van 22 december 1977 betreffende de budgetaire voorstellen 1977-1978 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1977) bevat enkele bepalingen inzake arbeidscheppende of bijkomende arbeidsplaatsen creërende investeringen alsook een maatregel die de toekenning van een kapitaalpremie tot bevordering van de autofinanciering van ondernemingen beoogt.

Het koninklijk besluit van 20 december 1977 regelt de toekenning van kredieten, waarvan de interesten door de Staat worden gedragen, ten gunste van de ondernemingen uit de textielsector, van bepaalde ondernemingen uit kleding- en confectiesector alsook uit de

breigoedsector, evenals van de ondernemingen uit de sector die onder het Paritair Comité voor de vlasvezels vallen (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1977).

De koninklijke besluiten van 14 januari 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 20 januari 1977), van 6 juli 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1977) en van 27 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1978) voorzien de bijkomende regionale tegemoetkoming zoals bepaald in artikel 2*b* van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie.

Landbouw

ALGEMENE REGLEMENTERING

Het koninklijk besluit van 23 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 21 juni 1974 betreffende de modernisering van de landbouwbedrijven (« Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1977).

De ministeriële besluiten van 26 januari en 22 februari 1977 wijzigen het ministerieel besluit van 26 augustus 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige produkten schadelijke organismen (« Belgisch Staatsblad » van 18 maart en 3 mei 1977).

De wet van 23 februari 1977 wijzigt de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen (« Belgisch Staatsblad » van 12 maart 1977). In het « Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1977 wordt het algemeen politiereglement van de onbevaarbare waterlopen gepubliceerd.

De wet van 10 maart 1977 wijzigt de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1977).

Bij ministerieel besluit van 17 maart 1977 wordt een commissie opgericht voor het wetenschappelijk onderzoek van de technische en economische mogelijkheden van de alternatieve land- en tuinbouwmethode (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1977). Het wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 3 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 11 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 23 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 5 juni 1975 betreffende het bewaren, het verkopen, het gebruiken van bestrijdingsmiddelen en fytofarmaceutische produkten (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977).

De koninklijke besluiten van 12 april 1977 en van 25 mei 1977 wijzigen het koninklijk besluit van 15 september 1924 tot inrichting van de officiële vertegenwoordiging van de Landbouw (« Belgisch Staatsblad » van 7 en 28 mei 1977). Het koninklijk besluit van 12 april wordt gewijzigd door het koninklijk besluit van 14 juli 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 21 september 1977).

De koninklijke besluiten van 15 april 1977 en van 9 augustus 1977 wijzigen het koninklijk besluit van 25 augustus 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige produkten schadelijke organismen (« Belgisch Staatsblad » van 15 juni 1977 en van 30 augustus 1977).

Het ministerieel besluit van 13 mei 1977 wijzigt de bijlagen 3 en 5 bij het koninklijk besluit van 29 december 1975 tot regeling inzake aktieve veredeling, van de vrijstelling van de rechten bij invoer (« Belgisch Staatsblad » van 23 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 14 juli 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 21 juni 1974 betreffende de modernisering van de landbouwbedrijven (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 14 juli 1977 stelt de beplantingen, teelten en oogsten te velde vast die, voor toepassing van de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen, normaal door een verzekeringskontrakt tegen hagel kunnen gedekt worden (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1977).

Het koninklijk besluit van 22 juli 1977 regelt de bescherming van de kweekprodukten.

Een tweede koninklijk besluit van 22 juli 1977 bepaalt de rechten te betalen inzake de bescherming van kweekprodukten.

Een derde koninklijk besluit van 22 juli 1977 wijst de plantensoorten aan voor dewelke een kwekerscertificaat kan worden verleend en tot bepaling van de duur van de bescherming voor die soorten.

Een vierde koninklijk besluit van 22 juli 1977 regelt de harmonisatie van de vergoedingen, verschuldigd voor deelneming van de rassen aan de officiële proeven, met het oog op de eventuele inschrijving in het rassenregister en op de nationale rassencatalogus (« Belgisch Staatsblad » van 13 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 9 augustus 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 25 augustus 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige produkten schadelijke organismen (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1977).

Het koninklijk besluit van 6 oktober 1977 en het ministerieel besluit van 7 oktober 1977 betreffen de handel in meststoffen en bodemverbeterende middelen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

LANDBOUWTELLING [Zie Statistieken (Landbouw)]

REGLEMENTERING VAN DE AKKERBOUW

Het ministerieel besluit van 29 april 1977 betreft de bestrijding van de houtduiven in zekere teelten (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 23 juli 1977 houdt reglementering van de handel in zaaizaad van groenvoedergewassen (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1977).

REGLEMENTERING VAN DE TUINBOUW

Het ministerieel besluit van 25 maart 1977 schrijft tijdelijke maatregelen voor om het inbrengen en het verspreiden van bakterievuur (Erwinia Amylovora (Burr) Winsl. en Al) te voorkomen (« Belgisch Staatsblad » van 6 april 1977). Het wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 24 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 16 juli 1977).

Het koninklijk besluit van 26 mei 1977 betreft de controle op de naleving van de voorschriften betreffende het gebruik van fytofarmaceutische produkten in de slateelt (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1977). Het wordt gewijzigd door het koninklijk besluit van 18 november 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 2 december 1977).

Het ministerieel besluit van 8 juli 1977 stelt de rassenlijst vast van de fruitgewassen en aardbeien die aan de keuring van de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten kunnen onderworpen worden (« Belgisch Staatsblad » van 13 december 1977).

REGLEMENTERING VAN DE VEETEELT

Het koninklijk besluit van 4 november 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 12 juli 1972 betreffende de handel en het gebruik van stoffen bestemd voor dierenvoeding (« Belgisch Staatsblad » van 12 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 28 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 31 maart 1954 betreffende de handel in koemelk (« Belgisch Staatsblad » van 19 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 4 januari 1977 betreft de bestrijding van de vesiculeuze ziekte van het varken (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 4 januari 1977 betreft de bestrijding en het ministerieel besluit van 5 januari 1977 de georganiseerde bestrijding van de bijenziekten (« Belgisch Staatsblad » van 10 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 20 januari 1977 houdt maatregelen en het ministerieel besluit van 24 januari 1977 houdt tijdelijke maatregelen van gezondheidspolitie betreffende de besmettelijke laryngo-tracheitis bij het pluimvee (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1977).

Het ministerieel besluit van 16 maart 1977 houdt tijdelijke maatregelen van gezondheidspolitie betreffende de besmettelijke laryngo-tracheitis van het pluimvee (« Belgisch Staats-

blad » van 24 maart 1977). Het wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 10 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1977).

Het ministerieel besluit van 16 maart 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 23 februari 1967 houdende tijdelijke maatregelen inzake diergeneeskundige politie op de hondsdolheid (« Belgisch Staatsblad » van 5 april 1977).

De ministeriële besluiten van 22 en 31 maart, 15 april, 9 en 28 mei 1977 houden tijdelijke maatregelen inzake invoer van varkens en vers varkensvlees uit Nederland (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart, 5 en 20 april, 12 mei en 3 juni 1977).

Het ministerieel besluit van 31 maart 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 5 maart 1976 tot vaststelling van de maximumgehalten aan ongewenste stoffen en produkten en aan residuen van pesticiden in de stoffen bestemd voor dierenvoeding (« Belgisch Staatsblad » van 26 april 1977).

Het koninklijk besluit van 23 mei 1977 houdt maatregelen van gezondheidspolitie betreffende de vogelcholera (« Belgisch Staatsblad » van 2 juli 1977).

Het koninklijk besluit van 22 juni 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 18 maart 1971 betreffende de verbetering van het paardenras (« Belgisch Staatsblad » van 26 juli 1977).

Het ministerieel besluit van 28 juni 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 20 april 1971 betreffende de verbetering van het paardenras (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1977).

Het koninklijk besluit van 24 juni 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 27 februari 1963 betreffende de verdeling van de zuivelprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 24 augustus 1977).

Het ministerieel besluit van 28 september 1977 houdt tijdelijke maatregelen in de bestrijding van de rundertuberculoze (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1977).

Het ministerieel besluit van 26 oktober 1977 betreft de medeverantwoordelijkheidsheffing in de sector melk in zuivelprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 11 november 1977).

REGLEMENTERING VAN DE ZEEVISSERIJ

Het koninklijk besluit van 15 april 1977 regelt de uitvoering van de wet betreffende de uitoefening van de visserij op de Noord-Atlantische Oceaan (« Belgisch Staatsblad » van 14 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 16 mei 1977 houdt de maatregelen tot bescherming van de scheepvaart, de zeevisserij, het milieu en andere wezenlijke belangen bij de exploratie en exploitatie van minerale en andere niet-levende rijkdommen van de zeebedding en de ondergrond in de territoriale zee en op het continentaal plat (« Belgisch Staatsblad » van 21 juli 1977).

Het koninklijk besluit van 22 september 1977 reglementeert de uitoefening van de visserij in de kustwateren (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1977).

VERGOEDINGEN EN PREMIËN

Het ministerieel besluit van 30 november 1976 betreft het verlenen van een toelage aan tuinders als gedeeltelijke compensatie van de verhoging der aksijnsrechten op gasolie en ter volledige terugbetaling van de aksijnsrechten op zware en extra zware stookoliën (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1977).

Het ministerieel besluit van 27 december 1976 betreft de omschakelingspremie in de wijnbouwsector (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 2 februari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 4 oktober 1976 betreffende de toekenning van toelagen voor het houden van bedrijfseconomische boekhoudingen en de medewerking van correspondenten en erkende inrichtingen aan de voorlichting van de doelmatige bedrijfsleiding van land- en tuinbouwbedrijven (« Belgisch Staatsblad » van 27 april 1977).

Het koninklijk besluit van 23 februari 1977 richt de Nationale Kas voor Rampenschade in. Een tweede koninklijk besluit van 23 februari 1977 bepaalt de voorwaarden en de wijzen van opening van de herstelkredieten inzake natuurrampen, en van het rentevoetgedeelte en de kosten waarvan de Staat de last op zich neemt. Een derde koninklijk besluit van 23 februari 1977 neemt de instellingen aan, belast met het openen van de herstelkredieten inzake natuurrampen (« Belgisch Staatsblad » van 5 maart 1977).

Het ministerieel besluit van 17 maart 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 6 november 1975 tot toekenning van een jaarlijkse compenserende vergoeding voor de permanente natuurlijke handicaps aan landbouwers van probleemgebieden (« Belgisch Staatsblad » van 14 april 1977).

Het koninklijk besluit van 15 april 1977 betreft de bepaling van het landbouwjaar en de vaststelling van de duur van de periode waarvoor de uittredingsvergoeding wordt toegekend (« Belgisch Staatsblad » van 14 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 15 april 1977 betreft de toekenning van een sloopremie bij de afbraak van druivenserres. Een tweede koninklijk besluit van 15 april 1977 stelt de toekenningsvoorwaarden vast van de uittredingsvergoeding aan de aanvragers die een onderneming exploiteren die geheel of gedeeltelijk de druiventeelt onder glas omvat. Het ministerieel besluit van 15 april 1977 betreft het verlenen van een bijdrage in de afbraakkosten van druivenserres aan de rechthebbenden op de uittredingsvergoeding (« Belgisch Staatsblad » van 14 juni 1977).

Het ministerieel besluit van 5 mei 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 17 juni 1976 tot toekenning van investeringssteun aan groeperingen ter bevordering van de rationele groenvoederproduktie en weideuitbating (« Belgisch Staatsblad » van 16 juli 1977).

Het ministerieel besluit van 7 juni 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 12 november 1976 houdende bepalingen inzake het verlenen van rentetoelagen op overbruggingskredieten en het toekennen van tegemoetkomingen aan landbouwers, rundveehouders, geteisterd door de droogte van 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1977).

Het ministerieel besluit van 20 juli 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 6 november 1975 houdende bepalingen tot erkenning van de jaarlijkse compenserende vergoeding voor de permanente natuurlijke handicaps aan de landbouwers van probleemgebieden (« Belgisch Staatsblad » van 18 augustus 1977).

Het ministerieel besluit van 27 juli 1977 betreft een stelsel van premies voor het niet in de handel brengen van melk- en zuivelprodukten en voor de omschakeling van het melkveebestand (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1977).

Het ministerieel besluit van 10 augustus 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 25 juli 1974 met betrekking tot de steun aan de producenten in de sektor hop (« Belgisch Staatsblad » van 17 september 1977).

Lonen (Zie ook Arbeid en Sociale voorzorg)

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN

Loonvaststellingen, belonings- en arbeidsvoorwaarden

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de Nationale Paritaire Comités :

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Banken	2 september 1977	25 oktober 1977
Bontwerk (fabricage van)	20 juli 1977	30 september 1977
Bosbouwbedrijf	7 juli 1977	8 september 1977
Bouwbedrijf	26 juli 1977	8 september 1977
	26 juli 1977	7 oktober 1977
	20 oktober 1977	15 december 1977
Brandstoffen (handel in)	7 juli 1977	10 september 1977

Cementbedrijf	18 maart 1977	13 april 1977
	12 april 1977	2 juli 1977
	7 oktober 1977	24 december 1977
Ceramiekbedrijf	18 juli 1977	15 oktober 1977
Diamantnijverheid en -handel	14 november 1977	15 december 1977
Garagebedrijf	17 januari 1977	25 februari 1977
	18 maart 1977	2 april 1977
Gezins- en bejaardenhelpsters	22 februari 1977	30 april 1977
Gezondheidsdiensten	31 maart 1977	21 april 1977
	31 maart 1977	27 april 1977
	31 maart 1977	28 april 1977
Glasbedrijf	12 april 1977	5 mei 1977
Groefbedrijf	3 oktober 1977	29 november 1977
Hotelbedrijf	28 december 1976	24 februari 1977
	4 januari 1977	24 februari 1977
	4 januari 1977	19 april 1977
	2 september 1977	5 november 1977
Huiden- en lederbedrijf	28 december 1976	27 januari 1977
	18 maart 1977	7 april 1977
Jutezakken	1 maart 1977	11 mei 1977
	20 juli 1977	7 oktober 1977
Kappersbedrijf	20 juli 1977	11 oktober 1977
Kleding- en confectiebedrijf	12 juli 1977	8 oktober 1977
	26 juli 1977	17 november 1977
Kleinhandel :		
— grote kleinhandelszaken	28 december 1976	27 januari 1977
	4 januari 1977	28 januari 1977
	20 juli 1977	25 oktober 1977
Meesterkleermakers, kleermaaksters en naaisters	26 juli 1977	7 december 1977
Metaalbouw :		
— ambachtelijke metaalbewerkingsondernemingen	18 juli 1977	3 september 1977
— bruggen en metalen gebinten	12 juli 1977	7 september 1977
— handelsondernemingen	18 maart 1977	9 april 1977
— koetswerkondernemingen	18 maart 1977	9 april 1977
Opvoedings- en huisvestingsinrichtingen	6 januari 1977	9 april 1977
Papier- en kartonbewerking	1 februari 1977	3 mei 1977
	26 juli 1977	21 december 1977
Pelterijen (bereiden en verven van)	12 juli 1977	11 oktober 1977
Schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen	7 juli 1977	1 september 1977
	2 september 1977	8 oktober 1977
Steenbakkerij	2 juni 1977	30 augustus 1977
Stoffering en houtbewerking	18 juli 1977	22 december 1977
Tabaksbedrijf	12 juli 1977	10 september 1977
	12 juli 1977	1 oktober 1977
Terugwinning van lompen	21 januari 1977	8 maart 1977
	1 februari 1977	29 april 1977
	1 februari 1977	4 mei 1977
	18 juli 1977	7 september 1977
Terugwinning van metalen	17 januari 1977	25 februari 1977
	18 maart 1977	2 april 1977
Tuinbouw (ondernemingen) :		
— bloementeelt	12 juli 1977	8 september 1977
— fruitteelt	26 juli 1977	25 oktober 1977
— parken en tuinen	29 september 1977	30 november 1977
Vervoer :		
— ondernemingen van goederenvervoer	1 juni 1977	19 augustus 1977
— speciale autobusdiensten	20 juli 1977	27 oktober 1977
— taxiondernemingen	12 april 1977	28 juni 1977
Verzekeringswezen	20 juli 1977	14 oktober 1977
Vlasbereiding	12 juli 1977	2 september 1977
Voedingsnijverheid :		
— bakkerijen (ambachtelijke)	6 oktober 1977	8 november 1977

— bakkerijen (industriële)	7 oktober 1977	30 november 1977
— bier en drinkwaters (handel in)	7 juli 1977	8 oktober 1977
— vleesbereiding	12 juli 1977	7 oktober 1977
Voedingswaren (handel in)	7 juli 1977	2 september 1977
Vuurvaste produkten	18 maart 1977	5 april 1977
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	12 juli 1977	8 oktober 1977
Zeevisserij	7 juli 1977	6 oktober 1977

KOPPELING VAN DE LONEN AAN HET INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN

Het stelsel van de koppeling aan het indexcijfer van de consumptieprijzen van de lonen, wedden en pensioenen voor het Rijkspersoneel werd gewijzigd bij wet van 1 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 12 maart 1977). Bij koninklijk besluit van 15 april 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977) vallen de andere diensten van de overheidssector (instellingen van openbaar nut, provincies, gemeenten, e.a.) eveneens onder deze wet. Volgens de onderhavige wet treedt de glijdende loonschaal in werking, niet meer nadat het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen gedurende twee opeenvolgende maanden het gestelde peil bereikt of overschrijdt, maar zodra het indexcijfer van één bepaalde maand het bedoelde niveau bereikt. De sociale uitkeringen ten gunste van personeelsleden in overheidsdienst (b.v. kinderbijslagen) blijven onderworpen aan de wet van 2 augustus 1971.

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités in verband met de loonkoppeling aan het indexcijfer van de consumptieprijzen voor werklieden en werksters :

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Brandstoffen (handel in)	1 juli 1977	9 september 1977
Diamantnijverheid en -handel	14 november 1977	15 december 1977
Gezins- en bejaardenhelpsters	1 februari 1977	18 mei 1977
Kleinhandel :		
— grote kleinhandelszaken	28 december 1976	10 maart 1977
Papier- en kartonbewerking	17 januari 1977	4 maart 1977
Scheikundige nijverheid	11 maart 1977	10 juni 1977
	11 maart 1977	24 augustus 1977
Technische land- en tuinbouwwerken	14 november 1977	15 december 1977
Voedingsnijverheid	12 juli 1977	7 oktober 1977
	16 september 1977	29 november 1977
	20 oktober 1977	21 december 1977
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	1 juli 1977	17 augustus 1977

BEDIENDENLONEN

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend een reeks van collectieve arbeidsovereenkomsten :

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bewakingsdiensten	31 maart 1977	4 mei 1977
Casinobedienden	20 juli 1977	14 oktober 1977

Nijverheid (Zie Investeringen en Reglementering van de produktie en van de handel)

Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling (O.E.S.O.)

De ministerraad van de O.E.S.O. die op 23 en 24 juni te Parijs bijeenkwamen heeft de in juni 1976 goedgekeurde richtlijnen voor een strategie inzake een duurzame expansie opnieuw bevestigd.

De jaarlijkse vergadering van het Comité voor ontwikkelingshulp werd op 26 en 27 oktober te Parijs gehouden. In december werd het jaarverslag van het C.O.H. gepubliceerd.

De ministers van de lidstaten van het Internationaal Energie-Agentschap kwamen op 5 en 6 oktober te Parijs bijeen. In de loop van het jaar werden verscheidene studie's op het gebied van de energie verwezenlijkt.

Bepaalde multinationale ondernemingen druisen in tegen de « code van goed gedrag » die voor hun in juni 1976 goedgekeurd werd.

Wat de diverse werkzaamheden betreft, dienen twee belangrijke studiën vermeld :

— het « Mac Cracken-verslag » dat voorstellen inhoudt voor de volledige werkgelegenheid en de prijzenstabiliteit;

— een werk inzake de wetenschap en technologie in de Volksrepubliek China.

Prijzen

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN

De Minister van Economische Zaken heeft beslist, na raadpleging van de Indexcommissie, vanaf oktober 1977 een nieuwe berekeningsmethode voor het indexcijfer van de consumptieprijzen toe te passen. De wijziging beperkt zich tot de berekening van de deelindexcijfers van de aardappelen, de groenten- en de fruitkorf en beoogt de spreiding over drie maanden van de soms te sterke prijsschommelingen van deze produkten.

PRIJSREGLEMENTERING PER PRODUKT

Bedressorts

Het ministerieel besluit van 1 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1977) bepaalt dat de verkoopprijzen van metalen bedressorts, belasting over de toegevoegde waarde niet inbegrepen, in alle stadia van de produktie, de invoer en de distributie niet hoger mogen zijn dan de volgens het ministerieel besluit van 27 september 1976 vastgestelde prijzen, vermeerderd met 5 %.

Brood

Bij koninklijk besluit van 22 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1977) wordt de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 31 augustus 1976 betreffende brood en andere produkten van de broodbakkerij uitgesteld tot 1 januari 1979.

Elektrische huishoudtoestellen

Het ministerieel besluit van 6 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1977) preciseert welke elektrische huishoudtoestellen aan het ministerieel besluit van 26 mei 1971 tot reglementering van de prijzen der elektrische huishoudtoestellen onderworpen zijn.

Elektrische laagspanningsenergie

Het ministerieel besluit van 30 december 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1977) bepaalt de formule volgens dewelke de prijsaanpassingen van de elektrische laagspanningsenergie mogen geschieden.

Het ministerieel besluit van 16 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 4 juni 1977) wijzigt het ministerieel besluit van 5 november 1955 houdende reglementering van de prijzen van de elektrische laagspanningsenergie en bekrachtigt de algemene tarieven met een vaste term.

Farmaceutische specialiteiten

De wet van 22 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1977) verlengt tot 31 december 1978 de wet van 9 juli 1975 tot instelling van een regime betreffende de prijzen van farmaceutische produkten en andere medicamenten.

GAS

Het ministerieel besluit van 30 december 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1977) bepaalt de formule volgens dewelke de prijsaanpassing van het gas geleverd door de openbare distributie mag geschieden.

GLOEILAMPEN

Het ministerieel besluit van 2 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1977) bepaalt dat de prijzen van de gloeilampen niet hoger mogen zijn dan de volgens het ministerieel besluit van 26 mei 1976 toegepaste prijzen, vermeerderd met 8 %.

HUURPRIJZEN

De wet van 27 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 28 december 1977) tot regeling van de huur- en de andere overeenkomsten die het genot van een onroerend goed verlenen, bepaalt dat het bedrag van de huur voor de periode van 1 januari tot 31 december 1978 niet hoger mag zijn dan het bedrag per 30 november 1977, verhoogd met 5 %.

MELK

Het ministerieel besluit van 26 januari 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1977) bepaalt dat de maximumverkoopprijs voor consumptiemelk niet meer mag bedragen dan 15,25 F en 16,00 F, naargelang het de verkoop in kleinhandelszaken of de levering aan huis betreft.

Bij ministerieel besluit van 18 mei 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1977) wordt een nieuwe maximumverkoopprijs voor consumptiemelk vastgesteld : per liter 15,75 F in de winkel en 16,50 F aan huis besteld.

MESTSTOFFEN

Bij ministerieel besluit van 5 juli 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 11 augustus 1977) mogen de prijzen van de enkelvoudige stikstofhoudende meststoffen vanaf het verkoopseizoen 1977-1978 met 7,5 % verhoogd worden.

NIET-ALCOHOLHOUDENDE DRANKEN

Het ministerieel besluit van 23 december 1977 bepaalt maximumverkoopprijzen voor de limonade, het mineraalwater, het gemineraliseerd water, het bronwater en het tafelwater (« Belgisch Staatsblad » van 28 december 1977).

POSTTARIEF

In het « Belgisch Staatsblad » van 24 november 1977 verschenen de verhoogde posttarieven die vanaf 1 december 1977 van kracht worden. Het tarief voor de verzending van een normale brief wordt van 6,5 F op 8 F gebracht.

TIJDSCHRIFTEN

Het ministerieel besluit van 13 juli 1977 bepaalt dat de maximumverkoopprijzen van ingevoerde tijdschriften, inclusief B.T.W., worden berekend uitgaande van de in het land van oorsprong geldende verkoopprijzen, omgerekend in Belgische franken aan de hand van omrekeningstabellen die op verzoek van de invoerder of van een representatieve beroepsorganisatie door de Minister van Economische Zaken na raadpleging van de Commissie tot Regeling der Prijzen zijn goedgekeurd (« Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1977).

VLEES

De ministeriële besluiten van 4 maart, 25 mei, 19 augustus, 19 oktober en 16 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 9 maart, 1 juni, 26 augustus, 21 oktober en 20 december 1977) bepalen per categorie de verbruikersprijzen van het rund- en varkensvlees.

Bij ministeriële besluiten van 14 en 18 november 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 17 en 23 november 1977) wordt de toegestane handelsmarge van de slagers van 22 tot 27,5 F per kilogram verhoogd vanaf 18 november 1977.

HANDELSWETGEVING

De koninklijke besluiten van 3 mei en 30 september 1977 verhogen de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni en 27 oktober 1977).

De wet van 22 februari 1977 wijzigt de wet van 6 maart 1964 tot organisatie van de Middenstand, gewijzigd bij de wet van 21 december 1970 (« Belgisch Staatsblad » van 19 april 1977).

In het « Belgisch Staatsblad » van 18 mei en 16 juni 1977 vindt men de koninklijke besluiten van 15 april 1977 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding en tot regeling van de toepassing van de wet van 22 februari 1977.

De wet van 8 juli 1977 houdt wijziging van de wet van 24 mei 1959 tot verruiming van de mogelijkheden inzake beroeps- en ambachtskredietverlening aan de middenstand (« Belgisch Staatsblad van 30 augustus 1977).

Het koninklijk besluit van 24 december 1976 wijzigt het reglement van het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand (« Belgisch Staatsblad » van 1 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 31 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 11 augustus 1960 tot uitvoering van de wet van 20 juni 1960 tot invoering van een wekelijkse rustdag in nering en ambacht (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1977).

De wet van 24 februari 1977 wijzigt de wet van 24 juli 1973 tot instelling van een verplichte avondsluiting in handel, ambacht en dienstverlening (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1977).

In het « Belgisch Staatsblad » van 3 december 1977 verschijnt het koninklijk besluit van 17 november 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 december 1957 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering.

Het koninklijk besluit van 24 december 1976 bepaalt de voorwaarden waaraan de financieringshuurondernemingen moeten voldoen om voor de financiering binnen het kader van de wetten betreffende de economische expansie van 17 juli 1959 en 30 december 1970 te worden erkend (« Belgisch Staatsblad » van 20 januari 1977).

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1977 verschijnt de wet van 1 februari 1977 tot vaststelling van het kapitaalsminimum van de naamloze vennootschappen.

Het koninklijk besluit van 14 december 1976 betreft de erkenning van de sociaal-culturele organisaties bedoeld in artikel 2, § 3, *c* van de wet van 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- of ambachtskarakter (« Belgisch Staatsblad » van 8 januari 1977).

In het « Belgisch Staatsblad » van 2 april 1977 verschijnt de wet van 10 januari 1977 tot wijziging van de wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsaktiviteiten der vreemdelingen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 9 juli 1977 verschijnt een koninklijk besluit van 23 maart 1977 betreffende keuring van en de handel in vlees.

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 april 1977 verschijnt een koninklijk besluit van 29 maart 1977 betreffende de keuring van en de handel in vis.

In het « Belgisch Staatsblad » van 20 december 1977 verschijnt een koninklijk besluit van 1 april 1977 tot regeling van het gebruik van metallisch kwikzilver voor de behandeling van de vruchten van het geslacht citrus (citris spp) bestemd voor menselijke consumptie.

Het koninklijk besluit van 18 februari 1977 betreft de koudwatermeters (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1977).

Een koninklijk besluit van 18 februari 1977 betreft de niet-automatische weegwerktuigen (« Belgisch Staatsblad » van 9 april 1977).

Een koninklijk besluit van 14 april 1977 betreft de stoffelijke lengtematen (« Belgisch Staatsblad » van 11 juni 1977).

Een koninklijk besluit van 4 oktober 1977 betreft de wettelijke meeteenheden (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1977).

In het « Belgisch Staatsblad » van 22 november 1977 verschijnt een koninklijk besluit van 20 oktober 1977 tot aanstelling van zekere ambtenaren belast met het opsporen en vaststellen van de overtredingen op de wet van 16 juni 1970 betreffende de meeteenheden, de meetstandaarden en de meetwerktuigen en op de besluiten genomen ter uitvoering van deze wet.

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 april en 13 september 1977 verschijnen de ministeriële besluiten van 8 februari en 1 september 1977 ter aanvulling van het ministerieel besluit van 25 juni 1975 tot vaststelling der perimeters voor het vervoer met taxi's, gewijzigd en aangevuld door de ministeriële besluiten van 22 januari, 12 februari en 5 mei 1976.

In het « Belgisch Staatsblad » van 12 maart 1977 verschijnt het koninklijk besluit van 23 februari 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 13 januari 1975 houdende de lijst van de speelapparaten waarvan de uitbating toegelaten is.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 februari 1977 verschijnt het ministerieel besluit van 17 februari 1977 tot wijziging van het ministerieel besluit van 25 augustus 1976 betreffende de controle op de door bioscoopondernemers geïnde ontvangsten. Ditzelfde ministerieel besluit is gewijzigd door een ministerieel besluit van 31 augustus 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1977). Dit laatste ministerieel besluit is gewijzigd door een ministerieel besluit van 23 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Het ministerieel besluit van 17 maart 1977 heeft betrekking op bepaalde praktische modaliteiten aangaande de controle van deze ontvangsten (« Belgisch Staatsblad » van 24 maart 1977).

In het « Belgisch Staatsblad » van 10 maart 1977 verschijnt de lijst van de Staten die het Europees Verdrag hebben opgezegd betreffende de internationale classificatie van octrooien, ondertekend op 19 december 1954 te Parijs.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 september 1977 verschijnt de wet van 8 juli 1977 houdende de goedkeuring van volgende internationale akten :

1. Verdrag betreffende de eenmaking van enige beginselen van het octrooirecht, opgemaakt te Straatsburg op 27 november 1963;
2. Verdrag tot samenwerking inzake octrooien, en Uitvoeringsreglement, opgemaakt te Washington op 19 juni 1970;
3. Verdrag betreffende de verlening van Europese octrooien (Europees Octrooiverdrag), Uitvoeringsreglement en vier Protocollen, opgemaakt te München op 5 oktober 1973;
4. Verdrag betreffende het Europees octrooi voor de Gemeenschappelijke Markt (Gemeenschapsoctrooiverdrag), en Uitvoeringsreglement, opgemaakt te Luxemburg op 15 december 1975.

In het « Belgisch Staatsblad » van 17 maart 1977 verschijnt een regeling tussen de Regering van het Koninkrijk België, de Regering van het Groothertogdom Luxemburg en de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden, enerzijds, en de Regering van de Volksrepubliek China, anderzijds, gesloten bij wisseling van brieven gedagtekend te Peking op 10 april 1975, betreffende de registratie en bescherming van fabrieksmerken.

Het koninklijk besluit van 4 maart 1977 houdt uitvoering van de artikelen 1 en 2 van de kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1977).

De wet van 28 januari 1977 wijzigt de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der architecten (« Belgisch Staatsblad » van 2 april 1977).

REGLEMENTERING VAN DE ENERGIE

Het koninklijk besluit van 25 april 1977 betreffende de mededeling van inlichtingen nopens de bevoorrading van het land en van de verbruikers in aardolie en olieprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 28 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 2 juni 1977 en het ministerieel besluit van 28 juli 1977 betreffen het gebruik van petroleumbrandstoffen en aardgas en het aanhouden van voorraden van fossiele brandstoffen door de elektrische centrales (« Belgisch Staatsblad » van 11 en 13 augustus 1977).

REGLEMENTERING VAN DE PRODUKTEN

Het koninklijk besluit van 7 januari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 28 december 1970 betreffende de vleeswarenfabrieken en de uitvoer van hun produkten (« Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1977).

De wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten regelt het gebruik van additieven in voedingsmiddelen en stelt normen vast waaraan verpakkingen moeten voldoen (« Belgisch Staatsblad » van 8 april 1977).

Het ministerieel besluit van 27 januari 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 31 oktober 1958 betreffende de types van de springstoffen in de ondergrondse werken van mijnen, de voorwaarden waaronder zij worden toegelaten en de grensladingen per mijngat (« Belgisch Staatsblad » van 25 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 8 februari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 27 januari 1936 betreffende boter, margarine, bereide vetten en andere eetbare vetten (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1977).

Het koninklijk besluit van 22 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 31 augustus 1976 betreffende brood en andere produkten van de broodbakkerij (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 23 maart 1977 betreft de graad van biologische afbreekbaarheid van bepaalde oppervlakte-aktieve stoffen in detergentia (« Belgisch Staatsblad » van 9 juni 1977).

Een reeks koninklijke besluiten van 22 april 1977 stellen de sectoriële voorwaarden vast voor de lozing in de openbare riolen en/of in de gewone oppervlaktewateren van afvalwater afkomstig van de sectoren :

— petrochemie en de daarvan afgeleide organische chemie (1);
— gelatine-industrie;
— meststoffenfabrieken;
— pluimveeslachterijen (1);
— vleeswarenverwerking;
— aardappelverwerkende nijverheid;
— produktie en verwerking van plantaardige en dierlijke oliën en vetten;
— fabricage van peroxyden;
— reinigen van vaten;
— chloornijverheid;
— chloorkoolwaterstoffen (1);
— lak- en verfproduktie;
— groeven, baggerwerken en cementbedrijven (1);
— kalvermesterijen;
— zetmeelproducerende en -verwerkende bedrijven;
— vlasroterijen;
— zeepziederijen en/of verwerking voor technische doeleinden van grondstoffen voor oppervlakte-aktieve stoffen;
— drukkerijen;
— varkenshouderijen en ophalen van varkensmest;
— farmaceutische nijverheid;
— reinigen van wagens en binnenschepen welke vloeibare produkten transporteren;
— laboratoria;
— slachthuizen;

(1) Regelt slechts de lozing in de gewone oppervlaktewateren.

— suikerindustrie en bietenrasperijen;
— pulp-, papier- en kartonindustrie
(« Belgisch Staatsblad » van 4 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 24 mei 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 1963 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking en van de werknemers tegen het gevaar van de ioniserende stralingen (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1977).

Het ministerieel besluit van 25 mei 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 18 augustus 1976 betreffende de maatregelen tot bestrijding van waterverspilling (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1977).

Het koninklijk besluit van 27 mei 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 28 mei 1975 betreffende cacao en chocolade (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1977).

Het ministerieel besluit van 27 mei 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 15 februari 1974 tot vaststelling van de waarde van de omzettingscoëfficiënten in eenheden verontreinigende belasting voor het afvalwater van de nijverheids- of andere ondernemingen, ter uitvoering van artikel 4, § 2, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging (« Belgisch Staatsblad » van 15 oktober 1977).

De wet van 8 juli 1977 houdt goedkeuring van volgende internationale akten : 1. Verdrag betreffende de eenmaking van enige beginselen van het octrooirecht, opgemaakt te Straatsburg op 27 november 1963; 2. Verdrag tot samenwerking inzake octrooien en Uitvoeringsreglement, opgemaakt te Washington op 19 juni 1970; 3. Verdrag betreffende de verlening van Europese octrooien (Europees Octrooiverdrag), Uitvoeringsreglement en vier protocollen opgemaakt te München op 5 oktober 1973; 4. Verdrag betreffende het Europees octrooi voor de Gemeenschappelijke Markt (Gemeenschapsoctrooiverdrag) en Uitvoeringsreglement, opgemaakt te Luxemburg op 15 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1977).

Het koninklijk besluit van 29 juli 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 12 september 1972 betreffende de fabricage, de handel en het gebruik van voorwerpen bestemd om in aanraking te worden gebracht met voedingswaren of -stoffen (« Belgisch Staatsblad » van 11 november 1977).

Het koninklijk besluit van 11 augustus 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 9 april 1975 betreffende de rijksbijdrage in de aanvullende investering waartoe een reeds gevestigde industriële onderneming voor de speciale behandeling van haar afvalwater verplicht is, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 5 november 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 4 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 4 oktober 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 14 september 1970, houdende gedeeltelijke inwerkingtreding van de wet van 16 juni 1970 betreffende de meeteenheden, meetstandaarden en meetwerktuigen en tot vaststelling van de wettelijke meeteenheden en van de standaarden en regels ter reproduktie van deze eenheden (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 22 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 31 augustus 1976 betreffende brood en andere produkten van de broodbakkerij (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1977).

Het ministerieel besluit van 23 december 1977 heft de maatregelen op tot bestrijding van de waterverspilling (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977).

Sociale voorzorg

ALGEMEEN

Het akkoord betreffende de toepassing van artikel 3, § 3 van het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 3 juni 1977.

Het akkoord betreffende de toepassing van artikel 4, § 3, van het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Democratische Volksrepubliek Algerije, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 28 mei 1977.

De administratieve schikking tot wijziging van de administratieve schikking van 1 juni 1970 betreffende de toepassingsmodaliteiten van het Verdrag tussen België en Joegoslavië betreffende de sociale zekerheid, van 1 november 1954, gewijzigd bij het Verdrag van 11 maart 1968, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1977.

De wet van 24 januari 1977 houdende tijdelijke vermindering van de werkgeversbijdragen van sociale zekerheid ter bevordering van de tewerkstelling, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1977.

De wet van 18 februari 1977 houdende goedkeuring van het Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Zwitserse Bondsstaat, en van het Slotprotocol, ondertekend te Bern op 24 september 1975, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1977.

De wet van 3 maart 1977 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving op de beroepsvoetbalspelers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 17 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 4 maart 1977 tot vaststelling van het bedrag der bijdragen te betalen door de werkgevers aangesloten bij de Bijzondere Compensatiekas voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten voor de door hen te werk gestelde werknemers die niet sociaal verzekeringsplichtig zijn, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 18 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 14 maart 1977 tot wijziging van artikel 20 van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 18 maart 1977 tot uitvoering van artikel 2 van de wet van 3 maart 1977 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving op de beroepsvoetbalspelers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 24 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 22 maart 1977 betreffende de uitvoering van artikel 1, tweede lid, van de wet van 24 januari 1977 houdende tijdelijke vermindering van de werkgeversbijdragen van sociale zekerheid ter bevordering van de tewerkstelling, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 30 maart 1977.

De wet van 19 juli tot toekenning van een vergoeding aan de gepensioneerde werknemers en aan de invalide werknemers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 13 augustus 1977.

Het koninklijk besluit van 26 september 1977 tot vaststelling van de tijdelijke personeelsformatie van de dienst belast met de toepassing van het Derde Aanvullend Akkoord bij het Algemeen Verdrag inzake de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland van 7 december 1957, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1977.

Het koninklijk besluit van 26 september 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 28 september 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 december 1976, gesloten in het Paritair Comité voor het tuinbouwbedrijf, tot wijziging van de beslissing van 6 april 1962 van het Nationaal Paritair Comité voor het tuinbouwbedrijf houdende toekenning van een vergoeding voor bestaanszekerheid aan de in de ondernemingen van de sector « inplanten en onderhouden van parken en tuinen » tewerkgestelde arbeiders en arbeidsters (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 25 november 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 29 juni 1964 waarbij de samenstelling en de werking worden bepaald van de Technische Commissie van advies voor de overzeese sociale zekerheid (« Belgisch Staatsblad » van 26 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 29 november 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 december 1976, gesloten in het Paritair Comité voor het tuinbouwbedrijf, tot toekenning van een bestaanszekerheidsvergoeding in de boomkwekerijen (« Belgisch Staatsblad » van 21 december 1977).

Het koninklijk besluit van 20 december 1977 tot verhoging van de bedragen van het bestaansminimum, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 29 december 1977.

Het ministerieel besluit van 24 december 1976 tot wijziging van het ministerieel besluit van 16 september 1971 tot vaststelling van de forfaitaire daglonen voor de berekening van de bijdragen voor sociale zekerheid verschuldigd voor de handarbeiders wier loon geheel of gedeeltelijk uit fooien of bedieningsgeld bestaat evenals voor de werknemers die door een aanwervingsovereenkomst voor de zeevisserij zijn verbonden, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 20 januari 1977.

LOON- EN WEDDETREKKENDEN

Arbeidsongevallen en beroepsziekten

Het ministerieel besluit van 21 december 1976 wijzigt het ministerieel besluit van 25 augustus 1975 tot vaststelling voor het Fonds voor de beroepsziekten van de bijzondere bepalingen die er voorzien in de uitvoering van het statuut van het personeel van sommige instellingen van openbaar nut (« Belgisch Staatsblad » van 14 april 1977).

Het koninklijk besluit van 30 december 1976 tot uitvoering van de artikelen 60 en 60*bis* van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 30 december 1976 tot uitvoering van sommige bepalingen van artikel 59*ter* van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 30 december 1976 betreft de uitvoering van artikel 59*bis* van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 28 december 1971 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake toepassing van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 op de zeelieden, wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 30 december 1976 en 30 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977 en 9 april 1977).

Het koninklijk besluit van 4 januari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 28 december 1971 tot vaststelling van het model van aangifte van een arbeidsongeval (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 18 maart 1977 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 3 maart 1977 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving op de beroepsvoetbalspelers, in zoverre zij betrekking heeft op de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 24 maart 1977.

Het ministerieel besluit van 4 mei 1977 tot vaststelling voor 1975 van het percentage van omslag der kosten van toezicht en controle van de wetgeving betreffende de arbeidsongevallen en van het opmaken van de statistiek der arbeidsongevallen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 25 juni 1977.

Het koninklijk besluit van 26 september 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 tot uitbreiding van het toepassingsbeleid van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1977).

Kinderbijslag

Het koninklijk besluit van 18 januari 1977 tot uitvoering van artikel 96, tweede lid, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 9 februari 1977.

Het ministerieel besluit van 14 maart 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 19 mei 1970 tot vaststelling van het bedrag van het loon waarboven de leerling ophoudt de kinderbijslag te genieten (« Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1977).

Het ministerieel besluit van 5 april 1977 houdende wijziging van het artikel 2 van het ministerieel besluit van 14 maart 1977 tot wijziging van het ministerieel besluit van 19 mei 1970 tot vaststelling van het bedrag van het loon waarboven de leerling ophoudt de kinderbijslag te genieten, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977.

Het koninklijk besluit van 12 april 1977 tot vaststelling van de berekeningswijze van het bedrag van de kinderbijslag voor de beroepsvoetbalspelers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 10 juni 1977.

Het koninklijk besluit van 14 april 1977 wijzigt de benaming van de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten (« Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 6 mei 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1977 tot vaststelling van het bedrag der bijdragen te betalen door de werkgevers aangesloten bij de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten voor de door hen te werk gestelde werknemers die niet sociaal verzekeringsplichtig zijn (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 27 mei 1977 tot wijziging en aanvulling van het koninklijk besluit van 13 mei 1974 tot vaststelling van de weddeschalen van sommige graden bij de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 22 september 1977.

Het koninklijk besluit van 3 augustus 1977 tot verhoging van het bedrag van de bijdragen vastgesteld bij de artikelen 77 en 78 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 6 september 1977.

Het koninklijk besluit van 26 september 1977 tot vaststelling van het bedrag der bijdragen te betalen door de werkgevers aangesloten bij het Bijzonder Kinderbijslagfonds voor de plaatselijke en gewestelijke overheidsdiensten voor de door hen te werk gestelde werknemers die niet sociaal verzekeringsplichtig zijn, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 12 oktober 1977.

Pensioenen

De wet van 8 december 1976 tot regeling van het pensioen van sommige mandatarissen en van dat van rechtverkrijgenden, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1977.

De wet van 27 december 1976 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 27 december 1976, 26 april 1977, 29 september 1977 en 19 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1977, 11 mei 1977 en 22 december 1977).

Het koninklijk besluit van 20 november 1970 tot vaststelling van de inrichting en werking van het Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers, wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 31 december 1976 en 7 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1977 en 15 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 14 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 29 april 1969 houdende algemeen reglement betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (« Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 1 april 1977 wijzigt het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, bedienden en werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977).

Het koninklijk besluit van 20 april 1977 wijzigt het organiek koninklijk besluit van 26 juli 1963 van de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977).

Het koninklijk besluit van 12 juli 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 2 december 1976, gesloten in het Paritair Comité voor het bouwbedrijf tot tijdelijke aanvulling van de collectieve arbeidsovereenkomst van 3 juni 1976, waarbij het « Fonds voor bestaanszekerheid voor de arbeiders van de bouwnijverheid » ertoe wordt gemachtigd een bijzondere tegemoetkoming toe te kennen aan sommige bejaarde werklieden die elke beroepsactiviteit hebben stopgezet (prepensioen) (« Belgisch Staatsblad » van 6 september 1977).

De wet van 15 juli 1977 betreffende de rust- en overlevingspensioenen van de personeelsleden van de rijkspsychiatrische ziekenhuizen en van de weldadigheidsgestichten ingesteld door de Staat, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 15 september 1977.

Het koninklijk besluit van 20 juli 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 23 februari 1977 gesloten in het Paritair Comité voor de papier- en kartonbewerking betreffende de toekenning van een uitkering van « vervroegd vertrek » (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 27 juli 1977 wijzigt de tabellen gevoegd bij de wet van 5 januari 1971 betreffende de pensioenen van de leden van het beroepspersoneel der kaders in Afrika, gewijzigd bij de wet van 14 juni 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1977).

Het koninklijk besluit van 26 september 1977 tot vaststelling van de dagelijkse forfaitaire en fictieve bezoldiging met betrekking tot het jaar 1976 in aanmerking te nemen voor de berekening van het rustpensioen van de grens- en seizoenwerknemers en van het overlevingspensioen van hun weduwe, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 26 oktober 1977.

Het koninklijk besluit van 16 december 1977 tot uitvoering, voor wat betreft de pensioenen ten laste van de werknemerspensioenregeling, van het artikel 4 van de wet van 19 juli 1977 tot toekenning van een vergoeding aan de gepensioneerde werknemers en aan de invalide werknemers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 22 december 1977.

Het koninklijk besluit van 19 december 1977 tot verlenging van de uitwerking van artikel 22, § 3, eerste lid, van het koninklijk besluit van 3 november 1969 houdende vaststelling voor het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, van de bijzondere regelen betreffende het ingaan van het pensioenrecht en van de bijzondere toepassingsmodaliteiten van het koninklijk besluit n^{r} 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 22 december 1977.

Het koninklijk besluit van 20 december 1977 tot uitvoering, voor wat betreft de invaliditeitspensioenen voor mijnwerkers van artikel 4 van de wet van 19 juli 1977 tot toekenning van een vergoeding aan de gepensioneerde werknemers en aan de invalide werknemers, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977.

Het koninklijk besluit van 22 december 1977 houdende verhoging van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977.

Het koninklijk besluit van 27 december 1977 tot uitvoering van afdeling 2. Wettelijk brugpensioen — van hoofdstuk III van de wet van 22 december 1977 betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977.

Ziekte en invaliditeit

Het koninklijk besluit van 4 november 1963 tot uitvoering van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 7 maart 1977, 3 augustus 1977, 16 september 1977, 17 oktober 1977, 28 november 1977, 1 december 1977, 20 december 1977 en 30 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 10 maart 1977, van 20 augustus 1977, van 22 september 1977, van 20 oktober 1977, van 3 december 1977, van 13 december 1977 en van 30 december 1977).

Het koninklijk besluit van 28 juni 1969 tot verruiming van de werkingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot de nog niet beschermde personen wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 15 februari 1977 en 30 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 2 maart 1977 en van 30 december 1977).

Het koninklijk besluit van 4 januari 1977 tot vaststelling van de grondslag voor de berekening van de verzekeringstegemoetkomingen voor de geneeskundige verstrekkingen van de geneesheren en de tandheelkundigen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 7 januari 1977 tot vaststelling van de formaliteiten die door de geneesheren en de tandheelkundigen moeten worden vervuld, met het oog op inwerkingtreding van de akkoorden bedoeld in artikel 34 van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 11 januari 1977.

Het koninklijk besluit van 11 januari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 16 november 1973 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 18 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 12 januari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 24 december 1963 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tegemoetkomt in de kosten van farmaceutische verstrekkingen (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 31 januari 1977 tot bepaling van de verstrekkingen van klinische biologie bedoeld in artikel 153, § 6, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1977.

Het koninklijk besluit van 17 maart 1977 tot vaststelling van maximumbedragen van honoraria en prijzen voor tandheelkundige verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1977.

Het koninklijk besluit van 12 april 1977 tot vaststelling van het percentage voor de herverdeling tussen de verzekeringsinstellingen van een gedeelte van de bijdragen van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 29 april 1977.

Het koninklijk besluit van 26 augustus 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 27 december 1967 tot vaststelling van de nomenclatuur der farmaceutische verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 2 september 1977.

De wet van 8 december 1977 wijzigt artikel 147*bis* van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 13 december 1977).

Het koninklijk besluit van 30 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 28 juni 1969 tot verruiming van de werkingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot de studenten van het hoger onderwijs (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Het akkoord tussen de bevoegde autoriteiten van Nederland en België betreffende de medische en administratieve controle en de wederzijdse administratieve dienstverlening in het kader van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1977.

MINDER-VALIDEN

Het ministerieel besluit van 3 februari 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 19 februari 1965 houdende vaststelling van de voorwaarden van toekenning, van het bedrag en van de modaliteiten voor betaling van de uitkeringen en het aanvullend loon voorzien ten gunste van de minder-validen die een beroepsopleiding, omscholing en herscholing doormaken (« Belgisch Staatsblad » van 15 april 1977).

Het ministerieel besluit van 3 februari 1977 tot vaststelling van de voorwaarden inzake toekenning van de tegemoetkoming in het loon en de sociale lasten die door het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen aan de werkgevers wordt verleend ter uitvoering van collectieve arbeidsovereenkomst n^{r} 26 betreffende het bezoldigingspeil van de minder-validen die in een normaal arbeidsregime zijn tewerkgesteld, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 23 februari 1977.

Het koninklijk besluit van 11 maart 1977 verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst nr 26 gesloten op 15 oktober 1975 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het bezoldigingspeil van de minder-validen die in een normaal arbeidsregime zijn tewerkgesteld (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1977).

De koninklijke besluiten van 14 maart 1977 en van 22 december 1977 wijzigen het koninklijk besluit van 24 december 1974 betreffende de gewone en de bijzondere tegemoetkomingen aan de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1977 en 30 december 1977).

Het koninklijk besluit van 18 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 30 maart 1973 tot bepaling van de te volgen gemeenschappelijke regels voor de vaststelling van de toelagen per dag toegekend voor onderhoud, opvoeding en behandeling van minderjarigen en van gehandicapten, geplaatst ten laste van de openbare besturen (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977).

Het ministerieel besluit van 20 april 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 24 april 1973 tot bepaling, wat betreft het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, van de te volgen bijzondere regels voor de vaststelling van de toelagen per dag toegekend voor het onderhoud en behandeling van de gehandicapten, geplaatst ten laste van de openbare besturen (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1977).

Het ministerieel besluit van 9 mei 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 24 april 1973 tot bepaling, wat betreft het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, van de te volgen bijzondere regels voor de vaststelling van de toelagen per dag toegekend voor het onderhoud en behandeling van de gehandicapten, geplaatst ten laste van de openbare besturen en van het ministerieel besluit van 18 juni 1975 tot bepaling van de te volgen regels voor de vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming uit het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten in de kosten van onderhoud, opvoeding en behandeling van de gehandicapten die geplaatst zijn in inrichtingen die onder het stelsel van het semi-internaat werken (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1977).

De koninklijke besluiten van 17 mei 1977 en van 2 september 1977 wijzigen het artikel 72 van het koninklijk besluit van 5 juli 1963 betreffende de sociale reclassering van de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 10 juni 1977 en 25 oktober 1977).

Het ministerieel besluit van 25 maart 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 18 juni 1975 tot bepaling van de te volgen regels voor de vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming uit het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten in de kosten voor onderhoud, opvoeding en behandeling van gehandicapten die geplaatst zijn in inrichtingen die onder het stelsel van het semi-internaat werken (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977).

Het ministerieel besluit van 26 juli 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 23 maart 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen een tegemoetkoming verleent in het loon en de sociale lasten die door de beschutte werkplaatsen worden gedragen (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1977).

Het ministerieel besluit van 26 juli 1977 tot vaststelling van de modaliteiten en voorwaarden van erkenning van orthoptisten inzake sociale reclassering van de minder-validen, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1977).

Het ministerieel besluit van 27 september 1977 wijzigt het ministerieel besluit van 13 oktober 1976 betreffende het toekennen, door het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen, van tijdelijke tegemoetkoming, genaamd tegemoetkomingen wegens economische recessie, aan de beschutte werkplaatsen (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1977).

Het koninklijk besluit van 29 november 1976 wijzigt het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 ter bevordering van de tewerkstelling van minder-validen in de rijksbesturen (« Belgisch Staatsblad » van 19 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 22 december 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 17 november 1969 houdende algemeen reglement betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1977).

Het koninklijk besluit van 27 december 1977 tot uitvoering van het hoofdstuk III, afdeling 5 — Bijzonder brugpensioen voor oudere werklozen — en van het hoofdstuk V, afdeling 6 — Bijzonder brugpensioen voor bejaarde invaliden — van de wet van 22 december 1977

betreffende de budgettaire voorstellen 1977-1978, verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977.

ZELFSTANDIGEN

Het koninklijk besluit van 6 januari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 19 januari 1977).

Een wet van 10 januari 1977 wijzigt de wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen (« Belgisch Staatsblad » van 2 april 1977).

Het koninklijk besluit van 12 januari 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1977).

Het koninklijk besluit van 2 maart 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen en uitvoering van artikel 43 van de wet van 6 februari 1976 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende het sociaal statuut der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1977).

Het koninklijk besluit van 7 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid ten voordele van de zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1977).

Het koninklijk besluit van 30 juli 1964 houdende de voorwaarden waaronder de toepassing van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tot de zelfstandigen wordt verruimd, wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 7 april 1977 en 21 november 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1977 en 26 november 1977).

Het koninklijk besluit van 14 april 1977 wijzigt het koninklijk besluit van 27 april 1976 tot aanvulling van het koninklijk besluit van 8 april 1976 houdende regeling van de gezinsbijslag ten voordele van de zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1977).

Het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit n^{r} 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, wordt gewijzigd door de koninklijke besluiten van 24 mei 1977, 23 juli 1977 en 6 oktober 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1977, 27 september 1977 en 4 november 1977).

Statistiek

ALGEMEEN

In het « Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1977 verscheen het koninklijk besluit van 16 november 1976 waarbij een sociaal-economische steekproefenquête bij de gezinnen wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 maart 1977 verscheen het koninklijk besluit van 15 december 1976 waarbij het opmaken van een maandstatistiek van de bedrijvigheid in de kleding- en confectienijverheid wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1977 verscheen het koninklijk besluit van 14 januari 1977 tot instandhouding van zekere besluiten waarbij statistieken van de voortbrenging, de bedrijvigheid en de voorraden voorgeschreven worden.

In het « Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1977 verscheen het koninklijk besluit van 14 maart 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 oktober 1966 waarbij het opmaken van een jaarlijkse statistiek van de overlijdensoorzaken wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1977 verscheen het koninklijk besluit van 15 april 1977 waarbij het opmaken van periodieke statistieken van bepaalde overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 28 juni 1977 verscheen het koninklijk besluit van 3 mei 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 augustus 1966 waarbij jaarlijkse statistieken van de geboorten, sterfgevallen, huwelijken, echtscheidingen, erkenningen, wettigingen, immigratie en emigratie worden voorgeschreven.

Het « Belgisch Staatsblad » van 2 augustus 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 25 maart 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 januari 1970 waarbij het opmaken van een maandelijkse statistiek van de bedrijvigheid in de metaalverwerkende nijverheid wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1977 verscheen het koninklijk besluit van 16 mei 1977 waarbij de landbouw- en tuinbouwtelling in 1977 wordt voorgeschreven.

In 1977 werden officiële statistieken in de verschillende tijdschriften van het N.I.S. gepubliceerd :

BEVOLKING EN HUISVESTING

Betreffende de bevolking en de huisvesting verschenen in het « Statistisch Tijdschrift » statistieken over :

— de woningvoorraad en gerieflijkheden van de woningen op 31 december 1975 (n^{rs} 5 en 6);
— de loop van de bevolking in 1976 (n^{r} 9);
— de evolutie van het demografisch potentieel van België 1930 - 1947 - 1961 - 1970 - 1975 (n^{r} 12).

FINANCIËN

De nummers 7 en 8 van het « Statistisch Tijdschrift » analyseerden de input-outputtabels van België voor 1970.

Iedere maand publiceerden het Ministerie van Verkeerswezen en van Posterijen, Telegrafie en Telefonie een kort verslag in het « Belgisch Staatsblad » van de verrichtingen van het bestuur der Postchecks.

Beschouwde maanden	*Datum van publikatie in het « Belgisch Staatsblad »*
januari	4 maart 1977
februari	31 maart 1977
maart	3 mei 1977
april	7 juni 1977
mei	2 juli 1977
juni	24 augustus 1977
juli	2 september 1977
augustus	29 september 1977
september	4 november 1977
oktober	6 december 1977
november	31 december 1977
december	3 februari 1978

De Nationale Bank van België publiceerde iedere maand het verloop van de algemene staat der Belgische banken.

Beschouwde maanden	*Datum van publikatie in het « Belgisch Staatsblad »*
januari	22 maart 1977
februari	19 april 1977
maart	24 mei 1977
april	23 juni 1977
mei	21 juli 1977
juni	31 augustus 1977
juli	23 september 1977
augustus	15 oktober 1977
september	23 november 1977
oktober	14 december 1977
november	14 januari 1978
december	24 februari 1978

HANDEL

In de « Handelsstatistieken » verschenen in 1977 naast de maandelijkse en driemaandelijkse gegevens betreffende de buitenlandse- en binnenlandse handel en toerisme volgende halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken betreffende :

— de voorraden wijn in het bezit van de handelaars op 31 augustus 1976 (n^{rs} 1, 2 en 3);

— het toerisme en hotelwezen in 1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de verkooppunten van brandstoffen voor motorvoertuigen in 1974-1975 en 1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de activiteit van de verkoopbedrijven en bedrijven van reparatie en onderhoud van motorvoertuigen en fietsen in 1975 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de verkopen en leningen op afbetalingen en de persoonlijke leningen of leningen onder handtekening (2^{e} halfjaar 1976) (n^{rs} 7, 8 en 9);

— de voorraden huiskolen in het bezit van de handelaars die over een opslagvermogen van 200 t en meer beschikken — toestand op 31 december 1976 (n^{rs} 7, 8 en 9);

— de omzetcijfers, B.T.W. op de omzet, bedrag der aankopen en waarde van de voorraden van zekere kleinhandelsondernemingen in 1976 (n^{rs} 10, 11 en 12).

LANDBOUW

Naast de maandelijkse en driemaandelijkse gegevens werden in de « Landbouwstatistieken » in 1977 eveneens halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken gepubliceerd betreffende :

— de indeling van de slachthuizen volgens het geslacht gewicht in ton — jaren 1971 tot 1976 (n^{rs} 1, 2 en 3);

— de land- en tuinbouwtelling op 15 mei 1976 (n^{rs} 1, 2, 3, 7 en 8) en op 1 december 1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de telling van de groenteteelten in open lucht op 1 september 1976 (n^{rs} 1, 2 en 3);

— de aan het bosbeheer onderworpen bossen (n^{rs} 1, 2 en 3);

— de raming van de landbouwproduktie — teeltjaar 1975-1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de zeevisserij in 1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de tuberculosebestrijding : 1952 tot 1976 (n^{rs} 7 en 8);

— de opgave der jachtverloven (n^{rs} 7 en 8);

— de lonen en pachten in de landbouw (n^{rs} 9 en 10);

— de houtvoorraden op 31 december 1976 (n^{rs} 9 en 10).

NIJVERHEID

Jaarlijkse statistieken inzake de produktie werden geplubliceerd in de reeks « Industriële statistieken »; ze hebben betrekking op de volgende bedrijven en jaren :

— 1972 : Brouwerijen, brouwerijen-mouterijen, mouterijen (n^{rs} 4, 5 en 6).

— 1973 : Brouwerijen, brouwerijen-mouterijen, mouterijen (n^{rs} 4, 5 en 6). Klederen en confectie (n^{rs} 7, 8 en 9). Slachterijen van pluimvee en van andere neerhofdieren (n^{rs} 10, 11 en 12).

— 1974 : Nijverheid van de bereiding en van de conserven van vis, week- en schaaldieren; bakkerijen, bakkerijen-banketbakkerijen, banketbakkerijen; koekjes-, beschuit- en peperkoeknijverheid; suikerfabrieken, suikerraffinaderijen en invertsuikerfabrieken; chocolade- en suikergoednijverheid; autonome koelpakhuizen, ijs- en koolzuurfabrieken; fabricatie van diverse dranken; sorteren en uitrafelen van lompen en textielafval; vlas- en hennepspinnerij; kaardwolspinnerijen en spinnerijen van wol voor dekens; kamwolspinnerijen; fabricage van band, vlechten, passementwerk, bastband en soortgelijke artikelen; fabricage van vilt; breigoednijverheid; schoenen- en pantoffelnijverheid (n^{rs} 1, 2 en 3). Graverijen, groeven, aanverwante industrieën en exploitatie van terrils; confituur- en stroopfabrieken, fabrieken van fruitconserven en aanverwante industrieën; groentenconserven; brouwerijen, brouwerij- en-mouterijen, mouterijen; tabaksnijverheid; nijverheid der plantaardige en dierlijke oliën; margarinenijverheid; chemische nijverheid; nijverheid van de houtzagerij, van het vervaardigen van houtvezels en houtwol, het afrollen en het snijden van hout; drukkerijen (drukkers, brocheerders en inbindersbedrijf); drukkerijen (nijverheid van het drukken van dag- en weekbladen); leerlooierijnijverheid; nijverheid voor het wassen en de carbonisatie van wol; wolkammerij; produktie, vervoer en distributie van elektriciteit; keramische nijverheid; glasnijverheid (produktie, be- en verwerking); montage van metaalconstructies (n^{rs} 4, 5 en 6). Nijverheid der farmaceutische produkten; papier- en kartonverwerkende nijverheid; handschoennijverheid; marokijnnijverheid en fabricage van andere lederen

artikelen; weefnijverheid; textielveredelingsindustrie; weverij van kokosvezels en andere harde vezels; kleding- en confectienijverheid; ijzer- en staalnijverheid; metaalverwerkende nijverheid; plastiekverwerkende nijverheid (n^{rs} 7, 8 en 9). Steenkolenmijnen en hun elektriciteitscentrales; slachterijen van pluimvee en van andere neerhofdieren; fabrieken van steenkoolagglomeraten; nijverheid der non-ferrometalen; bouwnijverheid (n^{rs} 10, 11 en 12).

— 1975 : Nijverheid der plantaardige en dierlijke oliën (n^{rs} 4, 5 en 6). Telling van de koelinrichtingen en de koelvervoermiddelen; alcoholstokerijen en gistfabrieken; margarinenijverheid (n^{rs} 7, 8 en 9). Steenkolenmijnen en hun elektriciteitscentrales; watergebruik in de nijverheid; cokesfabrieken; keramische nijverheid (n^{rs} 10, 11 en 12).

— 1976 : Jaarstatistiek van de industriële investeringen; cementnijverheid (n^{rs} 10, 11 en 12). Statistiek van de toegestane en begonnen gebouwen (n^{rs} 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 en 12).

REGIONALE STATISTIEK EN STATISTISCHE METHODE

— Regionale verdeling van de bedrijvigheid in de metaalverwerkende nijverheid — (« Industriële Statistieken », n^{rs} 1, 2 en 3).

— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken in 1973. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied — (« Statistisch tijdschrift », n^{rs} 1 en 2).

TEWERKSTELLING, LONEN EN PRIJZEN

In het « Statistisch Tijdschrift » verschenen volgende reeksen over :

— het gezinsbudgetonderzoek 1973-1974 (n^{r} 10);

— het gezinsbudgetonderzoek bij zelfstandigen (n^{r} 11).

VERVOER EN VERKEER

In de « Vervoerstatistieken 1977 » verschenen volgende halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken betreffende :

— de luchtvaart in 1975 (n^{rs} 1, 2 en 3);

— de wijze van vervoer bij in-, uit- en doorvoer in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie 1975 (n^{rs} 1, 2 en 3);

— de nieuwe tot het verkeer toegelaten motorvoertuigen in 1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de tot het verkeer toegelaten tweedehandsmotorvoertuigen in 1976 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— het goederenvervoer over de weg door Belgische voertuigen met minstens één ton laadvermogen in 1975 (n^{rs} 7, 8 en 9);

— het postverkeer in 1975 en 1976 (n^{rs} 7, 8 en 9);

— de fietsen, de bromfietsen en de lichte moto's in 1976 (n^{rs} 7, 8 en 9);

— telefonie, semafoondienst, openbare mobiele landradiotelefonie en telex in 1976 (n^{rs} 10, 11 en 12);

— de N.M.B.S. in 1976 (n^{rs} 10, 11 en 12);

— de investeringen van de ondernemingen voor personen en/of goederenvervoer voor rekening van derden — jaren 1972 tot 1975 (n^{rs} 10, 11 en 12).

Toerisme

Op 3 mei 1977 verscheen het koninklijk besluit van 12 april 1977 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 11 juni 1976 tot vaststelling, voor het Waalse gewest, van de voorwaarden tot oprichting, in de schoot van een landbouwexploitatie, van verblijven die niet vallen onder de toepassing van de wet op het kamperen.

Bij koninklijk besluit van 9 maart 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1977) werd een reorganisatie doorgevoerd van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.

In het Belgisch Staatsblad van 26 juli 1977 werd het ministerieel besluit van 25 april 1977 opgenomen tot vaststelling van de vereisten ter erkenning van een vereniging voor hoevetoerisme.

Op 30 augustus 1977 verscheen het koninklijk besluit van 1 juni 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 mei 1967 tot regeling van de toekenning van premies voor het moderniseren en het bouwen van hotelinrichtingen.

Bij koninklijk besluit van 22 april 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1977) werd het kamperen op de hoeve gereglementeerd.

Verkeer en vervoer

BINNENVAART EN RIJNVAART

Het « Belgisch Staatsblad » van 4 januari 1977 publiceerde de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot wijziging van de tarieven der loodsgelden voor de Schelde en haar mondingen, en Bijlagen, ondertekend te Brussel op 23 maart 1967.

In het « Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1977 verscheen het koninklijk besluit van 30 maart 1976 houdende goedkeuring van het Reglement betreffende het onderzoek van Rijnschepen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1977 verscheen het koninklijk besluit van 17 februari 1977 tot aanpassing van de tarieven der loodsgelden, uitgedrukt in Belgische munt, geheven op de Schelde beneden Antwerpen, in de Scheldemonden en op het kanaal Gent-Terneuzen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1977 verscheen het koninklijk besluit van 1 maart 1977 met betrekking op de toepassing van artikel 3 van het Reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn.

Het « Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 8 maart 1977 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 19 augustus 1976 ter uitvoering van de wet van 8 juli 1976 betreffende de vergunning voor de exploitatie van binnenvaartuigen en betreffende de financiering van het Instituut voor het Transport langs de Binnenwateren.

Het « Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977 publiceerde het ministerieel besluit van 15 april 1977 betreffende de werking van de beurtbevrachtingskantoren van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart.

Het « Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 20 augustus 1976 met betrekking op de toepassing van artikel 3 van het Reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn (A.D.N.R.), dat het voorwerp heeft uitgemaakt van de resolutie n^{r} 20 van 5 november 1975 van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart.

Het « Belgisch Staatsblad » van 2 juni 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 8 april 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 mei 1976 houdende vaststelling van de voorwaarden tot toekenning van sloopremies voor binnenvaartuigen.

Het « Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 30 maart 1977 houdende goedkeuring van de afschaffing van het Bijzonder Reglement betreffende de toelating van installaties voor vloeibaar gemaakte gassen aan boord van schepen bestemd voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn.

Het « Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 28 juni 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 augustus 1975 houdende het reglement van politie en scheepvaart voor het kanaal van Brussel naar de Rupel en voor de haven van Brussel.

Het « Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 29 december 1976 houdende goedkeuring van een wijziging van het Reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn (A.D.N.R.).

Het « Belgisch Staatsblad » van 21 juli 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 29 juni 1977 tot wijziging, wat het Bijzonder Reglement van het kanaal van Gent naar Oostende betreft, van het koninklijk besluit van 7 september 1950 houdende Bijzondere Reglementen van sommige scheepvaartwegen.

Het « Belgisch Staatsblad » van 26 juli 1977 publiceerde de autoriteiten die bevoegd zijn voor de toepassing van sommige beschikkingen van het Reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn (A.D.N.R.) goedgekeurd bij koninklijk besluit van 2 december 1971.

Het « Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 25 juli 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 oktober 1935 houdende algemeen Reglement van de scheepvaartwegen van het Koninkrijk.

Het « Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 5 oktober 1977 betreffende de opdrachten van de Dienst voor de Scheepvaart en de « Office de la Navigation ».

Het « Belgisch Staatsblad » van 14 december 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 2 december 1977 tot aanpassing van de tarieven der loodsgelden, uitgedrukt in Belgische munt, geheven op de Schelde beneden Antwerpen, in de Scheldemonden en op het kanaal Gent-Terneuzen.

LUCHTVAART

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 maart 1977 verscheen het koninklijk besluit van 10 maart 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 oktober 1971 houdende instelling van een vergoeding voor het gebruik van het luchtruim.

Het « Belgisch Staatsblad » van 22 april 1977 publiceerde het ministerieel besluit van 14 april 1977 houdende aanwijzing van de douaneluchtvaartterreinen.

Het « Belgisch Staatsblad » van 12 mei 1977 publiceerde het protocol tot wijziging van het Verdrag betreffende de Internationale Burgerluchtvaart, ondertekend op 12 maart 1971 te New York.

Het « Belgisch Staatsblad » van 23 december 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 1 december 1977 waarbij de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (SABENA), gemachtigd wordt deel te nemen aan de oprichting, het kapitaal en het beheer van Changi International Airport Services Ltd; luchthaven bijstandsonderneming (handeling), in oprichting te Singapore.

OPENBAAR VERVOER

Het « Belgisch Staatsblad » van 18 juni 1977 publiceerde een ministerieel besluit van 17 februari 1977 stelt de geografische grenzen vast aan de activiteitszones van de bij koninklijk besluit van 1 december 1976 opgerichte regionale commissies voor het bevorderen en coördineren van het stedelijk en interstedelijk gemeenschappelijk vervoer.

Het « Belgisch Staatsblad » van 17 augustus 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 3 augustus 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 september 1976 houdende reglement op de politie van personenvervoer per tram, pre-metro, autobus en autocar.

WEGEN EN SPOORWEGEN

Het « Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1977 publiceerde het akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van het Koninkrijk Noorwegen inzake het internationaal goederenvervoer langs de weg, ondertekend te Brussel op 4 november 1976.

In het « Belgisch Staatsblad » van 20 april 1977 verscheen het ministerieel besluit van 5 april 1977 betreffende kunststofhouders met een nominale inhoud van ten hoogste 60 liter, voor het vervoer van bepaalde gevaarlijke goederen over de weg.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 mei verscheen het koninklijk besluit van 28 februari 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 april 1971 houdende uitvoering van verordening (E.E.G.) n^{r} 1463/70 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 juli 1970 betreffende de invoering van een controleapparaat bij het wegvervoer.

Het « Belgisch Staatsblad » van 19 mei publiceerde de overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland betreffende het Internationale Goederenvervoer over de weg, en Protocol, ondertekend te Brussel op 28 februari 1977.

In het « Belgisch Staatsblad » van 2 juni 1977 verscheen het koninklijk besluit van 6 mei 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 april 1971 houdende uitvoering van verordening (E.E.G.) n^{r} 1463/70 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 juli 1970 betreffende de invoering van een controleapparaat bij het wegvervoer.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1977 verscheen het ministerieel besluit van 23 mei 1977 waarbij een algemene afwijking wordt verleend van het koninklijk besluit van 15 maart 1976 betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg, met uitzondering van ontplofbare en radioactieve stoffen.

Het « Belgisch Staatsblad » van 16 juli 1977 publiceerde het ministerieel besluit van 4 juli 1977 in uitvoering van artikel 1, § 1, *a*, van het koninklijk besluit van 15 maart 1976 betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg met uitzondering van ontplofbare en radioactieve stoffen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 26 juli 1977 verscheen het ministerieel besluit van 17 juni 1977 genomen in uitvoering van artikel 72 van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's en hun aanhangwagens moeten voldoen.

De « Belgische Staatsbladen » van 25 en 26 oktober 1977 publiceerden het Europees Verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (A.D.R.) — (Wijziging bijlagen A en B).

In het « Belgisch Staatsblad » van 13 december 1977 verscheen het koninklijk besluit houdende wijziging van het koninklijk besluit van 7 mei 1971 houdende vaststelling van het gemeenschappelijk tarief voor het vervoer van goederen over de weg tegen vergoeding tussen de Benelux-landen, ook indien het vervoer gedeeltelijk over het grondgebied van een derde land plaatsvindt.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 december 1977 verscheen de wet van 18 november 1977 tot wijziging van de wet van 1 augustus 1960 betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 december 1977 verscheen het koninklijk besluit van 18 oktober 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 april 1968 tot vaststelling van de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorrijtuigen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 december 1977 verscheen het koninklijk besluit van 8 december 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen Reglement op de politie van het wegverkeer.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 december 1977 verscheen het ministerieel besluit van 8 december 1977 tot wijziging van het ministerieel besluit van 11 oktober 1976 waarbij de minimumafmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald.

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 december 1977 verscheen het koninklijk besluit van 27 december 1977 tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 december 1953 houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht.

ZEEVAART

Het « Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 22 oktober 1976. — Koninklijk besluit tot aanvulling van het koninklijk besluit van 28 juli 1976, tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 september 1929 houdende inrichtingsreglement van de zeevaarpolitie.

Het « Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1977 publiceerde het verdrag nopens de oprichting van de Intergouvernementele Maritieme Consultatieve Organisatie, opgemaakt te Genève op 6 maart 1948. — Wijzigingen aan artikelen 10, 16, 17, 18, 20, 28, 31 en 32 van gezegd verdrag, aangenomen te Londen op 17 oktober 1974.

Het « Belgisch Staatsblad » van 15 februari 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 6 december 1976 tot vaststelling van de tarieven der retributies voor sommige prestaties, geleverd door de Dienst van de zeevaartinspectie.

Het « Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1977 publiceerde het protocol, ondertekend te Kopenhagen op 13 augutus 1970, bij de Overeenkomst betreffende de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, opgemaakt te Kopenhagen op 12 september 1964.

Het « Belgisch Staatsblad » van 22 maart 1977 publiceerde het verdrag inzake de internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, 1972, bijgevoegd Reglement en zijn Bijlagen, opgemaakt te Londen op 20 oktober 1972. — Lijst der gebonden Staten. — Inwerkingtreding.

Het « Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1977 publiceerde de wijzigingen aan het Internationaal Verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee door olie, en aan de Bijlagen A en B (Londen, 12 mei 1954, zoals gewijzigd op 11 april 1962), aangenomen te Londen op 21 oktober 1969. — Inwerkingtreding.

In de « Belgische Staatsbladen » van 18 juli en van 8 december 1977 verscheen het koninklijk besluit van 20 juni 1977, tot uitvoering van de wet van 24 november 1975 houdende goedkeuring en uitvoering van het Verdrag in zoverre de internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee.

Het « Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 16 mei 1977 houdende maatregelen tot bescherming van de scheepvaart, de zeevisserij, het milieu en andere wezenlijke belangen bij de exploiratie en exploitatie van minerale en niet-levende rijkdommen van de zeebedding en de ondergrond in de territoriale zee en op het continentaal plat.

Verzekeringen

In het Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 29 januari 1977 werd een voorstel tot richtlijn opgenomen van de Raad met het doel de verbruiker te beschermen tegen kontrakten ondertekend buiten de handelsinrichting. Het betreft het recht voor de verbruiker het kontrakt op te zeggen gedurende een termijn van minstens zeven dagen na zijn ondertekening.

Op 11 juni 1977 verscheen in het « Belgisch Staatsblad » het koninklijk besluit van 15 april 1977 tot onderwerping van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas aan de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

De Raad van de Europese Gemeenschappen heeft op 12 december 1977 een eerste richtlijn uitgevaardigd tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen. Deze richtlijn is ook van toepassing op de verzekeringsmaatschappijen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 december 1977 werd het ministerieel besluit van 19 december opgenomen tot wijziging en aanvulling van het ministerieel besluit van 11 april 1971 tot vaststelling der tariefperken en maatstaven, toepasselijk op de verplichte verzekering der burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen.

Werkgelegenheid (Zie Arbeid)

Werkloosheid [Zie Arbeid (Werkloosheid)]

Wetenschappelijk Onderzoek

In het « Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1977 verscheen het koninklijk besluit betreffende de valorisatie van de resultaten van het onderzoek gefinancierd door middel van contracten afgesloten door de Ministers die Economische Zaken en Wetenschapsbeleid onder hun bevoegdheid hebben.

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 april verscheen het koninklijk besluit van 18 februari 1977 tot inwilliging van het verzoekschrift ingediend door het Syndikaat der Belgische Diamantnijverheid, strekkende tot de erkenning van het Wetenschappelijk en Technisch Onderzoekcentrum voor Diamant, afgekort W.T.O.C.D., en tot goedkeuring van zijn statuten.

Het « Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1977 publiceerde het koninklijk besluit van 3 mei 1977 waarbij een krediet besteed wordt aan een toelage aan het « Institut européen de Recherches et d'Etudes supérieures en management ».

In het « Belgisch Staatsblad » van 19 oktober verscheen het koninklijk besluit van 28 september 1977 betreffende de Belgische bijdrage in de financiering van het onderzoeksprojekt van de Organisatie voor Ekonomische Samenleving en Ontwikkeling inzake « The future development of advanced industrial societies in harmony with that of developing countries ».

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN(1)

BENELUX. Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 481
Onwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 481
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 482
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 483

BEVOLKING.

Loop van de bevolking in 1977 8-9
Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 10

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 319
Loonindexcijfers 320
Gemiddelde bruto verdienste per uur, per bedrijfstak en per gewest van de arbeider in de nijverheid. Enquête april 1977 321
Gemiddelde verdiende bruto-uurlonen van de arbeiders en gemiddelde maandelijkse brutowedden van de bedienden in de nijverheid volgens de zesmaandelijkse geharmoniseerde enquête 322
Lonen van de in de maatschappelijke zekerheid en het N.P.F.M. opgenomen werknemers 324
Verdeling der ontvangsten van de R.M.Z. en het N.P.F.M. 324

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Bijzondere handel (naar gewicht en waarde) 409
Uitvoer per nijverheidssector 412-413
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Miljoenen franken 414
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Ten honderd 415
Geografische indeling van de uitvoer per goederengroep in 1977 416-417
Verschil van de uitvoer in 1977 t.o.v. 1976 418
Verschil van de invoer in 1977 t.o.v. 1976 419
Invoer per nijverheidssector 420-421
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Miljoenen franken 422
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Ten honderd 423
Geografische indeling van de invoer per goederengroep in 1977 424-425
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 427

---

(1) — Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.
— Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :
.. niet beschikbaar;
— nul of onbeduidend;
/ gemiddelde.
— Wanneer de in de statistische tabellen opgenomen getallen werden afgerond, stemmen de totalen niet altijd overeen met de optelling van de partiële gegevens.

Blz.

Analyse van de handelsbalans volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel 430
In-en uitvoersaldi van vlees 52
Boter (netto-invoer uit de B.L.E.U.) 52
In- en uitvoer van landbouwprodukten 53
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 54
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 55
Balans van alle gassoorten 90
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 103
Balans van de totale energie 104-105
Buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 106-107
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 115
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 116
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 117
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 125
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 126-127-130
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 128-129-131
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 134
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 135
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 136
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 142
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 143
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 144-145
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 146-147
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde 152
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht 153
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 160
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 161
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 166
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 168
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 170
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 171
Invoer en uitvoer van diamant 172
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. (met Nederland). Waarde 481
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland (met de B.L.E.U.). Waarde 481
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 482
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 483
Uitvoer per land van bestemming 431
Invoer per land van herkomst 432
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per landengroep 433
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 435
Saldo van de handelsbalans per landengroep 436
Verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen en termijnvalutatransacties 440-441
Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1976 en 1977 442-443-444

Blz.

DISTRIBUTIE.

Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel .. 200
Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 201
Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 202
Faillietverklaring en aanvragen om gerechtelijke akkoorden 203
Ontwikkeling van de zelfbedieningswinkels per 1 januari 203
Balans inzake toepassing van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen 204
Verloop naar waarde van de omzet in de kleinhandel volgens de B.T.W.-gegevens en per aangijftentype 204
Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet per distributietype 205
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 208
Faillissementen per gewest 395
Spreiding van de faillissementen per provincie 395

FINANCIEN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Gezamelijke balansen van de overwegend geldscheppende instellingen 258-259
Totale geldhoeveelheid 260
Geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen 261
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid bij de overwegend geldscheppende instellingen 262-263
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 264
Algemene staat der banken 265
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan 266
Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken 267
Daggeldmarkt. Daggemiddelden 268
Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken 269
Bedrijvigheid van het H.W.I. Daggemiddelden der wissels in omloop 270
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland, ondergebracht bij de Nationale Bank van België 271
Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat 272
Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt 272
Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 277
Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische vennootschappen 278-279
Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen 280
Beurs van Brussel. Omzet van de kontantmarkt 281
Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel 282
Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in Belgische franken 283
Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen 284
Financiële activa 284
Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds 286
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 287
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 288-289
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid. Verdeling over de economische sectoren 291
Nationale Kas voor Beroepskrediet 292

Blz.

GEWESTEN (Economische ontwikkeling).

Investeringsuitgaven per tewerkgesteld persoon 380
Werkloosheidspercentages op 31 december 386
Bedrijfssluitingen 386
Gemiddeld aantal getroffen werknemers voor een bedrijfssluiting 387
Percentage door bedrijfssluitingen getroffen werknemers in enkele grote bedrijfssectoren 387
Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in prijzen van 1970 389
Produkt per inwoner tegen factorkosten in prijzen van 1970 389
Localisatiequotient en gemiddeld jaarlijks groeipercentage van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en per gewest 390
Localisatiequotient van de industriële investeringen 391
Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 392
Voorziene buitenlandse investeringen. Regionale en sectoriële spreiding 393
Uitkeringtrekkende volledig werklozen 394
Verloop van de werkloosheidsgraad per regio 394
Faillissementen per gewest 395
Spreiding van de faillissementen per provincie 395

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Rendabiliteit en schuldenlast van de Belgische bedrijven 329
Ontwikkeling van de netto winsten, de dividenden en de belastingen van de maatschappijen, volgens verschillende bronnen 330
Rendabiliteit in enkele sectoren 330
Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen. Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1974 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België 331
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen. Vennootschappen die hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben 332-333-334-335
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf 336-337
Ontwikkeling van de resultaten van de Belgische ondernemingen volgens de Kredietbank 338-339

INVESTERINGEN.

Investeringen ten behoeve van de economie 350-351
Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 352
Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen 353
Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong 354
Regionale indeling van de voorziene buitenlandse investeringen in de fabrieksnijverheid 354
Nationale Investeringsmaatschappij. Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1977 355
Investeringsuitgaven per tewerkgesteld persoon 380
Localisatiequotient van de industriële investeringen 391
Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 392
Voorziene buitenlandse investeringen. Regionale en sectoriële spreiding 393

Blz.

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Totale getelde oppervlakte 47
Graangewassen. Totale getelde oppervlakte 47
Nijverheidsgewassen. Totale getelde oppervlakte 48
Wortelplanten en knolgewassen. Totale getelde oppervlakte 48
Fruitteelt. Totale getelde oppervlakte 49
Groenteteelt. Totale getelde oppervlakte 49
Verloop van de opbrengst van sommige teelten. Gemiddelde produktie per hectare 50
Landbouwopbrengst 50
Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet. Gewone verrichtingen 51
Veestapel 51
Nettoproduktie van inlands vlees 51
Vleesverbruik 52
In- en uitvoersaldi van vlees 52
Boter 52
In- en uitvoer van landbouwprodukten 53
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 54

LONEN (Zie Bezoldiging).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie 473
IJzer- en staalproduktie 474
Landbouwproduktie 475
Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen 475

NATIONALE BOEKHOUDING.

Groei van het bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen. Enkele landen X
Bruto regionaal produkt tegen factorkosten in prijzen van 1970 389
Produkt per inwoner tegen factorkosten in prijzen van 1970 389
Localisatiequotient en gemiddeld jaarlijks groeipercentage van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en per gewest 390

NEDERLAND.

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding 476
Aantal werklozen 476
Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie 477
Produktie-indexcijfers per bedrijfstak 477
Buitenlandse handel 478
Invoerwaarde per land van herkomst 479
Uitvoerwaarde per land van bestemming 479
Goud- en deviezenreserves 480
Prijzen en lonen 480
Particulier verbruik 480
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 481
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 481
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 482
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 483

NIJVERHEID.

Kwartaalgemiddelden van het seizoenverbeterd maandelijks indexcijfer van de industriële produktie 63

Blz.

Internationale vergelijking van het verloop der industriële produktie 65
Bruto-indexcijfers van de industriële produktie 66
Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 67- 68-69
Personeelsbezetting in de steenkoolmijnen 81
Rendement in de steenkoolmijnen 81
Steenkoolbalans 82
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkoolmijnen van 1975 tot 1977 85
Cokesbalans 86
Beschikbare elektrische energie 87
Balans van alle gassoorten 90
Vervoer en distributie van gas met pijpleiding 92
Produktie en verbruik van aardolieprodukten 94
Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie 97
Eindverbruik van energie per energiedrager 100
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 103
Balans van de totale energie 104-105
Buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 106-107
Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld 112
Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land 113
Produktie van ruwijzer in de landen van de E.E.G. 114
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 115
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 116
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 117
Produktie van non-ferrometalen 118
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en leveringen 120
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren 122
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren 123
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren 124
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 125
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 126-127-130
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 128-129-131
Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid 133
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 134
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 135
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 136
Produktie van gebreide goederen 139
Voorraden weefsels 139
Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 140
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 142
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 143
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 144-145
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 146-147
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindsutrie 150
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 151
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde 152
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht 153
Cementproduktie 157
Produktie van de kleinijverheid 158
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 158
Produktie van de keramieknijverheid 159

Blz.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 160
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 161
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en verwerking 165
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 166
Produktie van leder, schoenen en pantoffels 167
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 168
Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten 169
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 170
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 171
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 172
Invoer en uitvoer van diamant 172
Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 174
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst 175

OVERHEIDSFINANCIEN.

Kastoestand en Financieringsbehoefte van de Schatkist 232
Toestand inzake belastingontvangsten 233
Uitvoering der begrotingen van 1968 tot 1974. Stelsel van beheer 235
Uitvoering der begroting vanaf 1975. Eenheidsbegroting 235
Lopende budgettaire ontvangsten. Gedane invorderingen 236
Budgettaire uitgaven per begroting 237
Indeling van de budgettaire uitgaven volgens de aard der uitgaven 238
Rijksschuld. Toestand einde jaar 239
Verloop van de Rijksschuld 240
Algemeen overzicht van de provinciale financiën. Alle provinciën samen. Gewone dienst 245
Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten. Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk « Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen » 245
Geografische verdeling van de provinciale financiën. Gewone dienst 246-247
Provinciale financiën. Gewone dienst. Functioneel-economische indeling 248
Algemeen overzicht van de gemeentebegrotingen. Gewone dienst 249
Evolutie van de belangrijkste gemeenteontvangsten 249
Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen 250

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 308
Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen 310
Indexcijfer van de consumptieprijzen 312-313-314
Gemiddelde jaarstijging van het prijsindexcijfer in enkele landen 316

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 212
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1977 213
Spreiding der overnachtingen 213
Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen per seizoen en volgens land van herkomst 214
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 215
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 215
Inrichtingen voor volksvakantie 216

Blz.

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 174
Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort 364
Verkoop van verbruiksgoederen in 1977 365
Ontwikkeling van de verkoop in de kleinhandel in 1977 366
Ontwikkeling van de kleinhandelsafzet 367
Verloop naar waarde van de omzet in de kleinhandel volgens de B.T.W.-gegevens in 1977 370
Uitrustingsgraad van de Belgische gezinnen in duurzame goederen 370
Verkoop van verbruiksgoederen 371
Inschrijving van nieuwe autovoertuigen 371
Verkoop op afbetaling. Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen 373
Verkoop op afbetaling. Jaarlijks verleend krediet 374
Verkoop op afbetaling. Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen .. 374
Persoonlijke leningen. Verleende kredieten per semester 375
Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren. Indeling volgens het aantal contracten, hun waarde en hun termijn 375

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 184
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 184
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 185
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Aantal reizigers 185
Aantal wegvoertuigen 187
Binnenvaart. Vervoerde goederen 187
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 188
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 188
Samenstelling van de Belgische binnenvaartvloot 189
Belgische koopvaardijvloot 190
Toestand van de Belgische koopvaardijvloot 190
Haven van Antwerpen. Zeevaart 191
Haven van Gent. Zeevaart 192
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart 193
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 194
Luchtverkeer van de SABENA 195

VERZEKERINGEN.

Toegelaten maatschappijen naar belgisch en buitenlands recht, volgens de uitgeoefende takken 297
Indeling der maatschappijen 297
Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 298
Levensverzekeringen. Dekkingswaarden 298
Kapitalisatieverrichtingen 299
Kapitalisatieverrichtingen. Dekkingswaarden 299
Hypothecaire leningen 300
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Dekkingswaarden 300
Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen 301

Blz.

Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende motorrijtuigen. Dekkingswaarden 302

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WATER.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 174
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst 175

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Sluiting van ondernemingen 13
Bezoldigde burgerlijke actieve bevolking werkzaam in België 18
Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 19
Actieve bevolking. Indeling per bedrijfstak 20-21
Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid 21
Indeling (N.A.C.E.) naar activiteitsklasse van de op 30 juni in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers 22
Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1976 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers 23
Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1976 24
Verloop van de werkloosheid 25
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 25-26
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 27-28
Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en taalstreek in 1977 29
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep, duur en taalstreek 30-31
Volledig werklozen (alle categorieën) op 31 december 1977. Per leeftijdsgroep, geslacht en taalstreek 32
Uitkeringtrekkende volledig werklozen, door de openbare besturen tewerkgesteld in 1976 en 1977. Per provincie en taalstreek 33
Investeringsuitgaven per tewerkgesteld persoon 380
Werkloosheidspercentages op 31 december 386
Bedrijfssluitingen 386
Gemiddeld aantal getroffen werknemers voor een bedrijfssluiting 387
Percentage door bedrijfssluitingen getroffen werknemers in enkele grote bedrijfsectoren 387
Uitkeringtrekkende volledig werklozen 394
Verloop van de werkloosheidsgraad per regio 394

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 55
Visaanvoer. Waarde 55
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 55

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

BEZOLDIGINGEN. Blz.

Ontwikkeling van het gemiddeld bruto uurloon in Belgische franken van een mannelijk arbeider in enkele nijverheidssectoren 323

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCHE-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde ..410-411
Structuur van de in- en uitvoer in 1967 en 1977 426
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheidsindexcijfers 428-429
In- en uitvoer per landengroep 434
Saldo van de handelsbalans der B.L.E.U. per geografische zone 437

DISTRIBUTIE.

Verloop van de omzet in de kleinhandel 206
Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel 207
Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1977 toegekende kredieten volgens het doel 208

GELD EN KREDIET.

Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1977 toegekende kredieten volgens het doel 208
Financiële activa van bedrijven en particulieren 257
Aandeel van de activa op ten hoogste één jaar in het totaal der financiële activa van bedrijven en particulieren 257
Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto 270
Gemiddeld koersverloop van enkele geldeenheden op de Beurs te Brussel 273
Ontwikkeling van de rentepercentages van enkele beleggingen in Belgische franken die open staan voor het publiek vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele stijging der kleinhandelsprijzen 274
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid 277
Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons 285
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas .. 290

INVESTERINGEN.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming 356
Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming 357

NATIONALE BOEKHOUDING.

Conjunctuurindicator XVII
Ontwikkeling van het bruto nationaal produkt XIX
Reële ontwikkeling van de componenten van het bruto nationaal produkt XXIV

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

NIJVERHEID.

Synthetische curve van de voornaamste gegevens van de maandelijkse conjunctuurtest van de Nationale Bank en de gemiddelde verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid 64
Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen 70
Evolutie van de industriële produktie van 1966 tot 1977 71
Evolutie van de industriële produktie per taalstreek 72
Steenkoolbalans 83
Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren 84
Hoogovencokes 86
Netto produktie van elektriciteit per energiedrager 88
Elektriciteitsverbruik 89
Beschikbaar gas 91
Netto gasverbruik. Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas 93
Produktie, invoer, uitvoer en binnenlandse leveringen voor aardolieprodukten 95
Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten 96
Zichtbaar verbruik van primaire energie 98
Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie .. 99
Eindverbruik van energie per energiedrager 101
Eindverbruik van energie per sector 102
Enkele elementen van de ijzer- en staaleconomie 114
Nijverheid der non-ferrometalen. Produktie en tewerkstelling 118
Nijverheid der non-ferrometalen. Ruwe produkten 119
Metaalverwerkende nijverheid. Produktie, bestellingen, totale leveringen en tewerkstelling 121
Scheikundige nijverheid en rubbernijverheid. Produktie en tewerkstelling 133
Textielnijverheid. Produktie en tewerkstelling 141
Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen. Produktie en tewerkstelling 157
Bouwmaterialen. Produktie 159
Papier- en kartonnijverheid. Produktie, verwerking en tewerkstelling 165
Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid. Produktie en tewerkstelling 167

OVERHEIDSFINANCIEN.

Schatkisttoestand 234
Rijksschuld 239

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 309
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 309
Ontwikkeling van het indexcijfer van enkele groothandelsprijzen in 1976 en 1977 311
Indexcijfers van de consumptieprijzen 315
Indexcijfers van de consumptieprijzen in 1976 en 1977 315

VERBRUIK.

Ontwikkeling van de kleinhandelsomzet 368
Verloop van de indexcijfers van de omzet in de kleinhandel 369
Verloop van de globale indicator van conjunctuurvoeling bij de consumenten 372

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 186
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 186

Blz.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 191
Zeeverkeer in de haven van Gent 192

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Alle categorieën 34-35
Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Normale geschiktheid 36-37

LIJST DER AFKORTINGEN

A.D.S.D.	Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken.
AGEFI	Agence économique et financière.
A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B.D.B.L.	Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw.
B.D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.N.P.	Bruto Nationaal Produkt.
B.N.T.	Belgische Netto Ton.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
B.T.W.	Belasting over de toegevoegde waarde.
B.V.V.O.	Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen.
C.A.O.	Collectieve Arbeidsovereenkomst.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
C.O.H.	Comité voor Ontwikkelingshulp.
d.i.	dit is.
D.I.S.C.	Domestic International Sales Corporation.
DISTRIGAS	Maatschappij voor Gasvoorziening.
D.M.V.Z.K.	Dienst voor Maatschappelijke Veiligheid der Zeelieden ter Koopvaardij.
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.A.V.W.	Europees Akkoord Voor Wegvervoer.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.M.S.	Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking.
E.F.T.A.	European Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.A.	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (zie ook : EURATOM).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.O.F.	Europees Ontwikkelingsfonds.
E.O.G.F.L.	Europees Oriëntatie, en Garantiefonds voor de Landbouw.
E.R.P.	European Recovery Program.
E.S.R.A.	Economische en Sociale Raad (Benelux).
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
FEBELTEX	Federatie der Belgische Textielnijverheid.
FEBEVO	Federatie van de Belgische Voedingshandel.
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).
G.D.T.	Gemeenschappelijk Douanetarief.

H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.
I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D.	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.A.	Internationaal Energie-Agentschap.
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).
I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.T.C.I.	Internationale Type-Classificatie per Industrie.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw.
kWh	Kilowattuur.
L.A.SH.	« Lighter Aboard Ship ».
L.E.I.	Landbouw Economische Instituut.
L.G.O.	Landen en Gebieden Overzee.
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.
MW	Megawat.
N.A.C.E.	Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés Européennes (Algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen).
N. A. M.	Nederlandse Aardgas Maatschappij.
N.A.T.O.	North Atlantic Treaty Organization.
N.A.V.O.	(Noord-Atlantisch Verdrag Organisatie).
N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
N.S.F.W.O.	Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
OOSTAF	Partnerstaten uit Oost-Afrika.
O.P.E.C.	« Organisation of Petroleum exporting Countries ».
R.D.R.	Rechtstreekse Directe Regeling.
R.E.	Rekeneenheid.
R.S.V.Z.	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen.
R.S.Z.	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.Z.I.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
ske	steenkoolequivalent.
SIDMAR	Maritime Staalnijverheid N. V.
SOCOREC	« Société coopérative d'étude et d'assistance pour la reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages ».
S.T.R.	Speciale trekkingsrechten.
Tcal	Teracalorie.
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
T.o.e.	ton olie equivalent.
t.o.v.	ten opzichte van.
Tske	ton steenkoolequivalent.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.N.C.T.A.D.	United Nations Conference on Trade and Development.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
V.A.R.	Verenigde Arabische Republiek.
VENEX	Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.
W.V.P.	Wereldvoedselprogramma.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE BESCHOUWINGEN IX

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 11

Afdeling I. — Werkgelegenheid 11

Afdeling II. — Werkloosheid 14

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN VISVANGST 41

Afdeling I. — Landbouw 41

§ 1. — *Teeltomstandigheden* 41
1. — Weersomstandigheden 41
2. — Landbouwoppervlakte 41

§ 2. — *Toestand per sector* 41
1. — Akkerbouw 41
2. — Veeteelt 43
3. — Tuinbouw 44

§ 3. — *Globale landbouweconomische aspecten* 45
1. — Werkgelegenheid 45
2. — Buitenlandse handel 45
3. — Prijsverloop 45

Afdeling II. — Zeevisserij 46

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 57

Afdeling I. — Algemeen overzicht van de industriele bedrijvigheid 57

Afdeling II. — Ontwikkeling in de sector energie 73

§ 1. — *Algemeen* 73

§ 2. — *Ontwikkeling per energiesector* 75
1. — Vaste brandstoffen 75
2. — Gas 76
3. — Aardolie 77
4. — Elektriciteit 78

Afdeling III. — Productieverloop in de fabrieksnijverheid 108

§ 1. — *Metaalnijverheid* 108
1. — IJzer- en staalnijverheid 108
2. — Nijverheid der non-ferrometalen 109
3. — Metaalverwerkende nijverheid 109

§ 2. — *Scheikundige nijverheid* 132

Blz.

§ 3. — *Textielindustrie* 137

§ 4. — *Voedingsmiddelennijverheid en aanverwante bedrijfstakken* 148

§ 5. — *Bouwbedrijf, bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren* 154
1. — Bouwbedrijf 154
2. — Bouwmaterialen 155

§ 6. — *Diverse industrieën* 162
1. — Papier- en kartonnijverheid 162
2. — Ledernijverheid 162
3. — Houtverwerkende nijverheid 163
4. — Tabaksnijverheid 163
5. — Diamantnijverheid 164

AFDELING IV. — BEVOORRADING IN WATER 173

HOOFDSTUK III. — VERKEER EN VERVOER 177

§ 1. — *Spoorwegverkeer* 177

§ 2. — *Wegvervoer* 178

§ 3. — *Scheepvaart* 178
1. — Binnenscheepvaart 178
2. — Zeehavens 180
3. — Belgische koopvaardijvloot 182

§ 4. — *Luchtverkeer* 182

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 197

HOOFDSTUK V. — TOERISME 209

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 219

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIEN 225

AFDELING I. — RIJKSFINANCIEN 225

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIEN 241

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 251

AFDELING I. — GELDMARKT 251

AFDELING II. — KAPITAALMARKT 275

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 293

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 305

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 317

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID 317

AFDELING II. — INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN 325

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 343

HOOFDSTUK II. — GEZINSVERBRUIK 359

Blz.

ZESDE DEEL : Overzicht van de economische ontwikkeling der gewesten

ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN 379

AFDELING I. — STRUCTURELE ASPECTEN VAN DE GEWESTEN 379

AFDELING II. — DE CONJUNCTUUR IN DE REGIO'S 383

§ 1. — *Industriële produktie* 383

§ 2. — *Handel en diensten* 384

§ 3. — *Werkgelegenheid* 385

§ 4. — *Bedrijfssluitingen en faillissementen* 386

§ 5. — *Investeringen en huisvesting* 388

ZEVENDE DEEL : Economische betrekkingen met het buitenland

HOOFDSTUK I. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 399

AFDELING I. — ALGEMEEN 399

AFDELING II. — ALGEMENE ONTWIKKELING VAN DE BIJZONDERE HANDEL 401

§ 1. — *Uitvoer* 402
1. — Sectoriële spreiding 403
2. — Geografische spreiding 405

§ 2. — *Invoer* 406
1. — Sectoriële spreiding 406
2. — Geografische spreiding 407

§ 3. — *Handelsbalans* 408

AFDELING III. — BETALINGSBALANS 438

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING 445

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G.A.T.T.) 445

§ 1. — *Toelagen bij de uitvoer* 445

§ 2. — *Multivezelregeling* 445

§ 3. — *Jaarverslag* 446

§ 4. — *Jaarlijkse zitting* 446

AFDELING II. — ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O.E.S.O.) 447

§ 1. — *Raad van Ministers van de O.E.S.O.* 447

§ 2. — *Comité voor ontwikkelingshulp* 448

§ 3. — *Internationaal Energieagentschap* 448

§ 4. — *Werkzaamheden op het gebied van de energie* 449

§ 5. — *Gedragscode van de ondernemingen* 449

§ 6. — *Diverse werkzaamheden* 449

AFDELING III. — EUROPESE GEMEENSCHAPPEN 450

§ 1. — *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) 450
1. — Interne markt 451
2. — Gemeenschappelijke beleidsvoering 454
3. — Buitenlandse betrekkingen 460

§ 2. — *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (E.G.K.S.) 464

Blz.

§ 3. — *Europese Gemeenschap voor Atoomenergie* (EURATOM) 469

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX) 470

§ 1. — *Verloop van de Economische Unie* 470

§ 2. — *Handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en Nederland* 471

ACHTSTE DEEL : Belangrijkste feiten

Belangrijkste feiten 487

*
* *

Lijst der statistische tabellen 543

Lijst der grafieken 553

Lijst der gebruikte afkortingen 557

Inhoudstafel 559

*
* *

Lijst van de publikaties van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken 563

PUBLIKATIES

van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken

I. — ALGEMENE PUBLIKATIES.

— *De Belgische economie in 19...* Jaarlijkse uitgave. Prijs : 400 F.

— *Handels- en nijverheidsondernemingen in België. In acht te nemen formaliteiten. Fiscaal en sociaal stelsel. Hulpverlening bij oprichting en expansie.* 12e Uitg. Prijs : 120 F. Juni 1978.

— *Overzicht van de economische ontwikkeling.* Maandelijks. (Tweetalig). Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 100 F (andere landen : 150 F); per nummer of bijlage : 10 F (andere landen : 15 F).

Regelmatige bijlagen :

Energiebalansen (Driemaandelijks, samen met de Administratie van de Energie).
Belangrijkste economische, financiële en sociale beleidsmaatregelen.
Voornaamste economische feiten op het internationaal gebied. (Driemaandelijks).

— *Voornaamste conjunctuurindicatoren.* Halfmaandelijks. (Beperkte oplage).

— *Beknopt overzicht van de conjunctuur.* Wekelijks. (Beperkte oplage).

— *Economisch budget voor 19...;* van 1968 tot 1977; verscheidene parlementaire en andere documenten; sommige ervan geven een proeve tot regionale en sectoriële benadering.

— *De hervorming van het indexcijfer van de consumptieprijzen in 1976.* Juni 1976. Bijlage : oktober 1977. (In samenwerking met de Administratie van de Handel), 32 blz.

II. — PUBLIKATIES VAN DE CENTRALE BIBLIOTHEEK QUETELETFONDS.

— *Centrale Bibliotheek Queteletfonds (van het) Ministerie van Economische Zaken. Reglement.* 15+15 blz. (Tweetalig).

— *Aanwinsten van de Centrale Bibliotheek (Queteletfonds).* Maandelijkse lijst. (Tweetalig). Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 250 F (andere landen : 375 F); per nummer : 25 F (andere landen : 37 F).

— *Economische en sociale documentatie.* Referatentijdschrift. (Tweetalig). Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 250 F (andere landen : 375 F).

— *De vrouw in de samenleving.* Keuzebibliografie. Boeken en Tijdschriftartikelen in verscheidene Belgische bibliotheken. (Philips A., De Keyser H.), 2 boekdelen (700 en 512 blz.). Prijs : 400 F, 1975. (Tweetalig).

— *Franchising.* Bibliografie. (De Buck J.), 1975, 16 blz. (Tweetalig).

— *De automatisering van de tijdschriftenadministratie in het Queteletfonds.* (De Saedeleer G.), 1975, 104 blz. (Nieuwe uitgave in voorbereiding).

— *Aperçu de l'automatisation intégrée de la Bibliothèque Fonds Quetelet.* (De Saedeleer G.), 1975, p.m. (**)

— *La Bibliothèque Fonds Quetelet : l'automatisation raisonnée.* (Philips A.), Lausanne, Fédération internationale des associations de bibliothécaires, 1976, p.m. (**)

— *De volledige automatisering van een speciale bibliotheek : het Queteletfonds.* 2e Uitgave, (Philips A.), 1977, 16 blz.

— *Les bibliothèques de sciences sociales en Belgique.* (Philips A.), La Haye, Fédération internationale des associations de bibliothécaires, 1977, 38 p. (**)

III. — SPECIALE STUDIEN.

— *La situation économique de la Belgique en 19...* (Letist D.) Documentation annuelle depuis 1974 à l'intention des délégations nationales participant aux sessions de la Commission économique pour l'Europe (**)

— *Kwartaalramingen voor België 1954-1971. Bestedingen van het Bruto Nationaal Produkt : ramingen in lopende prijzen en in prijzen van 1970.* (Verlaeten M.P., Kepenne M.), maart 1975, 44 blz. (Tweetalig).

— *Bagatelle ou une tentative pour formaliser la procédure d'estimation et de prévision du budget économique belge.* (Verlaeten M.P.), Bonn, 28-29 avril 1975. (Colloque sur les méthodes d'élaboration des budgets économiques à l'intérieur de la Communauté). (**)

— *Estimations de données trimestrielles pour la Belgique 1954-1972.* (Verlaeten M.P.), septembre 1975, 152 p. (**)

— *Localisation des investissements au plan international.* (Letist D.), (Contribution de la Belgique au séminaire sur les « facteurs de la croissance et les politiques d'investissement — une approche à long terme », organisé par les Conseillers économiques des Gouvernements des pays membres de la Commission économique pour l'Europe), 1976, 21 p. (**)

— *Sectoriële analyse van de regionaal economische structuur 1955-1971* (Verlaeten M.P.), januari 1976, 33 blz.

— *Enkele specifieke aspecten van het werkloosheidsprobleem in België.* (De Trazegnies M.), januari 1976, 40 blz. (Tweetalig).

— *België, een der rijkste landen van de wereld ?* (Heyerick E.), (Tijdschrift van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, 1976, n° 5).

— *Hervorming van het Belgische indexcijfer van de consumptieprijzen* (Heyerick E.), (Tijdschrift Benelux, 1976, n° 4). (Tweetalig).

— *Bagatelle 01 : Prévisions du budget économique.* (Verlaeten M.P.), La Haye, mai 1976. (**)

— *Aspects méthodologiques de la statistique des salaires en Belgique.* (Verlaeten M.P.), juillet 1976, 40 p. (**)

— *De conjunctuurindicator van het Ministerie van Economische Zaken.* (Nackaerts J., Frans E.), juli 1976, 12 blz. (Tweetalig).

— *Opstelling van een globale indicator van conjunctuurvoeling bij de consumenten uitgaande van de viermaandelijkse geharmoniseerde E.G.-Enquête* (Nackaerts J., Frans E.), december 1976, 10 blz. (Tweetalig).

— *Sectoriële uitsplitsing van enkele macro-economische ramingen en vooruitzichten voor 1976 en 1977* (Nackaerts J., Frans E.), februari 1977, 15 blz. (Tweetalig).

— *Analyse macro-économique d'une hausse des prix de 10 %, du pétrole brut.* (Verlaeten M.P.), 31 décembre 1976, 15 p. (**)

— *Onderzoek naar de oorzaken van de inflatie en van de economische groei in België gedurende de periode 1965-1976.* (Swevers C., Gallon E., Nackaerts J.), 1977, 150 blz. (*)

— *Distribution des revenus et évolution de la structure de la consommation : le cas de la Belgique.* (Letist D.), (Contribution de la Belgique au séminaire sur les changements dans la structure à long terme de l'emploi, de la distribution de revenu et de la consommation, organisé par les Conseillers économiques des Gouvernements des pays membres de la Commission économique pour l'Europe), 1977, 31 p. (**)

— *Estimation de la tendance à long terme d'une série chronologique par régression mobile.* (Verlaeten M.P.), janvier 1977, 4°, 8 p. (**)

— *Influence du niveau des prix relatifs sur le commerce extérieur de l'U.E.B.L. (Verlaeten M.P.), mars 1977, 35 p. (**)*

— *Un modèle d'allocation d'exportation.* (Verlaeten M.P.), avril 1977, 54 p. (**)

— *La méthode des composantes principales.* (Verlaeten M.P.), juillet 1977, 52 p. (**)

— *Croissance potentielle de l'économie belge : mesure et application.* (Verlaeten M.P.), septembre 1977, 30 p. (**)

— *Croissance potentielle de l'économie belge : mesure et application. Considération régionale.* (Verlaeten M.P.), octobre 1977, 22 p. (**)

— *De betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse economische Unie.* (Nackaerts J.), (Tijdschrift Benelux, 1978, n° 1). (Tweetalig).

— *Influence des allocations de chômage sur le taux de chômage.* (Verlaeten M.P.), mars 1978, 21 p. (**)

*
* *

Deze publikaties, voorzover zij nog voorradig zijn, zijn te verkrijgen bij het Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Nijverheidsstraat 6, 3e verdieping, 1040 Brussel (postrekening 000-2005876-13); zij kunnen ook in de Centrale Bibliotheek (Queteletfonds) op hetzelfde adres worden ingezien.

* Enkel in de Nederlandse taal beschikbaar.
** Enkel in de Franse taal beschikbaar.